

Vergaderjaar 1998–1999

26 200 X

Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Defensie (X) voor het jaar 1999

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

	Blz.		Blz.
INLEIDING	6	2.4 Koninklijke luchtmacht	27
		2.4.1 Algemeen	27
HOOFDSTUK 1: INTERNATIONALE ASPECTEN VAN HET VEILIGHEIDSBELEID	8	2.4.2 Internationale samenwerking	27
1.1 Internationale veiligheidssituatie	8	2.4.3 Voortgang herstructurering	27
1.2 Internationale samenwerking	9	2.4.4 Materieelprojecten	28
1.2.1 Algemeen	9	2.5 Koninklijke marechaussee	28
1.2.2 Navo	10	2.5.1 Algemeen	28
1.2.3 Defensiesamenwerking met Midden- en Oost-Europese landen en Rusland	11	2.5.2 Voortgang herstructurering	29
1.2.4 West-Europese Unie	12	2.5.3 Intensivering vreemdelingtoezicht en grensbewaking	29
1.3 Wapenbeheersing	12	2.5.4 Interdepartementaal beleidsonderzoek	29
1.3.1 CSE-verdrag	12	2.6 Defensie Interservice Commando	29
1.3.2 Landmijnen	13	2.6.1 Algemeen	29
1.4 Proliferatie van NBC-wapens en overbrengingsmiddelen	14	2.6.2 Voortgang herstructurering	29
1.5 Vredesoperaties en humanitaire hulp	14	HOOFDSTUK 3: HET PERSONEELSBELEID	31
1.5.1 Algemeen	14	3.1 Personeelsreductie	31
1.5.2 Nederlandse bijdrage aan vredesoperaties	16	3.2 Personeelsvoorziening	33
1.5.3 Voormalig Joegoslavië	16	3.3 Flexibilisering personeelsstructuur	33
1.5.4 Albanië	19	3.4 Arbeidsvoorwaarden	33
1.5.5 Cyprus	19	3.5 Beleid voor postactieven	34
1.5.6 Andere vredesoperaties	19	3.5.1 Pensioenen en sociale zekerheid	34
1.5.7 Evaluatie vredesoperaties	20	3.5.2 Veteranenbeleid	34
1.5.8 Pool van mijnenruiminstructeurs	21	3.6 Reservepersoneel	35
1.6 Caribisch gebied	22	3.7 Emancipatiebeleid	35
HOOFDSTUK 2: DE KRIJGSMACHT	23	3.8 Homosexualiteit	36
2.1 Algemeen	23	3.9 Minderheden	36
2.2 Koninklijke marine	23	3.10 Arbeidsomstandigheden	36
2.2.1 Algemeen	23	3.11 Geestelijke verzorging	37
2.2.2 Internationale samenwerking	23	HOOFDSTUK 4: HET MATERIEELBELEID	38
2.2.3 Voortgang herstructurering	23	4.1 Inleiding	38
2.2.4 Materieelprojecten	24	4.2 Defensie Materieelkeuze Proces	38
2.3 Koninklijke landmacht	24	4.3 Verwervingsbeleid	38
2.3.1 Algemeen	24	4.4 Internationale materieelbetrekkingen	39
2.3.2 Internationale samenwerking	25	4.5 Overheidssteun aan exportactiviteiten	40
2.3.3 Voortgang herstructurering	25	4.6 Defensie en de Nederlandse industrie	40
2.3.4 Materieelprojecten	26	4.7 Verbetering materiële functiegebied	40
		4.8 Afstoting	41

	Blz.		Blz.
4.9	41	– Artikel 01.22 Geheime uitgaven	80
4.10	42	– Grondslag van het artikel en het te voeren beleid	80
4.11	43	– Verplichtingen, uitgaven en begrotingswijzigingen	81
HOOFDSTUK 5: RUIMTELIJKE ORDENING EN MILIEU	44	– Artikel 01.23 Internationale verplichtingen	81
5.1	44	– Grondslag van het artikel en het te voeren beleid	81
5.2	44	– Verplichtingen, uitgaven en begrotingswijzigingen	81
5.3	45	– Artikel 01.24 Garanties	83
		– Grondslag van het artikel en het te voeren beleid	83
HOOFDSTUK 6: DE DEFENSIE-ORGANISATIE	46	– Artikel 01.25 Milieumaatregelen	83
6.1	46	– Grondslag van het artikel en het te voeren beleid	83
6.2	46	– Verplichtingen, uitgaven en begrotingswijzigingen	84
6.2.1	46		
6.2.2	46		
6.3	47	– Artikel 01.26 Technologie-ontwikkeling	84
6.4	49	– Grondslag van het artikel en het te voeren beleid	84
	50	– Verplichtingen, uitgaven en begrotingswijzigingen	85
6.5	50		
6.6	50	– Artikel 01.27 Loonbijstelling	88
6.7	51	– Grondslag van het artikel en het te voeren beleid	88
		– Verplichtingen, uitgaven en begrotingswijzigingen	88
HOOFDSTUK 7: FINANCIËN	52	– Artikel 01.28 Prijsbijstelling	89
7.1	52	– Grondslag van het artikel en het te voeren beleid	89
7.1.1	52	– Verplichtingen, uitgaven en begrotingswijzigingen	90
7.1.2	52		
7.2	53		
7.3	54	– Artikel 01.29 Overige departementale uitgaven	90
	55	– Grondslag van het artikel en het te voeren beleid	90
7.4	55	– Verplichtingen, uitgaven en begrotingswijzigingen	91
7.5	55		
7.5.1	55	<i>Beleidsterrein Pensioenen en uitkeringen</i>	<i>95</i>
7.5.2	56		
7.5.3	56	– Artikel 02.01 Wachtgelden burgerpersoneel en inactiviteits-	
7.6	56	wedden militair personeel	95
7.6.1.	56	– Grondslag van het artikel en het te voeren beleid	95
7.6.2	57		
7.6.3	57	– Artikel 02.02 Militaire pensioenen en uitkeringen	95
7.7	58	– Grondslag van het artikel en het te voeren beleid	95
7.8	58	– Verplichtingen, uitgaven en begrotingswijzigingen	96
		<i>Beleidsterrein Koninklijke marine</i>	<i>101</i>
ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING	59	– Algemeen	101
Wetsartikel 1 (uitgaven/verplichtingen)	59	– Artikel 03.20 Personeel en materieel	101
– Inleiding	59	– Grondslag van het artikel en het te voeren beleid	101
– Begrotingsindeling	59	– Verplichtingen, uitgaven en begrotingswijzigingen	102
– Nieuwe mutaties	59	– Het ressort Commandant der zeemacht in Nederland	103
– Personele ramingen	59	– Activiteitentoelichting	105
– Loon- en prijspeil	59	– Toelichting per artikelonderdeel	106
– Loonbijstelling 1998	59	– Het ressort Commandant der zeemacht in het Caribisch gebied	108
– Prijsbijstelling 1998	60	– Activiteitentoelichting	111
– Actualisering Prioriteitennota	61	– Toelichting per artikelonderdeel	111
– Verplichtingen-kassystematiek	61	– Het ressort Commandant van het Korps Mariniers	114
<i>Beleidsterrein Algemeen</i>	<i>63</i>	– Activiteitentoelichting	115
– Algemeen	63	– Toelichting per artikelonderdeel	116
– Artikel 01.20 Personeel en materieel	63	– Het ressort Ondersteunende eenheden	118
– Grondslag van het artikel en het te voeren beleid	63	– Activiteitentoelichting	121
– Verplichtingen, uitgaven en begrotingswijzigingen	64	– Toelichting per artikelonderdeel	122
– Het ressort Kerndepartement	64	– Het ressort Admiraliteit	125
– Het ressort Militaire Inlichtingendienst	71	– Activiteitentoelichting	127
– Artikelonderdeel 0.1.20.09 Wachtgelden	76	– Toelichting per artikelonderdeel	129
– Artikelonderdeel 0.1.20.09 Wachtgelden	76	– Artikelonderdeel 03.20.21 Wachtgelden en inactiviteits-	133
– Artikel 01.21 Subsidies en bijdragen	78	wedden	
– Grondslag van het artikel en het te voeren beleid	78	– Artikel 03.21 Subsidies en bijdragen	134
– Verplichtingen, uitgaven en begrotingswijzigingen	79	– Grondslag van het artikel en het te voeren beleid	134
		– Verplichtingen, uitgaven en begrotingswijzigingen	135

	Blz.		Blz.
- Artikel 03.22 Investerings groot materieel en infrastructuur	135	- Project Duelsimulatoren en instrumentatie	192
- Grondslag van het artikel en het te voeren beleid	135	- Project Medium Range Anti-Tanksystems	192
- Verplichtingen, uitgaven en begrotingswijzigingen	136	- Artikelonderdeel Vuursteun	193
- Artikelonderdeel Schepen	137	- Project Vuist fase 1	193
- Project fregatten van de Zeven Provinciën-klasse	138	- Artikelonderdeel Gevechtssteun	194
- Project Aanpassing Mijnenbestrijdingscapaciteit	138	- Artikelonderdeel Infrastructuur	194
- Artikelonderdeel vliegtuigen	139	- Project Verplaatsing PIROC	195
- Project NH-90	139		
- Project Capability Upkeep Program voor de P3-C Orions	140	<i>Beleidsterrein Koninklijke luchtmacht</i>	<i>196</i>
- Artikelonderdeel elektronisch materieel	140	- Algemeen	196
- Project Verbeterd Actief Onderzeeboot Bestrijdingssysteem ATAS	140		
- Project Local Area Missile System (LAMS)	141	- Artikel 05.20 Personeel en materieel	196
- Project MILSATCOM	141	- Grondslag van het artikel en het te voeren beleid	196
- Artikelonderdeel munitie	141	- Verplichtingen, uitgaven en begrotingswijzigingen	197
- Artikelonderdeel overig groot materieel	142	- Het ressort Commando Tactische Luchtmacht	198
- Project vorming één marinebedrijf	142	- Activiteitentoelichting	200
- Project Millennium	142	- Toelichting per artikelonderdeel	200
- Artikelonderdeel Infrastructuur	142	- Het ressort Decentrale Ondersteunende eenheden	203
		- Activiteitentoelichting	205
<i>Beleidsterrein Koninklijke landmacht</i>	<i>144</i>	- Toelichting per artikelonderdeel	207
- Algemeen	144	- Het ressort Hoofdkwartier Koninklijke Luchtmacht (HKKLu)	210
		- Activiteitentoelichting	213
- Artikel 04.20 Personeel en materieel	144	- Toelichting per artikelonderdeel	215
- Grondslag van het artikel en het te voeren beleid	144	- Artikelonderdeel 5.20.13 Wachtgeld en Inactiviteits-	218
- Verplichtingen, uitgaven en begrotingswijzigingen	145	- wedden	
- Het ressort 1(GE/NL) Legerkorps	146	- Artikel 05.22 Investerings groot materieel en infrastructuur	220
- Activiteitentoelichting	147	- Grondslag van het artikel en het te voeren beleid	220
- Toelichting per artikelonderdeel	148	- Verplichtingen, uitgaven en begrotingswijzigingen	221
- Het ressort Nationaal Commando	152	- Artikelonderdeel Vliegtuigmaterieel	222
- Activiteitentoelichting en prestatie-indicatoren	154	- Project MLU ontwikkeling, productie en opbouw	223
- Toelichting per artikelonderdeel	156	- Project MLU Gerelateerde Projecten	224
- Het ressort Commando opleidingen Koninklijke Landmacht	160	- Project Simulatorcapaciteit transporthelikopters	224
- Activiteitentoelichting en prestatie-indicatoren	161	- Artikelonderdeel Vervoermiddelen	224
- Toelichting per artikelonderdeel	162	- Project Motortransportmaterieel (algemeen)	225
- Het ressort Overige eenheden Bevelhebber der Landstrijd-		- Project Overig transportmaterieel (brandweermaterieel en	
- krachten	166	- verving containers)	225
- Activiteitentoelichting	169	- Artikelonderdeel Elektrisch en elektronisch materieel	225
- Toelichting per artikelonderdeel	170	- Project verving Luchtverkenningssysteem ten behoeve	
- Het ressort Landmachtstaf	175	- van F-16's	226
- Activiteitentoelichting	176	- Project Naderingsapparaat	226
- Toelichting per artikelonderdeel	176	- Project MILSATCOM	227
- Artikelonderdeel 04.20.21 Wachtgeld en inactiviteits-		- Project Nafin	227
- wedden	179	- Project Millennium	228
		- Project Klum	228
- Artikel 04.21 Subsidies en bijdragen	182	- Artikelonderdeel Bewapeningsmaterieel	228
- Grondslag van het artikel en het te voeren beleid	182	- Project SHORAD	229
- Verplichtingen, uitgaven en begrotingswijzigingen	183	- Project Patriot PAC III	229
		- Artikelonderdeel Springstoffen en munitie	229
- Artikel 04.22 Investerings groot materieel en infrastructuur	183	- Project IRLGW	230
- Grondslag van het artikel en het te voeren beleid	183	- Project Radar LLGW AMRAAM	230
- Verplichtingen, uitgaven en begrotingswijzigingen	184	- Artikelonderdeel Overig materieel	230
- Artikelonderdeel Automatisering	185	- Artikelonderdeel Infrastructuur	231
- Project Millennium	186		
- Artikelonderdeel Logistiek	186	<i>Beleidsterrein Koninklijke marechaussee</i>	<i>232</i>
- Artikelonderdeel Commandovoering, verbindingen en		- Algemeen	232
- gevechtinrichtingen	187		
- Project Remotely Piloted Vehicle (RPV)	187	- Artikel 06.20 Personeel en materieel	232
- Project Midlife Upgrade Zodiac	188	- Grondslag van het artikel en het te voeren beleid	232
- Project MILSATCOM	188	- Verplichtingen, uitgaven en begrotingswijzigingen	232
- Artikelonderdeel Elektronisch materieel	188	- Activiteitentoelichting	236
- Project EOY-fase 1	188	- Toelichting per artikelonderdeel	237
- Project EOY-fase 2	189		
- Artikelonderdeel NBC materieel	189	- Artikel 06.22 Investerings groot materieel en infrastructuur	241
- Artikelonderdeel Luchtverdediging	189	- Grondslag van het artikel en het te voeren beleid	241
- Project Gevechtswaarde instandhouding PRTL	190	- Verplichtingen, uitgaven en begrotingswijzigingen	242
- Project SHORAD	190	- Artikelonderdeel Vervoermiddelen en vaartuigen	243
- Artikelonderdeel Manoeuvres	190	- Artikelonderdeel Elektrisch en Elektronisch materieel	243
- Project Verbetering Leopard 2	191	- Artikelonderdeel Automatiseringsmiddelen	244
- Project Pantservoertuigen vredesoperaties	191	- Artikelonderdeel Bewapeningsmaterieel	244
- Project Vervanging Pantservoertuigen	191		

	Blz.		Blz.
– Artikelonderdeel Telefooninstallaties	244	Wetsartikel 2 (ontvangsten)	291
– Artikelonderdeel Overig materieel	245		
– Artikelonderdeel Infrastructuur	245	<i>Beleidssterrein Algemeen</i>	291
<i>Multi-service projecten en activiteiten</i>	246	– Algemeen	291
– Artikel 08.01 Luchtmobiele brigade	246	– Artikel 01.20 Verrekenbare ontvangsten	291
– Grondslag van het artikel en het te voeren beleid	246	– Grondslag van het artikel	291
– Verplichtingen, uitgaven en begrotingswijzigingen	246	– Ontvangsten	291
– Artikelonderdeel Bewapende helikopter	247	– Artikelonderdeel Personele ontvangsten	291
– Artikelonderdeel Transporthelikopter	248	– Artikelonderdeel Materiële en specifieke ontvangsten	292
– Artikelonderdeel Luchtmobiel speciaal voertuig	248	– Artikelonderdeel Ontvangsten voortvloeiend uit internationale verplichtingen in verband met Navo-infrastructuur	292
– Artikelonderdeel Persoonsgebonden uitrusting	248		
– Artikelonderdeel Overige, specifieke materieelprojecten	248	– Artikel 01.21 Niet-verrekenbare ontvangsten	292
– Artikelonderdeel Infrastructuur grondcomponent	249	– Grondslag van het artikel	292
– Artikelonderdeel Infrastructuur luchtcomponent	249	– Ontvangsten	293
– Artikel 08.02 Vredesoperaties	249		
– Grondslag van het artikel en het te voeren beleid	249	<i>Beleidssterrein Pensioenen en uitkeringen</i>	293
– Verplichtingen, uitgaven en begrotingswijzigingen	250	– Algemeen	293
– Artikel 08.04 Overige uitgaven Internationale Samenwerking	251		
– Grondslag van het artikel en het te voeren beleid	251	– Artikel 02.01 Verrekenbare ontvangsten	293
– Verplichtingen, uitgaven en begrotingswijzigingen	251	– Grondslag van het artikel	293
– Toelichting per artikelonderdeel	251	– Ontvangsten	293
<i>Beleidssterrein Defensie Interservice Commando</i>	253		
– Algemeen	253	– Artikel 02.02 Niet-verrekenbare ontvangsten	294
– Artikel 09.02 Personeel en materieel	255	– Grondslag van het artikel	294
– Grondslag van het artikel en het te voeren beleid	255	– Ontvangsten	294
– Verplichtingen, uitgaven en begrotingswijzigingen	255	– Artikelonderdeel AAW-claims, betreffende uitgaven gedaan in vroegere dienstjaren	294
– Het ressort Staf Defensie Interservice Commando	256	– Artikelonderdeel Restitutie teveel genoten uitkeringen	294
– Toelichting per artikelonderdeel	258	<i>Beleidssterrein Koninklijke marine</i>	294
– Het ressort Defensie Verkeers- en Vervoersorganisatie	259	– Algemeen	294
– Activiteitentoelichting en prestatie-indicatoren	261	– Artikel 03.20 Verrekenbare ontvangsten	295
– Doelmatigheidskengetallen	262	– Grondslag van het artikel	295
– Toelichting per artikelonderdeel	262	– Ontvangsten	295
– Het ressort Defensie Organisatie voor werving en selectie	265	– Artikelonderdeel Personele ontvangsten	296
– Activiteitentoelichting	268	– Artikelonderdeel Materiële en specifieke ontvangsten	297
– Doelmatigheidskengetallen	268		
– Toelichting per artikelonderdeel	269	– Artikel 03.21 Niet-verrekenbare ontvangsten	299
– Het ressort Instituut Defensie Leergangen	271	– Grondslag van het artikel	299
– Activiteitentoelichting	273	– Ontvangsten	299
– Toelichting per artikelonderdeel	273		
– Het ressort Militair Geneeskundig Facilitair Bedrijf	274	<i>Beleidssterrein Koninklijke landmacht</i>	299
– Activiteitentoelichting	277	– Algemeen	299
– Doelmatigheidskengetallen	278		
– Toelichting per artikelonderdeel	278	– Artikel 04.20 Verrekenbare ontvangsten	300
– Het ressort Overige Interservice Diensten	280	– Grondslag van het artikel	300
– Toelichting per artikelonderdeel	285	– Ontvangsten	300
– Artikelonderdeel 09.02.25 Wachtgelden en inactiviteitswedden	286	– Artikelonderdeel Personele ontvangsten	301
		– Artikelonderdeel Materiële en specifieke ontvangsten	301
– Artikel 09.03 Investerings groot materieel en infrastructuur	288		
– Grondslag van het artikel en het te voeren beleid	288	– Artikel 04.21 Niet-verrekenbare ontvangsten	301
– Verplichtingen, uitgaven en begrotingswijzigingen	289	– Grondslag van het artikel	301
– Artikelonderdeel Groot materieel	289	– Ontvangsten	302
– Project Vervanging voertuigen DVVO	289		
– Artikelonderdeel Infrastructuur	289	<i>Beleidssterrein Koninklijke luchtmacht</i>	302
– Project Marinekazerne Amsterdam	290	– Algemeen	302
– Project militair revalidatiecentrum	290		
		– Artikel 05.20 Verrekenbare ontvangsten	302
		– Grondslag van het artikel	302
		– Ontvangsten	302
		– Artikelonderdeel Personele ontvangsten	303
		– Artikelonderdeel Materiële en specifieke ontvangsten	304

	Blz.		Blz.
- Artikel 05.21 Niet-verrekenbare ontvangsten	304	<i>Beleidsterrein Defensie Interservice Commando</i>	309
- Grondslag van het artikel	304		
- Ontvangsten	305	- Algemeen	309
<i>Beleidsterrein Koninklijke marechaussee</i>	305	- Artikel 09.02 Verrekenbare ontvangsten	309
- Algemeen	305	- Grondslag van het artikel	309
		- Ontvangsten	309
- Artikel 06.20 Verrekenbare ontvangsten	305	- Artikelonderdeel Personele ontvangsten	309
- Grondslag van het artikel	305	- Artikelonderdeel Materiële en specifieke ontvangsten	310
- Ontvangsten	306	Wetsartikel 3 (agentschapsbegrotingen)	311
- Artikelonderdeel Personele ontvangsten	306		
- Artikelonderdeel Materiële en specifieke ontvangsten	306	- Defensie Telematica Organisatie (DTO)	311
- Artikel 06.21 Niet-verrekenbare ontvangsten	307	- Dienst Gebouwen, Werken & Terreinen (DGW&T)	320
- Grondslag van het artikel	307	Bijlagen	
- Ontvangsten	307	1 Personeelsoverzicht	
<i>Beleidsterrein Multi-service projecten en activiteiten</i>	307	2 Overzicht van wetgevingsprojecten	
- Algemeen	307	3 Overzicht moties en toezeggingen	
		4 Circulaires DJZ	
- Artikel 08.01 Ontvangsten luchtmobiele brigade	307	5 Overzicht van verslagen van de commissie voor de verzoekschriften en van aanbevelingen van de nationale ombudsman	
- Grondslag van het artikel	307	6 Subsidiebijlage	
		7 Rapportage evaluatie- en doelmatigheidsonderzoek	
- Artikel 08.02 Ontvangsten naar aanleiding van vredesoperaties	307	8 Economische en functionele classificaties 1998-1999	
- Grondslag van het artikel	307	9 Voorlichtingskosten	
- Ontvangsten	308	10 Overzicht inzake convenanten	
		11 Activiteiten op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en ontwikkeling	
- Artikel 08.03 Overige ontvangsten Internationale Samenwerking	308	12 Realisatiecijfers 1997	
- Grondslag van het artikel	308	13 Meerjarenraming per artikelonderdeel	
- Ontvangsten	308	14 Begrippenlijst	

INLEIDING

In het regeerakkoord is aangegeven dat in 2000 een nieuwe Defensienota zal worden uitgebracht, die een integrale visie op de defensie-organisatie in het licht van de dan heersende veiligheidssituatie zal bevatten. Het Strategische Concept van de Navo, dat tijdens de Navo-top in april 1999 zal worden vastgesteld, geldt daarbij als richtsnoer. De nota zal tevens maatregelen bevatten die, zoals in het regeerakkoord is overeengekomen, moeten leiden tot de structurele verlaging van de defensiebegroting met f 375 miljoen.

De f 375 miljoen voor het begrotingsjaar 1999 zal worden gevonden door investeringen te vertragen en uit te stellen. Het gaat om incidentele maatregelen die nog geen beleidskeuzen voor de langere termijn inhouden. Bij de keuze van projecten is ervoor gezorgd dat geen afbreuk wordt gedaan aan de dagelijkse bedrijfsvoering en aan de bijdrage van de krijgsmacht aan vredesoperaties. Lopende investeringsprojecten kunnen niet geheel worden ontzien, aangezien Defensie de komende periode ook voor aanvullende uitgaven zal worden geplaatst. Deze uitgaven houden onder meer verband met de stijgende kosten van de exploitatie en het onderhoud van defensiematerieel als gevolg van de deelneming aan vredesoperaties. Ook de aanpak van het millenniumprobleem en de asbestsanering van defensiegebouwen brengen aanvullende kosten met zich mee.

In hoofdstuk 7 wordt nader op de financiële situatie ingegaan. De komende maanden zal worden bezien hoe de bezuiniging voor de periode tot de Defensienota verder moet worden ingevuld. De Kamer zal hierover uiterlijk begin volgend jaar per brief worden ingelicht. Deze brief zal ook de uitgangspunten en richtlijnen voor de opstelling van de nieuwe Defensienota bevatten.

De afgelopen jaren is hard gewerkt aan de herstructurering van de defensie-organisatie. Het personeelsbestand van Defensie is sinds de Prioriteitennota met ruim 25 000 ingekrompen. Het is tot nu toe mogelijk gebleken de sociale gevolgen hiervan tot een minimum te beperken. De reële uitgaven zijn vergeleken met de ramingen uit de Prioriteitennota structureel met ruim f 1 miljard gedaald. Oorspronkelijk was voorzien dat de maatregelen uit de Prioriteitennota in 1998 zouden zijn uitgevoerd. Door de aanvullende maatregelen in verband met het regeerakkoord 1994 (Novemberbrief) en de actualisering van de Prioriteitennota zal de herstructurering nu aan het einde van deze kabinetsperiode zijn voltooid. Dankzij de ingrijpende doelmatigheidsoperatie is de operationele capaciteit van de krijgsmacht tot dusver behouden gebleven. Nieuwe bezuinigingen kunnen echter niet meer zonder nadere prioriteitsstelling worden opgevangen.

De reorganisaties hebben veel van het personeel gevergd. Velen werden en worden geconfronteerd met onzekerheid over de aard, de plaats en soms zelfs het behoud van hun werk. In de komende vier jaar zal de organisatie verder moeten worden aangepast om de al voorziene reductie van het personeelsbestand met ongeveer 3000 te realiseren. Dat de defensie-organisatie zich in betrekkelijk korte tijd heeft weten aan te passen aan de zo sterk veranderde omstandigheden en zich goed van haar taken blijft kwijten, is voor een belangrijk deel te danken aan het personeel. Dit neemt niet weg dat de afsluiting van de herstructurering nog moeilijk zal zijn. Gelet op de vele reorganisaties waarmee het personeel te maken heeft of heeft gehad, zal alles in het werk worden gesteld om de gevolgen van de nieuwe bezuiniging voor het personeel zoveel mogelijk te beperken.

Defensie is een aantrekkelijke werkgever. Zij moet dat ook blijven. De zorg voor het personeel, waaronder een toereikende nazorg voor het uitgezonden personeel, vergt dan ook voortdurend aandacht. De huidige krapte op de arbeidsmarkt bemoeilijkt de personeelsvoorziening. Er zijn verschillende initiatieven genomen om de wervingsresultaten te verbeteren, maar er blijven knelpunten, in het bijzonder voor technische functies, gevechtsfuncties en gevechtsondersteunende functies. Ook wordt bezien of de personeelsstructuur kan worden geflexibiliseerd om beter te kunnen inspelen op de eisen die aan de nieuwe krijgsmacht worden gesteld. In dat verband zal ook, overeenkomstig het regeerakkoord, de diensteinderegelgeving voor het militaire personeel worden herijkt. In hoofdstuk 3 wordt op de personele situatie ingegaan.

In hoofdstuk 1 wordt ingegaan op de internationale veiligheidssituatie. De spoedige toetreding van drie Midden-Europese landen tot de Navo maakt ondubbelzinnig duidelijk hoe fundamenteel de veranderingen in Europa zijn. Ook de Navo-consultaties met Rusland, Oekraïne en de andere partnerlanden illustreren dit. Helaas blijven conflicten en spanningen in Europa de (regionale) stabiliteit bedreigen; Kosovo en Cyprus zijn hiervan voorbeelden. De proliferatie van massavernietigingswapens is eveneens zorgwekkend. Het nieuwe Strategische Concept van de Navo zal beschrijven welke rol het bondgenootschap voor zichzelf ziet in de nieuwe veiligheidssituatie. Het document moet het fundament worden voor het, dan vijftigjarige, bondgenootschap in de 21-ste eeuw.

De veranderingen van de afgelopen jaren hebben Defensie tot een organisatie gemaakt die zich niet langer uitsluitend richt op de algemene verdedigingstaak. Zij besteedt veel tijd en aandacht aan deelneming aan vredesoperaties. Het belang dat de regering hieraan hecht blijft onverminderd groot. Dit blijkt onder meer uit de verlenging van de Nederlandse bijdrage aan Sfor in Bosnië-Herzegovina, het zenden van militairen naar Cyprus en de beginselbereidheid deel te nemen aan een VN-operatie in de Westelijke Sahara als aan het toetsingskader wordt voldaan. Ook het regeerakkoord, dat het Nederlandse ambitieniveau met betrekking tot vredesoperaties handhaaft, met inbegrip van de daarvoor benodigde financiële middelen, onderstreept dit. Belangrijke aandachtspunten bij vredesoperaties zijn het verbeteren van de snelle reactiecapaciteit en de intensieve samenwerking tussen militaire en civiele organisaties («Cimic»).

Ook de reguliere samenwerking met bondgenoten is versterkt. Met de partners uit Midden- en Oost-Europa wordt steeds vaker samengewerkt bij oefeningen en opleidingen. In hoofdstuk 2 wordt hieraan aandacht besteed. De investeringen van de afgelopen jaren in onder meer fregatten, helikopters en luchttransport stellen de krijgsmacht in staat haar taken naar behoren uit te voeren. Om in internationaal verband goed te kunnen blijven functioneren, moeten de investeringen op een verantwoord niveau blijven.

De verscheidenheid van de taken van de krijgsmacht is de laatste jaren toegenomen. Het kabinet zet de ontwikkeling van een geïntegreerd veiligheidsbeleid voort. Dit betekent onder meer dat Defensie waar nodig en mogelijk het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid steunt, met inbegrip van humanitaire hulp. Ook de rol van Defensie bij de handhaving van de rechtsorde en de openbare veiligheid is toegenomen. Het gaat onder meer om de politietaken van de Koninklijke marechaussee en de bijdrage aan de Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba. Verder verleent Defensie, als het openbaar belang dat vergt, in zeer uiteenlopende situaties personele en materiële steun.

HOOFDSTUK 1: INTERNATIONALE ASPECTEN VAN HET VEILIGHEIDSBELEID

1.1 Internationale veiligheidssituatie

De conclusies van de tweejaarlijkse evaluaties van de internationale veiligheidssituatie bij de begrotingen voor 1996 en 1998 zijn nog steeds geldig. Zij blijven dan ook het uitgangspunt van het defensiebeleid.

Binnenkort zullen Polen, Tsjechië en Hongarije tot de Navo toetreden, vijftig jaar na de oprichting van het bondgenootschap. Ook op andere terreinen verandert de Navo: het strategische concept wordt aangepast, de nieuwe bevelsstructuur ingevoerd en de Europese veiligheids- en defensie-identiteit verder ontwikkeld. De versterking van het operationele vermogen van de Weu hangt met deze ontwikkelingen nauw samen.

Belangrijk is dat de betrekkingen tussen het Westen en Rusland over het algemeen goed zijn. Rusland blijft ondanks zijn bezwaren tegen de voorgenomen uitbreiding van de Navo bereid tot samenwerking. Overeenkomstig de vorig jaar ondertekende «Stichtingsakte betreffende wederzijdse betrekkingen tussen de Navo en de Russische Federatie» overleggen de Navo-partners en Rusland regelmatig in de Permanente Gezamenlijke Raad over tal van onderwerpen. Met Oekraïne wordt in de Navo-Oekraïne Commissie (NUC) gesproken. In de Euro-Atlantische Partnerschapsraad (EAPR) voeren de Navo-lidstaten overleg met andere landen in Europa, met inbegrip van Rusland en Oekraïne. Ook worden in het kader van de EAPR samenwerkingsprojecten uitgevoerd.

Op veel plaatsen in de wereld is sprake van instabiliteit en onzekerheid. Ook Europa is daarvan helaas niet gevrijwaard. De Balkan zal waarschijnlijk nog jaren veel aandacht vragen, zowel op militair als op civiel vlak. De vrede in Bosnië-Herzegowina is nog niet duurzaam, al is vooral het afgelopen jaar wel vooruitgang geboekt. Het mandaat van de door de Navo geleide stabilisatiemacht (Sfor), dat in juni 1998 afliep, is dan ook verlengd; zij is niet langer aan een einddatum verbonden, maar aan een te bereiken eindstadium. In Kosovo is dit voorjaar de gespannen verhouding tussen de Servische overheid en de grote meerderheid van Albanen tot een gewelddadige uitbarsting gekomen. Vooral door het harde Servische politie-optreden tegen gewapende Albanese separatisten is de situatie geëscaleerd. Het gevaar bestaat dat de buurlanden Macedonië en Albanië bij het conflict betrokken raken. In internationaal verband wordt gestreefd naar een politieke oplossing voor de problemen in Kosovo binnen de Federale Republiek Joegoslavië en wordt geprobeerd de destabiliserende invloed van het conflict op de regio zoveel mogelijk tegen te gaan.

Op Cyprus is een oplossing voor het conflict tussen het Turkse en het Griekse deel van het eiland ondanks pogingen daartoe nog niet in zicht, zodat hiervan een bedreiging voor de regionale stabiliteit blijft uitgaan. De stilstand van het vredesproces in het Midden-Oosten, in het bijzonder tussen Israël en de Palestijnen, is zorgwekkend. Ook de ontwikkelingen in Noord-Afrika, de Golf en Midden-Azië zijn voor de veiligheid van Europa van belang. Elders in Azië bedreigen de economische crises de stabiliteit. De proliferatie van massavernietigingswapens en overbrengingsmiddelen in verschillende delen van de wereld is zorgwekkend.

De onzekere internationale veiligheidssituatie vergt een actief vredes- en veiligheidsbeleid. Daarvoor zijn moderne, goed uitgeruste militaire eenheden onmisbaar. De krijgsmacht dient, naast de verdediging van het eigen en het bondgenootschappelijke grondgebied, in staat te zijn een wezenlijke bijdrage te leveren aan humanitaire en vredesoperaties. Ook

op andere manieren kan Nederland de internationale vrede en veiligheid helpen bevorderen. Zo spant het zich in VN-verband in om de reactietijd bij conflicten te bekorten. In dat verband neemt Nederland deel aan het «United Nations Stand-by Arrangement System» (Unsas) en de multinationale «United Nations Stand-by Forces High Readiness Brigade» (Shirbrig). Ook heeft het, samen met enkele gelijkgezinde landen, voorgesteld een oproepbare VN-politiemacht op te richten.

De verwevenheid tussen interne en externe veiligheid is toegenomen onder invloed van de voltooiing van de interne Europese markt, de groei van de internationale georganiseerde misdaad en de liberalisering van het internationale handels- en betalingsverkeer. Drugshandel, mensenhandel en illegale immigratie, illegale wapenhandel en witwaspraktijken vormen een groeiende bedreiging voor de Nederlandse samenleving. Dit heeft ook gevolgen voor Defensie, dat een ondersteunende taak heeft bij de handhaving van de rechtsorde en de openbare veiligheid. Politie en justitie doen immers steeds vaker een beroep op de krijgsmacht.

1.2 Internationale samenwerking

1.2.1 Algemeen

Internationale samenwerking is niet meer weg te denken uit de Nederlandse krijgsmacht. Er is intensieve operationele samenwerking met Navo-bondgenoten, in het bijzonder met onze buurlanden. Bekende voorbeelden zijn het Duits-Nederlandse legerkorps, de Nederlands-Belgische marine- en luchtmachtsamenwerking en de nauwe samenwerking tussen Nederlandse en Britse mariniers. Ook de samenwerking met landen in Midden- en Oost-Europa krijgt veel aandacht (zie 1.2.3).

Operationeel zal ook meer met de Verenigde Staten worden samengewerkt. In mei 1998 is een «memorandum of understanding» ondertekend over intensievere samenwerking tussen de Koninklijke marine en de Amerikaanse marine. Hierin zijn de voorwaarden vastgelegd voor de integratie van een taakgroep van de Koninklijke marine in het Navo-commando «Striking Fleet Atlantic» (STRKFLTLANT). Dit Navo-commando krijgt zeer waarschijnlijk een kern voor een maritiem hoofdkwartier van een «Combined Joint Task Force» (CJTF).

De al overeengekomen intensivering van de samenwerking tussen de landmachten van het Verenigd Koninkrijk en Nederland, vooral ter voorbereiding op crisisbeheersingsoperaties, is op 26 januari 1998 vastgelegd in een ministeriële samenwerkingsovereenkomst («exchange of letters»). In het bijzonder op het terrein van doctrine, operatiën, training, logistiek en materieel zal nauwer worden samengewerkt.

Nederland heeft de uitnodiging aanvaard «Correspondent Member» van de European Air Group (EAG) te worden. Ook België en Spanje zijn hiervoor uitgenodigd. De EAG is per 1 januari 1998 ontstaan uit de Franco-British European Air Group (FBEAG). Duitsland en Italië zijn sinds 1 januari 1997 «Correspondent Member» met het doel volwaardig lid te worden. Italië is inmiddels volwaardig lid. Het doel van de EAG is de procedures tussen de betrokken luchtmachten te verbeteren met het oog op de voorbereiding van en het optreden bij niet-artikel 5 operaties.

De militaire samenwerking met Frankrijk is versterkt, zowel op stafniveau als op operationeel niveau. Zo werken het Korps mariniers en het Korps commandotroepen nu samen met hun Franse tegenhangers en wordt tussen Nederlandse en Franse krijgsmachtdelen personeel uitgewisseld. Ook op materieelgebied wordt samengewerkt.

1.2.2 Navo

De Navo bestaat in april 1999 vijftig jaar. De Navo-top die dan in Washington wordt gehouden, zal enkele van de belangrijkste externe en interne aanpassingen van het bondgenootschap van de afgelopen jaren bevestigen. Polen, Tsjechië en Hongarije zullen formeel zijn toegetreden tot de Navo. Het streven is dit jaar de ratificatieprocedure af te sluiten. Om de stap van partner naar bondgenoot kleiner te maken, worden de drie kandidaatleden vóór de formele toetreding al zoveel mogelijk betrokken bij de activiteiten van het bondgenootschap. Het gaat onder meer om briefings, waarnemerschap in commissies en deelneming aan planningsprocessen. Vanzelfsprekend hebben de kandidaatleden nu nog geen stem in de besluitvorming.

Het Strategische Concept van de Navo moet worden aangepast. Sinds 1991 hebben zich op veiligheidsgebied immers belangrijke veranderingen voltrokken: de Sovjet-Unie is uiteengevallen, de Navo heeft de leiding op zich genomen van een grote vredesoperatie buiten het verdragsgebied, er is intensief contact met de landen van Midden- en Oost-Europa, het bondgenootschap heeft nieuwe leden uitgenodigd toe te treden en de bevelsstructuur is ingrijpend gewijzigd. Al deze veranderingen moeten hun neerslag vinden in het Strategische Concept. Het nieuwe document moet voor iedereen duidelijk maken dat de Navo zich rekenschap heeft gegeven van deze veranderingen. Voor Defensie is met name het deel van het Strategische Concept van belang dat betrekking heeft op de defensieplanning en de structuur van de strijdkrachten.

In december 1997 is overeenstemming bereikt over een nieuwe bevelsstructuur voor de Navo. De nieuwe structuur zal twintig in plaats van 65 hoofdkwartieren omvatten. Op dit ogenblik wordt een implementatieplan voor de nieuwe structuur ontwikkeld. Ook wordt onderzocht hoeveel internationale functies er in de nieuwe structuur verdeeld moeten worden en welke landen voor die functies in aanmerking komen. Nederland heeft in dat verband steeds het belang van multinationaliteit onderstreept. Tijdens de top van Madrid (juli 1997) is de uitwerking van het concept van «Combined Joint Task Forces» (CJTF) goedgekeurd. Inmiddels zijn twee oefeningen uitgevoerd door de hoofdkwartieren Afcen in Brunssum en STRKFLTLANT in Norfolk (VS) om het CJTF-concept in de praktijk te toetsen. De keuze voor een landhoofdkwartier en een maritiem hoofdkwartier maakte het mogelijk verschillende aspecten te oefenen die samenhangen met de inzet van een CJTF. Beide oefeningen hebben waardevolle informatie opgeleverd, onder meer over de omvang die een CJTF-kern moet hebben, het aantal hoofdkwartieren dat met een CJTF-kern moet worden uitgerust, de specialismen die vertegenwoordigd moeten zijn, het voortzettings-vermogen van een uit te zenden CJTF en de aansturing.

Het vormgeven van de Europese Veiligheids- en Defensie-identiteit binnen de Navo vordert gestaag. De Weu, met inbegrip van niet-geallieerde Weu-waarnemers, wordt betrokken bij het Navo Defensie Plannings Proces. De opvattingen van de Navo en van de Weu over het consultatieproces naderen elkaar. De gesprekken over een raamwerk voor de overdracht van Navo-middelen voor een door de Weu geleide operatie gaan voort. De verschillende elementen van het raamwerk worden thans onderzocht.

De Navo-ministers van Defensie hebben inmiddels enkele malen met hun collega's uit de partnerlanden vergaderd in het kader van de Euro-Atlantische Partnerschapsraad (EAPR). Zij spraken over onderwerpen als rampenbestrijding, de proliferatie van massavernietigingswapens en

gezamenlijke oefeningen. Ook hebben de Navo-ministers van Defensie hun eerste bijeenkomsten met de Russische Federatie gehouden in het kader van de Permanente Gezamenlijke Raad. De meningsverschillen tussen de Navo en de Russische Federatie zijn openhartig besproken, zonder dat dit ten koste ging van de goede wederzijdse betrekkingen. In het kader van de Navo-Oekraïne Commissie is tevens de eerste bijeenkomst van de Navo-ministers van Defensie met Oekraïne gehouden.

1.2.3 Defensiesamenwerking met Midden- en Oost-Europese landen en Rusland

Sinds 1990 heeft Defensie geleidelijk een steeds dichter netwerk van bilaterale samenwerkings-programma's opgebouwd met de landen van Midden- en Oost-Europa. De beslissing van de Navo om Polen, Hongarije en Tsjechië het lidmaatschap aan te bieden en de wenselijkheid de samenwerking met niet door de Navo uitgenodigde landen te intensiveren, was voor Defensie eind 1997 reden de samenwerking aan te passen. De ontwikkeling van de samenwerking met Polen, Hongarije en Tsjechië zal zich vooral afspelen tegen de achtergrond van hun integratie in de Navo. Voor de overige landen zal het instrumentarium dat is ontwikkeld voor de samenwerking met de partnerlanden de basis zijn: samenwerkingsovereenkomsten, samenwerkingsprogramma's en stafbesprekingen. De Tweede Kamer is hierover uitvoerig geïnformeerd op 30 juni jl. (Kamerstuk 25 267 X, nr. 12).

Het is belangrijk dat de reorganisatie van de krijgsmachten van Polen, Tsjechië en Hongarije wordt voortgezet en dat de interoperabiliteit met de strijdkrachten van de Navo-landen wordt vergroot. De samenwerking is vooral praktisch en operationeel. In aanvulling op de bestaande samenwerking verzorgen de krijgsmachtdelen voor deze landen operationele cursussen. Ook zijn er uitwisselingsprogramma's voor officieren en stageplaatsen en wordt regelmatig in deze landen geoefend. Gelet op hun toetreding is hun deelneming aan de (algemene) «International Staff Officers Orientation Course» (Isooc) midden 1998 beëindigd.

In maart 1997 is met de Russische Federatie een overeenkomst ondertekend ter bevordering van de bilaterale samenwerking. In het samenwerkingsprogramma voor 1998 zijn acht activiteiten opgenomen. Het bilaterale verdrag tussen Rusland en Nederland over samenwerking bij de vernietiging van 6500 ton lewisiet bij het plaatsje Kambarka zal waarschijnlijk binnenkort worden ondertekend. Thans wordt de uitvoering voorbereid van de eerste fase van het samenwerkingsproject (de zuivering van verontreinigde grond rondom de opslagplaats). Ook Finland is hierbij betrokken. Defensie en Buitenlandse Zaken hebben samen tien miljoen gulden voor de grondzuivering beschikbaar gesteld. Nederland streeft, onder meer in nauwe samenwerking met Noorwegen, ook naar steun bij de ontmanteling van nucleaire militaire installaties. Op dit ogenblik worden enkele projectvoorstellen bestudeerd. Voorts is er samenwerking op humanitair gebied. Er zijn medische goederen geleverd aan vier ziekenhuizen in St. Petersburg en Kaliningrad. Dit wordt ondersteund door samenwerking tussen de medische diensten van de beide krijgsmachten. Het Partnerschap voor de Vrede (PvV) is de inspiratiebron voor de bilaterale defensiesamenwerking en dient als kader voor multilaterale samenwerking, zoals gemeenschappelijke oefeningen. Het PvV beoogt onder meer op het terrein van de voorbereiding op vredesoperaties de samenwerking tussen de Navo en de partnerlanden te bevorderen. De eerste resultaten hiervan zijn zichtbaar in de samenwerking met de partners in Sfor in Bosnië-Herzegowina. Nederland heeft in 1997 met eenheden of waarnemers aan zeventien PvV-oefeningen deelgenomen. Voor 1998 is deelneming aan vijftien oefeningen voorzien.

1.2.4 West-Europese Unie

De West-Europese Unie (Weu) geeft geleidelijk inhoud aan haar relatie met de Europese Unie (EU) en met de Navo. In een protocol bij het Verdrag van Amsterdam is bepaald dat de EU en de Weu binnen één jaar na de inwerkingtreding van het Verdrag voorstellen doen voor nauwere samenwerking. Het gaat om praktische regelingen tussen beide organisaties binnen de in het Verdrag van Amsterdam vastgelegde institutionele verhouding. Op dit vlak is bescheiden vooruitgang geboekt. Zo is besloten de voorzitterschappen van de Weu en van de EU beter op elkaar af te stemmen. In dat verband is een nieuw tijdschema opgesteld, op grond waarvan Nederland in de eerste helft van het jaar 2001 het voorzitterschap van de Weu zal bekleden in plaats van in de tweede helft van het jaar 1999.

De samenwerking tussen de Weu en de Navo staat in het teken van de voorbereiding van operaties waarbij de Weu gebruik maakt van middelen van de Navo en van de planningscapaciteit van het bondgenootschap. Deze werkzaamheden stelen op de afspraken die de bondgenoten hebben gemaakt tijdens de ministeriële Navo-vergadering van Berlijn (juni 1996) en de Navo-top van Madrid (juli 1997).

De West-Europese Unie beschikt sinds kort over een Militair Comité dat bestaat uit de chefs van de defensiestaven van de Weu-lidstaten. Dit comité, dat in permanente zitting wordt gevormd door de permanente militaire vertegenwoordigers in Brussel, kan de Weu-raad militair advies geven, wat het operationele vermogen van de Weu ten goede komt. De eerste directeur van de nieuwe Militaire Staf van de Weu komt uit Frankrijk. Nederland stelt binnen deze staf een belangrijke functionaris ter beschikking: de directeur van de «Planning Cell».

1.3 Wapenbeheersing

1.3.1 CSE-verdrag

Sinds begin 1997 onderhandelen de dertig verdragsstaten in Wenen over de aanpassing van het verdrag inzake de Conventionele Strijdkrachten in Europa (CSE) aan de ingrijpend veranderde Europese veiligheidssituatie. Aanpassing van het CSE-verdrag komt de stabiliteit in het nieuwe Europa ten goede en kan de Navo-uitbreiding vergemakkelijken. Het belang van een tijdig aangepast CSE-verdrag is onderstreept in de «Stichtingsakte betreffende wederzijdse betrekkingen tussen de Navo en de Russische Federatie».

De verdragsstaten zijn het erover eens dat de oude verdragsstructuur, die berustte op twee tegenover elkaar staande allianties, is achterhaald. Een nieuw verdrag zal uitgaan van nationale en territoriale plafonds, zo mogelijk op een lager niveau. De nationale plafonds hebben betrekking op de aantallen zware wapens (tanks, pantservoertuigen, artillerie, bewapende helikopters en gevechtsvliegtuigen) die landen binnen het verdragsgebied mogen bezitten. De territoriale plafonds betreffen de som van de toegestane eigen grondgebonden zware wapens (de nationale limiet) en de door derden in een land te stationeren grondgebonden zware wapens.

De Navo-landen hebben voorstellen ingediend over de gewenste flexibiliteit van de nationale en territoriale plafonds. Hierbij is een afweging gemaakt tussen de bevordering van de stabiliteit in Europa en de handhaving van de mogelijkheid, in het bijzonder voor de Navo, om in bepaalde situaties, zoals bij vredesoperaties, voldoende wapensystemen

te kunnen inzetten. Ook is geprobeerd tegemoet te komen aan de Russische bezorgdheid over de militaire gevolgen van de uitbreiding van de Navo. Een en ander is overigens niet los te zien van de herziening van het Strategische Concept.

De CSE-onderhandelingen zijn gecompliceerd en technisch van aard en vergen dus veel tijd. Nederland hoopt op overeenstemming vóór de Navo-top van Washington in april 1999, tijdens welke de uitbreiding van het bondgenootschap met Polen, Tjechië en Hongarije wordt bezegeld.

1.3.2 Landmijnen

Het «Verdrag inzake het verbod van het gebruik, de aanleg van voorraden, de productie en de overdracht van antipersoneelmijnen en inzake de vernietiging van deze wapens», dat op 3 december 1997 in Ottawa is opengesteld voor ondertekening, was op 17 augustus jl. door 128 landen ondertekend en door 31 landen geratificeerd. Het verdrag treedt in werking zes maanden nadat 40 landen het hebben bekrachtigd. Vier jaar nadat het verdrag voor een land in werking treedt, moet het zijn voorraden antipersoneelmijnen hebben vernietigd. Slechts een beperkt aantal – in ons land gaat het om 5 000 – mag worden aangehouden voor onderzoek en opleiding op het gebied van de mijnenruiming. Tien jaar na inwerkingtreding moeten alle antipersoneelmijnen in mijnenvelden zijn vernietigd. Deze termijn kan, na goedkeuring door een meerderheid van de verdragspartijen, tweemaal worden verlengd. Landen die met een ernstig mijnenprobleem kampen, moeten wellicht van deze mogelijkheid gebruikmaken. In ons land is de vernietiging van de voorraden antipersoneelmijnen al voltooid. Hiermee was begonnen nadat in maart 1996 was besloten dat de krijgsmacht het gebruik van antipersoneelmijnen onvoorwaardelijk zou staken.

Belangrijke landen, China en Rusland voorop, maar ook India, Israël en Pakistan, zijn nog geen partij bij het verdrag. Op Finland na hebben alle EU-lidstaten het verdrag ondertekend. In de Finse afweging blijven overwegingen van veiligheid, in het bijzonder de lange oostgrens, de doorslag geven. Van de Navo-partners houden Turkije en de Verenigde Staten zich nog afzijdig. De aanstaande leden Hongarije, Polen en Tsjechië hebben het verdrag wel ondertekend. Het Amerikaanse beleid is thans gericht op toetreding in 2006, als er dan bruikbare alternatieven voor antipersoneelmijnen beschikbaar zijn. De Verenigde Staten streven niet langer naar een uitzondering in het verdrag voor «gecombineerde systemen»: wapensystemen die zowel antitank- als antipersoneelmijnen bevatten. Het behoud van dergelijke wapens was voor de Verenigde Staten een belangrijke reden zich uit de formele onderhandelingen over het verdrag, in september 1997 in Oslo, terug te trekken. De Navo-bondgenoten hebben de operationele gevolgen geïnventariseerd van het feit dat veertien (binnenkort zeventien) van hen het verdrag hebben ondertekend. In Navo-operaties is niet langer een rol weggelegd voor antipersoneelmijnen. Slechts Amerikaanse en Turkse eenheden kunnen deze wapens nog gebruiken, uitsluitend voor de eigen verdediging.

Het project Hom-2000 voor de ontwikkeling van betere middelen voor de opsporing en de ruiming van landmijnen is de tweede en laatste fase ingegaan. In de eerste fase zijn verschillende typen sensoren aangeschaft en met speciaal daarvoor ontwikkelde testfaciliteiten beproefd door het Fysisch en Electronisch Laboratorium (FEL) van TNO. In de resterende tijd worden de sensoren, onder meer in overleg met mijnenruimdeskundigen, verbeterd en geïntegreerd in praktische prototypen, die voor specifieke toepassingen kunnen worden gereedgemaakt. In verschillende landen zijn inmiddels onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten gaande. Resultaten

daarvan zijn pas na 2000 voorzien. Niettemin houden de projectleiding van Hom-2000 en TNO de mogelijkheden van internationale samenwerking nauwlettend in het oog. De Tweede Kamer wordt nog dit jaar op de hoogte gebracht van de resultaten van de eerste fase en de vooruitzichten voor de tweede fase.

1.4 Proliferatie van NBC-wapens en overbrengingsmiddelen

De kernproeven van India en Pakistan dit voorjaar, respectievelijk op 11 en 13 mei en op 28 en 30 mei, hebben geleid tot oplopende spanningen tussen beide landen en in de regio. Hoewel de ontwikkelingen in Zuid-Azië Europa niet rechtstreeks bedreigen en vooral in een regionale context moeten worden geplaatst, onderstrepen zij eens te meer hoe moeilijk het is de proliferatie van nbc-wapens en hun overbrengingsmiddelen te voorkomen. Internationaal wordt nu geprobeerd met diplomatieke druk en economische sancties beide landen te bewegen af te zien van het streven naar nucleaire bewapening. Het zou een wezenlijke stap voorwaarts zijn als zij zich zouden binden aan het Non-proliferatieverdrag (NPV) en het Kernstopverdrag (CTBT).

De notitie «De proliferatie van nucleaire, biologische en chemische (nbc-)wapens en de Nederlandse krijgsmacht» (Kamerstuk 26 051 X, nr. 1) biedt een overzicht van de activiteiten die verschillende landen op deze terreinen hebben ontplooid en een uiteenzetting van de gevolgen voor de krijgsmacht. Aanvullende inspanningen, in het bijzonder op het gebied van de passieve en actieve verdediging tegen nbc-wapens en hun overbrengingsmiddelen, zijn onontbeerlijk. Vooral de detectie van biologische wapens en de behandeling van slachtoffers vergen meer aandacht.

De Navo-bondgenoten werken samen om de dreiging van massavernietigingswapens het hoofd te bieden. De verdediging hiertegen is inmiddels een integraal onderdeel van het gezamenlijke planningsproces. De Nederlandse krijgsmacht is in staat waardevolle bijdragen te leveren aan de bondgenootschappelijke capaciteit op dit gebied. Een belangrijk voorbeeld is de verbetering van de antiraketcapaciteit van het Patriot-systeem. De Tweede Kamer heeft met de behoeftestelling hiervoor in december 1997 ingestemd. Het betreft in het bijzonder de verwerving van «Patriot Advanced Capability 3» (Pac3)-raketten voor de bestrijding van ballistische raketten in de laatste fase van hun vlucht. Bezien wordt of, en zo ja hoe, ook het voorziene luchtverdedigingssysteem van de luchtverdedigings- en commando (LCF)-fregatten hiertoe kan worden aangepast. Tijdens de oefening «Optic Windmill», die ons land dit voorjaar voor de derde keer samen met Duitsland en de Verenigde Staten heeft georganiseerd, werden de mogelijkheden beproefd om in internationaal verband ballistische raketten te bestrijden. De resultaten van deze oefeningen zijn van belang voor het operationele concept dat de Navo op dit terrein ontwikkelt.

1.5 Vredesoperaties en humanitaire hulp

1.5.1 Algemeen

De inzet van militairen bij humanitaire en vredesoperaties blijft, naast de verdediging van het eigen en het bondgenootschappelijke grondgebied, een hoofdtaak van de Nederlandse krijgsmacht. Nederland blijft bereid daaraan een wezenlijke bijdrage te leveren. Het toetsingskader vormt daarbij een goed instrument voor de beoordeling van politieke en militair-operationele aspecten.

Bij vredesoperaties in het kader van intrastatelijke conflicten is eens te meer het belang van civiel-militaire samenwerking gebleken. De door de Navo geleide vredesoperatie in Bosnië is een goed voorbeeld. Militairen spelen daar een belangrijke ondersteunende rol bij de wederopbouw, in het bijzonder wat betreft de terugkeer van vluchtelingen, de organisatie van verkiezingen, het herstel van infrastructuur en de begeleiding van mijnenruimactiviteiten. De verwevenheid van militaire en civiele doeleinden vereist dan ook nauwe afstemming met civiele organisaties, zo mogelijk nog voor een operatie begint. Defensie besteedt aan deze aspecten in toenemende mate aandacht, bijvoorbeeld bij de opleiding van militairen. Ook in internationaal verband heeft civiel-militaire samenwerking de aandacht. Zo wordt in Navo-verband een studie verricht naar het opnemen van een «Civil-Military Cooperation Framework Group» in de Navo-structuur. Nederland onderzoekt thans welke bijdrage het hieraan kan leveren.

De bevordering van de internationale rechtsorde en de internationale vrede en veiligheid vergen soms de snelle en doeltreffende inzet van militaire middelen. De regering blijft zich samen met gelijkgezinde landen inspannen voor de verdere ontwikkeling van instrumenten die de internationale reactietijd bij conflicten kunnen bekorten. Een te late reactie – of geen reactie – van de internationale gemeenschap kan immers rampzalige gevolgen hebben, zoals de volkerenmoord in Rwanda in 1994 heeft aangetoond.

De VN maken bij de planning van nieuwe vredesoperaties gebruik van het «United Nations Stand-by Arrangements System» (Unsas). Dit systeem bevat informatie over de militaire middelen die VN-lidstaten in beginsel bereid zijn voor VN-vredesoperaties beschikbaar te stellen. Nederland heeft dit jaar de bijdrage aan het Unsas aangepast en in een «Memorandum of Understanding» (MoU) met de VN vastgelegd. Een bij het MoU gevoegd «data planning sheet» bevat gedetailleerde informatie over de eenheden en de reactietijd. De Nederlandse bijdrage is vooral uitgebreid met transportcapaciteit en luchtverdedigingsmiddelen.

Nederland neemt ook deel aan de multinationale «United Nations Stand-by Forces High Readiness Brigade» (Shirbrig). De andere deelnemers zijn Argentinië, Canada, Denemarken, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Spanje, Roemenië en Zweden. Ierland, Italië en Portugal zijn waarnemers. De kernbrigadestaf is bezig operationele standaardprocedures en een operationeel en logistiek concept op te stellen. De gewenste duplicering van Shirbrig-eenheden in de brigadepool lijkt op termijn bereikbaar, al is er nog steeds een tekort aan ondersteunende eenheden. Nederland heeft in juni 1998 het jaarlijks roulende voorzitterschap van de Stuurgroep overgenomen.

De Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties heeft vastgesteld dat er binnen het Unsas een tekort is aan goed opgeleid politiepersoneel voor vredesoperaties. Hierdoor komen deze missies soms maar moeizaam op gang. Nederland heeft daarom voorgesteld samen met een aantal gelijkgezinde landen een oproepbare VN-politiemacht op te richten. Volgens dit plan stellen landen, op grond van hun aanbod aan het Unsas, personeel ter beschikking van een «pool» van politiemensen, die in beginsel kunnen worden ingezet voor crisisbeheersingsoperaties. Ook wordt gedacht aan de oprichting, mogelijk in Nederland, van een kleine «Planning Cell», die tijdens een operatie als kern van een politiehoofdkwartier kan dienen. Het plan voor een oproepbare VN-politiemacht moet breed worden gedragen en zal de komende maanden met andere landen worden besproken.

Het nut van snelle-reactiemechanismen als Unsas, Shirbrig en de nog op te richten oproepbare VN-politiemacht blijft, naast de beschikbaarheid van voor de taken berekend personeel en materieel, vanzelfsprekend afhankelijk van tijdige internationale en nationale besluitvorming. Ook moet snel kunnen worden beschikt over strategische transportcapaciteit en logistieke ondersteuning in het operatiegebied.

Defensie levert ook een bijdrage in het kader van humanitaire operaties, zoals voedselhulp, transportsteun en hulp bij overstromingen. Ieder ogenblik kunnen militaire noodhulpeenheden worden uitgestuurd als gouvernementele en niet-gouvernementele hulporganisaties een noodsituatie niet aankunnen. Het noodhulpverkenningsteam kan in het rampgebied in overleg met verantwoordelijke instanties snel de behoefte aan steun inventariseren en zo nodig de komst van noodhulpeenheden voorbereiden. Deze eenheden zijn inmiddels geoefend en kunnen worden ingezet.

1.5.2 Nederlandse bijdrage aan vredesoperaties

Voor humanitaire en vredesoperaties zijn nu in totaal ongeveer 1 616 Nederlandse militairen uitgezonden. De tabel bevat een overzicht van de huidige Nederlandse bijdragen.

Overzicht Nederlandse bijdrage

Situatie per 26 augustus 1998

OPERATIE	PERSONEEL
1. Voormalig Joegoslavië:	
a. Stabilisatiemacht (Sfor) – grondcomponent	1 208
– luchtcomponent	152
b. UN International Police Task Force (UNIPTF)	55
c. European Community Monitoring Mission (ECMM)	18
d. Bosnia-Herzegovina Mine Action Centre (BHMIC)	3
e. Contingentscommando	53
SUBTOTAAL	1 489
2. UN Peacekeeping Force in Cyprus (Unficyp)	100
3. UN Truce Supervision Organisation (Untso)	12
4. Weu Multinational Police Advisory Element (Mape)	5
5. UNDP/Cambodia Mine Action Centre (CMAC)	3
6. OVSE-missie in Albanië	3
7. UNOPS/CMATS in Angola	2
8. OVSE-missie in Moldavië	1
9. UN Special Commission (Unscm)	1
TOTAAL	1 616

1.5.3 Voormalig Joegoslavië

Het mandaat van de door de Navo geleide stabilisatiemacht (Sfor), die in Bosnië-Herzegovina toeziet op de naleving van de militaire bepalingen van het Dayton-akkoord, is in juni 1998 verlengd. De vredesmacht zal, naast de afschrikkingstaak, vooralsnog brede steun blijven leveren aan de implementatie van de civiele aspecten van het Dayton-akkoord. De

omvang van de vredesmacht ligt daarom op dit ogenblik niet ver beneden het oorspronkelijke niveau van Sfor. Dankzij de opnemings van een speciale multinationale eenheid kan zij bovendien beter optreden bij ordeverstoringen, bijvoorbeeld bij de terugkeer van vluchtelingen en de installatie van gekozen functionarissen.

De duur van de missie is niet langer aan een einddatum verbonden, maar aan een te bereiken eindstadium. Stapsgewijze reducties vormen een belangrijk element van de overgangsstrategie, waardoor Sfor zich geleidelijk minder met civiele ondersteuning zal bezighouden en zich meer op de afschrikkingstaak zal richten. De Navo zal regelmatig de voortgang van het vredesproces bespreken en beoordelen of tussentijdse aanpassingen of beëindiging van de missie mogelijk zijn. Waarschijnlijk wordt de vredesmacht dit jaar, na de algemene verkiezingen in Bosnië-Herzegowina in september, voor het eerst gereduceerd.

De Koninklijke landmacht levert, met een gemechaniseerd bataljon en enkele kleinere eenheden, waaronder een peloton dat is opgeleid voor rellenbestrijding («crowd-and-riot control») en een eenheid voor elektronische oorlogvoering (eov), een belangrijke bijdrage aan de landcomponent van Sfor. Een mortieropsporingsradarbatterij van de Koninklijke landmacht wordt op afroep beschikbaar gehouden in Nederland. In de geniecompagnie van het bataljon is een peloton Bulgaarse genisten opgenomen. De Nederlandse landeenheden maken deel uit van de door het Verenigd Koninkrijk geleide multinationale divisie Zuidwest en zijn in Midden-Bosnië gelegerd.

De Navo kan in noodgevallen een beroep doen op enkele Nederlandse reserve-eenheden. Een mortiercompagnie van het Korps mariniers maakt deel uit van de tactische reserve en zal in beginsel alleen in de Britse sector Zuidwest worden ingezet. Een mariniersbataljon en een transportpeloton van de Koninklijke landmacht maken deel uit van de strategische reserve van Sfor. Deze reserve-eenheden bieden de Navo de mogelijkheid tijdig en krachtig te reageren op een onverhoopte verslechtering van de situatie in Bosnië-Herzegowina. Aan de inzet van deze eenheden moet overigens een apart regeringsbesluit voorafgegaan, waarvan de Tweede Kamer terstond op de hoogte wordt gesteld.

Samen met België levert Nederland een detachement F-16 jachtvliegtuigen aan de luchtcomponent van Sfor. Deze samenwerking vloeit voort uit de in 1996 met België gesloten samenwerkingsovereenkomst «Deployable Air Task Force» (DATF). De toestellen zijn gestationeerd op de vliegbasis Villafranca in Italië. Ter ondersteuning van Sfor worden ook regelmatig vliegtuigen van de Koninklijke luchtmacht ingezet voor luchttransport, medische vluchten en bijtanken in de lucht. Voorts heeft Nederland, op verzoek van de commandant van Sfor, een maritiem patrouille-vliegtuig beschikbaar gesteld, dat in Italië op de vliegbasis Sigonella is gestationeerd. De commandant kan tevens een beroep doen op het permanente Navo-vlootverband in de Middellandse Zee (Stanavformed), waarvan een Nederlands fregat deel uitmaakt.

Hieronder volgt een overzicht van de Nederlandse personele en materiële

bijdrage aan Sfor en de in Sfor-verband uitgevoerde activiteiten in de eerste helft van dit jaar.

Nederlandse personele en materiële bijdrage aan Sfor, 1 januari tot 1 juli 1998

Eenheid	Personeel	Inzet Groot Materieel
gemechaniseerd bataljon (incl. logistiek, genie, contingentscommando en «crow-and-riot-control»)	1 066	12 Leopard tanks, 60 YPR-rupsvoertuigen, 327 overige voertuigen
mortieropsporingsradareenheid (tot 22 mei)	31	5 vtgn , 3 x MOR
verbindingseenheid (EOV) (tot 1 feb '98)	15	5 vtgn, 4 x FUCHS
peloton mariniers (tot 29 mei)	44	5 BV; 5 YPR-rupsvoertuigen; 10 overige voertuigen
F-16 detachement Villafranca	140;	120 vanaf 20 juni jl. 8 F-16's
Apache-detachement (vanaf 16 juni)	7	2 AH 64 Apache-helicopters
luchtransportcapaciteit /AAR	14	1 Fokker 60, 1 KDC 10, 1 C-130
EOD/OGRV-teams	12	
Personeel SFOR-hoofdkwartieren	165	
maritiem patrouillevliegtuig Sigonella	20	1 Orion P3-C
OGRV bewakingspeloton	35	

In Sfor-verband uitgevoerde activiteiten

Eenheid	Activiteiten
gemechaniseerd bataljon (incl. logistiek, genie en contingentscommando)	2 x per week patrouilles in gebieden met militaire «sites» 1 x per week patrouilles in gebieden zonder militaire «sites» 1 x per dag patrouilles in gebieden met spanningshaarden
«crowd-and-riot-control»-detachement (als onderdeel van het mechat; vanaf 29 mei)	83 inspecties («weaponsites» en cantonnementen) 23 x vernietiging van munitie 62 civiel-militaire samenwerkingsprojecten
mortieropsporingsradareenheid (tot 22 mei) verbindingseenheid (tot 1 februari) peloton mariniers (tot 29 mei) detachement jachtvliegtuigen Villafranca	«crowd-and-riot control» op continue basis detecteren van artillerie- en mortiervuur interceptie en plaatsbepaling berichtenverkeer op continu basis «crowd and riot control» 671 operationele F-16 vluchten, waarvan 174 fotoverkenningsvluchten
Apache detachement (vanaf 16 juni)	20 familiarisatie/oefenvluchten
luchtransportcapaciteit	6 operationele vluchten ondersteuning SFOR-operaties 27 AAR-vluchten, 3 patiëntenevacuaties, 2 vrachttransportvluchten
maritiem patrouillevliegtuig Sigonella	17,3 vlieguren operationele vluchten; 133,6 uren t.b.v. overige operaties (o.a. oefeningen)
Augmentees/liaison EOD/OGRV-teams OGRV bewakingspeloton	ondersteuning hoofdkwartieren EOD-werkzaamheden ter ondersteuning mechat Bewaken materiaal tijdens rotatie

Nederland heeft 55 militairen van de Koninklijke marechaussee ter beschikking gesteld van de UNIPTF. Deze politiewaarnemersmissie ziet op grond van annex 11 van het Dayton-akkoord toe op het functioneren van de civiele politie en op de rechtshandhaving in Bosnië. De UNIPTF voert zelf geen politietaken uit. Wel zal zij zich meer op training en opleiding richten; Nederland levert hieraan ook een financiële bijdrage.

Achttien Nederlandse militairen maken deel uit van de «European Community Monitor Mission in Former Yugoslavia» (ECMM). De ECMM volgt de politieke, humanitaire en economische ontwikkelingen in het voormalige Joegoslavië, Albanië en Macedonië en rapporteert daarover aan de EU-lidstaten.

1.5.4 Albanië

Het «Multinational Advisory Police Element» (Mape) van de Weu bevordert door middel van training en advies de wederopbouw van een goed functionerend, betrouwbaar en geloofwaardig politieapparaat in Albanië. Het mandaat voor deze missie loopt af op 12 april 1999. In verband met de uitbreiding van de advies- en opleidingstaken wordt het Mape geleidelijk versterkt van 65 tot ongeveer 105 functionarissen. Nederland neemt sinds mei 1997 deel aan het Mape en heeft hiervoor in totaal acht marechaussees aan de Weu aangeboden. Op dit ogenblik levert Nederland, naast de «Chief of Operations» (een hoofdofficier van de Koninklijke marechaussee, die tevens als «Senior National Representative» (SNR) optreedt) een deskundige op het gebied van mensenrechten en drie waarnemers voor de «evaluation branche». De overige drie aangeboden militairen van de Koninklijke marechaussee staan gereed voor uitzending. Naast Nederland stellen onder andere Italië, Frankrijk en Duitsland functionarissen ter beschikking van deze missie.

Defensie levert twee officieren aan de OVSE-missie in Albanië om te rapporteren over de situatie in de grensstreek van Albanië met Kosovo. Ook is een officier toegevoegd aan het hoofd van de OVSE-missie.

1.5.5 Cyprus

Het mandaat van de «United Nations Peacekeeping Force in Cyprus» (Unficyp) berust op Resolutie-186 van de Veiligheidsraad (maart 1964). Sinds 1974 houdt Unficyp toezicht op de naleving van het bestand in de bufferzone tussen de Cypriotische Nationale Garde en Turks-Cypriotische strijdkrachten. De vredesmacht bestaat uit ongeveer 1200 militairen. Sinds juni 1998 neemt Nederland hieraan deel met ongeveer 100 militairen van de Koninklijke landmacht, die zijn geïntegreerd in het Britse contingent. Enkele militairen van de Koninklijke marechaussee zijn opgenomen in de multinationale militaire politie-eenheid van Unficyp. Nederland zal deelnemen voor een periode van drie jaar.

1.5.6 Andere vredesoperaties

In het Midden-Oosten draagt Nederland twaalf waarnemers bij aan de «United Nations Truce Supervision Organisation» (Untso), die toeziet op het handhaven van de bestandslijnen tussen Israël en zijn buurstaten.

Een officier neemt deel aan de OVSE-missie in Moldavië. Deze missie heeft als belangrijkste taak de bij het conflict betrokken partijen tot een oplossing van hun geschillen te helpen komen.

Nederland levert één militair voor de «United Nations Special Commission (Unscm), die toeziet op de productie, het beheer en de vernietiging van chemische wapens en installaties in Irak. De militair, die gespecialiseerd is in nucleaire, biologische en chemische oorlogvoering, is geplaatst bij de VN te New York en neemt regelmatig deel aan inspecties in Irak.

Defensie helpt ook bij het ruimen van mijnen in verschillende landen. Twee supervisors en een stafofficier nemen deel aan het «Mine Action Centre» in Bosnië-Herzegovina (BHMAC), dat verantwoordelijk is voor de coördinatie van de mijnenruimactiviteiten in dat land. In verband met de voltooiing van het opleidingsprogramma zullen de mijnenruim-instructeurs in juli 1998 terugkeren. In Cambodja werken twee mijnenruiminstructeurs van de explosievenopruimingsdienst (EOD) en een verbindingsspecialist bij het «Cambodian Mine Action Centre» (CMAC). Het EOD-personeel verzorgt opleidingen en geeft leiding aan de afdeling

die Cambodjanen opleidt tot EOD-er en EOD-teams in het veld begeleidt. De Nederlandse hulp aan het CMAC, die aanvankelijk in april 1998 zou worden beëindigd, is met één jaar verlengd tot april 1999. In Angola werken bij de «Central Mine Action Training School» eveneens twee Nederlanders als mijnruiminstructeur.

Sinds 1991 houdt de «Mission Nations Unies pour l'organisation d'un Référendum au Sahara Occidental» (Minurso) met waarnemers toezicht op het bestand in de Westelijke Sahara. De VN bereidt een referendum voor over de toekomstige status van het gebied: aansluiting bij Marokko of onafhankelijkheid. In de aanloop naar de verkiezingen is in het kader van Minurso een VN-troepenmacht voorzien die moet toezien op de rust in het gebied. Op verzoek van de VN heeft Nederland zich in beginsel bereid verklaard ongeveer 230 Nederlandse militairen te sturen als onderdeel van een Nederlands-Deense infanterie-eenheid. Ook stelt Nederland tien waarnemers beschikbaar. Mede als gevolg van de moeizaam verlopende registratie van kiezers heeft de voorbereiding van het referendum echter vertraging opgelopen. De Tweede Kamer is hierover op 28 juli jl. uitvoerig ingelicht (Kamerstuk 25 957 X, nr. 4).

1.5.7 Evaluatie vredesoperaties

Om lering te trekken uit ervaringen worden de Nederlandse militaire bijdragen aan vredesmissies geëvalueerd. Wat betreft de Nederlandse bijdrage aan Sfor, is de voorbereiding van de gemechaniseerde bataljons van de Koninklijke landmacht in het algemeen goed gebleken. Wel was het tweede Sfor-bataljon een betrekkelijk jonge eenheid, waardoor het zich veel inspanning moest getroosten om op het vereiste niveau te komen. Voor het contingentscommando is het voorts van belang gebleken al bij de eindoefening van een uit te zenden bataljon te worden betrokken.

De Nederlandse Sfor-eenheden zijn zoveel mogelijk met eigen materieel uitgezonden. Bij uitzondering was ook materieel uit een mobilisatie-complex nodig. Onderhoud van dat materieel bleek een aanvullende inspanning te vergen. Bij gebruik van mobilisabel materieel moet daarom zo vroeg mogelijk worden ingespeeld op mogelijke inzetbaarheidsproblemen. Het beheer van aanvullend en niet-organiek materieel dat in het operatiegebied bij de aflossing van de eenheden wordt overgedragen, vergde eveneens extra zorg. Voor het onderhoud van dit materieel was echter voldoende capaciteit in het operatiegebied aanwezig. In vergelijking tot andere landen was de inzetbaarheid van het Nederlandse materieel hoog.

De bevelsverhoudingen waren voor de verschillende Nederlandse eenheden helder. De verantwoordelijkheden en bevoegdheden van het laagste commandantenniveau bleken bij de taakuitvoering van groot belang. Dat aspect krijgt daarom in de opleiding en bij oefeningen veel aandacht. De samenwerking met militaire eenheden van andere landen was goed, ook de samenwerking met de ongeveer dertig Bulgaarse genisten die in het Nederlandse Sfor-bataljon zijn opgenomen.

De verkeerssituatie in Bosnië-Herzegowina levert belangrijke risico's op. Dit is vooral het gevolg van de slechte kwaliteit van de wegen, de moeilijke weers-omstandigheden en het rijgedrag van de bevolking. Nederlandse Sfor-militairen zijn daardoor bij verschillende verkeersongevallen betrokken geweest. Daarbij waren helaas ook enkele dodelijke slachtoffers te betreuren. Het aantal ongevallen bleef desondanks beperkt dankzij het gedisciplineerde rijgedrag van de militairen (en het toezicht daarop).

De ervaringen met Sfor hebben opnieuw het belang van speciale operaties aangetoond. Hierbij valt niet alleen te denken aan arrestatie van door het VN-tribunaal aangeklaagde verdachten van oorlogsmisdaden, maar ook aan de bescherming van de eigen eenheden en het volgen van ontwikkelingen in het operatiegebied. Speciale operaties behoeven ook bij toekomstige vredesoperaties de nodige aandacht. Naar aanleiding van de ervaringen in Bosnië-Herzegovina zal Defensie een studie verrichten naar mogelijkheden om op het gebied van «information operations» deskundigheid en capaciteit te ontwikkelen. Het gaat daarbij onder meer om het inlichten van de plaatselijke media en bevolking over verschillende aspecten van een militaire operatie. Dit bevordert de aanvaarding van de internationale troepenmacht en de medewerking door de plaatselijke bevolking. Dankzij de toevoeging van een eenheid die is opgeleid voor het bestrijden van rellen («crowd and riot-control»), beschikt het bataljon over een grotere verscheidenheid aan middelen om te kunnen reageren op een verslechtering van de veiligheidssituatie.

De evaluatie van de Nederlandse bijdrage aan Untso in het Midden-Oosten heeft aangetoond dat het enkele weken durende gevarieerde opleidingsprogramma in Nederland toereikend is om de Untso-waarnemer op zijn taken voor te bereiden. Bij het opleidingsprogramma wordt gebruik gemaakt van ervaringen van waarnemers die uit het gebied terugkeren. De meeste Nederlandse waarnemers worden ingezet bij de «Observer Group Golan» (OGG), en de «Observer Group Lebanon» (OGL) en staan onder operationele controle van respectievelijk Undof en Unifil. Om haar onpartijdigheid te beklemtonen, streeft Untso ernaar waarnemers gedurende hun uitzendtermijn bij verschillende Israëliëse en Arabische buitenstations te plaatsen. De samenwerking met de verschillende partijen is over het algemeen goed. Mijnen, de verkeersonveiligheid en de slechte hygiënische omstandigheden leveren de meeste risico's op. Acties van gewapende elementen en van het Israëliëse leger leveren voor bij de OGL geplaatste waarnemers soms gevaren op. De medische verzorging in het operatiegebied en het vanuit Nederland verstrekte materieel voor de waarnemers waren toereikend.

Eenheden van de Koninklijke marine hebben sinds 1996 elk jaar steeds voor een beperkte periode deelgenomen aan de «Multinational Interception Force» (Mif), die in de Perzische Golf toeziet op de naleving van het in 1990 ingestelde handelsembargo tegen Irak. Het vlootverband staat onder bevel van de «Commander United States Naval Forces Central Command» en bestaat uit voornamelijk Amerikaanse en Britse schepen. Canada, Australië, België, Italië, Nieuw-Zeeland en, zoals gezegd, Nederland nemen steeds voor een beperkte periode deel. Het optreden van de Nederlandse schepen onder operationeel bevel van de Amerikaanse marine is goed verlopen. De schepen waren toereikend uitgerust.

1.5.8 Pool van mijnenruiminstructeurs

De opleiding van de pool van mijnenruiminstructeurs verloopt voorspoedig. Inmiddels zijn ongeveer 50 mijnenruiminstructeurs opgeleid. Door het zware opleidingsprogramma en personeelsverloop is het niet mogelijk gebleken nu al de pool met alle 80 instructeurs te vullen. De resterende 30 instructeurs zullen nog dit jaar met hun opleiding beginnen. Militairen uit de pool zijn voor de eerste maal vanaf januari 1998 ten behoeve van een UNHCR-ontmijningsprogramma ingezet bij het «Bosnia-Herzegovina Mine Action Centre» (BHMAL).

1.6 Caribisch gebied

In het kader van de drugsbestrijding werken eenheden van de Koninklijke marine en de Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba vooral samen met de Verenigde Staten. Er wordt gestreefd naar uitbreiding van de maritieme samenwerking in de regio met onder meer het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, Colombia, Venezuela, St. Kitts en Nevis en Antigua. In dat verband wordt gewerkt aan een multilateraal verdrag voor de uitvoering van het Verdrag van Wenen van 1988 inzake de bestrijding van de drugshandel. Defensie heeft vorig jaar het initiatief genomen voor een verkennende conferentie met de belangrijkste landen en organisaties in het Caribische gebied. De beoogde multinationale samenwerking kan de effectiviteit van de Kustwacht belangrijk ten goede komen.

De regering heeft kennisgenomen van de evaluatie van de Kustwacht door de Antilliaanse regering en de regeringen van de Nederlandse Antillen en Aruba erop gewezen dat zij met betrekking tot de Kustwacht nog niet hebben voldaan aan hun financiële verplichtingen.

HOOFDSTUK 2: DE KRIJGSMACHT

2.1 Algemeen

In 1999 wordt voortgegaan op de met de actualisering van de Prioriteitennota ingeslagen weg. De herstructurering van de krijgsmacht, die loopt tot eind 2002, zal eveneens verder zijn beslag krijgen. Tegelijkertijd blijft de krijgsmacht in internationaal verband actief betrokken bij vredesoperaties. Dankzij de opheffing van knelpunten in het kader van de actualisering van de Prioriteitennota is het voortzettingsvermogen van de Nederlandse bijdragen beter gewaarborgd. Veel aandacht gaat verder uit naar de versterking van bi- en multinationale samenwerkingsverbanden.

2.2 Koninklijke marine

2.2.1 Algemeen

De herstructurering van de Koninklijke marine verloopt volgens plan. Met de overdracht op 29 juni jl. van de Hr.Ms. «Piet Heyn» aan de Verenigde Arabische Emiraten is het aantal fregatten van de Koninklijke marine overeenkomstig de Prioriteitennota verminderd. Het amfibische transportschip of «Landing Platform Dock» Hr.Ms. «Rotterdam» is in 1998 in de vaart gekomen en zal waarschijnlijk in 1999 volledig operationeel zijn. Dit betekent een versterking van de amfibische component van de Koninklijke marine.

De Koninklijke marine is ook belast met de operationele leiding van de Nederlandse kustwacht. In 2000 zullen het Kustwachtcentrum en het Maritiem Hoofdkwartier in Den Helder worden samengevoegd.

2.2.2 Internationale samenwerking

De Koninklijke marine werkt op operationeel, materieel-logistiek en personeelsgebied nauw samen met verschillende Navo-partners. De geïntegreerde Belgisch-Nederlandse staf coördineert de inzet van de Belgische en Nederlandse marine vanuit het Maritieme Hoofdkwartier in Den Helder. Met het Verenigd Koninkrijk wordt nauw samengewerkt in het kader van de «UK/NL Amphibious Force».

In het kader van het Partnerschap voor de Vrede (PvV) werkt de Koninklijke marine samen met Midden- en Oost-Europese landen, in het bijzonder met Polen, Tjechië, Roemenië en Rusland. Samen met het Verenigd Koninkrijk ondersteunt de Koninklijke marine de opleiding en de training van het Baltische Bataljon. Met verschillende andere landen zijn overeenkomsten gesloten over materieel-logistieke samenwerking, uitwisseling van personeel, havenbezoeken en wederzijdse gebruik van faciliteiten. Het gaat onder meer om Australië, Brazilië en de Verenigde Arabische Emiraten.

2.2.3 Voortgang herstructurering

De uitbreiding van het Korps mariniers zal in twee jaar haar beslag krijgen. De wervingsbehoefte voor 1998 en 1999 is met in totaal 150 man verhoogd. Midden 1998 was al 52 procent van de behoefte voor dit jaar gerealiseerd. Verwacht wordt dat volledig in de wervingsbehoefte kan worden voorzien.

De personele reductie verliep de afgelopen jaren naar tevredenheid, maar blijft aan het einde van het reductietraject mogelijk enigszins achter bij de in de plannen voorziene reductie. De reductiedoelstellingen van de

Prioriteitennota en de Novemberbrief zullen niettemin worden gehaald. Wat betreft de militairen zal de resterende reductieverplichting door natuurlijk verloop en een verdere beperking van de instroom worden gerealiseerd. Voor burgers zullen personeelsplafonds worden gehandhaafd en zal door reorganisaties het functiebestand worden verminderd tot het toegestane niveau.

De als gevolg van de reorganisaties bij de Koninklijke marine afgenomen loopbaanmogelijkheden en verminderde plaatsingsmogelijkheden aan wal, hebben veel van het personeel gevergd.

2.2.4 Materieelprojecten

In het kader van de vervanging van de twee geleidewapenfregatten van de Tromp-klasse en twee van de vier resterende standaardfregatten door vier luchtverdedigings- en commandofregatten (het LCF-project), is de Koninklijke Scheldegroep op 2 maart 1998 begonnen met de bouw van het eerste fregat. De Koninklijke marine zorgt voor de verwerving en de integratie van de sensor-, wapen-, en commandosystemen. De proeftocht van het eerste fregat is voorzien voor 2001 en de overdracht aan de Koninklijke marine voor 2002. De andere drie fregatten volgen telkens een jaar later. In het kader van het project wordt samengewerkt met Duitsland en Spanje. Op 18 maart jl. is de Tweede Kamer ingelicht over de voortgang van het project (Kamerstuk 25 800 X, nr. 3).

Wat betreft de modernisering van de sensor-, wapen- en commandosystemen van de maritieme patrouille-vliegtuigen Orion van de Koninklijke marine (het «Capability Upkeep Programme») zijn de mogelijkheden bezien om bij soortgelijke programma's van bondgenoten aan te sluiten. Gebleken is dat de projectdefinitie van belangrijke overeenkomstige programma's van de Amerikaanse marine pas in de tweede helft van 1998 zal worden vastgesteld. De Tweede Kamer zal hierover nader worden ingelicht.

Nederland neemt samen met Frankrijk, Duitsland en Italië deel aan het project NH-90. Voor Nederland gaat het om de vervanging van de Lynx-helikopters van de Koninklijke marine door twintig NH-90 helikopters in de maritieme versie. Eind 1997 is de offerte van de industrie voor de preproductie- en de productiefase ontvangen. De onderhandelingen met de industrie hierover zijn nog gaande. De Tweede Kamer is op 10 maart jl. (Kamerstuk 25 928X, nr. 1) ingelicht over de voortgang van het project. Op verzoek van de Tweede Kamer zal in het najaar van 1998 een vervolgrapportage verschijnen, waarin onder meer wordt ingegaan op mogelijke alternatieven.

Wat betreft het project aanpassing mijnenbestrijdingscapaciteit (PAM) zijn de projecten «vervangingsmijnenbestrijdingscapaciteit Dokkum-klasse» en «Capability Upkeep Programme Alkmaar-klasse» samengevoegd. De Tweede Kamer zal worden ingelicht over de voltooiing van de verwervingsvoorbereiding voor het onderdeel mijnenbestrijdingscapaciteit en over de van dit project deel uitmakende levensduurverlenging van de hydrografische capaciteit.

2.3 Koninklijke landmacht

2.3.1 Algemeen

De komende jaren staan voor de Koninklijke landmacht in het teken van de herstructurering en van de herschikking van de gevechtskracht,

waartoe in het kader van de actualisering van de Prioriteitennota is besloten. Voorts zal de internationale inbedding van de Koninklijke landmacht worden verdiept.

In april 1998 heeft de Koninklijke landmacht in Ede een Coördinatiecentrum opgericht. Dit centrum zal bij calamiteiten waarbij personeel van de Koninklijke landmacht is betrokken, zorgen voor de opvang van familieleden van slachtoffers. Er is voor Ede gekozen vanwege de centrale ligging en de aanwezigheid van militaire infrastructuur.

2.3.2 Internationale samenwerking

De internationale samenwerking richt zich vooral op het Duits-Nederlandse legerkorps en de Multinational Division (Central). De samenwerking met Groot-Brittannië wordt verder verdiept, in het bijzonder op het gebied van vredesoperaties. Het gaat om samenwerking op het gebied van doctrine, operaties, opleidingen, logistiek en materieel. Voornaamste doel is het verbeteren van de interoperabiliteit bij crisis-beheersingsoperaties.

Verdere samenwerking met de Benelux-partners wordt eveneens nagestreefd, vooral op het gebied van opleidingen en het gebruik van oefen- en schietfaciliteiten. Ook de samenwerking met de Verenigde Staten, Frankrijk en Spanje zal worden voortgezet; de samenwerking met de nieuwe Navo-lidstaten Polen, Tsjechië en Hongarije zal worden geïntensiveerd. Het is de bedoeling in de komende jaren oefeningen in deze landen te houden.

2.3.3 Voortgang herstructurering

De herschikking van de gevechtskracht heeft tot gevolg dat de herstructurering van de Koninklijke landmacht zal duren tot eind 2002. De aanpassing heeft vooral betrekking op de eenheden van het Duits-Nederlandse legerkorps en zal hun operationele inzetbaarheid verbeteren. De inzetbaarheid en de bedrijfsvoering van de Koninklijke landmacht komen hierdoor niet in gevaar.

In 1998 is een begin gemaakt met de herschikking van de gevechtskracht, vooral door het paraat stellen van de 43ste gemechaniseerde brigade. Tevens wordt het Korps commandotroepen gereorganiseerd en de genie-capaciteit uitgebreid. In 1999 en 2000 zullen de overige brigades worden gereorganiseerd en de restanten van de mobilisabele 52ste gemechaniseerde brigade worden opgeheven.

De laatste grote reorganisaties bij het Nationaal Commando betreffen de oprichting van het Landelijk Bevoorradingsbedrijf KL, het Hoger Echelons Onderhoudsbedrijf en het National Support Command. Deze eenheden worden eind 1998 operationeel. Ook zal de actualisering van de Prioriteitennota de komende jaren nog gevolgen hebben voor het Nationaal Commando; het betreft vooral een verdere verkleining van het personeelsbestand en de verwerking van de resultaten van evaluaties.

Als gevolg van enkele projecten verschuift de komende jaren het zwaartepunt van de personeelsreductie naar het burgerpersoneel. Het zal zoveel mogelijk worden omgeschoold en herplaatst.

Door het grote aantal reorganisaties zijn enkele met elkaar samenhangende infrastructuurprojecten vertraagd. Dat geldt onder meer voor de ontruiming en de afstoting van kazernes, waaronder de Generaal

Winkelmarkazerne in Nunspeet, de Saksen Weimarkazerne in Arnhem en de Johan van de Korputkazerne in Steenwijk.

In 1998 is bij het Commando Opleidingen Koninklijke Landmacht het Opleidingscentrum Initiële Opleidingen opgericht. In dit opleidingscentrum zijn de schoolbataljons van het legerkorps opgegaan.

De reorganisatie van de top van de Koninklijke landmacht wordt in 1998 voltooid met enkele kleine veranderingen bij de Landmachtstaf en de Operationale Staf BLS. De Centrale Dienst Personeel en Organisatie zal, op grond van een evaluatie van de huidige organisatie, een plan voor de reorganisatie van de dienst opstellen. De reorganisatie van de Directie Materieel van de Koninklijke landmacht in 1998 zal leiden tot de overdracht van taken en bevoegdheden op het gebied van bevoorrading aan het op te richten Landelijk Bevoorradingsbedrijf van het Nationaal Commando.

2.3.4 Materieelprojecten

Voor de ondersteuning van operationele eenheden op bataljonsniveau en lager bestaat behoefte aan «Battlefield Management Systems» (BMS) ten behoeve van de «command & control» en «situational awareness» van het personeel. Het kan dan onmiddellijk beschikken over informatie over de gevechtsumgeving, bijvoorbeeld over de positie van de eigen troepen en die van de tegenstander en over de locatie van hindernissen. Om het project beheersbaar te houden, zullen de systemen stapsgewijs worden ingevoerd. Waarschijnlijk kan de Tweede Kamer in 1999 worden ingelicht over de (voor)studieresultaten.

Ook is er behoefte aan nieuwe (technische) uitrustingsstukken voor de soldaat. De rol van te voet optredende eenheden die niet direct worden ondersteund door (gepantserde) voertuigen heeft aan belang gewonnen. De gevechtssoldaat te voet moet flexibeler en effectiever kunnen optreden. Nederland heeft in dat verband, in navolging van andere NAVO-landen, een «Soldier Modernization Programme» (SMP) opgesteld. Doel is de gevechtsveldfuncties (letaliteit, mobiliteit, bescherming, voortzettingsvermogen en «command & control») van de soldaat te verbeteren en zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen. Het onderzoek wordt gedeeltelijk in samenwerking met TNO uitgevoerd.

Het «Licht Verkenning- en Bewakingsvoertuig» (LVB), een gepantserd wielvoertuig, zal de verkenningvoertuigen van het type Landrover (verkenningversie) en de M113 C&V vervangen. De LVB-voertuigen krijgen een waarnemingsmodule met moderne warmtebeeldapparatuur. Nederland en Duitsland zijn een samenwerkingsverband aangegaan voor de ontwikkeling van dit voertuig.

De gepantserde rupsvoertuigen M577 en YPR zullen in de periode 2005–2025 stapsgewijs worden vervangen. In de eerste fase zullen 210 gepantserde wielvoertuigen worden aangeschaft ter vervanging van de 110 YPR-rupsvoertuigen met ondersteunende taken bij de verkenningseenheden en van de 100 gepantserde commando-voertuigen M577, die vooral zijn ingedeeld bij brigade- en divisiestaven. Ook de overige YPR-rupsvoertuigen van parate eenheden zullen worden vervangen. In de tweede fase volgt de vervanging van de YPR-rupsvoertuigen bij mobilisabele eenheden.

Voor de ontwikkeling en de verwerving van de eerste 210 gepantserde wielvoertuigen is gekozen voor aansluiting bij het Duits-Frans-Britse samenwerkingsproject «Gepantzerdes Transport Kraftfahrzeug» (GTK). Het

Eurokonsortium, onder leiding van de firma Wegmann/Krauss-Maffei, is nu tot «preferred bidder» gekozen. Het ligt in de bedoeling dat Nederland eind 1998 of begin 1999 het desbetreffende «memorandum of understanding» en het contract over de gezamenlijke ontwikkeling en de productie van prototypes en een eerste serie ondertekent. Het project zal worden ondergebracht bij het materieelagentschap «Organisme Conjoint de Coopération en Matière d'Armement» (Occar). Nederland zal in beginsel dit jaar tot Occar toetreden.

De gevechtswaardeverbetering van 180 Leopard-2 tanks leidt tot grotere bescherming en betere commandovoering, met inbegrip van de vuurleiding. Dit (deel)-project verloopt volgens plan. Voor de verbetering van de vuurkracht van de Leopard-2 tanks worden samen met Duitsland een langere schietbuis en verbeterde kinetische-energiemunitie ontwikkeld.

Voor de pantserbestrijding op de middellange afstand zijn nieuwe wapens nodig. Het project «Medium Range Anti-Tank» voorziet in de ontwikkeling, verwerving en invoering van deze wapens. Nederland werkt hiertoe samen met Frankrijk, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en België aan het antitank-geleide-wapen derde generatie. De samenwerking richt zich op de ontwikkeling van een lasergeleid systeem en lijkt te kunnen voldoen aan de behoefte van pantserinfanterie-eenheden. Voor een deel van de behoefte (Korps mariniers, Luchtmobiele brigade en verkennings-eenheden) zal worden gekozen voor een lichter, «fire-and-forget»-systeem. De verwervingsvoorbereidingsfase van dit systeem zal in 1999 worden afgesloten.

2.4 Koninklijke luchtmacht

2.4.1 Algemeen

De Koninklijke luchtmacht gaat de komende jaren door met de voorgenomen reorganisaties. De personele reductie zal volgens plan worden verwezenlijkt. De hiermee verbonden daling van de personele exploitatiekosten wordt gedeeltelijk teniet gedaan door de huur van extern personeel en de door de hoge dollarkoers duurder geworden vliegeropleidingen. Bovendien heeft de vermindering van het burgerpersoneelsbestand enige vertraging opgelopen; deze zal in 2000 zijn ingelopen.

2.4.2 Internationale samenwerking

De Koninklijke luchtmacht neemt, vooral in Navo-verband, deel aan verschillende bi- en multilaterale programma's, waardoor de standaardisatie en interoperabiliteit van procedures en middelen worden bevorderd. Op het gebied van luchtruimbewaking is met België een overeenkomst ondertekend die het van elkaar overnemen regelt van de diensten van het Belgische en Nederlandse «Control and Reporting»-centrum tijdens weekeinden en feestdagen; met Duitsland wordt overleg gevoerd over deelneming. Ook streeft de Koninklijke luchtmacht naar nauwere samenwerking met Duitsland op het gebied van grond-lucht geleide wapens. In dat verband wordt gestreefd naar een «Deployable Air Defence Task Force» (DADTF). De Verenigde Staten hebben hiervoor eveneens belangstelling getoond.

2.4.3 Voortgang herstructurering

De in de actualisering van de Prioriteitennota opgenomen uitbreiding van het functiebestand van de tactische helikoptergroep en de luchttransportvloot met in totaal 250 functies wordt op dit ogenblik uitgevoerd.

De samenvoeging van het Depot Mechanisch Vliegtuigmaterieel en Straalmotoren en het Depot Elektronisch Materieel in één Logistiek Centrum wordt voortgezet. De Luchtmacht Elektronische en Technische School wordt in het Opleidingscentrum Koninklijke luchtmacht (OCKlu) op de vliegbasis Woensdrecht opgenomen. Ook het hoofdkwartier van de Koninklijke luchtmacht wordt gereorganiseerd. Deze reorganisaties zullen waarschijnlijk in 2000 zijn voltooid.

De tot 2000 voorziene tijdelijk verhoogde jaarlijkse instroom van leerling-vliegers kan waarschijnlijk niet worden gerealiseerd. Ondanks de verhoogde wervingsinspanningen zullen jaarlijks waarschijnlijk niet meer dan 45 leerlingvliegers worden aangenomen. Er zullen aanvullende maatregelen worden getroffen om vliegers te behouden.

2.4.4 Materieelprojecten

Het «mid-life update»-programma (MLU) van het F-16 jachtvliegtuig verloopt goed, al is enige vertraging opgelopen. Het eerste squadron gemoderniseerde F-16 jachtvliegtuigen is eind 1998 operationeel. Waarschijnlijk zal het project in 2001 zijn voltooid. Dankzij de verwerving van nachtzichtapparatuur zal ook 's nachts kunnen worden geopereerd. Vanaf 2001 zal de Koninklijke luchtmacht door de invoering van laserdoel-aanstralingsapparatuur (Kamerstuk 24 400 X, nr. 66) precisieaanvallen kunnen uitvoeren met lasergeleide wapens.

Voor de vervanging van de F-16 is begonnen met het Defensie Materieel-keuze Proces. Sinds 16 april 1997 neemt Nederland samen met Denemarken en Noorwegen deel aan het 'requirement validation project' van het Amerikaanse «Joint Strike Fighter» (JSF)-programma (Kamerstuk 25 000 X, nr. 44). Hiermee wordt niet vooruitgelopen op de uiteindelijke keuze voor de opvolging van de F-16. In 2000 zullen besluiten moeten worden genomen over de deelneming aan de «Engineering, Manufacturing and Development»-fase.

De capaciteit van de Patriot-systemen van de Koninklijke luchtmacht zal in de komende jaren worden verbeterd. Het gaat vooral om het modificeren van deze systemen overeenkomstig de PAC-III standaard (Kamerstuk 25 000 X, nr. 99).

Inmiddels zijn alle zeventien lichte transporthelikopters van het type AS-532-U2 Cougar beschikbaar. De aanpassing en de invoering van zeven CH-47D Chinook middelzware helikopters is voltooid. De overige zes Chinook-helikopters worden waarschijnlijk in 1998 aan de Koninklijke luchtmacht overgedragen.

De eerste van de dertig AH-64D Apache-helikopters is in mei 1998 overgedragen. De eerste vijf helikopters worden in de Verenigde Staten gebruikt voor opleiding van helikoptervliegers van de Koninklijke luchtmacht. In maart 1999 zullen de eerste helikopters in Nederland aankomen. Eind 2002 zullen waarschijnlijk alle dertig AH-64D Apache-helikopters zijn overgedragen. De Tactische Helikopter Groep zal per 1 juli 2003 volledig operationeel zijn.

2.5 Koninklijke marechaussee

2.5.1 Algemeen

De capaciteit van de Koninklijke marechaussee zal de komende jaren groeien als gevolg van de toegenomen behoefte aan militaire en civiele politie. Naast de uitbreiding van de politiedienst ten behoeve van de

krijgsmacht wordt het personeelsbestand van de Koninklijke marechaussee belangrijk uitgebreid met het oog op de intensivering van de handhaving van het vreemdelingenbeleid. De bijstand van de Koninklijke marechaussee aan het korps politie van de Nederlandse Antillen op Sint-Maarten is op 1 april 1998 beëindigd.

2.5.2 Voortgang herstructurering

In 1997 is de sterkte van de militaire politiedienst van de Koninklijke marechaussee vastgesteld op 966 functies. De reorganisatie van de dienst zal tot en met 2000 duren.

2.5.3 Intensivering vreemdelingtoezicht en grensbewaking

In verband met de vele asielzoekers in Nederland zonder documenten en de bestrijding van illegale immigratie en mensensmokkel, is in januari 1998 besloten het mobiele toezicht op vreemdelingen te intensiveren. Hiervoor is jaarlijks f 50 miljoen gereserveerd. Ook wordt aan de zuidgrens een Schengeninformatiepunt opgericht. Dit zal de samenwerking en de informatieuitwisseling met België op het gebied van de bestrijding van de illegale immigratie versterken. Bij de controle van vrachtauto's op de smokkel van mensen zal de Koninklijke marechaussee nauw met de douane samenwerken. Deze samenwerking neemt bij beide diensten 200 volle-tijds-equivalenten (vte'n) in beslag. De hiermee gepaard gaande uitbreiding van de Koninklijke marechaussee is begin 1999 voltooid.

De recherchecapaciteit van de Koninklijke marechaussee voor de bestrijding van de grensoverschrijdende criminaliteit wordt uitgebreid. Zij wordt in de drie grote steden ook ingezet tegen de mensensmokkel. In januari 1998 is voorts besloten tot de intensivering van de bewaking van het Nederlandse deel van de buitengrens van het Schengengebied, waarvoor jaarlijks f 25 miljoen beschikbaar is gesteld. Hiervan is f 18 miljoen gereserveerd voor de Koninklijke marechaussee.

2.5.4 Interdepartementaal beleidsonderzoek

In 1998 is in het kader van het interdepartementaal beleidsonderzoek (IBO) onder regie van het ministerie van Financiën studie verricht naar de mogelijkheden voor een meer resultaatgerichte sturing en bedrijfsvoering bij de Koninklijke marechaussee. Een projectgroep zal zich bezighouden met het uitvoeren van de aanbevelingen. Midden 2000 zal de bedrijfsvoering zijn verbeterd.

2.6 Defensie Interservice Commando

2.6.1 Algemeen

Het Defensie interservice commando (Dico) is in 1996 opgericht door de ondersteunende diensten van de krijgsmacht delen samen te voegen in «interservice»-organisaties. Het bestaat uit agentschappen, diensten en bedrijven die tal van ondersteunende diensten voor heel Defensie verrichten, zoals de Directie Gebouwen, Werken en Terreinen (DGW&T), de Defensie Telematica-organisatie (DTO) en het Militair Geneeskundig Facilitair Bedrijf.

2.6.2 Voortgang herstructurering

In 1998 is de Maatschappelijke Dienst Defensie (MDD) overgeheveld van de Koninklijke luchtmacht naar het Dico. In 1999 zal het Koninklijk Tehuis voor Oud-Militairen en Museum Bronbeek door de Koninklijke landmacht

aan het Dico worden overgedragen. Verder is het de bedoeling enkele kleinere eenheden aan het Dico over te dragen.

In 1998 zijn voorbereidingen getroffen voor de reorganisatie van de Dienst Militaire Pensioenen (DMP) in Kerkrade. Het doel van de reorganisatie is een moderne administratie van verzekerden voor de militaire pensioenen.

In het kader van de doelmatigheidsoperatie zijn verschillende «interservice»-eenheden, zoals de Defensie Verkeers- en Vervoersorganisatie (DVVO), de Defensie-organisatie voor Werving en Selectie (DWS), de Diensten voor Geestelijke Verzorging (DGV) en het Militair Geneeskundig Facilitair Bedrijf (MGFB), ingrijpend gereorganiseerd. De reorganisaties hadden tot doel de dienstverlening te bevorderen door verbetering van de bedrijfsvoering en stroomlijning en samenvoeging van de door de krijgsmachtdelen overgedragen organisatiedelen. De personele reductieoperaties verlopen volgens plan.

HOOFDSTUK 3: HET PERSONEELSBELEID

3.1 Personeelsreductie

De personeelsreductie als gevolg van de herstructurering van de krijgsmacht verloopt vrijwel volgens plan. Vóór 2003 moet het bestand beroepsmilitairen-onbepaalde-tijd (BOT) met 1 844 volle-tijds equivalenten (5,6 procent) en het burger-personeelsbestand met 1 003 (5,6 procent) worden verminderd. Tot 2003 moeten dus in totaal nog 2 847 vte'n worden gereduceerd. Het reductiebeleid voor BOT- en burgerpersoneel zal worden voortgezet om gedwongen ontslagen aan het einde van het traject zoveel mogelijk te voorkomen. Wat betreft het burger-personeelsbestand verloopt de reductie in de praktijk steeds moeizamer. Het wordt al vanaf 1987 afgeslankt. Bovendien zijn instrumenten als ouderenregelingen vrijwel volledig benut, waardoor het natuurlijke verloop stagneert.

Het bestand beroepsmilitairen-bepaalde-tijd (BBT) kan tot 2003 nog met 2 864 vte'n (12,8 procent) groeien. Deze groei biedt geen verlichting voor de BOT- en burgerpersoneelproblematiek.

Onderstaand overzicht geeft een meer gedetailleerd beeld van de situatie per beleidsterrein en per personeelscategorie. Anders dan in voorgaande jaren is de begrotingssterkte 1999 niet vergeleken met de situatie in 1990, het ijkpunt van de Prioriteitennota, maar zijn de cijfers gerelateerd aan het in de Prioriteitennota beoogde einddoel: de gewenste sterkte per 2003. De reductie-operatie bevindt zich nu in de tweede helft, zodat het belangrijker wordt te kijken naar het nog af te leggen traject. Bovendien is door de vele reorganisaties en overhevelingen sinds 1990 de waarde van een vergelijking met de beginsituatie afgenomen.

Vergelijking Begroting 1999 versus de Prioriteitennota in 2003

	Begroting 1999	Geactualiseerde Prioriteitennota	Verschil 2003-1999	
	aantallen volgens de Begroting 1999 ¹	gewenste sterkte voor 2003 ²	absolute aantallen	procentueel
Koninklijke marine				
Beroepsmilitairen OT	8 540	8 329	- 211	- 2,5%
Beroepsmilitairen BT	4 309	4 131	- 178	- 4,1%
<i>Totaal militair personeel</i>	<u>12 849</u>	<u>12 460</u>	<u>- 389</u>	<u>- 3,0%</u>
Burgerpersoneel	4 321	4 069	- 252	- 5,8%
<i>Totaal personeel</i>	<u>17 170</u>	<u>16 529</u>	<u>- 641</u>	<u>- 3,7%</u>
Koninklijke landmacht				
Beroepsmilitairen OT	11 321	10 289	- 1 032	- 9,1%
Beroepsmilitairen BT	12 286	14 808	2 522	20,5%
<i>Totaal militair personeel</i>	<u>23 607</u>	<u>25 097</u>	<u>1 490</u>	<u>6,3%</u>
Burgerpersoneel	9 262	8 757	- 505	- 5,5%
<i>Totaal personeel</i>	<u>32 869</u>	<u>33 854</u>	<u>985</u>	<u>3,0%</u>
Koninklijke luchtmacht				
Beroepsmilitairen OT	8 004	7 526	- 478	- 6,0%
Beroepsmilitairen BT	3 468	3 755	287	8,3%
<i>Totaal militair personeel</i>	<u>11 472</u>	<u>11 281</u>	<u>- 191</u>	<u>- 1,7%</u>
Burgerpersoneel	1 717	1 666	- 51	- 3,0%
<i>Totaal personeel</i>	<u>13 189</u>	<u>12 947</u>	<u>- 242</u>	<u>- 1,8%</u>

Vergelijking Begroting 1999 versus de Prioriteitennota in 2003

	Begroting 1999	Geactualiseerde Prioriteitennota		Vershil 2003-1999
Koninklijke marechaussee				
Beroepsmilitairen OT	3 209	3 232	23	0,7%
Beroepsmilitairen BT	1 865	2 004	139	7,5%
<i>Totaal militair personeel</i>	<u>5 074</u>	<u>5 236</u>	<u>162</u>	<u>3,2%</u>
Burgerpersoneel	251	254	3	1,2%
<i>Totaal personeel</i>	<u>5 325</u>	<u>5 490</u>	<u>165</u>	<u>3,1%</u>
Centrale Organisatie				
Beroepsmilitairen OT	624	608	- 16	- 2,6%
Beroepsmilitairen BT	38	38	0	0,0%
<i>Totaal militair personeel</i>	<u>662</u>	<u>646</u>	<u>- 16</u>	<u>- 2,4%</u>
Burgerpersoneel	1 001	902	- 99	- 9,9%
<i>Totaal personeel</i>	<u>1 663</u>	<u>1 548</u>	<u>- 115</u>	<u>- 6,9%</u>
DICO				
Beroepsmilitairen OT	1 100	971	- 129	- 11,7%
Beroepsmilitairen BT	327	421	94	28,7%
<i>Totaal militair personeel</i>	<u>1 427</u>	<u>1 392</u>	<u>- 35</u>	<u>- 2,5%</u>
Burgerpersoneel	1 279	1 180	- 99	- 7,7%
<i>Totaal personeel</i>	<u>2 706</u>	<u>2 572</u>	<u>- 134</u>	<u>- 5,0%</u>
Homogene groep				
Beroepsmilitairen OT	159	159	0	0,0%
Beroepsmilitairen BT	1	1	0	0,0%
<i>Totaal militair personeel</i>	<u>160</u>	<u>160</u>	<u>0</u>	<u>0,0%</u>
Burgerpersoneel	19	19	0	0,0%
<i>Totaal personeel</i>	<u>179</u>	<u>179</u>	<u>0</u>	<u>0,0%</u>
Totaal overzicht Defensie				
Beroepsmilitairen OT	32 957	31 114	- 1 843	- 5,6%
Beroepsmilitairen BT	22 294	25 158	64	12,8%
<i>Totaal militair personeel</i>	<u>55 251</u>	<u>56 272</u>	<u>1 021</u>	<u>1,8%</u>
Burgerpersoneel	17 850	16 847	- 1 003	- 5,6%
Subtotaal	73 101	73 119		
Agentschappen				
Defensie Telematica Organisatie				
Beroepsmilitairen	148	-		
Burgerpersoneel	1 013	-		
<i>Totaal personeel</i>	<u>1 161</u>	-		
Dienst Gebouwen, Werken en Terreinen				
Beroepsmilitairen	70	-		
Burgerpersoneel	1 047	-		
<i>Totaal personeel</i>	<u>1 117</u>	-		
Subtotaal	2 278			
Totaal-generaal	75 335			

¹ Sterktes uitgedrukt in volle-tijds equivalenten (vte'n) en:

burgerpersoneel: incl. A&O, SAJO en niet-Nederlands hulppersoneel; excl. uitzendkrachten en niet-actief personeel;
militair personeel: incl. BV-LOM, A&O en SAJO; excl. herhalingsoefeningen.

² De gewenste sterkte 2003 is afgeleid van de Prioriteitennota en geactualiseerd voor overhevelingen en andere aanpassingen.

3.2 Personeelsvoorziening

De krapte op de arbeidsmarkt zal in 1999 waarschijnlijk aanhouden. Daardoor blijft een relatief grote inspanning nodig om personeel voor de krijgsmacht te werven. Dit geldt in het bijzonder voor technische, gevechts(ondersteunende) en medische functies. De in 1998 genomen wervingsmaatregelen zijn in dit verband belangrijk. De Tweede Kamer is hierover uitvoerig ingelicht (Kamerstuk 25 600 X, nr. 46). Voor een deel zullen de maatregelen pas in 1999 effect sorteren. Dit geldt onder meer voor de invoering van miniloopbanen voor categorieën militairen met een aanstelling voor bepaalde tijd bij de Koninklijke landmacht, waardoor de gemiddelde aanstellingsduur langer wordt en moeilijk te vullen functies aantrekkelijker worden. Ook zullen aan het einde van het schooljaar 1998–1999 de eerste resultaten van de uitbreiding van het aantal op de krijgsmacht gerichte voorschakeltrajecten zichtbaar worden. De goede verwachtingen ten aanzien van de effecten van deze maatregelen laten onverlet dat in de komende jaren de personeelsvoorziening voortdurend zal moeten worden bewaakt. Waar nodig zullen nieuwe maatregelen de arbeidsmarktpositie van Defensie moeten versterken.

Tot de knelpunten in de werving behoren, zoals gezegd, direct beschikbare medische specialisten, specialistische en algemene verpleegkundigen en medisch ondersteunend personeel. Om te kunnen voldoen aan de operationele behoefte aan medisch gespecialiseerd personeel voor crisisbeheersingsoperaties, zijn in 1998 plannen ontwikkeld voor een intensieve samenwerking van Defensie met civiele ziekenhuizen. Doel van de samenwerking is dat Defensie, in ruil voor de financiering van bovenformatieve plaatsen bij ziekenhuizen, voor uitzendingen een beroep kan doen op medisch specialistisch personeel (Kamerstuk 25 600 X, nr. 52).

3.3 Flexibilisering personeelsstructuur

Defensie voert een studie uit naar flexibilisering van het personeelsstelsel. Deze is nodig om gelijke tred te kunnen houden met de veranderende eisen die aan de krijgsmacht worden gesteld. De huidige personeelsstructuur vormt bovendien een aanzienlijke financiële belasting voor de defensie-organisatie. Ook moet ieder jaar een groot aantal werknemers worden geworven en opgeleid als gevolg van de betrekkelijk korte duur van de BBT-contracten.

Vooruitlopend op de uitkomsten van de studie zijn al enkele maatregelen genomen. Zo zullen de krijgsmachtdelen het percentage BBT-ers in het functiebestand verhogen en wordt gestreefd naar een zo flexibel mogelijke contractduur, verlenging van contracten en invoering van miniloopbanen. Bovendien zal het BOT-bestand zoveel mogelijk uit het BBT-bestand worden geworven.

3.4 Arbeidsvoorwaarden

Het arbeidsvoorwaardenakkoord loopt af per 1 juni 1999. Dit najaar zullen de nieuwe arbeidsvoorwaardenonderhandelingen worden voorbereid. Defensie zal zich, ook tegen de achtergrond van het wervingsvraagstuk, een aantrekkelijke werkgever moeten tonen. In verband hiermee zal de plaats van het personeel op de arbeidsmarkt («employability») moeten worden versterkt. Dit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van werkgever en werknemer. In het arbeidsvoorwaardenakkoord-1997 zijn daarover afspraken gemaakt, die in het komende akkoord zullen worden uitgewerkt.

3.5 Beleid voor postactieven

3.5.1 Pensioenen en sociale zekerheid

Het militaire pensioenstelsel wordt herzien. Het voornemen is de militaire pensioenen, evenals die van het overige overheidspersoneel, onder te brengen bij het ABP. Een wetsvoorstel is in voorbereiding. Het militaire pensioenstelsel zal worden teruggebracht tot een Kaderwet militaire pensioenen met een privaatrechtelijk pensioenreglement voor de reguliere ouderdoms- en nabestaandenpensioenen en twee algemene maatregelen van bestuur voor de bijzondere pensioenrechten bij overlijden, arbeidsongeschiktheid en invaliditeit. Het privaatrechtelijke reglement zal, behoudens enkele uitzonderingen, overeenkomen met het ABP-reglement. Over de inhoud van deze vereenvoudiging en de conversie van de opgebouwde rechten bestaat overeenstemming met de centrales van overheids-personeel. Opgebouwde rechten en ingegane pensioenen staan overigens niet ter discussie.

Voor de financiering zal, aanvullend op de kapitaaldekking voor de militaire nabestaandenpensioenen, geleidelijk worden overgegaan op kapitaal-dekking voor de militaire ouderdomspensioenen. Overeenkomstig de arbeidsvoorwaardenovereenkomst-1997 zijn hiervoor middelen gereserveerd. De opgebouwde rechten zullen via het begrotingsstelsel worden gedekt.

Er wordt een verzekerden-administratie opgericht, waarin de door de actieve en postactieve deelgerechtigden opgebouwde aanspraken worden geregistreerd. Dit gebeurt in samenwerking met het ABP, aangezien militairen aan het ABP-ouderdomspensioen zullen deelnemen en de militaire nabestaandenpensioenen op kapitaaldekkingsbasis bij het ABP zijn ondergebracht. Dankzij deze verzekerden-administratie kan de dienstverlening aan deelgerechtigden belangrijk worden verbeterd. Zij helpt ook bij het opstellen van een verantwoorde begroting.

Nu het kabinet de besluitvorming over de ziektewet en de werkloosheidswet heeft opgeschort, gaat in eerste aanleg alle aandacht uit naar het tijdig verstrekken van de juiste uitkeringen aan alle belanghebbenden. Zowel de uitvoeringsinstelling voor de sociale zekerheid (USZO) als de uitvoering bij Defensie worden regelmatig geëvalueerd. Daarbij wordt tevens aandacht geschonken aan de voorlichting aan de betrokkenen. Knelpunten zullen in overleg met het Landelijk Instituut voor Sociale Verzekeringen (LISV) en de USZO worden opgelost.

De Vaste Commissie voor Defensie van de Tweede Kamer is op 5 februari 1998 ingelicht over de knelpunten bij de geneeskundige verstrekkingen voor militaire oorlogs- en dienstslachtoffers. Oplossingen voor deze knelpunten zijn inmiddels in het Sectoroverleg Defensie (SOD) geaccordeerd en worden vastgelegd in de desbetreffende rechtspositievoorschriften.

3.5.2 Veteranenbeleid

Op 17 april jl. is de Tweede Kamer de veteranenbrief (Kamerstuk 21 490, nr. 21) aangeboden, waarin is uiteengezet hoe ook in de toekomst een goede begeleiding van veteranen kan worden gewaarborgd. Het in de brief aangekondigde convenant om te komen tot het Instituut voor Veteranenzorg, is inmiddels door de betrokken partijen (onder andere Defensie, de Stichting Dienstverlening Veteranen, de Bond van Nederlandse Militaire Oorlogs- en Dienstslachtoffers en de Stichting Veteranen Platform) ondertekend. Werkgroepen onderzoeken hoe de samenwerking

tussen deze organisaties kan worden versterkt. Beoogd wordt midden 1999 nadere afspraken tussen de partijen vast te leggen in een «uitwerkingsconvenant».

Op grond van de eind 1997 van kracht geworden «Uitkeringswet tegemoetkoming twee tot vijfjarige diensttijd veteranen» is inmiddels meer dan 50 000 veteranen een uitkering van f 1000,- toegekend. De verzoeken van veteranen worden sneller ingediend dan was verwacht. Om toch zoveel mogelijk veteranen zo snel mogelijk antwoord te geven op hun verzoek, is de Dienst Veteranenuitkering tot het einde van dit jaar met 25 personen uitgebreid tot 50. Het streven is voorts in 1998 80 procent (80 000) van het totaal aantal verwachte uitkeringen te verstrekken.

Er lopen twee onderzoeken naar gezondheidsklachten van militairen die uitgezonden zijn geweest. Het gaat om personeel dat heeft gediend in Cambodja en in Lukavac in het voormalige Joegoslavië. Het Cambodja-onderzoek wordt uitgevoerd door het Academisch Ziekenhuis Nijmegen, in samenwerking met de Vrije Universiteit Amsterdam. Zoals al is vermeld in de eerder genoemde Veteranenbrief, is het onderzoek naar de «post-Cambodja-klachten» zó ingewikkeld dat het niet op korte termijn kan worden afgesloten. Wel zal de Kamer nog dit jaar een tussenrapportage over de eerste fase van het onderzoek ontvangen. Het Lukavac-onderzoek wordt uitgevoerd door «TNO Preventie en Gezondheid», in samenwerking met de Arbo-dienst van de Koninklijke landmacht. Het eindrapport zal de Kamer waarschijnlijk eind 1998 worden aangeboden.

3.6 Reservepersoneel

Het reservistenbeleid, verwoord in de nota reservistenbeleid (Kamerstuk 24 400 X, nr 104, vergaderjaar 1995–1996), wordt thans ten uitvoer gelegd en nader uitgewerkt. In november 1997 (Stb 1997, 669) zijn de in de nota aangekondigde beschikbaarheidstoelage en de opkomsttoeslag ingevoerd. Bij de Koninklijke landmacht, het krijgsmachtdeel met het grootste mobilisabele bestand, wordt ernaar gestreefd de voorziene 2400 functies voor actieve reservisten dit najaar te hebben aangewezen en vervuld. Op 20 november 1997 is het College van Advies Employer Support Krijgsmacht geïnstalleerd. Dit is een platform voor en met werkgevers, waar niet alleen gesproken kan worden over de plaats van reservisten binnen de bedrijven, maar ook over de arbeidsmarktpositie van BBT-ers.

3.7 Emancipatiebeleid

Het emancipatiebeleid van Defensie berust op drie pijlers: verhoging van het aantal vrouwen dat in dienst treedt, beperking van het aantal vrouwen dat Defensie verlaat en bevordering van een vrouwvriendelijke cultuur bij de krijgsmacht. De nieuwe regelingen met betrekking tot deeltijdverlof en herintreding, aangekondigd in de beleidsbrief Emancipatie (Kamerstuk 1996–1997, 25 436, nr 1), zijn inmiddels getroffen. De Inspecteur-Generaal der Krijgsmacht zal extra aandacht besteden aan knelpunten die hij bij de uitvoering van het emancipatiebeleid constateert.

Per 1 juli 1998 maakten de volgende aantallen vrouwen deel uit van de defensie-organisatie:

	Totaal			
	Man		Vrouw	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Koninklijke marine	12 428	90,8%	1 259	9,2%
Koninklijke landmacht	23 680	93,7%	1 605	6,3%
Koninklijke luchtmacht	11 078	93,3%	796	6,7%
Koninklijke marechaussee	4 394	92,4%	359	7,6%
Totaal	51 580	92,8%	4 019	7,2%

3.8 Homosexualiteit

In 1993 is de Tweede Kamer op de hoogte gesteld van de resultaten van een onderzoek naar homoseksualiteit en de krijgsmacht (Kamerstuk 22 800 X, nr. 51.). Het onderzoek stelde vast dat van openlijke discriminatie van homoseksuelen in de krijgsmacht nauwelijks sprake was. Wel werd een gebrek aan acceptatie geconstateerd. Om deze situatie te verbeteren richtte het beleid zich op opleidingen, hulpverlening en voorlichting. In 1993 is aangekondigd na vijf jaar een vervolgonderzoek te houden.

Begin 1998 is het instituut voor sociaal-wetenschappelijk onderzoek IVA Tilburg gevraagd dit vervolgonderzoek te verrichten. Het richt zich op de integratie en de emancipatie van homoseksueel defensiepersoneel, zowel burgers als militairen. Ook is een begeleidingscommissie opgericht, die tevens beleidsaanbevelingen zal formuleren. Het onderzoek en de aanbevelingen zullen begin 1999 gereed zijn.

3.9 Minderheden

De instroom van allochtonen vertoont een stijgende lijn. De integratie van allochtone werknemers in de krijgsmacht verloopt zonder noemenswaardige problemen. Er is dan ook geen aanleiding de hoofdlijnen van het huidige beleid aan te passen.

Wat betreft de instroom van allochtonen, is Defensie goed op weg te voldoen aan de normen van de per 1 januari 1998 van kracht geworden Wet stimulering arbeidsdeelname minderheden (Wet SAMEN). Een aantal voorzieningen heeft hieraan bijgedragen. Zo kunnen allochtone jongeren die nog niet geheel aan de gestelde instroomeisen voldoen, evenals jongeren uit andere doelgroepen (zoals langdurig werklozen), via korte voorschakeltrajecten (looptijd: twee tot vijf maanden) in de gelegenheid worden gesteld alsnog aan de normen voldoen. In enkele gevallen gebeurt dit in samenwerking met Arbeidsvoorziening Nederland. Ook heeft Defensie ongeveer 200 werkervaringsplaatsen voor allochtonen aangeboden.

3.10 Arbeidsomstandigheden

De huidige arbeidsomstandighedenwet is niet van toepassing op arbeid verricht in militaire dienst, tenzij bij of krachtens algemene maatregel van bestuur (amvb) anders is bepaald. In het voorstel voor de

arbeidsomstandighedenwet-1998 wordt Defensie niet meer uitgezonderd, al kunnen bij amvb elementen van arbeid die zijn verricht in militaire dienst worden uitgezonderd. De onderwerpen waarover afwijkende of aanvullende regels zijn vastgesteld of waarop de arbeidsomstandighedenwet slechts gedeeltelijk van toepassing is, zijn nader omschreven in het arbeidsomstandighedenbesluit. Met de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is overeengekomen dat voorgenomen wijzigingen van de regelgeving over de arbeidsomstandigheden altijd aan de minister van Defensie zullen worden voorgelegd. De minister van Defensie kan samen met de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid besluiten dat de wijziging leidt tot uitzonderingen, aanvullingen of afwijkingen voor Defensie.

Het overleg met personeel over de arbeidsomstandigheden zal, na invoering van het Besluit medezeggenschap defensie, worden gevoerd in de bijzondere commissies en de medezeggenschapsorganen bij de diensteenheden. Het personeel heeft zo rechtstreeks invloed op het arbobeleid van de diensteenheid. De werkgever moet zich met ingang van 1 januari 1998 laten bijstaan door een gecertificeerde arbodienst, die beschikt over deskundigheid op het gebied van arbeidshygiëne, veiligheid, arbeid en organisatie en (bedrijfs)gezondheid. De beleidsterreinen binnen Defensie kunnen kiezen tussen inschakeling van een externe arbodienst of de vorming van een interne dienst. De Koninklijke marine, de Koninklijke landmacht en de Koninklijke luchtmacht hebben elk een eigen arbodienst opgericht; de Koninklijke marechaussee maakt gebruik van de Arbodienst KL en de Centrale organisatie heeft de Arbo Managementgroep (AMG) in de arm genomen. Het Dico maakt ook gebruik van de diensten van de AMG.

3.11 Geestelijke verzorging

De besprekingen over de evaluatie van de verdeling van geestelijke verzorgers over de rooms-katholieke, de protestantse en humanistische genootschappen zijn onlangs afgerond (zie Kamerstuk 25 600 X, nr. 44). Met de zendende instanties en de diensten geestelijke verzorging is overeenstemming bereikt over een nieuwe verdeelsleutel. Deze gaat uit van een basisformatie bij elke dienst. De verdeling van formatieplaatsen bovenop deze basisformatie berust onder meer op de voorkeur van het actief dienende personeel en de levensbeschouwelijke kaart van Nederland. Ook is een aantal plaatsen gerelateerd aan het militaire personeel dat geen voorkeur uitspreekt voor een denominatie.

HOOFDSTUK 4: HET MATERIEELBELEID

4.1 Inleiding

In het materieelbeleid is een koers ingeslagen om de Nederlandse industrie en onderzoeksinstellingen meer te betrekken bij investeringen in defensiematerieel. Mede gelet op de clustervorming in de internationale defensie-industrie, zal de Nederlandse defensie-industrie zo goed mogelijk in staat moeten worden gesteld om te kunnen deelnemen aan grote internationale materieelvervangingsprojecten. De afstemming tussen Defensie, Economische Zaken en de Nederlandse defensie-industrie en -onderzoeksinstellingen zal in dat verband moeten worden gestimuleerd. Dit vergt van Defensie een goede planning van toekomstige investeringen en van de Nederlandse defensie-industrie en onderzoeksinstellingen een bedrijfsstrategie die is afgestemd op het ontwikkelen en het produceren van onderdelen voor defensiematerieel waaraan vooral in Europa voldoende behoefte bestaat. Daarbij wordt in het kader van de compensatie zo veel mogelijk gestreefd naar participatie, waardoor de defensie-technologische en -industriële basis wordt versterkt.

4.2 Defensie Materieelkeuze Proces

De afgelopen kabinetsperiode zijn over enkele grote materieelprojecten besluiten genomen. Het gaat om luchttransport, helikopters, het amfibisch transportschip, de vervanging van de geleidewapenfregatten en twee standaardfregatten, en de vervanging van pantservoertuigen. Een aantal grote projecten is aangewezen voor een meer gedetailleerde rapportage in het kader van de regeling «grote projecten». Het betreft de projecten commando- en luchtverdedigingsfregatten en vervanging pantservoertuigen.

Sinds 1996 volgen ook infrastructuurprojecten, exploitatieprojecten met een technisch hoogwaardig karakter en automatiseringsprojecten de regels van het Defensie Materieelkeuze Proces (DMP). De verbetering van de Mechanische Centrale Werkplaats is hiervan een voorbeeld.

4.3 Verwervingsbeleid

Een belangrijk selectiecriteria bij de aanschaf van materieel zijn de levenscycluskosten: alle kosten die worden gemaakt om het materieel te verwerven en te exploiteren tegen de gewenste prestatie-eisen. Mede op grond van een berekening van de verwachte levenscycluskosten kan tevens een afweging worden gemaakt tussen de aanschaf van nieuw materieel en de verbetering van bestaand materieel. Er wordt onderzocht hoe de analyse van de levenscycluskosten bij de aanschaf van materieel in de afgelopen jaren is toegepast. Aan de hand van de resultaten van dit onderzoek zal worden bezien of aanpassingen nodig zijn.

De eerste stappen op weg naar invoering van «Continuous Acquisition and Life-cycle Support» (Cals) worden gezet op het gebied van het elektronisch zaken doen. Cals brengt informatiestromen bij elkaar vanaf het ontwerp van een nieuw wapensysteem tot en met de gebruikersfase. Zo worden dubblures in de informatiestromen beperkt en wordt het inzicht bevorderd in de prestaties en de kosten van een wapensysteem. Er wordt naar gestreefd omstreeks 2000 bij de grootste raam- en afroepcontracten elektronisch zaken te doen. Ook bij investeringsprojecten zal Defensie de industrie deze mogelijkheid bieden. Deze initiatieven passen binnen het actieprogramma Elektronische Snelwegen.

Defensie neemt deel aan een project onder leiding van Economische Zaken waarin wordt nagegaan hoe innovatief aanbesteden bij de overheid kan worden bevorderd. In dat verband wordt ook gezien hoe de Nederlandse industrie beter kan worden ingeschakeld.

4.4 Internationale materieelbetrekkingen

De stijgende kosten van de ontwikkeling van modern materieel en de toenemende stuksprijs van nieuwe wapensystemen maken verdergaande bi- en multinationale samenwerking noodzakelijk. Er wordt zowel gekeken naar de mogelijkheden van transatlantische samenwerking als naar defensiematerieelsamenwerking in Europees verband. De Europese landen zijn voor de aanschaf van defensiematerieel gebaat bij een sterke Europese defensietechnologische en -industriële basis als gelijkwaardige tegenhanger van de Amerikaanse defensie-industrie. Dit is van belang voor de geleidelijke bepaling van een gemeenschappelijk Europees defensiebeleid, dat volgens het Verdrag van Amsterdam door de samenwerking van de lidstaten op bewapeningsgebied kan worden ondersteund.

In de Conference of National Armaments Directors (CNAD) van de Navo ligt de nadruk op multinationale samenwerkingsprojecten, zoals het «Alliance Ground Surveillance»-programma en «Theatre Ballistic Missile Defence». De CNAD bezint zich voorts op verbetering van de bondgenootschappelijke defensiematerieelsamenwerking via het «NATO Armaments Review», in het bijzonder met betrekking tot het «Conventional Armaments Planning System». De NAMSA speelt een belangrijke rol bij de logistieke ondersteuning en het opwaarderen van systemen (zoals de «Multiple-Launched Rocket Systems»).

Naast de samenwerking met de Verenigde Staten blijft die met de andere bondgenoten belangrijk. De bilaterale contacten met de Midden- en Oost-Europese landen worden verder ontwikkeld, in het bijzonder met de drie toetreders tot het bondgenootschap: Hongarije, Polen en de Tsjechië. Ook de samenwerking met Roemenië wordt verdiept.

In het kader van de Western European Armaments Group (Weag) streeft Nederland voor de lange termijn naar een volwaardig internationaal materieelagentschap voor samenwerking tussen de Europese bondgenoten. Duitsland, Frankrijk, Italië en het Verenigd Koninkrijk hebben vooruitlopend hierop in 1996 het initiatief genomen tot de oprichting van het materieelagentschap Occar. Nederland zal in beginsel in de tweede helft van 1998 als vijfde land tot Occar toetreden.

In aanvulling op het in 1996 verschenen rapport van de Europese commissarissen Bangemann en Van den Broek over de toekomst van de Europese defensie-industrie, heeft de Europese Commissie in november 1997 een vervolgrapport uitgebracht. De rapporten geven richting aan de discussie over een Europese defensietechnologische en -industriële basis. In het vervolgrapport staan voorstellen om de markt voor defensiematerieel in EU doorzichtiger te maken en bij de aanbesteding van defensie-opdrachten meer «value-for-money» te krijgen.

Op 6 juli 1998 hebben de ministers van Defensie van zes Europese landen – Frankrijk, Duitsland, Italië, Spanje, Zweden en het Verenigd Koninkrijk – een intentieverklaring ondertekend over het scheppen van een kader voor samenwerking ter ondersteuning van de herstructurering van de Europese defensie-industrie. De verklaring richt zich op de ondersteunende rol van de betrokken overheden hierbij, in het bijzonder wat betreft de luchtvaart, de ruimtevaart en de defensie-electronica. De zes landen

beschikken, anders dan Nederland, over een zelscheppend militair luchtvaartprogramma. Eerder hadden de Europese lucht- en ruimtevaart-industrieën (de deelnemers in het Airbus-consortium en het Italiaanse Alenia) de betrokken regeringsleiders opgeroepen de juridische barrières voor nauwere Europese defensiematerieelsamenwerking te slechten. Als de zes landen erin slagen concrete afspraken te maken, krijgt hun initiatief mogelijk een vervolg in de Weag.

4.5 Overheidssteun aan exportactiviteiten

Het ministerie van Economische Zaken is verantwoordelijk voor het Nederlandse exportbeleid samen met dat van Buitenlandse Zaken op het gebied van defensiematerieel. Samen met Economische Zaken steunt Defensie het Nederlandse bedrijfsleven om zich op verschillende internationale defensievakbeurzen te presenteren. Deze steun is vooral belangrijk in voor het bedrijfsleven minder toegankelijke landen, waar de overheid vaak nog sterk gericht is op het zaken doen van overheid tot overheid.

Om de exportactiviteiten van het Nederlandse bedrijfsleven zo goed mogelijk te steunen, is informatie-uitwisseling tussen de betrokken ministeries (Economische Zaken, Defensie en Buitenlandse Zaken) en tussen ministeries en de industrie belangrijk. Onder voorzitterschap van Economische Zaken wordt daarom regelmatig overleg gevoerd met enkele, vaak grote bedrijven. Gezien het specifieke karakter van de defensiesector zullen overheidsdelegaties die een bezoek brengen aan defensievakbeurzen, overeenkomstig afspraken tussen Economische Zaken en Defensie, door Defensie worden geleid.

4.6 Defensie en de Nederlandse industrie

Het materieelbeleid is er mede op gericht een bijdrage te leveren aan de instandhouding en de versterking van de nationale defensie-technologische en -industriële basis, mede in het licht van de aanbevelingen van het tweede rapport van Europees commissaris Bangemann over de Europese defensie-industrie. De Nederlandse industrie wordt zoveel mogelijk ingeschakeld bij defensieopdrachten. Ongeveer tweederde van de in 1997 geplaatste opdrachten is bij Nederlandse leveranciers terechtgekomen; hierbij zijn internationale samenwerking en compensatie niet inbegrepen. In het kader van grote materieelprojecten, zoals het LCF-project, de vervanging van het F-16 jachtvliegtuig en de vervanging van gepantserde voertuigen, streeft Nederland naar actieve betrokkenheid van de Nederlandse industrie. Aangezien bij dergelijke grote projecten de gebruikelijke compensatie niet leidt tot het best haalbare resultaat, geniet rechtstreekse participatie van Nederlandse bedrijven en onderzoeksinstituten de voorkeur.

Om de Nederlandse industrie zoveel mogelijk bij de materieelverwerving te betrekken, besteedt Defensie veel aandacht aan de informatievoorziening. Zo wordt gewerkt aan het actualiseren van de brochure «Zaken doen met Defensie». Ook worden de mogelijkheden onderzocht om informatie op digitale wijze beschikbaar stellen en wordt periodiek met het NIID overlegd.

4.7 Verbetering materiële functiegebied

In het kader van het verbeteren van het materiële functiegebied wordt onderzocht of procedures moeten worden aangepast. Het gaat om het identificeren van «best practices», het voorkomen van doublures, de concentratie van kennis en kunde en het gebruik van «lessons learned».

Recente voorbeelden hiervan zijn decentrale verwerving, eenvormige leverancierscartotheken en een onderzoek naar de aansturing van infrastructuurprojecten.

4.8 Afstoting

Het merendeel van het door de herstructurering en de verkleining van de krijgsmacht overtollig geworden materieel is afgestoten. Voor de M-113 C&V, de PRTL en het F-16 jachtvliegtuig is tot dusver geen geschikte afnemer gevonden. De onverkoopbare strategische roerende zaken zullen waar mogelijk worden ontmanteld; zo is met de ontmanteling van de af te stoten F-16's begonnen. Onderdelen die niet kunnen worden verkocht of gebruikt, zullen worden verschroot. Hoewel minder materieel wordt afgestoten, blijven de opbrengsten de komende jaren hoog door de uitstaande termijnbetalingen van verkocht groot materieel, zoals de S-fregatten en de Leopard-tanks. Het voorspoedige verloop van afstotingen geldt voornamelijk niet voor onroerende zaken, mede omdat bestemmings-plannen moeten worden gewijzigd en de bodem moet worden gesaneerd.

In de ontwerpbegroting voor 1999, hoofdstuk IXB (Financiën), zijn de ontvangsten uit de verkoop van overtollige roerende en onroerende defensiegoederen geraamd. De ramingen voor 1999 en 2000 berusten voor het strategisch materieel op termijnbetalingen van al gesloten contracten en op principeovereenstemmingen. Voor niet-strategische roerende en voor onroerende zaken worden posten van respectievelijk f 20 miljoen en f 10 miljoen gehanteerd.

Op grond van de met Financiën gemaakte middelenafpraak wordt de defensiebegroting verhoogd met de geraamde verkoopopbrengsten minus een bedrag van f 30 miljoen dat ten gunste komt van de algemene middelen. De ramingen, met inbegrip van de f 30 miljoen, zijn als volgt (in miljoenen afgerond):

1999	2000	2001	2002	2003
240	130	100	100	100

Ten opzichte van de ontwerpbegroting 1998 is de geraamde opbrengst voor 1999 verhoogd met f 103 miljoen, waarmee de verkoopkosten volledig kunnen worden gedekt. Naast de genoemde franchise van f 30 miljoen geldt voor 1999 een extra inspanningsverplichting van f 20 miljoen. De extra opbrengst tot het maximum van deze inspanningsverplichting komt ten gunste van de algemene middelen.

4.9 Onroerend goed

Uit milieu- en energie-overwegingen worden in toenemende mate andere eisen gesteld aan het vastgoed van Defensie. Duurzaam bouwen wordt steeds belangrijker. Maatregelen worden getroffen om het gebruik van eindige stoffen te verminderen. Het gebruik van «secundaire» stoffen en vernieuwbare materialen en het gescheiden inzamelen van bouw- en sloopafval wordt bevorderd.

4.10 Wetenschappelijk onderzoek en ontwikkeling

Het wetenschappelijk (defensie-)onderzoek wordt steeds internationaler. Uitwisseling van kennis en kunde, gezamenlijke onderzoeksprojecten en -programma's en internationale afstemming van de onderzoeks-programmering zijn belangrijk om duplicatie van onderzoek zoveel mogelijk te voorkomen. Al geruime tijd wordt in Navo-verband op onderzoeksgebied samengewerkt. Daarnaast is de laatste jaren in het bijzonder aandacht besteed aan de intensivering van de brede Europese samenwerking, waaronder die met Zweden en Midden- en Oost-Europese landen.

Nederlandse onderzoeksinstituten, zoals de Hoofdgroep Defensie-onderzoek van de Nederlandse organisatie voor natuurwetenschappelijk onderzoek (TNO/DO), het Nationaal luchten ruimtevaartlaboratorium (NLR) en het Maritiem researchinstituut Nederland (MARIN), spelen bij de internationale samenwerking een belangrijke rol. Deze instellingen geven Defensie toegang tot de nationale en internationale onderzoekswereld en tot belangrijke technologische ontwikkelingen, die overigens steeds meer door civiele markten worden bepaald. Internationaal worden per gezamenlijk project complementaire onderzoeksactiviteiten gedefinieerd en uitgevoerd. Dit geldt onder meer voor het «soldier modernization»-programma, humanitair mijnruimen en de vervanging van het F-16 jachtvliegtuig.

De geconstateerde tekortkomingen op het gebied van de passieve verdediging tegen massavernietigingswapens (zie paragraaf 1.4) vergen in nationaal en internationaal verband een intensivering van het onderzoek. Binnen de Navo is op dit terrein vooral het «Human Factors and Medicine Panel», dat deel uitmaakt van de «Research and Technology Organization», actief. TNO-defensieonderzoek is hierbij betrokken. Binnen Defensie is een werkgroep gevormd die de inspanningen op het gebied van de passieve verdediging coördineert en stimuleert.

De «Science and Technology Study» (SCITEC), die door de overheid en de industrie van de Weag-landen is verricht, heeft geleid tot een «WEAG science & technology strategy». Deze strategie vormt een nuttige aanvulling op het defensiebeleid voor wetenschappelijk onderzoek en ontwikkeling. Uitgangspunt is dat er een technologie-afhankelijkheid bestaat tussen de Weag-landen.

De deelneming aan het «European Cooperation for the long term in Defence»-programma (Euclid) beoogt de internationale concurrentiepositie van het Nederlandse defensiegerelateerde bedrijfsleven te versterken. Het gaat om internationale samenwerkingsprojecten voor het ontwikkelen van nieuwe technologieën en «technology demonstrators». Op verzoek van de industrie nemen ook onderzoeksinstituten aan de projecten deel. Voor de nationale bijdrage in de totale projectkosten wordt in beginsel uitgegaan van «equal cost sharing» tussen de deelnemende landen. Inmiddels heeft de praktijk uitgewezen dat het centraal plaatsen van contracten door de WEAO Research Cell aanmerkelijk sneller gaat dan door een «lead nation» afzonderlijk. In het belang van het opbouwen en in standhouden van een brede kennisbasis heeft Nederland in alle Europese prioriteitsgebieden aan projecten deelgenomen. Ook bereidt ons land het nieuwe Europese prioriteitsgebied «electrical engineering» voor. Bij de industrie en onderzoeksinstituten in de deelnemende landen bestaat hiervoor veel belangstelling.

Voor de Eurofinderronde in 1997 hebben industrieën van de deelnemende landen een groot aantal technologievoorstellen ingediend bij de WEAO

Research Cell. De Nederlandse industrie doet vooral mee aan voorstellen ter ontwikkeling van geavanceerde materialen en constructies, geavanceerde informatieverwerking en modellings- en simulatietechnieken. Voor een van de voorstellen treedt Nederland als «lead nation» op.

Het «Technology arrangement for laboratories for defence European science» (Thales) stelt overheidsonderzoeksinstituten van de WEAG-landen in staat samen te werken in gezamenlijke onderzoeksprogramma's en onderling kennis over te dragen. De resultaten ondersteunen de mogelijkheden tot technologieontwikkeling in het kader van Euclid. Hierdoor wordt bijgedragen aan het vergroten van de Europese defensietechnologische basis en aan de harmonisatie van eisen en standaardisatie van defensiematerieel. Nederland neemt binnen dit programma deel aan onderzoeksprojecten op het gebied van moderne radartechnologie en energetische materialen.

4.11 Luchtvaartcluster

Het luchtvaartcluster bestaat uit vliegtuiggebruikers, industrie, onderhoudsbedrijven en kennisinfrastructuur. Bij het luchtvaartcluster zijn vijf departementen betrokken: Economische Zaken, Verkeer en Waterstaat, Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, Financiën en Defensie. Het belang van Defensie is vooral gelegen in de beschikbaarheid van deskundige ondersteuning bij de aanschaf, het operationele gebruik en de instandhouding van met de luchtvaart verbonden systemen. Het regeringsbeleid inzake de herstructurering en de stimulering van het Nederlandse luchtvaartcluster is erop gericht de betrokken partijen de kans te bieden aan te sluiten bij internationale vliegtuigprogramma's. Alleen zó is het mogelijk een voldoende omvang te handhaven en te concurreren.

Bij twee programma's doen zich thans concrete mogelijkheden voor: het Europese civiele Airbus en het Amerikaanse militaire «Joint Strike Fighter» (JSF)-programma. Ten aanzien van participatie in JSF is besloten de Nederlandse industrie en kennisinstituten te positioneren voor de «Engineering and Manufacturing Development» (EMD)-fase, die in 2001 begint. Hieraan dragen Economische Zaken (f 100 miljoen) en Defensie (f 50 miljoen) bij. De deelneming aan de EMD-fase vergt een afzonderlijk besluit, dat na de formele behoeftestelling in het kader van het DMP aan het parlement zal worden voorgelegd.

HOOFDSTUK 5: RUIMTELIJKE ORDENING EN MILIEU

5.1 Ruimtelijke ordening

Overeenkomstig de motie Middel-Van den Doel (Kamerstuk 25 600 X, nr. 33) heeft het kabinet de uitplaatsing van de Luchtmobiele brigade naar Oost-Groningen opnieuw overwogen. Omdat de voordelen van uitplaatsing niet in verhouding blijken te staan tot de nadelen (zoals de hoge kosten), wordt hiervan afgezien. Met dit besluit is de weg vrij voor de opstelling van het Structuurschema Militaire Terreinen 2 (SMT2). Waarschijnlijk wordt in 1999 een ontwerp-PKB voor het SMT2 voorgelegd.

De rijkschool in Venlo zal op termijn worden verplaatst naar de Strijpse Kampen bij Oirschot. De Frederik Hendrikkazerne zal dan worden ontruimd en kan vermoedelijk worden afgestoten.

5.2 Milieu

Op grond van de begin 1998 voltooide evaluatie van het Defensie Meerjarenplan Milieu (DMPM) en het verschijnen van het NMP3, zal een nieuw defensiemilieubeleidsplan worden voorbereid en waarschijnlijk in 1999 worden vastgesteld.

In samenspraak met het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM) is een lijst opgesteld van milieubelastende («prioritaire») stoffen die risico's voor de gezondheid opleveren. Door middel van registratie zal worden nagegaan of er een verband bestaat tussen de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen op de werkplek en de medische toestand van medewerkers die met deze stoffen mogelijk in aanraking zijn gekomen.

Het milieu krijgt ook in het materieelbeleid steeds meer aandacht, zowel bij grote investeringen als bij de aanschaf van klein materieel. Er worden strenge milieu-eisen gesteld aan de te verwerven producten. Ook wordt de aanwezigheid van «prioritaire» stoffen in al in gebruik genomen materieel zoveel mogelijk teruggedrongen.

De inventarisatie van de aanwezigheid van asbest in onroerende defensiegoederen zal vóór 1 oktober 1999 zijn voltooid. De resultaten van de inventarisatie zullen de Tweede Kamer worden aangeboden. Er zal dan beter inzicht bestaan in de gezondheidsrisico's als gevolg van de aanwezigheid van asbest op de betrokken locaties. Vanzelfsprekend worden onmiddellijk maatregelen getroffen als asbest wordt aangetroffen in losgebonden vorm (ontruiming en sanering). Asbest in hechtgebonden vorm wordt gemarkeerd, geregistreerd en tijdens reguliere onderhoudsbeurten in een later stadium verwijderd.

In veel landen waar Nederlandse eenheden actief zijn, komt asbest nog op grote schaal voor. Als bij oefeningen vooraf asbest wordt aangetroffen op plaatsen waar dat gezondheidsrisico's kan opleveren, wordt de oefening elders gehouden. Wordt asbest tijdens de oefening aangetroffen, dan wordt zij gestaakt of zo aangepast dat geen gevaar voor de gezondheid meer bestaat. In het kader van vredesoperaties kan het welzijn van het personeel niet altijd worden gewaarborgd. Niettemin wordt er op toegezien dat het personeel niet onnodig aan asbest wordt blootgesteld.

5.3 Geluidszonering

In het kader van de luchtvaartwet is op dit ogenblik voor acht van de elf militaire luchtvaartterreinen de geluidszone wettelijk vastgesteld. Het betreft de zones bij de luchtvaartterreinen Leeuwarden, Twenthe, Deelen, Soesterberg, De Kooy, Valkenburg, Gilze-Rijen en Volkel. In 1999 zullen de geluidszones voor de overige drie luchtvaartterreinen (Woensdrecht, Eindhoven en De Peel) worden vastgesteld. De geluidsisolatieprojecten rondom de militaire luchtvaartterreinen worden voortgezet. Het totale programma zal waarschijnlijk in 2000 zijn voltooid.

HOOFDSTUK 6: DE DEFENSIE-ORGANISATIE

6.1 Kerndepartement

Overeenkomstig de Novemberbrief (Kamerstukken II 1994/95, 23 900 X, nr 8) worden de beleids- en de beleidsondersteunende capaciteit van de Centrale organisatie (CO) met 25 procent verminderd. De CO heeft inmiddels de eerste taakstelling gerealiseerd. De reductie-operatie moet in 2000 zijn voltooid; in 2002 moet het overtollig personeel zijn herplaatst. Tot en met het jaar 2000 bestaat er tijdelijk een aanvullende behoefte van 25 formatieplaatsen als gevolg van de administratieve werklast in het kader van de uitvoering van de «Uitkeringswet tegemoetkoming twee- tot vijfjarige diensttijd veteranen». Overeenkomstig deze moties wordt een uitkering van f 1 000,- netto verstrekt aan gewezen dienstplichtigen die in de periode 1938–1962 tussen de twee en vijf jaar werkelijke dienst hebben verricht (vooral Indië-veteranen).

6.2 Militaire Inlichtingendienst

6.2.1 Reorganisatie

De afslanking van de Militaire Inlichtingendienst (MID) verloopt naar wens. Voor 1999 wordt een sterkte van 759 vte'n geraamd. In 1998 wordt de reorganisatie en afslanking van de MID door de Directie Organisatie en Informatie van de DGEF worden geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie zal in 1999 worden vastgesteld welke aanpassingen nog noodzakelijk zijn. Vervolgens zal worden begonnen met de uitvoering daarvan. Eind 1999 zullen de stafcomponenten van de dienst op het Van Alkemadecomplex in Den Haag zijn geconcentreerd. Wegens de huisvestingsproblemen van de MID zijn delen van de MID tijdelijk gehuisvest in het TNO-FEL-gebouw.

6.2.2 Voortgang plan van aanpak MID-archieven

De Algemene Rijksarchivaris (ARA) heeft in 1997, ter uitvoering van het in artikel 25 van de Archiefwet 1995 aan hem opgedragen toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de rijksorganen, een inspectie uitgevoerd bij de MID. Eind juli 1997 heeft de ARA het inspectieverslag aan de minister van Defensie aangeboden. Het algemene beeld was dat binnen de MID in een aantal gevallen archiefbescheiden oneigenlijk waren vernietigd en dat het archief niet goed toegankelijk was.

De minister heeft dit verslag op 9 december 1997 aangeboden aan de voorzitter van de Tweede Kamer (Kamerstuk 25 809, nr. 1). Tijdens het mondelinge overleg met de vaste commissies voor Binnenlandse Zaken, Defensie, Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen van de Tweede Kamer op 17 december 1997 heeft de minister een plan van aanpak gepresenteerd voor de verbetering van het archiefbeheer.

De Tweede Kamer heeft naar aanleiding van de behandeling van het inspectierapport besloten zelf een onderzoek uit te voeren naar het beheer van de archieven van onder andere de MID. De werkgroep Onderzoek Archieven Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten heeft haar rapport op 13 mei 1998 aan de voorzitters van de vaste commissies voor Binnenlandse Zaken, Defensie en Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen aangeboden (Kamerstukken 1997/1998, 25 809, nrs 4 en 5). Op 17 juni 1998 heeft de minister-president, ook namens de minister van Defensie, de reactie van de regering op dit rapport aangeboden (Kamerstuk 25 809, nr. 8).

Op basis van het plan van aanpak wordt gewerkt aan het ordenen van het archief. De omvang van het alleen het papier bedraagt ongeveer 1500

meter. De ordening daarvan zal geruime tijd in beslag nemen. In overleg met de ARA zullen nadere maatregelen worden getroffen voor de elektronische en filmarchieven. De verdere opleiding van het MID-personeel op het terrein van archieven is ter hand genomen. Eind dit jaar zal een plan gereed zijn voor de inrichting van een gezamenlijke archief-ruimte van een aantal afdelingen van de MID, dat op de Frederikkazerne zal worden gehuisvest. Begin 1999 zal één nieuw postregistratiesysteem worden ingevoerd. Begin volgend jaar zal opnieuw verslag worden gedaan van de voortgang bij het beheer van de archieven van de MID.

6.3 Millenniumprobleem

Defensie streeft er naar dat de geautomatiseerde systemen die van belang zijn voor de inzet van de krijgsmacht en voor een doeltreffende bedrijfsvoering, tijdig, dus voor 2000, millenniumbestendig te maken. Het millenniumprobleem is inmiddels voortvarend ter hand genomen. Het aantal objecten met een mogelijk millenniumprobleem is in 1998 vastgesteld op 214 881. Dit aantal is zo hoog omdat in de gehele organisatie alle objecten zijn geïnventariseerd. Voor de inzet van de krijgsmacht en voor de bedrijfsvoering van het ministerie en van de krijgsmachtdelen, wordt immers zeer intensief gebruik gemaakt van geautomatiseerde systemen.

Deze grondige aanpak is noodzakelijk om een juist en volledig inzicht te verkrijgen in de capaciteit die nodig is om alle afzonderlijke problemen op te lossen. Dit betekent niet dat alle geïdentificeerde objecten een millenniumprobleem hebben. Dit moet nader worden onderzocht. Is de uitkomst bevestigend, dan moet worden besloten tot aanpassing of vervanging van het systeem.

Er is nog sprake van onvergelijkbaarheid van opgaven tussen Defensie en andere departementen door verschillende definities van het begrip object. Daarom wordt nu gewerkt aan de samenstelling van meer geaggregeerde data. De millenniumgevoelige objecten worden in zogenaamde clusters samengebracht. Hierbij nemen de diensten van Defensie die van vitaal maatschappelijk belang zijn een centrale plaats in. Op deze wijze kan voorrang worden gegeven aan de aanpak van de meest vitale diensten en systemen en wordt de vergelijkbaarheid met de gegevens van andere departementen bevorderd. Daarmee wordt tevens tegemoetgekomen aan de wensen van de Algemene Rekenkamer.

Planning

De achterstand van Defensie ten opzichte van de normplanning van het ministerie van Binnenlandse Zaken voor analyse en reparatie van als «vitaal» aangemerkte objecten wordt ingelopen. De achterstand bij de analyse van objecten heeft twee oorzaken: de omvang van het probleem, is groot en de benodigde gegevens worden soms niet tijdig geleverd door Nederlandse of buitenlandse leveranciers of producenten van de desbetreffende systemen. Het is zorgwekkend dat zij soms niet reageren of niet volledige informatie verstrekken. Vaak leidt dit tot extra analysewerk, wat vertragend werkt.

De achterstand bij de reparatie van de geconstateerde problemen bij vitale systemen kan onder meer worden verklaard uit het feit dat het niet mogelijk is bepaalde objecten tegelijkertijd aan te pakken, omdat dit wegens de onderlinge afhankelijkheid volgtijdelijk moet gebeuren. Bepaalde projecten vragen meer tijd omdat rekening moet worden gehouden met aanbestedingsregels van de Europese Unie.

Prioriteit

De Ministerraad heeft de krijgsmacht aangemerkt als een maatschappelijk vitale sector, die gedurende de millenniumovergang ongestoord moet blijven functioneren. In tegenstelling tot de reguliere taken van de defensieorganisatie heeft Defensie een bijzondere prioriteitsstelling als het gaat om de beheersing van het millenniumprobleem:

1. het leveren van cruciale (maatschappelijke) diensten en de deelneming aan crisisbeheersingsoperaties;
2. het verlenen van bijstand en hulp bij nationale calamiteiten;
3. het leveren van gevechtskracht ten behoeve van de verdediging van het Nederlandse grondgebied, de Koninkrijksdelen en van het bondgenootschappelijk grondgebied.

De objecten zijn op grond van deze taken tot clusters samengevoegd, waarbij de clusters die tot prioriteit één behoren de meeste aandacht krijgen. Dit betekent dat objecten met op zichzelf een lage prioriteit toch met voorrang kunnen worden behandeld; zij vormen dan een schakel in een keten van objecten die de hoogste prioriteit heeft. Een keten is immers zo sterk als zijn zwakste schakel. De aandacht dient zich ook te richten op de energievoorziening, beveiliging, alarmering, communicatiemiddelen en ICT-infrastructuur.

Een aantal diensten van Defensie is van groot maatschappelijke belang:

- de kustwacht;
- de grensbewaking;
- de «Search-and-Rescue»-taken;
- de luchtverkeersbeveiliging;
- de Defensiepijpleidingorganisatie;
- de aanwezige systemen voor calamiteitenhulp.

Bij de oplossing van het millenniumprobleem in deze sectoren wordt samengewerkt met andere departementen (o.a. Binnenlandse Zaken, Justitie en Verkeer en Waterstaat). Veel van de gehanteerde systemen beschikken over noodprocedures; deze zullen nader worden gezien en zo nodig worden aangepast.

De sensor-, wapen- en commandosystemen (sewaco-systemen) en de inlichtingen- en communicatiesystemen van de krijgsmachtdelen zijn noodzakelijk voor de instandhouding van de gevechtskracht. In bepaalde gevallen is al bekend dat leveranciers hun millenniumbestendigheidverklaringen pas in het voorjaar van 1999 kunnen leveren. De belangrijkste zorg betreft de inzetbaarheid van bij vredesoperaties betrokken eenheden, inclusief het materieel en de wapensystemen.

Organisatie

De onderdelen van Defensie (Koninklijke landmacht, Koninklijke marine, Koninklijke luchtmacht, Koninklijke marechaussee, het Dico en de Centrale Organisatie) zijn zelf verantwoordelijk voor het oplossen van het probleem. De problemen zullen in hoofdzaak worden opgelost door:

- de Defensie Telematica Organisatie voor de bestuurlijke informatiesystemen en statische communicatie-infrastructuur;
- de Dienst Gebouwen, Werken en Terreinen van Defensie voor de gebouw- en terreingebonden installaties;
- externe leveranciers voor de sensor-, wapen- en commandosystemen.

De Defensie Accountantsdienst toetst de aanpak, de opzet en de werking van de millenniumprojectorganisatie.

De directeur-generaal Economie en Financiën is verantwoordelijk voor de coördinatie van het beleid. Hij is daartoe voorzitter van een stuurgroep

waarin de eerstverantwoordelijken van de beleidsterreinen zitting hebben. De projectgroep millennium Defensie, die ondergeschikt is aan de stuurgroep, zorgt voor de begeleiding en de coördinatie. Per beleidsterrein is een coördinator benoemd, die wordt gesteund door een eigen projectorganisatie en lid is van de projectgroep. Ten behoeve van het defensiepersoneel is een informatiecentrum ingericht.

Financieel beslag

Met het oplossen van de millenniumproblematiek is naar verwachting een bedrag van f 635 miljoen gemoeid. In dit bedrag zijn opgenomen alle uitgaven voor detectie, analyse, reparatie en testen van de aanwezige objecten. Het gaat om hardware en software voor de bestuurlijke informatiesystemen en de sewaco-systemen. Ook gaat het om de uitgaven voor de reparatie en de vervanging van de «embedded software» in gebouwen, installaties en wapensystemen. Rekening houdend met de gebruikelijke termijnen voor levering, facturering en betaling zijn in de begroting voor de periode 1998–2000 de volgende bedragen geraamd:

Overzicht millenniumuitgaven 1998–2000 per beleidsterrein (in mln.)

	1998	1999	2000	totaal
Koninklijke Marine	16,7	48,0	16,8	81,5
Koninklijke Landmacht	33,8	160,2	74,1	268,1
Koninklijke Luchtmacht	39,0	71,5	20,5	131,0
Koninklijke Marechaussee	8,6	10,2	0,8	19,6
Defensie Interservice Commando	6,8	8,3	0,8	15,9
Defensie agentschappen	25,3	31,0	3,1	59,4
kerndepartement en MID	9,2	11,9	1,4	22,5
infrastructuur en installaties	10,7	1,3	0,0	12,0
projectbureau millennium defensie	10,0	10,0	5,0	25,0
Totaal	160,1	352,4	122,5	635,0

Deze bedragen zijn in de begroting en de meerjarenraming van het ministerie en de agentschappen verwerkt. Een deel wordt gedekt door de bijdrage uit de algemene middelen ten behoeve van de millenniumproblematiek van f 231,6 miljoen. Dit bedrag is beschikbaar gesteld voor 1998 (f 102,4 mln.) en 1999 (f 129,2 mln.). De uitgaven voor het defensieprojectbureau worden verantwoord op beleidsterrein 01 Kerndepartement. Ook zijn de verwachte uitgaven voor aanpassingen aan de defensie-infrastructuur en -installaties voorlopig op beleidsterrein 01 geraamd.

6.4 Project Herinrichting Informatievoorziening Defensie

Het twee jaar durende Project Herinrichting Informatievoorziening Defensie is in maart 1998 voltooid. Het eindrapport van de projectgroep bevat een toetsingskader, een blauwdruk voor de informatie- en beveiligingsarchitectuur en de opzet voor een beheersorganisatie voor de informatievoorziening bij Defensie. De voorstellen van de projectgroep zullen de komende jaren worden uitgevoerd. Het gaat om een samenhangende stelselherziening, waarbij in het bijzonder aandacht wordt besteed aan kwaliteit en kostenbeheersing. Zij berust op de uitgangspunten:

- gezamenlijk, tenzij...;
- gemeenschappelijk, tenzij...;
- bestaande (markt-)producten, tenzij... .

Dankzij de stelselherziening zal de doelmatigheid waarschijnlijk belangrijk verbeteren. Hierdoor kan worden voorkomen dat de kosten van de informatievoorziening in de komende jaren sterk toenemen.

Het doel van de voorgestelde maatregelen is de bestuurbaarheid en de beheersbaarheid van de informatievoorziening te verbeteren. De prijs die hiervoor moet worden betaald is een beperking van de individuele vrijheid en de variatie. Er zal een evenwicht moeten worden gevonden tussen de behoefte van de afzonderlijke delen van de organisatie en het belang van de gehele organisatie. Ten behoeve van de uitvoering van het nu geformuleerde beleid zal het zoveel mogelijk worden opgenomen in de binnen Defensie gebruikelijke planning-, control- en behoeftestellingsmechanismen.

De invoering bij Defensie van de vernieuwde bedrijfsvoering heeft geleid tot een groeiende behoefte aan integrale informatievoorziening. Bij de Koninklijke marine, de Koninklijke landmacht en de Koninklijke marechaussee zijn of worden daarom gestandaardiseerde lokale computernetwerken ingevoerd, die worden gekoppeld aan het «Netherlands Armed Forces Integrated Network» (Nafin). De Koninklijke luchtmacht heeft een begin gemaakt met het project «Klu Implementatie Middenlaag» (Kluim) om een integrale bedrijfsvoering mogelijk te maken. Op elk van de twaalf onderdelen van de Koninklijke luchtmacht zal een beveiligd netwerk worden aangelegd. Deze netwerken zullen ook worden aangesloten op het Nafin.

6.5 Voorschrift Informatiebeveiliging Rijksdienst (Vir)

Informatiebeveiliging is van groot belang voor een goede en betrouwbare informatievoorziening. Defensie heeft met departementale regelgeving nader inhoud gegeven aan het Voorschrift Informatiebeveiliging Rijksdienst (Vir) van de rijksoverheid. De invoering van het Vir en de departementale regelgeving is voor 2000 voltooid.

Het interdepartementale Informatiebeveiligingsberaad heeft enkele initiatieven genomen om technische middelen ter beveiliging van informatie beschikbaar te stellen. Defensie speelt een belangrijke rol bij de financiering en de uitvoering van deze initiatieven. Het gaat in het bijzonder om de ontwikkeling en de productie van beveiligingsmiddelen voor werkstations en netwerken en van een management- en distributiesysteem voor cryptografische sleutels en certificaten.

In 1998 zal een beveiligingsplan voor het Nafin gereed zijn. De beveiligingsmaatregelen zullen stapgewijs worden uitgevoerd. Via het Nafin kunnen dan op een betrouwbare manier (gevoelige) gegevens worden uitgewisseld tussen verschillende defensielokaties binnen Nederland.

6.6 Evaluatie-onderzoeken

Midden 1997 is een begin gemaakt met het structureren van de evaluatiefunctie («auditfunctie») bij Defensie door deze functie te koppelen aan de jaarlijkse plannings- en begrotingscyclus. Naast evaluatie- en doelmatigheidsonderzoeken zal meer aandacht uitgaan naar bedrijfsvoeringsaudits. Deze onderzoeken richten zich op een betere beheersing en besturing van de organisatie. Er zal een gezamenlijk defensiebeleid op het gebied van «auditing», met inbegrip van beleidsevaluaties en doelmatigheidsonderzoeken, worden opgesteld. Alle beleidsterreinen hebben een bijdrage geleverd aan het Auditjaarplan Defensie 1999.

De afgelopen jaren is aandacht besteed aan de verplichte evaluaties van subsidies die door het Ministerie van Defensie verleend worden. Alle bestaande subsidies dienen ingevolge van interne regelgeving eens in de drie jaar te worden doorgelicht op actualiteit, effectiviteit en doelmatigheid. In de evaluatiebijlage zijn de geplande evaluatiedata van de subsidies opgenomen. In de subsidiebijlage is per subsidie de datum van laatste evaluatie opgenomen.

6.7 Archivering

Op het gebied van de digitale archivering zijn de functionele specificaties voor een documentair informatiesysteem (Dis) voor defensie ontwikkeld. Het Dis, dat bestaat uit de modules postregistratie en archivering, documentmanagement, e-mail, «imaging» en «workflow»-management, zal in de hele organisatie worden toegepast en deel uitmaken van de totale bedrijfsvoering. Hierdoor zullen onder meer de processen met andere geautomatiseerde informatiesystemen inzichtelijk worden gemaakt en doelmatiger kunnen worden beheerd. Dit gebeurt in het kader van het project Herinrichting informatievoorziening Defensie (zie paragraaf 6.4). De richtlijnen met betrekking tot de digitale archivering zijn vrijwel gereed en voor toetsing aangeboden bij het Programmabureau Digitale Duurzaamheid van het ministerie van Binnenlandse Zaken.

Met de implementatie van de basismodule postregistratie en archivering van het Dis is een aanvang gemaakt. Bij de diverse beleidsterreinen van defensie wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheden van e-mail. In afwachting van de daarop betrekking hebbende regelgeving wordt een afdruk van de desbetreffende berichten in de dossiers opgenomen.

De concentratie van de uitvoering van gelijksoortige taken met betrekking tot de documentaire informatievoorziening wordt voortgezet, wat zal leiden tot een doelmatiger en efficiënt archiefbeheer. Op dit ogenblik wordt onderzocht hoe fysieke archieven kunnen worden geconverteerd naar andere gegevensdragers. Daarbij wordt vooral gezien of van microfilm en digitale opslag gebruik kan worden gemaakt.

De institutionele onderzoeken binnen drie functiegebieden van Defensie – militair materieel, militair personeel en operatiën zijn in het kader van het Project Invoering Verkorting Overbrengings Termijn (Pivot) afgerond. Van het functiegebied militair materieel is een goedgekeurd basisselectie-document beschikbaar. Er is een begin gemaakt met een selectie «op handelingen» in het semi-statische archief van Defensie. De Pivot-selectiemethodiek zal bij de mogelijke conversie naar andere gegevensdrager(s) worden toegepast.

De omvang van het totale defensie-archief is per 1 april 1998 ruim 64 strekkende kilometer lang. In 1997 is 3046 meter vernietigd. De verwachte groei voor 1999 is 2990 meter.

HOOFDSTUK 7: FINANCIËN

7.1 Financieel kader

7.1.1 Voorjaarsnota

In de voorjaarsnota 1998 heeft het kabinet besloten een kwart van de totale prijsbijstelling aan de verschillende begrotingen uit te delen. Defensie heeft ervoor gekozen de prijsbijstelling volledig aan de beleids-terreinen uit te delen en de vanaf 1998 hieruit voortvloeiende problematiek van structureel ongeveer f 68 miljoen als een financiële taakstelling uit te voeren. In het kader van de begroting 1999 is deze taakstelling gedeeltelijk ingevuld met al geïdentificeerde «meevallers», waardoor maatregelen met een structureel karakter voor dat jaar gedeeltelijk zijn vermeden.

De opbrengst uit verkopen roerende en onroerende zaken is voorts met f 103 miljoen verhoogd. De verkoopkosten kunnen hieruit volledig worden gedekt.

7.1.2 Regeerakkoord

Volgens het regeerakkoord wordt het uitgavenniveau voor Defensie per 1999 structureel verlaagd met f 375 miljoen. Verder dient Defensie in het kader van enkele rijksbrede maatregelen vorm te geven aan meer marktconformiteit in de ziektekostentegemoetkomingen en wordt de jaarlijkse vergoeding voor incidentele loonontwikkeling, evenals voor 1997 en 1998, op een percentage van 0,6 gebudgetteerd. De verwerking van de taakstelling uit hoofde van de ziektekosten (ingående 2000) zal worden meegenomen in de arbeidsvoorwaardenonderhandelingen 1999. De budgettering van de incidentele loonontwikkeling zal worden verrekend met de uitdeling van de loonbijstelling 1999. Naast deze maatregelen dient Defensie binnen de eigen sector ook, overeenkomstig het regeerakkoord, de diensteinderegelingen voor het militaire personeel, waaronder de regeling Uitkeringswet gewezen Militairen (UKW), te herijken.

Zoals in de inleiding is aangegeven, zal in 2000 een Defensienota worden uitgegeven. Hierbij zal de invulling met structurele maatregelen van de bovenstaande taakstellingen duidelijk zijn en kunnen de taakstellingen verwerkt worden in de ramingen voor de desbetreffende beleidsterreinen. In afwachting van de nadere structurele verwerking zijn de bovenstaande bedragen in mindering gebracht op de defensiemeerjarenramingen voor de jaren 2000 en volgende (via artikel 01.28 Prijsbijstelling).

Voor 1999 is de taakstelling van f 375 miljoen ingevuld door een aantal investeringsprogramma's te vertragen of uit te stellen en door gebruik te maken van een incidentele herfasering binnen het project Midlife Update F-16. Het onderstaande overzicht geeft aan om welke projecten het gaat. In de artikelsgewijze toelichting bij de investeringsartikelen van de krijgsmachtdelen wordt toegelicht welke gevolgen de maatregelen voor de genoemde projecten hebben. In algemene zin leidt het uitstellen van investeringsprojecten tot een navenante verzwarende van de problematiek in de jaren na 1999 (een «boeggolf»). Deze wordt opgevangen binnen het volgens de meerjarenramingen beschikbare budget voor investeringen. Dat leidt er overigens toe dat in die jaren andere projecten moeten worden vertraagd. De in het regeerakkoord opgenomen bezuiniging zal dan ook niet kunnen worden uitgevoerd zonder het nemen van structurele maatregelen.

Maatregelen voor 1999 ter verwerking regeerakkoord (miljoenen gulden)**Maatregelen Koninklijke marine**

uitstel project aanpassing mijnenbestrijding	71,9
uitstel capability-upkeep Orion-vliegtuigen	3,4
uitstel Active Towed Array System (ATAS)	1,2

Totaal Koninklijke marine	76,5
---------------------------	------

Maatregelen Koninklijke landmacht

uitstel simulatiemiddelen	36,0
uitstel gevechtsveld controleradar	24,0
uitstel vervanging Meteo-station	4,0
uitstel MILSATCOM	17,0
uitstel warmtebeeld handkijker	7,5
uitstel verbrandingscapaciteit munitie	1,0
uitstel explosieveilige machine Veenhuizen	9,0
uitstel EOVI	14,8

Totaal Koninklijke landmacht	113,3
------------------------------	-------

Maatregelen Koninklijke luchtmacht

uitstel inbouw MLU-modificaties	14,4
uitstel multifunctional bombloading	2,3
uitstel scheidingswand KDC-10	5,0
uitstel ATM-NAFIN	35,0
uitstel MILSATCOM	12,2

Totaal Koninklijke luchtmacht	68,9
-------------------------------	------

Eenmalige kasschuif MLU F-16 door vervroeging leveringen en betalingen	116,3
--	-------

Totaal invulling taakstelling regeerakkoord	375,0
---	-------

De eenmalige kasschuif van f 116,3 miljoen vindt zijn oorsprong in een versnelling van de leveringen van de modificatiekits voor het MLU-programma F-16. Deze versnelling heeft ertoe geleid dat uitgaven die voorzien waren voor 1999 al in 1998 moesten worden verricht. Door een tragere realisatie in 1998 van andere investeringsprojecten bij de Koninklijke landmacht, de Koninklijke marine en bij het Defensie Interservice Commando (Dico) is hiervoor de ruimte gevonden. Vanwege de eerdere betaling is er sprake van een eenmalige vrijval van f 145 miljoen in 1999, die voor een bedrag van f 116,3 miljoen is aangewend voor de taakstelling uit het regeerakkoord. Het restant is nodig voor de opvang in 1999 van de in 1998 vertraagde projecten bij de marine (f 25 miljoen) en het Dico (f 3,7 miljoen).

7.2 Overzicht reële ontwikkeling defensiebudget

De onderstaande overzichten laten de gevolgen zien van de bezuinigingen in de afgelopen jaren voor de reële ontwikkeling van het defensiebudget sinds de Prioriteitennota. Op dit ogenblik zal de begroting voor 1999 in reële termen (dat wil zeggen exclusief loon- en prijsstijgingen en incidentele effecten) 12,2 procent lager zijn dan voorzien in de Prioriteitennota.

Overzicht financiële kortingen op Defensie sinds de Prioriteitennota (in miljoenen gulden)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	200 1	2002
1994 begrotings-voorbereiding	- 249	- 254	- 258	- 259	- 259	- 259	- 259	- 259
1995 begrotings-voorbereiding	- 318	- 322	- 322	- 322	- 322	- 322	- 322	- 322
Regeerakkoord 1994	- 129	- 259	- 516	- 593	- 593	- 593	- 593	- 593
Herijking buitenlands beleid			+ 200	+ 200	+ 200	+ 200	+ 200	+ 200
1997 begrotings-voorbereiding			- 77	- 66	- 46	- 46	- 46	- 46
1999 begrotings-voorbereiding				- 68	- 68	- 68	- 68	- 68
Regeerakkoord 1998					- 375	- 375	- 375	- 375
	- 696	- 835	- 973	- 1 108	- 1 463	- 1 463	- 1 463	- 1 463

De ontwikkeling van het defensiebudget sinds de Prioriteitennota geeft reëel het volgende beeld te zien (in percentages):

Jaar	ten opzichte van het voorafgaande jaar	gecumuleerd sinds de Prioriteitennota
1994	- 2,1	- 2,1
1995	- 4,1	- 6,1
1996	- 1,2	- 7,2
1997	- 1,2	- 8,3
1998	- 1,2	- 9,4
1999	- 3,1	- 12,2
vanaf 2000	-	- 12,2

7.3 Verdeling over de bestedingscategorieën 1997-1999

De afgelopen jaren is, mede dankzij de voortgang van de herstructurering, het inzicht toegenomen in de verdeling van financiële middelen tussen enerzijds personeels- en materieeluitgaven en anderzijds investeringen. In het algemeen is sprake van een stijging van de exploitatieuitgaven ten opzichte van de investeringsuitgaven. Dit is onder meer het gevolg van de toegenomen inzet van de krijgsmacht, vooral in het kader van vredesoperaties. De professionalisering van de krijgsmacht heeft bovendien geleid tot meer en intensiever oefenen en tot het gebruik van verschillende vliegende wapensystemen. De stijging van de materiële exploitatie is ook te wijten aan de gestegen dollarkoers en aan begrotingstechnische overhevelingen. Zo heeft de oprichting van het Dico op verschillende beleidsterreinen geleid tot de overheveling van fondsen van de post investeringen naar de post materiële exploitatie.

Hieronder is de verdeling van het totale defensiebudget over de bestedingscategorieën weergegeven:

1997 (in miljoenen guldens)

Omschrijving	Personele exploitatie	Materiële exploitatie	Investeringen	Pensioenen & wachtgeld	Totaal
Ontwerpbegroting 1997 <i>in %</i>	6 005,4 44,0%	2 584,4 18,9%	3 238,8 23,8%	1 815,6 13,3%	13 644,2 100,0%
Eerste wijzigingsvoorstel, samenhangende met de Voorjaarsnota 1997	- 31,9	+ 86,4	+ 127,7	+ 7,6	189,8
Tweede wijzigingsvoorstel, samenhangende met de Najaarsnota 1997	+ 172,9	+ 64,3	- 158,2	+ 1,9	80,9
Derde wijzigingsvoorstel, Slotwet 1997	+ 43,2	+ 21,0	- 67,8	- 2,4	- 6,0
Totaal realisatie 1997 <i>in %</i>	6 189,6 44,5%	2 756,1 19,8%	3 140,5 22,6%	1 822,7 13,1%	13 908,9 100,0%

1998 (in miljoenen guldens)

Omschrijving	Personele exploitatie	Materiële exploitatie	Investeringen	Pensioenen & wachtgeld	Totaal
Ontwerpbegroting 1998 <i>in %</i>	6 082,3 43,5%	2 570,5 18,4%	3 424,8 24,5%	1 891,4 13,6%	13 969 100,0%
Eerste wijzigingsvoorstel, samenhangende met de Voorjaarsnota 1998	262,2	100,9	0	8	371,1
Nadere bijstellingen	- 16,2	380,8	- 249,9	8,5	123,2
Totaal vermoedelijke uitkomsten 1998 <i>in %</i>	6 328,3 43,7%	3 052,2 21,1%	3 174,9 22,0%	1 907,9 13,2%	14 463,3 100,0%

1999 (in miljoenen guldens)

Omschrijving	Personele uitgaven	Materiële uitgaven	Investeringen	Pensioenen & wachtgeld	Totaal
Ontwerpbegroting 1999 <i>in %</i>	6 182,4 43,7%	2 986,3 21,1%	3 131,1 22,2%	1 840,5 13,0%	14 140,3 100,0%

7.4 Financiële aspecten ingebruikgeving/medegebruik

Voor de ontvangsten uit ingebruikgeving en/of medegebruik van zaken waarvan het materieelbeheer bij Defensie berust, geldt sinds de begroting-1997 een met het ministerie van Financiën gemaakte middelenafspraken. Een ontvangstenbedrag van f 5 miljoen komt ten gunste van de algemene middelen. Hogere of lagere ontvangsten komen ten gunste of gaan ten laste van de defensiebegroting.

7.5 Kengetallen

7.5.1 Stand van zaken ramingskengetallen

In de begroting voor het jaar 1999 zijn ramings-kengetallen opgenomen die goed aansluiten op de gewijzigde begrotingsindeling en voldoen aan

de kwaliteitseisen ten aanzien van bruikbaarheid voor sturing, verantwoording en presentatie in begrotingsstukken. De ramingsbedragen van de uitgavenartikelen «Personeel en materieel» en het uitgavenartikel 02.02 «Militaire pensioenen en uitkeringen» worden met meerjarige ramingskengetallen toegelicht. De zoveel mogelijk geüniformeerde ramingskengetallen zijn als volgt samen te vatten:

- de bezoldigingsuitgaven worden volledig op basis van het gemiddelde salaris per volle-tijdsequivalent (vte) met vier uniforme ramingskengetallen toegelicht: voor actief burgerpersoneel, niet-actief burgerpersoneel, militairen beroeps onbepaalde tijd en militairen beroeps bepaalde tijd;
- voor zover de uitgaven zinvol met ramingskengetallen zijn te onderbouwen, zijn bij de personele en materiële uitgaven uniforme ramingskengetallen opgenomen voor huur van personeel (uitzendkrachten op basis van mensjaren/uren en uitbesteding O,I&A-deskundigheid op basis van mensjaren/uren), persoonsgebonden personele uitgaven (op basis van vte'n) en persoonsgebonden materiële uitgaven (op basis van vte'n). Voor enkele soorten van uitgaven, bijvoorbeeld die voor vliegopleidingen, zijn specifieke ramingskengetallen opgenomen;
- de uitgaven voor militaire pensioenen, de wachtgeld en inactiviteitsweden zijn – per soort van regeling – met uniforme ramingskengetallen op basis van «aantallen in uitkeringsjaren» toegelicht.

7.5.2 Prestatie-indicatoren

In de defensiebegroting voor 1999 is de gebruikswaarde van de prestatie-indicatoren verbeterd. De geplande prestatie voor 1999 is geprojecteerd naast de geactualiseerde planning voor 1998 en de geplande prestatie voor 2000. Hierdoor worden trends zichtbaar. In de begroting van 2000 zal ook de realisatie van 1998 worden aangegeven.

7.5.3 Doeltreffendheidskengetallen

Defensie onderzoekt de mogelijkheid doeltreffendheidskengetallen te ontwikkelen. Deze geven informatie over de mate waarin doelstellingen zijn bereikt. In de methode die wordt onderzocht, wordt het beleid op consequent vertaald in opdrachten naar lager managementniveau's. Kengetallen zijn daarbij een hulpmiddel. Waarschijnlijk kan de benadering vanaf 1999 breder binnen Defensie worden toegepast.

7.6 Financiering vredesoperaties

7.6.1. Financiering vredesoperaties

Op artikel 08.02 «Vredesoperaties» worden de uitgaven voor vredesoperaties verantwoord. Het gaat om twee categorieën uitgaven:

- aanvullende uitgaven als gevolg van de deelneming van Nederlandse eenheden aan vredesoperaties;
- contributies aan de VN voor VN-vredesoperaties die Nederland als lid van de VN is verschuldigd, onafhankelijk van Nederlandse deelneming aan deze vredesoperaties. Het Nederlandse aandeel in de contributies bedraagt 1,59%.

Op artikel 08.02 «ontvangsten naar aanleiding van vredesoperaties» worden met name de vergoedingen van de VN voor de deelneming van Nederlandse eenheden aan VN-vredesoperaties verantwoord. Ook

worden op dit artikel de verrekeningen met Ontwikkelings-samenwerking verantwoord voor de inzet van defensiemiddelen voor humanitaire operaties. De artikelen in verband met vredesoperaties maken deel uit van de Homogene Groep Internationale Samenwerking.

Zowel de additionele uitgaven als de uitgaven voor de VN-contributies zijn moeilijk te ramen. De hoogte van de VN-contributies wordt bepaald door het aantal, de omvang en de duur van vredesoperaties. De meeste VN-vredesoperaties berusten op mandaten die ten hoogste een half jaar geldig zijn. Op verlenging van mandaten of het begin van nieuwe VN-operaties kan moeilijk vooruit worden gelopen. De hoogte van de raming van de additionele uitgaven wordt bepaald door de politieke besluitvorming over de inzet van Nederlandse eenheden bij vredesoperaties. Zonder politiek besluit over een vredesoperatie kan in de begroting geen specifieke raming worden opgenomen. Het kabinet heeft besloten een structurele voorziening voor vredesoperaties in de defensiebegroting op te nemen.

7.6.2 Begrotingen 1998 en 1999

Voor 1998 zijn de uitgaven voor vredesoperaties in de eerste suppletore begrotingswet geraamd op f 261,6 miljoen: f 40 miljoen ten behoeve van VN-contributies en f 221,6 miljoen aan additionele uitgaven. Het leeuwendeel van de additionele uitgaven wordt veroorzaakt door de Nederlandse deelneming aan de Sfor-operatie met een gemechaniseerd bataljon in Bosnië en een F-16 detachement vanuit Italië. Nederland neemt deel aan de VN-vredesoperatie op Cyprus (Unficyp) (sedert juni 1998) en aan enkele kleinere operaties. Mogelijk zal Nederland in het najaar van 1998 deelnemen aan de VN-operatie in de Westelijke Sahara (Minurso).

De ontvangstenraming voor 1998 bedraagt f 31,4 miljoen: f 28,3 miljoen voor VN-vergoedingen en f 3,1 miljoen aan verrekening met de minister voor Ontwikkelingssamenwerking.

Voor 1999 bedraagt de voorziening voor vredesoperaties f 270,6 mln. Hiervan is f 50 miljoen gereserveerd voor VN-contributies en f 8,7 miljoen voor de VN-vredesmissie Unficyp.

7.6.3 Claims bij de VN

Landen die aan VN-vredesoperaties deelnemen ontvangen van de VN vergoedingen voor de inzet van personele en materiële middelen. Deze worden vergoed uit het speciale VN-budget voor vredesoperaties, waaraan alle VN-lidstaten financieel bijdragen. Door grote betalingsachterstanden bij een aantal lidstaten verkeren de VN al enige jaren in grote financiële problemen. Hierdoor ondervindt de uitbetaling van vergoedingen grote vertraging, wat eveneens een onzekere factor voor de ramingen is.

De besprekingen in VN-verband over de hoogte van in het bijzonder de Nederlandse claims voor de inzet van materieel tijdens de VN-operaties in het voormalige Joegoslavië zijn begin 1998 afgesloten. De vordering van Nederland voor een bedrag van in totaal 75 miljoen dollar is aanvaard. Vooruitlopend op deze overeenkomst is vanaf 1994 al f 52 miljoen van de VN ontvangen. Over het moment van betalen van deze en nog resterende door de VN te betalen claimbedragen wordt overleg gevoerd met de VN.

7.7 Financieel beleid en beheer

Het financieel-economisch en bedrijfsvoeringsbeleid is onverminderd gericht op de invoering van het verbeterde economische beheer. Decentralisatie van de bedrijfsvoering, resultaatgericht management en een beter inzicht in en beheersing van de kosten van de bedrijfsvoering zijn de voornaamste doelstellingen. Wel is gebleken dat aandacht moet worden besteed aan de (administratief-)organisatorische gevolgen van de nieuwe werkwijze. Het overdragen van bevoegdheden dient gelijke tred te houden met het daarop aanpassen van de organisatie die de bevoegdheden krijgt. Ook is gebleken dat er geen standaardoplossing is voor de omvang van te decentraliseren bevoegdheden. De criteria bij het maken van afwegingen zijn inmiddels op hoofdlijnen vastgesteld.

Mede op grond van de uitkomst van de midden 1997 gehouden evaluatie, is het bedrijfsvoeringsbeleid aangepast en zijn bestaande instrumenten verder ontwikkeld. Het betreft onder meer het gebruik van kengetallen in de bedrijfsvoering, de budgettering van de dienstverlening tussen defensie-onderdelen, het gebruik van kosteninformatie en het hanteren van het evaluatie-instrument. De resultaten zijn vastgelegd in de nieuwe bundel bedrijfsvoering van Defensie. Met deze bundel zal de komende jaren kunnen worden gewerkt aan de invoering voor heel Defensie.

De herstructurering en de reorganisaties als gevolg van de Prioriteitennota en de Novemberbrief hebben een negatief effect gehad op enkele aspecten van het financieel beheer. Dat geldt in het bijzonder voor de kwaliteit van de administratieve organisatie. Voorts hebben de decentralisatie en de vele verplaatsingen van personeel geleid tot een vermindering van de kennis. Dit is aanleiding geweest om samen met de accountantsdienst een omvangrijk verbetertraject te beginnen. In het Verbeterplan Financieel Beheer Defensie worden de al bestaande acties bij de verschillende beleidsterreinen gecombineerd met enkele projecten ter verbetering van het financiële beheer. De kennis en de kunde van financieel beheer bij de decentrale organisaties worden verbeterd door aanbidding van een aangepast opleidingsprogramma. Voorts worden de kwaliteit en de toegankelijkheid van de financieel beheerregelingen verbeterd door de invoering van een Handboek Financieel Beheer. Dit zal ook richtlijnen bevatten die het opstellen van een versnelde departementale verantwoording in het jaar 2000 mogelijk maken.

7.8 Invoering van de Euro

De invoering van de Euro heeft onder meer gevolgen voor de financiële administratie, informatiesystemen, contracten, wet- en regelgeving en voorlichting. De eerste inventarisatie van de noodzakelijke aanpassingen is afgesloten en in een draaiboek opgenomen. Om volledigheid van de inventarisatie te waarborgen, wordt een volledigheidstoets uitgevoerd. De planning van de aanpassing van informatiesystemen zal in 1999 beginnen zodra er uitzicht is op een oplossing van de millenniumproblematiek. De financiële administratie is al geschikt voor girale eurobetalingen vanaf 1 januari 1999. Een departementale werkgroep coördineert de veranderingen.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Wetsartikel 1 (uitgaven/verplichtingen)

INLEIDING

Begrotingsindeling

In hoofdstuk 7 van de memorie van toelichting bij de defensiebegroting 1998 (Kamerstukken II 1997–1998, 25 600 X, nr. 2) is ingegaan op de evaluatie van het bedrijfsvoeringsbeleid bij Defensie. Daarbij is melding gemaakt van de uit het verbeterd economisch beheer voortvloeiende nieuwe begrotingsindeling 1998 (Kamerstukken II 1995/96, 24 400 X, nr. 113). Bij de krijgsmacht delen worden de bedrijfsvoeringsbudgetten in de begrotingsartikelen personeel en materieel zichtbaar gemaakt en worden alle investeringen op één begrotingsartikel Investeringen groot materieel en infrastructuur geraamd. In verband hiermee en mede gegeven de comptabele voorschriften is in 1998 een nieuwe nummering van begrotingsartikelen bij de beleidsterreinen doorgevoerd. In bijlage 12 zijn de gerealiseerde begrotingsbedragen voor het jaar 1997 opgenomen volgens de oude indeling van de begrotingsartikelen en de artikelonderdelen.

Nieuwe mutaties

Bij de begrotingsartikelen personeel en materieel van de beleidsterreinen worden met ingang van de begroting 1999 de nieuwe verplichtingen- en uitgavenmutaties naar aard en oorzaak op het niveau van organisatorische groep van resultaatverantwoordelijke eenheden gepresenteerd en toegelicht.

Personele ramingen

De uitgaven van het actief dienende personeel zijn geraamd met behulp van het Systeem Nieuwe Integrale Personeelsbegroting (SNIP). De uitkomst hiervan is aangepast voor ontwikkelingen in de komende jaren en voor de categorieën die niet in het SNIP zijn opgenomen, zoals niet-actief dienend personeel, NATRES, zakgelders en niet-Nederlands hulppersoneel.

Loon- en prijspeil

De ramingen staan in loon- en prijspeil 1998. De ramingen voor het jaar 2003 worden verkregen door de extrapolatie van de verwachte realisatie in 2002 rekening houdend met de ontwikkelingen van de aantallen personeel en de mutaties in het activiteitenprogramma ten opzichte van het jaar 2002.

Loonbijstelling 1998

De aan Defensie toegekende loonbijstelling 1998 is verantwoord op artikel 01.27 Loonbijstelling. Tevens is op dit artikel deze aan de beleidsterreinen uitgedeelde loonbijstelling, onder verrekening van de in 1998 aan de orde zijnde premie-effecten, verantwoord.

De uitdeling aan de beleidsterreinen betreft onder andere de tranche 1998 van de in het arbeidsvoorwaardenakkoord 1997–1999 voor 1998 opgenomen salarismaatregelen. Dat wil zeggen dat over de loonsom (onder verrekening van premie-effecten) een structurele bijdrage is uitgedeeld van 1,8% per jaar vanaf 1 september 1998 en een incidentele bijdrage

(eindejaarsuitkering) in 1998 van 0,5%. In het arbeidsvoorwaardenakkoord is voor 1998 een generieke salarismaatregel van 2,6% per 1 september 1998 opgenomen en een éénmalige uitkering van 0,5%. Er heeft voor 1998 dan ook (nog) geen volledige uitdeling aan de beleidsterreinen plaatsgehad. Het restant van 0,8% structureel vanaf 1999 wordt uit de kabinetsbijdrage 1999 gefinancierd en na ontvangst van deze bijdrage in 1999 aan de beleidsterreinen uitgedeeld. Er is geen rekening gehouden met de vergoeding voor incidenteel loon voor de jaren 1999 en verder.

Per 1 januari 1998 is de WAO van toepassing voor het overheidspersoneel inclusief de burger- en militaire ambtenaren van Defensie. In dit kader is tevens de per 1 januari 1998 aan de orde zijnde wet Premiedifferentiatie en Marktwerking bij Arbeidsongeschiktheidsverzekeringen (Pemba) van toepassing voor het personeel van Defensie. De consequenties voor de Defensiebegroting zijn vanuit de algemene middelen gecompenseerd. Het gaat daarbij in onderlinge samenhang om:

- de introductie van een (gedifferentieerde) werkgeverspremie WAO;
- het vervallen van de pseudo-werknemerspremie WAO;
- de introductie van een franchise in de pseudopremie WW;
- een substantiële verlaging van de overhevelingstoelage (OT);
- een met de OT-verlaging verband houdende verhoging van de (bruto) vergoeding ziektekosten;
- het vervallen van de FAOP-premie voor het burgerpersoneel;
- het vervallen van de WAO-component van de militaire arbeidsongeschiktheidspensioenen;
- het vervallen van de AAW-claims voor actief en postactief militair personeel;
- het vervangen van de WAO-conforme uitkering voor het burgerpersoneel in het tweede ziektejaar door een overeenkomstige WAO-uitkering (dit betreft een geldstroom van USZO richting Defensie als compensatie voor (volledige) doorbetaling bezoldiging);
- de introductie van een WAO-uitkering voor het militaire personeel in het tweede ziektejaar (het betreft eveneens een geldstroom van USZO richting Defensie als compensatie voor de (volledige) doorbetaling van bezoldiging)

De door het ministerie van Financiën verstrekte compensatiebedragen zijn op basis van per beleidsterrein aan de orde zijnde meer-/minderuitgaven uitgedeeld aan de beleidsterreinen. Tevens heeft saldering plaatsgehad van de voorheen ten gunste van de middelen geboekte AAW-claims respectievelijk WAO-conforme uitkeringen.

In de toelichting bij de desbetreffende ressorts van de beleidsterreinen zijn de loonbijstellings- en Pemba bedragen, samen met de uitgedeelde prijsbijstelling, zichtbaar gemaakt.

Prijsbijstelling 1998

In de ontwerpbegroting 1999 is rekening gehouden met de ontwikkeling naar het prijsniveau 1998. De prijsstijging van 1997 naar 1998 bedraagt 1,3% voor de materiële overheidsconsumptie en 2,8% voor de bouw. Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 1998 is door het Kabinet besloten om een kwart van de hiermee overeenkomende bedragen via de aanvullende post prijsbijstelling aan de departementen uit te delen. Via het begrotingsartikel 01.28 Prijsbijstelling is echter de prijsbijstelling 1998 volledig verdeeld over de begrotingsartikelen van de beleidsterreinen. De oplossing van de hieruit voortvloeiende problematiek is in hoofdstuk 7.1.1. van de memorie van toelichting nader toegelicht. In de toelichting

bij de betreffende ressorts van de beleidsterreinen zijn de prijsbijstellingsbedragen, samen met de bedragen voor de loonbijstelling en de Pemba, zichtbaar gemaakt.

Actualisering Prioriteitennota

De uitbreidingen van de personele sterkte bij de krijgsmachtdelen als gevolg van de actualisering van de Prioriteitennota in 1997 zijn reeds in de begroting 1998 verwerkt.

Per krijgsmachtdeel wordt bij de toelichting van de ontwikkeling van de personele sterkte ingegaan op de voortgang van de actualisering.

Verplichtingen-kassystematiek

In de Comptabiliteitswet, artikel 4, vijfde lid, is de bepaling opgenomen dat als verplichting van een jaar wordt geraamd het bedrag van de juridische verplichting die in dat jaar rechtstreeks ontstaat op grond van een verdrag, een wet, een koninklijk besluit, een ministeriële regeling, een beschikking of een verbintenis en die in dat jaar dan wel in een later jaar tot uitgaven leidt of kan leiden.

Het zesde lid van dit artikel biedt echter de mogelijkheid voor een beperkt aantal categorieën niet de juridische verplichting als uitgangspunt te nemen voor de verplichtingenraming, maar het bedrag dat in dat jaar als uitgaaf wordt geraamd. Dit betreft onder andere:

- salarissen, wachtgeld en soortgelijke periodieke verplichtingen (lid 6, punt a);
- huren, pachten en soortgelijke verplichtingen (lid 6, punt d);
- andere door de minister van Financiën aan te wijzen categorieën (lid 6, punt e).

Dit laatste is ingevuld door de «Aanwijzingsregeling verplichtingen-kas 1991» van 6 juli 1993, laatstelijk gewijzigd 10 september 1997, waarin onder andere algemene categorieën worden onderscheiden waarbij het uit het oogpunt van begrotingsbeheer niet noodzakelijk is voorafgaand aan iedere betaling eerst de bijbehorende individuele verplichting te boeken. Indien het doelmatig is, kan worden volstaan met het vooraf boeken van collectieve verplichtingen die bijvoorbeeld overeenkomen met het uitgavenbudget van de betrokken post. Ook is het mogelijk dat op het moment van betalen de corresponderende verplichting, ter grootte van het kasbedrag, wordt geboekt.

In algemene termen worden onder andere de verplichtingen vermeld die:

- voortvloeien uit privaatrechtelijke rechtshandelingen, met uitzondering van deelnemingen, krediet- of garantieverleningen, tot een door de minister van Financiën vast te stellen bedrag (categorie 1.a). Te denken valt daarbij aan verbruiksgoederen, telefoon- en energiekosten;
- samenhangen met declaraties die rijksambtenaren, arbeidscontractanten en derden op grond van geldende personele en organieke rijksregelingen bij het Rijk kunnen indienen (categorie 1.b). Hieronder vallen vergoedingen voor dienstreizen, verplaatsingskosten en andere emolumenten.

Specifiek genoemd worden voorts de artikelen voor onvoorziene uitgaven (categorie 2.a), geheime uitgaven (categorie 2.b) en loon- en prijsbijstelling (beide categorie 2.c).

Indien het bovenstaande bij een artikel van toepassing is, wordt daarvan in de artikelsgewijze toelichting melding gemaakt. Daarbij wordt tevens aangegeven welke formele regeling in dat geval van kracht is.

01. BELEIDSTERREIN ALGEMEEN

Algemeen

De totaal geraamde uitgaven van het beleidsterrein Algemeen voor de jaren 1998 tot en met 2003 zijn als volgt te specificeren:

bedragen x f 1000,-	1998	1999	2000	2001	2002	2003
01.20 Personeel en materieel						
– Kerndepartement	209 465	185 247	171 381	159 466	158 995	140 196
– Militaire inlichtingendienst (MID)	104 109	87 937	85 197	93 554	100 553	100 553
– Wachtgelden en inactiviteitswedden	8 121	7 979	6 885	6 558	6 118	5 233
Totaal 01.20 Personeel en materieel	321 695	281 163	263 463	259 578	265 666	245 982
01.21 Subsidies en bijdragen	130 569	129 803	128 855	128 588	128 608	128 598
01.22 Geheime uitgaven	1 300	1 100	1 100	1 100	1 100	1 100
01.23 Internationale verplichtingen	151 600	146 522	152 615	152 818	152 282	152 282
01.24 Garanties	–	–	–	–	–	–
01.25 Milieumaatregelen	9 361	19 360	2 860	2 860	2 860	2 860
01.26 Technologie-ontwikkeling	32 479	31 004	29 950	29 450	29 450	29 450
01.27 Loonbijstelling	35 623	49 279	63 277	69 130	85 988	77 659
01.28 Prijsbijstelling	0	0	– 404 000	– 433 000	– 462 000	– 462 000
01.29 Overige departementale uitgaven	125 116	135 990	122 415	122 318	122 318	122 319
Totale uitgaven	807 743	794 221	360 535	332 842	326 272	298 250

01.20 Personeel en materieel

De grondslag van het artikel en het te voeren beleid

In dit artikel zijn de verplichtingen en uitgaven opgenomen die nodig zijn voor het functioneren van het ambtelijk apparaat van de ressorts Kerndepartement (KD) en de Militaire Inlichtingendienst (MID).

Deze ressorts zijn opgebouwd uit de volgende artikelonderdelen:

- ambtelijk burgerpersoneel, waarin begrepen de loonkosten en overige tot het loon te rekenen kosten van de bewindslieden en het burgerpersoneel;
- militair personeel;
- overige personele uitgaven;
- materiële uitgaven.

Daarnaast worden de bedragen voor de wachtgelden voor het burger- en militair personeel en het aandeel in de uitvoeringskosten USZO op het artikelonderdeel 01.20.09 geraamd en verantwoord.

De meerjarenraming is een afgeleide van het project-/beleidsprogramma. Voor een belangrijk deel leggen de loonkosten beslag op de totale cijfers. Deze zijn niet of nauwelijks beïnvloedbaar.

Het budgettaire beslag dat is gemoeid met de uitbesteding van werkzaamheden bedraagt in 1999 f 21,705 miljoen. Het betreft hier voornamelijk organisatie- en informatieadvieswerkzaamheden.

De verplichtingen en uitgaven

Opbouw verplichtingen vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000,-)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp- begroting 1998			281 930	256 693	262 337	248 953	256 231	
1e suppletore wet 1998			5 370	- 2 355	- 2 305	- 2 305	- 2 305	
Stand 1e suppletore wet 1998			287 300	254 338	260 032	246 648	253 926	
Nieuwe mutaties (zie uitgavenopbouw)			34 816	25 904	2 938	12 963	12 740	
Stand ontwerp- begroting 1999	20 460	345 309	322 116	280 242	262 970	259 611	266 666	241 782

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000,-)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp- begroting 1998		281 509	257 614	249 330	248 920	255 231	
Mutaties 1e suppletore wet 1998		5 370	- 2 355	11 195	- 2 305	- 2 305	
Stand 1e suppletore wet 1998		286 879	255 259	260 525	246 615	252 926	
Nieuwe mutaties: - Kerndepartement		33 147	23 121	750	10 911	10 953	
- Militaire Inlichtin- gen Dienst		1 589	2 008	1 943	1 931	1 904	
- Wachtgelden en inactiviteitswedden		80	775	245	121	- 117	
Stand ontwerp- begroting 1999	338 720	321 695	281 163	263 463	259 578	265 666	245 982

Toelichting op de nieuwe verplichtingen- en uitgavenmutaties

Bovenvermelde mutaties worden naar oorzaak bij de ramingen van de ressorts en het artikelonderdeel Wachtgelden en inactiviteitswedden toegelicht.

Ressort Kerndepartement

Het ressort Kerndepartement bestaat naast de algemene leiding (minister, staatssecretaris, secretaris-generaal en plaatsvervangend secretaris-generaal inclusief enkele onder hen ressorterende diensten) uit:

- defensiestaf;
- directoraat-generaal personeel;
- directoraat-generaal materieel;
- directoraat-generaal economie en financiën;
- de zelfstandige directies:
 - directie juridische zaken;
 - directie algemene beleidszaken;
 - directie voorlichting;
 - defensie accountantsdienst.

Daarnaast is nog een aantal bijzondere organisatie-eenheden aan de directoraten-generaal respectievelijk directies toegevoegd, zoals de staf van de Inspecteur-Generaal der Krijgsmacht en defensiepersoneel werkzaam bij de permanente vertegenwoordiging van Nederland bij de Navo.

Het Kerndepartement heeft een drietal hoofdtaken, te weten:

- advisering van de bewindslieden;
- integrale sturing van de krijgsmachtdelen op hoofdlijnen;
- controle op de uitvoering van het beleid door de krijgsmachtdelen.

Personeel Kerndepartement

In de novemberbrief (Kamerstukken II 1994/95, 23 900 X, nr. 8) is meegedeeld dat de beleids- en de beleidsondersteunende capaciteit van de Centrale organisatie (CO) met 25% zal worden ingekrompen. De CO heeft inmiddels de eerste taakstelling gerealiseerd. De reductie-operatie moet in 2000 zijn voltooid, terwijl in 2002 het overtollig personeel herplaatst dient te zijn. Tot en met het jaar 2000 is een tijdelijke meerbehoefte van 25 formatieplaatsen ontstaan als gevolg van de extra administratieve werklast door de uitvoering van de «Uitkeringswet tegemoetkoming twee tot vijfjarige diensttijd veteranen». Deze zijn gericht op het verstrekken van een uitkering van f 1 000,- netto aan een bepaalde categorie van voormalig personeel (gewezen dienstplichtigen), die in de periode 1938-1962 langer dan twee jaar doch korter dan vijf jaar werkelijke dienst hebben verricht (vooral Indië-veteranen).

Ontwikkeling personeelsbestand

De defensiebrede vacaturestop beperkt de aanname van personeel. Naast aandacht voor het kwantitatieve aspect van het personeelsbestand zal het Kerndepartement als krimpende organisatie aandacht besteden aan de kwalitatieve aspecten van het (burger) personeelsbestand. Naast in- en uitstroom is doorstroom van personeel daarbij een belangrijk element. Vanaf 1998 wordt aandacht besteed aan het mobiliteitsbeleid. In dit beleid zal bovendien specifiek aandacht worden gegeven aan de doelgroep vermeld in de beleidsbrief Emancipatie.

Gezien de beperkte instroom van extern personeel zal de nadruk liggen op het behoud en de doorstroom van dit personeel. Medio 1998 zal de inventarisatie zijn afgerond waarna een gericht pakket maatregelen kan worden opgesteld. Beslaglegging in de vorm van personele capaciteit en financiële middelen zal vervolgens bekend zijn.

Door het Kerndepartement is invulling gegeven aan het creëren van zogeheten (tijdelijke) Melkert II functies. Defensiebreed wordt onderzocht op welke wijze doorstroom naar reguliere functies mogelijk is. Daar gedurende de reductie-operatie slechts een beperkte externe werving mogelijk is, zal ook de instroom van personen uit de allochtone doelgroep gering zijn.

Werving

Externe instroom is door de beperkte aanname gering. De werving voor 1998 richt zich met name op het vervullen van vacatures bij de accountantsdienst.

Opleidingen

In het kader van het mobiliteitsbeleid zal aandacht worden besteed aan het aspect opleidingen. Gestreefd wordt naar het verder verhogen van de kennis en de kwaliteit van het personeel.

Materieel Kerndepartement

Het huisvestingsbeleid is gericht op concentratie van het Kerndepartement in het complex aan het Plein. Voor de huisvesting van de MID wordt in de komende jaren waar mogelijk teruggevallen op een Haagse kazerne. Om tegemoet te komen aan de acute huisvestingsproblemen van de MID, zijn delen van de MID tijdelijk gehuisvest in het TNO-FEL gebouw.

De informatievoorziening van de CO kan naar drie aandachtsgebieden worden onderverdeeld, te weten:

- concern-informatiesystemen,
- management-informatiesystemen,
- standaard technische infrastructuur Plein (STIP).

In zijn algemeenheid is merkbaar dat een kleinere bedrijfsomvang van de CO directe gevolgen heeft voor de behoeftstellingen zoals die worden ingediend. Ook de invoering van het STIP en de daarmee voor ieder beschikbare software-applicaties, heeft merkbaar gevolgen voor de aanvraag van hardware en software voor kantoorautomatisering.

De verplichtingen en uitgaven Kerndepartement

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen en uitgaven (x f 1000,-)

Artikelonderdeel	Verplichtingen						Uitgaven					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	1998	1999	2000	2001	2002	2003
01.20.01 Ambtelijk burgerpersoneel	68 689	66 593	64 196	61 429	59 257	59 257	68 689	66 593	64 196	61 429	59 257	59 257
01.20.02 Militair personeel	32 274	31 562	31 029	30 006	29 598	29 598	32 274	31 562	31 029	30 006	29 598	29 598
01.20.03 Overige personele uitgaven	17 354	17 121	16 613	15 133	15 436	15 436	17 354	17 121	16 613	15 133	15 436	15 436
01.20.04 Materiële uitgaven	91 148	69 971	59 543	52 898	54 704	35 905	91 148	69 971	59 543	52 898	54 704	35 905
Stand ontwerpbegroting 1999	209 465	185 247	171 381	159 466	158 995	140 196	209 465	185 247	171 381	159 466	158 995	140 196
Stand 1e suppletore wet 1998	176 318	162 126	170 631	148 555	148 042	-	176 318	162 126	170 631	148 555	148 042	-
Nieuwe mutaties	33 147	23 121	750	10 911	10 953	-	33 147	23 121	750	10 911	10 953	-

Specificatie nieuwe mutaties (bedragen x f 1000,-)

bedragen x f 1000,-	1998	1999	2000	2001	2002
Technische bijstellingen:					
- loon- en prijsaanpassing 1998	5 550	5 686	5 509	5 161	5 100
- herschikking beveiliging/IT-budget			- 13 500		
Beleidsmatige bijstellingen:					
- millenniumuitgaven	27 900	18 200	1 400		
- overheveling Rijksgebouwendienst		6 742	6 491	6 266	6 482
- overige mutaties, per saldo	- 303	- 7 507	850	- 516	- 629
Totaal van de nieuwe mutaties	33 147	23 121	750	10 911	10 953

*Toelichting op de nieuwe mutaties**Technische bijstellingen*

De uitgavenniveaus zijn aangepast aan het prijs- en loonniveau 1998. In de loonbijstellingsbedragen is de compensatie voor de Pemba-uitgaven begrepen (introductie van premiedifferentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen).

De overheveling naar de Koninklijke luchtmacht betreft een herschikking ten behoeve van de beveiliging van geautomatiseerde informatievoorzieningssystemen.

Beleidsmatige bijstellingen

De millenniumuitgaven betreffen de uitgaven voor de detectie, analyse, reparatie en testen van automatiseringssystemen in verband met de eeuwwisseling.

Naast de bijdrage uit de co-financiering voor het Projectbureau Millennium Defensie en de «embedded software», voor 1999 f 13,49 miljoen, bestaat de mutatie uit een ramingsbijstelling binnen de materiële uitgaven.

De overheveling Rijksgebouwendienst (RGD) betreft het CO-deel van het door het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer naar Defensie overgehevelde budget als gevolg van de stelselwijziging van de rijkshuisvesting. Hierdoor krijgt de RGD met ingang van 1 januari 1999 de status van agentschap.

De overige mutaties betreffen per saldo de actualisering van diverse kostenposten en herschikking van budgetten.

*Toelichting per artikelonderdeel**01.20.01 Ambtelijk burgerpersoneel*

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten dat betrekking heeft op het burgerpersoneel van het ressort Kerndepartement.

Ramingskengetallen ambtelijk burgerpersoneel

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– actief personeel	aantal vte'n	687	649	626	599	578	578
– gemiddeld salaris	x f 1,–	98 549	101 190	101 160	101 150	101 106	101 106
– totale uitgaven	x f 1000,–	67 703	65 672	63 326	60 589	58 439	58 439
– niet-actief personeel	aantal vte'n	26	26	25	24	23	23
– gemiddeld salaris	x f 1,–	37 923	35 423	34 800	35 000	35 565	35 565
– totale uitgaven	x f 1000,–	986	921	870	840	818	818
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000,–	68 689	66 593	64 196	61 429	59 257	59 257

Toelichting ambtelijk burgerpersoneel

De afname van het actief reguliere personeel is ten opzichte van de Prioriteitennota bijgesteld als gevolg van een correctie op de overheveling van het Militair Geneeskundig Facilitair Bedrijf naar beleidsterrein 09 Dico. De stijging van het gemiddelde salaris van het actief personeel in 1999 is toe te schrijven aan de salarismaatregel met ingang van 1 september 1998.

De uitgaven voor niet-actief personeel hebben betrekking op langdurig zieken en deelnemers aan de regeling Partiële Arbeidsparticipatie Senioren, alsmede op regelingen voor ouderschapsverlof. De fluctuatie in de middensom is het gevolg van de (verwachte) samenstelling van het bestand, alsmede door afronding.

01.20.02 Militair personeel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten dat betrekking heeft op het militair personeel van het ressort Kern-departement.

Ramingskengetallen militair personeel

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Sterkte begroting 1999 waarvan:	aantal vte'n	263	254	250	242	239	239
– beroeps onbepaalde tijd	aantal vte'n	239	230	226	218	215	215
– gemiddeld salaris	x f 1,–	128 481	130 470	130 420	130 514	130 437	130 437
– totale uitgaven	x f 1000,–	30 707	30 008	29 475	28 452	28 044	28 044
– beroeps bepaalde tijd	aantal vte'n	24	24	24	24	24	24
– gemiddeld salaris	x f 1,–	65 292	64 750	64 750	64 750	64 750	64 750
– totale uitgaven	x f 1000,–	1 567	1 554	1 554	1 554	1 554	1 554
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000,–	32 274	31 562	31 029	30 006	29 598	29 598

Toelichting militair personeel

De afname van het bestand militair personeel is ten opzichte van de Prioriteitennota bijgesteld als gevolg van een correctie op de eerdere overheveling van het Militair Geneeskundig Facilitair Bedrijf naar beleidsterrein 09 Dico.

In 1999 neemt het gemiddeld salaris van het beroepspersoneel onbepaalde tijd toe als gevolg van de salarismaatregel per 1 september 1998.

01.20.03 Overige personele uitgaven

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de personele uitgaven anders dan salarissen. De ramingen hebben betrekking op burger- en militair personeel. De uitgaven omvatten onder meer reizen, verplaatsen, representatie, persoonsgebonden toelagen en uitkeringen, onderwijs en opleidingen, inhuur tijdelijk personeel en geneeskundige verzorging.

Ramingskengetallen overige personele uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– inhuur tijdelijk personeel	mensjaren	13,20	13,00	12,59	11,87	11,24	11,24
– gemiddelde uitgaven per mensjaar	x f 1,-	71 000	71 000	71 000	71 000	71 000	71 000
– totale uitgaven	x f 1000,-	937	923	894	843	798	798
– overige persoonsgebonden personele uitgaven	aantal vte'n (bp en mp)	949	902	875	839	816	816
– gemiddeld per vte	x f 1,-	12 054	12 227	12 187	11 908	12 191	12 191
– totale uitgaven	x f 1000,-	11 439	11 029	10 664	9 991	9 948	9 948
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000,-	12 376	11 952	11 558	10 834	10 746	10 746
Andere volumegegevens:							
– Representatie bijzondere projecten	x f 1000,-	400	400	675	400	400	400
– Georganiseerd overleg	x f 1000,-	2 591	2 591	2 591	2 591	2 591	2 591
– Raden en commissies	x f 1000,-	642	593	568	558	558	558
– Lump-sum geneeskundige verzorging	x f 1000,-	364	375	375	–	–	–
– Overige personele zaken	x f 1000,-	981	1 210	846	750	1 141	1 141
Sub-totaal	x f 1000,-	4 978	5 169	5 055	4 299	4 690	4 690
Totaal overige personele uitgaven	x f 1000,-	17 354	17 121	16 613	15 133	15 436	15 436

Toelichting inhuur tijdelijk personeel

De uitgaven voor de inhuur van tijdelijk personeel zijn bedoeld voor het opvangen van het wisselend aanbod van werkzaamheden.

Toelichting overige persoonsgebonden personele uitgaven

De uitgaven hebben voornamelijk betrekking op reizen en opleidingen. Het gemiddelde bedrag per vte is de basis voor de raming van de overige persoonsgebonden personele uitgaven die in beheer zijn bij het ressort Kerndepartement en de begrotingssterkte van dit ressort.

Toelichting andere volumegegevens

Representatie bijzondere projecten

De uitgaven hebben betrekking op de jaarlijks te houden internationale bijeenkomsten waarbij Nederland als gastland optreedt.

Georganiseerd overleg

Dit betreft bijdragen aan de personeelscentrales voor georganiseerd overleg.

Raden en commissies

Dit betreft deelname en bijdragen aan diverse raden en commissies waaronder de Adviesraad Vrede en Veiligheid en secretariaatskosten van de «Western European Armament Group».

Lump-sum geneeskundige verzorging

Hierbij gaat het om een afdracht aan de belastingdienst die verband houdt met voormalig dienstplichtig personeel.

Overige personele zaken

Dit betreft bemiddelingskosten voor herplaatsing van overtollig personeel («outplacement») en medische keuringen van burgerpersoneel.

01.20.04 Materiële uitgaven

Onder dit artikelonderdeel worden de materiële uitgaven geraamd anders dan personele uitgaven. Het betreft hier uitgaven voor onder meer kleine bedrijfsmatige investeringen, huisvesting, bureauzaken, inventaris-goederen en klein materieel, informatiesystemen, data- en telecommunicatie, voertuigen en uitbesteding O-, I- en A-deskundigheid. Tevens zijn voor 1999 de uitgaven geraamd voor de detectie, analyse, reparatie en het testen van automatiseringssystemen in verband met de eeuwwisseling voor het Kerndepartement voor een totaalbedrag van f 18,2 miljoen, waaronder het Projectbureau Millennium Defensie (f 10 miljoen) en de «embedded software» (f 1,26 miljoen).

Ramingskengetallen materiële uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002
– uitbesteding O-, I- en A-deskundigheid	uren	199 516	86 820	39 260	28 060	26 460
– gemiddelde uitgaven per uur	x f 1,-	250	250	250	250	250
– totale uitgaven	x f 1000,-	49 879	21 705	9 815	7 015	6 615
– overige persoonsgebonden materiële uitgaven	aantal vte'n (bp en mp)	949	902	875	839	816
– gemiddeld per vte	x f 1,-	16 965	25 611	30 186	28 770	29 879
– totale uitgaven	x f 1000,-	16 100	23 101	26 413	24 138	24 381
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000,-	65 979	44 806	36 228	31 153	30 996
Andere volumegegevens:						
– kleine bedrijfsmatige investeringen	x f 1000,-	6 744	7 895	4 872	3 096	4 395
– informatiesystemen	x f 1000,-	16 344	15 478	16 313	16 814	17 208
– voertuigen	x f 1000,-	1 105	824	1 153	852	1 122
– overige materiële uitgaven	x f 1000,-	976	968	977	983	983
Sub-totaal	x f 1000,-	25 169	25 165	23 315	21 745	23 708
Totaal materiële uitgaven	x f 1000,-	91 148	69 971	59 543	52 898	54 704

Toelichting uitbesteding O-, I- en A-deskundigheid

In de totale uitgaven voor de uitbesteding voor O-, I- en A-deskundigheid is tevens een deel van de millennium-uitgaven opgenomen. In de bedragen voor 1999 en 2000 is het terugbetalen van een aan de Defensie

Telematica Organisatie in 1998, in het kader van het millenniumprobleem, verstrekte lening van f 10 miljoen begrepen.

Toelichting persoonsgebonden materiële uitgaven

Het gemiddelde bedrag per vte is het uitgangspunt voor de raming van een aanzienlijk deel van de persoonsgebonden materiële uitgaven die in beheer zijn bij het ressort Kerndepartement en de begrotingssterkte van dit ressort.

Met ingang van 1999 is, als gevolg van de stelselwijziging rijks-huisvesting, een budget toegevoegd van f 6,5 miljoen per jaar. Doordat het uitgaven betreffen, zoals huisvesting, die voor een langere periode vastliggen bij een wisselend aantal vte'n, fluctueert het gemiddeld bedrag per vte. Het incidenteel hogere kengetal in 1998 is toe te schrijven aan de huur van gebouwen en aan automatiseringskosten.

Toelichting andere volumegegevens

Kleine bedrijfsmatige investeringen

Voor investeringen in automatiseringsapparatuur is uitgegaan van een normbedrag van f 2000,- per ambtenaar per jaar. Daarnaast is een bedrag geraamd voor specifieke nieuwe investeringen.

Specifieke investeringen in automatiseringsapparatuur hebben vooral betrekking op de kwaliteitsverbetering. Daarnaast worden investeringen gedaan voor de instandhouding en het onderhoud van systemen voor personeelsinformatie.

De uitgaven, die betrekking hebben op telecommunicatie-apparatuur, zijn te verdelen in:

- investeringen in draagbare- en autotelefoons;
- investeringen in telefaxapparatuur;
- vervanging van de telefooncentrale.

Informatiesystemen

Dit betreft exploitatiekosten automatisering waarbij wordt aangetekend dat het niveau van de uitgaven mede bepaald wordt door gemeenschappelijke uitgaven, zoals automatiserings- en informatiesystemen die ten dienste staan van de gehele krijgsmacht. Daarbij gaat het onder meer om de salarisadministratie en het begrotingsadministratiesysteem.

Voertuigen

Het niveau van de uitgaven voor vervangingsinvesteringen wordt bepaald door de omvang van het wagenpark (personenauto's) en een vervanging na vier jaren of 120 000 kilometer. In het bestand is ook het voertuigenpark ten behoeve van de inspecteurs van de Inspecteur-Generaal der Krijgsmacht (IGK) begrepen.

Ressort Militaire Inlichtingendienst (MID)

Algemene toelichting

De Militaire Inlichtingendienst (MID) voert zijn werkzaamheden uit op basis van de Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (WIV). Naar aanleiding van de uitspraak van de afdeling bestuursrecht van de Raad van State, ligt een geactualiseerd wetsontwerp momenteel nog bij deze

Raad voor advies. Hiermee komt de wet weer in overeenstemming met het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens.

In samenhang met de doelmatigheidsoperatie bij Defensie is de organisatie van de MID vanuit de krijgsmacht delen bij dit ressort ondergebracht. Om de beoogde doelmatigheid te realiseren wordt voor het jaar 1999 een reductie van het personeel geraamd ten opzichte van de na de overheveling aanwezige 839 vte'n tot 760 vte'n. Desondanks blijft gegarandeerd dat zowel de politieke en militaire top van het departement en andere ministeries blijven beschikken over hoogwaardige inlichtingen. Om relevante ontwikkelingen met een gereduceerde organisatie te kunnen blijven volgen, is de introductie en instandhouding van geavanceerde informatiesystemen noodzakelijk. Tevens is het noodzakelijk aanvullende maatregelen te nemen om de kwaliteit en toegankelijkheid van de postregistratie en de te concentreren MID-archieven te verbeteren en de digitale duurzaamheid zeker te stellen.

Voorzien wordt dat eind 1999 de stafcomponenten van de dienst op het Van Alkemadecomplex in Den Haag zijn geconcentreerd. Tot dat moment zullen extra uitgaven noodzakelijk zijn ten gevolge van tijdelijke verhuizingen en het herbeleggen van vrijgekomen accommodaties.

Tevens is voor de MID een aanvullend bedrag geraamd op het artikel 01.22 Geheime uitgaven waarmee de taak ten aanzien van de Inlichtingendienst Buitenland kan worden voorbereid.

De verplichtingen en de uitgaven Militaire Inlichtingendienst

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen en uitgaven (x f 1000,-)

Artikelonderdeel	Verplichtingen						Uitgaven					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	1998	1999	2000	2001	2002	2003
01.20.05 Ambtelijk burgerpersoneel	31 359	30 878	30 396	30 372	30 349	30 349	31 359	30 878	30 396	30 372	30 349	30 349
01.20.06 Militair personeel	36 492	35 110	34 997	34 977	34 949	34 949	36 492	35 110	34 997	34 977	34 949	34 949
01.20.07 Overige personele uitgaven	7 511	6 806	7 268	8 007	9 053	9 053	7 511	6 806	7 268	8 007	9 053	9 053
01.20.08 Materiële uitgaven	29 168	14 222	12 043	20 231	27 202	22 002	28 747	15 143	12 536	20 198	26 202	26 202
Stand ontwerpbegroting 1999	104 530	87 016	84 704	93 587	101 553	96 353	104 109	87 937	85 197	93 554	100 553	100 553
Stand 1e suppletore wet 1998	102 941	85 008	82 761	91 656	99 649	-	102 520	85 929	83 254	91 623	98 649	-
Nieuwe mutaties	1 589	2 008	1 943	1 931	1 904	-	1 589	2 008	1 943	1 931	1 904	-

Specificatie nieuwe mutaties (bedragen x f 1000,-)

Omschrijving	1998	1999	2000	2001	2002
Technische bijstellingen:					
- loon- en prijsaanpassingen 1998	1 589	1 929	1 864	1 852	1 825
Beleidsmatige bijstellingen:					
- aanpassing van de begrotingssterkte		79	79	79	79
Totaal van de nieuwe mutaties	1 589	2 008	1 943	1 931	1 904

Toelichting op de nieuwe mutaties

Technische bijstellingen

De uitgavniveaus zijn aangepast op het prijs- en loonniveau 1998. In de loonbijstellingsbedragen is de compensatie voor de Pemba-uitgaven begrepen.

Beleidsmatige bijstellingen

Deze mutatie betreft de overheveling van één vte militair personeel voor de MID-liaison Nederlandse Antillen en Aruba-functionaris van de Koninklijke marine naar de MID.

Toelichting per artikelonderdeel

01.20.05 Ambtelijk burgerpersoneel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten betrekking hebbende op het burgerpersoneel van het ressort MID.

Ramingskengetallen burgerpersoneel

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– actief personeel	aantal vte'n	369	352	347	347	347	347
– gemiddeld salaris	x f 1,–	84 035	86 841	86 738	86 677	86 611	86 611
– totale uitgaven	x f 1000,–	31 009	30 568	30 098	30 077	30 054	30 054
– niet-actief personeel	aantal vte'n	4	4	4	4	4	4
– gemiddeld salaris	x f 1,–	87 500	77 500	74 500	73 750	73 750	73 750
– totale uitgaven	x f 1000,–	350	310	298	295	295	295
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000,–	31 359	30 878	30 396	30 372	30 349	30 349

Toelichting kengetal

De afname van het actief personeel, overeenkomstig de Prioriteitennota, is gecorrigeerd met de overhevelingen vanuit de krijgsmachtdelen in verband met de centralisatie van de inlichtingendienst. De stijging per 1999 van het gemiddeld salaris van het actief personeel wordt veroorzaakt door de salarismaatregel per 1 september 1998. De uitgaven voor niet-actief personeel hebben betrekking op langdurig zieken en deelnemers aan de regeling Partiële Arbeidsparticipatie Senioren en op regelingen voor ouderschapsverlof. De fluctuatie in de middensom is het gevolg van de (verwachte) samenstelling van het bestand.

01.20.06 Militair personeel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten betrekking hebbende op het militair personeel van het ressort MID.

Ramingskengetallen militair personeel

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Sterkte begroting 1999 waarvan:	aantal vte'n	421	408	407	407	407	407
- beroeps onbepaalde tijd	aantal vte'n	407	394	393	393	393	393
- gemiddeld salaris	x f 1,-	87 627	87 038	86 972	86 921	86 850	86 850
- totale uitgaven	x f 1000,-	35 664	34 293	34 180	34 160	34 132	34 132
- beroeps bepaalde tijd	aantal vte'n	14	14	14	14	14	14
- gemiddeld salaris	x f 1,-	59 143	58 357	58 357	58 357	58 357	58 357
- totale uitgaven	x f 1000,-	828	817	817	817	817	817
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000,-	36 492	35 110	34 997	34 977	34 949	34 949

Toelichting kengetal

Het verloop van het aantal vte'n beroeps onbepaalde tijd, overeenkomstig de Prioriteitennota, is gecorrigeerd met de overhevelingen vanuit de krijgsmacht delen in verband met de centralisatie van de inlichtingen-dienst. Als gevolg van een gewijzigde rangsopbouw neemt het gemiddeld salaris iets af.

01.20.07 Overige personele uitgaven

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de personele uitgaven anders dan salarissen. De ramingen hebben betrekking op burger- en militair personeel. De uitgaven hebben onder meer betrekking op reizen, verplaatsen, representatie, persoonsgebonden toelagen en uitkeringen, onderwijs en opleidingen, inhuur tijdelijk personeel en geneeskundige verzorging.

Ramingskengetallen overige personele uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
- inhuur tijdelijk personeel	mensjaren	4,35	3,65	3,65	3,22	3,22	3,22
- gemiddelde uitgaven per mensjaar	x f 1,-	71 000	71 000	71 000	71 000	71 000	71 000
- totale uitgaven	x f 1000,-	309	259	259	229	229	229
- overige persoonsgebonden personele uitgaven	aantal vte'n	790	760	754	754	754	754
- gemiddeld per vte	x f 1,-	8 924	8 414	9 094	10 114	11 501	11 501
- totale uitgaven	x f 1000,-	7 050	6 395	6 857	7 626	8 672	8 672
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000,-	7 359	6 654	7 116	7 855	8 901	8 901
Overige personele uitgaven	x f 1000,-	152	152	152	152	152	152
Totaal personele uitgaven	x f 1000,-	7 511	6 806	7 268	8 007	9 053	9 053

Toelichting inhuur tijdelijk personeel

De uitgaven voor de inhuur van tijdelijk personeel zijn bedoeld voor het opvangen van het wisselend aanbod van werkzaamheden.

Toelichting overige persoonsgebonden personele uitgaven

Het gemiddelde bedrag per vte is de basis voor de raming van de overige persoonsgebonden personele uitgaven die in beheer zijn bij het ressort MID.

Toelichting andere volumegegevens

Overige personele uitgaven

De uitgaven hebben betrekking op kinderopvang en overige posten, waaronder bemiddelingskosten voor herplaatsing van overtollig personeel («outplacement»), voeding en kleding.

01.20.08 Materiële uitgaven

Onder dit artikelonderdeel worden de materiële uitgaven geraamd anders dan personele uitgaven. Het betreft hier uitgaven voor onder meer kleine bedrijfsmatige investeringen, huisvesting, bureauzaken, informatiesystemen, data- en telecommunicatie en voertuigen.

Ramingskengetallen materiële uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– overige persoonsgebonden materiële uitgaven	aantal vte'n (bp en mp)	790	760	754	754	754	754
– gemiddeld per vte	x f 1,—	17 280	8 242	4 772	5 322	5 053	5 053
– totale uitgaven	x f 1000,—	13 651	6 264	3 598	4 013	3 810	3 810
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000,—	13 651	6 264	3 598	4 013	3 810	3 810
Overige kleine bedrijfsmatige investeringen	x f 1000,—	15 096	8 879	8 938	16 185	22 392	22 392
Totaal materiële uitgaven	x f 1000,—	28 747	15 143	12 536	20 198	26 202	26 202

Toelichting overige persoonsgebonden materiële uitgaven

Het gemiddelde bedrag per vte is de basis voor de raming van de overige persoonsgebonden materiële uitgaven die in beheer zijn bij het ressort MID. De uitgaven zijn tot en met 1999 hoger als gevolg van additionele uitgaven voor huisvesting, verhuizing en inrichting.

Toelichting andere volumegegevens

Kleine bedrijfsmatige investeringen

De kleinere investeringen hebben voornamelijk betrekking op stationaire- en mobiele telefoons in verband met de mobiliteit van de «veldwerkers».

Investeringen automatisering: verdergaande automatisering is één van de randvoorwaarden bij de uitvoering van de doelmatigheidsoperaties bij de MID. In dit kader worden onder andere de projecten Dienst Ondersteunend Netwerk Alle Ressorts (DONAR) en Contra, Inlichtingen- en Veiligheidsinformatie- en Communicatiesysteem (CIVIC) in 1998 en 1999 voltooid. Deze systemen bieden ondersteuning aan de ressorts inlichtin-

gen en contra-inlichtingen en veiligheid. De eerste automatiseringsfase zal worden afgerond met de invoering van een managementinformatiesysteem in 1999.

Vervoermiddelen MID: medewerkers in de buitendienst hebben uit praktische overwegingen de beschikking over een kleine dienstpersoneelauto voor onder meer de uitvoering van (veiligheids)onderzoeken. Het niveau van de uitgaven voor vervangingsinvesteringen wordt bepaald door de omvang van het wagenpark (personeelauto's) en een vervanging na vier jaren of 120 000 kilometer.

De overige investeringen hebben betrekking op alle projecten van de afdeling verbindinginlichtingen. De integratie van operationele verbindinglijnen te Eibergen maakt het noodzakelijk te investeren in kostbare technische peilapparatuur en de daarbij behorende automatiseringssystemen. Investeringen in strategische verbindinginlichtingen zijn noodzakelijk om de (geografische en technische) zeer diverse doelen te kunnen onderscheppen. Samenwerking in dit kader, zowel interdepartementaal als internationaal, vergt eveneens aanzienlijke investeringen.

Artikelonderdeel 01.20.09 Wachtgelden

De uitgaven op dit artikelonderdeel hebben betrekking op de diverse wachtgeldregelingen voor burgerpersoneel van het Kerndepartement en de MID. Separaat zichtbaar zijn de uitgaven voor wachtgelden in verband met het Sociaal Beleidskader (SBK) en de Uitstroom Bevorderende Maatregel Ouderen (UBMO).

Het beleid blijft er op gericht de instroom in de wachtgeldregelingen zoveel mogelijk te beperken door middel van een actieve herplaatsingsinspanning en het gebruik van SBK-instrumenten, waaronder om-, her- en bijscholing. Sinds 1996 omvat dit artikel ook de uitgaven die betrekking hebben op de uitvoeringskosten van de Uitvoeringsinstelling Sociale Zekerheid voor Overheid en Onderwijs (USZO).

Conform het gestelde in artikel 4, lid 6, punt a van de Comptabiliteitswet wordt bij dit artikelonderdeel als verplichting opgenomen het bedrag dat als uitgaaf wordt geraamd.

De geraamde bedragen en ramingskengetallen wachtgelden

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Wachtgelden SBK/UBMO burgerpersoneel							
– aantallen in uitkeringsjaren	aantal	179	166	144	134	122	97
– bedrag per uitkeringsjaar	x f 1,–	30 782	31 729	34 292	34 985	35 131	35 062
– toegelicht begrotingsbedrag	x f 1 000,–	5 510	5 267	4 938	4 688	4 286	3 401
Overige wachtgelden burgerpersoneel							
– aantallen in uitkeringsjaren	aantal	53	58	30	25	23	23
– bedrag per uitkeringsjaar	x f 1,–	27 623	26 983	26 667	28 920	29 783	29 783
– toegelicht begrotingsbedrag	x f 1 000,–	1 464	1 565	800	723	685	685
Totaal toegelicht met ramingskengetallen	x f 1 000,–	6 974	6 832	5 738	5 411	4 971	4 086
Bij: uitvoeringskosten	x f 1 000,–	1 147	1 147	1 147	1 147	1 147	1 147
Stand ontwerpbegroting 1999	x f 1 000,–	8 121	7 979	6 885	6 558	6 118	5 233
Stand 1e suppletore begroting 1998	x f 1 000,–	8 041	7 204	6 640	6 437	6 235	
Nieuwe mutaties	x f 1 000,–	80	775	245	121	– 117	

Toelichting

Bij de overige wachtgelden voor burgerpersoneel is met ingang van het jaar 2000 een daling van het aantal aanspraken voorzien. Hierin zijn de diverse (niet-SBK) uitkeringsregelingen verantwoord. Deze regelingen hebben eigen specifieke kengetallen. Derhalve kan (relatief) hoge instroom in een regeling met een relatief laag bedrag per uitkeringsjaar het hier gepresenteerde bedrag per uitkeringsjaar ten behoeve van overige wachtgelden beïnvloeden.

Specificatie van de nieuwe mutaties

bedragen x f 1 000,–	1998	1999	2000	2001	2002
Technische bijstellingen:					
Loonbijstelling 1998	98	119	110	106	103
Beleidsmatige bijstellingen:					
Actualisering van de raming	– 18	656	135	15	– 220
Totaal van de nieuwe mutaties	80	775	245	121	– 117

Uitgaven Sociaal Beleidskader

De geraamde uitgaven voor wachtgelden in verband met het Sociaal Beleidskader (SBK) en de Uitstroombevorderende Maatregel Ouderen (UBMO) worden beïnvloed door de nog in uitvoering zijnde reorganisatie van de Centrale organisatie. Verdere bijstellingen van de geraamde uitgaven zijn dan ook niet uit te sluiten. Het beleid blijft er op gericht de instroom in de wachtgeldregelingen te beperken, vooral door het gebruik van de SBK-instrumenten gericht op de tewerkstelling van overtollig personeel van de Centrale organisatie, zowel binnen als buiten de (rijks)overheid.

In onderstaand overzicht zijn de voorziene uitgaven voor het Sociaal Beleidskader opgenomen. De uitgaven hebben betrekking op burger-

personeel van de Centrale organisatie. De verantwoording van de uitgaven vindt, met uitzondering van de wachtgelden, plaats ten laste van de desbetreffende artikelonderdelen «ambtelijk burgerpersoneel» en overige personele uitgaven. De uitgaven van de wachtgelden worden, zowel voor het Kerndepartement als voor de MID, geraamd en verantwoord ten laste van dit artikelonderdeel 01.20.09.

Sociaal Beleidskader (bedragen x f 1000,-)	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– Om-, her- en bijscholing en outplacement	187	200	200	200	200	200	0
– Verplaatsen	25	50	50	50	50	50	0
– Wachtgelden SBK/UBMO burgerpersoneel	4 587	5 510	5 267	4 938	4 688	4 286	3 401
– BDOS plaatsingen burgerpersoneel	5 100	2 550	2 975				
Totaal Sociaal Beleidskader	9 899	8 310	8 492	5 188	4 938	4 536	3 401

01.21 Subsidies en bijdragen

De grondslag van het artikel en het te voeren beleid

Ten laste van dit artikel zijn de uitgaven geraamd voor:

- subsidies aan verschillende instellingen;
- bijdragen aan andere ministeries ten behoeve van verenigingen, stichtingen en comités.

Subsidies worden verleend aan instellingen die voor Defensie een zeker nut hebben en ook zelf financiële middelen bijeenbrengen, maar daarnaast mede afhankelijk zijn van financiële hulp van Defensie. De doelstellingen van deze instanties worden uiteengezet in bijlage 6 bij de Memorie van Toelichting.

In overeenstemming met het gestelde in artikel 4, lid 6 punt a van de Comptabiliteitswet wordt bij dit begrotingsartikel als verplichting opgenomen het bedrag dat als uitgaaf wordt geraamd.

De uitgaven

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000,-)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp- begroting 1998		119 548	119 285	118 611	118 484	118 484	
Mutatie 1e supple- tore wet 1998		223					
Stand 1e suppletore wet 1998		119 771	119 285	118 611	118 484	118 484	
Nieuwe mutaties: Technische bijstellin- gen:							
– loon- en prijs- aanpassingen 1998		2 269	2 090	2 081	2 081	2 081	
Beleidsmatige bijstellingen:							
– ramingsbijstelling		529	428	163	23	43	
– uitbreiding subsidie Veteranen		8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	
Stand ontwerp- begroting 1999		130 569	129 803	128 855	128 588	128 608	128 598

Toelichting op de nieuwe mutaties

Technische bijstellingen

De uitgavniveaus zijn aangepast op het prijs- en loonniveau 1998.

Beleidsmatige bijstellingen

De ramingsbijstelling is het gevolg van samenvoeging van de subsidies ten behoeve van de Koninklijke Vereniging van Nederlandse Reserve Officieren en de Algemene Vereniging voor Reserve Militairen. De nieuwe benaming is Nederlandse Reservisten Federatie Krijgsmacht. Tevens zijn aan de Stichting Protestants Interkerkelijk Thuisfront en de Stichting Nationaal Katholiek Thuisfront subsidies verleend. Als gevolg van de intensivering van het veteranenbeleid, is de subsidie voor het Veteranenplatform verhoogd. Bovendien wordt de bijdrage aan het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport ten behoeve van het informatie- en coördinatie-orgaan dienstverlening oorlogsgetroffenen (ICODO) in drie jaar tijd afgebouwd. Voorts zijn diverse subsidies aangepast.

Uitbreiding subsidie Stichting Dienstverlening Veteranen

Met de Stichting Dienstverlening Veteranen (SDV) is overeengekomen dat de uitvoeringskosten van de veteranenpas met ingang van 1998 deel uitmaken van de begroting van de SDV. In beleidsterrein 02 Pensioenen en Uitkeringen was daarvoor een bedrag van f 8,0 miljoen opgenomen, dat wordt overgeheveld naar beleidsterrein 01 Algemeen.

De meerjarenraming per artikelonderdeel

Artikelonderdelen (bedragen x f 1 000,-)	Volume van de uitgaven					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003
I. Subsidies:						
– het Comité International de Médecine et de Pharmacie Miitaires	4	4	4	4	4	4
– de Koninklijke Vereniging ter beoefening van de Krijgswetenschap ten behoeve van de buitengewone leerstoel militair recht aan de Universiteit van Amsterdam en het tijdschrift de «Militaire Spectator»	450	450	450	450	450	450
– Veteranenplatform	218	260	280	290	310	300
– Defensie Vrouwennetwerk	10	10	10	10	10	10
– Atlantic Exchange Program	15	15	15	15	15	15
– Stichting Dienstverlening Veteranen	10 017	10 017	10 017	10 017	10 017	10 017
– Stichting Maatschappij en Krijgsmacht	498	498	498	498	498	498
– Stichting Vrouw en Uniform	26	26	26	26	26	26
– Stichting Homosexualiteit en Krijgsmacht	55	55	55	55	55	55
– Nederlandse Reservisten Federatie Krijgsmacht	100	100	100	100	100	100
– Stichting Koepelorganisatie Militaire Tehuizen	1 910	1 910	1 910	1 910	1 910	1 910
– Stichting Protestants Interkerkelijk Thuisfront	50	50	50	50	50	50
– Stichting Nationaal Katholiek Thuisfront	25	25	25	25	25	25
– Stichting bijzondere scholen voor onderwijs op algemene grondslag	9 800	9 911	9 910	9 933	9 933	9 933
– Stichting rechtsbijstand dienstplichtige militairen	143					
– Bond Nederlandse Militaire Oorlogsslachtoffers (BNMO)	549	36				
Totaal subsidies	23 870	23 367	23 350	23 383	23 403	23 393
II. Bijdragen aan:						
– ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (VIII):						
• in de doelsubsidie TNO/DO	100 093	99 227	98 785	98 785	98 785	98 785
– ministerie van Buitenlandse Zaken (V):						
• Nationaal Bureau voor Verbindingsbeveiliging	3 030	3 783	3 444	3 294	3 294	3 294
• Stichting Nederlands Instituut voor Internationale Betrekkingen «Clingendael»	1 758	1 758	1 758	1 758	1 758	1 758
• Internationaal Comité van het Rode Kruis	70	70	70	70	70	70
• Stichting Atlantische Commissie	298	298	298	298	298	298
– ministerie van Verkeer en Waterstaat (XII):						
• bijdrage aan het Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
– ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (XVI):						
• bijdrage ten behoeve van het Informatie- en Coördinatieorgaan Dienstverlening Oorlogsgetroffenen (ICODO)	450	300	150			
Totaal bijdragen	106 699	106 436	105 505	105 205	105 205	105 205
Totaal subsidies	23 870	23 367	23 350	23 383	23 403	23 393
Totaal artikel	130 569	129 803	128 855	128 588	128 608	128 598

De doelstellingen van de ontvangers van subsidies en bijdragen worden uiteengezet in bijlage 6 bij de Memorie van Toelichting.

01.22 Geheime uitgaven

De grondslag van het artikel en het te voeren beleid

Overeenkomstig artikel 19 van de Comptabiliteitswet 1976 en de regeling Rijksbegrotingsvoorschriften, is artikel 01.22 bij Defensie aangewezen als het artikel waarop de geheime uitgaven worden verantwoord.

Door toepassing van categorie 2.b van de «Aanwijzingsregeling verplichtingenkas 1991» wordt bij dit artikel als verplichting opgenomen het bedrag dat als uitgaaf wordt geraamd.

De uitgaven

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000,-)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp- begroting 1998		200	200	200	200	200	
Mutaties 1e suppletore wet 1998							
Stand 1e suppletore wet 1998		200	200	200	200	200	
Nieuwe mutaties: Beleidsmatige bijstellingen: – ramingsbijstelling		1 100	900	900	900	900	
Stand ontwerp- begroting 1999		1 300	1 100	1 100	1 100	1 100	1 100

Toelichting op de nieuwe mutaties

De ramingsbijstelling houdt verband met de uitvoering van een MICIV-besluit.

De geheime uitgaven worden jaarlijks door de President van de Algemene Rekenkamer gecontroleerd.

01.23 Internationale verplichtingen

De grondslag van het artikel en het te voeren beleid

Nederland neemt deel aan een aantal gemeenschappelijk gefinancierde programma's in Navo-verband. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan de samenhang van het bondgenootschap. Het betreft onder meer het Navo Veiligheids Investeringsprogramma (het vroegere Navo-infrastructuurprogramma), de Navo Militaire begroting en het «Airborne Early Warning and Control System» (Awacs).

De verplichtingen en uitgaven

Opbouw verplichtingen vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000,-)

	t/m 1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp- begroting 1998			141 138	135 801	144 318	144 518	143 989	
Mutaties 1e suppletore wet 1998			– 10 579					
Stand 1e suppletore- wet 1998			130 559	135 801	144 318	144 518	143 989	
Nieuwe mutaties			584	421	597	600	593	
Stand ontwerp- begroting 1999	31 965	187 848	131 143	136 222	144 915	145 118	144 582	144 582

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000,-)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp- begroting 1998		159 918	146 101	152 018	152 218	151 689	
Mutatie 1e supple- tore wet 1998		- 8 902					
Stand 1e suppletore wet 1998		151 016	146 101	152 018	152 218	151 689	
Nieuwe mutaties		584	421	597	600	593	
Stand ontwerp- begroting 1999		151 600	146 522	152 615	152 818	152 282	152 282

Nieuwe mutaties

De nieuwe mutatie in de verplichtingen- en uitgavenopbouw betreft met name de prijsbijstelling 1998.

*De onderverdeling naar artikelonderdelen***De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen en uitgaven (x f 1000,-)**

Artikelonderdeel	Verplichtingen						Uitgaven					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Navo Veiligheids Investerings- projecten in Nederland	19 103	23 545	31 762	31 762	31 233	31 233	29 780	23 545	31 762	31 762	31 233	31 233
Bijdrage aan Navo Veiligheids Investeringsprogramma	64 356	64 356	64 356	64 356	64 356	64 356	64 356	64 356	64 356	64 356	64 356	64 356
Investerings AWACS	1 584	1 421	1 597	1 600	1 593	1 593	11 364	11 721	9 297	9 300	9 293	9 293
Exploitatie AWACS	14 800	14 800	14 800	14 800	14 800	14 800	14 800	14 800	14 800	14 800	14 800	14 800
Bijdrage aan de militaire begroting van de Navo	28 100	28 100	28 100	28 100	28 100	28 100	28 100	28 100	2 8 100	28 100	28 100	28 100
Overige bijdragen	3 200	4 000	4 300	4 500	4 500	4 500	3 200	4 000	4 300	4 500	4 500	4 500
Totaal	131 143	136 222	144 915	145 118	144 582	144 582	151 600	146 522	152 615	152 818	152 282	152 282

*Toelichting per artikelonderdeel**Navo Veiligheids Investeringsprojecten in Nederland*

De uitgaven voor veiligheidsinvesteringsprojecten in Nederland betreffen projecten die naar verwachting in de jaren 1998 t/m 2003 zullen worden voltooid. Een deel van die uitgaven wordt verrekend met de Navo. De hieruit voortvloeiende ontvangsten worden verantwoord op het ontvangstenartikel 01.20.

Bijdrage aan het Navo Veiligheids Investeringsprogramma

In dit programma is gekozen voor gemeenschappelijke financiering van samenhangende projecten waarvan het belang, c.q. het gebruik, uitgaat boven het nationale niveau. Voor de ramingen vanaf 1998 wordt uitgegaan van een totaal contributieniveau van NAU 170 miljoen ofwel circa f 1 285 miljoen (één Navo Accounting Unit (NAU) = f 7,56). Het Nederlands aandeel van ongeveer 5% betekent een bedrag van f 64,4 miljoen.

Investerings AWACS

De investeringen worden gedaan in het kader van de eerste fase («near-term») en tweede fase («mid term») van de AWACS-verbeteringsprogramma's. De investeringen betreffen met name verbeteringen van de radars en de verbindingen.

Exploitatie AWACS

De uitgaven voor het operationeel houden van de AWACS-vloot berusten op de in het «operation and support»-budget voorziene behoeften. Bij de raming is rekening gehouden met een door de deelnemende landen overeengekomen reële nulgroei. Het Nederlandse aandeel is ongeveer 3,75%.

Bijdrage aan de militaire begroting van de Navo

Ten laste van de militaire begroting van de Navo, waaraan Nederland ongeveer 3,5% bijdraagt, komen de onderstaande posten:

- de exploitatie-uitgaven van de militaire hoofdkwartieren, agentschappen en speciale programma's;
- de uitgaven ten behoeve van gemeenschappelijk gefinancierde investeringsprojecten.

Overige bijdragen

De overige bijdragen betreffen pensioenbijdragen en het Nederlandse aandeel in verschillende specifieke projecten en voorzieningen van Navo, bijvoorbeeld de internationale school van SHAPE en NAMSA.

01.24 Garanties

De grondslag van het artikel en het te voeren beleid

Het ministerie van Defensie heeft de volgende garanties verleend:

- voor de lening aan de Woonstichting «Ons Belang» voor een maximum van f 0,4 miljoen met een looptijd tot het jaar 2002;
- voor Eurometaal met een maximum van f 2 miljoen.

Naar de huidige inzichten zijn de uitgaven tot en met het jaar 2003 nihil.

01.25 Milieumaatregelen

De grondslag van het artikel en het te voeren beleid

In dit artikel zijn de uitgaven opgenomen voor aan milieumaatregelen gerelateerd wetenschappelijk onderzoek naar oppervlaktewater- en luchtverontreiniging en naar overige vormen van milieubelasting. Dit geldt ook voor de contributies aan milieu-organisaties. Tevens worden op dit artikel de kosten van het onderzoek naar de omvang van het asbestprobleem bij de werkplekken van het defensiepersoneel verantwoord.

De verplichtingen en uitgaven

Opbouw verplichtingen vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000,-)

	t/m 1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp- begroting 1998			3 360	3 360	2 860	2 860	2 860	
Mutaties 1e suppletore wet 1998			16 001					
Stand 1e suppletore wet 1998			19 361	3 360	2 860	2 860	2 860	
Nieuwe mutaties (zie uitgavenopbouw)			- 10 000	16 000				
Stand ontwerp- begroting 1999	2 157	1 212	9 361	19 360	2 860	2 860	2 860	2 860

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000,-)

		1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp- begroting 1998			3 360	3 360	2 860	2 860	2 860	
Mutaties 1e suppletore wet 1998			16 001					
Stand 1e suppletore wet 1998			19 361	3 360	2 860	2 860	2 860	
Nieuwe mutaties - asbestproblematiek			- 10 000	16 000				
Stand ontwerp- begroting 1999			9 361	19 360	2 860	2 860	2 860	2 860

Toelichting op de nieuwe mutaties

De nieuwe mutatie in verplichtingen en uitgaven heeft betrekking op de inventarisatie van het aanwezig zijn van asbest in onroerend goed dat in gebruik is bij het ministerie van Defensie.

01.26 Technologie-ontwikkeling

De grondslag van het artikel en het te voeren beleid

Ten laste van dit artikel zijn de uitgaven geraamd voor technologie-ontwikkeling, alsmede voor het vergroten, instandhouden en gebruik van kennis en kunde door de Centrale organisatie (Wetenschappelijk onderzoek en ontwikkeling voor de Centrale organisatie). De uitgaven voor het gebruik van kennis en kunde door de krijgsmachtdelen, inclusief de uitgaven voor de ontwikkeling van materieel ten behoeve van de krijgsmacht, komen ten laste van de krijgsmachtdeelbudgetten.

Het ministerie van Economische Zaken neemt financieel deel aan technologie- en materieelontwikkelingsprojecten, waarbij de bijdrage afhankelijk is van de bijdrage die door de industrie wordt geleverd. Het streven is de concurrentiepositie van de Nederlandse industrie op specifieke gebieden te verbeteren. Het overleg over de financiële bijdrage

van het ministerie van Economische Zaken vindt plaats in de commissie ontwikkeling defensiematerieel (Codema).

De verplichtingen en uitgaven

Opbouw verplichtingen vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000,-)

	t/m 1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp- begroting 1998			27 951	27 915	25 400	18 300	18 600	
Mutatie 1e supple- tore wet 1998			- 302					
Stand 1e suppletore wet 1998			27 649	27 915	25 400	18 300	18 600	
Nieuwe mutaties (zie uitgavenopbouw)			- 2 502		500	7 100	6 800	
Stand ontwerp- begroting 1999	36 384	24 798	25 147	27 915	25 900	25 400	25 400	25 400

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000,-)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp- begroting 1998		32 979	31 004	29 450	29 450	29 450	
Mutaties 1e suppletore wet 1998		2 002					
Stand 1e suppletore wet 1998		34 981	31 004	29 450	29 450	29 450	
Nieuwe mutaties: - Ramingsbijstelling		- 2 502		500			
Stand ontwerp- begroting 1999		32 479	31 004	29 950	29 450	29 450	29 450

Toelichting op de nieuwe mutaties

Ramingsbijstelling

De nieuwe mutaties in de verplichtingen en de uitgaven zijn met name het gevolg van het actualiseren van de verplichtingenramingen van de technologie-ontwikkelingsprojecten.

De onderverdeling naar artikelonderdelen

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen en uitgaven (x f 1000,-)

Artikelonderdeel	Verplichtingen						Uitgaven					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Bijdrage ruimtevaart-programma	4 200	4 000	3 200	3 200	3 200	3 200	5 200	4 200	3 200	3 200	3 200	3 200
Ontwikkeling Defensie-technologie	14 535	17 615	16 000	15 400	15 100	15 100	21 379	20 504	20 050	19 450	19 150	19 150
WOO Centrale organisatie/Defensie	6 412	6 300	6 700	6 800	7 100	7 100	5 900	6 300	6 700	6 800	7 100	7 100
Totaal	25 147	27 915	25 900	25 400	25 400	25 400	32 479	31 004	29 950	29 450	29 450	29 450

Toelichting per artikelonderdeel

Bijdrage ruimtevaartprogramma

In 1999 wordt f 4,2 miljoen beschikbaar gesteld voor het ruimte-technologieprogramma van het Nederlands Instituut voor Vliegtuig-ontwikkeling en Ruimtevaart (NIVR). De voorziene uitgaven nemen verder af als gevolg van doelmatigheidsbesparingen.

Ontwikkeling defensietechnologie

De uitgaven die worden verantwoord bij dit artikelonderdeel hebben betrekking op:

- technologie-ontwikkeling in het kader van Codema;
- internationale technologie-ontwikkeling in WEAG/Euclid-verband;
- internationale technologie-ontwikkeling in overig verband en
- nationale technologie-ontwikkeling.

De meerjarenraming van dit artikelonderdeel (uitgaven x f 1000,-)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Technologie-ontwikkeling Codema	4 500	4 600	4 900	5 300	5 300	5 300
Internationale technologie-ontwikkeling in WEAG/EUCLID verband	9 200	9 800	10 000	10 000	10 000	10 000
Internationale technologie-ontwikkeling in overig verband	1 500	2 000	1 500	1 000	1 000	1 000
Nationale technologie-ontwikkeling	6 179	4 104	3 650	3 150	2 850	2 850
Totaal	21 379	20 504	20 050	19 450	19 150	19 150

Technologie-ontwikkeling in het kader van Codema

Voor technologie-ontwikkelingsprojecten in het kader van Codema geldt in beginsel dat Defensie een derde van de kosten bijdraagt, evenals de industrie en het ministerie van Economische Zaken. De spreiding van de uitgaven kan over de jaren, afhankelijk van de voortgang van de lopende projecten, van de raming afwijken.

Internationale technologie-ontwikkeling (WEAG/Euclid)

Voor internationale technologie-ontwikkeling is in WEAG-verband het Euclid-programma opgesteld. Hierin streven de WEAG-landen naar gemeenschappelijke projecten, waaraan elk land een bijdrage levert. Het resultaat is voor alle deelnemende landen beschikbaar. Ieder land streeft er naar tenminste één nationale industrie of onderzoeksinstelling te vinden, die deelneemt aan voor dat land relevante technologieprojecten. Ter ondersteuning van het Euclid-programma is in 1995 een «Research Cell» opgericht. De financiering van Euclid-projecten geschiedt volgens een afgesproken verdeelsleutel, die verband houdt met de tussen de deelnemende landen overeengekomen werkverdeling.

Er wordt in beginsel een eigen financiële bijdrage van de deelnemende industrieën en onderzoeksinstellingen verwacht. Aan Euclid-projecten wordt in een aantal gevallen eveneens door het ministerie van Economische Zaken bijgedragen.

Internationale technologie-ontwikkeling in overig verband

Naast de internationale technologie-ontwikkeling binnen het WEAG/Euclid-programma worden ook samenwerkingsovereenkomsten afgesloten met landen die een vergelijkbaar of groter onderzoekspotentieel hebben.

Nationale technologie-ontwikkeling

De uitgaven van dit onderdeel zijn bedoeld voor de ontwikkeling, met name door nationale onderzoeksinstellingen, van voor defensie specifieke nieuwe technologieën die een hoge kans op industriële toepassing maken. De uitgaven van dit artikelonderdeel zullen in de loop der jaren dalen als gevolg van in de begroting 1998 verwerkte bezuinigingen.

Wetenschappelijk onderzoek en ontwikkeling voor de Centrale organisatie/Defensie

De uitgaven die worden verantwoord bij dit artikelonderdeel hebben betrekking op:

- het vergroten en instandhouden van kennis en kunde voor en
- het gebruik van kennis en kunde door de Centrale organisatie.

De meerjarenraming van dit artikelonderdeel (uitgaven x f 1000,-)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Vergroten en instandhouden van kennis en kunde	2 900	2 800	2 700	2 600	2 500	2 500
Gebruik van kennis en kunde	3 000	3 500	4 000	4 200	4 600	4 600
Totaal	5 900	6 300	6 700	6 800	7 100	7 100

Vergroten en instandhouden van kennis en kunde voor Defensie

Het vergroten en het instandhouden van kennis en kunde voor Defensie heeft betrekking op onderzoek ten behoeve van de primaire processen van Defensie, zoals beleids-, plannings- en besluitvormingsprocessen. Dit onderzoek vindt in beginsel buiten TNO/DO en het NLR plaats, zoals bij universiteiten, academische ziekenhuizen en andere instellingen. Het gaat om het opbouwen van nieuwe methoden en technieken.

Gebruik van kennis en kunde door de Centrale organisatie

Het gebruik van kennis en kunde door de Centrale organisatie (CO) heeft betrekking op uitgaven voor advisering en algemene ondersteuning van de verschillende organisatiedelen van de CO. Het betreft onder andere onderzoek op het gebied van personeel, inlichtingen, technologische verkenningen en zeer specifiek milieu-onderzoek. De uitgaven voor algemeen milieu-onderzoek maken hier geen onderdeel van uit. Dit onderzoek kan volgens de bestaande systematiek niet worden gefinancierd uit de doelfinanciering aan TNO. Het betreft het toepassen van de bestaande kennis en kunde.

01.27 Loonbijstelling

De grondslag van het artikel en het te voeren beleid

Via dit artikel worden de ontvangen bedragen voor de loonbijstelling en de incidentele looncomponent als nieuwe mutaties over de beleids-terreinen verdeeld.

De uitgaven

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000,-)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp- begroting 1998		84 028	115 381	112 803	113 393	113 393	
Mutaties 1e suppletore wet 1998		48 441	42 737	49 878	48 437	46 346	
Stand 1e suppletore wet 1998		132 469	158 118	162 681	161 830	159 739	
Nieuwe mutaties:							
– toekenning loonbijstelling 1998		132 505	125 745	123 600	123 147	123 011	
– uitdeling loon- bijstelling 1998 over de beleids- terreinen		- 99 771	- 111 091	- 109 071	- 108 515	- 97 761	
– uitdeling compen- satie voor de effecten van de Pemba-introductie over de beleids- terreinen		- 129 580	- 123 493	- 113 933	- 107 332	- 99 001	
Stand ontwerp- begroting 1999		35 623	49 279	63 277	69 130	85 988	77 659

Toelichting op de nieuwe mutaties

De nieuwe mutaties vloeien voort uit de op het arbeidsvoorwaarden-akkoord 1997–1999 betrekking hebbende loonbijstelling 1998 en de compensatie voor de effecten van de introductie van de wet Pemba (Premiedifferentiatie en Marktwerking bij Arbeidsongeschiktheidsverzekeringen).

Toelichting op de geraamde bedragen

De stand ontwerpbegroting 1999 op dit artikel wordt verklaard door de hierop gestalde bedragen voor onder meer de scholing en vorming in het

kader van het nieuwe medezeggenschapsbesluit alsmede de beoogde introductie van de kapitaaldekking voor militaire pensioenen.

01.28 Prijsbijstelling

De grondslag van het artikel en het te voeren beleid

De ramingen van de materiële uitgaven in de ontwerpbegroting 1999 berusten op het prijspeil van 1998. De compensatie voor de door het Centraal Planbureau vastgestelde prijsmutatie voor 1998 is via dit begrotingsartikel verdeeld over de daarvoor in aanmerking komende artikelen van de beleidsterreinen.

De totale prijsbijstelling 1998 voor Defensie bedraagt f 91 miljoen per jaar. Met de Voorjaarsnota 1998 is besloten hiervan een kwart (f 23 miljoen) te compenseren ten laste van het generale beeld. Om recht te doen aan de jaarlijkse (technische) prijsbijstellingssystematiek heeft Defensie er voor gekozen de prijsbijstelling voor 100% aan de beleidsterreinen uit te delen. Het tekort aan prijsbijstelling (f 68 miljoen per jaar) is door middel van interne herschikkingen en structurele maatregelen, met name op het gebied van de bedrijfsvoering, binnen de defensiebegroting gevonden.

Tevens zijn op dit artikel de bedragen verwerkt die betrekking hebben op het regeerakkoord 1998. Hierin is besloten het uitgavenniveau voor Defensie ingaande 1999 structureel met f 375 miljoen te verlagen. Verder is op dit artikel voorlopig opgenomen de financiële taakstelling, als uitvloeisel van het regeerakkoord, die moet worden gevonden in de herijking van de diensteinderegelingen van het militair personeel. Hiermee is een reeks van f 29 miljoen in 2000, oplopend tot f 87 miljoen vanaf 2002 gemoeid.

Voor 1999 is invulling gegeven aan de taakstelling van f 375 miljoen door het uitstellen van een aantal investeringsprogramma's en door een incidentele herfasering binnen het project Midlife Update F-16. Deze taakstelling is in hoofdstuk 7 van de memorie van toelichting nader gespecificeerd.

Het uitstellen van deze investeringen, gecombineerd met de invulling van de taakstellingen voor onderhavige jaren, zal voor de jaren na 1999 leiden tot verschuivingen in de meerjarenramingen van de komende begrotingen en de in 2000 nieuw te publiceren defensienota.

De uitgaven

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000,-)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp- begroting 1998		0	0	0	0	0	
Mutaties 1e suppletore wet 1998		0	0	0	0	0	
Stand 1e suppletore wet 1998		0	0	0	0	0	
Nieuwe mutaties:							
- invulling taakstel- ling Defensie volgens het regeerakkoord				- 375 000	- 375 000	- 375 000	
- herijking dienst- einderegelingen militair personeel		0	0	- 29 000	- 58 000	- 87 000	
Stand ontwerp- begroting 1999		0	0	- 404 000	- 433 000	- 462 000	- 462 000

Toelichting op de nieuwe mutaties

Zoals hiervoor al toegelicht zijn de op het regeerakkoord betrekking hebbende bedragen in afwachting van nadere invulling op dit artikel verwerkt.

01.29 Overige departementale uitgaven

De grondslag van het artikel en het te voeren beleid

Ten laste van dit artikel komen de gemeenschappelijke uitgaven ten behoeve van het gehele ministerie van Defensie. Het betreft uitgaven voor:

- voorlichting;
- schadevergoedingen;
- hulpprogramma's aan Navo-lidstaten, zoals steun aan landen met «developing defence industries» (DDI);
- samenwerkingsprogramma's met de Midden- en Oost-Europese landen waaronder uitgaven voor wapenbeheersing;
- exploitatiekosten van het WEU-satellietcentrum;
- overige uitgaven, zoals drukwerk en publicatiekosten en de uitgaven in het kader van de wettelijke bepalingen omtrent telecommunicatie en frequentiebeheer;
- uitgaven met betrekking tot bouwactiviteiten (artikelonderdeel 05 Infrastructuur). Hierop worden momenteel de uitgaven verantwoord die betrekking hebben op kosten van renovaties en onderhoud van de defensiegebouwen in gebruik bij TNO/DO;
- uitgaven met betrekking tot de Ziektekostenvoorziening Defensiepersoneel (ZVD-regeling). Het daarmee gemoeide budget is met ingang van 1998 vanuit de begroting van het ministerie van Binnenlandse Zaken naar Defensie overgeheveld.

De verplichtingen en uitgaven

Opbouw verplichtingen vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000,-)

	t/m 1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp- begroting 1998			32 817	32 767	32 767	32 688	32 688	
Mutaties 1e suppletore wet 1998			88 757	87 660	76 260	76 260	76 260	
Stand 1e suppletore wet 1998			121 574	120 427	109 027	108 948	108 948	
Nieuwe mutaties (zie uitgavenopbouw)			2 969	15 563	13 388	13 370	13 370	
Stand ontwerp- begroting 1999	1 305	30 253	124 543	135 990	122 415	122 318	122 318	122 319

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000,-)

		1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp- begroting 1998			32 767	32 767	32 767	32 688	32 688	
Mutaties 1e suppletore wet 1998			89 380	87 660	76 260	76 260	76 260	
Stand 1e suppletore wet 1998			122 147	120 427	109 027	108 948	108 948	
Nieuwe mutaties:								
– Ramingsbijstelling			– 1 720					
– Prijsbijstelling 1998			327	422	393	375	375	
– Werkervaringsplaatsen			4 362					
– Reparatie-effecten Wet Van Otterloo				15 141	12 995	12 995	12 995	
Stand ontwerp- begroting 1999		28 506	125 116	135 990	122 415	122 318	122 318	122 319

Toelichting op de nieuwe mutaties

Prijsbijstelling 1998

Overeenkomstig de berekeningswijze van het ministerie van Financiën is de prijsbijstelling 1998 aan dit artikel toegevoegd.

Werkervaringsplaatsen

Dit betreft de toevoeging vanuit het A&O budget ten behoeve van de in de arbeidsvoorwaardenovereenkomst 1997–1999 opgenomen werkervaringsplaatsen.

Reparatie-effecten Wet van Otterloo

Het betreft hier de nadere verstrekking aan Defensie van de ZVO-gelden die gemoeid zijn met de reparatie van de effecten van de Wet van Otterloo. De in 1994 conform de Wet van Otterloo onder het ziekenfonds gebrachte postactieve defensie-ambtenaren hebben de mogelijkheid zich opnieuw particulier te verzekeren en komen in dat geval in aanmerking voor de ZVD.

De onderverdeling naar artikelonderdelen (meerjarenraming)

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen en uitgaven (x f 1000,-)

Artikelonderdeel	Verplichtingen						Uitgaven					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	1998	1999	2000	2001	2002	2003
01.29.01 Voorlichting	3 801	3 801	3 801	3 801	3 801	3 801	3 801	3 801	3 801	3 801	3 801	3 801
01.29.02 Schadevergoedingen	12 890	12 890	12 890	12 890	12 890	12 890	12 890	12 890	12 890	12 890	12 890	12 890
01.29.03 Samenwerking- programma's	4 712	4 712	4 712	4 712	4 712	4 712	4 712	4 712	4 712	4 712	4 712	4 712
01.29.04 Overige uitgaven	12 993	9 204	9 204	9 125	9 125	9 125	13 566	9 204	9 204	9 125	9 125	9 125
01.29.05 Infrastructuur	2 220	2 221	2 220	2 219	2 219	2 220	2 220	2 221	2 220	2 219	2 219	2 220
01.29.06 ZVD-regeling	87 927	103 162	89 588	89 571	89 571	89 571	87 927	103 162	89 588	89 571	89 571	89 571
Totaal	124 543	135 990	122 415	122 318	122 318	122 319	125 116	135 990	122 415	122 318	122 318	122 319

Toelichting per artikelonderdeel

01.29.01 Voorlichting

De uitgaven voor specifieke voorlichting, films, exposities, defensie-informatiecentra, voorlichtingsbrochures, defensie maandbladen en de defensiekrant worden in dit artikelonderdeel verantwoord. In het kader van doelmatigheidsbesparingen worden vanaf 1998 geen financiële middelen meer beschikbaar gesteld voor exposities.

De totale oplagen per jaar van de diverse defensie maandbladen zijn als volgt te specificeren:

Defensiekrant	1 977 600
Alle Hens	306 000
Legerkoerier	900 000
Vliegende Hollander	300 000
Militair Rechtelijk Tijdschrift	11 700

01.29.02 Schadevergoedingen

Hieronder vallen de uitgaven voor de vergoeding van schade waarbij de krijgsmachtdelen zijn betrokken, waaronder die in verband met oefeningen en vliegtuigongevallen. Deze uitgaven, waarvoor meerjarig f 12,89 miljoen wordt geraamd, zijn als volgt verdeeld:

bedragen x f 1000,-	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Koninklijke marine	700	700	700	700	700	700
Koninklijke landmacht	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Koninklijke luchtmacht	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Oefenschade	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
Schadevergoeding 1985	400	400	400	400	400	400
Gerechtelijke procedures	790	790	790	790	790	790
Totaal	12 890	12 890	12 890	12 890	12 890	12 890

01.29.03 Hulp- en samenwerkingsprogramma's

Voor deze uitgaven wordt gemiddeld f 4,7 miljoen geraamd. Hierin is de bijdrage opgenomen van Defensie in de rentelasten die voortvloeien uit drie door Nederland aan Turkije verstrekte leningen. Deze leningen lopen af in 1999. Daarnaast zijn hier ook de bijdragen geraamd voor de deelname aan het WEU-programma voor satellietwaarneming (te Torrejon in Spanje) en de steun aan landen met een ontwikkelende defensie-industrie, te weten Griekenland, Portugal en Turkije. Voorts worden hier de uitgaven geraamd voor de wapenbeheersings- en samenwerkingsprogramma's met de Navo-lidstaten en de Midden- en Oost-Europese landen.

bedragen x f 1000,-	1998	1999	2000	2001	2002	2003
WEU-programma	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700
DDI-steun	700	700	700	700	700	700
Samenwerkingsprogramma's	2 312	2 312	2 312	2 312	2 312	2 312
Totaal	4 712	4 712	4 712	4 712	4 712	4 712

01.29.04 Overige uitgaven

Deze uitgaven, waarvoor nu ongeveer f 9,2 miljoen wordt geraamd, hebben betrekking op:

- uitgaven voor drukwerk ten behoeve van het ministerie van Defensie, waaronder reglementen, voorschriften en formulieren;
- uitgaven in het kader van de wettelijke bepalingen voor telecommunicatie en frequentie-beheer;
- uitgaven voor het technisch beheer van onroerende goederen door de Dienst Gebouwen, Werken en Terreinen;
- uitgaven ten behoeve van de werkervaringsplaatsen, zoals opgenomen in de arbeidsvoorwaardenovereenkomst 1997-1999.

bedragen x f 1000,-	1998	1999	2000	2001	2002	2003
- Drukwerk	3 900	3 900	3 900	3 800	3 800	3 800
- Telecommunicatie en frequentiebeheer	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
- Technisch beheer	1 804	1 804	1 804	1 825	1 825	1 825
- Werkervaringsplaatsen	4 362					
Totaal	13 566	9 204	9 204	9 125	9 125	9 125

01.29.05 Infrastructuur

Deze uitgaven, waarvoor gemiddeld f 2,2 miljoen wordt geraamd, hebben betrekking op nieuwbouw, onderhoud en renovatie van defensiegebouwen in gebruik bij TNO/DO.

Afhankelijk van de soort activiteit wordt per vierkante meter een prijs gehanteerd die varieert van f 2100,- tot f 4500,-. Daarnaast worden de faciliteiten in Rijswijk aan de wettelijke eisen aangepast.

Bezien wordt op welke wijze kan worden voorzien in de behoefte van TNO/DO aan vervangende nieuwbouw op het complex Plaspoelpolder in Rijswijk.

01.29.06 Ziektekostenvoorziening defensiepersoneel

Voor de Ziektekostenvoorziening defensiepersoneel (ZVD-regeling) is met ingang van het jaar 1998 het relevante aandeel in de Rijksregeling Ziektekostenvoorziening Overheidspersoneel (ZVO) naar Defensie overgeheveld. Deze regeling werd tot dat jaar door het ministerie van Binnenlandse Zaken centraal uitgevoerd. Tevens zijn hierin de uitgaven als gevolg van de effecten van de Wet van Otterloo verwerkt.

02. BELEIDSTERREIN PENSIOENEN EN UITKERINGEN

02.01 Wachtgelden burgerpersoneel en inactiviteitswedden militair personeel

De grondslag van het artikel en het te voeren beleid

Dit artikel bevatte tot en met 1997 uitgaven met betrekking tot diverse wachtgeldregelingen burgerpersoneel en inactiviteitswedden militair personeel.

Met ingang van de begroting 1998 zijn de uitgaven van dit artikel overgeheveld naar de betrokken beleidsterreinen en ondergebracht bij de artikelen Personeel en materieel van die beleidsterreinen.

02.02 Militaire pensioenen en uitkeringen

De grondslag van het artikel en het te voeren beleid

De militaire diensttijdpensioenen en de nabestaandenpensioenen die verband houden met overlijden als gevolg van een dienstongeval zijn in eigen beheer bij Defensie. De uitkeringen in verband met de Uitkeringswet gewezen militairen (UKW) en de invaliditeits- en arbeidsongeschiktheids-pensioenen (IP/AO) zijn in handen van de Uitvoeringsinstelling Sociale Zekerheid voor Overheid en Onderwijs (USZO). De desbetreffende uitkeringen worden verantwoord op dit artikel.

Voor pensioenen ten behoeve van weduwen en wezen van militair personeel is het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP) uitvoeringsorgaan. De in dit kader aan het ABP betaalde premie maakt deel uit van de militaire loonsom die wordt verantwoord bij de artikelen Personeel en materieel van de respectievelijke beleidsterreinen/ressorts.

Daarnaast worden op dit artikel ook de programma-uitkeringen geraamd die betrekking hebben op uitkeringen in het kader van het veteranenbeleid, met uitzondering van de op het beleidsterrein 01 Algemeen verantwoorde subsidies. Tenslotte is op dit artikel opgenomen de voor de opzet van een Verzekerenadministratie (VZA) voorziene uitgaven. De uitgaven met betrekking tot de gegevensverzameling ten behoeve van de vulling van deze VZA worden verantwoord op het beleidsterrein 09 Dico.

Conform het gestelde in artikel 4, lid 6, punt a van de Comptabiliteitswet wordt bij dit artikel als verplichting opgenomen het bedrag dat als uitgaaf wordt geraamd.

De uitgaven

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000,-)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp- begroting 1998		1 687 170	1 656 011	1 639 849	1 631 399	1 663 614	
Verwerking amendement Zijlstra		22 000					
Stand autorisatie- begroting 1998		1 709 170	1 656 011	1 639 849	1 631 399	1 663 614	
Mutaties 1e suppletore wet 1998		62 489	6 173	6 162	6 186	6 186	
Stand 1e suppletore wet 1998		1 771 659	1 662 184	1 646 011	1 637 585	1 669 800	
Nieuwe mutaties: Actualisering pensioenen en uitkeringen		- 18 233	34 269	22 963	23 590	24 752	
Loonaanpassingen 1998		1 393	- 808	- 3 600	- 6 694	- 9 519	
Overboeking veteranenpas naar beleidsterrein Algemeen		- 8 000	- 8 000	- 8 000	- 8 000	- 8 000	
Bijstelling verre- kenbare ontvangsten Overheveling naar Dico in verband met Team Gegevens- verzameling		- 25 475	- 25 475	- 25 475	- 25 475	- 25 475	
Definitieve einde- jaarsmarge 1997		- 1 799	- 4 100	- 3 600	- 3 400	- 3 400	
Stand ontwerp- begroting 1999	1 822 744	1 719 545	1 658 070	1 628 299	1 617 606	1 648 158	1 640 964

Actualisering pensioenen en uitkeringen

De mutaties die ten grondslag liggen aan de in de wet opgenomen bedragen, zijn het gevolg van de door de beleidsterreinen geactualiseerde in- en uitstroom van het militair personeel in de diverse uitkerings- en pensioenregelingen.

Loonaanpassingen 1998

De uitgavenniveaus zijn aangepast aan het loonniveau 1998. Met de loonbijstellingsbedragen zijn verrekend de effecten van Pemba (introduc-tie van premiedifferentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheids-verzekeringen) voor het post-actieve personeel.

Overboeking Veteranenpas naar beleidsterrein Algemeen

Het betreft hier een subsidie aan de Stichting Dienstverlening Veteranen, die dient voor de verstrekking van de veteranenpas.

Bijstelling verrekenbare ontvangsten

Het betreft de in het kader van Pemba weggevallen verrekenbare AAW-claims, ten bedrage van f 25,475 miljoen per jaar.

Overheveling naar Dico in verband met Team Gegevensverzameling

In het kader van de totstandkoming van de Verzekerdenadministratie voor de militaire pensioenen, is het bij Dico/DARIC ondergebrachte Team Gegevensverzameling (TGV) ingesteld. Dit team brengt de gegevens in kaart die nodig zijn voor de voor de vaststelling van de door (gewezen) militairen per 1 januari 2000 opgebouwde pensioenaanspraken, zoals relevante diensttijd- en de berekeningsgrondslag.

De onderverdeling naar artikelonderdelen

De onderverdeling van het volume van de uitgaven (x f 1000,-)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Militaire nabestaandenpensioenen	62 710	63 786	65 042	66 396	67 794	67 675
Militaire diensttijdpensioenen	607 326	607 768	609 010	607 471	613 317	606 014
Militaire invaliditeitspensioenen	181 644	182 064	179 566	174 755	170 022	163 165
Uitkeringswet gewezen militairen	703 681	705 388	706 363	716 160	744 201	752 216
Sociale zorg	13 433	13 433	13 433	13 433	13 433	13 433
Overige uitkeringen	15 991	15 991	15 991	15 991	15 991	15 991
Reserve-overdracht	17 000	17 000	18 000	18 000	18 000	17 100
Veteranenbeleid	103 160	28 340	5 894	3 400	3 400	3 400
Verzekerdenadministratie	14 600	24 300	15 000	2 000	2 000	2 000
Totaal volume van de uitgaven	1 719 545	1 658 070	1 628 299	1 617 606	1 648 158	1 640 994

Militaire nabestaandenpensioenen

De militaire weduwen- en wezenpensioenen komen ten laste van dit artikelonderdeel indien het overlijden van de actieve of post-actieve militair is toe te schrijven aan de gevolgen van de uitoefening van de militaire dienst. De uitgaven voor de overige militaire weduwen- en wezenpensioenen komen ten laste van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP) dat ook voor de uitvoering daarvan zorgdraagt.

Er is rekening gehouden met een gemiddeld bestand van ruim 4400 personen, dat in de jaren toeneemt tot ruim 4700 personen.

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Militaire nabestaandenpensioenen:							
- uitkeringsjaren	aantal	4 320	4 407	4 507	4 614	4 723	4 727
- bedrag per uitkeringsjaar	x f 1,-	14 516	14 474	14 431	14 390	14 354	14 317
- toegelicht begrotingsbedrag	x f 1000,-	62 710	63 786	65 042	66 396	67 794	67 675

Militaire diensttijdpensioenen

De trendmatige stijging van de uitgaven tot het jaar 2002 is het gevolg van de verwachte toename van het aantal voormalige beroepsmilitairen dat de leeftijd van 65 jaar zal bereiken.

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Militaire diensttijdpensioenen:							
– uitkeringsjaren	aantal	24 395	24 700	24 797	24 802	25 027	25 212
– bedrag per uitkeringsjaar	x f 1,-	24 896	24 606	24 560	24 493	24 506	24 037
– toegelicht begrotingsbedrag	x f 1000,-	607 326	607 768	609 010	607 471	613 317	606 014

Militaire invaliditeitspensioenen

Verwacht wordt dat het beroep op de militaire invaliditeitspensioenen geleidelijk zal dalen. Voor wat betreft het invaliditeitspensioen voor (gewezen) verlofspersoneel houdt dit verband met het opschorten van de dienstplicht. Het beroep op het invaliditeitspensioen voor (gewezen) beroepspersoneel zal – als gevolg van de leeftijd van de betrokken populatie – dalen in verband met overlijden.

Het financieel beslag van de (boven- en naastwettelijke) militaire arbeidsongeschiktheidsregelingen blijft ongeveer constant.

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Invaliditeitspensioenen ex-dienstplichtigen < 65 jaar:							
– uitkeringsjaren	aantal	7 065	6 917	6 728	6 499	6 272	6 039
– bedrag per uitkeringsjaar	x f 1,-	9 464	9 463	9 429	9 397	9 369	9 178
– toegelicht begrotingsbedrag	x f 1000,-	66 866	65 458	63 436	61 074	58 764	55 427

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Invaliditeitspensioenen beroeps < 65 jaar:							
– uitkeringsjaren	aantal	945	944	936	931	928	936
– bedrag per uitkeringsjaar	x f 1,-	10 122	10 090	10 026	9 938	9 953	9 936
– toegelicht begrotingsbedrag	x f 1000,-	9 565	9 525	9 384	9 252	9 236	9 300

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Invaliditeitspensioenen ex-dienstplichtigen >= 65 jaar:							
– uitkeringsjaren	aantal	4 745	4 897	4 910	4 790	4 629	4 433
– bedrag per uitkeringsjaar	x f 1,-	11 867	11 870	11 882	11 897	12 003	11 977
– toegelicht begrotingsbedrag	x f 1000,-	56 310	58 129	58 342	56 988	55 563	53 096

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Invaliditeitspensioenen beroeps >= 65 jaar:							
– uitkeringsjaren	aantal	2 036	1 995	1 958	1 918	1 864	1 803
– bedrag per uitkeringsjaar	x f 1,-	16 035	16 047	16 024	15 968	15 929	15 891
– toegelicht begrotingsbedrag	x f 1000,-	32 648	32 013	31 375	30 626	29 691	28 652

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Arbeidsongeschiktheidspensioenen < 15%:							
- uitkeringsjaren	aantal	2 300	2 340	2 377	2 415	2 452	2 481
- bedrag per uitkeringsjaar	x f 1,-	2 706	2 712	2 718	2 718	2 721	2 723
- toegelicht begrotingsbedrag	x f 1000,-	6 223	6 347	6 461	6 564	6 672	6 756

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Bovenwettelijke arbeidsongeschiktheid:							
- uitkeringsjaren	aantal	1 032	1 040	1 049	1 053	1 059	1 071
- bedrag per uitkeringsjaar	x f 1,-	5 779	5 900	5 857	5 592	5 472	5 282
- toegelicht begrotingsbedrag	x f 1000,-	5 964	6 136	6 144	5 888	5 795	5 657

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Suppletie regeling:							
- uitkeringsjaren	aantal	249	276	277	277	277	277
- bedrag per uitkeringsjaar	x f 1,-	16 337	16 145	15 971	15 751	15 527	15 440
- toegelicht begrotingsbedrag	x f 1000,-	4 068	4 456	4 424	4 363	4 301	4 277

Uitkeringswet gewezen militairen

De uitgaven in het kader van de Uitkeringswet gewezen militairen zullen de komende jaren ongeveer op gelijk niveau blijven, waarna vanaf het jaar 2001 als gevolg van de bestandssamenstelling van de actieven de uitgaven weer zullen toenemen.

De verwachting is gebaseerd op het volgende aantal gerechtigden:

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Uitkeringswet gewezen militairen							
- uitkeringsjaren	aantal	10 295	10 233	10 280	10 461	10 871	11 041
- bedrag per uitkeringsjaar	x f 1,-	68 352	68 933	68 712	68 460	68 457	68 129
- toegelicht begrotingsbedrag	x f 1000,-	703 681	705 388	706 363	716 160	744 201	752 216

Sociale zorg

Hieronder vallen materiële voorzieningen in het kader van sociale zorg aan post-actieve militairen, alsmede de uitvoering van de regeling gezondheidszorg. Jaarlijks wordt hiervoor gemiddeld f 13 miljoen geraamd.

Overige uitkeringen

De uitgaven, die worden verantwoord bij het artikelonderdeel overige uitkeringen, hebben betrekking op:

- Uitkering RRDPL (Reglement Rechtsbijstand Dienstplichtigen);
- Gratificatie Invaliditeitspensioenen Beroepspersoneel;
- Gratificatie Invaliditeitspensioenen Verlofspersoneel;
- Uitkering Algemeen Militair Ambtenaren Reglement;

- Overlijdensuitkeringen;
- WAMIL (Wet Arbeidsongeschiktheid Militairen);
- Uitkeringen voor ontslag;
- Pensioenkosten algemeen.

Rekening wordt gehouden met een bedrag van jaarlijks gemiddeld f 16 miljoen.

Reserve-overdracht

Sedert 1 december 1987 biedt de Algemene Militaire Pensioenwet de mogelijkheid bij dienstverlating de financiële gevolgen van pensioenbreuk te voorkomen. Dit komt er op neer dat de actuariële tegenwaarde van het bij Defensie opgebouwde recht op ouderdoms- en weduwenpensioen wordt overgedragen aan het pensioenfonds van de nieuwe werkgever. Sedert 8 juli 1994 is sprake van een wettelijk recht op reserve-overdracht.

In de begroting is ervan uitgegaan dat in belangrijke mate van dit recht gebruik wordt gemaakt. In het kader van de privatisering van het ABP en het Spoorwegpensioenfonds gaat het sedert 1994 ook om waarde-overdracht bij overgang naar een burgerfunctie binnen de overheid. Rekening is gehouden met de toename van het aantal beroepsmilitairen bepaalde tijd en de stimulering van de uitstroom in het kader van de herstructurering van de krijgsmacht.

Vanaf 1999 wordt hiervoor jaarlijks ongeveer f 17 miljoen geraamd.

Veteranenbeleid

Veteranen kunnen in aanmerking komen voor een veteranenpas, die onder meer recht geeft op reisfaciliteiten. Hiervoor was in de raming een bedrag van f 8,0 miljoen per jaar opgenomen. Met ingang van 1998 zijn deze bedragen overgeheveld naar de subsidie aan de Stichting Dienstverlening Veteranen (artikel 01.21). Verwacht wordt overigens een jaarlijkse groei van het aantal uit te geven passen met 5000 per jaar. Voor de overige uitgaven wegens nazorg voor veteranen is vanaf 1998 f 3,4 miljoen beschikbaar.

In 2000 zijn de laatste programmakosten zichtbaar voor de uitvoering van de éénmalige uitkering van f 1 000,00 netto als gevolg van de Uitkeringswet tegemoetkoming twee tot vijfjarige diensttijd veteranen. Deze uitgaven bedragen in de periode 1998–2000 f 127,2 miljoen.

Verzekerdenadministratie

Met het oog op een verantwoorde informatieverstrekking aan de rechthebbenden op militair pensioen en een verbeterde raming van de militaire pensioenen, zal een verzekerdenadministratie worden opgezet. Hiertoe is een budgetreeks opgenomen, die zowel de initiële kosten als de tijdelijke extra exploitatiekosten voor de opzet van een verzekerdenadministratie (onderhoud verzekerdenadministratie en voortzetting van de huidige administratie) betreft. De daling ten opzichte van de begroting 1998 wordt veroorzaakt door een herfasering en de overheveling van het Team Gegevensverzameling (TGV) naar beleidsterrein 09 Dico en de herfasering van de systeemontwikkeling in het kader van de lopende discussie met het ABP.

03. BELEIDSTERREIN KONINKLIJKE MARINE

Algemeen

De uitgaven binnen het artikel 03.20 Personeel en materieel bij het beleidsterrein Koninklijke marine zijn verdeeld in vijf ressorts en het artikelonderdeel wachtgelden: Commandant der Zeemacht in Nederland, Commandant der Zeemacht in het Caribisch gebied, Commandant van het Korps Mariniers, Ondersteunende eenheden en Admiraliteit. De artikelen 03.21 Subsidies en 03.22 Investerings groot materieel en infrastructuur completeren de uitgavenbegroting van de Koninklijke marine.

De totale geraamde uitgaven van de Koninklijke marine voor de jaren 1998 tot en met 2003 zijn als volgt te specificeren:

bedragen x f 1000,-	1998	1999	2000	2001	2002	2003
03.20 Personeel en materieel						
– Commandant der Zeemacht Nederland	678 401	667 779	651 070	648 222	644 878	638 519
– Commandant der Zeemacht CARIB	103 619	100 766	99 092	97 874	96 060	95 876
– Commandant van het Korps mariniers	193 673	193 384	196 174	197 324	196 469	196 429
– Ondersteunende eenheden	557 858	506 348	476 370	462 969	466 321	466 578
– Admiraliteit	563 572	534 502	522 292	528 670	515 967	523 425
– Wachtgelden en inactiviteitswedden	32 219	34 499	35 709	37 693	38 925	36 737
Totaal Personeel en materieel	2 129 342	2 037 278	1 980 707	1 972 752	1 958 620	1 957 564
03.21 Subsidies	533	533	483	483	483	483
03.22 Groot materieel en infrastructuur	692 303	903 513	1 021 809	910 839	952 621	973 115
Totale uitgaven	2 822 178	2 941 324	3 002 999	2 884 074	2 911 724	2 931 162

Uitgaven die betrekking hebben op samenwerking met de Nederlandse Antillen en Aruba en op attachés worden, conform de nota «Herijking van het buitenlands beleid» (Kamerstukken II 1994/95, 24 337 X, nr. 1), verantwoord op het artikel 08.04 Overige uitgaven Internationale Samenwerking.

03.20 Personeel en materieel

De grondslag van het artikel en het te voeren beleid

De uitgaven binnen het artikel 03.20 Personeel en materieel bij het beleidsterrein Koninklijke marine zijn verdeeld in vijf ressorts: Commandant der Zeemacht in Nederland, Commandant der Zeemacht in het Caribisch gebied, Commandant van het Korps mariniers, Ondersteunende eenheden en Admiraliteit.

Per ressort worden vier vaste artikelonderdelen gepresenteerd: ambtelijk burgerpersoneel, militair personeel, overige personele uitgaven en materiële uitgaven. De wachtgelduitgaven voor het burger- en het militair personeel worden geraamd en verantwoord op het artikelonderdeel 03.20.21.

Het beleid is gericht op verdere decentralisatie van budgetten en beheersbevoegdheden. Daarmee wordt beoogd de doelmatigheid van opereren te verhogen. De decentrale manager, in casu de commandant of directeur van de RVE wordt daarmee in staat gesteld de middelen (personeel, materieel en financieel) optimaal in te zetten.

De uitgaven van het actief dienend personeel zijn geraamd met behulp van het Systeem Nieuwe Integrale Personeelsbegroting (SNIP). De uitkomst hiervan is aangepast voor ontwikkelingen in de komende jaren en voor de categorieën die niet in het SNIP zijn opgenomen, zoals niet-actief dienend personeel en niet-Nederlands hulppersoneel op de Nederlandse Antillen en Aruba.

Het aantal functies van de ressorts is gebaseerd op de aantallen zoals genoemd in de Prioriteitennota en vervolgens aangepast op de gewijzigde samenstelling van de vloot en de tot nu toe doorgevoerde herstructurerings- en reorganisatieplannen.

De verplichtingen en uitgaven

Opbouw verplichtingen vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000)

	t/m 1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp-begroting 1998			1 942 895	1 922 389	1 850 685	1 843 533	1 846 483	
Mutaties 1e suppletore wet 1998			10 681	8 210	8 309	7 872	8 298	
Stand 1e suppletore wet 1998			1 953 576	1 930 599	1 858 994	1 851 405	1 854 781	
Nieuwe mutaties (zie uitgavenopbouw)			159 890	111 585	111 611	111 699	102 780	
Stand ontwerp-begroting 1999	88 715	235 624	2 113 466	2 042 184	1 970 605	1 963 104	1 957 561	1 956 505

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000)

			1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp-begroting 1998			1 958 771	1 917 483	1 860 787	1 853 181	1 847 542	
Mutaties 1e suppletore wet 1998			10 681	8 210	8 309	7 872	8 298	
Stand 1e suppletore wet 1998			1 969 452	1 925 693	1 869 096	1 861 053	1 855 840	
Nieuwe mutaties:								
Commandant der Zeemacht Nederland			58 075	54 942	51 115	49 289	48 286	
Commandant der Zeemacht Carib			21 702	18 178	17 603	17 583	15 157	
Commandant van het Korps Mariniers			11 033	12 128	11 109	9 263	9 175	
Ondersteunende eenheden			59 937	37 533	38 071	22 258	31 424	
Amiraliteit			11 281	- 9 224	- 4 311	15 258	687	
Wachtgeld en inactiviteitswedden			- 2 138	- 1 972	- 1 976	- 1 952	- 1 949	
Stand ontwerp-begroting 1999			2 129 342	2 037 278	1 980 707	1 972 752	1 958 620	1 957 564

Toelichting op de nieuwe verplichtingen- en uitgavenmutaties

Bovenvermelde verplichtingen- en uitgavenmutaties worden naar oorzaak bij de ramingen van de ressorts en het artikelonderdeel Wachtgeld en inactiviteitswedden toegelicht.

De verplichtingen en uitgaven Commandant der Zeemacht in Nederland

Het ressort Commandant der Zeemacht in Nederland (CZMNED) is een Resultaat Verantwoordelijke Eenheid (RVE) onder de BDZ. Jaarlijks komen de BDZ en de CZMNED een convenant overeen betreffende de realisatie van het gewenste operationeel product en de verstrekking van de daartoe behorende middelen.

Dit ressort bestaat uit de Groep Escorte Schepen, de Groep Maritieme Helikopters, de Groep Maritieme Patrouille Vliegtuigen, de Onderzeedienst, de Mijndienst en de Overige eenheden van CZMNED, zoals het commandement, het Kustwachtcentrum, het Maritiem Hoofdkwartier Nederland, kazernes en walinrichtingen.

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen en uitgaven (x f 1000)

artikelonderdeel	Verplichtingen						Uitgaven					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	1998	1999	2000	2001	2002	2003
03.20.01 Ambtelijk burgerpersoneel	77 349	77 177	75 401	75 488	75 219	75 219	77 349	77 177	75 401	75 488	75 219	75 219
03.20.02 Militair personeel	509 031	501 812	489 058	487 150	484 258	477 872	509 031	501 812	489 058	487 150	484 258	477 872
03.20.03 Overige personele uitgaven	29 103	28 465	28 498	27 591	27 617	27 619	29 103	28 465	28 498	27 591	27 617	27 619
03.20.04 Materiële uitgaven	50 732	59 430	54 526	56 876	56 911	56 936	62 918	60 325	58 113	57 993	57 784	57 809
Stand ontwerpbegroting 1999	666 215	666 884	647 483	647 105	644 005	637 646	678 401	667 779	651 070	648 222	644 878	638 519
Stand 1e suppletore begroting 1998	608 140	611 942	596 368	597 816	595 719		620 326	612 837	599 955	598 933	596 592	
Nieuwe mutaties	58 075	54 942	51 115	49 289	48 286		58 075	54 942	51 115	49 289	48 286	

Specificatie nieuwe mutaties (bedragen x f 1000)

Omschrijving	1998	1999	2000	2001	2002
Technische bijstellingen:					
– loon en-prijsaanpassingen 1998	27 766	27 988	26 614	25 641	24 978
– instandhouding Lynx	2 378	2 404	2 404	2 468	2 158
– kleine bedrijfsmatige investeringen	4 119	2 350	2 022	1 730	1 730
– overheveling VEB-budgetten	19 347	19 245	18 957	18 632	18 660
– overige mutaties, per saldo	263	– 380	– 380	– 380	– 380
Sub-totaal technische bijstellingen	53 873	51 607	49 617	48 091	47 146
Beleidsmatige bijstellingen:					
– aanpassing van de begrotingssterkte	967	967	967	967	967
– vaar- en onderhoudsschema schepen			– 1 880	– 1 880	– 1 880
– bestuurlijke informatiesystemen	4 102	3 450	3 688	3 513	3 581
– overige mutaties, per saldo	– 867	– 1 082	– 1 277	– 1 402	– 1 528
Sub-totaal beleidsmatige bijstellingen	4 202	3 335	1 498	1 198	1 140
Totaal van de nieuwe mutaties	58 075	54 942	51 115	49 289	48 286

Toelichting nieuwe mutaties

Technische bijstellingen

De uitgavenniveaus zijn aangepast aan het prijs- en loonniveau 1998. In de loonbijstellingsbedragen is de compensatie voor de Pemba-uitgaven begrepen (introductie van premiedifferentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen).

Als gevolg van de excessieve stijging van het Britse pond stijgt het voor de instandhouding van de Lynx-helikopters benodigde bedrag.

De kleine bedrijfsmatige investeringen, die voorheen werden geraamd op het investeringsartikel 03.22, worden met ingang van de begroting 1999 geraamd op het artikel 03.20 Personeel en materieel als onderdeel van het bedrijfsvoeringsbudget van dit ressort.

Ten behoeve van de bedrijfsvoering van het ressort CZMNED heeft voor diverse budgetten een verdere decentralisatie van taken en bevoegdheden plaatsgevonden. De overheveling betreft met name de budgetten voor Voeding en Haven-, Sluis- en Loodsgelden.

Overige mutaties, per saldo

De overige mutaties bevatten een groot aantal kleine bijstellingen die per saldo tot deze reeks leiden.

Beleidsmatige bijstellingen

Aanpassing van de begrotingssterkte

Vanwege een wettelijke verplichting dient de Koninklijke marine als gevolg van het civiel medegebruik op het Marine Vliegkamp De Kooy, de brandweercapaciteit aldaar met tenminste twaalf vte'n uit te breiden.

Op grond van een financiële analyse blijkt het in eigen beheer onderhouden van communicatie-apparatuur van het Kustwachtcentrum voordeliger dan uitbesteding. Hiervoor worden drie vte'n burgerpersoneel aan CZMNED toegevoegd.

Ter invulling van de verplichtingen in het kader van de ARBO-wet wordt de ARBO-dienst KM ingericht. Uitvoeren in eigen beheer blijkt voordeliger dan uitbesteding. Hiervoor worden zes vte'n burgerpersoneel en drie vte'n militair personeel toegevoegd. Hiervan wordt één vte burgerpersoneel en één vte militair personeel aan het ressort CZMNED toegevoegd.

Na evaluatie van de verruimde openstelling van het Marinevliegkamp De Kooy is gebleken dat, in aanvulling op de uitbreiding van de luchtverkeersbeveiligingsorganisatie met vier vte'n, een verdere uitbreiding met drie vte'n noodzakelijk is.

Aanpassing vaar- en onderhoudschema Hr.Ms. Tromp en Hr.Ms. De Ruyter

Op de fregatten van de Zeven Provinciën-klasse wordt een aantal systemen geplaatst die van Hr.Ms. Tromp, Hr.Ms. de Ruyter en de beide te vervangen S-fregatten komen. De programma's van Hr.Ms. Tromp en Hr.Ms. de Ruyter worden hierdoor beïnvloed. Dit leidt tot lagere uitgaven voor deze schepen.

Bestuurlijke informatiesystemen

Als gevolg van actualisering van en prioriteitsstelling binnen de ramingen voor de informatietechnologie (IT) stijgt het voor de systemen van CZMNED benodigde bedrag. De totale budgetten voor IT blijven gelijk.

Overige mutaties, per saldo

De overige mutaties bevatten een groot aantal kleine bijstellingen die per saldo tot deze reeks leiden.

Activiteitentoelichting

Het ressort CZMNED heeft de volgende hoofdactiviteiten:

- het inzetbaar maken en houden van de operationele eenheden van de vloot;
- het inzetten van de operationele eenheden van de vloot.

In het kader van de Belgisch-Nederlandse samenwerking worden deze activiteiten door de Commandant der Zeemacht in Nederland in zijn functie van Admiraal Benelux ook ontplooid ten behoeve van de toegewezen eenheden van de Belgische marine.

De activiteiten die moeten worden uitgevoerd voor het inzetten van de operationele eenheden van de (gezamenlijke Nederlands-Belgische) vloot worden door CZMNED nader uitgewerkt in het jaarlijkse «Belgian and Netherlands Operation Schedule» (BENOPS). Deze activiteiten omvatten onder andere deelname aan een veelheid van Navo-, Partnership for Peace (PfP)-, multinationale en nationale oefeningen en opwerk-activiteiten, op het niveau van de individuele eenheid en in nationaal of internationaal taakgroepverband.

Ook omvat het BENOPS activiteiten die samenhangen met de inzet voor vredesoperaties, het uitvoeren van kustwachttaken, de inzet van eenheden ten behoeve van operationele verrichtingen van het ressort Commandant van het Korps mariniers, het uitvoeren van technische, operationele en materiële beproevingen en evaluaties, het leveren van eenheden ten behoeve van opleidingen, inzet van eenheden ten behoeve van voorlichting en «public relations» en voorts activiteiten welke voortvloeien uit internationale en nationale verplichtingen en afspraken. CZMNED levert permanent een fregat met een boordhelikopter en twee P3-C Orion maritieme patrouillevliegtuigen voor de inzet door CZMCARIB in het Caribisch gebied.

Voor het jaar 1999 worden naar verwachting onder meer de volgende belangrijke activiteiten uitgevoerd:

- permanente deelname met elk één fregat met boordhelikopter aan de Standing Naval Forces Atlantic (STANAVFORLANT) en de Standing Naval Forces Mediterranean (STANAVFORMED);
- permanente deelname met één mijnenjager aan de Standing Naval Forces Channal (STANAVFORCHAN);
- standaard inzet aan vaardagen en vliegreuen ten behoeve van de Kustwacht Nederland;
- deelname aan negen grotere oefeningen.

Toelichting per artikelonderdeel

03.20.01 Ambtelijk burgerpersoneel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten dat betrekking heeft op het burgerpersoneel van het ressort CZMNED.

Ramingskengetallen burgerpersoneel

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– actief personeel	aantal vte'n	1 072	1 058	1 031	1 031	1 028	1 028
– gemiddeld salaris	x f 1	71 253	72 021	72 185	72 271	72 221	72 221
– totale uitgaven	x f 1000	76 383	76 198	74 423	74 511	74 243	74 243
– niet-actief personeel	aantal vte'n	16	16	16	16	16	16
– gemiddeld salaris	x f 1	60 375	61 188	61 125	61 063	61 000	61 000
– totale uitgaven	x f 1000	966	979	978	977	976	976
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	77 349	77 177	75 401	75 488	75 219	75 219

03.20.02 Militair personeel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten dat betrekking heeft op het militair personeel van het ressort CZMNED.

Ramingskengetallen militair personeel

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Sterkte begroting 1999 waarvan:	aantal vte'n	6 640	6 622	6 494	6 493	6 485	6 382
– beroeps onbepaalde tijd	aantal vte'n	4 548	4 545	4 487	4 486	4 478	4 398
– gemiddeld salaris	x f 1	81 594	80 978	80 446	80 194	80 127	80 123
– totale uitgaven	x f 1000	371 091	368 046	360 960	359 752	358 810	352 380
– beroeps bepaalde tijd	aantal vte'n	2 092	2 077	2 007	2 007	2 007	1 984
– gemiddeld salaris	x f 1	65 937	64 403	63 826	63 477	62 505	63 252
– totale uitgaven	x f 1000	137 940	133 766	128 098	127 398	125 448	125 492
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	509 031	501 812	489 058	487 150	484 258	477 872

03.20.03 Overige personele uitgaven

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de personele uitgaven anders dan salarissen. De ramingen hebben betrekking op burger- en militair personeel en zijn in sterke mate afhankelijk van de personeelssterkte en de activiteitenplanning. De uitgaven hebben onder meer betrekking op kleding en uitrusting, voeding, reizen, representatie, onderwijs en opleidingen en de inhuur van tijdelijk personeel.

Ramingskengetallen overige personele uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– inhuur tijdelijk personeel	aantal mensjaren	102,5	94,8	95,4	95,3	95,3	95,3
– gemiddelde uitgaven per mensjaar	x f 1	72 076	72 076	72 076	72 076	72 076	72 076
– totale uitgaven	x f 1000	7 389	6 831	6 879	6 868	6 868	6 868
– overige persoonsgebonden personele uitgaven	aantal vte'n (bp en mp)	7 712	7 680	7 525	7 524	7 513	7 410
– gemiddeld per vte	x f 1	2 816	2 817	2 873	2 754	2 762	2 800
– totale uitgaven	x f 1000	21 714	21 634	21 619	20 723	20 749	20 751
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	29 103	28 465	28 498	27 591	27 617	27 619

Toelichting inhuur tijdelijk personeel

In de beveiliging van objecten van de CZMNEED wordt deels voorzien door de inhuur van extern personeel. Tevens wordt voor de bedrijfsrestaurants extern personeel ingehuurd. In verband met een reorganisatie wordt voor magazijnwerkzaamheden in 1998 tijdelijk extern personeel aangetrokken.

Toelichting overige persoonsgebonden personele uitgaven

De uitgaven betreffen kleding en uitrusting, voeding, reizen, representatie, opleidingen en overige personele zaken.

03.20.04 Materiële uitgaven

Onder dit artikelonderdeel worden de materiële uitgaven geraamd. Deze uitgaven betreffen onder meer kleine bedrijfsmatige investeringen, huisvesting, bureaוזaken, informatiesystemen, data- en telecommunicatie, zaken van operationele aard, inventarisgoederen en klein materieel, onderhoud en herstel van het materieel, herbevoorradsartikelen voor de vliegtuigen en helikopters, onderhoud van gebouwen en terreinen, milieu, bevoorrading, uitbestedingen aan O-, I- en A-deskundigen alsmede de uitgaven voor het oplossen van de millenniumproblemen.

Ramingskengetallen materiële uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– O-, I- en A-deskundigheid	aantal mensjaren	2,2	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2
– gemiddelde uitgaven per mensjaar	x f 1	257 040	257 040	257 040	257 040	257 040	257 040
– totale uitgaven	x f 1000	570	95	55	55	55	55
– persoonsgebonden materiële uitgaven	aantal vte'n (bp en mp)	7 712	7 680	7 525	7 524	7 513	7 410
– gemiddeld per vte	x f 1	2 388	2 258	2 253	2 240	2 251	2 266
– totale uitgaven	x f 1000	18 418	17 345	16 956	16 854	16 909	16 794
– overige materiële uitgaven	x f 1000	43 930	42 885	41 102	41 084	40 820	40 960
Totaal materiële uitgaven	x f 1000	62 918	60 325	58 113	57 993	57 784	57 809

Toelichting O-, I- en A-deskundigheid

De totale uitgaven voor de uitbestedingen aan O-, I- en A-deskundigen zijn voor 1999 weer op het normale niveau teruggebracht nadat voor 1998 eenmalig een hoger bedrag was geraamd.

Toelichting persoonsgebonden materiële uitgaven

De ramingen voor de persoonsgebonden materiële uitgaven zijn met ramingskengetallen toegelicht. Dit zijn uitgaven voor huisvesting, bureauzaken, informatiesystemen, kleine bedrijfsmatige investeringen, data- en telcommunicatie, trainingssystemen, milieu, inventarisgoederen en klein materieel en overige materiële zaken.

Toelichting overige materiële uitgaven

Specifieke gegevens materiële uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999
Overige zaken van operationele aard:			
Havenbezoeken	aantal	358	352
gemiddelde uitgaven per havenbezoek	x f 1	8 383	8 435
Totale uitgaven havenbezoeken	x f 1000	3 001	2 969
Kanaalpassages Kielerkanaal	aantal	31	31
gemiddelde uitgaven per kanaalpassage	x f 1	4 645	4 645
Totale uitgaven Kielerkanaalpassages	x f 1000	144	144
Kanaalpassages Suezkanaal	aantal	2	2
gemiddelde uitgaven per kanaalpassage	x f 1	93 500	93 500
Totale uitgaven Suezkanaalpassages	x f 1000	187	187

In het ressort CZMNED wordt voorts een deel van de uitgaven geraamd voor het onderhoud en herstel en herbevoorradsingsartikelen van de patrouillevliegtuigen van het type P3-C Orion en de Lynx-helikopters van de Marine Luchtvaart Dienst. De raming voor het jaar 1999 bedraagt f 31,2 miljoen. Voor onderhoud en herstel van schepen (inclusief SEWACO-systemen) is bij dit ressort f 0,9 miljoen opgenomen.

Tevens wordt voor oefeningen met geleide wapensystemen en geschut voor 1999 een bedrag van f 3,7 miljoen geraamd.

Het decentraal beheerde deel van de uitgaven op het gebied van het onderhoud van gebouwen en terreinen alsmede de voorzieningen aan gebouwen en terreinen worden door dit ressort geraamd en bedragen voor het jaar 1999 f 2,1 miljoen.

Daarnaast worden diverse kleinere bedragen geraamd. De totale omvang hiervan bedraagt in 1999 f 1,7 miljoen.

De verplichtingen en uitgaven Commandant der Zeemacht in het Caribisch gebied

Het ressort Commandant der Zeemacht in het Caribisch (CZMCARIB) gebied is een Resultaat Verantwoordelijke Eenheid (RVE) onder de BDZ. Jaarlijks komen de BDZ en de CZMCARIB een convenant overeen betreffende de realisatie van het gewenste operationeel product en de verstrekking van de daartoe behorende middelen.

Dit ressort bestaat uit:

- het commandement der zeemacht in het Caribisch gebied ten behoeve van het uitoefenen van operationeel en logistiek gezag en functionele bevoegdheden;
- de marinebasis Parera, de marinekazerne Suffisant en het vliegveld HATO-militair te Curaçao en de marinierskazerne Savaneta te Aruba;
- twee infanteriecompagnieën mariniers en een ondersteuningspeloton die deel uitmaken van het deels mobilisabele Vierde Mariniersbataljon;
- de Antilliaanse en Arubaanse militie;
- het transportschip Hr.Ms. Pelikaan;
- de radiostations in het Caribisch gebied.

Hoewel zij niet onder dit ressort vallen, beschikt CZMCARIB eveneens over:

- het stationschip met boordhelikopter en twee P3-C Orion maritieme patrouillevliegtuigen (CZMNED);
- het 336 squadron van de Koninklijke luchtmacht met de daartoe behorende twee F-27-M vliegtuigen.

De Commandant der Zeemacht in het Caribisch gebied vervult de nevenfunctie van de Commandant Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba. In de Amerikaanse organisatie «Joint Inter Agency Task Force East» (JIATF-EAST) voor counter drugsoperaties vervult CZMCARIB de functie van Commander Task Group 4.4 (CTG 4.4).

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen en uitgaven (x f 1000)

Artikelonderdeel	Verplichtingen						Uitgaven					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	1998	1999	2000	2001	2002	2003
03.20.05 Ambtelijk burgerpersoneel	5 999	5 892	5 892	5 891	5 887	5 887	5 999	5 892	5 892	5 891	5 887	5 887
03.20.06 Militair personeel	73 524	71 581	71 317	70 930	70 438	69 956	73 524	71 581	71 317	70 930	70 438	69 956
03.20.07 Overige personele uitgaven	5 295	5 498	5 325	5 304	5 302	5 293	5 295	5 498	5 325	5 304	5 302	5 293
03.20.08 Materiële uitgaven	18 801	17 795	16 558	15 749	14 433	14 740	18 801	17 795	16 558	15 749	14 433	14 740
Stand ontwerpbegroting 1999	103 619	100 766	99 092	97 874	96 060	95 876	103 619	100 766	99 092	97 874	96 060	95 876
Stand 1e suppletore wet 1998	81 917	82 588	81 489	80 291	80 903		81 917	82 588	81 489	80 291	80 903	
Nieuwe mutaties	21 702	18 178	17 603	17 583	15 157		21 702	18 178	17 603	17 583	15 157	

Specificatie nieuwe mutaties (bedragen x f 1000)

Omschrijving	1998	1999	2000	2001	2002
Technische bijstellingen:					
– loon- en prijsaanpassingen 1998	18 627	17 232	17 054	16 538	16 352
– kleine bedrijfsmatige investeringen	800	150	150	150	150
– onderhoud Hr. Ms. Pelikaan (Rijkswerf)		– 1 000		– 700	– 700
– overige mutaties, per saldo		– 257	– 257	– 257	– 257
Sub-totaal technische bijstellingen	19 427	16 125	16 947	15 731	15 545
Beleidsmatige bijstellingen:					
– aanpassing van de begrotingssterkte	62	– 17	– 17	– 17	– 17
– onderhoud F-27M vliegtuigen	1 919	2 454	1 549	1 719	499
– overige mutaties, per saldo	294	– 384	– 876	150	– 870
Sub-totaal beleidsmatige bijstellingen	2 275	2 053	656	1 852	– 388
Totaal van de nieuwe mutaties	21 702	18 178	17 603	17 583	15 157

*Toelichting op de nieuwe mutaties**Technische bijstellingen*

De uitgavenniveaus zijn aangepast op het prijs- en loonniveau 1998. In de loonbijstellingsbedragen is de compensatie voor de Pemba-uitgaven begrepen (introductie van premiedifferentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen). Ook is rekening gehouden met de koersstijging van de Antilliaanse gulden.

De kleine bedrijfsmatige investeringen die voorheen werden geraamd op het investeringsartikel 03.22, worden met ingang van de begroting 1999 geraamd op het artikel 03.20 Personeel en materieel als onderdeel van het bedrijfsvoeringsbudget van dit ressort.

De raming voor het meerjarig onderhoud van Hr.Ms. Pelikaan is overgebracht naar de Rijkswerf.

Overige mutaties, per saldo

De overige mutaties bevatten een groot aantal kleine bijstellingen die per saldo tot deze reeks leiden.

*Beleidsmatige bijstellingen**Aanpassing van de begrotingssterkte*

Ter invulling van de verplichtingen in het kader van de ARBO-wet wordt de ARBO-dienst KM ingericht. Uitvoeren in eigen beheer blijkt voordeliger dan uitbesteding. Hiervoor worden zes vte'n burgerpersoneel en drie vte'n militair personeel toegevoegd. Hiervan wordt één vte burgerpersoneel aan het ressort CZMCARIB toegevoegd.

In verband met de concentratie van het functiegebied «Inlichtingen en veiligheid» tot één Militaire Inlichtingdienst (MID) wordt, in aanvulling op eerder gestelde mutaties in de begrotingen 1996 en 1997 één vte militair personeel, voor de MID-Liaison Nederlandse Antillen en Aruba functionaris, overgeheveld naar het ressort Kerndepartement van beleidsterrein Algemeen.

Onderhoud F-27M vliegtuigen

Het voor groot onderhoud en modificaties aan de F-27M vliegtuigen benodigde bedrag, stijgt met name vanwege de vervanging van de radar.

Overige mutaties, per saldo

De overige mutaties bevatten een groot aantal kleine bijstellingen die per saldo tot deze reeks leiden.

Activiteitentoelichting

De Koninklijke marine is belast met de verdediging van de Nederlandse Antillen en Aruba. De defensie-inspanningen zijn er op gericht, naast de verdediging van het grondgebied van het Koninkrijk, een bijdrage te leveren aan de strijd tegen de handel in drugs. Om hieraan uitvoering te geven omvatten de hoofdactiviteiten die CZMCARIB ontplooit, het inzetbaar houden en het inzetten van de ter beschikking gestelde operationele eenheden.

De activiteiten omvatten de deelname aan nationale en internationale oefeningen in de regio, nationale maritieme presentie, individuele opwerkactiviteiten, counter drugsoperaties in het kader van CTG 4.4, het oproepen, keuren, selecteren, opleiden en op peil houden van de geoefendheid van de dienstplichtige Antilliaanse en de vrijwillige (na)dienende Arubaanse militie, het uitvoeren van militaire bijstand en militaire steun in het openbaar belang, het leveren van eenheden voor opleidingen, de inzet van eenheden voor voorlichting en «public relations» en voorts overige activiteiten die voortvloeien uit nationale en internationale (Koninkrijks-)verplichtingen en afspraken.

In 1999 voorziet CZMCARIB deelname aan twee grote oefeningen.

Toelichting per artikelonderdeel

03.20.05 Ambtelijk burgerpersoneel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten betrekking hebbende op het burgerpersoneel van het ressort CZMCARIB.

Ramingskengetallen burgerpersoneel

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– actief personeel	aantal vte'n	73	71	71	71	71	71
– gemiddeld salaris	x f 1	82 178	82 986	82 986	82 972	82 915	82 915
– totale uitgaven	x f 1000	5 999	5 892	5 892	5 891	5 887	5 887

03.20.06 Militair personeel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten betrekking hebbende op het militair personeel van het ressort CZMCARIB.

Ramingskengetallen militair personeel

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Sterkte begroting 1999 waarvan:	aantal vte'n	604	601	601	601	601	601
- beroeps onbepaalde tijd	aantal vte'n	321	318	318	318	318	318
- gemiddeld salaris	x f 1	116 555	112 604	113 412	113 041	113 226	113 000
- totale uitgaven	x f 1000	37 414	35 808	36 065	35 947	36 006	35 934
- beroeps bepaalde tijd	aantal vte'n	283	283	283	283	283	283
- gemiddeld salaris	x f 1	104 972	103 972	102 329	102 159	101 261	101 261
- totale uitgaven	x f 1000	29 707	29 424	28 959	28 911	28 657	28 657
- ANT-/ARUMIL	aantal vte'n	170	166	166	165	166	166
- gemiddeld salaris	x f 1	37 665	38 247	37 910	36 800	34 789	32 319
- totale uitgaven	x f 1000	6 403	6 349	6 293	6 072	5 775	5 365
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	73 524	71 581	71 317	70 930	70 438	69 956

Toelichting ANT- /ARUMIL

In 1996 is de opkomstplicht van de Arubaanse militie opgeschort. Om toch in de behoefte van personeel te kunnen voorzien, zal de Koninklijke marine vrijwillig (na)dienende militairen werven.

03.20.07 Overige personele uitgaven

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de personele uitgaven anders dan salarissen. De ramingen hebben betrekking op burger- en militair personeel en zijn in sterke mate afhankelijk van zowel de personeelssterkte als de activiteitenplanning. De uitgaven hebben onder meer betrekking op kleding, voeding, reizen, verplaatsen, onderwijs en opleidingen, inhuur van tijdelijk personeel en voorziening woonruimte.

Ramingskengetallen overige personele uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
- inhuur tijdelijk personeel	aantal mensjaren	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3
- gemiddelde uitgaven per mensjaar	x f 1	72 076	72 076	72 076	72 076	72 076	72 076
- totale uitgaven	x f 1000	241	241	241	241	241	241
- overige persoonsgebonden personele uitgaven	aantal vte'n (bp en mp)	677	672	672	672	672	672
- gemiddeld per vte	x f 1	7 465	7 823	7 565	7 534	7 531	7 518
- totale uitgaven	x f 1000	5 054	5 257	5 084	5 063	5 061	5 052
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	5 295	5 498	5 325	5 304	5 302	5 293

Toelichting inhuur tijdelijk personeel

De totale uitgaven voor de inhuur van tijdelijk personeel zijn de vermenigvuldiging van het geraamde aantal afgeronde mensjaren met de gemiddelde uitgaven per mensjaar.

Toelichting overige persoonsgebonden personele uitgaven

Dit zijn uitgaven voor kleding en uitrusting, voeding, reizen, verplaatsen, onderwijs en opleidingen, voorziening woonruimte en overige personele zaken.

In het kader van de Vlootdag 1999 worden éénmalig extra uitgaven voorzien in verband met de viering van de 500ste verjaardag van de ontdekking van Curaçao.

Uitgaven ten behoeve van het ressort CZMCARIB die worden beheerd door het ressort Admiraliteit zijn opgenomen in de kengetallen aldaar.

03.20.08 Materiële uitgaven

Onder dit artikelonderdeel worden de materiële uitgaven geraamd. Het betreft hier onder meer de uitgaven voor kleine bedrijfsmatige investeringen, huisvesting, bureauzaken, informatiesystemen, data- en telecommunicatie, inventarisgoederen en klein materieel, zaken van operationele aard, geneeskundig materieel, onderhoud en herstel van het materieel, het onderhoud van gebouwen en terreinen en brandstoffen, olie, smeermiddelen en bedrijfsstoffen.

Ramingskengetallen materiële uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– persoonsgebonden materiële uitgaven	aantal vte'n (bp en mp)	677	672	672	672	672	672
– gemiddeld per vte	x f 1	14 663	12 161	11 792	11 823	11 682	11 397
– totale uitgaven	x f 1000	9 927	8 172	7 924	7 945	7 850	7 659
– overige materiële uitgaven	x f 1000	8 874	9 623	8 634	7 804	6 583	7 081
Totaal materiële uitgaven	x f 1000	18 801	17 795	16 558	15 749	14 433	14 740

Toelichting persoonsgebonden materiële uitgaven

De ramingen voor de persoonsgebonden materiële exploitatie zijn met ramingskengetallen toegelicht. Dat zijn uitgaven voor kleine bedrijfsmatige investeringen, data- en telecommunicatie, huisvesting, bureauzaken, informatiesystemen, inventarisgoederen en klein materieel, geneeskundig materieel en overige materiële zaken.

Toelichting overige materiële uitgaven

Naast de persoonsgebonden materiële uitgaven worden binnen het ressort CZMCARIB onder meer de uitgaven voor het onderhoud van gebouwen en terreinen geraamd. De raming hiervoor in het jaar 1999 bedraagt f 4,4 miljoen. Tevens worden de uitgaven voor het onderhoud en herstel en modificaties aan de F-27M vliegtuigen geraamd in 1999 voor f 3,7 miljoen. Verder worden voor 1999 enkele kleinere uitgavenposten tot een bedrag van f 1,5 miljoen geraamd.

De verplichtingen en uitgaven Commandant van het Korps mariniers

Organisatie en samenstelling

Het ressort Commandant van het Korps Mariniers (CKMARNs) is een Resultaat Verantwoordelijke Eenheid (RVE) onder de BDZ. Jaarlijks komen de BDZ en de CKMARNs een convenant overeen betreffende de realisatie van het gewenste operationeel product en de verstrekking van de daartoe behorende middelen.

Dit ressort bestaat uit:

- het hoofdkwartier van CKMARNs;
- de Groep Operationele Eenheden Mariniers (GOEM), waarin de operationele eenheden zijn ondergebracht met uitzondering van 4 MARNsBAT dat onder operationeel gezag staat van CZMCARIB. In vredetijd bestaat de GOEM uit het Eerste en het Tweede mariniersbataljon, het gevechtssteunbataljon, het logistieke bataljon en de Bijzondere Bijstandseenheid (BBE);
- de marinierskazernes te Doorn, Rotterdam en Texel;
- het Mariniersopleidingscentrum;
- de mobilisabele eenheden, waaronder het Derde Mariniersbataljon, de gevechtsveld-reserve en de bewakingsdetachementen;
- de marinierskapel.

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen en uitgaven (x f 1000)

Artikelonderdeel	Verplichtingen						Uitgaven					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	1998	1999	2000	2001	2002	2003
03.20.09 Ambtelijk burgerpersoneel	2 524	2 459	2 465	2 468	2 466	2 466	2 524	2 459	2 465	2 468	2 466	2 466
03.20.10 Militair personeel	155 528	158 623	161 381	162 704	161 583	161 583	155 528	158 623	161 381	162 704	161 583	161 583
03.20.11 Overige personele uitgaven	8 721	8 900	8 928	8 862	8 862	8 862	8 721	8 900	8 928	8 862	8 862	8 862
03.20.12 Materiële uitgaven	26 494	23 402	23 400	23 290	23 558	23 518	26 900	23 402	23 400	23 290	23 558	23 518
Stand ontwerpbegroting 1999	193 267	193 384	196 174	197 324	196 469	196 429	193 673	193 384	196 174	197 324	196 469	196 429
Stand 1e suppletore wet 1998	182 234	181 256	185 065	188 061	187 294		182 640	181 256	185 065	188 061	187 294	
Nieuwe mutaties	11 033	12 128	11 109	9 263	9 175		11 033	12 128	11 109	9 263	9 175	

Specificatie nieuwe mutaties (bedragen x f 1000)

Omschrijving	1998	1999	2000	2001	2002
Technische bijstellingen:					
- loon- en prijsaanpassingen 1998	10 118	10 859	10 722	10 098	9 768
- overige mutaties, per saldo	59	- 688	- 688	- 688	- 688
Sub-totaal technische bijstellingen	10 177	10 171	10 034	9 410	9 080
Beleidsmatige bijstellingen:					
- aanpassing van de begrotingssterkte	718	1 810	1 155	62	62
- overige mutaties, per saldo	138	147	- 80	- 209	33
Sub-totaal beleidsmatige bijstellingen	856	1 957	1 075	- 147	95
Totaal van de nieuwe mutaties	11 033	12 128	11 109	9 263	9 175

Toelichting op de nieuwe mutaties

Technische bijstellingen

De uitgavenniveaus zijn aangepast op het prijs- en loonniveau 1998. In de loonbijstellingsbedragen is de compensatie voor de Pemba-uitgaven begrepen (introductie van premiedifferentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen).

Overige mutaties, per saldo

De overige mutaties bevatten een groot aantal kleine bijstellingen, die per saldo tot deze reeks leiden.

Beleidsmatige bijstellingen

Aanpassing van de begrotingssterkte

Ter invulling van de verplichtingen in het kader van de ARBO-wet wordt de ARBO-dienst KM ingericht. Uitvoeren in eigen beheer blijkt voordeliger dan uitbesteding. Hiervoor worden zes vte'n burgerpersoneel en drie vte'n militair personeel toegevoegd. Hiervan wordt één vte burgerpersoneel aan het ressort CKMARNS toegevoegd.

De uitbreiding van het Korps mariniers met 150 vte'n wordt sneller uitgevoerd dan in de begroting 1998 was voorzien. Als gevolg hiervan stijgen de salarisuitgaven in de jaren 1998, 1999 en 2000.

Overige mutaties, per saldo

De overige mutaties bevatten een groot aantal kleine bijstellingen dat per saldo leidt tot deze reeks.

Activiteitentoeelichting

Het ressort Commandant van het Korps Mariniers ontplooit de volgende hoofdactiviteiten:

- het inzetbaar maken en houden van de operationele eenheden;
- het uitvoeren van de opgedragen inzet.

Het jaarprogramma omvat activiteiten die samenhangen met de inzet voor vredesoperaties, het beschikbaar hebben van eenheden voor noodhulp, de inzet van eenheden en personeel voor operationele verrichtingen van CZMNED, de inzet van eenheden voor voorlichting, «public relations», ceremonieel en personeelswerping en voorts activiteiten welke voortvloeien uit internationale en nationale (Koninkrijks-) verplichtingen en afspraken.

De activiteiten omvatten ook deelname aan een veelheid van oefeningen in Navo-, UK/NL-, PvV- en WEU-verband, «Cross Training» met verschillende landen op groeps-, pelotons- of compagniesniveau alsmede het uitvoeren van opleidings- en opwerkactiviteiten en nationale oefeningen.

In 1999 voorziet CKMARNS deelname aan zeven grote oefeningen.

Toelichting per artikelonderdeel

03.20.09 Ambtelijk burgerpersoneel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten betrekking hebbende op het burgerpersoneel van het ressort CKMARNs.

Ramingskengetallen burgerpersoneel

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– actief personeel	aantal vte'n	38	36	36	36	36	36
– gemiddeld salaris	x f 1	66 421	68 306	68 472	68 556	68 500	68 500
– totale uitgaven	x f 1000	2 524	2 459	2 465	2 468	2 466	2 466

03.20.10 Militair personeel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten betrekking hebbende op het militair personeel van het ressort CKMARNs.

Ramingskengetallen militair personeel

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Sterkte begroting 1999 waarvan:	aantal vte'n	2 334	2 388	2 434	2 462	2 462	2 462
– beroeps onbepaalde tijd	aantal vte'n	1 134	1 143	1 177	1 197	1 197	1 197
– gemiddeld salaris	x f 1	74 003	74 263	74 112	73 850	73 792	73 792
– totale uitgaven	x f 1000	83 919	84 883	87 230	88 399	88 329	88 329
– beroeps bepaalde tijd	aantal vte'n	1 200	1 245	1 257	1 265	1 265	1 265
– gemiddeld salaris	x f 1	59 674	59 229	58 990	58 739	57 908	57 908
– totale uitgaven	x f 1000	71 609	73 740	74 151	74 305	73 254	73 254
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	155 528	158 623	161 381	162 704	161 583	161 583

In de actualisering van de Prioriteitennota is vastgesteld dat het Korps Mariniers met 150 mariniers zal worden uitgebreid. Deze uitbreiding verklaart de toename van de uitgaven tussen 1998 en 2001.

03.20.11 Overige personele uitgaven

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de personele uitgaven anders dan salarissen. De ramingen hebben betrekking op burger- en militair personeel en zijn in sterke mate afhankelijk van zowel de personeelssterkte als de activiteitenplanning. De uitgaven hebben onder meer betrekking op kleding en uitrusting, voeding, reizen, onderwijs en opleidingen en inhuur tijdelijk personeel.

Ramingskengetallen overige personele uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– inhuur tijdelijk personeel	aantal mensjaren	5,3	8,2	8,2	8,2	8,2	8,2
– gemiddelde uitgaven per mensjaar	x f 1	72 076	72 076	72 076	72 076	72 076	72 076
– totale uitgaven	x f 1000	381	594	594	594	594	594
– overige persoonsgebonden personele uitgaven	aantal vte'n (bp en mp)	2 372	2 424	2 470	2 498	2 498	2 498
– gemiddeld per vte	x f 1	3 516	3 427	3 374	3 310	3 310	3 310
– totale uitgaven	x f 1000	8 340	8 306	8 334	8 268	8 268	8 268
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	8 721	8 900	8 928	8 862	8 862	8 862

Toelichting inhuur tijdelijk personeel

Voor het bedrijfsrestaurant op de Van Ghentkazerne worden vanaf medio 1998 arbeidscontractanten ingehuurd.

Toelichting overige persoonsgebonden personele uitgaven

Dit zijn uitgaven voor kleding en uitrusting, voeding, reizen, onderwijs en opleidingen en overige personele zaken.

03.20.12 Materiële uitgaven

Onder dit artikelonderdeel worden de materiële uitgaven geraamd. Dit zijn onder meer de uitgaven voor kleine bedrijfsmatige investeringen, huisvesting, bureauzaken, informatiesystemen, zaken van operationele aard, herbevoorrading van mariniersartikelen, inventarisgoederen en klein materieel, data- en telecommunicatie, onderhoud en herstel van het materieel, het onderhoud en herstel van gebouwen en terreinen, milieu, brandstoffen, olie en smeermiddelen.

Ramingskengetallen materiële uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– persoonsgebonden materiële uitgaven	aantal vte'n (bp en mp)	2 372	2 424	2 470	2 498	2 498	2 498
– gemiddeld per vte	x f 1	3 445	3 459	3 406	3 323	3 431	3 415
– totale uitgaven	x f 1000	8 171	8 384	8 412	8 302	8 570	8 530
– overige materiële uitgaven	x f 1000	18 729	15 018	14 988	14 988	14 988	14 988
Totaal materiële uitgaven	x f 1000	26 900	23 402	23 400	23 290	23 558	23 518

Toelichting persoonsgebonden materiële uitgaven

De ramingen voor de persoonsgebonden materiële exploitatie zijn met ramingskengetallen toegelicht. Het betreft hier uitgaven voor kleine bedrijfsmatige investeringen, huisvesting, bureauzaken, informatiesystemen, data- en telecommunicatie, milieu, inventarisgoederen en klein materieel, alsmede de uitgaven voor het oplossen van de millenniumproblemen.

Toelichting overige materiële uitgaven

Naast de persoonsgebonden materiële uitgaven worden binnen het ressort CKMARNs onder meer de uitgaven van het onderhoud van gebouwen en terreinen geraamd. De raming hiervoor in het jaar 1999 bedraagt f 5,8 miljoen. Voor herbevoorradsingsartikelen wordt in 1999 f 3,5 miljoen geraamd. De uitgaven voor het onderhoud en herstel van transportmiddelen worden geraamd op f 1,4 miljoen; voor brandstoffen, olie en smeermiddelen f 1,2 miljoen. Voor operationele zaken is in 1999 f 3 miljoen opgenomen. Daarnaast worden diverse kleinere uitgaven geraamd. De omvang daarvan in 1999 bedraagt f 0,2 miljoen.

De verplichtingen en uitgaven Ondersteunende eenheden

Het ressort Ondersteunende Eenheden bestaat uit het Marinebedrijf, het «Centrum voor Automatisering van Wapen- en Commando Systemen» en de opleidingseenheden van de Koninklijke marine. Het Marinebedrijf bestaat uit de Rijkswerf, het SEWACO-bedrijf en het «Marine Elektronisch en Optisch Bedrijf Oegstgeest» (MEOB-O). De verhuizing van MEOB-O naar Den Helder en de fysieke integratie tot één marinebedrijf zal naar verwachting in het jaar 2000 zijn voltooid.

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen en uitgaven (x f 1000)

Artikelonderdeel	Verplichtingen						Uitgaven					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	1998	1999	2000	2001	2002	2003
03.20.13 Ambtelijk burgerpersoneel	188 275	184 403	180 609	180 144	176 002	174 888	188 275	184 403	180 609	180 144	176 002	174 888
03.20.14 Militair personeel	153 502	140 189	131 467	129 812	129 709	129 709	153 502	140 189	131 467	129 812	129 709	129 709
03.20.15 Overige personele uitgaven	32 958	24 496	21 412	22 628	22 186	22 158	32 958	24 496	21 412	22 628	22 186	22 158
03.20.16 Materiele uitgaven	183 123	157 260	142 882	130 385	138 424	139 823	183 123	157 260	142 882	130 385	138 424	139 823
Stand ontwerpbegroting 1999	557 858	506 348	476 370	462 969	466 321	466 578	557 858	506 348	476 370	462 969	466 321	466 578
Stand 1e suppletore wet 1998	497 921	468 815	438 299	440 711	434 897		497 921	468 815	438 299	440 711	434 897	
Nieuwe mutaties	59 937	37 533	38 071	22 258	31 424		59 937	37 533	38 071	22 258	31 424	

Specificatie nieuwe mutaties (bedragen x f 1000)

Omschrijving	1998	1999	2000	2001	2002
Technische bijstellingen:					
– loon- en prijsaanpassingen 1998	12 305	16 739	16 951	19 394	16 348
– kleine bedrijfsmatige investeringen	11 070	11 895	9 295	9 295	9 295
– onderhoud Hr.Ms. Pelikaan		1 000		700	700
– wisselsets (naar artikel 03.22)	– 8 000	– 2000			
– overige mutaties, per saldo	547	345	345	345	345
Sub-totaal technische bijstellingen	15 922	27 979	26 591	29 734	26 688
Beleidsmatige bijstellingen:					
– aanpassing van de begrotingssterkte	139	91	91	91	91
– herbevoorrading	26 500				
– inhuur	6 000	2000	2000	2000	2000
– instandhouding	– 283	1 934	11 782	– 8 234	6 078
– bestuurlijke informatiesystemen	4 184	2 857	2 026	2 131	1 917
– overige mutaties, per saldo	7 475	2 672	– 4 419	– 3 464	– 5 350
Sub-totaal beleidsmatige bijstellingen	44 015	9 554	11 480	– 7 476	4 736
Totaal van de nieuwe mutaties	59 937	37 533	38 071	22 258	31 424

*Toelichting op de nieuwe mutaties**Technische bijstellingen*

De uitgavenniveaus zijn aangepast op het prijs- en loonniveau 1998. In de loonbijstellings-bedragen is de compensatie voor de Pemba-uitgaven begrepen (introductie van premiedifferentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen).

De kleine bedrijfsmatige investeringen, die voorheen werden geraamd op het investeringsartikel 03.22, worden met ingang van deze begroting geraamd op het artikel 03.20 Personeel en materieel als onderdeel van het bedrijfsvoeringsbudget van de marinebedrijven.

De raming voor het meerjarig onderhoud van Hr.Ms. Pelikaan is van het ressort Commandant Zeemacht in het Caribisch overgebracht naar de Rijkswerf.

De doorlooptijd van het onderhoud aan enkele buitendekse opstellingen van de SEWACO-apparatuur aan boord van de M-fregatten is relatief lang ten opzichte van de overige componenten. Door gebruik te maken van wisselsets voor deze opstellingen kan de doorlooptijd van het tussentijds onderhoud worden verkort. Hierdoor kan tevens de onderhoudswerklast worden gespreid in de tijd, hetgeen doelmatiger is. Deze raming wordt, gezien de aard van dit project, overgebracht van het P&M-artikel naar het investeringsartikel.

Overige mutaties, per saldo

De overige mutaties bevatten een groot aantal kleine bijstellingen, die per saldo tot deze reeks leiden.

Beleidsmatige bijstellingen

Aanpassing van de begrotingssterkte

De Voortgezette Vakopleiding (VVO) van de Logistieke school werd tot op heden uitbesteed. Als gevolg van de gestegen kosten van het commerciële opleidingsinstituut is een afweging tussen in- en uitbesteden opgesteld. Hieruit blijkt dat het in eigen beheer geven van de opleiding voordeliger is. Hiervoor zijn drie vte'n militair personeel benodigd.

Met ingang van 1 september 1998 is één vte burgerpersoneel (douane-declarant van het magazijn voor electronentechnisch materieel) naar de Defensie Verkeers- en Vervoersorganisatie van het beleidsterrein Dico overgeheveld.

Inhuur

De leeftijdsopbouw van het personeelsbestand bij de Rijkswerf en het SEWACO-bedrijf is onevenwichtig. Dit heeft als gevolg dat er over enkele jaren een forse uitstroom zal zijn als gevolg van leeftijdsontslag. Gelet op de huidige schaarste op de arbeidsmarkt aan technisch personeel in het algemeen, is het noodzakelijk om de kennisoverdracht te waarborgen. Bij deze bedrijven worden 40 jonge medewerkers bovenformatief in dienst genomen, die een «training on the job» krijgen. Hiervoor wordt structureel f 2 miljoen geraamd. De overige mutaties hangen samen met de aanpassingen in het Vaar- en Onderhoudschema.

Bij het MEOB-Oegstgeest is als gevolg van de komende verplaatsing naar Den Helder sprake van meer vacatures dan gebruikelijk. Om de continuïteit van het bedrijf tot de verhuizing te waarborgen, wordt vervangend personeel ingehuurd. In 1998 betreft dit een bedrag van f 4 miljoen.

Instandhouding

De instandhouding bij de ondersteunende eenheden betreft met name onderhoud aan de schepen. De mutaties in de ramingen voor het onderhoud worden met name veroorzaakt door aanpassingen in het vaar- en onderhoudsplan, het aanpassen van de onderhoudsperioden en een doelmatiger werkverdeling van de Rijkswerf en het SEWACO bedrijf. De raming voor het meerjarig onderhoud aan de Hr.Ms. Bruinvis gedurende 1999 en 2000 is verhoogd met respectievelijk f 0,9 en f 2,7 miljoen; dit is gebaseerd op de ervaringen die het onderhoud aan voorgaande onderzeeboten leverde. Het tussentijds onderhoud (TTO) van de Hr.Ms. Zuiderkruis is in verband met de planning vervroegd van 2001 naar 2000. Daarnaast is de raming voor het meerjarig onderhoud van Hr.Ms. Pelikaan overgebracht van CZMCARIB naar de Rijkswerf.

Bestuurlijke informatiesystemen

Als gevolg van de actualisering van en de prioriteitsstelling binnen de ramingen voor de IT stijgt het voor de systemen van de ondersteunende eenheden benodigde bedrag. De totale budgetten voor IT blijven gelijk.

Overige mutaties, per saldo

De overige mutaties bevatten een groot aantal kleine bijstellingen, die per saldo tot deze reeks leiden.

Activiteitentoelichting

De activiteiten van het ressort Ondersteunende Eenheden zijn erop gericht voorwaarden te scheppen zodat de eenheden van de Koninklijke marine in materieel en in personeel opzicht kunnen voldoen aan de vereiste operationele doelstellingen.

Materieel-logistiek

De activiteiten binnen het materieel-logistieke functiegebied omvatten het innoveren, instandhouden en verbeteren van de platform- en de sensor-, wapen- en commandosystemen van de eenheden van de Koninklijke marine en het beschikbaar stellen van de materiële middelen die nodig zijn om het materieel van de Koninklijke marine in gebruiksgereede staat te brengen en te houden.

Benoemd onderhoud	Ontwerpbegroting 1998	Vermoedelijke uitkomsten 1998	Raming 1999	Raming 2000
Aantal MJO's	4	4	4	4
Aantal TTO's	6	6	6	6

Het meerjaarlijks onderhoud (MJO), aangegeven in het vaar- en oefenschema, is het onderhoud aan een eenheid van de vloot dat nodig is om de materiële gereedheid ten minste tot aan een volgende geplande onderhoudsperiode van die eenheid op een kosteneffectieve wijze op peil te houden. De eenheid is gedurende langere tijd niet belast met operationele taken.

Het tussentijds onderhoud (TTO) is een tussen de MJO's vallende korte reparatieperiode, tijdens de periodieke dokbeurt, waarbij in principe alleen met de directe veiligheid en materiële gereedheid verband houdende werkzaamheden worden uitgevoerd. De eenheid is gedurende kortere tijd niet belast met operationele taken.

Incidenteel onderhoud	Ontwerpbegroting 1998	Vermoedelijke uitkomsten 1998	Raming 1999	Raming 2000
Aantal reparatie-orders	11 743	11 743	10 868	10 900

Het incidenteel onderhoud betreft noodzakelijke reparaties tussen de geplande reparatie-perioden (MJO/TTO).

Engineering	Ontwerpbegroting 1998	Vermoedelijke uitkomsten 1998	Raming 1999	Raming 2000
Marinebedrijf	204 589	219 175	183 498	183 000

De uren «engineering» betreffen het ontwerpen en ontwikkelen van kleinere verbeteringen die voortkomen uit het gebruik van het materieel. Ook het configuratiebeheer valt hieronder (het bewaren van de uniformi-

teit van het materieel binnen een klasse). Voor 1999 zijn minder engineering- en meer productie-uren gepland dan voor 1998.

Opleidingen

Binnen het functiegebied opleidingen zijn de activiteiten voornamelijk gericht op het geven van onderwijs aan militairen. Deze omvatten initiële opleidingen voor nieuw binnenstromend personeel, cursussen en opleidingen voor het vervullen van specifieke functies, loopbaanfase-opleidingen voor de ontwikkeling en geschiktmaking voor een hoger functieniveau en het ontwikkelen van cursussen en opleidingen voor bediening, onderhoud en het vinden van storting voor nieuw materieel.

Omschrijving	Ontwerpbegroting 1998	Vermoedelijke uitkomsten 1998	Raming 1999	Raming 2000
Initiële opleidingen	1 481	1 481	1 315	1 300
Loopbaanfase-opleidingen	722	722	721	700
Functie-opleidingen	24 220	24 220	20 724	20 700
Totaal opleidingen	26 423	26 423	22 760	22 700
KIM-publicaties	155	155	81	80

Toelichting per artikelonderdeel

03.20.13 Ambtelijk burgerpersoneel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten betrekking hebbende op het burgerpersoneel van het ressort Ondersteunende eenheden.

Ramingskengetallen burgerpersoneel

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– actief personeel	aantal vte'n	2 561	2 477	2 410	2 400	2 346	2 331
– gemiddeld salaris	x f 1	72 570	73 460	73 929	74 044	73 984	73 982
– totale uitgaven	x f 1000	185 852	181 961	178 169	177 706	173 566	172 452
– niet-actief personeel	aantal vte'n	40	40	40	40	40	40
– gemiddeld salaris	x f 1	60 575	61 050	61 000	60 950	60 900	60 900
– totale uitgaven	x f 1000	2 423	2 442	2 440	2 438	2 436	2 436
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	188 275	184 403	180 609	180 144	176 002	174 888

03.20.14 Militair personeel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten betrekking hebbende op het militair personeel van het ressort Ondersteunende eenheden.

Ramingskengetallen militair personeel

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Sterkte begroting 1999 waarvan:	aantal vte'n	2 385	2 209	2 069	2 044	2 044	2 044
– beroeps onbepaalde tijd	aantal vte'n	1 859	1 738	1 668	1 668	1 668	1 668
– gemiddeld salaris	x f 1	70 523	69 839	69 418	69 311	69 255	69 255
– totale uitgaven	x f 1000	131 102	121 380	115 790	115 610	115 518	115 518
– beroeps bepaalde tijd	aantal vte'n	526	471	401	376	376	376
– gemiddeld salaris	x f 1	42 586	39 934	39 095	37 771	37 742	37 742
– totale uitgaven	x f 1000	22 400	18 809	15 677	14 202	14 191	14 191
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	153 502	140 189	131 467	129 812	129 709	129 709

De daling van het gemiddelde salaris van BBT'ers is het gevolg van de verlaging in de instroomsalarissen.

03.20.15 Overige personele uitgaven

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de personele uitgaven anders dan salarissen. De ramingen hebben betrekking op burger- en militair personeel en zijn in sterke mate afhankelijk van zowel de personeelssterkte als de activiteitenplanning. De uitgaven hebben onder meer betrekking op kleding en uitrusting, voeding, reizen, verplaatsen, onderwijs en opleiding, representatie en de inhuur van tijdelijk personeel.

Ramingskengetallen overige personele uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– inhuur tijdelijk personeel	aantal mensjaren	279,0	213,3	144,3	167,2	113,7	99,4
– gemiddelde uitgaven per mensjaar	x f 1	72 076	72 076	72 076	72 076	72 076	72 076
– totale uitgaven	x f 1000	20 110	15 372	10 400	12 053	8 194	7 163
– overige persoonsgebonden personele uitgaven	aantal vte'n (bp en mp)	4 946	4 686	4 479	4 444	4 390	4 375
– gemiddeld per vte	x f 1	2 598	1 947	2 459	2 380	3 187	3 427
– totale uitgaven	x f 1000	12 848	9 124	11 012	10 575	13 992	14 995
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	32 958	24 496	21 412	22 628	22 186	22 158

Toelichting inhuur tijdelijk personeel

Uitgaande van de meerjarenplanning wordt de minimale omvang van het personeelsbestand van de ondersteunende eenheden bepaald, waarbij geconcentreerd wordt op de kerntaken. Voor de logistieke ondersteuningstaken wordt in principe personeel ingehuurd als dat niet strijdig is met operationele eisen.

In verband met de onevenwichtige opbouw van het personeelsbestand zal er bij de Rijkswerf en het SEWACO-bedrijf over enkele jaren een forse uitstroom zijn als gevolg van leeftijdonslag. Teneinde de kennisoverdracht te waarborgen worden jonge medewerkers bovenformatief in dienst genomen, die een «training on the job» krijgen. Het betreft een jaarlijks bedrag van f 2 miljoen. Bij het MEOB-Oegstgeest is als gevolg van

de komende verplaatsing naar Den Helder sprake van meer vacatures dan gebruikelijk. Teneinde de continuïteit van het bedrijf tot de verhuizing te waarborgen, wordt vervangend personeel ingehuurd. In 1998 betreft dit een bedrag van f 4 miljoen.

Toelichting overige persoonsgebonden personele uitgaven

Dit zijn uitgaven voor kleding en uitrusting, voeding, reizen, verplaatsen, representatie, onderwijs en opleidingen en overige personele zaken. Onder meer als gevolg van het tijdelijke personeel bij het MEOB-Oegstgeest stijgt de opleidingsinspanning, hetgeen resulteert in een bijstelling van de raming in 1998.

03.20.16 Materiële uitgaven

Onder dit artikelonderdeel worden de materiële uitgaven geraamd anders dan personele uitgaven. Dit zijn onder meer de uitgaven voor kleine bedrijfsmatige investeringen, huisvesting, bureauzaken, informatiesystemen, data- en telecommunicatie, inventarisgoederen en klein materieel, onderhouden herstel van het materieel, herbevoorrading, het onderhoud en herstel van gebouwen en terreinen, milieu, het uitbesteden aan O-, I- en A-deskundigheid alsmede de uitgaven voor het oplossen van de millenniumproblemen.

Ramingskengetallen materiële uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– O-, I- en A-deskundigheid	aantal mensjaren	4,4	3,7	2,9	2,6	1,4	1,6
– gemiddelde uitgaven per mensjaar	x f 1	257 040	257 040	257 040	257 040	257 040	257 040
– totale uitgaven	x f 1000	1 120	958	757	657	357	407
– persoonsgebonden materiële uitgaven	aantal vte'n (bp en mp)	4 946	4 686	4 479	4 444	4 390	4 375
– gemiddeld per vte	x f 1	9 795	9 145	8 554	8 767	8 918	8 991
– totale uitgaven	x f 1000	48 445	42 854	38 312	38 961	39 151	39 337
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	49 565	43 812	39 069	39 618	39 508	39 744
– overige materiële uitgaven	x f 1000	133 558	113 448	103 813	90 767	98 916	100 079
Totaal materiële uitgaven	x f 1000	183 123	157 260	142 882	130 385	138 424	139 823

Toelichting O-, I- en A-deskundigheid

Enkele advieswerkzaamheden op het gebied van de automatisering en de bedrijfsvoering worden uitbesteed.

Toelichting persoonsgebonden materiële uitgaven

De ramingen voor de persoonsgebonden materiële uitgaven zijn met ramingskengetallen toegelicht. Dit zijn uitgaven voor kleine bedrijfsmatige investeringen, huisvesting, bureauzaken, informatiesystemen, data- en telecommunicatie, inventarisgoederen en klein materieel, milieu en overige materiële zaken.

Toelichting overige materiële uitgaven

Naast de persoonsgebonden materiële uitgaven worden binnen het ressort Ondersteunende eenheden onder meer de uitgaven voor het onderhoud en herstel van schepen geraamd. Hiervoor wordt in 1999 f 45,8 miljoen geraamd. Per jaar fluctueren deze uitgaven als gevolg van de jaarlijks verschillende activiteiten in het vaaren onderhoudschema. De ramingen voor herbevoorradinguitgaven bedragen voor 1999 f 59,7 miljoen. Dit zijn met name artikelen voor het onderhoud en herstel van schepen. De daling ten opzichte van 1998 is het gevolg van de in dat jaar noodzakelijke inhaalslag bij het aanvullen van de voorraden.

Tevens worden de uitgaven op het gebied van het onderhoud van gebouwen en terreinen alsmede de voorziening aan gebouwen en terreinen ten behoeve van het ressort Ondersteunende eenheden geraamd. De raming hiervoor in het jaar 1999 bedraagt f 6,6 miljoen. Voor overige uitgaven wordt binnen het ressort Ondersteunende eenheden f 1,3 miljoen geraamd.

De verplichtingen en uitgaven Admiraliteit

Het ressort Admiraliteit bestaat uit de Marinestaf, de Directie Materieel KM, de Directie Personeel KM en de Directie Economisch Beheer KM.

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen en uitgaven (x f 1000)

	Verplichtingen						Uitgaven					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	1998	1999	2000	2001	2002	2003
03.20.17 Ambtelijk burgerpersoneel	61 303	60 467	54 449	54 451	53 969	53 969	61 303	60 467	54 449	54 451	53 969	53 969
03.20.18 Militair personeel	105 389	95 267	91 471	89 710	88 972	88 958	105 389	95 267	91 471	89 710	88 972	88 958
03.20.19 Overige personele uitgaven	77 085	76 168	76 192	78 612	78 529	78 993	78 075	76 168	76 192	78 612	78 529	78 993
03.20.20 Materiele uitgaven	316 511	308 401	293 665	297 366	294 311	301 319	318 805	302 600	300 180	305 897	294 497	301 505
Stand ontwerpbegroting 1999	560 288	540 303	515 777	520 139	515 781	523 239	563 572	534 502	522 292	528 670	515 967	523 425
Stand 1e suppletore wet 1998	549 007	549 527	520 088	504 881	515 094		552 291	543 726	526 603	513 412	515 280	
Nieuwe mutaties	11 281	- 9 224	- 4 311	15 258	687		11 281	- 9 224	- 4 311	15 258	687	

Specificatie nieuwe mutaties (bedragen x f 1000)

Omschrijving	1998	1999	2000	2001	2002
Technische bijstellingen:					
– loon- en prijsaanpassingen 1998	19 977	14 776	14 438	13 537	14 260
– overheveling VEB-budgetten	– 19 953	– 19 851	– 19 563	– 19 238	– 19 266
– werving en vervoer (naar Dico)	– 2 835	– 2 978	– 2 978	– 2 978	– 2 978
– overige mutaties, per saldo	– 337	– 347	– 317	– 371	– 190
Sub-totaal technische bijstellingen	– 3 148	– 8 400	– 8 420	– 9 050	– 8 174
Beleidsmatige bijstellingen:					
– aanpassing van de begrotingssterkte	321	321	321	321	321
– instandhouding	18 011	– 6 630	– 7 558	7 786	– 3 781
– onderhoud gebouwen en terreinen	2 200	4 400			
– curatieve zorg militairen (ziektekosten)	1 955	1 955	1 955	1 955	1 955
– bestuurlijke informatiesystemen	– 7 225	– 1 767	397	– 1 323	– 1 284
– overige mutaties, per saldo	– 833	897	8 994	15 569	11 650
Sub-totaal beleidsmatige bijstellingen	14 429	– 824	4 109	24 308	8 861
Totaal van de nieuwe mutaties	11 281	– 9 224	– 4 311	15 258	687

*Toelichting op de nieuwe mutaties**Technische bijstellingen*

De uitgavenniveaus zijn aangepast op het prijs- en loonniveau 1998. In de loonbijstellingsbedragen is de compensatie voor de Pemba-uitgaven begrepen (introductie van premiedifferentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen).

Als gevolg van verdere decentralisatie van taken en bevoegdheden naar de ressorts CZMNED, CKMARNs en Ondersteunende Eenheden heeft een overheveling plaatsgevonden van diverse budgetten. De overheveling betreft met name de budgetten voor voeding en haven-, sluis- en loodsgelden.

Als gevolg van hogere wervingsbehoeften van de Koninklijke marine worden fondsen overgeheveld naar de Defensie-organisatie voor Werving en Selectie (DWS) van het beleidsterrein Dico.

Vooruitlopend op de definitieve besluitvorming omtrent de behoeftestelling van de Koninklijke marine, wordt budget overgeheveld naar de Defensie Verkeers- en Vervoersorganisatie (DVVO) van het beleidsterrein Dico.

Overige mutaties, per saldo

De overige mutaties bevatten een groot aantal kleine bijstellingen die per saldo tot deze reeks leiden.

*Beleidsmatige bijstellingen**Aanpassing van de begrotingssterkte*

Ter invulling van de verplichtingen in het kader van de ARBO-wet wordt de ARBO-dienst KM ingericht. Uitvoeren in eigen beheer blijkt voordeliger dan uitbesteding. Hiervoor worden zes vte'n burgerpersoneel en drie vte'n

militair personeel toegevoegd. Hiervan worden drie vte'n burgerpersoneel en twee vte'n militair personeel aan het ressort Admiraliteit toegevoegd.

Instandhouding

In 1998 is in de raming een bedrag van f 15 miljoen opgenomen voor het verkoopgereed maken van de fregatten voor de Verenigde Arabische Emiraten.

Het groot onderhoud aan de P3-C-Orion maritieme patrouillevliegtuigen wordt met een interval van zes jaar uitgevoerd. Onderzoek heeft uitgewezen, dat een kortere onderhoudsinterval doelmatiger is. De technische levensduur van het vliegtuig wordt hierdoor verlengd. Tevens worden ingrijpende reparaties voorkomen door preventief in plaats van correctief onderhoud. Per saldo zijn de uitgaven bij een vierjarige interval minimaal. De raming stijgt hierdoor in de jaren 1998 en 2001 met respectievelijk f 10,4 en f 7,3 miljoen. In 1999 daalt de raming met f 6,6 miljoen. De verdere verlaging vindt buiten de begrotingsperiode plaats.

De overige mutaties zijn een gevolg van aanpassingen in het Vaar- en onderhoudsplan.

Onderhoud gebouwen en terreinen

De marinekazerne Vlissingen blijft langer open dan gepland, aangezien de nieuwbouw van schepen bij de Koninklijke Schelde Groep, accommodatie vergt voor toezicht en aanloopbemanningen.

Tevens maken sinds kort de Koninklijke landmacht en -marechaussee gebruik van deze kazerne waardoor de kazerne in Middelburg kan worden gesloten. Derhalve is ten behoeve voor het onderhoud f 6,6 miljoen meer benodigd dan geraamd.

Curatieve zorg militairen (ziektekosten)

Door het ministerie van Defensie wordt het militaire personeel tegen ziektekosten verzekerd bij de Stichting Ziektekosten Verzekering Krijgsmacht. De extra uitgaven voor curatieve zorg als gevolg van varen, inzet, vliegen en oefenen (VIVO) van het marinepersoneel komen ten laste van de Koninklijke marine. Deze uitgaven blijken f 2 miljoen hoger dan was geraamd.

Bestuurlijke informatiesystemen

Als gevolg van actualisering van en prioriteitsstelling binnen de ramingen voor de IT daalt het voor de systemen van de admiraliteit benodigde bedrag. De totale budgetten voor bestuurlijke informatiesystemen blijven gelijk.

Overige mutaties, per saldo

De overige mutaties bevatten een groot aantal kleine bijstellingen die per saldo tot deze reeks leiden.

Activiteitentoelichting

De activiteiten van het ressort Admiraliteit omvatten:

- het voeren van het operationeel beleid van de Koninklijke marine.
- het doen functioneren van de militaire eenheden en inrichtingen van de Koninklijke marine voor zover deze onder de Admiraliteit zijn

gesteld, in onderlinge samenhang en elk afzonderlijk ter uitvoering van de opgedragen taken in vreedstijd en in geval van oorlogsvoorbereiding.

- het voeren van een personeelsbeleid en het onderhouden van een personeel-logistiek proces, dat er op is gericht de KM-organisatie, te allen tijde en in alle omstandigheden te doen beschikken over de gewenste hoeveelheid voor zijn taak berekend en gemotiveerd personeel.
- het voeren van materieelbeleid gericht op de materieel-logistieke processen «voorzien in», «instandhouden» en «afvoeren».
- het bevorderen en bewaken van de doelmatigheid van de Koninklijke marine door het vormgeven aan en het uitvoeren van het financieel-economisch beleid en het toetsen van de rechtmatigheid van de bestedingen.
- het voeren van een bedrijfsvoerings- en automatiseringsbeleid.

De uitgavenverdeelstaat

Bedragen x f 1000	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Uitgaven Admiraliteit:	563 572	534 502	522 292	528 670	515 967	523 425
Volledig toe te rekenen aan:						
- apparaatsuitgaven Admiraliteit	235 000	228 678	217 620	213 886	211 099	211 504
Specifiek (uniek) toe te rekenen aan:						
- CZMNED	93 292	95 640	95 377	95 327	95 898	97 649
- CZMCARIB	15 660	15 701	15 754	15 788	15 799	15 788
- CKMARNs	2 160	4 616	4 612	4 611	4 611	4 611
- Ondersteunende eenheden	34 007	28 515	31 220	41 112	28 427	28 427
Niet specifiek toe te rekenen:	183 453	161 352	157 709	157 946	160 133	165 446

Toelichting op de uitgavenverdeelstaat

De uitgaven voor het ressort Admiraliteit betreffen enerzijds uitgaven ten behoeve van de eigen bedrijfsvoering en anderzijds uitgaven ten behoeve van het functioneren van andere KM-ressorts.

De uitgaven ten behoeve van de eigen bedrijfsvoering zijn opgenomen in de regel apparaatsuitgaven Admiraliteit. Dit zijn de uitgaven voor personele en materiële middelen voor alle onder het ressort vallende eenheden. Deze laatste post bestaat onder andere uit huisvestingskosten, bureauzaken, informatiesystemen en inventarisgoederen en klein materieel.

De uitgaven ten behoeve van het functioneren van andere KM-ressorts kunnen worden onderscheiden in specifiek en niet-specifiek toe te rekenen uitgaven. Deze uitgaven houden voornamelijk verband met het centraal voorzien in de functie materieel. Gezien de benodigde technische en commerciële deskundigheid en de doelmatigheidsbesparing als gevolg van de vraagaggregatie, wordt een groot deel van de materiële middelen voor met name de operationele taakuitvoering centraal verworven.

Hiervoor zijn de op dit moment nog niet gedecentraliseerde budgetten opgenomen. Het beleid van de Koninklijke marine is gericht op verdere decentralisatie van budgetten en bevoegdheden. Deze doelstelling zal zich

op termijn vertalen in een verschuiving van budgetten en de, daarvoor benodigde bevoegdheden van het ressort Admiraliteit naar de overige ressorts (eenheden).

De specifiek (uniek) toe te rekenen uitgaven bestaan uit personele en materiële uitgaven. Dit betreft onder andere de aanschaf van levensmiddelen, verplaatsingskosten, persoonsgebonden toelagen en uitkeringen, huisvestingskosten en brandstoffen. Daarnaast zijn uitgaven, genoemd onder niet specifiek toe te rekenen uitgaven – met uitzondering van de uitgaven voor instandhouding – met name aan het ressort CZMNED toegerekend.

De niet specifiek toe te rekenen uitgaven bestaan uit personele en materiële uitgaven, onder meer ten behoeve van werving, geneeskundige verzorging, opleiding, bureaunkosten (waaronder communicatiekosten), oefenmunitie, onderhoud gebouwen en terreinen en de instandhouding van materieel.

Toelichting per artikelonderdeel

03.20.17 Ambtelijk burgerpersoneel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten betrekking hebbende op het burgerpersoneel van het ressort Admiraliteit.

Ramingskengetallen burgerpersoneel

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– actief personeel	aantal vte'n	694	678	608	607	602	602
– gemiddeld salaris	x f 1	87 170	87 991	88 225	88 374	88 309	88 309
– totale uitgaven	x f 1000	60 496	59 658	53 641	53 643	53 162	53 162
– niet-actief personeel	aantal vte'n	13	13	13	13	13	13
– gemiddeld salaris	x f 1	62 077	62 231	62 154	62 154	62 077	62 077
– totale uitgaven	x f 1000	807	809	808	808	807	807
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	61 303	60 467	54 449	54 451	53 969	53 969

03.20.18 Militair personeel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten betrekking hebbende op het militair personeel van het ressort Admiraliteit.

Ramingskengetallen militair personeel

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Sterkte begroting 1998 waarvan:	aantal vte'n	1 167	1 029	991	977	971	971
– beroeps onbepaalde tijd	aantal vte'n	929	796	768	754	748	748
– gemiddeld salaris	x f 1	99 125	104 106	103 746	103 480	103 337	103 318
– totale uitgaven	x f 1000	92 087	82 868	79 677	78 024	77 296	77 282
– beroeps bepaalde tijd	aantal vte'n	238	233	223	223	223	223
– gemiddeld salaris	x f 1	55 891	53 215	52 888	52 404	52 359	52 359
– totale uitgaven	x f 1000	13 302	12 399	11 794	11 686	11 676	11 676
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	105 389	95 267	91 471	89 710	88 972	88 958

03.20.19 Overige personele uitgaven

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de personele uitgaven anders dan salarissen. De ramingen hebben betrekking op burger- en militair personeel en zijn in sterke mate afhankelijk van zowel de personeelssterkte als de activiteitenplanning. De uitgaven hebben onder meer betrekking op kleding en uitrusting, voeding, reizen, verplaatsen, representatie, geneeskundige verzorging, overige personele zaken, persoonsgebonden toelagen en uitkeringen, onderwijs en opleidingen, vliegopleidingen en de inhuur van tijdelijk personeel.

De ramingen betreffen zowel die voor het ressort Admiraliteit zelf als de nog niet gedecentraliseerde uitgavenbudgetten ten behoeve van de gehele Koninklijke marine. De ramingskengetallen ten behoeve van de gehele Koninklijke marine zijn derhalve opgenomen onder dit ressort.

Ramingskengetallen overige personele uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– inhuur tijdelijk personeel	aantal mensjaren	26,6	19,7	19,7	19,7	19,7	19,7
– gemiddelde uitgaven per mensjaar	x f 1	72 076	72 076	72 076	72 076	72 076	72 076
– totale uitgaven	x f 1000	1 916	1 420	1 420	1 420	1 420	1 420
– overige persoonsgebonden personele uitgaven voor de Admiraliteit	aantal vte'n (bp en mp)	1 861	1 707	1 599	1 584	1 573	1 573
– gemiddeld per vte	x f 1	3 933	4 284	4 573	4 617	4 649	4 649
– totale uitgaven	x f 1000	7 319	7 313	7 313	7 313	7 313	7 313
– overige persoonsgebonden uitgaven voor de gehele Koninklijke marine	aantal vte'n (bp en mp)	17 569	17 170	16 746	16 723	16 647	16 529
– gemiddeld per vte	x f 1	3 918	3 927	4 028	4 179	4 193	4 251
– totale uitgaven	x f 1000	68 840	67 435	67 459	69 879	69 796	70 260
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	78 075	76 168	76 192	78 612	78 529	78 993

Toelichting inhuur tijdelijk personeel

In verband met piekbelasting, ontstaan door het niet invullen van vacatures, wordt personeel ingehuurd.

Toelichting overige persoonsgebonden personele uitgaven voor de Admiraliteit

Het betreft hier de uitgaven voor reizen van het ressort Admiraliteit.

Toelichting overige persoonsgebonden personele uitgaven voor de gehele Koninklijke marine

Het betreft hier de uitgaven voor kleding en uitrusting, voeding, verplaatsen, representatie, persoonsgebonden toelagen en uitkeringen, onderwijs en opleiding, vliegopleidingen, geneeskundige verzorging en overige personele zaken.

03.20.20 Materiële uitgaven

Onder dit artikelonderdeel worden de materiële uitgaven geraamd. Dit zijn uitgaven voor huisvesting, bureauzaken, informatiesystemen, geneeskundig materiaal, bevoorrading, onderhoud en herstel van het materieel, munitie, data- en telecommunicatie, inventarisgoederen en klein materieel, onderhoud en herstel gebouwen en terreinen, onderhoud en herstel van het materieel, zaken van operationele aard, uitbestedingen aan O-, I- en A-deskundigen, B.T.W., invoerrechten en accijnzen, milieu, brandstoffen, olie en smeermiddelen alsmede de uitgaven voor het oplossen van de millenniumproblemen.

De ramingen betreffen zowel het ressort Admiraliteit als de nog niet gedecentraliseerde uitgavenbudgetten ten behoeve van de gehele Koninklijke marine. De ramingskengetallen ten behoeve van de gehele Koninklijke marine zijn derhalve opgenomen onder dit ressort.

Ramingskengetallen materiële uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– O-, I- & A- deskundigheid	aantal mensjaren	3,5	2,5	2,1	2,1	2,1	2,1
– gemiddelde uitgaven per mensjaar	x f 1	257 040	257 040	257 040	257 040	257 040	257 040
– totale uitgaven	x f 1000	890	650	550	550	550	550
– persoonsgebonden materiële uitgaven	aantal vte'n (bp en mp)	17 569	17 170	16 746	16 723	16 647	16 529
– gemiddeld per vte	x f 1	5 947	6 309	6 397	6 146	6 177	6 278
– totale uitgaven	x f 1000	104 491	108 331	107 124	102 783	102 828	103 777
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	105 381	108 981	107 674	103 333	103 378	104 327
– overige materiële uitgaven	x f 1000	213 424	193 619	192 506	202 564	191 119	197 178
Totaal materiële uitgaven	x f 1000	318 805	302 600	300 180	305 897	294 497	301 505

Toelichting O-, I- en A-deskundigheid

Enkele advieswerkzaamheden op het gebied van de automatisering en de bedrijfsvoering worden aan extern personeel uitbesteed.

Toelichting persoonsgebonden materiële uitgaven

Dit zijn de uitgaven voor huisvesting, bureauzaken, bestuurlijke informatiesystemen, data en telecommunicatie, inventarisgoederen en klein

materieel, geneeskundig materieel, trainingssystemen, herbevoorrading van persoonsgebonden artikelen, milieu en overige materiële zaken die ten behoeve van de gehele Koninklijke marine worden beheerd door het ressort Admiraliteit.

Toelichting overige materiële uitgaven

Naast de uitgaven voor de persoonsgebonden materiële uitgaven en de uitgaven voor de uitbestedingen aan O-, I- en A-deskundigheid, worden binnen dit ressort brandstoffen, olie en smeermiddelen zijn met ramingskengetallen toegelicht. In 1998 is aan de P3-C Orion patrouillevliegtuigen meer dan normaal onderhoud gepleegd. Hierdoor is in dat jaar minder dan normaal gevlogen en derhalve minder kerosine verbruikt. Voor 1999 wordt weer een normaal verbruik voorzien.

Omschrijving		1998	1999
Brandstoffen en smeermiddelen:			
• gasolie schepen	x 1000 m ³	85,8	84,4
• kerosine patrouillevliegtuigen	x 1000 m ³	10,6	14,2
• helikopterbrandstof	x 1000 m ³	2,2	2,2
• Totale uitgaven	x f 1000	33 379	40 340

Op dit ressort worden tevens de uitgaven voor het onderhoud en herstel van het materieel en de herbevoorrading geraamd. De in omvang belangrijkste posten zijn het onderhoud en het herstel van de fregatten, de bevoorradingsschepen, de onderzeeboten en de mijnenbestrijdingsvaartuigen. Delen hiervan worden bij het ressort Ondersteunende eenheden geraamd. De geraamde bedragen worden grotendeels bepaald door de omvang van de vloot, de leeftijd van de verschillende schepen en het Vaar- en onderhoudsplan.

Ook de uitgaven voor het onderhoud en herstel en de herbevoorrading van het bewapeningsmaterieel, de uitgaven op het gebied van onderhoud en herstel en herbevoorrading van het elektronisch en nautisch materieel worden in dit ressort geraamd. Voor deze posten wordt in totaal f 50,4 miljoen geraamd.

Het niet bij het ressort CZMNED ondergebracht deel van de uitgaven voor het onderhoud en herstel van de maritieme patrouillevliegtuigen van het type P3-C Orion en de Lynx-helikopters van de Marine Luchtvaart Dienst wordt binnen het ressort Admiraliteit geraamd. De raming hiervoor in het jaar 1999 bedraagt f 11,4 miljoen.

De uitgaven voor munitie voor het Korps Mariniers, Oto Melara-kanons van de fregatten en overige scheeps- en vliegtuigmunitie, voor zover aangeschaft voor oefendoeleinden, worden binnen het ressort Admiraliteit geraamd. De raming hiervoor in het jaar 1999 bedraagt f 25,9 miljoen.

Binnen het ressort Admiraliteit worden delen van de uitgaven op het gebied van onderhoud van gebouwen en terreinen alsmede de voorzieningen aan gebouwen en terreinen geraamd. Daarnaast worden hier de uitgaven geraamd met betrekking tot de ondergrondse infrastructuur, zoals rioleringen en pijpleidingen, alsmede de kleine renovatieprojecten. De hoogte van de onderhoudsuitgaven is mede afhankelijk van de mogelijkheid om nieuwbouwinvesteringen te plegen. De raming in het ressort Admiraliteit voor het jaar 1999 bedraagt f 45,9 miljoen.

De bedragen voor B.T.W. die niet kunnen worden toegerekend aan specifieke uitgaven, worden binnen het ressort Admiraliteit opgenomen. Hiervoor is een bedrag geraamd van f 10 miljoen.

Daarnaast worden kleinere uitgaven geraamd. De totale omvang in 1999 bedraagt f 9,6 miljoen.

Artikelonderdeel 03.20.21 Wachtgelden en inactiviteitsweden

De uitgaven op dit artikelonderdeel hebben betrekking op de diverse wachtgeldregelingen voor het burger- en militair personeel van de Koninklijke marine. Naast het reguliere wachtgeld worden op dit artikelonderdeel ook de uitgaven voor wachtgelden en uitstroombevorderende maatregelen geraamd en verantwoord die uit het Sociaal Beleidskader (SBK) voortvloeien.

Volgens het gestelde in artikel 4, lid 6, punt a van de Comptabiliteitswet wordt bij dit artikelonderdeel als verplichting opgenomen het bedrag dat als uitgaaf wordt geraamd.

De geraamde bedragen en ramingskengetallen wachtgelden en inactiviteitsweden

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Wachtgelden SBK/UBMO burgerpersoneel:							
– aantallen in uitkeringsjaren	aantal	281	312	348	393	425	398
– bedrag per uitkeringsjaar	x f 1	47 181	49 801	51 264	51 906	51 739	51 731
– toegelicht begrotingsbedrag	x f 1 000	13 258	15 538	17 840	20 399	21 989	20 589
Overige wachtgelden burgerpersoneel:							
– aantallen in uitkeringsjaren	aantal	135	135	130	125	122	120
– bedrag per uitkeringsjaar	x f 1	40 289	38 467	34 623	33 512	32 557	31 192
– toegelicht begrotingsbedrag	x f 1 000	5 439	5 193	4 501	4 189	3 972	3 743
Wachtgelden SBK/UBMO militair personeel:							
– aantallen in uitkeringsjaren	aantal	26	36	39	35	32	24
– bedrag per uitkeringsjaar	x f 1	37 615	41 889	45 077	46 543	46 750	40 458
– toegelicht begrotingsbedrag	x f 1 000	978	1 508	1 758	1 629	1 496	971
Werkloosheidsbesluit militairen:							
– aantallen in uitkeringsjaren	aantal	285	285	285	285	285	285
– bedrag per uitkeringsjaar	x f 1	24 140	24 095	24 074	24 060	24 039	24 039
– toegelicht begrotingsbedrag	x f 1 000	6 880	6 867	6 861	6 857	6 851	6 851
Overige wachtgelden militair personeel:							
– aantallen in uitkeringsjaren	aantal	43	36	12	8	7	6
– bedrag per uitkeringsjaar	x f 1	27 535	27 139	27 750	25 375	28 714	27 833
– toegelicht begrotingsbedrag	x f 1 000	1 184	977	333	203	201	167
Totaal toegelicht met ramingskengetallen	x f 1 000	27 739	30 083	31 293	33 277	34 509	32 321
Bij: uitvoeringskosten	x f 1 000	4 480	4 416	4 416	4 416	4 416	4 416
Totale uitgaven wachtgelden en inactiviteitsweden	x f 1 000	32 219	34 499	35 709	37 693	38 925	36 737
Stand 1e suppletore begroting 1998	x f 1 000	34 357	36 471	37 685	39 645	40 874	
Nieuwe mutaties	x f 1 000	– 2 138	– 1 972	– 1 976	– 1 952	– 1 949	

Toelichting nieuwe mutaties

De mutatie is het gevolg van een neerwaartse bijstelling van de instroomraming ten opzichte van de eerste suppletore begroting 1998. Daarnaast zijn de uitgaven op het loonpeil 1998 gebracht en heeft een aanvulling plaatsgevonden voor de introductie van premiedifferentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen (Pemba).

Uitgaven Sociaal Beleidskader

De geraamde uitgaven voor wachtgelden in verband met het Sociaal Beleidskader (SBK) en de Uitstroombevorderende Maatregel Ouderen (UBMO) worden beïnvloed door de nog in uitvoering zijnde reorganisatie van de Koninklijke marine. Het beleid blijft er op gericht de instroom in de wachtgeldregelingen te beperken, vooral door het gebruik van de SBK-instrumenten gericht op de tewerkstelling van overtollig personeel van de Koninklijke marine binnen en buiten de (Rijks)overheid.

In onderstaand overzicht zijn de voorziene uitgaven voor het Sociaal Beleidskader opgenomen. De uitgaven hebben zowel betrekking op burgerpersoneel als op militair personeel van de Koninklijke marine. De uitgaven worden, met uitzondering van de wachtgelden, verantwoord ten laste van de artikelonderdelen ambtelijk burgerpersoneel, militair personeel en overige personele uitgaven. De uitgaven van de wachtgelden worden geraamd en verantwoord ten laste van dit artikelonderdeel 03.20.21.

Sociaal Beleidskader (bedragen x f 1000)	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– Om-, her-, bijscholing en outplacement	280	280	280	280	280	280
– Verplaatsen	100	100	100	100	100	100
– Wachtgelden SBK/UBMO burgerpersoneel	13 258	15 538	17 840	20 399	21 989	20 589
– Wachtgelden SBK/UBMO militair personeel	978	1 508	1 758	1 629	1 496	971
– BDOS plaatsingen burgerpersoneel	2 829	3 673	6 505	5 701	1 110	0
– BDOS plaatsingen militair personeel	2 571	3 322	2 276	1 032	0	0
Totaal Sociaal Beleidskader	20 016	24 421	28 759	29 141	24 975	21 940

03.21 Subsidies en bijdragen

De grondslag van het artikel en het te voeren beleid

Ten laste van dit artikel worden uitgaven geraamd voor subsidies en bijdragen. Deze worden verleend aan instanties die activiteiten uitvoeren die het belang van de Koninklijke marine direct of indirect dienen. De doelstellingen van deze instanties worden uiteengezet in bijlage 6 (de subsidiebijlage).

In overeenstemming met het gestelde in artikel 4, lid 6, punt a van de Comptabiliteitswet wordt bij dit begrotingsartikel als verplichting opgenomen het bedrag dat als uitgaaf wordt geraamd.

De uitgaven

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerpbegroting 1998	848	838	778	768	768	
1e suppletore wet 1998						
Nieuwe mutaties	- 315	- 305	- 295	- 285	- 285	
Stand ontwerpbegroting 1999	533	533	483	483	483	483

Toelichting op de nieuwe mutaties

Het grootste deel van het aan de Stichting Militaire Tehuizen Overzee (SMTO) toekomende bedrag betreft zaken die niet onder de subsidie-regeling valt. Om die reden is een en ander dan ook aangepast. Wat nu nog wordt geraamd en verantwoord (f 0,015 miljoen), betreft de feitelijke subsidie.

De onderverdeling naar artikelonderdelen respectievelijk soort van subsidies en bijdragen (x f 1000)

Artikelonderdeel	Uitgaven					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003
03.21.01 Koninklijke marine jachtclub	117	117	117	117	117	117
03.21.02 Marine Watersportvereniging	71	71	71	71	71	71
03.21.03 Marine Sanatoriumfonds	5	5	5	5	5	5
03.21.04 Koninklijke Vereniging Marine Officieren	75	75	75	75	75	75
03.21.05 Zeekadetkorps Nederland	50	50	50	50	50	50
03.21.06 Stichting Militaire Tehuizen Overzee	15	15	15	15	15	15
03.21.07 Bijdrage aan het ministerie van Economische Zaken ten behoeve van het Nederlands Instituut voor Maritieme Ontwikkeling (NIM)	200	200	150	150	150	150
Totaal	533	533	483	483	483	483

03.22 Investerings groot materieel en infrastructuur

De grondslag van het artikel en het te voeren beleid

Ten laste van dit artikel worden de uitgaven geraamd voor de investeringen in groot materieel en infrastructuur die niet onder het begrotings-artikel 03.20 Personeel en materieel worden geraamd en verantwoord.

Het beleid is gericht op de verbetering van het bestaande materieel, de opheffing van tekortkomingen en vervanging van verouderd materieel. De nadruk ligt op investeringen ten behoeve van luchtverdediging, mijnenbestrijding, onderzeebootbestrijding in kustwateren en vergroting van de strategische mobiliteit bij inzet voor crisisbeheersingsoperaties.

De belangrijkste projecten in de komende jaren zijn de aanbouw van de fregatten van De Zeven Provinciën-klasse, het Capability Upkeep Program (CUP) van de P3-C Orion maritieme patrouillevliegtuigen, het project aanpassing mijnenbestrijdingscapaciteit (PAM) en het project NH-90. Daarnaast is het project Millennium opgenomen waarin fondsen zijn gereserveerd voor detectie, analyse, reparatie en testen van systemen.

Daarnaast worden infrastructurele projecten uitgevoerd. Dit betreft renovatie en nieuwbouw, mede als gevolg van de aanpassing van de organisatie en nieuwe wetgeving op het gebied van ARBO en Milieu.

Het artikel is onderverdeeld in de volgende artikelonderdelen: schepen, vliegtuigen, elektronisch materieel, munitie, overig groot materieel en infrastructuur.

Het geheel van de bij de artikelonderdelen genoemde ontwikkelingen leidt tot de mutaties in de verplichtingen- en uitgavenopbouw van de genoemde projecten.

De ramingen zijn in prijspeil 1998.

De verplichtingen en uitgaven

Opbouw verplichtingen vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000)

	t/m 1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp- begroting 1998			885 431	2 028 312	572 775	537 590	885 828	
Verwerking amende- ment Zijlstra			- 4 400					
Stand autorisatie begroting 1998			881 031	2 028 312	572 775	537 590	885 828	
Mutaties 1e suppletore wet 1998			1 225 516	- 4 040	- 3 965	- 3 965	- 3 965	
Stand 1e suppletore wet 1998			2 106 547	2 024 272	568 810	533 625	881 863	
Nieuwe mutaties: Fregatten van De Zeven Provinciën- klasse			313 800	60 100	- 15 800	- 14 300	- 130 200	
Vervanger S/L fregatten			0	0	0	0	- 303 200	
Aanpassing mijnenbestrijdings- capaciteit			- 538 400	634 800	12 700	- 43 100	5 500	
NH-90			- 74 300	72 800	- 160 700	203 600	- 21 500	
Cup P3-C Orion			- 244 800	278 300	0	0	0	
Millennium			8 480	46 310	0	0	0	
Vorming één marinebedrijf			- 7 700	- 5 000	11 000	0	0	
Overige projecten, per saldo			- 27 524	- 179 869	- 46 901	310 014	97 358	
Stand ontwerp- begroting 1999	1 287 432	445 568	1 536 103	2 931 713	369 109	989 839	529 821	605 415

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000)

	t/m 1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp-begroting 1998			846 569	958 196	1 050 691	969 766	1 007 355	
Verwerking amendement Zijlstra			- 4 400					
Stand autorisatie-begroting 1998			842 169	958 196	1 050 691	969 766	1 007 355	
Mutaties 1e suppletore wet 1998			24 816	- 4 040	- 3 965	- 3 965	- 3 965	
Stand 1e suppletore wet 1998			866 985	954 156	1 046 726	965 801	1 003 390	
Nieuwe mutaties: Fregatten van De Zeven Provinciën-klasse			- 52 394	61 010	35 711	31 547	5 668	
Vervanger S/L fregatten			0	0	0	0	- 3 000	
Aanpassing mijnenbestrijdingscapaciteit			- 127 744	- 104 022	9 530	36 528	30 278	
NH-90			- 9 078	- 7 136	- 26 461	- 23 782	- 14 355	
Cup P3-C Orion			- 5 600	- 29 100	- 15 969	- 22 922	- 18 362	
Millennium			1 780	43 250	9 760	0	0	
Vorming één marinebedrijf			- 6 923	- 1 138	11 068	0	0	
Overige projecten, per saldo			25 277	- 13 507	- 48 556	- 76 333	- 50 998	
Stand ontwerp-begroting 1999			692 303	903 513	1 021 809	910 839	952 621	973 115

Artikelonderdeel Schepen

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Schepen	1 211 300	831 200	416 381	556 759	643 287	560 210	551 641	480 598

Op dit artikelonderdeel worden de uitgaven geraamd voor investeringen in het varend materieel van de Koninklijke marine. De volgende projecten worden thans financieel afgerond: Multi-Purpose Fregatten, Vervanging Poolster (AOR), Landing Platform Dock (amfibisch transportschip) en de onderzeeboten van de Walrus-klasse. Voor het project fregatten van de De Zeven Provinciën-klasse zijn de verplichtingen voor de bouwmeestercontracten alsmede een aantal Sensor-, Wapen- en Commandosysteem (Sewaco)-onderdelen al aangegaan. De Landing Craft Utilities zijn eveneens aanbesteed. De projecten Aanpassing Mijnenbestrijdingscapaciteit (PAM) en Vervanging Zuiderkruis zijn in voorbereiding. Voor het project vervanging S/L Fregatten zijn tot en met het jaar 2003 geen uitgaven geraamd. De projecten fregatten van de De Zeven Provinciën-klasse en Aanpassing Mijnenbestrijdingscapaciteit worden hieronder toegelicht.

Project fregatten van de De Zeven Provinciën-klasse

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Fregatten De Zeven Provinciën-klasse	1 148 903	120 778	314 795	470 389	488 535	414 289	343 006	314 730

Op 2 maart 1998 is bij de Koninklijke Schelde Groep de bouw begonnen van het eerste fregat van de De Zeven Provinciën-klasse (LCF-project). Het betreft hier een serie van vier luchtverdedigings- en commandofregatten die de twee geleide wapenfregatten van de Tromp-klasse en twee van de vier resterende standaardfregatten zullen vervangen. De Koninklijke marine verzorgt de verwerving en de integratie van de Sewaco-systemen. Door een vertraging in de verwerving van onderdelen van het luchtverdedigingssysteem heeft een aanpassing van betalingsmomenten plaatsgevonden. Het betreft hier met name de radarsystemen «Active Phased Array Radar» (APAR) en SMART-L. Het budget voor het totale project blijft ongewijzigd.

De proeftocht van het eerste schip is voorzien in 2001 en de overdracht aan de Koninklijke marine in 2002. De volgende drie schepen volgen telkens een jaar later. In het project wordt onder meer samengewerkt met Duitsland en Spanje.

De verplichtingen die in 1998 worden aangegaan, hebben betrekking op onder andere de SMART-L, de APAR, het informatieverwerkendstelsel en de sonar.

Op 18 maart 1998 is het parlement ingelicht over de voortgang van het project met een gecombineerde basisbeschrijving en eerste jaar-rapportage (Kamerstukken II, 25 800 X, nr. 3). Het budget voor het LCF-project bedraagt f 3195,4 miljoen voor nieuwbouw en f 94,2 miljoen voor walreserveden.

Project Aanpassing Mijnenbestrijdingscapaciteit

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
PAM		685 709	6 003	53 281	148 412	115 496	123 895	82 767

Het project aanpassing mijnenbestrijdingscapaciteit (PAM) betreft het samenvoegen van de eerdere projecten «vervanging mijnenbestrijdingscapaciteit Dokkum-klasse» en «Capability Upkeep Program Alkmaar-klasse». De instandhouding van de hydrografische capaciteit is eveneens onderdeel van het project.

Als gevolg van de invulling van de taakstelling uit het regeerakkoord wordt het beschikbare budget voor 1999 verlaagd met f 71,9 miljoen. Hierdoor zal het project een jaar extra vertragen, met als gevolg dat de verbeterde mijnenbestrijdingscapaciteit later beschikbaar zal komen.

Onderdeel van het PAM is de instandhouding van de hydrografische capaciteit van de Koninklijke marine. Gezien de technische staat van de Noordzee-opnemers dient de verplichting voor de instandhouding van de hydrografische capaciteit in 1999 te worden aangegaan.

Tevens worden de verplichtingen voor het mijnenvernietigingssysteem en de sonarsystemen in 1999 aangegaan.

Het budget voor het PAM-project blijft ongewijzigd f 753,9 miljoen.

Artikelonderdeel vliegtuigen

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Vliegtuigen	23 200	1 399 900	17 503	28 713	58 370	70 530	84 323	100 359

Op dit artikelonderdeel worden de uitgaven geraamd voor het vliegend materieel van de Koninklijke marine. Het betreft hier voornamelijk de vervanging van de Lynx-helikopters en de CUP van de P3-C Orion maritieme patrouillevliegtuigen. Deze projecten worden hieronder toegelicht. Andere projecten die op dit artikelonderdeel worden geraamd, zijn de Bolted Main Rotorheads voor de Lynx-helikopters en het Global Positioning System (GPS) voor de P3-C Orion maritieme patrouillevliegtuigen.

Project NH-90

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
NH-90	1 802	1 121 576	12 328	18 889	37 753	51 427	58 651	69 244

Het NH-90 project is een internationaal samenwerkingsproject dat wordt uitgevoerd met Frankrijk, Duitsland en Italië. Voor Nederland gaat het om de vervanging van de 22 Lynx-helikopters van de Koninklijke Marine door 20 NH-90-helikopters in de maritieme versie. Eind 1997 is de offerte van de industrie voor de pre-productie- en productiefase ontvangen. De positiebepaling van de landen onderling en de onderhandelingen met de industrie hierover zijn nog gaande.

Voor zowel de productievoorbereiding als de productie zelf wordt uitgegaan van het aangaan van de verplichtingen in 1999. Oplevering van de eerste helikopters is voorzien vanaf 2004. De planning staat echter onder druk.

Het parlement is op 10 maart 1998 (Kamerstukken II, 25 928 X, nr. 1) ingelicht over de voortgang van het project. Het budget voor het NH-90 project bedraagt f 1727,8 miljoen.

Project Capability Upkeep Program voor de P3-C Orions

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
CUP		278 312			15 339	17 103	23 672	29 115

Het CUP voor de maritieme patrouillevliegtuigen betreft de modernisering van de sensor-, wapen- en commandosystemen van de P3-C Orions van de Koninklijke marine. Tijdens de voorstudie is de behoeftestelling nogmaals gezien en is overleg gevoerd met de Navo-bondgenoten omtrent aansluitingen bij soortgelijke programma's. Hierbij is gebleken dat de projectdefinitie van voor het project van belang zijnde overeenkomstige programma's eerst in de tweede helft van 1998 definitief zal worden vastgesteld. Als gevolg van de invulling van het regeerakkoord wordt het beschikbare budget in 1999 verlaagd met f 3,4 miljoen. Hierdoor wordt het CUP een jaar vertraagd en zal de verbeterde capaciteit van de P3-C Orion later beschikbaar komen.

Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat de gehele verplichting voor het CUP in 1999 zal worden aangegaan.

Rond de jaarwisseling zal het parlement nader worden ingelicht. Voor dit project is ongewijzigd f 278,3 miljoen gereserveerd.

Artikelonderdeel elektronisch materieel

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Elektronisch materieel	82 500	180 200	63 594	47 382	46 712	61 518	88 404	90 691

Op dit artikelonderdeel worden de uitgaven geraamd voor het elektronisch materieel van de Koninklijke marine, voor zover deze niet in een projectbudget onder een ander artikelonderdeel zijn opgenomen. Het gaat om het Verbeterd Actief Onderzeebootbestrijdingssysteem ATAS, het project Local Area Missile System (LAMS), het project satellietcommunicatie voor militair gebruik (MILSATCOM), het geïntegreerd verbindingproject, de vervanging verbindingssystemen Mariniers, de update van de Lynx full-mission flighttrainer, de basistrainer M-fregatten, navigatie- en communicatiemiddelen en de P3-C Orion radio-, peil-, zoek- en ontvangst-apparatuur en 99-kanaals sonoboeyontvanger. De projecten ATAS, LAMS en MILSATCOM worden onderstaand nader toegelicht.

Project Verbeterd Actief Onderzeeboot Bestrijdingssysteem ATAS

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
ATAS		104 600			5 500	15 800	26 100	29 500

Het Active Towed Array System (ATAS) is bedoeld voor het verbeteren van de actieve opsporingscapaciteit onder andere bij de meer complexe onderzeebootbestrijdingsoperaties dicht bij land en in ondiep water. Het voornemen bestaat de M-fregatten met deze systemen uit te rusten. Het project is in een gecombineerde voorstudie/studiefase. Als gevolg van de invulling van het regeerakkoord wordt het beschikbare budget in 1999 verlaagd met f 1,2 miljoen. Hierdoor wordt het project een jaar vertraagd en zal de verbeterde opsporingscapaciteit later beschikbaar komen.

Project Local Area Missile System (LAMS)

Het project Local Area Missile System (LAMS) is een ontwikkelingsproject met een viertal onderdelen. Deze vormen de kern van het luchtverdedigingssysteem van de fregatten van de De Zeven Provinciën-klasse (LCF-project). In het kader van de gecombineerde basisbeschrijving en eerste jaarrapportage van het LCF-project (Kamerstukken II, 25 800 X, nr. 3) is tevens gerapporteerd omtrent de voortgang van het project LAMS.

Het project bevindt zich in de eindfase. Van de totale projectomvang van f 130,5 miljoen moet nog f 12,5 miljoen worden betaald.

Project MILSATCOM

Dit project voorziet in de krijgsmachtbrede behoefte aan satellietcommunicatiecapaciteit voor militair gebruik. Voor het project is een investeringsbudget geraamd van f 283 miljoen. Het budget is op basis van verbruikseenheden volgens een vaste verdeelsleutel aan de krijgsmacht delen toegerekend.

De Koninklijke marine is belast met de uitvoering van dit project. Het DMP-B document is op 9 februari 1998 aan de Tweede Kamer aangeboden (Kamerstukken II, 1997/98, 25 886 X, nr. 1).

Dit project maakt deel uit van de invulling van de taakstelling uit het regeerakkoord. Voor de Koninklijke marine heeft dit in 1999 geen financiële consequenties.

Artikelonderdeel munitie

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Munitie	68 600	360 400	15 115	44 997	70 700	76 280	85 010	145 048

Op dit artikelonderdeel worden de uitgaven geraamd voor de aanschaf van kapitale munitie zoals onder andere de Standard-Missiles, de Nato Seasparrow missiles (NSSM), de Evolved Seasparrow Missiles (ESSM), de Harpoon-missiles en de torpedo's. Tevens wordt rekening gehouden met de aanschaf van conventionele munitie, zoals die voor de klein kaliber wapens en de Oto Melara-kanons, voor zover deze munitie als aanvulling van de oorlogsvoorraden wordt verworven.

Als norm voor de kapitale munitie wordt de «Nato maritime stockpile planning guidance» (NMSPG) gehanteerd. In deze NMSPG zijn de normen voor de Koninklijke marine vastgesteld, uitgaande van de sterkte en samenstelling van de vloot volgens de Prioriteitennota.

Artikelonderdeel overig groot materieel

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Overig groot materieel	55 503	103 613	93 311	121 570	98 440	59 262	59 604	73 280

Dit artikelonderdeel betreft projecten die naar hun aard niet in één van de andere artikelonderdelen van het groot materieel kunnen worden ondergebracht, waaronder automatisering van de bestuurlijke informatiesystemen en projecten die niet groter zijn dan f 5 miljoen. Van de projecten met een omvang van meer dan f 5 miljoen, betreft het hier onder andere:

Project vorming één marinebedrijf

Als uitvloeisel van de doelmatigheidsoperatie is besloten tot het vormen van één onderhoudsbedrijf voor de Koninklijke marine. Het nieuwe bedrijf zal worden gevormd uit achtereenvolgens de Rijkswerf, het Sewacobedrijf en het MEOB-Oegstgeest. De verhuizing van het MEOB-Oegstgeest naar Den Helder en de volledige integratie tot één marinebedrijf zal naar verwachting in 2000 zijn voltooid. Medio 1997 zijn de afzonderlijke bedrijven reeds bestuurlijk samengevoegd.

Project Millennium

De millenniumproblematiek kan zich voordoen bij alle informatiesystemen, zowel bij wapen- en commandosystemen als bij bestuurlijke informatiesystemen. De systemen die vitaal zijn voor de continuïteit van de primaire taakstelling van de Koninklijke marine krijgen prioriteit bij het onderzoek naar en waar nodig, het oplossen van het millenniumprobleem. Voorts worden plannen opgesteld voor de eventuele noodzakelijke aanpassing van de overige systemen. De detectie, analyse, reparatie en het testen van de binnen de Koninklijke marine aanwezige systemen wordt geraamd op f 81,5 miljoen, waarvan f 48 miljoen in 1999. Van het totaal is f 54,8 miljoen als projectbudget specifiek voor het oplossen van het millenniumprobleem gereserveerd. De overige f 26,7 miljoen maakt onderdeel uit van reguliere budgetten, waarvan f 5,3 miljoen in het investeringsartikel en f 21,4 miljoen in het artikel Personeel en materieel.

Van de raming voor 1999 wordt f 26,2 miljoen gefinancierd uit de co-financiering van het ministerie van Financiën. De overige f 21,8 miljoen is binnen de begroting van de Koninklijke marine gevonden, met name door het vertragen van investeringsprojecten.

Artikelonderdeel Infrastructuur

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Infrastructuur	95 000	56 400	86 399	104 092	104 300	83 039	83 639	83 139

Op dit artikelonderdeel wordt het (nieuw-)bouwprogramma voor gebouwen, werken en terreinen voor de Koninklijke marine geraamd. Binnen dit artikelonderdeel vinden als gevolg van het actualiseren van de ramingen diverse bijstellingen plaats. Deze aanpassingen in het bouwprogramma leiden tot een verlaging van de ramingen, met name in de jaren 2001 en 2002. In de nieuwe ramingen zijn onder meer de volgende ontwikkelingen verwerkt:

- de nieuwbouw van de kantoorruimten voor het Commandement Zeemacht in het Caribisch Gebied is in uitvoering en zal in 1998 zijn afgerond. Dit wordt gecombineerd met ruimten voor de Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba;
- de bouw van het zendstation Ouddorp heeft vertraging opgelopen. Het project is in 1997 begonnen en zal in 1998 worden voltooid;
- op de Van Ghentkazerne te Rotterdam is de nieuwbouw voor het hoofdkwartier van het Korps Mariniers uitgesteld. Eerst moeten enkele noodzakelijke legeringsgebouwen en het bedrijfsrestaurant gereed zijn;
- aanpassing van de haven en de noodzakelijke uitbreiding van de loodsen op de Joost Dourlein-kazerne op Texel. Deze projecten zullen in 1998 beginnen;
- op de marinekazerne Willemsoord op het Nieuwe Haventerrein in Den Helder zijn de nieuwbouw en de renovatiewerkzaamheden ten behoeve van de legering van officieren en kantoorruimte voor CZMNED vertraagd.

04. BELEIDSTERREIN KONINKLIJKE LANDMACHT

Algemeen

De uitgaven onder het artikel 04.20 Personeel en materieel bij het beleidsterrein Koninklijke landmacht zijn verdeeld over vijf ressorts (en het artikelonderdeel wachtgelden): het 1(GE/NL) Legerkorps, het Nationaal Commando, het Commando Opleidingen Koninklijke landmacht, de groep Overige eenheden Bevelhebber Landstrijdkrachten (BLS) en de Landmachtstaf. De artikelen 04.21 Subsidies en 04.22 Investerings groot materieel en infrastructuur completeren de begroting van de Koninklijke landmacht. De totale geraamde uitgaven van de Koninklijke landmacht voor de jaren 1998 tot en met 2003 zijn als volgt te specificeren:

bedragen x f 1000	1998	1999	2000	2001	2002	2003
04.20 Personeel en materieel						
– 1(GE/NL) Legerkorps	1 097 553	1 000 369	991 974	981 132	961 686	959 491
– Nationaal Commando	1 174 075	1 130 360	1 092 652	1 064 630	1 044 946	1 034 487
– Commando Opleidingen Koninklijke landmacht	298 111	438 826	437 017	439 141	437 896	440 823
– Overige eenheden Bevelhebber der Landstrijdkrachten	885 499	909 563	834 091	832 376	834 259	822 275
– Landmachtstaf	97 819	72 155	70 937	71 406	71 557	71 552
– Wachtgelden en inactiviteitswedden	111 827	107 881	108 353	108 842	103 062	96 173
Totaal Personeel en materieel	3 664 884	3 659 154	3 535 024	3 497 527	3 453 406	3 424 801
04.21 Subsidies en bijdragen	1 849	1 854	1 853	1 858	1 861	1 861
04.22 Investerings groot materieel en infrastructuur	808 137	1 050 028	1 133 639	1 078 041	1 201 190	1 084 449
Totale uitgaven	4 474 870	4 711 036	4 670 516	4 577 426	4 656 457	4 511 111

Uitgaven die betrekking hebben op de samenwerking met de Nederlandse Antillen en Aruba en op attachés worden, overeenkomstig de nota «Herijking van het buitenlands beleid» (Kamerstukken II 1994/95, 24 337 X, nr. 1), verantwoord op het artikel 08.04 Overige uitgaven Internationale Samenwerking.

04.20 Personeel en materieel

De grondslag van het artikel en het te voeren beleid

Naar aanleiding van de gewijzigde begrotingsindeling, als gevolg van de integratie van de begrotingsartikelen personeel en materieel en het Verbeterd Economisch Beheer (Kamerstukken II 1995/1996, 24 400 X, nr. 113), wordt met ingang van de begroting 1998 inzicht gegeven in de bedrijfsvoeringsuitgaven per ressort. De vijf ressorts waar het bij de Koninklijke landmacht om gaat zijn: het 1(GE/NL) Legerkorps, het Nationaal Commando, het Commando Opleidingen Koninklijke landmacht, de groep Overige Eenheden BLS en de Landmachtstaf. Per ressort worden vier vaste artikelonderdelen gepresenteerd: ambtelijk burgerpersoneel, militair personeel, overige personele uitgaven en materiële uitgaven. Met ingang van de begroting 1998 worden de wachtgelduitgaven voor het burger- en het militair personeel op het artikelonderdeel 04.20.21 geraamd en verantwoord.

De uitgaven voor het actief dienend personeel zijn geraamd met behulp van het Systeem Nieuwe Integrale Personeelsbegroting (SNIP). De uitkomst hiervan is aangepast voor de categorieën (Niet-Nederlands

Hulppersoneel, Nationale Reserve-(NATRES)personeel en zakgelders) die niet in het SNIP zijn opgenomen en voor ontwikkelingen in de komende jaren.

De verplichtingen en uitgaven

Opbouw verplichtingen vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000)

	t/m 1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp- begroting 1998			3 545 012	3 415 711	3 245 429	3 215 514	3 176 873	
Mutaties 1e suppletore wet 1998			1 959	- 3 011	- 3 185	- 2 748	- 2 420	
Stand 1e suppletore wet 1998			3 546 971	3 412 700	3 242 244	3 212 766	3 174 453	
Nieuwe mutaties: 1(GE/NL) Legerkorps Nationaal			44 640	- 67 096	- 97 763	- 140 835	- 157 570	
Commando Commando			124 640	105 968	116 959	113 835	108 959	
Opleidingen KL Overige eenheden			- 575	160 145	160 517	161 988	161 373	
BLS			59 012	86 803	56 104	175 454	117 689	
Landmachtstaf Wachtgelden en inactiviteitswedden			- 1 848	- 18 400	- 12 296	- 10 282	- 8 832	
			- 16 973	- 23 019	- 12 347	642	- 2 338	
Stand ontwerp- begroting 1999		489 490	3 755 867	3 657 101	3 453 418	3 513 568	3 393 734	3 386 596

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000)

		1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp- begroting 1998			3 480 686	3 409 123	3 332 718	3 291 389	3 252 120	
Mutaties 1e suppletore wet 1998			1 959	- 3 011	- 3 185	- 2 748	- 2 420	
Stand 1e suppletore wet 1998			3 482 645	3 406 112	3 329 533	3 288 641	3 249 700	
Nieuwe mutaties: 1(GE/NL)Legerkorps Nationaal			47 667	- 67 096	- 97 763	- 140 835	- 157 570	
Commando Commando			127 749	115 542	126 758	122 489	112 804	
Opleidingen KL Overige eenheden			1 110	160 145	160 517	161 988	161 373	
BLS			20 041	85 870	40 622	74 884	98 269	
Landmachtstaf Wachtgelden en inactiviteitswedden			2 645	- 18 400	- 12 296	- 10 282	- 8 832	
			- 16 973	- 23 019	- 12 347	642	- 2 338	
Stand ontwerp- begroting 1999		3 664 884	3 659 154	3 535 024	3 497 527	3 453 406	3 424 801	

Toelichting op de nieuwe uitgavenmutaties

Bovenvermelde verplichtingen- en uitgavenmutaties worden toegelicht bij de ramingen van de ressorts en het artikelonderdeel Wachtgelden en inactiviteitswedden.

De verplichtingen en uitgaven 1(GE/NL) Legerkorps

Het ressort betreft het Nederlandse deel van 1(GE/NL) Legerkorps. Dit bestaat uit 1(NL) Divisie «7 December», 11 Luchtmobiele brigade en het Nederlandse aandeel in de binationale legerkorpsstaf en de binationale legerkorpsstroepen (Command Support Group).

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen en de uitgaven (x f 1000)

Artikelonderdeel	Verplichtingen						Uitgaven					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	1998	1999	2000	2001	2002	2003
04.20.01 Ambtelijk burgerpersoneel	20 672	9 447	9 458	9 466	9 449	9 452	20 672	9 447	9 458	9 466	9 449	9 452
04.20.02 Militair personeel	948 507	861 172	859 003	847 836	827 816	825 343	948 507	861 172	859 003	847 836	827 816	825 343
04.20.03 Overige personele uitgaven	38 432	38 266	38 421	39 481	39 475	39 562	38 646	38 266	38 421	39 481	39 475	39 562
04.20.04 Materiële uitgaven	86 915	91 484	85 092	84 349	84 946	85 134	89 728	91 484	85 092	84 349	84 946	85 134
Stand ontwerp-begroting 1999	1094 526	1000 369	991 974	981 132	961 686	959 491	1097 553	1000 369	991 974	981 132	961 686	959 491
Stand 1e suppletoor 1998	1049 886	1067 465	1089 737	1121 967	1119 256		1049 886	1067 465	1089 737	1121 967	1119 256	
Nieuwe mutaties	44 640	- 67 096	- 97 763	- 140 835	- 157 570		47 667	- 67 096	- 97 763	- 140 835	- 157 570	

Specificatie nieuwe mutaties (bedragen x f 1000)

Omschrijving	1998	1999	2000	2001	2002
Technische bijstellingen: - loon- en prijsaanpassingen 1998	91 484	126 174	128 768	126 668	121 980
Sub-totaal technische bijstellingen	91 484	126 174	128 768	126 668	121 980
Beleidsmatige bijstellingen: - aanpassing van de begrotingssterkte	- 31 717	- 181 881	- 210 604	- 265 469	- 274 657
- overige mutaties, per saldo	- 12 100	- 11 389	- 15 927	- 2 034	- 4 893
Sub-totaal beleidsmatige bijstellingen	- 43 817	- 193 270	- 226 531	- 267 503	- 279 550
Totaal van de nieuwe mutaties	47 667	- 67 096	- 97 763	- 140 835	- 157 570

Toelichting op de nieuwe mutaties

Technische bijstellingen

De uitgavenniveaus zijn aangepast op het prijs- en loonniveau 1998. In de loonbijstellingsbedragen is de compensatie voor de Pemba-uitgaven begrepen (introduktie van premiedifferentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen).

Door met name de stijging van de VROB-component is het gemiddelde salaris van militair personeel van 1(GE/NL) Legerkorps aanzienlijk gestegen. Het gemiddelde salaris van een BBT'er ligt ook hoger als gevolg van het beleid om meer contractverlengingen aan te bieden. De BBT'er blijft hierdoor immers langer in dienst en ontvangt meer periodieken.

Beleidsmatige bijstellingen

Aanpassing van de begrotingssterkte

Per 1 januari 1999 worden de schoolbataljons van het 1(GE/NL) Legerkorps overgeheveld naar het Opleidingscentrum Initiële Opleidingen (OCIO) van het ressort COKL. Als gevolg hiervan worden met ingang van 1 januari 1999 170 burger vte'n en 577 militaire vte'n overgeheveld. Gelijktijdig worden ook de daarbij behorende overige personele en materiële uitgaven overgeboekt.

Een verbeterd inzicht in de personele planning leidt voorts tot een neerwaartse bijstelling van het burgerpersoneelsbestand van 34 vte'n.

De bijstelling op de militaire personeelssterkte betreft met name de verschuiving tussen BOT- en BBT-personeel. Tot 2003 zal het militaire personeelsbestand (BOT en BBT) ongeveer 13 800 vte'n bedragen. Daarbinnen vindt echter een verschuiving plaats van het relatief duurdere BOT-personeel naar het relatief goedkopere BBT-personeel. Ook is ten opzichte van de vorige begroting rekening gehouden met een lagere instroom van BBT-personeel. Doordat het instrument van contractverlengingen wordt toegepast om de gevolgen van de tegenvallende werving te beperken, kan met een lagere instroom worden volstaan.

Overige mutaties, per saldo

De overige mutaties hebben onder meer betrekking op de verwerking van de minder-behoefte aan uitbesteding van O-, I- en A-personeel vanaf 2000, de bijstelling van de uitgaven voor informatiesystemen, achterstallig onderhoud, milieu, huisvesting, bureauzaken en inventarisgoederen.

Activiteitentoelichting

De vorming van een beroepsleger heeft grote invloed gehad op het 1(GE/NL) Legerkorps. Naast de binationale samenwerking moeten er voortdurend eenheden beschikbaar zijn voor inzet in vredesoperaties. Het impliceert dat het ressort zich voortdurend dient voor te bereiden op een breed scala van inzetopties en derhalve flexibel en anticiperend moet optreden.

Het 1(GE/NL) Legerkorps levert nagenoeg alle operationele eenheden van de Koninklijke landmacht voor werkelijke inzet. Teneinde de opgedragen taken binnen de vereiste reactietijden te kunnen uitvoeren en voortdurend eenheden gereed te hebben voor inzet in vredesoperaties, is een constante hoge graad van geoefendheid noodzakelijk. Er is in toenemende mate sprake van gezamenlijk optreden in internationaal verband en in samenwerking met andere krijgsmachtdelen. In dit kader moeten eenheden aan hoge eisen voldoen. De uitbreiding van het takenpakket maakt daarenboven oefeningen onder andere, meer extreme, klimatologische omstandigheden noodzakelijk. Voorts vergt een daadwerkelijke inzet in vredesoperaties veelal nog aanvullende opleidingen in verband met bepaalde situationeel aanwezige omstandigheden.

De activiteiten van het 1(GE/NL) Legerkorps worden onderverdeeld in:

- opleiden en oefenen;
- eenheden gereedstellen voor vredesondersteunende operaties;
- overige steunverlening.

De activiteiten op het gebied van opleiden en oefenen kunnen in twee hoofdgebieden worden verdeeld. Het eerste hoofdgebied bestaat uit activiteiten om de basisinzetbaarheid te garanderen. Deze hebben een standaard karakter, een hoge herhalingsfactor en een vast patroon. Voor dit basispakket hanteert het 1(GE/NL) Legerkorps 630 000 oefenmandagen per jaar. Het tweede hoofdgebied omvat een breed en gevarieerd scala aan oefeningen om ook de hogere niveaus te trainen (brigade, divisie en legerkorps) en om te voldoen aan internationale verplichtingen. Internationale oefeningen betreffen deelname aan het Partnerschap voor de Vrede (PvV)-programma voor de Navo, oefeningen met de drie kandidaat-leden van de Navo en oefeningen van 11 Luchtmobiele brigade met de Multi National Division (Central).

Voor het gereedstellen van eenheden, wordt meestal een aanvullend programma opgesteld. De komende jaren wordt rekening gehouden met een jaarlijkse inzet van 1350 manjaren.

Toelichting per artikelonderdeel

04.20.01 Ambtelijk burgerpersoneel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten die betrekking hebben op het burgerpersoneel van het 1(GE/NL) Legerkorps.

Ramingskengetallen ambtelijk burgerpersoneel

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– actief personeel	aantal vte'n	307	136	136	136	136	136
– gemiddeld salaris	x f 1	66 472	67 478	67 559	67 610	67 493	67 515
– totale uitgaven	x f 1000	20 407	9 177	9 188	9 195	9 179	9 182
– niet-actief personeel	aantal vte'n	4	4	4	4	4	4
– gemiddeld salaris	x f 1	66 250	67 500	67 500	67 750	67 500	67 500
– totale uitgaven	x f 1000	265	270	270	271	270	270
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	20 672	9 447	9 458	9 466	9 449	9 452

Toelichting ambtelijk burgerpersoneel

De verkleining van het burgerpersoneelsbestand in 1999 (ten opzichte van 1998) is een gevolg van de overheveling van de schoolbataljons en het voor de oprichting van de overkoepelende kernstaf Opleidingscentrum Initiële Opleidingen benodigde personeel naar het ressort COKL. De totale overheveling van burgerpersoneel omvat 170 vte'n.

04.20.02 Militair personeel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten die betrekking hebben op het militair personeel van het 1(GE/NL) Legerkorps.

Ramingskengetallen militair personeel

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Sterkte begroting 1999 waarvan:	aantal vte'n	15 859	13 875	13 870	13 785	13 790	13 850
– beroeps onbepaalde tijd	aantal vte'n	4 664	4 080	3 970	3 810	3 630	3 470
– gemiddeld salaris	x f 1	79 117	79 903	80 608	81 175	80 577	80 621
– totale uitgaven	x f 1000	369 003	326 004	320 013	309 276	292 496	279 755
– beroeps bepaalde tijd	aantal vte'n	11 195	9 795	9 900	9 975	10 160	10 380
– gemiddeld salaris	x f 1	51 765	54 637	54 443	53 991	52 689	52 561
– totale uitgaven	x f 1000	579 504	535 168	538 990	538 560	535 320	545 588
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	948 507	861 172	859 003	847 836	827 816	825 343

Toelichting militair personeel

De verkleining van het militair personeelsbestand in 1999 (ten opzichte van 1998) is een gevolg van de overheveling van de schoolbataljons en het voor de oprichting van de overkoepelende kernstaf Opleidingscentrum Initiële Opleidingen benodigde personeel naar het ressort COKL. De totale overheveling bedraagt bij het BOT-personeel 513 vte'n en bij het BBT-personeel 1664 vte'n (waaronder 1600 BBT-leerlingen).

Tot 2003 zal het militaire personeelsbestand (BOT en BBT) ongeveer 13 800 vte'n bedragen. Daarbinnen vindt een verschuiving plaats van het relatief duurdere BOT-personeel naar het relatief goedkopere BBT-personeel.

De daling van het gemiddelde salaris BBT-personeel, vanaf 2000, wordt enerzijds veroorzaakt door verlaging van de instroomschalen en anderzijds door de afschaffing van aanstellingspremies voor categorieën waarin geen knelpunten bestaan.

04.20.03 Overige personele uitgaven

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de personele uitgaven anders dan salarissen. De ramingen hebben betrekking op burgeren militair personeel en zijn in sterke mate afhankelijk van de personeelssterkte en de activiteiten. De uitgaven hebben onder meer betrekking op reis- en verblijfkosten, verplaatsen, representatie, personele toelagen en uitkeringen, onderwijs en opleidingen en het inhuren van tijdelijk personeel (uitzendkrachten op formatieve en/of bovenformatieve arbeidsplaatsen). De uitbestedingen aan O-, I- en A-deskundigheid worden geraamd en verantwoord ten laste van het artikelonderdeel Materiële uitgaven. In verband met de centrale aanschaf voor de gehele Koninklijke landmacht worden de uitgaven voor kleding en uitrusting en voeding bij het ressort «Overige Eenheden BLS» geraamd en verantwoord. De uitgaven voor onderwijs en opleidingen BBT'ers worden om dezelfde reden geraamd en verantwoord bij het ressort COKL.

Ramingskengetallen overige personele uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– overige persoonsgebonden personele uitgaven	aantal vte'n (bp en mp)	16 170	14 015	14 010	13 925	13 930	13 990
– gemiddelde uitgaven	x f 1	2 090	2 352	2 360	2 446	2 445	2 440
– totale uitgaven	x f 1000	33 793	32 962	33 062	34 067	34 062	34 137
– inhuur tijdelijk personeel	aantal mensjaren	45,91	50,56	50,56	50,60	50,59	50,70
– gemiddeld salaris	x f 1	80 000	80 000	80 000	80 000	80 000	80 000
– totale uitgaven	x f 1000	3 673	4 045	4 045	4 048	4 047	4 056
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	37 466	37 007	37 107	38 115	38 109	38 193
Overige personele uitgaven	x f 1000	1 180	1 259	1 314	1 366	1 366	1 369
Totaal overige personele uitgaven	x f 1000	38 646	38 266	38 421	39 481	39 475	39 562

Toelichting overige persoonsgebonden personele uitgaven

In dit ramingskengetal zijn de uitgavencomponenten reis- en verblijfkosten, verplaatsen, representatie, personele toelagen en uitkeringen en onderwijs en opleidingen opgenomen.

De stijging van het gemiddelde bedrag per vte in 1999 ten opzichte van 1998 wordt verklaard door de reeds eerder genoemde overheveling van personeel naar het ressort COKL. Door de overdracht van met name BBT-leerlingen, die relatief weinig gebruik maken van de genoemde uitgavencomponenten, stijgt het gemiddelde bedrag per vte vanaf 1999.

Toelichting inhuur tijdelijk personeel

Bij de inhuur van tijdelijk personeel gaat het voornamelijk om uitzendkrachten. Per jaar wordt voorzien dat de behoefte bestaat uit ongeveer 50 uitzendkrachten voor het totale ressort 1(GE/NL) Legerkorps.

04.20.04 Materiële uitgaven

Onder dit artikelonderdeel worden de uitgaven geraamd voor onder meer commandantenvoorzieningen, bureauzaken, informatiesystemen, data- en telecommunicatie, overige zaken van operationele of materiële aard en de uitgaven voor de uitbestedingen aan inhuren van O-, I- en A-deskundigheid. De uitgaven voor huisvesting, inventarisgoederen en klein materieel en onderhoud gebouwen en terreinen worden bij het ressort NATCO geraamd en verantwoord en zijn aldaar in de ramingskengetallen opgenomen.

Ramingskengetallen materiële uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– O-, I-, en A- deskundigheid	aantal mensjaren	23,4	34,68	11,91	9,03	9,03	9,05
– gemiddeld salaris	x f 1	280 170	280 170	280 170	280 170	280 170	280 170
– totale uitgaven	x f 1000	6 555	9 716	3 337	2 530	2 530	2 535
– persoonsgebonden materiële uitgaven	aantal vte'n (bp en mp)	16 170	14 015	14 010	13 925	13 930	13 990
– gemiddeld per vte	x f 1	1 150	1 626	1 633	1 645	1 687	1 684
– totale uitgaven	x f 1000	18 595	22 783	22 883	22 901	23 505	23 555
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	25 150	32 499	26 220	25 431	26 035	26 090
Overige materiële uitgaven	x f 1000	64 578	58 985	58 872	58 918	58 911	59 044
Totaal materiële uitgaven	x f 1000	89 728	91 484	85 092	84 349	84 946	85 134

Toelichting O-, I- en A-deskundigheid

De totale uitgaven voor de uitbestedingen aan O-, I- en A-deskundigheid zijn het produkt van het geraamde aantal mensjaren en het gemiddelde jaartarief van een O-, I- en A-deskundige. Als gemiddeld jaartarief is een uniform tarief van f 280 170 gehanteerd.

Het betreft hier met name bovenformatieve uitbestedingen aan O-, I- en A-deskundigheid. De daling vanaf 2000 wordt veroorzaakt door de verwachte vulling van de (Communicatie- en Informatiesystemen) CIS-organisatie, waardoor minder behoefte bestaat aan O-, I- en A-capaciteit. In 1999 is een piek voorzien in verband met de oprichting van de CIS-organisatie.

Toelichting persoonsgebonden materiële uitgaven

In dit ramingskengetal zijn de uitgavencomponenten bureauzaken, commandanten-voorzieningen, informatiesystemen en data- en telecommunicatie (voorzover verworven door het 1(GE/NL) Legerkorps) opgenomen. Uitgaven ten behoeve van dit ressort die worden beheerd door het ressort Overige Eenheden BLS zijn opgenomen in de kengetallen aldaar. De stijging ten opzichte van 1998 voor 1999 en verder is te verklaren uit de reeds eerder genoemde overdracht van met name BBT-leerlingen. Zij hebben een geringe invloed op de genoemde uitgaven-componenten, zodat het gemiddelde bedrag per vte stijgt. Daarnaast is vanwege de herschikking van de gevechtskracht (oprichting 43 Mechbrig en de uitbreiding van het Korps Commando Troepen [KCT]) een geringe toename verwerkt in deze post.

Toelichting overige materiële uitgaven

Het voor 1999 geraamde bedrag van f 58,9 miljoen heeft in het bijzonder betrekking op de uitgaven voor zelfstandige aanschaf en uitbesteding, binationale uitgaven en uitgaven voor overige zaken voor operationele aard zoals legering en inhuur van oefenterreinen in het buitenland. Het aandeel van de uitgaven voor overige zaken van operationele aard beslaat in 1999 en verder f 43,5 miljoen ten opzichte van f 52 miljoen in 1998. Deze neerwaartse bijstelling is een gevolg van de versobering van het oefenprogramma.

De verplichtingen en uitgaven Nationaal Commando

Het ondersteunend ressort Nationaal Commando (NATCO) is ingericht op basis van resultaatverantwoordelijke eenheden, georganiseerd volgens de principes van een lijnstaforganisatie. De organisatie van het NATCO bestaat in 1999 uit de volgende eenheden: Staf, de drie Regionaal Militair Commando's, het Netherlands Armed Forces Support Agency Germany (NASAG), het Landelijk Bevoorradingsbedrijf KL, het Nationaal Verzorgingscommando, het Hoger Onderhoudsbedrijf KL, de Arbodienst KL, het Explosieven Opruimingscommando KL en de Prepositioned Organizational Material Sites (POMS).

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen en de uitgaven (x f 1000)

Artikelonderdeel	Verplichtingen						Uitgaven					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	1998	1999	2000	2001	2002	2003
04.20.05 Ambtelijk burgerpersoneel	461 107	447 179	432 727	422 583	414 156	412 124	461 107	447 179	432 727	422 583	414 156	412 124
04.20.06 Militair personeel	222 068	217 125	208 594	204 117	202 703	201 306	222 068	217 125	208 594	204 117	202 703	201 306
04.20.07 Overige personele uitgaven	68 066	61 642	50 507	40 156	39 910	34 674	68 066	61 642	50 507	40 156	39 910	34 674
04.20.08 Materiële uitgaven	422 834	395 133	392 189	386 598	382 584	380 968	422 834	404 414	400 824	397 774	388 177	386 383
Stand ontwerp-begroting 1999	1174 075	1121 079	1084 017	1053 454	1039 353	1029 072	1174 075	1130 360	1092 652	1064 630	1044 946	1034 487
Stand 1e suppletore wet 1998	1049 435	1015 111	967 058	939 619	930 394		1046 326	1014 818	965 894	942 141	932 142	
Nieuwe mutaties	124 640	105 968	116 959	113 835	108 959		127 749	115 542	126 758	122 489	112 804	

Specificatie nieuwe mutaties (bedragen x f 1000)

Omschrijving	1998	1999	2000	2001	2002
Technische bijstellingen:					
- loon- en prijsaanpassingen 1998	24 810	48 975	51 846	50 952	49 118
Sub-totaal technische bijstellingen	24 810	48 975	51 846	50 952	49 118
Beleidsmatige bijstellingen:					
- aanpassing van de begrotingssterkte	26 545	23 883	13 837	459	- 7 701
- aanpassing NATRES	6 000	7 200	7 200	7 200	7 200
- basisvaccinatie KL-militairen	2 650	1 300	1 300		
- data- en telecommunicatie	44 200	21 000	21 000	21 000	21 000
- onderhoud gebouwen en terreinen	15 000	5 800	5 700	13 200	14 800
- overdracht facilitaire dienst	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000
- overdracht CDIKL		12 000	12 000	12 000	12 000
- overheveling RGD-budgetten van VROM		6 600	6 600	6 600	6 600
- overige mutaties, per saldo	1 544	- 18 216	275	4 078	2 787
Sub-totaal beleidsmatige bijstellingen	102 939	66 567	74 912	71 537	63 686
Totaal van de nieuwe mutaties	127 749	115 542	126 758	122 489	112 804

Toelichting op de nieuwe mutaties

Technische bijstellingen

De uitgavniveaus zijn aangepast op het prijs- en loonniveau 1998. In de loonbijstellingsbedragen is de compensatie voor de Pembra-uitgaven begrepen (introductie van premie-differentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen).

Beleidsmatige bijstellingen

Aanpassing van de begrotingssterkte

Burgerpersoneel.

In 1997 zijn maatregelen genomen om het inzicht in de formatie en de verwachte in- en uitstroom van personeel te verbeteren. Dit leidt tot wijzigingen in eerder voorziene aantallen. Daarnaast is de personeelscategorie niet-actief (134 vte'n) met ingang van 1998 bij het ressort NATCO ondergebracht. Vertraging in de personeelsreductie, onder andere door noodzakelijkerwijs langer openhouden van kazernecomplexen, leidt tot aanpassing van de aantallen hetgeen doorwerkt in de gehele ramingsperiode. Voorts is sprake van een decentraal informatiesysteem salarissen (SNIP) wat de mutaties in gemiddelde salarissen ten opzichte van voorgaande ramingen beter zichtbaar maakt. Dit leidt tot mutaties die doorwerken in de gehele ramingsperiode.

Militair personeel.

In 1997 zijn maatregelen genomen om het inzicht in de formatie en de verwachte in- en uitstroom van personeel te verbeteren. Dit leidt tot wijzigingen in eerder voorziene aantallen. Voorts is sprake van een decentraal informatiesysteem salarissen (SNIP) wat leidt tot mutaties in de gemiddelde salarissen ten opzichte van voorgaande ramingen.

Aanpassing NATRES

De NATRES-organisatie, thans ondergebracht bij het ressort NATCO, wordt aangepast. De aanpassing leidt tot een andere taakverdeling, waarbij behalve het ressort NATCO ook de ressorts 1 (GE/NL) Legerkorps en Overige eenheden BLS (CDPO) zullen zijn betrokken. Teneinde de omvang van deze aanpassing aan te kunnen geven zijn de hiermee gemoeide personele uitgaven bij het ressort NATCO inzichtelijk gemaakt.

Basisvaccinatie KL-militair

Gelet op de mogelijkheid dat personeel naar alle werelddelen wordt uitgezonden is de Wet Immunisatie Militairen gewijzigd. Deze wetswijziging is noodzakelijk om militairen te beschermen tegen de meest voorkomende ziekten.

De wettelijke vereisten leiden ertoe dat een (basis)vaccinatieprogramma is opgesteld voor de immunisatie. Het programma valt uiteen in een inhaalslag voor het huidige personeel, een basisprogramma voor nieuw instromend personeel en een onderhoudsdosis voor het huidige personeel.

De uitgaven die gemoeid zullen zijn met de inhaalslag bestaan uit een éénmalig bedrag, terwijl daarnaast sprake is van geraamde uitgaven voor het basisprogramma tot en met het jaar 2000. Het na die periode benodigde bedrag voor het nieuw instromend personeel en de onderhoudsdosis van het al in dienst zijnde personeel wordt nader geïnventariseerd.

Data- en telecommunicatie

Als gevolg van de oprichting van het DTO verschuiven taken en activiteiten van de Koninklijke landmacht naar het beleidsterrein Dico. Tevens is er sprake van een herverdeling van gelden binnen de Koninklijke landmacht van personele naar materiële uitgaven, daar werkzaamheden van het DTO bij de KL in rekening worden gebracht. Hiertoe is aan het ressort NATCO een bedrag van f 21 miljoen toegevoegd.

Onderhoud gebouwen en terreinen

Het ressort NATCO voert een anti-splinterbeleid om de uitgaven voor onderhoud aan gebouwen en terreinen te beperken. Dit beleid houdt in dat eenheden gehuisvest op kleine(re) locaties zoveel mogelijk worden ondergebracht op grote(re) KL-complexen. Dit beleid is echter niet geheel geïmplementeerd, waardoor de kleine(re) locaties langer open moeten blijven dan gepland waardoor langer onderhoud moet worden verricht. Het onderhoudsbudget wordt als gevolg hiervan in 1999 verhoogd met f 5,8 miljoen oplopend tot f 14,8 miljoen in 2002.

Overdracht Facilitaire Dienst

In verband met de overdracht van de Facilitaire Dienst Den Haag van de Landmachtstaf naar het onder het ressort NATCO vallende Regionaal Militair Commando west/Garnizoen Den Haag is het bijbehorende budget van f 7 miljoen overgeheveld.

Overdracht CDIKL

In verband met de overdracht van het «Druk- en Bindwerk» van de Landmachtstaf naar het ressort NATCO is voor de gehele ramingsperiode een bedrag van f 12 miljoen overgeheveld.

Overheveling van RGD-budgetten van VROM

Met ingang van 1 januari 1999 krijgt de onder het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) ressorterende Rijksgebouwendienst (RGD), als gevolg van de stelselwijziging van de Rijkshuisvesting, de status van agentschap. De hiermee samenhangende budgetten zijn naar de Koninklijke landmacht overgeheveld.

Overige mutaties, per saldo

De overige uitgaven voor 1999 zijn neerwaarts bijgesteld als gevolg van de herziene ramingen voor met name de huisvestingskosten. In de jaren na 1999 is een correctie op een eerdere, te optimistische inschatting van de ontwikkeling van de uitgaven voor huisvestingskosten verwerkt, onder andere als gevolg van de vertraagde afstoting van kazernes. Hierdoor is een opwaartse bijstelling van de uitgaven noodzakelijk. Daarnaast is hierin begrepen de overheveling naar het beleidsterrein Dico vanwege de meeruitgaven medisch specialistenteams en de meeruitgaven voor luchttransport.

Activiteitentoelichting en prestatie-indicatoren

Het Nationaal Commando is een serviceverlenend commando van de Koninklijke landmacht, dat anderen, binnen en buiten de Koninklijke landmacht, in staat stelt hun taken uit te voeren. Het staat garant voor de bewaking van kazernes en strategische objecten en voor de ondersteuning van bondgenoten op Nederlands grondgebied en biedt faciliteiten op

het gebied van oefeningen, werken, educatie, recreatie, huisvesting en geneeskundige verzorging. Het onderhoudt materieel van allerlei aard en voorziet in de opslag en distributie daarvan. Tevens draagt het zorg voor steunverlening en militaire bijstand, bijvoorbeeld in de vorm van humanitaire noodhulp en rampenbestrijding.

De verbetering van de bedrijfsvoering van het ressort NATCO is nog niet afgerond. De door de resultaatverantwoordelijke eenheden benoemde prestaties en produkten, alsmede de planning- en controlinstrumenten worden verder uitgebouwd en in de praktijk getoetst en geëvalueerd. De ervaringen in de praktijk en de resultaten van de evaluaties hebben voornamelijk geleid tot een kleine bijstelling van de definities (clustering) van de hoofdprodukten en prestaties van het ressort NATCO. Voor 1999 worden de volgende hoofdprodukten onderscheiden:

- onderhoud van materieel: het correctief, preventief, modificatief en levensduurverlengend onderhoud aan al het materieel van de Koninklijke landmacht (inclusief engineering);
- verzorging van personeel: de 1^e lijn geneeskundige verzorging, de voedings- en kantine-functie, de ouderen- en gedetineerdzorg en het optimaliseren van de arbeidsomstandigheden;
- onderhoud en beveiliging van locaties;
- opslag en distributie van materieel en informatie;
- militaire bijstand en explosievenopruiming.

Voor de jaren 1998 en 1999 is ten aanzien van bovenstaande hoofdprodukten de volgende capaciteitsinzet gepland (x 1000 manuren):

	1998	1999	2000
onderhoud materieel:	2 020	2 000	1 820

De voorziene daling van de onderhoudsactiviteiten wordt mogelijk gemaakt door verlaging van de onderhoudsbehoefte als gevolg van het toepassen van droge luchtsystemen en het verlagen van de onderhoudsfrequentie van opgeslagen materieel, en door een kleine vermindering van de onderhoudsoverloop van 1(GE/NL) Legerkorps.

	1998	1999	2000
verzorging personeel:	3 360	3 240	3 240

De vermindering in 1999 wordt veroorzaakt door een sanering van het basispakket facilitaire dienstverlening (waaronder de voedings- en kantinedienst).

	1998	1999	2000
onderhoud en beveiliging locaties:	1 850	1 750	1 750

De uitvoering van het project integrale veiligheidszorg leidt tot een lagere behoefte aan bewakingspersoneel.

	1998	1999	2000
opslag en distributie van materieel en informatie	1 546	1 637	1 542

De herschikking van taken in het logistieke domein en de oprichting van het Landelijk bevoorradingsbedrijf leidt tot een verschuiving van werklast binnen de Koninklijke landmacht, met name van DMKL naar het ressort NATCO.

	1998	1999	2000
militaire bijstand en explosieven opruiming:	371	371	371

Toelichting per artikelonderdeel

04.20.05 Ambtelijk burgerpersoneel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten betrekking hebbende op het burgerpersoneel van het ressort NATCO.

Ramingskengetallen burgerpersoneel

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– actief personeel	aantal vte'n	6 985	6 716	6 486	6 326	6 206	6 176
– gemiddeld salaris	x f 1	64 771	65 282	65 367	65 415	65 324	65 313
– totale uitgaven	x f 1000	452 427	438 431	423 968	413 817	405 403	403 372
– niet-actief personeel	aantal vte'n	134	134	134	134	134	134
– gemiddeld salaris	x f 1	64 776	65 284	65 366	65 418	65 321	65 313
– totale uitgaven	x f 1000	8 680	8 748	8 759	8 766	8 753	8 752
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	461 107	447 179	432 727	422 583	414 156	412 124

04.20.06 Militair personeel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten betrekking hebbende op het militair personeel van het ressort NATCO.

Ramingskengetallen militair personeel

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Sterkte begroting 1999 waarvan:	aantal vte'n	2 529	2 430	2 330	2 280	2 270	2 250
– beroeps onbepaalde tijd	aantal vte'n	2 216	2 160	2 080	2 030	2 020	2 010
– gemiddeld salaris	x f 1	86 359	87 321	87 161	87 203	87 064	87 080
– totale uitgaven	x f 1000	191 371	188 613	181 295	177 023	175 869	175 030
– beroeps bepaalde tijd	aantal vte'n	313	270	250	250	250	240
– gemiddeld salaris	x f 1	57 201	58 163	58 056	57 216	56 252	56 263
– totale uitgaven	x f 1000	17 904	15 704	14 514	14 304	14 063	13 503
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	209 275	204 317	195 809	191 327	189 932	188 533
Uitgaven inzake de Nationale reserve	x f 1000	12 793	12 808	12 785	12 790	12 771	12 773
Totaal militair personeel	x f 1000	222 068	217 125	208 594	204 117	202 703	201 306

De daling van het gemiddelde salaris BBT-personeel, vanaf 2000, wordt enerzijds veroorzaakt door verlaging van de instroomschalen en anderzijds door de afschaffing van aanstellingspremies voor categorieën waarin geen knelpunten bestaan.

04.20.07 Overige personele uitgaven

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de personele uitgaven anders dan salarissen. De ramingen hebben betrekking op burger- en militair personeel en zijn in sterke mate afhankelijk van de personeelssterkte en de activiteiten. De uitgaven hebben onder meer betrekking op reis- en verblijfkosten, verplaatsen, representatie, onderwijs en opleidingen en het inhuren van tijdelijk personeel (uitzendkrachten op formatieve en/of bovenformatieve arbeidsplaatsen). De uitbestedingen aan O-, I- en A-deskundigen wordt geraamd en verantwoord ten laste van het artikelonderdeel «Materiële uitgaven». In verband met de centrale aanschaf voor de gehele Koninklijke landmacht worden de uitgaven voor kleding en uitrusting en voeding bij het ressort «Overige eenheden BLS» geraamd en verantwoord. De uitgaven voor onderwijs en opleidingen BBT'ers worden om dezelfde reden geraamd en verantwoord bij het ressort COKL.

Ramingskengetallen overige personele uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– overige persoonsgebonden personele uitgaven	aantal vte'n (bp en mp)	9 648	9 280	8 950	8 740	8 610	8 560
– gemiddeld per vte	x f 1	3 137	3 146	3 145	3 148	3 147	3 154
– totale uitgaven	x f 1000	30 264	29 194	28 151	27 510	27 097	26 998
– inhuur tijdelijk personeel	aantal mensjaren	422,3	372,2	242,8	137,6	139,7	75,5
– gemiddelde salaris	x f 1	80 000	80 000	80 000	80 000	80 000	80 000
– totale uitgaven	x f 1000	33 786	29 779	19 420	11 011	11 177	6 037
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	64 050	58 973	47 571	38 521	38 274	33 035
Overige personele uitgaven	x f 1000	4 016	2 669	2 936	1 635	1 636	1 639
Totaal overige personele uitgaven	x f 1000	68 066	61 642	50 507	40 156	39 910	34 674

Toelichting overige persoonsgebonden personele uitgaven

In deze ramingskengetallen zijn de uitgavencomponenten reis- en verblijfkosten, verplaatsen, representatie, personele toelagen en uitkeringen en onderwijs en opleidingen (voor zover verworven door het ressort NATCO) opgenomen.

Toelichting inhuur tijdelijk personeel

De totale inhuuruitgaven van het ressort NATCO zijn opgebouwd uit vier posten: «inhuur formatief» (daar waar niet door middel van herplaatsers in de behoefte is te voorzien, voornamelijk essentiële functies), «inhuur bovenformatief» (voornamelijk inhuurkrachten ten behoeve van projecten), «inhuur Nederlandse Veiligheidsdienst» (als gevolg van de vertraging in het project Integrale Veiligheidszorg (IVZ) en «overige inhuur» (voornamelijk inhuur voor de Voeding- en kantinediensten). Tot 2000 loopt deze inhuurpost terug doordat het Legerkorps de bewaking op de kazernes voor een deel overneemt. Vanaf het jaar 2000 lopen de uitgaven terug omdat ervan wordt uitgegaan dat het project IVZ zal zijn afgerond waardoor een groot deel van de bewakingstaken door elektronische bewaking zullen worden overgenomen.

04.20.08 Materiële uitgaven

Onder dit artikelonderdeel worden de uitgaven geraamd voor onder meer huisvesting (KL-breed), onderhoud gebouwen en terreinen (KL-breed), bureauzaken, inventarisgoederen en klein materieel (KL-breed), informatiesystemen, data- en telecommunicatie, overige specifieke materiële zaken en de uitbestredingen aan O-, I- en A-deskundigheid.

Ramingskengetallen materiële uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– persoonsgebonden materiële uitgaven	aantal vte'n (bp en mp)	9 648	9 280	8 950	8 740	8 610	8 560
– gemiddeld per vte	x f 1	7 086	6 484	6 722	6 889	6 992	7 048
– totale uitgaven	x f 1000	68 364	60 175	60 165	60 211	60 203	60 333
– huisvesting KL-breed	aantal vte'n (bp en mp)	33 331	32 869	32 461	32 194	32 136	32 109
– gemiddeld per vte	x f 1	3 382	3 647	3 692	3 725	3 732	3 743
– totale uitgaven	x f 1000	112 720	119 873	119 852	119 935	119 925	120 172
– inventarisgoederen en klein materieel KL-breed	aantal vte'n (bp en mp)	33 331	32 869	32 461	32 194	32 136	32 109
– gemiddeld per vte	x f 1	1 096	1 138	1 153	1 163	1 165	1 168
– totale uitgaven	x f 1000	36 519	37 420	37 413	37 442	37 437	37 519
– onderhoud van gebouwen en terreinen KL-breed	aantal vte'n (bp en mp)	33 331	32 869	32 461	32 194	32 136	32 109
– gemiddeld per vte	x f 1	4 924	4 534	4 544	4 544	4 286	4 249
– totale uitgaven	x f 1000	164 120	149 038	147 514	146 303	137 745	136 434
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	381 723	366 506	364 944	363 891	355 310	354 458
Overige materiële uitgaven	x f 1000	41 111	37 908	35 880	33 883	32 867	31 925
Totaal materiële uitgaven	x f 1000	422 834	404 414	400 824	397 774	388 177	386 383

Toelichting persoonsgebonden materiële uitgaven

In deze ramingskengetallen zijn de uitgavencomponenten bureauzaken, onderhoud gebouwen (commandanten-voorzieningen), informatiesystemen en data- en telecommunicatie (voor zover verworven door ressort NATCO) opgenomen. Uitgaven ten behoeve van dit ressort die worden beheerd door het ressort Overige Eenheden BLS zijn opgenomen in de ramingskengetallen aldaar. De daling van 1998 naar 1999 kan worden verklaard doordat als gevolg van de IT-problematiek (onder andere prioriteitstelling ten behoeve van «Millennium») de raming voor het ressort NATCO van de data- en telecommunicatie is verlaagd met f 23,2 miljoen. Nadere besluitvorming over de verdeling van de budgetten zal tot bijstelling van de ramingen leiden. De stijging van het gemiddelde bedrag per vte bij een afnemend personeelsbestand kan worden verklaard doordat de door personeel uit te voeren werkzaamheden worden overgenomen door informatie-, data- en telecommunicatiesystemen.

Toelichting huisvesting, inventarisgoederen en klein materieel en onderhoud van gebouwen en terreinen

Deze ramingskengetallen betreffen uitgavencomponenten die door het ressort NATCO worden verworven ten behoeve van de gehele Koninklijke landmacht.

Toelichting onderhoud van gebouwen en terreinen

Het langer dan gepland openhouden van kazernecomplexen en de daaruit voortvloeiende niet voorziene uitgaven voor onderhoud zijn een extra belasting voor dit budget.

Toelichting overige materiële uitgaven

Het voor 1999 geraamde bedrag van f 37,9 miljoen heeft in het bijzonder betrekking op de uitgaven voor overige specifieke materiële zaken (het betreft hier voornamelijk uitgaven voor zelfstandige aanschaf en uitbesteding).

De verplichtingen en uitgaven Commando Opleidingen Koninklijke landmacht

Het ressort Commando Opleidingen Koninklijke landmacht (COKL) bestaat uit twaalf resultaatverantwoordelijke eenheden. Dit betreft, naast de Staf, negen opleidingscentra – Manoeuvre, Vuursteun, Genie, Logistiek, Rijden, Ede, Initiële Opleidingen, de Koninklijke Militaire School en het Instituut voor Leiderschap, Media en Opleidingskunde – en twee bijzondere organisatie-eenheden (de Begeleidingsorganisatie Civiel Onderwijs en de Lichamelijke Oefening en Sportorganisatie).

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen en de uitgaven (x f 1000)

Artikelonderdeel	Verplichtingen						Uitgaven					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	1998	1999	2000	2001	2002	2003
04.20.09 Ambtelijk burgerpersoneel	47 283	60 110	59 497	60 562	60 488	60 472	47 283	60 110	59 497	60 562	60 488	60 472
04.20.10 Militair personeel	184 375	313 624	309 013	307 337	306 966	309 264	184 375	313 624	309 013	307 337	306 966	309 264
04.20.11 Overige personele uitgaven	39 797	40 705	40 484	40 947	41 787	42 994	40 287	40 705	40 484	40 947	41 787	42 994
04.20.12 Materiële uitgaven	24 971	24 387	28 023	30 295	28 655	28 093	26 166	24 387	28 023	30 295	28 655	28 093
Stand ontwerpbegroting 1999	296 426	438 826	437 017	439 141	437 896	440 823	298 111	438 826	437 017	439 141	437 896	440 823
Stand 1e suppletore wet 1998	297 001	278 681	276 500	277 153	276 523		297 001	278 681	276 500	277 153	276 523	
Nieuwe mutaties	- 575	160 145	160 517	161 988	161 373		1 110	160 145	160 517	161 988	161 373	

Specificatie nieuwe mutaties (bedragen x f 1000)

Omschrijving	1998	1999	2000	2001	2002
Technische bijstellingen: – loon- en prijsaanpassingen 1998	4 648	15 465	14 770	14 151	12 849
Sub-totaal technische bijstellingen	4 648	15 465	14 770	14 151	12 849
Beleidsmatige bijstellingen: – aanpassing van de begrotingssterkte	- 9 864	139 234	141 261	143 592	145 011
– maatschappelijke meerwaarde BBT-ers	9 419	16 825	15 806	14 832	14 031
– overige mutaties, per saldo	- 3 093	- 11 379	- 11 320	- 10 587	- 10 518
Sub-totaal beleidsmatige bijstellingen	- 3 538	144 680	145 747	147 837	148 524
Totaal van de nieuwe mutaties	1 110	160 145	160 517	161 988	161 373

Toelichting op de nieuwe mutaties

Technische bijstellingen

De uitgavniveaus zijn aangepast op het prijs- en loonniveau 1998. In de loonbijstellings-bedragen is de compensatie voor de Pemba-uitgaven

begrepen (introductie van premie-differentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen).

Beleidsmatige bijstellingen

Aanpassing van de begrotingssterkte

Per 1 januari 1999 worden de schoolbataljons van het ressort 1(GE/NL) Legerkorps overgeheveld naar het Opleidings Centrum Initiële Opleidingen (OCIO) van het ressort COKL. Als gevolg hiervan worden met ingang van 1 januari 1999 170 burger vte'n en (naast 1 600 leerlingen) 577 militaire vte'n overgeheveld. Met deze overheveling worden ook de daarbij behorende overige personele en materiële uitgaven overgeboekt.

Maatschappelijke meerwaarde BBT'ers

Op basis van de in 1997 gerealiseerde uitgaven heeft een bijstelling van de uitgaven voor onderwijs en opleiding ten behoeve van BBT-personeel plaatsgevonden.

Overige mutaties, per saldo

De per saldo verlaging van de uitgaven betreft onder andere de beperkte inhuur van tijdelijk personeel en het beperken van de niet direct voor de functie-uitoefening noodzakelijke opleidingen. Ook een voorziene besparing op de uitgaven voor bureaunkosten, onderhoud infra, aanschaf inventarisgoederen en de uitgaven voor de overige materiële uitgaven draagt bij aan de lagere uitgaven.

Activiteitentoelichting en prestatie-indicatoren

Het ressort COKL verzorgt individuele opleidingen voor zover deze niet aan de Koninklijke Militaire Academie zijn opgedragen of zijn uitbesteed aan het Instituut Defensie Leergangen. Het ressort is belast met het ontwikkelen van beleid en het verzorgen van individuele opleidingen, met inbegrip van lichamelijke opvoeding, sport, fysieke training, het certificeren van het militair onderwijs en het bieden van civiele (bij)scholingsmogelijkheden. Tevens betreft dit methoden en technieken van onderwijs en het gebruik van audiovisuele hulpmiddelen ten behoeve van opleiden en oefenen. Het ressort COKL begeleidt het personeel van de Koninklijke landmacht en bemiddelt inzake de te volgen opleidingen.

Een herbezinning op de benoeming en clustering van de primaire activiteiten van het COKL heeft geleid tot een indeling naar zes hoofdproduktgroepen. De nieuwe indeling sluit aan bij de wens om de opleidingsinspanningen in het kader van uitzendingen en het civiel onderwijs ten behoeve van BBT'ers separaat zichtbaar te maken. De volgende hoofdproduktgroepen worden onderscheiden:

- algemene militaire/kaderopleidingen (AMO/AKO; in geslaagde leerlingen): opleidingen in het kader van de algemene opleiding van een militair; het betreft hier opleidingen die voorzien in de basis militaire vaardigheden;
- initiële functie opleidingen (in aantal opleidingsplaatsen): functieopleidingen die aan een instromende militair wordt gegeven om de eerste functie naar behoren te functioneren, volgt op de AMO/AKO;
- loopbaanopleiding (in aantal opleidingsplaatsen): opleidingen die gevolgd moeten worden teneinde in aanmerking te komen voor een hogere rang en of functie;
- functie- en overige opleidingen (in aantal opleidingsplaatsen): grote

variëteit aan opleidingen waaronder functie-opleidingen, die het goed of beter functioneren van medewerkers van de Koninklijke landmacht ondersteunt;

- opleidingen ten behoeve van uitzendingen (in aantal opleidingsplaatsen);
- civiel onderwijs ten behoeve van BBT'ers.

Naast een andere productindeling is ook een andere kwalificeringsgrondslag voor de te leveren productie gehanteerd, die vergelijking met het begrotingsjaar 1998 niet zinvol maken. De gewijzigde grondslag houdt verband met de mate waarin het reservoir in staat is de prestaties te beïnvloeden. De taakoverdracht van het 1(GE/NL) Legerkorps inzake het verzorgen van de algemene militaire opleidingen en de gevolgen van een gewijzigd beleid ten aanzien van het moment waarop een aantal functie-opleidingen wordt genoten zijn in de geplande prestaties verwerkt. De financiële consequenties zijn in de personele- en materiële budgetten opgenomen. Voor wat betreft de initiële functie-opleidingen zijn de ramingen gebaseerd op een gerealiseerde wervingsbehoefte van 3500 BBT-soldaten en korporaals.

De volgende productie-aantallen (uitgedrukt in cursisten/opleidingsplaatsen) worden geraamd:

	1999	2000
• Algemene militaire/kaderopleiding	3 720	3 800
• Initiële functie-opleidingen	14 200	13 700
• Loopbaanopleidingen	1 500	1 500
• Functie en overige opleidingen	36 400	38 200
• Opleidingen voor uitzendingen	5 400	5 400
• Civiel onderwijs BBT'ers	2 300	2 400

Toelichting per artikelonderdeel

04.20.09 Ambtelijk burgerpersoneel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten die betrekking hebben op het burgerpersoneel van het ressort COKL.

Ramingskengetallen burgerpersoneel

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– actief personeel	aantal vte'n	671	841	831	846	846	846
– gemiddeld salaris	x f 1	69 027	70 304	70 412	70 421	70 335	70 317
– totale uitgaven	x f 1000	46 317	59 126	58 512	59 576	59 503	59 488
– niet-actief personeel	aantal vte'n	14	14	14	14	14	14
– gemiddeld salaris	x f 1	69 000	70 286	70 357	70 429	70 357	70 286
– totale uitgaven	x f 1000	966	984	985	986	985	984
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	47 283	60 110	59 497	60 562	60 488	60 472

04.20.10 Militair personeel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten betrekking hebbende op het militair personeel van het ressort COKL.

Ramingskengetallen militair personeel

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Sterkte begroting 1999 waarvan:	aantal vte'n	2 601	4 959	4 924	4 944	4 989	5 044
– beroeps onbepaalde tijd	aantal vte'n	2 477	3 080	3 010	2 970	2 960	2 950
– gemiddeld salaris	x f 1	71 856	72 412	72 101	72 028	71 867	71 848
– totale uitgaven	x f 1000	177 987	223 029	217 023	213 922	212 725	211 952
– beroeps bepaalde tijd	aantal vte'n	124	1 879	1 914	1 974	2 029	2 094
– gemiddeld salaris	x f 1	51 516	48 214	48 062	47 323	46 447	46 472
– totale uitgaven	x f 1000	6 388	90 595	91 990	93 415	94 241	97 312
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	184 375	313 624	309 013	307 337	306 966	309 264

Toelichting militair personeel

De daling van het gemiddelde salaris BBT-personeel, vanaf 2000, wordt enerzijds veroorzaakt door verlaging van de instroomschalen en anderzijds door de afschaffing van aanstellingspremies voor categorieën waarin geen knelpunten bestaan.

04.20.11 Overige personele uitgaven

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de personele uitgaven anders dan salarissen. De ramingen hebben betrekking op burger- en militair personeel en zijn in sterke mate afhankelijk van de personeelssterkte en de activiteiten. De uitgaven hebben onder meer betrekking op reis- en verblijfkosten, verplaatsingen, onderwijs en opleidingen en inhuur van personeel (uitzendkrachten op formatieve en/of bovenformatieve arbeidsplaatsen). In verband met de centrale aanschaf voor de gehele Koninklijke landmacht worden de uitgaven voor kleding en uitrusting en voeding bij het ressort Overige Eenheden BLS geraamd en verantwoord. De totale uitgaven voor onderwijs en opleidingen ten behoeve van het BBT-personeel worden om dezelfde reden geraamd en verantwoord bij het ressort COKL.

Ramingskengetallen overige personele uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– overige persoonsgebonden personele uitgaven	aantal vte'n (bp en mp)	3 286	5 814	5 769	5 804	5 849	5 904
– gemiddeld per vte	x f 1	4 159	3 046	2 995	3 006	2 975	3 066
– totale uitgaven	x f 1000	13 666	17 707	17 276	17 447	17 400	18 099
– inhuur tijdelijk personeel	aantal mensjaren	26,35	2,49	2,2	2,38	7,74	7,78
– gemiddeld salaris	x f 1	80 000	80 000	80 000	80 000	80 000	80 000
– totale uitgaven	x f 1000	2 108	199	176	190	619	622
– onderwijs en opleiding t.b.v. BBT-personeel	aantal vte'n	11 928	12 286	12 417	12 569	12 819	13 094
– gemiddeld per vte	x f 1	1 834	1 834	1 834	1 834	1 834	1 834
– totale uitgaven	x f 1000	21 881	22 533	22 773	23 052	23 510	24 014
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	37 655	40 439	40 225	40 689	41 529	42 735
Overige uitgaven	x f 1000	2 632	266	259	258	258	259
Totaal overige personele uitgaven	x f 1000	40 287	40 705	40 484	40 947	41 787	42 994

Toelichting overige persoonsgebonden personele uitgaven

In dit ramingskengetal zijn de uitgavencomponenten reis- en verblijfkosten, verplaatsen, representatie, personele toelagen en uitkeringen en onderwijs en opleidingen opgenomen. De daling van de gemiddelde uitgaven per vte wordt veroorzaakt door de overkomst van de schoolbataljons. Deze grotendeels uit leerlingen bestaande bataljons hebben een nivellerende werking op de gemiddelde uitgaven per vte.

Toelichting inhuur tijdelijk personeel

De totale uitgaven voor de inhuur van tijdelijk personeel (met name functionarissen voor het ontwikkelen van opleidingen, het concipiëren van syllabi en in voorkomende gevallen geven van opleidingen en cursussen) zijn het resultaat van het geraamde aantal mensjaren en het gemiddeld jaartarief van een inhuurkracht. De afname van het aantal mensjaren in 1999, 2000 en 2001 wordt veroorzaakt doordat als gevolg van een nadere prioriteitstelling binnen het ressort COKL minder wordt ingehuurd. Vanaf 2002 zal als gevolg van het inlopen van achterstanden bij het ontwikkelen van opleidingen en syllabi extra personeel moeten worden ingehuurd.

Toelichting onderwijs en opleiding ten behoeve van BBT-personeel

De uitgaven maatschappelijke meerwaarde opleidingen BBT-ers vloeien voort uit de financiële rechtspositie van de BBT-er. Hierbij zijn geen limieten gesteld aan het maximum te vergoeden bedrag of het aantal te volgen opleidingen per militair. Wel geven de begeleiders van de educatieve centra adviezen over de te volgen opleidingsrichting. Ook zijn in dit ramingskengetal de door het ressort COKL gedane KL-brede uitgaven voor uitbesteding van opleidingen opgenomen. Vanuit planmatige overwegingen is voor de raming van het kengetal het gemiddelde bedrag per vte vastgesteld op f 1 834,- (dit kengetal is afgeleid uit de realisatie 1997).

04.20.12 Materiële uitgaven

Onder dit artikelonderdeel worden uitgaven geraamd voor onder meer commandantenvoorzieningen, bureauzaken, informatiesystemen, data- en telecommunicatie en overige zaken van operationele of materiële aard. De KL-brede uitgaven voor huisvesting, inventarisgoederen en klein materieel en onderhoud gebouwen en terreinen worden bij het ressort NATCO geraamd en verantwoord en zijn aldaar in de ramingskengetallen opgenomen.

Ramingskengetallen materiële uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
- persoonsgebonden materiële uitgaven	aantal vte'n (bp en mp)	3 286	5 814	5 769	5 804	5 849	5 904
- gemiddeld per vte	x f 1	5 234	2 931	3 583	3 837	3 620	3 487
- totale uitgaven	x f 1000	17 200	17 041	20 673	22 271	21 171	20 586
Overige materiële uitgaven	x f 1000	8 966	7 346	7 350	8 024	7 484	7 507
Totaal materiële uitgaven	x f 1000	26 166	24 387	28 023	30 295	28 655	28 093

Toelichting persoonsgebonden materiële uitgaven

In dit ramingskengetal zijn de uitgavencomponenten bureauzaken, commandantenvoorzieningen, informatiesystemen en data- en telecommunicatie (voor zover verworven door het ressort COKL) opgenomen. De daling van de gemiddelde uitgaven per vte ten opzichte van 1998 wordt veroorzaakt door de overkomst van de schoolbataljons. Deze grotendeels uit leerlingen bestaande bataljons hebben een nivellerende werking op de gemiddelde uitgaven per vte.

Nadere prioriteitstelling heeft in 1999 geleid tot een taakstellende reductie op volume. Vanaf 2000 en verder is weer enige toename mogelijk.

De verplichtingen en uitgaven Overige eenheden Bevelhebber der Landstrijdkrachten (BLS)

Het ressort Overige eenheden BLS bestaat uit de Koninklijke Militaire Academie, de Topografische Dienst Nederland, de Centrale Dienst Personeel en Organisatie (CDPO) en de Directie Materieel Koninklijke landmacht (DMKL). Daarnaast zijn er nog enkele kleine organisatie-elementen ondergebracht bij dit ressort, zoals het personeel van de Koninklijke landmacht bij de Navo-staven.

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen en de uitgaven (x f 1000)

Artikelonderdeel	Verplichtingen						Uitgaven					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	1998	1999	2000	2001	2002	2003
04.20.13 Ambtelijk burgerpersoneel	126 431	103 308	103 665	104 070	103 993	96 536	126 431	103 308	103 665	104 070	103 993	96 536
04.20.14 Militair personeel	168 185	154 892	152 117	150 677	151 263	151 795	168 185	154 892	152 117	150 677	151 263	151 795
04.20.15 Overige personele uitgaven	217 415	184 020	163 228	182 661	177 288	197 876	190 081	166 847	183 127	183 706	177 799	178 690
04.20.16 Materiële uitgaven	473 656	474 571	342 110	422 185	347 636	343 278	400 802	484 516	395 182	393 923	401 204	395 254
Stand ontwerpbegroting 1999	985 687	916 791	761 120	859 593	780 180	789 485	885 499	909 563	834 091	832 376	834 259	822 275
Stand 1e suppletore wet 1998	926 675	829 988	705 016	684 139	662 491		865 458	823 693	793 469	757 492	735 990	
Nieuwe mutaties	59 012	86 803	56 104	175 454	117 689		20 041	85 870	40 622	74 884	98 269	

Specificatie nieuwe mutaties (bedragen x f 1000)

Omschrijving	1998	1999	2000	2001	2002
Technische bijstellingen:					
- loon en-prijsaanpassingen 1998	- 26 758	26 136	36 501	35 435	35 585
Sub-totaal technische bijstellingen	- 26 758	26 136	36 501	35 435	35 585
Beleidsmatige bijstellingen:					
- aanpassing van de begrotingssterkte	25 988	- 22 280	3 871	26 452	47 866
- kleding en uitrusting	- 9 078	- 12 325	- 14 097	- 12 556	- 10 868
- voeding	6 487	8 172	7 985	8 001	7 952
- reizen en verplaatsen	9 089	9 188	9 986	9 972	9 384
- onderwijs en opleidingen	4 714	4 428	5 198	4 992	4 683
- inventarisgoederen en -systemen	7 233	10 694	- 6	- 35	- 8
- informatiesystemen	119	- 12 328	- 14 480	- 12 768	- 10 623
- data- en telecommunicatie	- 4 918	- 6 607	- 33	5	33
- voertuigen en geniematerieel	12 143	5 050	10	- 39	48
- munitie	- 6 208	- 6 826	2 962	2 530	3 021
- manoeuvre	- 2 022	- 41	- 12 396	- 15 014	- 14 986
- artillerie en luchtdoelartillerie	12 023	18 867	- 7	14 972	15 008
- geneeskundig materieel	6 795	10 000	10 000	10 000	10 000
- bijdrage Millennium		56 670			
- overige mutaties, per saldo	- 15 566	- 2 928	5 128	2 937	1 174
Sub-totaal beleidsmatige bijstellingen	46 799	59 734	4 121	39 449	62 684
Totaal van de nieuwe mutaties	20 041	85 870	40 622	74 884	98 269

Toelichting op de nieuwe mutaties

Technische bijstellingen

De uitgavenniveaus zijn aangepast op het prijs- en loonniveau 1998. In de loonbijstellingsbedragen is de compensatie voor de Pemba-uitgaven begrepen (introductie van premie differentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen).

De stijging van het gemiddeld salaris is onder andere het gevolg van plaatsen van (voornamelijk dure) vrijwillige herplaatsers bij de CDPO en verhoging van het personeelsbestand van de BLS Interne Staven en Overige eenheden (BISO).

Beleidsmatige bijstellingen

Aanpassing van de begrotingssterkte

De bijstelling van de aantallen is met name het gevolg van gewijzigde taken van ressorts en de daarvoor toebedeelde capaciteit.

Kleding en uitrusting

De bestellingen én afleveringen inzake het project NBC-kleding waren voorzien in 2000, 2004 en 2008 (elk f 20 miljoen). Gezien de thans ingeschatte levertijd, dienen de bestellingen eerder dan gepland te worden geplaatst om het gewenste instroommoment te kunnen halen. Dit betekent een stijging van de verplichtingen in 1999 (en een daling in 2000) zonder kasgeldconsequenties.

Voorts is in de gehele begrotingsperiode sprake van een daling, die met name wordt veroorzaakt door de lagere instroom van BBT'ers.

Voeding

De stijging van de uitgaven is ontstaan door de meerbehoeften als gevolg van een andersoortig oefenprogramma dan in het verleden (met name in het buitenland). Voorts is sprake van kwaliteitsverbetering van de kantine-artikelen, waardoor de uitgaven stijgen; dit wordt voor een deel via de ontvangstenbegroting «terugverdiend». In absolute zin is hierdoor sprake van een stijging van het voedingsbudget ten opzichte van de ontwerpbegroting 1998.

Reizen en verplaatsen

De uitgaven voor wat betreft reizen zijn toegenomen als gevolg van de opname van de vrijwillige herplaatsers in de organisatie van de CDPO en door de oprichting van de Individuele Begeleidingsdienst Koninklijke landmacht (IBDKL).

Onderwijs en opleidingen

In het kader van de Regeling Opleiding Militairen KL worden militairen aangewezen voor automatiseringsopleidingen, met als doel de inhuur van tijdelijk personeel te laten dalen. Dit leidt tot stijging in de verplichtingen en de uitgaven.

Inventarisgoederen en klein materieel

De stijging van de uitgaven in 1999 betreft met name meerbehoeften aan veldlegeringsmaterieel (camouflagenetten, tentmaterieel en dergelijke) door hoger verbruik ten gevolge van het oefenprogramma nieuwe stijl. Voorts is sprake van een nieuwe behoefte aan garage-apparatuur. Het betreffen verplichtingen die in 1998 worden aangegaan en in 1999 tot uitgaven leiden.

Informatiesystemen

De daling over de gehele begrotingsperiode wordt vooral veroorzaakt door beleidsterrein-brede prioriteitstellingen in de «IT-behoeften» (informatie-technologie).

Data- en telecommunicatie

Door het uitstel van het (investerings)project MILSATCOM (militaire satellietcommunicatie) vervalt in 1999 de behoefte aan logistieke ondersteuning voor dit systeem. Deze daling wordt voor een deel teniet gedaan (gecompenseerd) met de verschuiving van het aflevermoment uit 1998 van «groene» (veld)telefoon-kabels.

Voertuigen (inclusief Geniematerieel)

De stijging in 1999 betreft met name «meerbehoeften» aan reservedelen voor diverse typen vrachtauto's en aan algemeen klein materieel (accu's, banden en dergelijke). Onder meer door toedoen van het oefenprogramma is meer onderhoud benodigd aan wielvoertuigen. In de begroting 1998 is rekening gehouden met een verdere intoring op de voorraden. Inmiddels zijn desbetreffende voorraden reeds tot een minimum teruggedrongen, zodat aanvullende verwerving ter afdekking van het verbruik noodzakelijk is.

Munitie

De belangrijkste verschuivingen van bestelmomenten in de begrotingsperiode zijn: Unimodulaire Ladingen (f 80 miljoen, van 1998 naar 2001 in relatie met het project Vervanging M-109), diverse 81mm munitie (van 1999 naar 2000 door heroverweging van de behoeftstellingen) en scherfhandgranaten (van 2000 naar 1998 vanwege de krappe voorraad-situatie). Voorts zijn bestellingen voorzien in 2001–2002 van 81mm en 120mm mortiermunitie (nieuwe behoeften in verband met aanpassingen van de schietopleidingen in relatie met VN-operaties). Tenslotte verschuift het aflevermoment van de 120mm illuminating van 1998 naar 1999 om verwervingstechnische redenen (verplichting in 1998).

Manoeuvre

De daling van het kasgeld in 2000–2002 is met name het gevolg van de voorgenomen inbesteding van het toestandafhankelijk onderhoud aan 150 Leopard-2 gevechtstanks. Met name de personeelscomponent van de geplande uitgaven zorgt voor de besparing. De hieraan verbonden daling van de verplichtingen heeft plaatsgevonden in 1998. De inbesteding biedt tevens de mogelijkheid de voorgenomen bestellingen meer te spreiden in de tijd (naar 1999–2000), zodat de aflevermomenten van de benodigde reservedelen en componenten optimaal kunnen worden afgestemd met de capaciteiten bij de betrokken KL-werkplaatsen.

Artillerie en luchtdoelartillerie

In de begrotingsperiode is sprake van een (structurele) meerbehoefte aan diverse onderhoudsvoorzieningen (met name ter afdekking van het verbruik aan reservedelen en componenten) PRTL 35mm, doelvliegtuigen en van de Leopard-1 afgeleide versies (brugleggende, bergings- en genietank).

Reeds in 1998 is de verplichting aangegaan van het basisonderhoud aan de Mortier-opsporingsradar (nodig in het kader van de inzet voor VN-operaties) en de (technische) documentatie-aanpassingen PRTL 35mm. Uitgaven hiervoor zijn voorzien vanaf 1999.

Geneeskundig materiaal

De structurele opname van f 10 miljoen heeft betrekking op het voorziene verbruik door de Koninklijke landmacht van de voorraad geneeskundig materiaal bij het GLC/Geneeskundig Facilitair Bedrijf (GFB).

Millennium

De uitgaven voor de detectie, analyse, reparatie en het testen van de sensor-, wapen- en commandosystemen (SEWACO) zijn voor het deel dat wordt gedekt uit de co-financiering, te weten f 56,67 miljoen in 1999, separaat geraamd binnen de materiële uitgaven.

Overige mutaties, per saldo

De overige mutaties hebben betrekking op een groot aantal kleinere ramingsaanpassingen van de overige personele en materiële uitgaven.

Activiteitentoelichting

De Overige eenheden BLS ondersteunen de Landmachtstaf en de ressorts bij het uitvoeren van de hun opdrachten. De diensten van de huidige directies, die vanwege doelmatigheidsoverwegingen niet gedecentraliseerd worden, worden als centraal ondersteunend aangemerkt. Zij ondersteunen de Landmachtstaf bij het ontwikkelen van beleid, instrumenten en planalternatieven.

De DMKL is belast met het verwerven, in stand houden en afstoten van materiële middelen, de CDPO ondersteunt het personele proces in de Koninklijke landmacht. Deze twee eenheden bevinden zich nog midden in een herstructurering. Met name de herverdeling van taken en middelen in het materieel logistieke functiegebied tussen de DMKL en het ressort NATCO heeft vergaande consequenties voor de organisatie en de werkwijze.

Binnen het ressort Overige eenheden BLS is de Koninklijke Militaire Academie (KMA) zowel voor de Koninklijke landmacht als de Koninklijke luchtmacht het instituut dat de opleiding en vorming verzorgt tot officier, zowel voor beroepspersoneel bepaalde tijd als onbepaalde tijd. In 1999 bedraagt de gemiddelde sterkte aan leerlingen en cadetten 370. Ook verricht de KMA wetenschappelijk onderzoek ten behoeve van het onderwijs in de militaire bedrijfskunde. De KMA dient daarnaast de kennis en kunde van het wetenschappelijk personeel (burgers en militairen) beschikbaar te stellen voor het helpen oplossen van militair bedrijfskundige vraagstukken binnen de krijgsmacht.

De Topografische Dienst Nederland voorziet de Koninklijke landmacht van geografische informatie in de vorm van bestanden, kaartseries en afgeleide producten.

De uitgavenverdeelstaat

Bedragen x f 1000

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Uitgaven Overige eenheden BLS	885 499	909 563	834 091	832 376	834 259	822 275
Volledig toe te rekenen aan:						
– apparaatsuitgaven Overige eenheden BLS	398 615	362 123	361 074	353 331	350 702	343 086
Specifiek (uniek) toe te rekenen aan:						
– 1(GE/NL) Legerkorps	163 680	187 402	183 917	182 149	192 851	193 272
Niet specifiek toe te rekenen:						
– KL-brede uitgaven	323 204	360 038	289 100	296 896	290 706	285 917

Toelichting op de uitgavenverdeelstaat

De totaal geraamde uitgaven van de Overige eenheden BLS betreffen enerzijds uitgaven ten behoeve van de eigen bedrijfsvoering en anderzijds uitgaven ten behoeve van het functioneren van de overige ressorts binnen de Koninklijke landmacht, waarvan een deel specifiek is toe te rekenen. De specifiek aan de ressorts toe te rekenen uitgaven betreffen de uitgaven die rechtstreeks verband houden met de bij de ressorts ingedeelde wapensystemen en uitrustingsstukken. Het merendeel van de specifiek aan 1(GE/NL) Legerkorps toe te rekenen uitgaven hebben betrekking op de logistieke ondersteuning van Leopard-2 gevechtstanks (met name het toestandsafhankelijk onderhoud), M109 en YPR (onderhoudsprogramma 2000).

De uitgaven ten behoeve van het functioneren van de andere ressorts van de Koninklijke landmacht betreffen met name de uitgaven die verband houden met de (centrale) «voorzien-in-functie» van materieel. Gezien de benodigde technische en commerciële deskundigheid en de doelmatigheid van bundeling van behoeften, wordt een groot deel van de materiële middelen voor met name de operationele taakuitvoering centraal verworven. Dit materieel, zoals reservedelen ten behoeve van diverse uitrustingsstukken en wapensystemen, voertuigen, communicatiemiddelen en munitie, is bestemd voor meerdere ressorts en derhalve opgenomen in de post «niet specifiek toe te rekenen».

Toelichting per artikelonderdeel

04.20.13 Ambtelijk burgerpersoneel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten betrekking hebbende op het burgerpersoneel van het ressort Overige eenheden BLS.

Ramingskengetallen burgerpersoneel

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– actief personeel	aantal vte'n	1 527	1 233	1 238	1 240	1 244	1 145
– gemiddeld salaris	x f 1	81 509	82 169	82 124	82 315	81 993	82 570
– totale uitgaven	x f 1000	124 465	101 314	101 669	102 070	101 999	94 543
– niet-actief personeel	aantal vte'n	24	24	24	24	24	24
– gemiddeld salaris	x f 1	81 917	83 083	83 167	83 333	83 083	83 042
– totale uitgaven	x f 1000	1 966	1 994	1 996	2 000	1 994	1 993
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	126 431	103 308	103 665	104 070	103 993	96 536

De daling in het personeelsbestand van het ressort Overige Eenheden BLS wordt met name in 1999 veroorzaakt door de reorganisaties bij de DMKL. Hierbij zullen functies worden overgeheveld naar het ressort NATCO en zullen er functies worden gereduceerd. Op deze reducties wordt geanticipeerd door het toepassen van een restrictief vullingsbeleid. Tevens zijn in de planperiode de vrijwillige herplaatsers ondergebracht in de CDPO-organisatie.

04.20.14 Militair personeel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten betrekking hebbende op het militair personeel van het ressort Overige eenheden BLS.

Ramingskengetallen militair personeel

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Sterkte begroting 1999 waarvan:	aantal vte'n	2 298	2 094	2 071	2 065	2 083	2 090
– beroeps onbepaalde tijd	aantal vte'n	1 688	1 476	1 442	1 416	1 424	1 431
– gemiddeld salaris	x f 1	87 384	88 572	88 325	88 294	88 074	88 012
– totale uitgaven	x f 1000	147 505	130 733	127 365	125 025	125 418	125 945
– beroeps bepaalde tijd	aantal vte'n	276	333	344	364	374	374
– gemiddeld salaris	x f 1	57 348	59 910	59 750	58 934	57 896	57 904
– totale uitgaven	x f 1000	15 828	19 950	20 554	21 452	21 653	21 656
– zakgeldgenietenden KMA	aantal vte'n	334	285	285	285	285	285
– gemiddeld salaris	x f 1	14 527	14 768	14 730	14 737	14 709	14 716
– totale uitgaven	x f 1000	4 852	4 209	4 198	4 200	4 192	4 194
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	168 185	154 892	152 117	150 677	151 263	151 795

De daling in de jaren na 2000 van het gemiddeld salaris BBT wordt veroorzaakt door de verlaging van de BBT-premie en de effecten daarvan op de salarissen. Een ander wordt pas zichtbaar in de begroting aan het einde van de contractperiode van de BBT-er.

04.20.15 Overige personele uitgaven

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de personele uitgaven anders dan salarissen. De ramingen hebben betrekking op burger- en militair

personeel en zijn in sterke mate afhankelijk van de personeelssterkte. De uitgaven hebben onder meer betrekking op reis- en verblijfkosten, verplaatsingen, representatie, personele toelagen en uitkeringen, onderwijs en opleiding en het inhuren van tijdelijk personeel (uitzendkrachten op formatieve en/of bovenformatieve arbeidsplaatsen). De uitbestedingen aan O-, I- en A-deskundigen worden geraamd en verantwoord ten laste van het artikelonderdeel Materiële uitgaven. Naast deze apparaatsuitgaven bevat dit artikelonderdeel tevens de uitgaven ten behoeve van de centrale aanschaffingen van kleding en uitrusting en voeding. Het ramingskengetal kleding en uitrusting heeft derhalve betrekking op het militaire personeel van de Koninklijke landmacht, het ramingskengetal voeding heeft betrekking op het militair- en burgerpersoneel van de Koninklijke landmacht.

Ramingskengetallen overige personele uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– overige persoonsgebonden personele uitgaven	aantal vte'n (bp en mp)	3 825	3 327	3 309	3 305	3 327	3 235
– gemiddeld per vte	x f 1	6 116	4 684	4 730	4 736	4 692	4 852
– totale uitgaven	x f 1000	23 395	15 585	15 652	15 651	15 611	15 697
– inhuur tijdelijk personeel	aantal mensjaren	83,14	51,87	51,16	50,19	48,61	46,94
– gemiddeld salaris	x f 1	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
– totale uitgaven	x f 1000	8 314	5 187	5 116	5 019	4 861	4 694
– kleding en uitrusting ten behoeve van militair personeel (KL-breed)	aantal vte'n (mp)	23 532	23 607	23 434	23 310	23 368	23 470
– gemiddeld per vte	x f 1	2 233	1 843	2 528	2 587	2 420	2 428
– totale uitgaven	x f 1000	52 543	43 503	59 239	60 312	56 560	56 988
– voeding (KL-breed)	aantal vte'n (bp en mp)	33 331	32 869	32 461	32 194	32 136	32 109
– gemiddeld per vte	x f 1	1 894	1 911	1 921	1 955	1 952	1 958
– totale uitgaven	x f 1000	63 131	62 818	62 372	62 943	62 732	62 869
– overige persoonsgebonden personele uitgaven (KL-breed)	aantal vte'n (bp en mp)	33 331	32 869	32 461	32 194	32 136	32 109
– gemiddeld per vte	x f 1	1 239	1 168	1 214	1 195	1 145	1 159
– totale uitgaven	x f 1000	41 284	38 403	39 417	38 484	36 792	37 222
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	188 667	165 496	181 796	182 409	176 556	177 470
Overige personele uitgaven	x f 1000	1 414	1 351	1 331	1 297	1 243	1 220
Totaal overige personele uitgaven	x f 1000	190 081	166 847	183 127	183 706	177 799	178 690

Toelichting overige persoonsgebonden personele uitgaven

In dit ramingskengetal zijn de uitgavencomponenten reis- en verblijfkosten, verplaatsen, representatie, personele toelagen en uitkeringen en onderwijs en opleidingen opgenomen. De daling in de begrotingsperiode ten opzichte van 1998 betreft met name de budgetten verplaatsen en onderwijs en opleidingen bij de DMKL. Ten aanzien van het budget verplaatsen wordt in 1998 een grotere dislocatie woon-/werkverkeer voorzien dan in latere jaren in verband met het personeel, dat in dat jaar overgaat naar het Landelijk Bevoorradingsbedrijf Koninklijke landmacht, vallend onder het ressort NATCO. Voor onderwijs en opleiding wordt de daling veroorzaakt door de, ten opzichte van latere jaren, hogere

opleidingsbehoefte in 1998 met betrekking tot functionarissen, waarvan de functie in de reorganisatie van DMKL mogelijkwjs komt te vervallen; de opleidingen terzake dienen ter vergroting van de kans om buiten de (DM)KL-organisatie een nieuwe functie te verkrijgen.

Toelichting inhuur tijdelijk personeel

De hogere behoefte aan tijdelijk personeel in 1998 ten opzichte van latere jaren wordt veroorzaakt doordat de inkrimping van de DMKL-organisatie vooruit is gelopen op de reductie van de omvang van de werkzaamheden in het kader van de reorganisatie van de DMKL. Verwacht wordt, dat vanaf 1999 het personeelsbestand en de omvang van de werkzaamheden op elkaar zijn afgestemd en derhalve minder inhuur is benodigd. Overigens is met deze tendens reeds in de begroting 1998 rekening gehouden.

Toelichting kleding en uitrusting (KL-breed)

In dit ramingskengetal is de uitgavencomponent kleding en uitrusting opgenomen. Het betreft uitgaven die centraal door de Overige Eenheden BLS worden verworven ten behoeve van het militaire personeel van de gehele Koninklijke landmacht. Zowel in de begroting 1998 als in de ontwerp-begroting 1999 kent dit kengetal voor het begrotingsjaar 1999 een lager niveau dan de overige jaren in de begrotingsperiode. Dit verschijnsel wordt veroorzaakt door de instroom van NBC-kleding en DT-pakketten (Dagelijks Tenue) vanaf 2000.

Toelichting voeding (KL-breed)

In dit ramingskengetal is de uitgavencomponent voeding opgenomen. Het betreft uitgaven die centraal door de Overige Eenheden BLS worden verworven ten behoeve van het burgeren militaire personeel van de gehele Koninklijke landmacht. De ontvangsten hieromtrent zijn opgenomen in de ontvangstenbegroting van de Koninklijke landmacht.

Toelichting overige persoonsgebonden uitgaven (KL-breed)

In dit ramingskengetal zijn de uitgavencomponenten opgenomen die door de Overige Eenheden BLS worden verworven ten behoeve van het burgeren militair personeel van de gehele Koninklijke landmacht. Het betreft hier onder meer uitgaven in het kader van verplaatsen (transportkosten), voorziening woonruimte, onderwijs en opleiding, kinderopvang en herplaatsingsuitgaven.

04.20.16 Materiële uitgaven

Onder dit artikelonderdeel worden de materiële uitgaven van onder meer commandantenvoorzieningen, bureauzaken, inventarisgoederen en klein materieel, informatiesystemen, data- en telecommunicatie, voertuigen en geniematerieel, brandstoffen, olie en smeermiddelen, munitie en het onderhoud van tanks, rupsvoertuigen en bewapening. De KL-brede uitgaven voor huisvesting, inventarisgoederen en klein materieel (kazerneringsgoederen) en onderhoud gebouwen en terreinen worden bij het ressort NATCO geraamd en verantwoord en zijn aldaar in de ramingskengetallen opgenomen.

Ramingskengetallen materiële uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– persoonsgebonden materiële uitgaven	aantal vte'n (bp en mp)	3 825	3 327	3 309	3 305	3 327	3 235
– gemiddeld per vte	x f 1	3 540	3 329	3 672	3 618	3 580	3 662
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	13 541	11 074	12 149	11 958	11 910	11 848
Overige materiële uitgaven	x f 1000	387 261	473 442	383 033	381 965	389 294	383 406
Totaal materiële uitgaven	x f 1000	400 802	484 516	395 182	393 923	401 204	395 254

Toelichting overige persoonsgebonden materiële uitgaven

In dit ramingskengetal zijn de uitgavencomponenten bureauzaken en onderhoud gebouwen (commandantenvoorzieningen) opgenomen.

Toelichting overige materiële uitgaven

Het voor 1999 geraamde bedrag van f 473 miljoen heeft betrekking op de uitgaven voor inventarisgoederen en klein materieel f 39 miljoen, informatie-systemen en kleinschalige automatisering f 81 miljoen, data- en telecommunicatie f 31 miljoen, separate uitgaven millennium f 57 miljoen, voertuigen en geniematerieel f 41 miljoen, brandstoffen, olie en smeermiddelen f 38 miljoen, munitie f 54 miljoen en het onderhoud van tanks, rupsvoertuigen en bewapening f 133 miljoen.

Binnen de totale raming in 1999 voor de detectie, analyse, reparatie en het testen van systemen in het kader van het oplossen van de millennium-problematiek is f 94,7 miljoen geraamd ten behoeve van de sensor-wapen- en commandosystemen (SEWACO). Van deze f 94,7 miljoen is f 57 miljoen opgenomen als separate raming, gedekt door de co-financiering. De overige middelen zijn binnen de budgetten voor informatiesystemen, data- en telecommunicatie en manoeuvre vrijgemaakt.

De verplichtingen en uitgaven Landmachtstaf

Tot het ressort Landmachtstaf (LAS) worden de volgende eenheden gerekend: de Beleidsstaf, waaronder de Directeur Beleid en Planning, de Directeur Control en de Directeur Personeel, de Operationele Staf BLS, een ondersteunend element met daarin het kabinet van de BLS en een stafgroep met een aantal kleine eenheden. De Landmachtstaf ondersteunt de bevelhebber bij de aansturing van de Koninklijke landmacht en scheidt de beleidsmatige voorwaarden om de eenheden en/of het individuele (reserve)personeel van de Koninklijke landmacht gereed te hebben en beschikbaar te stellen voor alle taken in het gehele crisisbeheersings-spectrum.

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen en de uitgaven (x f 1000)

Artikelonderdeel	Verplichtingen						Uitgaven					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	1998	1999	2000	2001	2002	2003
04.20.17 Ambtelijk burgerpersoneel	26 114	28 319	28 348	28 353	28 313	28 264	26 114	28 319	28 348	28 353	28 313	28 264
04.20.18 Militair personeel	24 450	26 187	25 076	24 904	24 895	24 897	24 450	26 187	25 076	24 904	24 895	24 897
04.20.19 Overige personele uitgaven	6 600	5 478	5 512	5 464	5 448	5 555	6 600	5 478	5 512	5 464	5 448	5 555
04.20.20 Materiële uitgaven	36 162	12 171	12 001	12 685	12 901	12 836	40 655	12 171	12 001	12 685	12 901	12 836
Stand ontwerp begroting 1999	93 326	72 155	70 937	71 406	71 557	71 552	97 819	72 155	70 937	71 406	71 557	71 552
Stand 1e suppletore wet 1998	95 174	90 555	83 233	81 688	80 389		95 174	90 555	83 233	81 688	80 389	
Nieuwe mutaties	- 1 848	- 18 400	- 12 296	- 10 282	- 8 832		2 645	- 18 400	- 12 296	- 10 282	- 8 832	

Specificatie nieuwe mutaties (bedragen x f 1000)

Omschrijving	1998	1999	2000	2001	2002
Technische bijstellingen:					
- loon- en prijsaanpassingen 1998	2 723	3 825	3 640	3 606	3 556
Sub-totaal technische bijstellingen	2 723	3 825	3 640	3 606	3 556
Beleidsmatige bijstellingen:					
- aanpassing van de begrotingssterkte	- 4 682	- 423	608	471	471
- overdracht CDIKL		- 12 000	- 12 000	- 12 000	- 12 000
- overdracht Facilitaire Dienst	- 7 000	- 7 000	- 7 000	- 7 000	- 7 000
- overige mutaties, per saldo	11 604	- 2 802	2 456	4 641	6 141
Sub-totaal beleidsmatige bijstellingen	- 78	- 22 225	- 15 936	- 13 888	- 12 388
Totaal van de nieuwe mutaties	2 645	- 18 400	- 12 296	- 10 282	- 8 832

Toelichting op de nieuwe mutaties

Technische bijstellingen

De uitgavniveaus zijn aangepast op het prijs- en loonniveau 1998. In de loonbijstellingsbedragen is de compensatie voor de Pemba-uitgaven begrepen (introductie van premie differentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen).

Beleidsmatige bijstellingen

Aanpassing van de begrotingssterkte

In de loop van de herstructurering van de LAS is duidelijk geworden dat een in de vorige begroting verwachte stijging van het aantal burger-vte'n per 2000 zich niet zal voordoen. Daar tegenover staat dat de, in de vorige begroting verwachte daling van het aantal militaire vte'n zich per 2000 niet voor zal doen.

Overdracht CDIKL

In de huidige begroting is vanaf 1999 f 12 miljoen overgeheveld als gevolg van de overdracht van de uitgaven voor het Druk- en Bindwerk (inclusief de Bibliotheek) van de LAS naar het ressort NATCO.

Overdracht Facilitaire Dienst

In verband met de overdracht van de Facilitaire Dienst Den Haag van de LAS naar het Regionaal Militair Commando West/Garnizoen Den Haag van het ressort NATCO is in de huidige begroting f 7 miljoen overgeheveld.

Overige mutaties Materiële uitgaven

De in de vorige begroting verwachte daling van de uitgaven voor materiële uitgaven in de jaren 2000 en verder voor met name informatiesystemen wordt niet gerealiseerd. De oorzaak hiervan is dat de in het jaar 1999 doorgevoerde prioriteitsstellingen een inhaalslag voor deze systemen in latere jaren noodzakelijk maakt.

Activiteitentoelichting

De Landmachtstaf ondersteunt de bevelhebber bij de aansturing van de Koninklijke landmacht. Belangrijke activiteiten van de LAS zijn het uitwerken van de grondslagen en hoofdlijnen van het beleid van de Koninklijke landmacht en het scheppen van de beleidsmatige voorwaarden om de eenheden en/of het individuele (reserve)personeel van de Koninklijke landmacht gereed te hebben en beschikbaar te stellen voor alle taken in het gehele crisisbeheersingsspectrum. De LAS draagt zorg voor het integreren van het beleid in de ter beschikking staande financiële ruimte, het opstellen van plandocumenten en het verzorgen van de informatie-uitwisseling met de centrale organisatie. Daarbij waarborgt de LAS een doelmatige inrichting en uitvoering van de bedrijfsprocessen en verschaft zij inzicht in de kwaliteit van de bedrijfsvoering. Tenslotte verzorgt de LAS de beleidsmatige voorbereiding, de coördinatie en de evaluatie van alle uitzendingen en treedt op als aanspreekpunt en coördinator naar de Defensiestaf en het Defensie Crisisbeheersingscentrum en naar instanties buiten de KL.

Toelichting per artikelonderdeel

04.20.17 Ambtelijk burgerpersoneel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten betrekking hebbend op het burgerpersoneel van het ressort Landmachtstaf.

Ramingskengetallen burgerpersoneel

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– actief personeel	aantal vte'n	309	336	336	336	336	336
– gemiddeld salaris	x f 1	83 429	83 289	83 375	83 390	83 271	83 128
– totale uitgaven	x f 1000	25 780	27 985	28 014	28 019	27 979	27 931
– niet-actief personeel	aantal vte'n	4	4	4	4	4	4
– gemiddeld salaris	x f 1	83 499	83 500	83 500	83 500	83 500	83 250
– totale uitgaven	x f 1000	334	334	334	334	334	333
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	26 114	28 319	28 348	28 353	28 313	28 264

04.20.18 Militair personeel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten betrekking hebbende op het militair personeel van het ressort Landmachtstaf.

Ramingskengetallen militair personeel

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Sterkte begroting 1999 waarvan:	aantal vte'n	245	249	239	236	236	236
– beroeps onbepaalde tijd	aantal vte'n	225	240	230	230	230	230
– gemiddeld salaris	x f 1	103 462	106 883	106 700	106 752	106 735	106 743
– totale uitgaven	x f 1000	23 279	25 652	24 541	24 553	24 549	24 551
– beroeps bepaalde tijd	aantal vte'n	20	9	9	6	6	6
– gemiddeld salaris	x f 1	58 550	59 444	59 444	58 500	57 667	57 667
– totale uitgaven	x f 1000	1 171	535	535	351	346	346
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	24 450	26 187	25 076	24 904	24 895	24 897

Toelichting militair personeel

De daling in de jaren na 2000 van het gemiddeld salaris BBT wordt veroorzaakt door de verlaging van de BBT-premie en de effecten daarvan op de salarissen. Een en ander wordt pas zichtbaar in de begroting aan het einde van de contractperiode van de BBT-er.

04.20.19 Overige personele uitgaven

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de personele uitgaven anders dan salarissen. De ramingen hebben betrekking op burger- en militair personeel en zijn in sterke mate afhankelijk van de personeelssterkte en de activiteiten. De uitgaven hebben onder meer betrekking op reis- en verblijfkosten, verplaatsingen, representatie, personele toelagen en uitkeringen, onderwijs en opleidingen en het inhuren van tijdelijk personeel (uitzendkrachten op formatieve en/of bovenformatieve arbeidsplaatsen).

De uitbestedingen aan O-, I- en A-deskundigen worden geraamd en verantwoord ten laste van het artikelonderdeel «Materiële uitgaven». In verband met de centrale aanschaf voor de gehele Koninklijke landmacht worden de uitgaven voor kleding en uitrusting en voeding bij het ressort

Overige Eenheden BLS geraamd en verantwoord. De uitgaven voor onderwijs en opleidingen BBT'ers worden om eenzelfde reden geraamd en verantwoord bij het COKL.

Ramingskengetallen overige personele uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– overige persoonsgebonden personele uitgaven	aantal vte'n (bp en mp)	558	589	579	576	576	576
– gemiddeld per vte	x f 1	7 898	7 827	7 826	7 828	7 828	7 845
– totale uitgaven	x f 1000	4 407	4 610	4 531	4 509	4 509	4 519
– inhuur tijdelijk personeel	aantal mensjaren	21,74	8,48	9,61	9,35	9,19	10,16
– gemiddeld salaris	x f 1	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
– totale uitgaven	x f 1000	2 174	848	961	935	919	1 016
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	6 581	5 458	5 492	5 444	5 428	5 535
Overige uitgaven	x f 1000	19	20	20	20	20	20
Totaal overige personele uitgaven	x f 1000	6 600	5 478	5 512	5 464	5 448	5 555

Toelichting overige persoonsgebonden personele uitgaven

In deze ramingskengetallen zijn de uitgavencomponenten reis- en verblijfkosten, verplaatsen, representatie, personele toelagen en uitkeringen en onderwijs en opleidingen opgenomen.

Toelichting inhuur tijdelijk personeel

Het betreft hier de uitgaven voor de inhuur van tijdelijk personeel (uitzendkrachten op formatieve en/of bovenformatieve arbeidsplaatsen). De daling ten opzichte van 1998 in 1999 en verder is het gevolg van het feit dat enkele taken van LAS/INFO in 1999 overgaan naar de Telematicagroep Garnizoen Den Haag van het ressort NATCO. Hierdoor hoeven ten behoeve van de Landmachtstaf minder mensen te worden ingehuurd.

04.20.20 Materiële uitgaven

Onder dit artikelonderdeel worden de uitgaven geraamd voor onder meer bureauzaken, informatiesystemen, data- en telecommunicatie en overige zaken van operationele of materiële aard en voor de uitbestedingen aan O-, I- en A-deskundigheid. De KL-brede uitgaven voor huisvesting, inventarisgoederen en klein materieel en onderhoud gebouwen en terreinen worden bij het ressort NATCO geraamd en verantwoord en zijn aldaar in de ramingskengetallen opgenomen.

Ramingskengetallen materiële uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– persoonsgebonden materiële uitgaven	aantal vte'n (bp en mp)	558	589	579	576	576	576
– gemiddeld per vte	x f 1	55 846	13 244	12 316	12 595	12 592	12 618
– totale uitgaven	x f 1000	31 162	7 801	7 131	7 255	7 253	7 268
– O-, I en A-deskundigheid	aantal mensjaren	4,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,8
– gemiddeld salaris	x f 1	280 170	280 170	280 170	280 170	280 170	280 170
– totale uitgaven	x f 1000	1 311	769	768	769	769	771
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	32 473	8 570	7 899	8 024	8 022	8 039
Overige materiële zaken	x f 1000	8 182	3 601	4 102	4 661	4 879	4 797
Totaal materiële uitgaven	x f 1000	40 655	12 171	12 001	12 685	12 901	12 836

Toelichting persoonsgebonden materiële uitgaven

In dit ramingskengetal zijn de uitgavencomponenten bureauzaken, onderhoud gebouwen (commandantenvoorzieningen), informatiesystemen en data- en telecommunicatie (voor zover verworven door de Landmachtstaf) opgenomen. Uitgaven ten behoeve van dit ressort die worden beheerd door het ressort Overige Eenheden BLS zijn opgenomen in de kengetallen aldaar. De daling in 1999 in het gemiddelde per vte is het gevolg van de afronding van het BedrijfsBesturings Systeem (opgenomen onder Informatiesystemen) en de overdracht van het CDIKL (opgenomen onder Bureauzaken) naar het ressort NATCO.

Toelichting O-, I- en A-deskundigheid

De daling van de benodigde deskundigheid in 1999 is het gevolg van de overdracht van enkele taken van LAS/INFO naar de Telematicagroep Garnizoen Den Haag van het ressort NATCO waardoor minder inhuur ten behoeve van de Landmachtstaf noodzakelijk is.

Artikelonderdeel 04.20.21 Wachtgelden en inactiviteitsweden

De uitgaven op dit artikelonderdeel hebben betrekking op de diverse wachtgeldregelingen voor het burger- en militair personeel van de Koninklijke landmacht. Naast het regulier wachtgeld worden op dit artikelonderdeel ook de uitgaven voor wachtgelden en uitstroombevorderende maatregelen geraamd en verantwoord die voor de Koninklijke landmacht uit het Sociaal Beleidskader (SBK) voortvloeien. Volgens het gestelde in artikel 4, lid 6, punt a van de Comptabiliteitswet wordt bij dit artikelonderdeel als verplichting opgenomen het bedrag dat als uitgaaf wordt geraamd.

De geraamde bedragen en ramingskengetallen wachtgeld en inactiviteitsweden

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Wachtgeld SBK/UBMO burgerpersoneel:							
– aantallen in uitkeringsjaren	aantal	654	651	691	588	487	415
– bedrag per uitkeringsjaar	x f 1	35 862	36 134	35 460	38 624	39 468	37 393
– toegelicht begrotingsbedrag	x f 1 000	23 454	23 523	24 503	22 711	19 221	15 518
Overige wachtgeld burgerpersoneel:							
– aantallen in uitkeringsjaren	aantal	445	483	489	493	522	547
– bedrag per uitkeringsjaar	x f 1	28 229	26 756	24 474	25 424	25 655	25 830
– toegelicht begrotingsbedrag	x f 1 000	12 562	12 923	11 968	12 534	13 392	14 129
Wachtgeld SBK/UBMO militair personeel:							
– aantallen in uitkeringsjaren	aantal	1 026	963	1 027	941	850	731
– bedrag per uitkeringsjaar	x f 1	41 950	37 876	34 727	38 787	38 802	38 662
– toegelicht begrotingsbedrag	x f 1 000	43 041	36 475	35 665	36 499	32 982	28 262
Werkloosheidsbesluit militairen:							
– aantallen in uitkeringsjaren	aantal	632	741	808	811	814	847
– bedrag per uitkeringsjaar	x f 1	24 524	24 147	24 631	25 533	25 312	24 778
– toegelicht begrotingsbedrag	x f 1 000	15 499	17 893	19 902	20 707	20 604	20 987
Overige wachtgeld militair personeel:							
– aantallen in uitkeringsjaren	aantal	73	60	33	42	53	57
– bedrag per uitkeringsjaar	x f 1	29 370	31 617	34 758	28 857	31 811	36 263
– toegelicht begrotingsbedrag	x f 1 000	2 144	1 897	1 147	1 212	1 686	2 067
Totaal toegelicht met ramingskengetallen	x f 1 000	96 700	92 711	93 185	93 663	87 885	80 963
Bij: uitvoeringskosten	x f 1 000	15 127	15 170	15 168	15 179	15 177	15 210
Totale uitgaven wachtgeld en inactiviteitsweden	x f 1 000	111 827	107 881	108 353	108 842	103 062	96 173
Stand 1e suppletore begroting 1998	x f 1 000	128 800	130 900	120 700	108 200	105 400	
Nieuwe mutaties	x f 1 000	– 16 973	– 23 019	– 12 347	642	– 2 338	

Nieuwe mutaties

De nieuwe mutaties in de uitgavenopbouw zijn als volgt te specificeren:

bedragen x f 1000	1998	1999	2000	2001	2002
Prijsbijstelling 1998	127	170	168	179	177
Minderuitgaven wachtgeld BBT'ers	– 13 201	– 21 507	– 23 398	– 20 093	– 22 996
Wachtgeld SBK/UBMO/overige wachtgeld burgerpersoneel	4 054	5 823	9 103	9 511	7 321
Wachtgeld SBK/UBMO/overige wachtgeld militair personeel	– 5 659	– 5 425	5 865	14 899	15 882
Overige ramingsbijstellingen	– 2 294	– 2 080	– 4 085	– 3 854	– 2 722
Totaal van de nieuwe mutaties	– 16 973	– 23 019	– 12 347	642	– 2 338

Toelichting nieuwe mutaties

Minderuitgaven wachtgelden BBT'ers

De lagere uitgaven voor de wachtgelden van het BBT-personeel zijn het gevolg van een lagere instroom in de wachtgeldregeling. De lagere instroom is het resultaat van opleidingen met maatschappelijke meerwaarde, waardoor minder aanspraak hoeft te worden gemaakt op wachtgelden. Dit gecombineerd met de toename van de werkgelegenheid op de arbeidsmarkt, de lagere wervingsresultaten en wervingsbehoeften (BBT-besturingsmodel) en de contractverlengingen («mini-loopbaan» BBT'ers) leidt tot die lagere instroom.

Wachtgelden SBK/UBMO/overige wachtgelden burgerpersoneel

De toename van de SBK-uitgaven voor het burgerpersoneelsbestand is het gevolg van de bijstelling van de instroomprognoses. De bijstelling is noodzakelijk doordat een aantal grote reorganisaties in 1998 en deels in 1999 (met name bij DMKL en NATCO) hun beslag zullen krijgen. Een deel van deze overtolligheid ontstaat door een kwalitatieve mismatch. Dat wil zeggen dat het te herplaatsen burgerpersoneel niet voldoende gekwalificeerd of te hoog gekwalificeerd is voor een andere (vacante) functie binnen de Koninklijke landmacht.

Wachtgelden SBK/UBMO/overige wachtgelden militair personeel

De toename van de SBK-uitgaven voor het beroepspersoneel onbepaalde tijd vanaf het jaar 2000 en verder betreft voornamelijk een bijstelling van de meerjarenprognose. Uit de thans beschikbare realisatiegegevens blijkt dat de vorig jaar opgenomen meerjarenprognose bijstelling behoeft, doordat nu blijkt dat het personeel gemiddeld langer in de wachtgeldregeling verblijft dan oorspronkelijk is aangenomen.

Toelichting bij de artikelonderdelen wachtgelden en inactiviteitswedden

Het wachtgeld- en inactiviteitsweddebeslag neemt in de periode 1999–2003 af van ongeveer f 108 miljoen tot circa f 96 miljoen. Deze vermindering is voornamelijk het gevolg van een verwachte lagere instroom van het BBT-personeel in de wachtgeldregeling. Deze lagere instroom wordt in hoofdzaak bereikt door de opleidingen (maatschappelijke meerwaarde) en de toename van de werkgelegenheid op de civiele arbeidsmarkt.

De gepresenteerde (jaarlijks afwijkende) middensommen zijn het gevolg van de verschillende instroommomenten van personeel gedurende de loop van het jaar in een regeling en de verschillende samenstelling van het bestand per jaar. Bovendien is binnen een wachtgeldregeling sprake van een diversiteit aan uitkeringsmogelijkheden: bijvoorbeeld een uitkering van 2 maanden en een uitkeringssuppletie.

Uitgaven Sociaal Beleidskader

De uitgaven voor dit beleidskader nemen in de tijd gezien af doordat de herstructurering en de herschikking van de Koninklijke landmacht kort na de eeuwwisseling afgerond zal zijn. Twee grote reorganisaties bij het NATCO en bij de DMKL zijn in gang gezet. Deze reorganisaties hebben met name consequenties voor het burgerpersoneel en zullen tot enige overtolligheid leiden. Getracht wordt door middel van een pro-actief beleid het betreffende personeel vroegtijdig te informeren met betrekking tot het vervallen van hun functie. Instroom in een wachtgeldregeling wordt zoveel mogelijk voorkomen, doordat het personeel zelf of via het

herplaatsingstraject actie onderneemt om binnen de Koninklijke landmacht, Defensie of buiten Defensie een andere werkkring te vinden. Voorts wordt door het bieden van scholingsmogelijkheden getracht eventuele nieuwe vaardigheden aan te leren, zodat andere functies waar vacatures zijn opgevuld kunnen worden of door personeel tijdelijk op militaire functies te plaatsen. De wachtgelduitgaven voor het «werkloosheidsbesluit Defensie burgerpersoneel» zullen na het jaar 2000 weer oplopen naar het normale niveau van voor de herstructureringsperiode, daar de (vervroegde) uitstroommaatregelen dan niet meer van toepassing zijn.

In onderstaand overzicht zijn de voorziene uitgaven voor het Sociaal Beleidskader opgenomen. De uitgaven hebben zowel betrekking op burgerpersoneel als op militair personeel van de Koninklijke landmacht. De verantwoording van de uitgaven vindt, met uitzondering van de wachtgelden, plaats ten laste van de desbetreffende artikelonderdelen «Ambtelijk burgerpersoneel», «Militair personeel» en «Overige personele uitgaven».

De uitgaven van de wachtgelden worden geraamd en verantwoord ten laste van het artikelonderdeel 04.20.21.

Sociaal Beleidskader (bedragen x f 1000)	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– Om-, her- en bijscholing en outplacement	29 500	18 400	4 500	4 400			
– Verplaatsen	1 000	500	465	300	50		
– Wachtgelden SBK/UBMO burgerpersoneel	24 400	23 500	23 500	24 500	22 700	19 200	15 500
– Wachtgelden SBK/UBMO militair personeel	44 400	43 000	36 500	35 700	36 500	33 000	28 300
– BDOS plaatsingen burgerpersoneel	6 000	5 300	4 700	2 600			
– BDOS plaatsingen militair personeel	38 500	17 700	16 200	11 500	2 300		
Totaal Sociaal Beleidskader	143 800	108 400	85 865	79 000	61 550	52 200	43 800

04.21 Subsidies en bijdragen

De grondslag van het artikel en het te voeren beleid

Ten laste van dit artikel worden uitgaven geraamd voor subsidies aan de stichtingen Koninklijk Nederlands Leger- en Wapenmuseum «Generaal Hofer» en Jeugdwerk Duitsland. Deze stichtingen zijn uitsluitend of hoofdzakelijk werkzaam op het terrein van de Koninklijke landmacht. De doelstellingen van deze instanties worden uiteengezet in bijlage 6 (de subsidiebijlage).

In overeenstemming met het gestelde in artikel 4, lid 6, punt a van de Comptabiliteitswet wordt bij dit begrotingsartikel als verplichting opgenomen het bedrag dat als uitgaaf wordt geraamd.

De uitgaven

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp-begroting 1998	1 935	1 938	1 938	1 941	1 945	
1e suppletore wet 1998	1					
Nieuwe mutaties	- 87	- 84	- 85	- 83	- 84	
Stand ontwerp-begroting 1999	1 849	1 854	1 853	1 858	1 861	1 861

De nieuwe mutaties in de uitgavenopbouw zijn als volgt te specificeren:

bedragen x f 1000	1998	1999	2000	2001	2002
Stichting Jeugdwerk Duitsland	14	14	14	14	14
Stichting KNLW Generaal Hoefer	- 117	- 119	- 119	- 119	- 120
Prijsbijstelling 1998	16	21	20	22	22
Totaal van de nieuwe mutaties	- 87	- 84	- 85	- 83	- 84

Toelichting op de nieuwe mutaties

In tegenstelling tot voorgaande jaren is de subsidie aan de Stichting Koninklijk Nederlands Leger- en Wapenmuseum «Generaal Hoefer» omgezet in een vaste financiële bijdrage in plaats van een jaarlijks fluctuerend bedrag, gebaseerd op jaarlijkse afrekeningen.

Aan de volgende instanties verstrekt de Koninklijke landmacht subsidies:

Omschrijving (bedragen x f 1000)	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stichting Jeugdwerk Duitsland	250	250	250	250	250	250
Stichting Koninklijk Nederlands Leger- en Wapenmuseum	1 599	1 604	1 603	1 608	1 611	1 611
Totaal	1 849	1 854	1 853	1 858	1 861	1 861

04.22 Investerings groot materieel en infrastructuur

De grondslag van het artikel en het te voeren beleid

Ten laste van dit artikel worden de uitgaven geraamd voor investeringen in groot materieel en infrastructuur die niet onder het begrotingsartikel 04.20 Personeel en materieel worden geraamd en verantwoord.

Het beleid is gericht op verbetering van het bestaande materieel, opheffing van tekortkomingen, zowel kwantitatief als kwalitatief, en vervanging van verouderd materieel door modern hoogwaardig materieel. Door snelle ingrijpende ontwikkelingen van moderne technologieën worden hoge eisen gesteld aan het materieel, met name op de aspecten bescherming, vuurkracht, mobiliteit en leidbaarheid. Voor het materieel binnen de operationele eenheden van de Koninklijke landmacht is voor de komende jaren een aantal hoofdaandachtspunten onderkend, te weten verbetering van de logistieke ondersteuning, communicatiemiddelen, luchtverdedigingsmiddelen en geniematerieel. Daarnaast is het project Millennium opgenomen waarin fondsen zijn gereserveerd voor projectmatige detectie, analyse, reparatie en testen van systemen.

De herstructurering van de Koninklijke landmacht leidt tevens tot maatregelen op infrastructureel gebied. Het beleid is erop gericht de legering op het voor een beroepsleger beoogd kwalitatief niveau te brengen en tot een optimale kazernebelegging en oefen- en schietterreindeling te komen. Bovendien worden infrastructuurprojecten uitgevoerd, welke noodzakelijk zijn als gevolg van de invoering van de ARBO-wet en milieuwetgeving.

De verplichtingen en uitgaven

Opbouw verplichtingen vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000)

	t/m 1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp-begroting 1998			2 508 380	1 479 963	800 538	1 953 173	1 187 821	
Verwerking amendement Zijlstra			- 10 000					
Stand autorisatie begroting 1998			2 498 380	1 479 963	800 538	1 953 173	1 187 821	
Mutaties 1e suppletore wet 1998			- 21 221					
Stand 1e suppletore wet 1998			2 477 159	1 479 963	800 538	1 953 173	1 187 821	
Nieuwe mutaties:								
MiLSATCOM			- 160 000	138 800		- 39 000		
Duelsimulatoren/instrumentatie			- 99 000	99 000				
SHORAD			- 330 000	330 000				
Verbetering Leopard 2			- 73 000	79 100	227 000	- 212 000	22 000	
EOV-fase 1			- 24 000	29 000				
EOV-fase 2				- 17 000				
Vervanging pantservoertuigen				75 000	- 30 000			
Verplaatsing PIROC				46 200				
Overige projecten, per saldo			- 937 254	386 367	133 492	672 845	- 128 475	
Stand ontwerp-begroting 1999		1 496 905	853 905	2 646 430	1 131 030	2 375 018	1 081 346	566 570

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp- begroting 1998		940 844	1 201 243	1 242 244	1 186 490	1 312 656	
Verwerking amende- ment Zijlstra		- 10 000					
Stand autorisatie- begroting 1998		930 844	1 201 243	1 242 244	1 186 490	1 312 656	
Mutaties 1e suppletore wet 1998		- 21 221					
Stand 1e suppletore wet 1998		909 623	1 201 243	1 242 244	1 186 490	1 312 656	
Nieuwe mutaties:							
MILSATCOM		- 4 000	- 22 500	6 500	- 1 400	- 9 500	
Duelsimulatoren/ instrumentatie		- 4 100	- 30 000	- 1 000		36 000	
SHORAD		- 8 500	- 15 000	- 12 200	25 000		
Verbetering Leopard 2		38 600	10 900	- 35 400	- 27 000	- 94 100	
EOV-fase 1		- 6 200	- 18 300	16 000	13 000	7 500	
EOV-fase 2		- 3 000	- 9 000	1 000	- 3 000	- 2000	
Vervanging pantservoertuigen Millennium		27 780	12 400	7 000	- 4 000	16 000	
Verplaatsing PIROC			46 200				
Explosie-veilige machine Veenhuizen			- 9 000				
Gevechtsveld controleradar			- 24 000			24 000	
Warmtebeeld handkijker			- 7 500				
Overige projecten, per saldo		- 142 066	- 85 415	- 90 505	- 111 049	- 89 366	
Stand ontwerp- begroting 1999		808 137	1 050 028	1 133 639	1 078 041	1 201 190	1 084 449

Hieronder wordt inzicht gegeven in de onderdelen van het artikel, waarbij de belangrijkste ontwikkelingen binnen de artikelonderdelen alsmede een nadere specificatie van grote projecten worden aangegeven.

Artikelonderdeel Automatisering

Bedragen x f 1000	Verplichtingen				Uitgaven			
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Automatisering	132 685	100 180	110 714	82 039	34 200	19 100	20 800	30 500

In dit artikelonderdeel zijn de investeringsuitgaven opgenomen die samenhangen met de verwerving van informatiesystemen en met de automatisering die de bedrijfsvoering van de Koninklijke landmacht ondersteunen.

Een belangrijk aandachtsgebied is het bereiken van een betere ondersteuning van de logistieke processen. Zo wordt ondermeer een systeem opgezet ten behoeve van het geautomatiseerd registreren van goederen en zorgt het project ondersteuning behoeftbepalings- en vervullings-

traject (OBVT) voor een snellere afhandeling van het materieelvoorzieningsproces. Op het gebied van de personele informatievoorziening vindt samenwerking met de Koninklijke luchtmacht plaats in het Project Informatievoorziening ter Ondersteuning van de Personeelsfunctie, waarmee de decentralisatie van de personeelsfunctie wordt ondersteund. Uitgaven zijn voorzien voor het voor de bedrijfsvoering noodzakelijke project Koninklijke Landmacht Implementatie Middenlaag (KLIM), de multifunctionele smartcard, waarmee ondermeer de toegang van KL-objecten wordt beveiligd en het (interdepartementale) project V-kaart, betreffende het ontwikkelen van een pc-beveiligingskaart. Deze projecten waren voorheen opgenomen onder het artikelonderdeel commandovoering, verbindingen en gevechtinslichtingen.

Project Millennium

Bedragen x f 1000	Verplichtingen					Uitgaven		
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Millennium	67 400	54 800	33 700	65 400	23 100			

De millenniumproblematiek wordt binnen de Koninklijke landmacht deels projectmatig aangepakt. Voor de fase waarin de omvang van de problematiek wordt geïnventariseerd en de detectie van het zogenoemde millennium-probleem plaatsvindt, is f 30 miljoen geraamd. De verplichtingen hiervoor zijn in 1998 aangegaan. Op grond van de verkregen informatie zijn de financiële middelen voor de reparatie en het testen van de geïnventariseerde knelpunten vastgesteld.

De co-financiering vanuit het Millenniumfonds bedraagt voor de Koninklijke landmacht f 12,4 miljoen in 1999. De overige middelen zijn vrijgemaakt door het stellen van prioriteiten binnen de informatiserings- en automatiseringsprojecten.

Artikelonderdeel Logistiek

Bedragen x f 1000	Verplichtingen					Uitgaven		
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Logistiek	108 899	132 985	63 447	81 870	88 202	104 546	144 412	186 200

Dit artikelonderdeel heeft betrekking op de investeringen in het kader van de logistieke ondersteuning van de Koninklijke landmacht. Het betreft de verwerving van een grote diversiteit aan uitrustingsstukken voor de uitvoering van logistieke taken.

In de begroting is een aantal projecten voorzien om de logistieke voertuigen die het einde van hun levensduur hebben bereikt, te vervangen. Zowel de materieelveroudering als de intensievere samenwerking in internationaal verband is voor de Koninklijke landmacht reden geweest om een aantal studies op het gebied van de logistiek te initiëren. De resultaten van de studies zijn mede bepalend voor de aard en aantallen van aan te schaffen materieel.

De uitgaven op dit artikelonderdeel worden gedaan voor de projecten lichte vrachtauto's, modificatie van vrachtauto's en de prototypen voor het project wissellaadsystemen. Om de onderhoudskosten van in opslag gehouden materieel te verminderen worden droge luchtsystemen aangeschaft. Voor de verbetering van geneeskundige voorzieningen worden mobiele geneeskundige installaties verworven.

De verschuiving van het onderdeel Munitie-aflak-straat (MAS) van het project explosie-veilige machines als onderdeel van de invulling van de taakstelling uit het regeerakkoord betekent een langere continuering dan voorzien van de huidige werkwijze (met beperkingen) ten aanzien van de renovatie van munitie.

Als gevolg van uitstel van het project verbrandingscapaciteit munitie, dient de lopende studie naar exportmogelijkheden van de te vernietigen munitie te worden geïntensiveerd danwel zo spoedig mogelijk te worden afgerond. Het uitstel van dit project is eveneens een gevolg van de invulling van het regeerakkoord.

Artikelonderdeel Commandovoering, verbindingen en gevechtsinlichtingen

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Commandovoering	142 346	357 800	179 944	191 629	187 195	133 668	74 576	51 728

De investeringen in dit artikelonderdeel betreffen de communicatie- en informatiesystemen die het operationele command- en controlproces ondersteunen.

De ramingen voor dit artikelonderdeel hebben onder meer betrekking op reeds aangegane verplichtingen voor de projecten Combat Net Radio, Remotely Piloted Vehicle (RPV), de ontwikkeling van prototypen voor het project Single Channel Radio Access (SCRA) en de vervanging van Hoog Frequent Enkel Zijband radio's (HF-EZB) inclusief de manpackversie.

Project Remotely Piloted Vehicle (RPV)

Bedragen x f 1000	Verplichtingen				Uitgaven			
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
RPV	8 000		52000	42 900				

Het project RPV voorziet in middelen voor het verkrijgen van gevechtsinlichtingen op middelbare afstand. Hiertoe is in 1995 een verplichting aangegaan voor het hoofdcontract voor de levering van de «Sperwer», een onbemand vliegtuigje. De totale financiële omvang van het project is f 144,1 miljoen. In 1998 zullen de eerste systemen worden afgeleverd.

Project Midlife Upgrade Zodiac

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Zodiac	2 900	108 300	1 700	16 000	41 500	35 000	20 000	

In de plannen is tevens het project Midlife upgrade Zodiac (MLU Zodiac) opgenomen. De basis voor dit project ligt in het feit dat het huidige tactische straalverbindingssysteem Zodiac, dat is ingevoerd in de jaren 1980–1985, volledig is toegesneden op het destijds geldende operationele optreden. Om dit systeem aan te passen aan het gewijzigde operationeel optreden, aan de verdergaande digitalisering en aan de gewijzigde omvang en aard van de informatiestromen, alsmede in verband met de technische veroudering van systeemdelen, dient het communicatiesysteem in de komende periode een MLU te ondergaan. Voor dit project is f 114,2 miljoen gereserveerd.

Project MILSATCOM

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
MILSATCOM		138 800		500	46 500	18 600	11 500	4 700

Dit project voorziet in de krijgsmachtbrede behoefte aan satellietcommunicatiecapaciteit voor militair gebruik. Voor het project is een investeringsbudget geraamd van f 283 miljoen. Het budget is op basis van verbruikseenheden volgens een vaste verdeelsleutel aan de krijgsmachtdelen toegerekend.

De Koninklijke marine is belast met de realisatie van dit project. Het DMP-B document is op 9 februari 1998 aan de Tweede Kamer aangeboden (Kamerstukken II, 1997/98, 25 886 X, nr. 1).

Dit project maakt deel uit van de invulling van de taakstelling van het regeerakkoord. Voor de Koninklijke landmacht is f 17 miljoen kasgeld 1999 verschoven naar 2000.

Artikelonderdeel Elektronisch materieel

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Elektronisch materieel	32 232	62 000	25 751	11 669	20 717	22 123	17 500	5 000

In dit artikelonderdeel zijn de investeringen opgenomen die betrekking hebben op middelen voor elektronische oorlogsvoering. In 1999 zijn uitgaven geraamd voor de completering van de eerste fase van het project elektronische oorlogsvoering (EOV). Na afronding van deze fase

beschikt de Koninklijke landmacht over middelen om vijandelijke eenheden te lokaliseren en te identificeren op basis van uitgezonden elektronische (radio)signalen. Hierbij bestaat tevens de mogelijkheid om door middel van stoor- en misleidingsoperaties het gebruik van deze signalen te bemoeilijken. De afronding zal niet voor 2000 plaatsvinden als gevolg van invulling van de taakstelling uit het regeerakkoord, waarbij het kasgeld met betrekking tot het deelproject EGB uit 1999 is verschoven. De operationele consequenties hiervan zijn acceptabel.

Voorname taakstelling is tevens de oorzaak voor de latere start van de ontwikkeling van de 2e fase van het EOY-project (van 1999 naar 2000). Het betreft hier een systeem, waarmee vijandelijke grondgebonden radar-uitzendingen kunnen worden opgespoord, geïdentificeerd, gelokaliseerd en gestoord. Voor de invulling van deze behoefte zal in beginsel worden aangesloten bij de behoefte van Duitsland. Door deze verschuiving zal het Legerkorps langer dan gepland verstoken blijven van de beoogde radarverkenning- en radarstoringscapaciteit.

Artikelonderdeel Nucleair, biologisch en chemisch materieel (NBC)

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
NBC materieel	30 400	9 300	4 928	16 891	12 580	900	5 000	7 500

Dit artikelonderdeel staat in het teken van investeringen op het gebied van alarmerings-, verkenning-, beschermings- en ontsmettingsapparatuur.

Hoewel internationaal wordt gestreefd naar het terugdringen van nucleaire, biologische en chemische (NBC) wapens blijft het risico reëel aanwezig dat Nederlandse militairen tijdens de uitvoering van hun taken worden geconfronteerd met (de dreiging van) dit soort wapens. Op het gebied van nucleaire en chemische alarmering, bescherming en verkenning is een aantal projecten in realisatie. De uitgaven hebben betrekking op diverse NBC-voorzieningen waaronder het project compagnies-ontsmetting en de vervanging van tactische en residuele dosismeters waarvan de verwerving in 1998 is voorzien.

Artikelonderdeel Luchtverdediging

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Luchtverdediging	40 771	621 800	57 844	91 209	102 593	111 728	133 185	125 000

De Koninklijke landmacht zal in de komende periode maatregelen treffen om de beschikbaarheid en effectiviteit van haar huidige luchtverdedigings-systemen zeker te stellen. Ter voorbereiding op de latere vervanging van luchtverdedigingsmiddelen participeert de Koninklijke landmacht in een multinationale Navo-studie die zich richt op de ontwikkeling van de opvolgers van deze middelen.

De uitgaven die in 1999 worden voorzien, betreffen reeds aangegane verplichtingen voor de projecten Gevechtswaarde-instandhouding van de Pantserbataljons tegen Luchtdoelen (GWI-PRTL) en Stinger-RMP. In de planning is rekening gehouden met de uitgaven van een modificatie pakket voor de Stinger-RMP dat zal worden aangebracht ter verbetering van de effectiviteit tegen helikopterdreiging. Ten behoeve van opleidingen wordt voorzien in een tweede Stinger-bol, waarvan de verwerving is gepland in 1998.

Project Gevechtswaarde instandhouding PRTL

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
PRTL			46 700	83 900	63 200	12 900		

Het project Gevechtswaarde instandhouding PRTL (GWI PRTL) wordt in samenwerking met Duitsland uitgevoerd. Het betreft het uitvoeren van het basisonderhoud met een beperkt aantal verbeteringen (systeem aanpassingen). De gevechtswaarde instandhouding wordt uitgevoerd aan 60 stukken. De totale financiële omvang van dit project bedraagt f 382,9 miljoen.

Project SHORAD

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
SHORAD		330 000	3 700		27 800	65 000	65 000	93 000

Eveneens wordt rekening gehouden met de verwerving van het project Short Range Air Defence (SHORAD). Dit project betreft de verwerving van een aanvullende component voor de verdediging van eenheden en objecten die het mogelijk maakt om vliegtuigen en helikopters al op grotere afstand (circa tien kilometer) te kunnen bestrijden. Het systeem vormt een noodzakelijke aanvulling op de huidige luchtverdedigingsmiddelen. De totale financiële omvang van dit project voor de Koninklijke landmacht bedraagt f 337 miljoen. Het project dat zowel de behoefte van de Koninklijke land- en luchtmacht invult, wordt geleid door de Koninklijke luchtmacht en wordt gefaseerd uitgevoerd. De kasgeldreeds is om projecttechnische redenen aangepast.

Artikelonderdeel Manoeuvre

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Manoeuvre	111 355	1 010 210	172 962	264 825	368 643	336 405	359 257	205 481

Dit artikelonderdeel heeft betrekking op uitgaven die samenhangen met tanks, (gevechts-)voertuigen en bewapening. Ook de onderwijsleermiddelen en simulatoren voor deze uitrustingsstukken vallen hieronder.

Project Verbetering Leopard 2

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Verbetering Leopard 2	2 700	79 100	133 000	140 600	122 800	57 200	36 000	16 000

Voortschrijdende technologische ontwikkelingen leiden tot vernieuwde inzichten in operationeel optreden, of het nu gaat om de bondgenootschappelijke verdedigingstaak in Navo-verband of om vredesondersteunende operaties in VN-verband. Mede op grond hiervan is voor de gevechtstank Leopard 2 een verbeteringsprogramma gestart, dat de gevechtswaarde op een aanmerkelijk hoger peil brengt. Het project Verbetering Leopard 2 wordt in fasen uitgevoerd, waarbij verbeteringen worden doorgevoerd in bescherming, door het aanbrengen van aanvullende bepantsering, en in vuurkracht, door het aanbrengen van een verlengde schietbuis alsmede de verwerving van verbeterde munitie. De Leopard 2 is daarmee in staat alle moderne tanks uit te schakelen. De verbeterde bescherming is voor een deel van het bestand reeds in realisatie. De totale financiële omvang van dit project bedraagt f 891 miljoen.

Project Pantservoertuigen vredesoperaties

Bedragen x f 1000	Verplichtingen					Uitgaven		
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Pantservoertuigen	6 500		27 200	114 200	9 300			

Met het project Pantservoertuigen vredesoperaties heeft de Koninklijke landmacht een aantal jaren geleden in navolging van andere Navo-landen besloten de eisen ten aanzien van de bescherming van in het kader van VN-operaties uitgezonden personeel te verhogen. De verwerving van de pantservoertuigen voor vredesoperaties heeft in 1997 plaatsgevonden en de eerste voertuigen zullen in de tweede helft van 1998 worden geleverd. De financiële omvang van dit project bedraagt f 166 miljoen.

Project Vervanging Pantservoertuigen

Bedragen x f 1000	Verplichtingen					Uitgaven		
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Pantservoertuigen		75 000		17 000	16 000	16 000	16 000	10 000

Het project Vervanging Pantservoertuigen betreft de vervanging van het bestand pantserinfanteriegevechtsvoertuigen YPR en de hiervan afgeleide versies alsmede het commandovoertuig M577. Gelet op de omvang van het project zal vervanging van het totale bestand aan pantservoertuigen over de jaren tot 2025 worden gespreid. De totale omvang van het project bedraagt f 5600 miljoen.

In de eerste fase van het project zullen als eerste de voertuigen bij de verkenningseenheden worden vervangen door 210 gepantserde wielvoertuigen. Voor de ontwikkeling van dit voertuig zal in 1999 de verplichting worden aangegaan. Nederland gaat in dit deel van het project samenwerken met Duitsland, Frankrijk en Groot-Brittannië.

Project Duelsimulatoren en instrumentatie

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Duelsimulatoren	900	99 000	900		69 000	30 000		

Met het project Duelsimulatoren en instrumentatie wordt voorzien in een set duelsimulatoren en een mobiele instrumentatieset voor oefeningen van operationele eenheden tot en met compagniesniveau, zo mogelijk in internationaal verband. Bij het project wordt gezocht naar samenwerkingsmogelijkheden met andere landen. De betalingen op dit project zijn met een jaar vertraagd en vangen pas in 2000 aan. De financiële omvang van dit project bedraagt f 100 miljoen.

Door de verschuiving van dit project naar aanleiding van het regeerakkoord wordt de mogelijkheid tot invulling van de opleidingsbehoefte aan geïnstrumenteerd oefenen door het Legerkorps verder vertraagd. Dit impliceert dat – voor het bereiken van het vereiste niveau van geoefendheid – minder gebruik zal kunnen worden gemaakt van geavanceerde oefenmogelijkheden in een geautomatiseerde oefenomgeving.

De vertraging van de invoering van de gevechtveldcontrole-radar als onderdeel van de invulling van de taakstelling uit het regeerakkoord heeft als gevolg dat de waarnemingsmogelijkheden voor verkenning- en bewakingsdoeleinden voor een langere periode beperkt zullen blijven. De eveneens aan de invulling van het regeerakkoord gerelateerde verschuiving van kasgeld 1999 met betrekking tot het project warmtebeeldkijkers naar latere jaren betreft een herfasering van de af te leveren aantallen warmtebeeldhandkijkers in de periode 1999–2001.

Project Medium Range Anti-Tanksystems (MRAT)

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Duelsimulatoren		492 000			15 000	36 500	51 000	55 500

Het project MRAT betreft de vervanging van de DRAGON, die sinds 1997 binnen de Koninklijke landmacht en de Koninklijke marine wordt gevoerd en die niet meer voldoet aan de actuele operationele eisen (met name

voor wat betreft de maximale effectieve dracht, het optreden tegen moderne tanks en de bescherming van de schutter). Het project is gesplitst in:

- * MRAT ten behoeve van «lichte» eenheden (Luchtmobiele brigade, verkenningseenheden en het Korps Mariniers) voor f 242 miljoen;
- * MRAT ten behoeve van zware eenheden (pantser-infanteriebatjons) voor f 250 miljoen.

Artikelonderdeel Vuursteun

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Vuursteun	38 700	113 500	31 258	39 276	59 139	59 228	144 191	151 000

Op dit artikelonderdeel zijn de investeringen ten behoeve van de veldartillerie opgenomen. Voor doelopsparing zijn verbeteringen voorzien voor de voorwaartse waarnemers in de vorm van een opbouw op het waarnemingsvoertuig. Voor de langere afstanden worden de zogenaamde «grondgebonden doelopsparingsmiddelen ten behoeve van de grondwapensysteembestrijding» voorzien. Dit zijn geavanceerde radar-systemen, waarmee op grotere afstand, vijandelijke grondwapensystemen kunnen worden gelokaliseerd wanneer deze vuur uitbrengen.

Project Vuist fase 1

Bedragen x f 1000	Verplichtingen					Uitgaven		
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Vuist fase 1	8 300		29 100	33 900	15 500			

Er zijn ondermeer uitgaven geraamd voor fase 1 van het vuursteun-informatie-systeem (VUIST 1) inbegrepen de integratie met de nieuwe Combat net radio en de integratie van mortieren in het project. Het project VUIST 1 betreft een al lopend project om het vuursteuninformatiesysteem te automatiseren. De verplichting hiervoor is in 1997 aangegaan. De totale financiële omvang van dit project bedraagt f 116,6 miljoen. Naar verwachting zullen de leveringen in de tweede helft van 1998 aanvangen.

In 1999 is de verwerving voorzien van de projecten Vuist 2, grondgebonden doelopsparingsmiddelen. Het later, naar aanleiding van de invulling van het regeerakkoord, invoeren van het ballistisch meteostation betekent dat de huidige, verouderde weerkundige stations, langer dan verwacht de operationele behoefte moeten afdekken.

Artikelonderdeel Gevechtssteun

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Gevechtsteun	38 554	29 500	13 643	23 328	36 522	69 344	82 300	98 000

In dit artikelonderdeel zijn investeringen opgenomen ten behoeve van geniematerieel. Dit onderdeel wordt voor een groot deel bepaald door het nieuwe Nederlandse regeringsbeleid inzake landmijnen. Nieuw te verwerven mijnen dienen te voldoen aan de aan dit beleid af te leiden eisen. Tot dit artikelonderdeel behoren ook de middelen voor de ondersteuning van de mobiliteit van de eigen eenheden. Het betreft hier onder andere brugslagmiddelen en middelen voor het onder operationele omstandigheden maken van doorgangen door vijandelijke mijnevelden.

De voor 1999 voorziene uitgaven hebben betrekking op ondermeer geniemunitie en het onderzoek naar middelen ten behoeve van ontminningsoperaties. Op de langere termijn zullen voorzieningen worden getroffen voor het verkrijgen van mijn doorbraakcapaciteit.

Artikelonderdeel Infrastructuur

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Infrastructuur	177 963	209 155	147 646	247 292	223 848	220 999	219 969	224 040

Ten laste van dit artikelonderdeel worden de uitgaven geraamd voor nieuwbouw en renovatie van kazernes mede als gevolg van de herstructurering van de Koninklijke landmacht op gebied van legering van militairen en de aanvullende voorzieningen zoals compagniesburelen, centrale wapenkamers, voedings- en kantinefaciliteiten en opleidingsfaciliteiten. Daarnaast zijn investeringen noodzakelijk op gebied van logistieke voorzieningen zoals opleg- en opslagfaciliteiten van materieel. Voor bewaking en beveiliging van objecten worden infrastructurele en elektronische voorzieningen getroffen. Binnen dit onderdeel worden eveneens de bodemsaneringsprogramma's gerealiseerd.

Ten aanzien van de behoefte aan oefen- en schietterreinen worden, in het kader van het verkrijgen van oefenmogelijkheden voor vredes(ondersteunende) operaties, voorzieningen gecreëerd. Zo is in Lauwersmeer gestart met de voorbereidingen voor de realisatie van een oefendorp, waar potentiële situaties en omstandigheden kunnen worden nagebootst en getraind.

Project Verplaatsing PIROC

Bedragen x f 1000	Verplichtingen				Uitgaven			
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Verplaatsing PIROC		46 200		46 200				

In het kader van VINEX is met de gemeente Eindhoven en Veldhoven de verplaatsing van het PIROC overeengekomen. Hierdoor zal de rijopleiding uit Eindhoven naar de «Strijpse Kampen» worden verplaatst.

05. BELEIDSTERREIN KONINKLIJKE LUCHTMACHT

Algemeen

De uitgaven binnen het artikel 05.20 Personeel en materieel bij het beleidsterrein Koninklijke luchtmacht zijn verdeeld in, naast het artikel-onderdeel wachtgelden, drie ressorts: Commando Tactische Luchtmacht (CTL), Decentrale Ondersteunende eenheden (DOE) en Hoofdkwartier Koninklijke Luchtmacht (HKKLu). Het artikel 05.22 Investerings groot materieel en infrastructuur completeert de begroting van de Koninklijke luchtmacht.

De totaal geraamde uitgaven van de Koninklijke luchtmacht voor de jaren 1999 tot en met 2003 zijn als volgt te specificeren:

bedragen x f 1000	1998	1999	2000	2001	2002	2003
05.20 Personeel en materieel						
– Commando Tactische Luchtmacht	844 701	834 973	822 718	817 389	822 620	817 497
– Decentrale Ondersteunende eenheden	312 510	298 091	291 378	294 700	295 288	291 556
– Hoofdkwartier Koninklijke Luchtmacht	751 046	653 682	692 627	720 335	746 724	757 411
– Wachtgelden en inactiviteitswedden	26 655	24 029	20 294	17 567	15 905	13 594
Totaal Personeel en materieel	1 934 912	1 810 775	1 827 017	1 849 991	1 880 537	1 880 058
05.22 Investerings groot materieel en infrastructuur	963 862	577 630	657 889	745 111	744 972	1 098 288
Totale uitgaven	2 898 774	2 388 405	2 484 906	2 595 102	2 625 509	2 978 346

Uitgaven die betrekking hebben op samenwerking met de Nederlandse Antillen en Aruba en uitgaven die betrekking hebben op attachés worden, conform de nota «Herijking van het buitenlands beleid» (Kamerstukken II 1994/95, 24 337 X, nr. 1), verantwoord op het artikel 08.04 Overige uitgaven Internationale Samenwerking.

05.20 Personeel en materieel

De grondslag van het artikel en het te voeren beleid

Naar aanleiding van de gewijzigde begrotingsindeling als gevolg van de verplichte integratie van de begrotingsartikelen personeel en materieel en het Verbeterd Economisch Beheer (Kamerstukken II 1995/1996, 24 400 X, nr. 113) is met ingang van de begroting 1998 inzicht verschaft in de bedrijfsvoeringsuitgaven per ressort van resultaatverantwoordelijke eenheden. De drie ressorts waar het bij de Koninklijke luchtmacht om gaat zijn:

- Commando Tactische Luchtmacht (CTL)
- Decentrale Ondersteunende Eenheden (DOE)
- Hoofdkwartier Koninklijke Luchtmacht (HKKLu)

Het beleid is er nog immer op gericht de bevoegdheden en budgetten te leggen waar ook de uitvoering plaatsvindt. Dit past in het beleid van de Koninklijke luchtmacht om via decentralisatie te komen tot een Verbeterd Economisch Beheer. In dit verband vinden ook reorganisaties plaats als de oprichting van het Opleidingscentrum KLu (OCKLu), de bestuurlijke integratie van de Depots tot één Logistiek Centrum (LCKLu) en de

reorganisatie van de topstructuur van de Koninklijke luchtmacht. Deze reorganisaties beogen tevens een verdere afslanking van het personeelsbestand.

Per ressort worden vier vaste artikelonderdelen gepresenteerd: ambtelijk burgerpersoneel, militair personeel, overige personele uitgaven en materiële uitgaven. Met ingang van de begroting 1998 worden de wachtgelduitgaven voor het burger- en militair personeel op het artikelonderdeel 05.20.13 geraamd en verantwoord. Terzake van de thans beschikbare bedrijfsvoeringsbudgetten per ressort zijn afzonderlijke tabellen opgenomen.

De verplichtingen en uitgaven

Opbouw verplichtingen vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000)

	t/m 1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp-begroting 1998			1 793 893	1 796 000	1 707 209	1 763 912	1 664 904	
Mutaties 1e suppletore wet 1998			2 975	- 498	- 498	- 498	- 498	
Stand 1e suppletore wet 1998			1 796 868	1 795 502	1 706 711	1 763 414	1 664 406	
Nieuwe mutaties:								
Commando Tactische Luchtmacht			56 414	47 893	42 767	38 789	45 109	
Decentrale Ondersteunende Eenheden			25 195	20 818	16 903	21 424	22 912	
Hoofdkwartier Koninklijke luchtmacht			193 300	50 936	- 4 847	9 495	52 376	
Wachtgelden en inactiviteitswedden			2 919	3 627	3 343	3 214	1 428	
Stand ontwerp-begroting 1999	363 703	1 876 778	2 074 696	1 918 776	1 764 877	1 836 336	1 786 231	1 842 596

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000)

		1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp-begroting 1998			1 796 126	1 789 809	1 777 408	1 768 896	1 803 290	
Mutaties 1e suppletore wet 1998			2 975	- 498	- 498	- 498	- 498	
Stand 1e suppletore wet 1998			1 799 101	1 789 311	1 776 910	1 768 398	1 802 792	
Nieuwe mutaties:								
Commando Tactische Luchtmacht			56 084	47 893	42 767	38 789	45 109	
Decentrale Ondersteunende Eenheden			25 223	20 818	16 948	21 419	22 907	
Hoofdkwartier Koninklijke luchtmacht			51 585	- 50 874	- 12 951	18 171	8 301	
Wachtgelden en inactiviteitswedden			2 919	3 627	3 343	3 214	1 428	
Stand ontwerp-begroting 1999			1 934 912	1 810 775	1 827 017	1 849 991	1 880 537	1 880 058

Toelichting op de nieuwe verplichtingen- en uitgavenmutaties

Bovenvermelde verplichtingen- en uitgavenmutaties worden naar oorzaak bij de ramingen van de ressorts en het artikelonderdeel Wachtgelden en inactiviteitswedden toegelicht.

De Koninklijke luchtmacht heeft besloten om het operationele tempo in de eerste jaren (1999 en 2000) enigermate aan te passen. Dit biedt de mogelijkheid om de ervaringen van de «out-of area»-operaties en -oefeningen van de afgelopen jaren te evalueren en in de «contingency-plannen» te verwerken. Voorts krijgt de organisatie door deze consolidatie in het kader van werkdruk/werklast de noodzakelijke extra rust. Door deze tijdelijke beleidsbijstelling wordt de stijging van het niveau van de materiële exploitatie voor de eerstkomende jaren getemporeerd. Na verloop van een tweetal jaren zullen de activiteiten weer op een normaal niveau worden gebracht. De vermindering van de activiteiten uit zich onder meer in een tijdelijke in samenhang met de aanloop van de invoering van de Mid Life Update doorgevoerde herziening van de F-16 vliegoperaties met een daaraan gekoppelde vermindering van het aantal jachtvliegreuren voor 1999. Voorts is het aantal oefendagen, dat de laatste jaren een stijgende tendens liet zien, nu weer naar een lager maar nog steeds goed niveau teruggebracht. De vermindering van activiteiten heeft tevens een positief effect op de noodzaak tot het inhuren van extern personeel.

De verplichtingen en uitgaven Commando Tactische Luchtmacht

Het ressort Commando Tactische Luchtmacht (CTL) bestaat uit de Groep Jachtvliegtuigen, de Tactische Helikoptergroep (THGKLu), de Groep Grond-Lucht Geleide Wapens (GLGW), de Luchttransportvloot en het Air Operations Control Station. Hieronder ressorteren vervolgens de vliegbases en de andere operationele onderdelen van de Koninklijke luchtmacht.

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen en de uitgaven (x f 1000)

Artikelonderdeel	Verplichtingen						Uitgaven					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	1998	1999	2000	2001	2002	2003
05.20.01 Ambtelijk burgerpersoneel	30 491	28 622	28 016	27 461	27 437	27 283	30 491	28 622	28 016	27 461	27 437	27 283
05.20.02 Militair personeel	639 450	647 404	638 036	630 750	630 334	626 929	639 450	647 404	638 036	630 750	630 334	626 929
05.20.03 Overige personele uitgaven	67 170	61 615	57 334	59 646	60 317	58 753	67 170	61 615	57 334	59 646	60 317	58 753
05.20.04 Materiële uitgaven	107 559	97 332	99 332	99 532	104 532	104 532	107 590	97 332	99 332	99 532	104 532	104 532
Stand ontwerpbegroting 1999	844 670	834 973	822 718	817 389	822 620	817 497	844 701	834 973	822 718	817 389	822 620	817 497
Stand 1e suppletore wet 1998	788 287	787 080	779 951	778 600	777 511		788 617	787 080	779 951	778 600	777 511	
Nieuwe mutaties	56 383	47 893	42 767	38 789	45 109		56 084	47 893	42 767	38 789	45 109	

Specificatie nieuwe mutaties (bedragen x f 1000)

Omschrijving	1998	1999	2000	2001	2002
Technische bijstellingen:					
– loon- en prijsaanpassingen 1998	31 695	33 799	32 832	32 112	31 551
– decentralisatie VEB-budgetten	11 000	9 000	7 000	7 000	7 000
Sub-totaal technische bijstellingen	42 695	42 799	39 832	39 112	38 551
Beleidsmatige bijstellingen:					
– aanpassing van de begrotingssterkte	6 100	10 900	1 200	– 1 800	– 1 700
– luchttransport	6 300	6 900	6 900	6 900	6 900
– overige mutaties, per saldo	989	– 12 706	– 5 165	– 5 423	1 358
Sub-totaal beleidsmatige bijstellingen	13 389	5 094	2 935	– 323	6 558
Totaal van de nieuwe mutaties	56 084	47 893	42 767	38 789	45 109

*Toelichting op de nieuwe mutaties**Technische bijstellingen*

De uitgavenniveaus zijn aangepast op het prijs- en loonniveau 1998. In de loonbijstellingsbedragen is de compensatie voor de Pemba-uitgaven begrepen (introductie van premiedifferentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen).

De verdere decentralisatie van verantwoordelijkheden en bevoegdheden van het ressort HKKLu naar de overige ressorts, heeft geleid tot deze hiermee samenhangende budgetmutatie.

*Beleidsmatige bijstellingen**Aanpassing van de begrotingssterkte*

De ramingsaanpassing voor het burgerpersoneel betreft een kleine (neerwaartse) bijstelling van de uitgaven naar aanleiding van de afbouw van het personeelsbestand. De aanpassing van de uitgavenreeks voor militair personeel is voornamelijk het gevolg van de technische decentralisering vanuit het ressort HKKLu. Voor het jaar 1999 zijn hiermee 189 vte'n gemoeid.

Luchttransport

De verhoging van deze uitgaven zijn het gevolg van de decentralisatie van de uitgaven voor brandstoftanken in het buitenland en de toename in de uitgaven voor landingsrechten.

Overige mutaties, per saldo

Een groot aantal kleinere bijstellingen is doorgevoerd als gevolg van aanpassingen in de ramingen voor onder andere onderhoud infrastructuur, inventarisgoederen en reis- en verblijfkosten.

Activiteitentoelichting

Het ressort CTL is verantwoordelijk voor het inzetbaar maken en houden en het inzetten van de operationele eenheden van de Koninklijke luchtmacht.

Ten behoeve van deze activiteiten wordt dagelijks geoefend. Daarnaast worden regelmatig oefeningen in groter verband gehouden. De operationele eenheden worden in de praktijk ingezet tijdens diverse vredesoperaties. Tevens worden individuele militairen van de Koninklijke luchtmacht ingezet voor operaties in het kader van de Navo, VN en WEU.

05.20.01 Ambtelijk burgerpersoneel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen en het aandeel in de sociale lasten voor het burgerpersoneel van het ressort CTL.

Ramingskengetallen burgerpersoneel

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– actief personeel	aantal vte'n	441	416	403	395	395	395
– gemiddeld salaris	x f 1	69 141	68 803	69 519	69 522	69 461	69 071
– totaal toegelicht bedrag	x f 1000	30 491	28 622	28 016	27 461	27 437	27 283

Toelichting

Bij het ressort CTL wordt een aantal burgerfuncties opgeheven in het kader van de personeelsreductie. In de loop van het jaar 2000 wordt het niveau van de Prioriteitnota bereikt.

05.20.02 Militair personeel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, en het aandeel in de sociale lasten voor het militair personeel van het ressort CTL. Vanaf 1998 is de extra behoefte op de THGKLu en de vliegbasis Eindhoven om operationele taken uit te voeren verwerkt.

Ramingskengetallen militair personeel

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Sterkte begroting 1999 waarvan:	aantal vte'n	8 457	8 541	8 448	8 378	8 361	8 361
– beroeps onbepaalde tijd	aantal vte'n	6 013	6 039	5 896	5 775	5 706	5 652
– gemiddeld salaris	x f 1	83 067	83 821	83 787	83 783	84 209	83 871
– totale uitgaven	x f 1000	499 483	506 198	494 009	483 844	480 494	474 041
– beroeps bepaalde tijd	aantal vte'n	2 444	2 502	2 552	2 603	2 655	2 709
– gemiddeld salaris	x f 1	57 270	56 437	56 437	56 437	56 437	56 437
– totale uitgaven	x f 1000	139 967	141 206	144 027	146 906	149 840	152 888
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	639 450	647 404	638 036	630 750	630 334	626 929

Toelichting

De Koninklijke luchtmacht beoogt meer BBT'ers in de organisatie op te nemen en een betere balans te bereiken tussen leeftijds- en ervaringsopbouw. Tevens wordt een grotere flexibiliteit bereikt. In deze ramingskengetallen wordt duidelijk dat de verhouding BOT/BBT verandert. Dit heeft ook als effect dat de totale uitgaven militair personeel op termijn enigszins dalen.

05.20.03 Overige personele uitgaven

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de personele uitgaven anders dan salarissen. De ramingen hebben betrekking op burger- en militair personeel en zijn sterk afhankelijk van de personeelssterkte. De uitgaven hebben onder meer betrekking op reis- en verblijfkosten, verplaatsen, onderwijs en opleidingen en de inhuur van tijdelijk personeel (uitzendkrachten op formatieve en/of bovenformatieve arbeidsplaatsen). De uitgaven voor uitbestedingen aan O-, I- en A-deskundigheid worden geraamd en verantwoord ten laste van het artikelonderdeel materiële uitgaven.

Ramingskengetallen overige personele uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– inhuur tijdelijk personeel	aantal mensjaren	22	15	15	21	21	21
– gemiddelde uitgaven per mensjaar	x f 1	96 364	96 333	96 333	96 190	96 190	96 190
– totale uitgaven	x f 1000	2 120	1 445	1 445	2 020	2 020	2 020
– overige persoonsgebonden personele uitgaven	aantal vte'n (bp en mp)	8 898	8 957	8 851	8 773	8 756	8 756
– gemiddeld per vte	x f 1	2 066	2 051	2 075	2 094	2 098	2 098
– totale uitgaven	x f 1000	18 387	18 369	18 369	18 369	18 369	18 369
– kleding en uitrusting voor militair personeel	aantal vte'n	8 457	8 541	8 448	8 378	8 361	8 361
– gemiddeld per vte	x f 1	204	202	205	206	207	207
– totale uitgaven	x f 1000	1 728	1 728	1 728	1 728	1 728	1 728
– voeding voor militair personeel	aantal vte'n (mp)	8 457	8 541	8 448	8 378	8 361	8 361
– gemiddeld per vte	x f 1	1 308	1 296	1 310	1 321	1 323	1 323
– totale uitgaven	x f 1000	11 065	11 065	11 065	11 065	11 065	11 065
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	33 300	32 607	32 607	33 182	33 182	33 182
Overige uitgaven	x f 1000	33 870	29 008	24 727	26 464	27 135	25 571
Totaal overige personele uitgaven	x f 1000	67 170	61 615	57 334	59 646	60 317	58 753

Toelichting

De inhuur van tijdelijk personeel is noodzakelijk voor het opvangen van pieken in de werklust en het compenseren van vacatures bij specifieke personeelscategorieën.

Het ramingskengetal overige persoonsgebonden uitgaven is gebaseerd op de gedecentraliseerde uitgaven met betrekking tot uitgaven persoonsgebonden onderzoek, vergoeding sportactiviteiten, uitgaven filmvoorziening krijgsmacht, toelagen muziekkorpsen, uitgaven

ontspanningsevenementen, overige uitgaven sport en ontspanning, begrafeniskosten, luister- en kijkgelden, proces- en/of advocaatskosten, (muziek)auteursrechten, overige uitgaven en raden en commissies. Naar verwachting zullen de uitgaven nagenoeg constant blijven.

Onder het kengetal kleding en uitrusting ten behoeve van militair personeel worden de uitgaven voor verstrekkingen van PSU en NBC en diverse typen specifieke kleding en uitrusting (zoals out-of-area-kleding, brandbestrijdings-, reddings- en veiligheidsmateriaal) begrepen. Vanwege enerzijds de afname van militair personeel en anderzijds een groter aandeel BBT'ers zullen de uitgaven naar verwachting nagenoeg constant blijven.

Aanschaf van levensmiddelen (ook voor oefeningen) wordt geraamd in het kengetal voeding ten behoeve van militair personeel. Verwacht wordt dat de uitgaven constant blijven.

05.20.04 Materiële uitgaven

Onder dit artikelonderdeel worden uitgaven geraamd van algemene en specifieke aard, waaronder de aankoop van inventarisgoederen en klein materieel, onderhoud en herstel van het materieel, het onderhoud van onroerende zaken, de uitbestedingen aan O-, I- en A-deskundigheid en de aankoop van brandstoffen, olie en smeermiddelen, munitie en reserve-delen.

De materiële uitgaven worden in toenemende mate geraamd op de plaats waar ook de uitvoering plaatsvindt. Dit past in het beleid van de Koninklijke luchtmacht om via decentralisatie te komen tot Verbetering van het Economisch Beheer (VEB). De uitgaven die inmiddels op decentraal niveau worden geraamd, betreffen zowel uitgaven voor het instandhouden van het onderdeel (uitgaven van huishoudelijke aard) als uitgaven ten behoeve van de uitvoering van de taak van het onderdeel. De taken van de onderdelen van het CTL zijn vastgelegd in managementcontracten (taakopdrachten).

Bij de huishoudelijke uitgaven is een belangrijke post de uitgaven ten behoeve van nieuwe inventarisgoederen. De verantwoordelijkheid voor het klein onderhoud aan infrastructuur en de inrichting is gedecentraliseerd. Hiertoe behoort tevens de controle op de omvang van bijvoorbeeld milieuheffingen. Voor het gebruik van computercapaciteit van de DTO worden de onderdelen zelf belast. Daarnaast zijn ze ook verantwoordelijk voor het onderhoud en beheer van eigen systemen. Dit artikelonderdeel bevat echter ook operationele uitgaven ten behoeve van het onderhoud van vliegtuigen en betaling van landingsrechten. Daarnaast vindt ook het onderhoud van voertuigen in belangrijke mate decentraal plaats. De grote contracten met betrekking tot de aanschaf van onderhoudsartikelen staan vooralsnog geraamd bij het ressort HKKLu.

Ramingskengetallen materiële uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– O-, I- & A-deskundigheid	aantal mensjaen	3,3	2,5	2,5	2,9	2,9	2,9
– gemiddelde uitgaven per mensjaar	x f 1	240 000	240 000	240 000	240 000	240 000	240 000
– totale uitgaven	x f 1000	803	603	603	703	703	703
– overig persoonsgebonden materiële uitgaven	aantal vte'n	8 898	8 957	8 851	8 773	8 756	8 756
– gemiddeld per vte	x f 1	6 083	6 031	6 103	6 157	6 169	6 169
– totale uitgaven	x f 1000	54 125	54 017	54 017	54 017	54 017	54 017
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	54 928	54 620	54 620	54 720	54 720	54 720
Overige materiële uitgaven	x f 1000	52 662	42 712	44 712	44 812	49 812	49 812
Totaal materiële uitgaven	x f 1000	107 590	97 332	99 332	99 532	104 532	104 532

Toelichting

Het kengetal O-, I- en A-deskundigheid is samengesteld uit de ramingen van de onderdelen die onder het ressort CTL vallen. De raming is gebaseerd op ervaringsgegevens met betrekking tot de behoefte aan deze deskundigheid.

Het ramingskengetal persoonsgebonden materiële uitgaven is gebaseerd op de gedecentraliseerde uitgaven voor huisvesting, commandantenfondsen, bureauzaken, inventarisgoederen en klein materieel, informatiesystemen en overige materiële zaken.

De verplichtingen en uitgaven Decentrale Ondersteunende eenheden

Het ressort Decentrale Ondersteunende eenheden (DOE) bestaat uit het Depot Mechanisch Vliegtuigmaterieel en Straalmotoren (DMVS), het Depot Elektronisch Materieel (DELM), de Defensie Pijpleiding Organisatie (DPO), de Koninklijke Militaire School Luchtmacht (KMSL), de Luchtmacht Elektronische School (LETS), de Luchtmacht Meteorologische Groep (LMG), de 2e Luchtmacht Verbindingsgroep (2LVG) en een aantal overige kleine, zowel nationale als internationale, organisatie-eenheden.

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen en de uitgaven (x f 1000)

Artikelonderdeel	Verplichtingen						Uitgaven					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	1998	1999	2000	2001	2002	2003
05.20.05 Ambtelijk burgerpersoneel	55 057	51 679	50 665	49 556	49 507	49 199	55 057	51 679	50 665	49 556	49 507	49 199
05.20.06 Militair personeel	173 909	173 278	171 958	171 002	171 248	170 301	173 909	173 278	171 958	171 002	171 248	170 301
05.20.07 Overige personele uitgaven	26 298	19 377	17 955	19 927	20 116	19 776	26 298	19 377	17 955	19 927	20 116	19 776
05.20.08 Materiële uitgaven	57 786	53 757	50 755	54 220	54 422	52 945	57 246	53 757	50 800	54 215	54 417	52 280
Stand ontwerp-begroting 1999	313 050	298 091	291 333	294 705	295 293	292 221	312 510	298 091	291 378	294 700	295 288	291 556
Stand 1e suppletore wet 1998	287 855	277 273	274 430	273 281	272 381		287 287	277 273	274 430	273 281	272 381	
Nieuwe mutaties	25 195	20 818	16 903	21 424	22 912		25 223	20 818	16 948	21 419	22 907	

Specificatie nieuwe uitgavenmutaties (bedragen x f 1000)

Omschrijving	1998	1999	2000	2001	2002
Technische bijstellingen:					
- loon- en prijsaanpassingen 1998	10 248	10 973	10 634	10 360	10 162
- ontvlechting MDD	- 11 562	- 11 063	- 10 965	- 10 965	- 10 965
- verdere decentralisatie	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000
Sub-totaal technische bijstellingen	5 686	6 910	6 669	6 395	6 197
Beleidsmatige bijstellingen:					
- aanpassing van de begrotingssterkte	3 500	1 500	600	1 500	1 900
- onderhoud PC-7 vliegtuigen	2 500	3 000	3 500	4 000	4 000
- inhuur tijdelijk personeel	7 200	1 200	800	1 400	1 500
- overige mutaties, per saldo	6 337	8 208	5 379	8 124	9 310
Sub-totaal beleidsmatige bijstellingen	19 537	13 908	10 279	15 024	16 710
Totaal van de nieuwe mutaties	25 223	20 818	16 948	21 419	22 907

*Toelichting op de nieuwe mutaties**Technische bijstellingen*

De uitgavenniveaus zijn aangepast op het prijs- en loonniveau 1998. In de loonbijstellingsbedragen is de compensatie voor de Pemba-uitgaven begrepen (introductie van premiedifferentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen).

De overheveling van de Maatschappelijk Dienst Defensie (MDD) naar het beleidsterrein Dico heeft geleid tot een ontvlechting van de budgetten (voornamelijk salarissen). Hiermee zijn 72 vte'n burger- en 49 vte'n militair personeel gemoeid.

De verdere decentralisatie van verantwoordelijkheden en bevoegdheden van het ressort HKKLu naar de andere ressorts, heeft geleid tot deze hiermee samenhangende budgetmutatie.

Beleidsmatige bijstellingen

Aanpassing van de begrotingssterkte

De verlaging van het burgerpersoneel heeft te maken met een technische bijstelling en een verkleining van het burgerpersoneelsbestand. De verhoging van de uitgaven ten behoeve van het militair personeelsbestand is voornamelijk het gevolg van een technische bijstelling vanuit het ressort HHKLu en de veranderende verhouding tussen BOT- en BBT-personeel. Het betreft hier 29 vte'n.

Onderhoud PC-7 vliegtuigen

Aangezien in 1997 het aantal lesvliegtuigen met drie is uitgebreid, worden voor het noodzakelijke onderhoud meer uitgaven geraamd.

Inhuur tijdelijk personeel

Vanwege het uitvoeren van een aantal projecten, alsmede voor het opvangen van pieken in de werklast, is het noodzakelijk de ramingen voor inhuur van tijdelijk personeel aan te passen. De inhuur is onder meer noodzakelijk voor het uitvoeren van «maintenance engineering» taken, alsmede voor de opvang van de tijdelijke extra werklast. Als gevolg van aantoonbare doelmatigheidswinst wordt een aantal tijdelijke functies omgezet naar formatieve arbeidsplaatsen. Hierdoor zal de inhuur en daarmee de overige personele uitgaven ten opzichte van 1998 verminderen.

Overige mutaties, per saldo

De overige bijstellingen bestaan uit vele mutaties van diverse aard, waarvan de belangrijkste betrekking hebben op het onderhoud aan gebouwen, inventarisgoederen en geleide wapens (elektronica).

Activiteitentoelichting

De activiteiten die door het ressort DOE worden uitgevoerd zijn erop gericht zodanige voorwaarden te scheppen dat de eenheden van de Koninklijke luchtmacht zowel qua materieel als in personeel opzicht kunnen voldoen aan de vereiste operationele doelstellingen, zodat uitvoering kan worden gegeven aan het gestelde in de Prioriteitennota.

De activiteiten binnen het materieel-logistieke functiegebied omvatten het innoveren, instandhouden en verbeteren van de wapenen overige systemen van de eenheden van de Koninklijke luchtmacht en het beschikbaar stellen van de materiële middelen die nodig zijn om het materieel van de Koninklijke luchtmacht gereed te hebben. Deze systemen zijn de F-16 jachtvliegtuigen, helikopters, lesvliegtuigen, geleide-wapens en overige systemen. De activiteiten en uren voor de groothandelsfunctie en de indirecte uren zijn niet in het overzicht opgenomen. Binnen de Koninklijke luchtmacht wordt gewerkt aan de bestuurlijke integratie van DMVS en DELM. Dan ontstaat het Logistiek Centrum Koninklijke Luchtmacht (LCKLu). Deze integratie zal in 2000 worden voltooid. Naar verwachting zullen dan tevens nog meer taken, bevoegdheden en budgetten worden gedecentraliseerd. Voor het jaar 1999 en 2000 zijn voor de genoemde systemen de volgende directe uren (capaciteit) gepland (x 1000):

Omschrijving	DMVS						DELM				Totaal	
	Ontwerp- begro- ting	Ver- moed. uitkomst	Raming	Raming	Ont- werp- begro- ting	Ver- moed. uitkomst	Raming	Raming	Ont- werp- begro- ting	Ver- moed. uitkomst	Raming	Raming
	1998	1998	1999	2000	1998	1998	1999	2000	1998	1998	1999	2000
- Planmatig/ preventief aantal uren onderhoud/ modificatie	196	154	180	193	65	212	188	150	261	366	368	343
- Aantal uren incidenteel/ correctief onderhoud	155	214	213	219	87	108	104	109	242	322	317	328
- Aantal uren engineering	93	87	87	87	41	70	64	64	134	157	151	151
Totaal aantal uren	444	455	480	499	193	390	356	323	637	845	836	822

Het preventief onderhoud DMVS neemt toe als gevolg van het toenemend aantal helikopterinspecties. Op DELM neemt dit af omdat een aantal grotere modificatieprojecten ten einde loopt. Het correctief onderhoud blijft op beide depots nagenoeg constant. De totale werklast loopt enigszins terug. De werklast blijft ruim voldoende voor het vaste personeelsbestand. Wel zal minder tijdelijk personeel hoeven te worden ingehuurd.

De activiteiten van de opleidingsinstituten KMSL en LETS bestaan uit het verzorgen van opleidingen, in principe voor militair personeel, die niet worden verzorgd aan de Koninklijke Militaire Academie of het Instituut Defensie Leergangen. De opleidingsactiviteiten omvatten het geven van initiële en bijscholingsopleidingen om nieuw en zittend personeel gereed te maken en te houden om te functioneren binnen de Koninklijke luchtmacht. Tevens wordt gewerkt aan de integratie van de KMSL en de LETS. Deze integratie dient in 2000 te zijn voltooid. Dan ontstaat het Opleidingscentrum Koninklijke Luchtmacht (OCKLu). Buiten het verzorgen van de geplande opleidingen staat 1999 in het teken van de laatste voorbereidingen voor de integratie van de scholen. Het OCKLu zal zijn gevestigd op de vliegbasis Woensdrecht.

De activiteiten van de DPO, LMG, 2LVG en een aantal overige kleine organisatie-elementen zijn ook ondergebracht bij het ressort DOE. De activiteiten van deze overige elementen betreffen de inzet van Administratieve Korpsen, opleidings- en trainingsdetachementen en detachering van personeel bij de industrie en defensie-organisaties.

Voor 1999 en 2000 staan de volgende aantallen cursisten gepland (een opleiding kan diverse cursussen beslaan):

Omschrijving	Ontwerp- begroting 1998	Vermoe- delijke uitkomst 1998	Ontwerp- begroting 1999	Raming 2000
Aantal cursisten				
– algemene militaire- en kaderopleidingen	1 018	1 038	1 050	1 050
– initiële functie-opleidingen	663	950	1 000	1 000
– loopbaanopleidingen	359	398	400	400
– overige opleidingen	11 320	11 050	11 000	11 000
Totaal	13 360	13 436	13 450	13 450

De toename van de initiële functie-opleidingen wordt onder meer veroorzaakt door een toename van het aantal technische functies (voornamelijk bij de THG) en wijzigingen in het opleidingstraject. De definitieve plancijfers voor 1999 en 2000 zijn nog afhankelijk van de resultaten van het wervings- en selectieproces.

Gegeven de geringe daling van de werklast van de depots/LCKLu zijn de bedrijfsvoeringsbudgetten in de overeenkomstige jaren eveneens enigszins lager. Voor de scholen/OCKLu geldt dat, gelet op de nagenoeg constant blijvende opleidingsinspanning, de exploitatiebudgetten ook constant blijven. Voor het gehele ressort is sprake van een geleidelijke en geringe daling van het bedrijfsvoeringsbudget.

05.20.05 Ambtelijk burgerpersoneel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten betrekking hebbende op het burgerpersoneel van het ressort DOE.

Ramingskengetallen burgerpersoneel

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– actief personeel	aantal vte'n	803	759	735	719	719	719
– gemiddeld salaris	x f 1	68 564	68 088	68 932	68 924	68 855	68 427
– totaal toegelicht bedrag	x f 1000	55 057	51 679	50 665	49 556	49 507	49 199

Toelichting

Met de integratie van de depots en de scholen tot respectievelijk LCKLu en OCKLu zal het burgerpersoneelsbestand verder worden gereduceerd. Inmiddels zijn maatregelen genomen om de achterstand in de reductie weg te werken. Hiermee wordt bereikt dat het burgerpersoneelsbestand in de loop van 2000 op de eerder geraamde aantallen komt.

05.20.06 Militair personeel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten betrekking hebbende op het militair personeel van het ressort DOE.

Ramingskengetallen militair personeel

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Sterkte begroting 1999 waarvan:	aantal vte'n	2 301	2 288	2 279	2 273	2 273	2 273
– beroeps onbepaalde tijd	aantal vte'n	1 612	1 583	1 560	1 540	1 525	1 510
– gemiddeld salaris	x f 1	83 406	84 327	84 218	84 178	84 612	84 264
– totale uitgaven	x f 1000	134 450	133 490	131 380	129 634	129 033	127 239
– beroeps bepaalde tijd	aantal vte'n	689	705	719	733	748	763
– gemiddeld salaris	x f 1	57 270	56 437	56 437	56 437	56 437	56 438
– totale uitgaven	x f 1000	39 459	39 788	40 578	41 368	42 215	43 062
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	173 909	173 278	171 958	171 002	171 248	170 301

Toelichting

Met de integratie van de depots en de scholen zal ook het militair personeelsbestand verder worden verminderd. Evenals bij het ressort CTL is hier de veranderende verhouding BOT/BBT-personeel in de tijd zichtbaar gemaakt.

05.20.07 Overige personele uitgaven

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de personele uitgaven anders dan salarissen. De ramingen hebben betrekking op burger- en militair personeel en zijn sterk afhankelijk van de personeelssterkte. De uitgaven hebben onder meer betrekking op reis- en verblijfkosten, verplaatsen, onderwijs en opleidingen en het inhuren van tijdelijk personeel (uitzendkrachten op formatieve en/of bovenformatieve arbeidsplaatsen). De uitgaven voor uitbestedingen aan O-, I- en A-deskundigheid worden geraamd en verantwoord ten laste van het artikelonderdeel 05.20.08 Materiële uitgaven.

Ramingskengetallen overige personele uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– inhuur tijdelijk personeel	aantal mensjaren	118	30	28	35	35	35
– gemiddelde uitgaven per mensjaar	x f 1	69 356	68 900	68 893	69 400	69 400	69 400
– totale uitgaven	x f 1000	8 184	2 067	1 929	2 429	2 429	2 429
– overige persoonsgebonden personele uitgaven	aantal vte'n (bp en mp)	3 104	3 047	3 014	2 992	2 992	2 992
– gemiddeld per vte	x f 1	1 178	1 136	1 222	1 231	1 231	1 231
– totale uitgaven	x f 1000	3 658	3 460	3 683	3 683	3 683	3 683
– kleding en uitrusting voor militair personeel	aantal vte'n (mp)	2 301	2 288	2 279	2 273	2 273	2 273
– gemiddeld per vte	x f 1	340	291	308	309	309	309
– totale uitgaven	x f 1000	782	666	702	702	702	702
– voeding voor militair personeel	aantal vte'n	2 301	2 288	2 279	2 273	2 273	2 273
– gemiddeld per vte	x f 1	1 274	1 288	1 161	1 165	1 165	1 165
– totale uitgaven	x f 1000	2 931	2 947	2 647	2 647	2 647	2 647
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	15 555	9 140	8 961	9 461	9 461	9 461
Overige uitgaven	x f 1000	10 743	10 237	8 994	10 466	10 655	10 315
Totaal overige personele uitgaven	x f 1000	26 298	19 377	17 955	19 927	20 116	19 776

Toelichting

De inhuur van tijdelijk personeel is noodzakelijk voor het opvangen van pieken in de werklust en het compenseren van vacatures bij specifieke personeelscategorieën. Bij DMVS wordt tevens personeel ingehuurd ten behoeve van beheerstaken («maintenance engineering»). Deze functies zullen worden omgezet in formatieve arbeidsplaatsen. Als gevolg van de activiteitenvermindering in 1999 en 2000 is ook in het ressort DOE de raming inhuur tijdelijk personeel in die jaren lager.

Het ramingskengetal overige persoonsgebonden uitgaven is gebaseerd op de gedecentraliseerde uitgaven met betrekking tot uitgaven persoonsgebonden onderzoek, vergoeding sportactiviteiten, uitgaven filmvoorziening krijgsmacht, toelagen muziekkorpsen, uitgaven ontspanningsevenementen, overige uitgaven sport en ontspanning, begrafeniskosten, luister- en kijkelden, proces- en/of advocaatskosten, (muziek)auteursrechten, overige uitgaven en raden en commissies. Naar verwachting zullen de uitgaven nagenoeg constant blijven.

Onder het kengetal kleding en uitrusting voor militair personeel worden de uitgaven voor verstrekkingen van PSU, NBC en diverse typen specifieke kleding en uitrusting (zoals out-of-area-kleding, brandbestrijdings-, reddings- en veiligheidsmateriaal) begrepen. Vanwege enerzijds de afname militair personeel en anderzijds een groter aandeel BBT'ers zullen de uitgaven naar verwachting nagenoeg constant blijven.

Aanschaf van levensmiddelen (ook voor oefeningen) wordt geraamd in het kengetal voeding ten behoeve van militair personeel. Verwacht wordt dat de uitgaven constant blijven.

05.20.08 Materiële uitgaven

Onder dit artikelonderdeel worden uitgaven geraamd van algemene en specifieke aard, waaronder de aankoop van inventarisgoederen en klein materieel, onderhoud en herstel van het materieel, het onderhoud van onroerende zaken, de uitbestedingen aan O-, I- en A-deskundigheid alsmede de aankoop van brandstoffen, olie en smeermiddelen, munitie en reservedelen.

Ramingskengetallen materiële uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– O-, I- & A-deskundigheid	aantal mensjaren	3,3	0,7	1,7	1,8	1,8	1,8
– gemiddelde uitgaven per mensjaar	x f 1	240 000	240 000	240 000	240 000	240 000	240 000
– totale uitgaven	x f 1000	788	169	405	430	430	438
– persoonsgebonden materiële uitgaven	aantal vte'n	3 104	3 047	3 014	2 992	2 992	2 992
– gemiddeld per vte	x f 1	7 533	6 795	6 779	6 816	6 820	6 818
– totale uitgaven	x f 1000	23 382	20 703	20 433	20 393	20 406	20 399
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	24 170	20 872	20 838	20 823	20 836	20 837
Overige materiële uitgaven	x f 1000	33 076	32 885	29 962	33 392	33 581	31 443
Totaal materiële uitgaven	x f 1000	57 246	53 757	50 800	54 215	54 417	52 280

Toelichting

Het kengetal O-, I- en A-deskundigheid is samengesteld uit de ramingen van de onderdelen die onder het ressort DOE vallen. De raming is gebaseerd op ervaringscijfers met betrekking tot de behoefte aan deze deskundigheid. Sprake is van een relatief geringe hoeveelheid uitbestedingen op dit gebied. Vaak worden deze gecombineerd met het ressort HKKLu. In 1998 vindt een geringe verhoging plaats als gevolg van de integratie van de depots en de scholen, alsmede de daarbij benodigde informatiesystemen.

Het ramingskengetal persoonsgebonden materiële uitgaven is gebaseerd op gedecentraliseerde uitgaven voor huisvesting, commandantenfondsen, bureauzaken, inventarisgoederen en klein materieel, informatiesystemen en overige materiële zaken.

De verplichtingen en uitgaven Hoofdkwartier Koninklijke luchtmacht (HKKLu)

Het ressort HKKLu bestaat uit de Staf Bevelhebber der Luchtstrijdkrachten, de Directie Operatiën KLu, de Directie Materieel KLu, de Directie Personeel KLu, de Directie Economisch Beheer KLu en het Korps Luchtmacht Staven.

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen en de uitgaven (x f 1000)

Artikelonderdeel	Verplichtingen						Uitgaven					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	1998	1999	2000	2001	2002	2003
05.20.09 Ambtelijk burgerpersoneel	42 451	39 771	39 068	38 304	38 270	38 055	42 451	39 771	39 068	38 304	38 270	38 055
05.20.10 Militair personeel	47 566	47 277	47 107	47 012	47 037	46 782	47 566	47 277	47 107	47 012	47 037	46 782
05.20.11 Overige personele uitgaven	130 959	119 127	110 308	122 048	116 331	107 535	157 052	92 743	110 408	122 148	116 481	112 684
05.20.12 Materiële uitgaven	669 314	555 508	434 049	499 311	450 775	526 634	503 977	473 891	496 044	512 871	544 936	559 890
Stand ontwerp-begroting 1999	890 290	761 683	630 532	706 675	652 413	719 006	751 046	653 682	692 627	720 335	746 724	757 411
Stand 1e suppletore wet 1998	696 990	710 747	635 379	697 180	600 037		699 461	704 556	705 578	702 164	738 423	
Nieuwe mutaties	193 300	50 936	- 4 847	9 495	52 376		51 585	- 50 874	- 12 951	18 171	8 301	

Specificatie nieuwe mutaties (bedragen x f 1000)

Omschrijving	1998	1999	2000	2001	2002
Technische bijstellingen:					
- loon- en prijsaanpassingen 1998	13 199	14 941	14 631	15 499	15 529
- verdere decentralisatie	- 18 000	- 16 000	- 14 000	- 14 000	- 14 000
Sub-totaal technische bijstellingen	- 4 801	- 1 059	631	1 499	1 529
Beleidsmatige bijstellingen:					
- aanpassing van de begrotingssterkte	- 22 193	- 15 242	- 11 180	- 9 410	- 9 800
- onderhoud vliegend materieel	42 200	- 10 300	3 400	12 600	3 600
- inhuur tijdelijk en O-, I- en A-personeel	25 900	11 300	8 000	10 200	9 900
- overheveling naar Dico	- 16 035	- 15 540	- 15 480	- 15 510	- 15 600
- vermindering vliegtuigbrandstoffen	- 14 000	- 9 800	- 10 100	- 9 000	- 8 000
- aanpassing vliegopleidingen	29 100	- 18 300	- 3 000	8 700	2 300
- overige mutaties, per saldo	11 414	8 067	14 778	19 092	24 372
Sub-totaal beleidsmatige bijstellingen	56 386	- 49 815	- 13 582	16 672	6 772
Totaal van de nieuwe mutaties	51 585	- 50 874	- 12 951	18 171	8 301

Toelichting op de nieuwe mutaties

Technische bijstellingen

De uitgavniveaus zijn aangepast op het prijs- en loonniveau 1998. In de loonbijstellingsbedragen is de compensatie voor de Pemba-uitgaven begrepen (introductie van premiedifferentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen).

De verdere decentralisatie van verantwoordelijkheden en bevoegdheden uit het ressort HKKLu naar de ressorts CTL en DOE, heeft geleid tot deze hiermee samenhangende budgetmutatie.

Technische bijstellingen

Aanpassing van de begrotingssterkte

De overheveling van de Maatschappelijk Dienst Defensie (MDD) naar het beleidsterrein Dico heeft geleid tot een ontvlechting van de bijbehorende budgetten (materiële en overige personele exploitatie).

De ramingsaanpassing voor met name militair personeel is onder meer het gevolg van een (neerwaartse) technische bijstelling naar de ressorts CTL en DOE.

Onderhoud vliegend materieel

Voor het noodzakelijke onderhoud aan jachtvliegtuigen, helikopters en luchttransportvliegtuigen worden de respectieve budgetten aangepast als gevolg van bijgestelde behoeften, aangepaste betalingsschema's alsmede als gevolg van de hogere (plan)dollarkoers.

Inhuur tijdelijk en O-, I- en A-personeel

Vanwege het uitvoeren van een aantal projecten, alsmede voor het opvangen van pieken in de werklast, is het noodzakelijk de ramingen voor inhuur van tijdelijk personeel aan te passen. Deze inhuur geschiedt grotendeels ten behoeve van de ressorts CTL en DOE.

Voor een aantal grotere (automatiserings)projecten, alsmede ten behoeve van de millennium-problematiek bestaat een grotere behoefte aan het uitbesteden aan O-, I- en A-personeel.

Overhevelingen naar Dico

Aanvullende budgetten zijn overgeheveld naar het beleidsterrein Dico vanwege de grotere behoefte aan Dico-diensten (voornamelijk wervings- en vervoerscapaciteit), aangezien deze groter is dan initieel uit het budget van de Koninklijke luchtmacht is ontvlochten.

Aanpassing vliegopleidingen

De uitgaven voor de vliegopleidingen worden geraamd en verantwoord bij het artikelonderdeel overige personele uitgaven. Eerder was een tijdelijk verhoogde instroom van 65 vliegers voorzien tot en met het jaar 2000. Dit was, op grond van een inschatting van het aantal beschikbare en geschikte kandidaten op de arbeidsmarkt het maximaal haalbare aantal. In de afgelopen jaren is het aantal dankzij extra inspanning bij de werving inderdaad gehaald.

De werving voor 1998 en de jaren daarna komt onder druk te staan. Op grond van deze ontwikkelingen wordt dan ook uitgegaan van een neerwaartse bijstelling naar 45 vliegers per jaar vanaf 1999. Naar verwachting zal dit echter geen directe gevolgen hebben voor de operationele beschikbaarheid van de Koninklijke luchtmacht.

Daar de vliegopleidingen voor een groot deel worden genoten in de Verenigde Staten, kennen de uitgaven ervoor een opwaartse tendens als gevolg van de hogere (plan)dollarkoers. De mutaties in 1998 en 1999 zijn voor een belangrijk deel ook het gevolg van aanpassingen van het betalingsschema. Voor wat betreft helikoptervliegopleidingen is in 2001 en 2002 sprake van een hogere behoefte aan functie-opleidingen ten behoeve van vlieg instructeurs en Functional Check Flight vliegers. Door

deze meeruitgaven zijn dan voldoende vliegers beschikbaar voor de conversie van de Apache-A naar de -D-versie.

Overige mutaties

De overige bijstellingen betreffen een aanpassing van de onderhoudsbudgetten infrastructuur, het automatiseringsbudget (als gevolg van hogere tarieven DTO) en het budget voor vliegtrainingen. De verhogingen voor de vliegtrainingen zijn mede het resultaat van hogere (plan)-dollarkoersen. Daarnaast is een bijdrage van het beleidsterrein Dico ontvangen vanwege te verrichten luchttransport door de Koninklijke luchtmacht.

Toelichting op de nieuwe verplichtingenmutaties

De toelichting op de verplichtingenmutaties is voor het grootste deel gelijk aan die bij de uitgavenmutaties. De majeure verplichtingenmutatie in de materiële uitgaven in 1998 is hoofdzakelijk het gevolg van de vertraging (uit 1997) van het afsluiten van het meerjarig onderhoudscontract voor de KDC-10 (+ f 117 miljoen), de herziening van de meerjarige onderhoudscontracten voor de F-16 (+ f 48 miljoen), de vertraagde afsluiting van een contract ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek (+ f 6 miljoen), meeruitgaven voor deelname aan internationale oefeningen en aantal overige wijzigingen. De verplichtingenmutatie voor de materiële uitgaven in 1999 komt voornamelijk door de herfasering van een aantal verschillende onderhoudscontracten ten behoeve van de F-16 (in totaal + f 30 miljoen).

Activiteitentoeelichting

De activiteiten van het ressort HKKLu omvatten:

- het voeren van het operationele beleid van de Koninklijke luchtmacht; dit betreft zowel leidinggevende als ondersteunende werkzaamheden ten behoeve van de onder de Koninklijke luchtmacht ressorterende eenheden;
- het er mede voor zorg dragen dat de eenheden van de Koninklijke luchtmacht kunnen voldoen aan de gestelde normen en randvoorwaarden;
- het voeren van een personeelsbeleid dat erop is gericht de Koninklijke luchtmacht te allen tijde en in alle omstandigheden te doen beschikken over de gewenste aantallen, voor hun taak berekend en gemotiveerd personeel;
- het voeren van materieelbeleid gericht op de materieel-logistieke processen «voorzien in», «instandhouding» en «afvoeren»;
- het bevorderen en bewaken van de doelmatigheid van de Koninklijke luchtmacht door het vormgeven aan en het uitvoeren van het financieel-economisch beleid en het toetsen van de rechtmatigheid van de bestedingen.

Het ressort HKKLu wordt de komende jaren geherstructureerd. Hiermee zal een duidelijker scheiding tussen de taakvelden beleid en plannen respectievelijk beheer en uitvoering plaatsvinden. Dit leidt tot een nadrukkelijker leggen van het taakveld beheer en uitvoering bij de ressorts CTL en DOE (LCKLu en OCKLu) welke integraal door de BDL worden aangestuurd. De coördinatie en integratie van de bestuurlijke processen beleidsvorming, planvorming en behoeftestelling blijft bij het HKKLu liggen. De functionele beleidsdirecties (DMKLu, DPKLu en DEBKLu) behouden in de nieuwe organisatie hun verantwoordelijkheden en bevoegdheden op de respectieve functionele terreinen waar het betreft het formuleren van beleid en het opstellen van plannen.

De uitgavenverdeelstaat

Bedragen x f 1000	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Uitgaven HKKLu	751 046	653 682	692 627	720 335	746 724	757 411
Volledig toe te rekenen aan: – apparaatsuitgaven HKKLu	132 949	125 365	124 626	122 653	122 151	124 211
Specifiek (uniek) toe te rekenen aan: – ressort CTL	306 795	283 526	296 767	298 767	340 229	341 518
– ressort DOE	116 576	55 891	75 815	87 201	81 079	77 081
Niet specifiek toe te rekenen	194 726	188 900	195 419	211 714	203 265	214 601

Toelichting op de uitgavenverdeelstaat

De materiële uitgaven van het CTL betreffen voor het belangrijkste deel uitgaven ten behoeve van vliegtrainingen en -oefeningen (waaronder oefeningen in Canada en de VS), de aanschaf van onderdelen voor de helikopters en de vastvleugelige vliegtuigen, vliegtuigonderhoud (inbesteed en uitbesteed), onderhoud infrastructuur en onderhoud bewapeningsmaterieel.

De materiële uitgaven die uniek aan DOE zijn toe te rekenen betreffen voor het belangrijkste deel het KLu-aandeel in het budget voor het Central European Pipeline System (CEPS) en de DPO, onderhoud infrastructuur, automatiserings- en O- en I-adviezen.

De vliegopleidingen die deel uitmaken van de overige personele uitgaven van de DOE betreffen zowel de initiële opleidingen voor vliegers op Woensdrecht als de opleidingen in ondermeer de Verenigde Staten: initiële opleiding tot jachtvlieger F-16 en de Apache-opleiding. Ook de uitgaven voor de opleidingen voor de vliegers van de transportvloot zijn hier opgenomen.

De niet specifiek toe te rekenen materiële uitgaven betreffen voornamelijk werkplaatsuitrustingen, drukwerken en publikaties, onderhoud elektrisch en elektronisch materieel, wetenschappelijke ondersteuning NLR, bedrijfsstoffen, brandstof voor vliegtuigen en motorvoertuigen, DTO-uitgaven en DGW&T apparaatsuitgaven. Deze uitgaven betreffen de totale KLu-behoefte. Aangezien de verdeling over de ressorts moeilijk is aan te geven, is specifieke toewijzing aan een ressort niet mogelijk.

De niet specifiek toe te rekenen personele uitgaven betreffen voornamelijk uitrustingsgereedschap zoals kleding, tenten en rantsoenen. Hiervan worden hoeveelheden in voorraad gehouden voor het geval ze nodig zijn als eenheden worden uitgezonden. Daar vooraf niet exact is te bepalen welk personeel wordt uitgezonden, zijn deze uitgaven niet toewijsbaar. Voorts zijn hierin opgenomen uitgaven voor diverse dienstopleidingen, transport en opslag en woning-beheer.

Vanwege de scheiding tussen beleid en plannen respectievelijk beheer en uitvoering en de daarmee gepaard gaande decentralisatie verschuiven budgetten van het ressort HKKLu naar de ressorts CTL en DOE.

05.20.09 Ambtelijk burgerpersoneel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten betrekking hebbende op het burgerpersoneel van het ressort HKKLu.

Ramingskengetallen burgerpersoneel

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– actief personeel	aantal vte'n	578	542	523	515	515	515
– gemiddeld salaris	x f 1	69 898	69 670	70 920	70 610	70 544	70 148
– totaal toegelicht bedrag	x f 1000	40 401	37 761	37 091	36 364	36 330	36 126
– niet-actief personeel	aantal vte'n	36	36	36	36	36	36
– gemiddeld salaris	x f 1	56 944	55 833	54 917	53 889	53 889	53 583
– totaal toegelicht bedrag	x f 1000	2 050	2 010	1 977	1 940	1 940	1 929
Totale uitgaven	x f 1000	42 451	39 771	39 068	38 304	38 270	38 055

Toelichting

De geplande afname van het burgerpersoneelbestand wordt gerealiseerd bij de herstructurering van de topstructuur van het HKKLu. Dit zal eind 2000 zijn gerealiseerd.

05.20.10 Militair personeel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten betrekking hebbende op het militair personeel van het ressort HKKLu.

Ramingskengetallen militair personeel

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Sterkte begroting 1999 waarvan:	aantal vte'n	644	643	643	644	644	644
– beroeps onbepaalde tijd	aantal vte'n	389	382	377	372	367	362
– gemiddeld salaris	x f 1	84 735	85 202	85 133	85 110	85 569	85 268
– totale uitgaven	x f 1000	32 962	32 547	32 095	31 661	31 404	30 867
– beroeps bepaalde tijd	aantal vte'n	255	261	266	272	277	282
– gemiddeld salaris	x f 1	57 271	56 437	56 436	56 438	56 437	56 436
– totale uitgaven	x f 1000	14 604	14 730	15 012	15 351	15 633	15 915
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	47 566	47 277	47 107	47 012	47 037	46 782

Toelichting

De geplande afname van het militair personeelsbestand wordt gerealiseerd bij de herstructurering van de topstructuur van het HKKLu. Dit zal ultimo 2000 zijn gerealiseerd. Evenals bij de overige ressorts verandert tevens de verhouding BOT/BBT-personeel.

05.20.11 Overige personele uitgaven

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de personele uitgaven anders dan salarissen. De ramingen hebben betrekking op burger- en militair personeel en zijn sterk afhankelijk van de personeelssterkte. De uitgaven hebben onder meer betrekking op reis- en verblijfkosten, verplaatsen, onderwijs en opleidingen en het inhuren van tijdelijk personeel (uitzendkrachten op formatieve en/of bovenformatieve arbeidsplaatsen).

In dit artikelonderdeel zijn ook de uitgaven opgenomen van de vliegopleidingen voor al het vliegend materieel. Door het grote aantal verschillende typen vliegtuigen is er ook sprake van een groot aantal verschillende opleidingen. Bij de nieuwe helikopters is sprake van het twee-vlieger-concept. Dat heeft geleid tot een grote behoefte aan vliegers en vergt een grote inspanning op het gebied van opleidingen.

Ramingskengetallen overige personele uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– inhuur tijdelijk personeel	aantal mensjaren	200	78	48	89	82	82
– gemiddelde uitgaven per mensjaar	x f 1	70 930	71 038	71 000	70 809	70 756	70 756
– totale uitgaven	x f 1000	14 186	5 541	3 408	6 302	5 802	5 802
– overige persoonsgebonden personele uitgaven HKKLu	aantal vte'n (bp en mp)	1 222	1 185	1 169	1 159	1 159	1 159
– gemiddeld per vte	x f 1	39 235	42 992	39 743	41 083	41 884	40 533
– totale uitgaven	x f 1000	47 945	50 945	46 459	47 615	48 544	46 978
– kleding en uitrusting vliegers	aantal vliegers	499	508	517	534	551	570
– gemiddelde uitgaven per vlieger	x f 1	17 060	12 148	10 542	10 206	12 341	9 386
– totale uitgaven	x f 1000	8 513	6 171	5 450	5 450	6 800	5 350
– overige kleding en uitrusting voor militair personeel	aantal vte'n (mp)	644	643	643	644	644	644
– gemiddelde uitgaven per vte	x f 1	20 039	19 160	19 115	19 085	19 085	19 085
– totale uitgaven	x f 1000	12 905	12 320	12 291	12 291	12 291	12 291
– voeding voor militair personeel	aantal vte'n	644	643	643	644	644	644
– gemiddeld per vte	x f 1	2 870	2 431	2 431	2 427	2 427	2 427
– totale uitgaven	x f 1000	1 848	1 563	1 563	1 563	1 563	1 563
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	85 397	76 540	69 171	73 221	75 000	71 984
Overige uitgaven	x f 1000	71 655	16 203	41 237	48 927	41 481	40 700
Totaal overige personele uitgaven	x f 1000	157 052	92 743	110 408	122 148	116 481	112 684

Toelichting

De inhuur van tijdelijk personeel is noodzakelijk voor het opvangen van pieken in de werklust (onder meer door internationale uitzendingen) en het compenseren van vacatures bij specifieke personeelscategorieën. Een deel van de bij het ressort HKKLu geraamde budgetten wordt uitgegeven voor inhuur tijdelijk personeel ten behoeve van de ressorts CTL en DOE. Dit betreft onder meer personeel ten behoeve van bepaalde projecten (bijvoorbeeld MLU F-16 en onderhoud vliegtuigen).

Het ramingskengetal overige persoonsgebonden uitgaven is gebaseerd op de gedecentraliseerde uitgaven met betrekking tot uitgaven persoonsgebonden onderzoek, vergoeding sportactiviteiten, uitgaven filmvoorziening krijgsmacht, toelagen muziekkorpsen, uitgaven ontspanningsevenementen, overige uitgaven sport en ontspanning, begrafeniskosten, luister- en kijkgeld, proces- en/of advocaatskosten, (muziek)auteursrechten, overige uitgaven en raden en commissies. Naar verwachting zullen de uitgaven nagenoeg constant blijven.

Onder het kengetal kleding en uitrusting voor militair personeel worden de uitgaven voor verstrekkingen van PSU, NBC en diverse typen specifieke kleding en uitrusting (zoals out-of-area-kleding, brandbestrijdings-, reddings- en veiligheidsmateriaal) begrepen. Vanwege enerzijds de afname militair personeel en anderzijds een groter aandeel BBT'ers zullen de uitgaven naar verwachting nagenoeg constant blijven.

Aanschaf van levensmiddelen wordt geraamd in het kengetal voeding voor militair personeel. Verwacht wordt dat de uitgaven constant blijven.

05.20.12 Materiële uitgaven

Onder dit artikelonderdeel worden uitgaven geraamd van algemene en specifieke aard, waaronder de aankoop van inventarisgoederen en klein materieel, onderhoud en herstel van het materieel, het onderhoud van onroerende zaken, het uitbesteden aan externe deskundigheid en de aankoop van brandstoffen, olie en smeermiddelen, munitie en reserve-delen.

Ramingskengetallen materiële uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
- O-, I- & A-deskundigheid	aantal mensjaren	91,0	47,7	39,8	37,3	37,3	37,3
- gemiddelde uitgaven per vte	x f 1	240 000	240 000	240 000	240 000	240 000	240 000
- totale uitgaven	x f 1000	21 837	11 438	9 548	8 948	8 948	8 948
- persoonsgebonden materiële uitgaven	aantal vte'n	1 222	1 185	1 169	1 159	1 159	1 159
- gemiddeld per vte	x f 1	66 395	62 587	60 527	62 406	62 654	61 643
- totale uitgaven	x f 1000	81 135	74 166	70 756	72 329	72 616	71 444
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	102 972	85 604	80 304	81 277	81 564	80 392
Overige materiële uitgaven	x f 1000	382 205	407 087	415 740	431 594	463 372	479 498
Totaal materiële uitgaven	x f 1000	401 005	388 287	496 044	512 871	544 936	559 890

Toelichting

De behoefte aan O-, I- & A-deskundigheid voor de komende jaren is, naast uitgaven gerelateerd aan het oplossen van het millenniumprobleem, voornamelijk gebaseerd op de behoefte met betrekking tot de herstructurering HKKLu, een aantal automatiseringsprojecten, zoals KLUIM, Bedrijfsbesturingssysteem LCKLu en Human Resource System (HRS). Op termijn blijft altijd de behoefte bestaan, zij het in mindere mate qua aantallen, om soortgelijke projecten aan specifieke deskundigen uit te besteden.

Het ramingskengetal persoonsgebonden materiële uitgaven is gebaseerd op gedecentraliseerde uitgaven voor huisvesting, commandantenfondsen, bureauzaken, inventarisgoederen en klein materieel, informatiesystemen en overige materiële zaken.

Artikelonderdeel 05.20.13 Wachtgelden en inactiviteitswedden

De uitgaven op dit artikelonderdeel hebben betrekking op de diverse wachtgeldregelingen voor het burger- en militair personeel van de Koninklijke luchtmacht. Naast het reguliere wachtgeld worden op dit artikelonderdeel ook de uitgaven voor wachtgelden en uitstroombevorderende maatregelen geraamd en verantwoord, die voor de Koninklijke luchtmacht uit het Sociaal Beleidskader (SBK) voortvloeien.

Volgens het gestelde in artikel 4, lid 6, punt a van de Comptabiliteitswet wordt bij dit artikelonderdeel als verplichting opgenomen het bedrag dat als uitgaaf wordt geraamd.

De geraamde bedragen en nieuwe uitgavenmutaties

bedragen x f 1000	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Wachtgelden SBK/UBMO burgerpersoneel	6 029	5 340	4 479	3 399	2 701	1 184
Overige wachtgelden burgerpersoneel	3 019	3 094	2 834	2 819	2 621	2 374
Wachtgelden SBK/UBMO militair personeel	6 893	5 294	4 161	3 301	2 823	2 485
Werkloosheidsbesluit BBT-militairen	4 774	4 845	3 344	2 630	2 622	2 622
Overige wachtgelden militair personeel	1 549	2 203	2 726	2 862	2 795	2 763
Uitvoeringskosten	4 391	3 253	2 750	2 556	2 343	2 166
Stand uitgaven ontwerp-begroting 1999	26 655	24 029	20 294	17 567	15 905	13 594
Stand 1e suppletore wet 1998	23 736	20 402	16 951	14 353	14 477	
Nieuwe mutaties	2 919	3 627	3 343	3 214	1 428	

Toelichting nieuwe mutaties

De budgetten wachtgelden en inactiviteitswedden zijn met ingang van begroting 1998 overgeheveld naar het artikel Personeel en materieel. De mutatie in 1998 wordt veroorzaakt door een kleine toename van het aantal BBT'ers vóór 1998. Na een gedetailleerde vergelijking van functiebestanden en de actuele personeelsbestanden, blijkt een substantieel deel van de overtolligen, al dan niet na om- of bijscholing, voor herplaatsing in aanmerking te komen. In het licht van de lopende reducties en de ervaringen met het SBK-instrumentarium in combinatie met gedetailleerd inzicht in de ontwikkeling van personeels- en functiebestanden, is vast te stellen dat meerjarig de overtolligheid afneemt en na het jaar 2001 uitkomt op nul. De mutaties worden verder veroorzaakt door vertraagde verkleining van het burgerpersoneelsbestand. Deze leidt tot een beperkte toename van de instroom in SBK-maatregelen.

De geraamde bedragen en ramingskengetallen wachtgeld en inactiviteitsweden

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Wachtgeld SBK/UBMO burgerpersoneel:							
– aantallen in uitkeringsjaren	aantal	166	148	119	90	72	35
– bedrag per uitkeringsjaar	x f 1	36 319	36 081	37 639	37 767	37 514	33 829
– toegelicht begrotingsbedrag	x f 1 000	6 029	5 340	4 479	3 399	2 701	1 184
Overige wachtgeld burgerpersoneel:							
– aantallen in uitkeringsjaren	aantal	105	107	108	104	94	86
– bedrag per uitkeringsjaar	x f 1	28 752	28 916	26 241	27 106	27 883	27 291
– toegelicht begrotingsbedrag	x f 1 000	3 019	3 094	2 834	2 819	2 621	2 347
Wachtgeld SBK/UBMO militair personeel:							
– aantallen in uitkeringsjaren	aantal	119	98	90	81	73	66
– bedrag per uitkeringsjaar	x f 1	57 924	54 020	46 233	40 753	38 671	37 652
– toegelicht begrotingsbedrag	x f 1 000	6 893	5 294	4 161	3 301	2 823	2 485
Werkloosheidsbesluit BBT-militairen:							
– aantallen in uitkeringsjaren	aantal	200	200	138	109	108	108
– bedrag per uitkeringsjaar	x f 1	23 870	24 225	24 232	24 128	24 278	24 278
– toegelicht begrotingsbedrag	x f 1 000	4 774	4 845	3 344	2 630	2 622	2 622
Overige wachtgeld militair personeel:							
– aantallen in uitkeringsjaren	aantal	36	55	71	77	74	72
– bedrag per uitkeringsjaar	x f 1	43 028	40 055	38 394	37 169	37 770	38 375
– toegelicht begrotingsbedrag	x f 1 000	1 549	2 203	2 726	2 862	2 795	2 763
Totaal toegelicht met ramingskengetallen	x f 1 000	22 264	20 776	17 544	15 011	13 562	11 401
Bij: uitvoeringskosten	x f 1 000	4 391	3 253	2 750	2 556	2 343	2 166
Totale uitgaven wachtgeld en inactiviteitsweden	x f 1 000	26 655	24 029	20 294	17 567	15 905	13 594

Toelichting

De meerjarenraming voor wachtgeld is gebaseerd op de realisatie 1997. Hierin zijn de effecten van de regeling Werkloosheidsbesluit Defensiepersoneel (WBDP) verwerkt. In de wachtgeldraming voor burgerpersoneel is de instroom van 40 burgers verwerkt. Het beleid van de Koninklijke luchtmacht blijft erop gericht om de instroom in de wachtgeldregelingen zoveel mogelijk te beperken.

Uitgaven Sociaal Beleidskader

De geraamde uitgaven voor wachtgeld in verband met het Sociaal Beleidskader (SBK) en de Uitstroombevorderende Maatregel Ouderen (UBMO) worden beïnvloed door de nog in uitvoering zijnde reorganisatie van de Koninklijke luchtmacht. Het beleid blijft erop gericht de instroom in de wachtgeldregelingen te beperken, vooral door het gebruik van de SBK-instrumenten gericht op de tewerkstelling van overtollig personeel van de Koninklijke luchtmacht binnen en buiten de (rijks)overheid.

In onderstaand overzicht zijn de voorziene uitgaven voor het Sociaal Beleidskader opgenomen. De uitgaven hebben zowel betrekking op burgerpersoneel als op militair personeel van de Koninklijke luchtmacht. De verantwoording van de uitgaven vindt, met uitzondering van de wachtgeld, plaats ten laste van de desbetreffende artikelonderdelen

«Ambtelijk burgerpersoneel», «Militair personeel» en «Overige personele uitgaven». De uitgaven van de wachtgelden worden geraamd en verantwoord ten laste van dit artikelonderdeel 05.20.13.

Sociaal Beleidskader (bedragen x f 1000)	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– Om-, her- en bijscholing en outplacement	380	400	400	400	400	400	400
– Wachtgelden SBK/UBMO burgerpersoneel	6 502	6 029	5 340	4 479	3 399	2 701	1 184
– Wachtgelden SBK/UBMO militair personeel	8 161	6 893	5 294	4 161	3 301	2 823	2 485
– BDOS plaatsingen militair personeel			8 118	4 325	1 082		
Totaal Sociaal Beleidskader	15 043	13 322	19 152	13 365	8 182	5 924	4 069

Toelichting

Verwacht wordt dat de uitgaven voor scholing en outplacement nagenoeg constant blijven op het huidige niveau. Gegeven de ervaringen met het SBK-instrumentarium wordt geraamd dat de BDOS-plaatsingen militair personeel afnemen en uiteindelijk na 2001 tot nul worden gereduceerd.

05.22 Investerings groot materieel en infrastructuur

De grondslag van het artikel en het te voeren beleid

Ten laste van dit artikel worden de uitgaven geraamd voor investeringen in groot materieel en infrastructuur die niet onder het begrotingsartikel 05.20 Personeel en materieel worden geraamd en verantwoord.

Het beleid is gericht op verbetering van het bestaande materieel, opheffing van tekortkomingen, zowel kwantitatief als kwalitatief, en vervanging van verouderd materieel door modern hoogwaardig materieel. Tevens worden automatiserings- en informatiseringsprojecten uitgevoerd waarmee de Koninklijke luchtmacht in haar nieuwe bedrijfsvoering zo optimaal mogelijk wordt ondersteund. De uitgaven voor projectmatig detecteren, analyseren, repareren en testen van systemen in het kader van de millenniumproblematiek zijn opgenomen in het project Millennium. Daarnaast worden infrastructuurprojecten uitgevoerd, die noodzakelijk zijn als gevolg van de herstructurering van de Koninklijke luchtmacht, de invoering van de ARBO-wet en milieuwetgeving.

Algemeen

De Koninklijke luchtmacht betreft veel materieel uit de Verenigde Staten. De noodzakelijke betalingen worden verricht in dollars. Gegeven de ontwikkelingen van de dollarkoers zijn de geraamde uitgaven voor verschillende projecten verhoogd.

Onderstaand wordt per artikelonderdeel inzicht gegeven in de belangrijkste investeringsprojecten. Aangegeven worden de belangrijkste ontwikkelingen alsmede een nadere specificatie van de grote projecten waarvan de ontwikkeling ten grondslag ligt aan de in de onderstaande tabel opgenomen mutaties.

De verplichtingen en uitgaven

Opbouw verplichtingen vanaf de vorige ontwerp-begroting (x f 1000)

	t/m 1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp-begroting 1998		1 282 811	559 740	1 006 793	2 177 565	460 056		
Verwerking amendement Zijlstra		- 7 600						
Stand autorisatie-begroting 1998		1 275 211	559 740	1 006 793	2 177 565	460 056		
Mutaties 1e suppletore wet 1998		3 730						
Stand 1e suppletore wet 1998		1 278 941	559 740	1 006 793	2 177 565	460 056		
Nieuwe mutaties:								
MLU-ontwikkeling, productie en inbouw		41 697	1 020	653				
MLU gerelateerde projecten		3 162		- 54 900				
Simulator transport-helikopters		- 10 000	50 000	- 16 000	- 24 000			
Vervanging Luchtverkenningssysteem F-16's		- 266 700	200	199 600		- 152 100	78 200	
Naderingsapparatuur MILSATCOM		- 25 986	58 100	- 500	- 500	- 500		
Nafin (fase 1a, 2 en 3)		- 114 677	96 583	12 700				
Millennium		28 770	4 000					
KLUIM		14 559	62 961	44 508	29 028			
Patriot PAC III		- 128 000	- 56 900		281 700			
SHORAD		- 220 000		220 000				
IRLLGW ASRAAM			- 104 500				34 500	
Radar LLGW								
Amraam		100	- 104 900	- 26 400	30 000	- 10 000		
Overige bijstellingen		- 61 511	- 9 767	70 906	- 120 548	389 251		
Stand ontwerp-begroting 1999	1 551 144	807 522	540 355	556 537	1 457 360	2 221 145	951 507	688 179

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp- begroting 1998		902 062	782 813	713 609	821 444	820 582	
Verwerking amende- ment Zijlstra		- 7 600					
Stand autorisatie- begroting 1998		894 462	782 813	713 609	821 444	820 582	
Mutaties 1e suppletore wet 1998		- 105 670					
Stand 1e suppletore wet 1998		788 792	782 813	713 609	821 444	820 582	
Nieuwe mutaties: MLU-ontwikkeling, productie en inbouw MLU gerelateerde projecten		139 200	- 123 024	36 528	- 22 900	- 14 100	
Simulator transport- helikopters		15 704	- 9 901	- 5 564	3 818	- 8 800	
Vervanging luchtverkennings- systeem F-16's		- 142	- 5 000	- 5 000	10 000		
Naderingsapparatuur MILSATCOM		- 26 037	- 64 300	- 109 700	- 9 000	43 400	
Nafin (fase 1a, 2 en 3)		- 1 617	- 16 600	10 700	- 9 100	2 000	
Millennium		- 48 194	- 66 200	65 783	12 500	27 000	
KLUIM		28 770	4 000				
Shorad		6 209	46 001	39 508	39 028	10 000	
Patriot PAC III				51 500	125 500	20 000	
IRLLGW ASRAAM				- 11 300	13 200	13 500	
Radar LLGW					- 10 000	- 22 300	
Amraam		- 27 345	42 787	- 33 328	- 27 162	- 36 100	
Overige bijstellingen		88 522	- 12 946	- 94 847	- 202 217	- 70 210	
Stand ontwerp- begroting 1999	963 372	963 862	577 630	657 889	745 111	744 972	1 098 288

Artikelonderdeel Vliegtuigmaterieel

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Vliegtuigmaterieel	95 606	52 993	463 109	141 543	171 436	158 485	124 794	275 978

De uitgaven ten laste van dit artikelonderdeel betreffen voor een belangrijk deel de uitgaven voor de instandhouding van de F-16 vliegtuigen. In 1993 is besloten, dat 138 F-16 vliegtuigen een Mid Life Update (MLU) krijgen, zodat deze tot na 2010 operationeel en technisch voor hun taak berekend blijven. De uitgaven op dit artikelonderdeel betreffen dan ook de uitgaven, die verbonden zijn aan de MLU-ontwikkeling, aanschaf van de modificatiepakketten en de inbouw ervan. In de periode 1998-2001 zal de aandacht voornamelijk gericht zijn op de aanschaf en de inbouw van de MLU-kits in de Nederlandse F-16's, na 2001 voornamelijk op het up to date houden van de operationele capaciteiten van de F-16.

Tevens komen ten laste van dit artikelonderdeel de uitgaven die bestemd zijn voor de projecten die een nationale aanvulling zijn op de MLU F-16. Dit betreft onder meer de aanschaf van nachtzicht- en laserdoelstralingsapparatuur. Tevens worden de uitgaven geraamd in het kader van de ontwikkeling en op termijn de verwerving van de vervanger van de F-16.

Voorts worden op dit artikelonderdeel de uitgaven geraamd die voornamelijk betrekking hebben op de aanschaf en modificatie van (transport) vliegtuigen en de uitgaven voor de verwerving van simulatiecapaciteit ten behoeve van de transporthelikopters. De jaarlijks fluctuerende uitgaven worden hoofdzakelijk bepaald door contractueel vastgelegde betalings-schema's, die afgestemd zijn op de productievoortgang bij de leveranciers.

Binnen dit artikelonderdeel vallen tevens de projecten Multi Functional Bombloading (MFB) en scheidingswand KDC-10 en maken deel uit van de invulling van de taakstelling uit het regeerakkoord. Respectievelijk f 2,3 miljoen en f 5,0 miljoen kasgeld zijn uit 1999 verschoven naar 2000.

De projecten MLU-ontwikkeling, productie en inbouw, MLU gerelateerde projecten en simulator transporthelikopters worden onderstaand nader toegelicht.

Project MLU ontwikkeling, productie en inbouw

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
MLU	41 697	1 020	314 027	56 506	95 604	59 770	46 642	17 387

De operationele capaciteit en inzetmogelijkheden van de F-16 gevechtsvliegtuigen worden verbeterd door het uitvoeren van het MLU-programma. Ook daarna zal het noodzakelijk zijn de software van de F-16 in stand te houden en aan wapentechnologische ontwikkelingen aan te blijven passen. De verplichtingen voor het project MLU F-16 productie en inbouw zijn herijkt. Daarnaast is de Koninklijke luchtmacht genoodzaakt betalingen op de MLU, die thans gepland staan voor 1999, reeds in 1998 te voldoen. Dit als gevolg van een autonome versnelling van het project.

De betalingsreeks voor het project MLU F-16 productie en inbouw is geherfaseerd. Als onderdeel van de invulling van de taakstelling uit het regeerakkoord is f 14,4 miljoen van het kasgeld 1999 voor inbouw MLU modificaties verschoven naar 2000. Tevens wordt reeds geanticipeerd op een neerwaartse bijstelling van de totale projectomvang. De verplichtingen- en uitgavenraming voor de jaren 1998 tot en met 2003 is op deze ontwikkelingen bijgesteld.

Project MLU Gerelateerde Projecten

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
MLU-gerelateerde projecten			68 000	50 900	30 200	13 000		

Als onderdeel van de nationale aanvulling MLU is het project nachtzicht- en laserdoelbaarstralingsapparatuur geherfaseerd wat heeft geleid tot mutaties ten opzichte van de vorige begroting. De totale financiële omvang van dit project is f 183,1 miljoen (inclusief infrastructuur en Night Vision Goggles) waarvan f 21,0 miljoen in voorgaande jaren reeds is betaald. Bovenstaande tabel geeft het totaal dat nu in de begroting is opgenomen.

Project Simulatorcapaciteit transporthelikopters

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Simulatorcapaciteit transporthelikopters		50 000	158		16 000	34 000		

Voor de goede uitvoering van de taken is simulatorcapaciteit noodzakelijk. De huidige simulatiecapaciteit voldoet niet aan de kwalitatieve eisen. Studie vindt plaats teneinde te kunnen voorzien in goede kwalitatieve simulatiecapaciteit. In de vorige begroting waren fondsen opgenomen vanaf 1998 met een betalingsreeks vanaf 1999. Nu is de verwachting dat er voor dit project een verplichting wordt aangegaan in 1999 waarvan de betalingsmomenten vanaf 2000 worden gerealiseerd. De totale project-omvang zoals nu in de begroting is opgenomen bedraagt f 50,2 miljoen.

Artikelonderdeel Vervoermiddelen

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Vervoermiddelen	18 700	51 213	41 815	22 386	43 527	37 073	48 717	35 585

De uitgaven op dit artikelonderdeel betreffen de aanschaf en bedrijfsmatige vervanging van voertuigen. Bij de uitgaven voor de bedrijfsmatige vervanging van vervoermiddelen wordt ook altijd gekeken naar de mogelijkheid om de voertuigen te renoveren in plaats van te vervangen. Aangezien veel voertuigen wel oud zijn, maar nog relatief weinig gereden hebben, zijn daar regelmatig mogelijkheden toe. Voor het kunnen uitvoeren van het operationele concept in samenwerking met de Luchtmobiele brigade van de Koninklijke landmacht worden ten behoeve van de THGKLu verschillende nieuwe voertuigen aangeschaft. Voor de explosievenopruimingsdienst zullen nieuwe gepantserde voertuigen

worden gekocht, zodat de mobiliteit en bescherming van het personeel groter wordt. Bij de aanschaf wordt samengewerkt met de Koninklijke landmacht.

Project Motortransportmaterieel (algemeen)

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Motortransportmaterieel	15 267	49 163	22 074	16 645	41 177	36 123	47 767	28 635

Project Overig transportmaterieel (brandweermaterieel en vervanging containers)

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Overig transportmaterieel	3 433	2 050	19 741	5 741	2 350	950	950	6 950

Voornamelijk als gevolg van een aangepast invoeringsschema en een hogere behoefte aan voertuigen ten behoeve van de THGKLu, is de verplichtingenfasering aangepast. Deze fasering leidt tevens tot wijzigingen in de betalingsreeksen. De verplichtingen ten behoeve van de aanschaf van brandweermaterieel zijn voor een groot deel reeds in een eerder jaar aangegaan, waardoor de meeste uitgaven hiervoor in 1998 zullen plaatsvinden. Tevens wordt op grond van het invoeringsschema een verplichting in 2002 aangegaan die zal leiden tot uitgaven in het jaar 2003. De gereserveerde fondsen voor de geplande bedrijfsmatige vervanging van containers zijn reeds verplicht. De uitgaven hiervoor zullen in 1998 plaatsvinden.

Artikelonderdeel Elektrisch en elektronisch materieel

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
E- en E-materieel	187 231	343 921	162 737	163 452	176 099	228 696	240 158	217 335

Onder dit artikelonderdeel vallen de uitgaven voor elektrisch en elektronisch materieel ten behoeve van systemen voor grond- en verbindingssystemen. In de ramingen is rekening gehouden met het Nafin-project. Binnen dit artikelonderdeel zijn tevens fondsen opgenomen voor realisatie van het project Kluim.

Ook de vervanging van het verouderde luchtverkenningssysteem (Orpheus) van de F-16 is in dit artikelonderdeel geraamd. Voorts is een aantal met de modernisering van de F-16 samenhangende projecten op dit artikelonderdeel geraamd, zoals Digital Electronic Engine Control

(DEEC). Bij de modernisering van de F-16 komen ook systemen aan de orde die enerzijds de zelfbescherming van de F-16 verbeteren en anderzins de werkdruk van de vlieger verlichten. Onder deze systemen vallen het Electronic Warfare Management System (EWMS) en het Missile Warning Sensorsystem (MWS). Het laatste systeem waarschuwt tegen de nadering van infraroodraketten.

Vanaf 2002 zijn uitgaven geraamd ten behoeve van de verwerving van een mobiele Meldings- en Gevechtsleidingscapaciteit. Het huidige LTN (Lokale Transmissie Netwerk) wordt opgewaardeerd naar Euro ISDN, de capaciteit wordt uitgebreid en de koppelingen met Nafin worden gedigitaliseerd. Andere projecten die onder dit artikelonderdeel worden geraamd en verantwoord zijn Mode S apparatuur (ten behoeve van de verbetering van de informatie-uitwisseling tussen vliegtuigen en met de luchtverkeersbeveiliging), MIDS (datacommunicatie-apparatuur voor vliegtuigen), NIMICS (aanpassingen van het lokale communicatiesysteem van het Air Operations Control Station) en UHF-grondapparatuur (ten behoeve van radioverbindingen met vliegtuigen). De projecten Vervanging luchtverkenningssysteem, Naderingsapparatuur, Milsatcom, Nafin, Klum en Millennium worden onderstaand nader toegelicht.

Project vervanging luchtverkenningssysteem ten behoeve van F-16's

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Vervanging Luchtverkenningssysteem	200	200	463	200	9 200	38 000	53 400	54 000

De Koninklijke luchtmacht beschikt voor de uitvoering van de luchtverkenningstaak over het Orpheus systeem. Dit systeem is technisch en operationeel verouderd. Zolang de vervanging niet is gerealiseerd, kent de Koninklijke luchtmacht beperkingen bij het leveren van «(near) real time» informatie. De bedrijfsmatige vervanging van het verouderde systeem door een luchtverkenningssysteem (LVS) en de daarbij behorende grondstations zijn in de begroting opgenomen. Vanwege vertraging als gevolg van het later beschikbaar komen van de produkt alternatieven voor een nieuw luchtverkenningssysteem van de F-16 zijn zowel de verplichtingen (van 1998 naar 2000) als de betalingsreeks voor dit project gehersfeld. Op basis van een bijgestelde behoefte is tevens de totale projectomvang verlaagd naar een totaal van f 203,8 miljoen.

Project Naderingsapparatuur

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Naderingsapparatuur		91 900			7 800	54 100	30 000	

Dit project betreft de vervanging van de huidige rondzoekradars van de vliegbases, die zorgdragen voor de zogenaamde «Sector Approach» (SAPP) van vliegtuigen. Een gewijzigde prioriteitstelling heeft geleid tot herfasering van de verplichtingen voor het project Naderingsapparatuur.

De gereserveerde fondsen voor het aangaan van verplichtingen in 1999 zullen tot betaling komen vanaf het jaar 2000.

Project MILSATCOM

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
MILSATCOM		39 500			10 400	4 600	6 500	8 600

Dit project voorziet in de krijgsmachtbrede behoefte aan satellietcommunicatiecapaciteit voor militair gebruik. Voor het project is een investeringsbudget geraamd van f 283 miljoen. Het budget is op basis van verbruikseenheden volgens een vaste verdeelsleutel aan de krijgsmachtdelen toegerekend.

De Koninklijke marine is belast met de realisatie van dit project. Het DMP-B document is op 9 februari 1998 aan de Tweede Kamer aangeboden (Kamerstukken II, 1997/98, 25 886 X, nr. 1).

Dit project maakt deel uit van de invulling van de taakstelling uit het regeerakkoord. Hierdoor is f 12,2 miljoen kasgeld uit 1999 verschoven naar latere jaren.

Project Nafin (Netherlands Armed Forces Integrated Network)

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Nafin	33 400	104 000	32 400	20 300	66 200	12 500	27 000	

Het project Nafin beoogt de realisatie van een geïntegreerd telecommunicatienetwerk ten behoeve van de gehele defensieorganisatie. Het netwerk vervangt alle bestaande interlokale statische communicatienetwerken zowel ten behoeve van spraak- als datacommunicatie. Een vertraging heeft met name geleid tot temporisering in het verplichtingen- en kasritme. Als gevolg van genoemde redenen is een herfasering van het project doorgevoerd en zijn tevens de bijbehorende uitgavenreeksen aangepast. Tevens is als gevolg van het zoveel mogelijk aansluiten bij bestaande systemen een wijziging in de opzet van de dienstenlaag opgetreden waardoor de projectomvang met f 21 miljoen (besparing) verlaagd. Dit project maakt deel uit van de invulling van de taakstelling van het regeerakkoord. Van het kasgeld 1999 is f 35 miljoen verschoven naar 2001 en 2002.

Project Millennium

Bedragen x f 1000	Verplichtingen				Uitgaven			
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Millennium	28 770	4 000	28 770	4 000				

Het project Millennium betreft het projectmatig detecten, analyseren, repareren en testen van systemen in relatie tot de millennium-problematiek. De hier weergegeven bedragen betreffen de separaat verwachte uitgaven. Daarnaast zijn in het project Kluim en in diverse andere projecten fondsen opgenomen ten behoeve van het oplossen van de millenniumproblematiek.

Project Kluim (Klu Implementatie Middenlaag)

Bedragen x f 1000	Verplichtingen				Uitgaven			
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Kluim	19 809	62 961	18 709	49 061	39 508	39 028	10 000	

Dit project heeft tot doel het aanleggen van een landelijke KLu-ICT-architectuur om administratieve en operationele informatie binnen de onderdelen van de Koninklijke luchtmacht te distribueren. De uitvoering van dit project heeft een hoge prioriteit aangezien de realisatie van een gestandaardiseerde ICT-middenlaag de ruggegraat vormt voor de verdere herstructurering van de informatievoorziening. Tevens wordt met dit project in belangrijke mate bijgedragen aan de oplossing van de millenniumproblematiek. Voor dit project worden vanaf 1998 verplichtingen aangegaan. Op basis van de projectplanning Kluim zijn tot en met 2002 fondsen opgenomen voor realisatie van het project.

Binnen het artikelonderdeel is rekening gehouden met de co-financiering vanuit het millennium-fonds voor de Koninklijke luchtmacht. Voor 1999 is dit een bedrag van f 9,1 miljoen. De overige middelen, te weten f 39,9 miljoen, zijn vrijgemaakt door prioriteiten te stellen binnen de informatiserings- en automatiseringsprojecten.

Artikelonderdeel Bewapeningsmaterieel

Bedragen x f 1000	Verplichtingen				Uitgaven			
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Bewapeningsmaterieel	9 448	6 800	35 573	25 134	67 967	161 119	112 800	220 100

Bewapeningsprojecten, zoals de modificatie van het luchtverdedigings-systeem Patriot (voornamelijk voor het bereiken van een betere capaciteit tegen tactisch ballistische raketten), de gezamenlijk met de Koninklijke

landmacht te verwerven SHORAD-systemen (voor de vervanging van de HAWK PIP II systemen), de verbetering/vervanging van de HAWK-systemen, TRIAD-eenheden en ALVD Stinger Manpad zijn bepalend voor de uitgaven op dit artikelonderdeel.

Project SHORAD

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
SHORAD					51 500	125 500	20 000	

In overleg met de Koninklijke landmacht zijn de in de plannen opgenomen SHORAD-fondsen geheerfaseerd. Van de totale projectomvang (f 275,0 miljoen) wordt f 220 miljoen in 2000 verplicht. De resterende f 55 miljoen wordt pas na 2003 verplicht.

Project Patriot PAC III

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Patriot PAC III						21 000	50 600	110 900

Teneinde de capaciteit van het Patriot-systeem tegen Tactical Ballistic Missiles (TBM's) en laagvliegende kleine doelen te verbeteren wordt het Patriot-systeem aangevuld met PAC-III missies en extra launchers. De in het plan opgenomen reeksen werden door de Koninklijke luchtmacht inmiddels als minder realistisch beschouwd. Op grond van deze huidige inzichten is dan ook de betalingsreeks van het Patriot PAC III project aangepast, zodat hiervoor pas in 2001 verplichtingen worden aangegaan.

Artikelonderdeel Springstoffen en munitie

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Springstoffen en munitie	2 700	13 100	36 368	56 224	5 135	12 300	90 000	180 000

Dit artikelonderdeel betreft het kwalitatief en kwantitatief op peil houden van de oorlogsvoorraad munitie, bommen en raketten voor met name de F-16 vliegtuigen. Van belang bij de modernisering van de bewapening van de F-16 is de aanschaf van moderne wapens die een grote mate van precisie hebben. Hieronder vallen de lasergeleide bommen en de Maverick voor grondaanvallen. Daarnaast worden, voor de zelfbescherming van de F-16, Anti Radiation Missiles (ARM's) aangeschaft waarmee vijandelijke luchtverdedigingsradars kunnen worden uitgeschakeld.

Project IRLLGW (Infra Rood Lucht-Lucht Geleide Wapens)

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
IRLLGW								30 000

De voorraad Infra Rood Lucht-Lucht Geleide Wapens bestaat uit wapens met diverse gradaties en kwaliteit die aan een geleidelijke vervanging toe zijn. Het opereren met kwalitatief mindere IRLLGW's en het ontbreken van het «helmet mounted cueing system» beïnvloedt de effectiviteit waarmee luchtverdedigingstaken kunnen worden uitgevoerd. Op grond van nieuwe inzichten (op het gebied van technologische ontwikkelingen), is het project Infra Rood Lucht-Lucht Geleide Wapens met twee jaar vertraagd waardoor de verplichtingen pas in 2002 worden aangegaan. De hieraan gerelateerde betalingen vinden plaats vanaf 2003.

Project Radar LLGW AMRAAM

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Radar LLGW Amraam	100	100	28 342	63 203	316	1 100	40 000	128 300

De eerste serie van het middellange afstand lucht-lucht geleide wapen AMRAAM is vanaf medio 1998 ingevoerd. In de eerste fase worden de AMRAAM-raketten verworven voor de RF-squadrons. Voor de totale werving zijn tot en met 2004 fondsen opgenomen. Het aangaan van de verplichting hiervoor zal grotendeels plaatsvinden in 2000 en in mindere mate in 2001 en 2002.

Artikelonderdeel Overig materieel

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Overig materieel	28 874	13 188	21 560	18 218	18 845	14 885	12 265	32 265

In algemene zin worden de uitgaven op dit artikelonderdeel bepaald door projecten (zoals de vervanging van werkplaats- en gronduitrustingen) met een geringe financiële omvang die een bedrijfsmatig karakter hebben. De verplichtingen hiervoor zijn nagenoeg gelijk aan de jaarlijkse uitgaven. Een uitzondering op deze reeks is het project simulator F-16, de verplichting hiervoor wordt in 2002 aangegaan en leidt tot uitgaven vanaf het jaar 2003.

Artikelonderdeel Infrastructuur

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Infrastructuur	197 796	75 322	202 700	150 673	174 880	132 553	124 238	137 025

Ten laste van dit artikelonderdeel worden de uitgaven geraamd voor renovatie en nieuwbouw van infrastructurale voorzieningen ten behoeve van de Koninklijke luchtmacht. De investeringen als gevolg van eisen die de milieuwetgeving stelt, worden eveneens op dit artikel geraamd en verantwoord. De behoefte aan nieuwbouw wordt onder meer bepaald door de herstructureringsmaatregelen binnen de Koninklijke luchtmacht, zoals geformuleerd in de Defensienota en de Prioriteitennota.

De opdracht voor de realisatie van deze behoeften wordt vervat in het Bouwprogramma Nieuwbouw KLu (BNKLu). De omvang van het BNKLu is met de Dienst Gebouwen, Werken en Terreinen (DGW&T) afgestemd op de beschikbare verwerkingscapaciteit. Op dit artikelonderdeel worden tevens de DGW&T-apparaatsuitgaven en de uitgaven voor milieu-maatregelen geraamd en verantwoord. In de novemberbrief van 1994 is het beleid van het ministerie van Defensie ten aanzien van milieu-maatregelen uiteengezet. Budgettair is het beleid binnen de Koninklijke luchtmacht ingevuld.

Ten behoeve van de herstructurering van de Koninklijke luchtmacht heeft een nadere prioriteitstelling binnen de infrastructuurbehoeften plaatsgevonden. Dit heeft geresulteerd in een noodzakelijke verhoging van de uitgaven in 1998 en een neerwaartse bijstelling in latere jaren.

06. BELEIDSTERREIN KONINKLIJKE MARECHAUSSEE

Algemeen

De uitgaven bij het beleidsterrein Koninklijke marechaussee zijn binnen het artikel 06.20 Personeel en materieel als één ressort (inclusief wachtgelden) opgenomen. Het artikel 06.22 Investerings groot materieel en infrastructuur completeert de begroting van de Koninklijke marechaussee. De totaal geraamde uitgaven van de Koninklijke marechaussee voor de jaren 1998 tot en met 2003 zijn als volgt te specificeren:

bedragen x f 1000,-	1998	1999	2000	2001	2002	2003
06.20 Personeel en materieel	420 668	449 260	452 750	449 783	454 325	454 632
06.22 Investerings groot materieel en infrastructuur	67 883	51 970	42 408	55 905	48 187	47 872
Totaal	488 551	501 230	495 158	505 688	502 512	502 504

Uitgaven die betrekking hebben op samenwerking met de Nederlandse Antillen en Aruba en de uitgaven voor attachés, worden volgens de nota «Herijking van het buitenlands beleid» (Kamerstukken II 1994/95, 24 337 X, nr. 1) verantwoord op het artikel 08.04 Overige uitgaven Internationale Samenwerking.

06.20 Personeel en materieel

De grondslag van het artikel en het te voeren beleid

Als gevolg van de gewijzigde begrotingsindeling naar aanleiding van de integratie van de begrotingsartikelen personeel en materieel en de introductie van het Verbeterd Economisch Beheer (Kamerstukken II 1995/1996, 24 400 X, nr. 113) wordt inzicht verschaft in de bedrijfsvoeringsuitgaven van de resultaatverantwoordelijke eenheid Koninklijke marechaussee. Ter toelichting op het bedrijfsvoeringsbudget wordt volstaan met één geïntegreerde tekst voor het artikel 06.20 Personeel en materieel.

De bedrijfsvoeringsuitgaven van de Koninklijke marechaussee worden in vijf vaste artikelonderdelen gepresenteerd: ambtelijk burgerpersoneel, militair personeel, overige personele uitgaven, materiële uitgaven en wachtgelden en inactiviteitswedden.

Het bedrijfsvoeringsbeleid van de Koninklijke marechaussee is gericht op de inzet van personeel voor de operationele taakuitvoering. De effectiviteit daarvan wordt in hoge mate bepaald door de beschikbaarheid van personeel. Een nieuwe taak of een taakintensivering zal derhalve veelal de vorm krijgen van een uitbreiding van de personeelssterkte van de Koninklijke marechaussee. Bij de vaststelling van de Voorjaarsnota 1998 heeft de ministerraad besloten tot intensivering van het Mobiel Toezicht Vreemdelingen (MTV) aan de binnengrenzen in nauwe samenwerking met de Douane. Dit heeft geleid tot een structurele toevoeging met ingang van 1998 van f 25 miljoen. Voorts ontvangt de Koninklijke marechaussee voor de intensivering van de bewaking Schengen buitengrens een structurele bijdrage van f 18 miljoen met ingang van 1998.

Hiermee wordt de totale sterkte van de Koninklijke marechaussee voor deze taken met in totaal 430 vte'n uitgebreid. Tevens wordt met deze

uitbreiding de capaciteit (24 vte'n) voor de planning van de taakuitvoering van het particuliere beveiligingsbedrijf dat op Schiphol onder toezicht van de Koninklijke marechaussee is belast met de veiligheidscontrole op passagiers en hun handbagage geëffectueerd. Ofschoon in 1999 de nieuwe functies reeds worden gevuld, zal de bedoelde uitbreiding naar verwachting pas in het jaar 2000 volledig zijn gerealiseerd.

De werving van nieuw personeel leidt nog steeds tot een maximaal beroep op de opleidingscapaciteit van het opleidingscentrum van de Koninklijke marechaussee. De behoefte aan nieuw personeel is groter dan het opleidingscentrum kan verwerken. Tussen het moment waarop tot uitbreiding van de formatie wordt besloten en de daadwerkelijke vulling hiervan treedt vertraging op. Dit hangt samen met de aanpassing van de wervingsinspanning en de benodigde opleidingstermijn.

De verplichtingen en uitgaven

Opbouw verplichtingen vanaf de vorige ontwerp-begroting (x f 1000)

	t/m 1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp-begroting 1998			392 921	399 463	398 323	395 888	403 039	
Mutaties 1e suppletore wet 1998			12 541	15 660	15 660	15 660	15 660	
Stand 1e suppletore begroting 1998			405 462	415 123	413 983	411 548	418 699	
Nieuwe mutaties (zie opbouw uitgaven)			15 431	34 212	39 742	38 403	41 685	
Stand ontwerp-begroting 1999			420 893	449 335	453 725	449 951	460 384	454 932

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerp-begroting (x f 1000)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp-begroting 1998		392 696	399 388	397 348	395 720	396 980	
Mutaties 1e suppletore wet 1998		12 541	15 660	15 660	15 660	15 660	
Stand 1e suppletore begroting 1998		405 237	415 048	413 008	411 380	412 640	
Nieuwe mutaties:							
Technische bijstellingen:							
– loon- en prijsaanpassingen 1998		16 233	17 753	17 360	17 106	16 990	
Beleidsmatige bijstellingen:							
– aanpassing begrotingssterkte		– 3 000					
– millennium gelden		1 000	3 000				
– herschikking MTV-gelden			6 026	6 087	5 433	9 279	
– intensivering Schengen buitengrenzen		1 000	3 800	15 400	15 400	15 400	
– overige mutaties, per saldo		– 702	2 533	– 205	– 636	– 1 084	
Ontvangsten bijstelling:							
– aanpassing verrekenbare ontvangsten		900	1 100	1 100	1 100	1 100	
Stand ontwerp-begroting 1999		420 668	449 260	452 750	449 783	454 325	454 632

*Toelichting op de nieuwe verplichtingen- en uitgavenmutaties**Technische bijstellingen*

De uitgavenniveaus zijn aangepast op het prijs- en loonniveau 1998. In de loonbijstellingsbedragen is de compensatie voor de Pemba-uitgaven begrepen (introductie van premiedifferentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen).

*Beleidsmatige bijstellingen**Aanpassing begrotingssterkte*

De stimuleringsmaatregelen voor de verhoging van de instroom van nieuw personeel zijn nog niet volledig geëffectueerd. Op de begrotingssterkte voor 1998 is derhalve een kleine neerwaartse correctie doorgevoerd van 62 vte'n.

Herschikking Intensivering Mobiel Toezicht Vreemdelingen (MTV)

In verband met de uitbreiding van de Koninklijke marechaussee in het kader van het Mobiel Toezicht Vreemdelingen en de bestrijding van mensensmokkel is met ingang van 1998 structureel f 25,0 miljoen aan het budget van de Koninklijke marechaussee toegevoegd. Vooruitlopend op

de volledige uitwerking van de meerjarenplannen is met de eerste suppletore begroting 1998 structureel f 16,5 miljoen toegevoegd aan het artikel Personeel en materieel en f 8,5 miljoen aan het artikel Investeringen groot materieel en infrastructuur. Voor de financiering van de 250 vte'n dient een verschuiving plaats te vinden van het artikel Investeringen groot materieel en infrastructuur naar het artikel Personeel en materieel. In 1999 wordt de uitbreiding volledig gerealiseerd en stijgen de exploitatie-uitgaven. Op de initiële verdeling dient daarom een bijstelling te worden doorgevoerd.

Intensivering Schengen buitengrenzen

In verband met de uitbreiding van de Koninklijke marechaussee in het kader van de intensivering van de bewaking Schengen buitengrenzen is met ingang van 1998 structureel f 18 miljoen aan het budget van de Koninklijke marechaussee toegevoegd. In de jaren 1998, 1999, 2000 en verder zal respectievelijk f 1,0 miljoen, f 3,8 miljoen en f 15,4 miljoen worden aangewend voor personele en materiële uitgaven betrekking hebbend op de nieuwe taken.

Millennium gelden

De uitgaven voor de detectie, analyse, reparatie en het testen van operationele systemen worden voor een deel geraamd binnen het bedrijfsvoeringsbudget. De co-financiering uit het millenniumfonds bedraagt in 1999 f 6,3 miljoen, waarvan f 3 miljoen ten behoeve van het bedrijfsvoeringsbudget.

Overige bijstellingen

Met ingang van 1998 is de indeling van de begroting gewijzigd. Gebleken is echter dat de conversie onvolkomenheden vertoont. Enkele budgettaire correcties zijn thans doorgevoerd. Daarnaast is de munitie, gezien de aard van het gebruik ervan (exploitatie in plaats van meerjarige investering), overgebracht van het artikel Investeringen groot materieel en infrastructuur naar het artikel Personeel en materieel.

Ontvangsten bijstelling

In de nieuwbouw Clingendael die in maart 1998 onder de naam Koningin Beatrix kazerne is betrokken, zijn de restauratieve voorzieningen in eigen beheer genomen. Voor de Koninklijke marechaussee creëert dit een nieuwe geldstroom. Enerzijds nemen de uitgaven ten behoeve van voeding toe. Anderzijds nemen de verrekenbare ontvangsten met een zelfde bedrag toe in de vorm van de betalingen voor bijvoorbeeld lunch, diner en koffie.

De verplichtingen en uitgaven

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen en de uitgaven (x f 1000)

Artikelonderdeel	Verplichtingen						Uitgaven					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	1998	1999	2000	2001	2002	2003
06.20.01 Ambtelijk burgerpersoneel	14 474	16 810	16 835	16 856	16 849	16 849	14 474	16 810	16 835	16 856	16 849	16 849
06.20.02 Militair personeel	317 342	342 839	348 583	345 756	349 311	349 311	317 342	342 839	348 583	345 756	349 311	349 311
06.20.03 Overige personele uitgaven	36 107	35 574	34 185	34 014	34 135	34 194	36 107	35 574	34 185	34 014	34 135	34 194
06.20.04 Materiële uitgaven	51 916	53 324	53 380	52 434	58 823	53 064	51 691	53 249	52 405	52 266	52 764	52 764
06.20.05 Wachtgelden en inactiviteitswedden	1 054	788	742	891	1 266	1 514	1 054	788	742	891	1 266	1 514
Stand ontwerp-begroting 1999	420 893	449 335	453 725	449 951	460 384	454 932	420 668	449 260	452 750	449 783	454 325	454 632

Activiteitentoelichting

Het interdepartementale beleidsonderzoek (IBO) naar de sturing en de bedrijfsvoering van de Koninklijke marechaussee is afgerond. In het najaar 1998 wordt een implementatietraject opgestart om tot een meer output-gerichte sturing te komen. In dat kader zal ook een toerekening van de budgetten naar de afzonderlijke activiteiten tot stand moeten komen. Vooralsnog wordt volstaan met het navolgende overzicht van activiteiten.

De Koninklijke marechaussee verricht diverse activiteiten binnen een drietal taakgebieden:

- militaire politietaken;
- civiele politietaken;
- algemene ondersteuning.

Het militaire taakgebied bestaat uit de volgende hoofdactiviteiten:

- de politietaak krijgsmacht, onder andere de controle op het vervoer van gevaarlijke stoffen, het begeleiden van militaire transporten, vredesoperaties en ordehandhaving;
- de beveiliging van militaire objecten.

Het civiele taakgebied bestaat uit de volgende hoofdactiviteiten:

- beveiliging Koninklijk Huis;
- politie- en veiligheidstaak burgerluchtvaartterreinen;
- beveiliging ambtswoning van de minister-president;
- bestrijding grensoverschrijdende criminaliteit;
- beveiliging transporten van De Nederlandsche Bank N.V.;
- grensbewaking;
- mobiel toezicht vreemdelingen.

Bij het ondersteunend taakgebied kunnen de volgende activiteiten worden onderscheiden:

- stafondersteuning;
- executieve ondersteuning, waaronder:
 - bijzondere beveiligingen;
 - verkeersbegeleiding;
 - ere-escorten;
 - recherche-onderzoeken;
 - opleidingen.

Toelichting per artikelonderdeel

06.20.01 Ambtelijk burgerpersoneel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten dat betrekking heeft op het burgerpersoneel van de Koninklijke marechaussee.

Ramingskengetallen burgerpersoneel

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– actief personeel	aantal vte'n	221	251	251	251	251	251
– gemiddeld salaris	x f 1	64 878	66 430	66 530	66 614	66 586	66 586
– totale uitgaven	x f 1000	14 338	16 674	16 699	16 720	16 713	16 713
– niet-actief personeel	aantal vte'n	3	3	3	3	3	3
– gemiddeld salaris	x f 1	45 333	45 333	45 333	45 333	45 333	45 333
– totale uitgaven	x f 1000	136	136	136	136	136	136
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	14 474	16 810	16 835	16 856	16 849	16 849

Toelichting kengetallen

De eenmalige ophoging van de personele sterkte voor het burgerpersoneel van 221 vte'n in 1998 naar 251 vte'n in 1999 is deels een uitvloeisel van het omzetten van militaire functies naar burgerfuncties. In 1998 is waar mogelijk militair personeel dat ondersteunende taken verricht, vrij gemaakt om de «nieuwe» MTV-taken uit te voeren. Hierdoor konden 55 militairen extra voor MTV-taken worden ingezet.

Deze 55 vrijkomende ondersteunende militaire functies zijn omgezet in burgerfuncties, waarmee de uitvoering van deze taken wordt gegarandeerd en alle aandacht kan worden gegeven aan de opbouw van het militaire personeelsbestand ten behoeve van de MTV-taken.

06.20.02. Militair personeel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten dat betrekking heeft op het militair personeel van de Koninklijke marechaussee.

Ramingskengetallen militair personeel

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Sterkte begroting 1999 waarvan:	aantal vte'n	4 654	5 074	5 179	5 157	5 236	5 236
– beroeps onbepaalde tijd	aantal vte'n	3 194	3 209	3 277	3 266	3 252	3 232
– gemiddeld salaris	x f 1	75 157	75 915	75 492	75 059	74 954	75 089
– totale uitgaven	x f 1000	240 050	243 611	247 386	245 144	243 751	242 687
– beroeps bepaalde tijd	aantal vte'n	1 460	1 865	1 902	1 891	1 984	2004
– gemiddeld salaris	x f 1	53 488	53 205	53 206	53 206	53 206	53 206
– totale uitgaven	x f 1000	78 092	99 228	101 197	100 612	105 560	106 624
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	318 142	342 839	348 583	345 756	349 311	349 311

Toelichting kengetallen

De stijging van het militair personeel in 1999 en 2000 ten opzichte van 1998 heeft te maken met de verwachte instroom van personeel voor de nieuwe taken.

In het jaar 2000 zal het benodigde personeel de organisatie zijn ingestroomd, waardoor vanaf dat moment een bestendige lijn in de aantallen is te zien.

06.20.03 Overige personele uitgaven

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de overige personele uitgaven anders dan salarissen. De ramingen hebben betrekking op burger- en militair personeel en zijn in sterke mate afhankelijk van de personeelssterkte. De uitgaven hebben onder meer betrekking op reis- en verblijfkosten, verplaatsen, onderwijs en opleidingen en de inhuur van tijdelijk personeel (uitzendkrachten op formatieve- en bovenformatieve arbeidsplaatsen). De uitbestedingen aan O-, I- en A-deskundigheid worden geraamd en verantwoord ten laste van het artikelonderdeel Materiële uitgaven.

Ramingskengetallen overige personele uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– inhuur tijdelijk personeel	aantal uren	171 875	156 250	140 625	140 625	140 625	140 625
– gemiddeld salaris	x f 1	32	32	32	32	32	32
– totale uitgaven	x f 1000	5 500	5 000	4 500	4 500	4 500	4 500
– overige persoonsgebonden personele uitgaven	aantal vte'n (pb en mp)	4 875	5 325	5 430	5 408	5 487	5 487
– gemiddeld per vte	x f 1	6 278	5 742	5 467	5 457	5 401	5 412
– totale uitgaven	x f 1000	30 607	30 574	29 685	29 514	29 635	29 694
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	36 107	35 574	34 185	34 014	34 135	34 194

Toelichting kengetallen

Wijzigingen in de overige personele uitgaven lopen niet volledig parallel aan de wijzigingen van de personele sterkte van de Koninklijke marechaussee. Hierdoor fluctueert het gemiddeld bedrag per vte enigszins over de ramingsjaren.

De piek in de uitgaven voor uitzendkrachten in 1998 en aflopend naar het jaar 2000 hangt samen met de uitbreiding in het kader van het Mobiel Toezicht Vreemdelingen. In de fase waarin de Koninklijke marechaussee nog niet volledig is gevuld met regulier personeel, wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van uitzendkrachten. Door uitzendkrachten ook tijdelijk in te zetten op functies die momenteel door militair personeel worden vervuld, is het mogelijk relatief snel militair personeel in te zetten voor de nieuwe taken.

06.20.04 Materiële uitgaven

Onder dit artikelonderdeel worden de materiële uitgaven geraamd anders dan personele uitgaven. Het betreft hier uitgaven van algemene en specifieke aard, waaronder de aankoop van inventarisgoederen en klein materieel, onderhoud en herstel van het materieel, het onderhoud van onroerende zaken, de uitbestedingen aan externe deskundigen en de aankoop van brandstoffen, olie en smeermiddelen, munitie en reserve-delen.

Ramingskengetallen materiële uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– O-, I- en A- deskundigheid	aantal mensjaren	12,1	19,4	8,4	8,4	8,4	8,4
– gemiddeld salaris	x f 1	272 649	272 649	272 649	272 649	272 649	272 649
– totale uitgaven	x f 1000	3 300	5 300	2 300	2 300	2 300	2 300
– persoonsgebonden materiële uitgaven	aantal vte'n (bp en mp)	4 875	5 325	5 430	5 408	5 487	5 487
– gemiddeld per vte	x f 1	5 410	4 835	5 144	5 144	5 145	5 145
– totale uitgaven	x f 1000	26 376	25 745	27 934	27 819	28 233	28 233
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	29 676	31 045	30 234	30 119	30 533	30 533
Overige materiële uitgaven	x f 1000	22 015	22 204	22 171	22 147	22 231	22 231
Totaal materiële uitgaven	x f 1000	51 691	53 249	52 405	52 266	52 764	52 764

Toelichting kengetallen

De behoefte om aan O-, I- en A-deskundigheid uit te besteden is in 1999 duidelijk hoger vanwege het oplossen van het millenniumprobleem.

Wijzigingen in de uitgaven voor de persoonsgebonden materiële exploitatie lopen niet volledig parallel aan de wijzigingen van de personele sterkte van de Koninklijke marechaussee. Hierdoor fluctueert het gemiddeld bedrag per vte minimaal over de ramingsjaren.

Het toegelichte bedrag betreft de uitgaven voor bureauzaken, inventarisgoederen en klein materieel, huisvestingskosten, data- en telecommunicatie, geneeskundig materiaal en overige materiële zaken.

06.20.05 Wachtgelden en inactiviteitswedden

De uitgaven op dit artikelonderdeel hebben betrekking op de diverse wachtgeldregelingen voor het burger- en militair personeel van de Koninklijke marechaussee.

Volgens het gestelde in artikel 4, lid 6, punt a van de Comptabiliteitswet wordt bij dit artikelonderdeel als verplichting opgenomen het bedrag dat als uitgaaf wordt geraamd.

bedragen x f 1000,-	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Overige wachtgelden burgerpersoneel	119	41	64	69	69	69
Werkloosheidsbesluit BBT-militairen	484	355	305	349	695	950
Overige wachtgelden militair personeel	200	92	73	73	52	45
Uitvoeringskosten	251	300	300	400	450	450
Stand uitgaven ontwerpbegroting 1999	1 054	788	742	891	1 266	1 514
Stand 1e suppletore wet 1998	1 041	1 144	1 128	1 333	1 970	
Nieuwe mutaties	13	- 356	- 386	- 442	- 704	

Toelichting bij de nieuwe mutaties

De geraamde wachtgelduitgaven zijn naar beneden bijgesteld op basis van de realisatie in 1997 en de instroomverwachtingen voor de komende jaren.

Ramingskengetallen wachtgelden en inactiviteitswedden

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Overige wachtgelden burgerpersoneel:							
- aantallen in uitkeringsjaren	aantal	4	1,5	2,5	2,8	2,8	2,8
- bedrag per uitkeringsjaar	x f 1	29 750	27 333	25 600	24 643	24 643	24 643
- toegelicht begrotingsbedrag	x f 1 000	119	41	64	69	69	69
Werkloosheidsbesluit BBT-militairen:							
- aantallen in uitkeringsjaren	aantal	11	15,4	13,2	15	29,7	40,9
- bedrag per uitkeringsjaar	x f 1	44 000	23 052	23 106	23 267	23 401	23 227
- toegelicht begrotingsbedrag	x f 1 000	484	355	305	349	695	950
Overige wachtgelden militair personeel:							
- aantallen in uitkeringsjaren	aantal	8	4,5	2,3	2	2	1,8
- bedrag per uitkeringsjaar	x f 1	25 000	20 444	31 739	36 500	26 000	25 000
- toegelicht begrotingsbedrag	x f 1 000	200	92	73	73	52	45
Totaal toegelicht begrotingsbedrag	x f 1 000	803	488	442	491	816	1 064
Uitvoeringskosten USZO	x f 1 000	251	300	300	400	450	450
Totaal wachtgelden en inactiviteitswedden	x f 1 000	1 054	788	742	891	1 266	1 514

Het beleid van de Koninklijke marechaussee is er op gericht zoveel mogelijk BBT-militairen verlenging van hun contract aan te bieden. Hierdoor kunnen de uitgaven op grond van het werkloosheidsbesluit BBT-militairen (WBBT) worden beperkt. Op het eind van de periode wordt het nadien weer beperkt. Naar verwachting zullen dan ook de uitgaven voor het WBBT-militairen tegen die tijd toenemen.

06.22 Investerings groot materieel en infrastructuur

De grondslag van het artikel en het te voeren beleid

Ten laste van dit artikel worden de uitgaven geraamd en verantwoord voor investeringen in groot materieel en infrastructuur.

Het beleid is gericht op verbetering van het bestaande materieel, de opheffing van tekortkomingen, zowel kwantitatief als kwalitatief, en de vervanging van verouderd materieel. Door snelle ingrijpende ontwikkelingen van moderne technologieën worden hoge eisen gesteld aan het materieel, met name wat betreft mobiliteit, bereikbaarheid, tele- en datacommunicatie. Binnen het operationele veld zijn voor de komende jaren kwalitatief en kwantitatief belangrijke aandachtspunten onderkend: de introductie van het C 2000-project ter vervanging van het huidige mobilfoonnet en de implementatie van het KMARIM, een modern communicatie-informatiesysteem dat zich laat vergelijken met het KLIM van de Koninklijke landmacht en het KLUIM van de Koninklijke luchtmacht. Het KMARIM vormt tevens een cruciale factor in de oplossing van het millenniumprobleem van de Koninklijke marechaussee en wordt derhalve met prioriteit gerealiseerd. Ook in enkele andere projecten zijn middelen geraamd voor het oplossen van het millenniumprobleem.

Ten laste van dit artikel worden tevens de uitgaven geraamd voor nieuwbouw, renovatie en aankoop van onroerend goed. Ook de door DGW&T verrichte ingenieursdiensten worden op dit artikel geraamd en verantwoord.

De nieuwbouw voor de Haagse staven (de Koningin Beatrix kazerne), waarvan de bouw reeds in 1996 was aangevangen, is in 1998 opgeleverd. De nieuwbouw voor de brigade in Seedorf is inmiddels gestart en de oplevering hiervan zal naar verwachting in 1999 plaatsvinden. In 1998, 1999 en het jaar 2000 zal een aantal infrastructurele aanpassingen moeten worden verricht in het kader van het KMARIM en staat het landelijk aanpassen van de cellencomplexen op het programma. Daarnaast moeten tijdelijke voorzieningen worden getroffen ten behoeve van het opleidingscentrum om alle leerlingen te kunnen huisvesten. Voorts is de ontwikkeling van de huren op de luchthaven Schiphol aanleiding om de huisvesting aan een nadere studie te onderwerpen.

Aan de begroting van de Koninklijke marechaussee zijn met ingang van 1998 structureel fondsen toegevoegd ten behoeve van de intensivering van het Mobiel Toezicht Vreemdelingen en de bestrijding van mensensmokkel. Het deel daarvan dat in 1999 aan het investeringsartikel wordt toegevoegd, wordt ingezet voor de realisatie van infrastructurele aspecten van genoemde taken.

Voorts ontvangt de Koninklijke marechaussee voor de intensivering van de bewaking van de Schengen buitengrenzen een structurele bijdrage van f 18 miljoen met ingang van 1998. In de jaren 1998 en 1999 zal respectievelijk f 17,0 miljoen en f 14,2 miljoen worden aangewend voor investeringen in infraprojecten en aanschaffingen voor groot materieel verband houdend met de nieuwe taken.

Ten laste van dit artikel worden uitgaven gedaan ten behoeve van op economische gronden te vervangen materieel, zoals onder andere voertuigen, wapens en automatiseringsmiddelen.

De verplichtingen en uitgaven

Opbouw verplichtingen vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000,-)

	t/m 1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp- begroting 1998			45 698	38 532	44 515	52 755	41 839	
Mutaties 1e suppletore wet 1998			7 894	8 500	8 500	8 500	8 500	
Stand 1e suppletore wet 1998			53 592	47 032	53 015	61 255	50 339	
Nieuwe mutaties:								
Prijbsijstelling								
diverse projecten			900	900	1 000	1 000	1 000	
Millenniumgelden			3 790	3 300	- 3 500			
Technische herschik- king MTV				- 6 026	- 6 087	- 5 433	- 9 279	
Intensivering								
Schengen buiten- grenzen			17 000	14 200	2 600	2 600	2 600	
Technische herschik- king P&M				- 3 443	- 714	- 410	- 126	
Herziening diverse projecten			- 1 899	- 4 193	- 4 806	- 994	- 2 383	
Stand ontwerp- begroting 1999			73 383	51 770	41 508	58 018	42 151	49 672

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000,-)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp- begroting 1998		40 198	38 732	45 415	50 642	47 875	
Mutaties 1e suppletore wet 1998		7 894	8 500	8 500	8 500	8 500	
Stand 1e suppletore wet 1998		48 092	47 232	53 915	59 142	56 375	
Nieuwe mutaties:							
Prijsbijstelling diverse projecten		900	900	1 000	1 000	1 000	
Millenniumgelden		3 790	3 300	- 3 500			
Technische herschik- king MTV			- 6 026	- 6 087	- 5 433	- 9 279	
Intensivering Schengen buiten- grenzen		17 000	14 200	2 600	2 600	2 600	
Technische herschik- king P&M			- 3 443	- 714	- 410	- 126	
Herziening diverse projecten		- 1 899	- 4 193	- 4 806	- 994	- 2 383	
Stand ontwerp- begroting 1999		67 883	51 970	42 408	55 905	48 187	47 872

Artikelonderdeel Vervoermiddelen en vaartuigen

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Vervoermiddelen e.d.	3 700	8 200	3 700	8 100	11 200	11 950	10 700	10 700

Het voertuigenpark van de Koninklijke marechaussee bestaat uit motoren, personenauto's, bestelbussen, vrachtauto's en pantserwagens. In verband met extra investeringen in het voertuigenpark in de jaren 1996 en 1997 zal pas in 1999 invulling worden gegeven aan de materieelbehoefte op voertuigengebied die de taakuitbreidingen met zich meebrengen.

Artikelonderdeel Elektrisch en elektronisch materieel

Bedragen x f 1000	Verplichtingen				Uitgaven			
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
E&E materieel	12 800	7 000	11 000	7 000	8 000	8 500	7 000	7 000

De geraamde bedragen zijn voor een belangrijk deel bestemd voor de bijdrage van de Koninklijke marechaussee in het communicatieproject C2000 als opvolger van het Interim Landelijk Mobilfoonnet. Voorts zal aan de operationele behoefte voor mobiele bevestigingen vanuit rijdend materieel invulling dienen te worden gegeven.

Artikelonderdeel Automatiseringsmiddelen

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Automatiseringsmiddelen	10 390	9 900	14 040	10 300	5 500	8 000	7 500	7 500

In 1998 en 1999 zullen investeringen dienen te worden gedaan in automatiseringssystemen die in belangrijke mate bepalend zijn voor de bedrijfsvoering van de Koninklijke marechaussee en tevens een oplossing bieden voor het millenniumprobleem. Als belangrijkste systemen worden genoemd:

- het invoeren van districts- en brigadenetwerken (KMARIM);
- de oplevering van het Grensbewakings Informatie Systeem (GBIS).

De bijdrage uit de co-financiering voor het oplossen van het millenniumprobleem bedraagt voor 1999 f 6,3 miljoen, waarvan f 3,3 miljoen ten behoeve van investeringen in onder andere automatiseringsmiddelen.

Artikelonderdeel Bewapeningsmaterieel

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Bewapeningsmaterieel		2000		2000	1 400	1 400	1 400	1 400

Het geraamde bedrag is vooral bestemd voor de vervanging van defect materieel en de ininitiële aanschaf ten behoeve van instromend personeel. In 1999 wordt nog geen aanschaf van bewapeningsmaterieel voorzien.

Artikelonderdeel Telefooninstallaties

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Telefooninstallaties	1 993	1 000	1 993	1 100	1 200	1 500	1 100	1 100

Het geraamde bedrag is bestemd voor de uitbreiding en vervanging van telefooninstallaties, faxen en mobiele telefoonapparatuur.

Artikelonderdeel Overig materieel

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Overig materieel	11 975	4 749	11 470	4 683	442	2 842	2 791	2 124

Hieronder worden uitgaven geraamd in verband met kleinere bedrijfsmatige investeringen, bijvoorbeeld apparatuur in het kader van verkeerscontroles.

Artikelonderdeel Infrastructuur

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Infrastructuur	33 086	18 921	25 680	18 787	14 666	21 713	17 696	18 048

In 1999 zijn drie speerpunten te onderkennen in de uitgaven voor infrastructuur. Het betreft de aanleg van de passieve componenten van het KMARIM project (aanleg netwerkbekabeling), de herhuisvesting van de brigade Rotterdam en de aanleg van cellencomplexen.

Apparaatskosten DGW&T

Voor het honorarium van DGW&T is in 1999 een bedrag van f 1,1 miljoen in de begroting opgenomen.

08. BELEIDSTERREIN MULTI-SERVICE PROJECTEN EN ACTIVITEITEN

08.01 Luchtmobiele brigade

De grondslag van het artikel en het te voeren beleid

Overeenkomstig de door de Kamer aanvaarde motie-Van Middelkoop (Kamerstukken II, 1990/91, 21 991 X, nr. 18) zijn de oprichting van en de investeringen voor de luchtmobiele brigade onderworpen aan de procedure controle grote projecten.

De specifiek voor de oprichting van de luchtmobiele brigade benodigde investeringen worden op dit artikel verantwoord.

De verplichtingen en uitgaven

Opbouw verplichtingen vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000)

	t/m 1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp-begroting 1998			81 134	45 483	3 653	80 094		
Mutaties 1e suppletore wet 1998			27 801	43 982	12 800			
Stand 1e suppletore wet 1998			108 935	89 465	16 453	80 094		
Prijsbijstellingsmutaties:								
– Bewapende helikopter			45 644					
– Transporthelikopter			14 689					
– Infrastructuur luchtcomponent			897					
Ramingsbijstellingen:								
– Bewapende helikopter			14 906	25 618	3 367	– 49 219	55 560	
– Transporthelikopter			4 737	– 887	8 452			
– Overige specifieke materieelprojecten			– 464	6 750	2 938			
– Infrastructuur grondcomponent				– 1 251				
– Infrastructuur luchtcomponent			– 4 014	– 2 720	6 584			
Stand ontwerp-begroting 1999	1 171 320	127 504	185 330	116 975	37 794	30 875	55 560	

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp- begroting 1998		433 271	295 291	313 575	362 636	178 185	
Mutaties 1e suppletore wet 1998		- 29 628	27 900	74 300	- 72 200	80 900	
Stand 1e suppletore wet 1998		403 643	323 191	387 875	290 436	259 085	
Prijsbijstellings- mutaties							
- Bewapende helikopter		7 060	9 582	11 766	9 475	7 761	
- Transporthelikopter		12 901	1 415	302	71		
- Infrastructuur luchtcomponent		314	379	204			
Ramingsbijstellingen:							
- Bewapende helikopter		- 20 002	5 000	5 000	5 000	5 000	
Stand ontwerp- begroting 1999	418 495	403 916	339 567	405 147	304 982	271 846	

De mutaties vloeien voort uit de prijsbijstelling 1998 en diverse projectvertragingen uit 1997. Mede om deze redenen is ter aanvulling op de intertemporele compensatie, die deel uitmaakt van de eerste suppletore wet 1998, bij het deelproject bewapende helikopter, f 20 miljoen verschoven van 1998 naar latere jaren.

Artikelonderdeel Bewapende helikopter

Bedragen x f 1000	Verplichtingen				Uitgaven			
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Bewapende helikopter	105 324	89 093	211 524	270 557	363 513	299 433	271 846	

In mei 1998 is de eerste Apache AH-64D in de Verenigde Staten aan Nederland uitgeleverd. In eerste instantie blijven deze helikopters in de Verenigde Staten voor de opleiding van de piloten. De eerste Apache AH-64D zal in 1999 in Nederland arriveren. Als interim-oplossing wordt in Nederland gevlogen met 12 Apache AH-64A, geleased van de Verenigde Staten.

Artikelonderdeel Transporthelikopter

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Transporthelikopter	67 020	8 602	155 804	55 043	23 509	5 549		

Inmiddels zijn alle Cougar helikopters geleverd en in gebruik genomen. De zes nieuwe Chinook helikopters worden in 1998 verwacht.

Artikelonderdeel Luchtmobiel speciaal voertuig

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
LSV			18 564					

Eind 1996 is de bestelling geplaatst voor een licht, luchttransportabel voertuig. Dit voertuig wordt gebouwd door SP Aerospace en Vehicle Systems, het voormalige Daf Special Products. Door problemen met toeleveranciers is er vertraging in het afleverschema ontstaan.

Artikelonderdeel Persoonsgebonden uitrusting

Op dit artikelonderdeel werden de uitgaven geraamd die voortvloeien uit de verwerving van parka's, speciale slaapzakken en overige persoonsgebonden uitrusting. Dit deelproject is afgesloten.

Artikelonderdeel Overige, specifieke materieelprojecten

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Overige projecten	2 315	6 750	3 922	1 058	9 688			

De uitgaven op dit artikelonderdeel hebben betrekking op speciaal voor de luchtmobiele genie en logistieke eenheden bestemd materiaal. Op dit moment worden speciale munitiesoorten verworven voor met name de genie.

Artikelonderdeel Infrastructuur grondcomponent

Bedragen x f 1000	Verplichtingen					Uitgaven		
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Infrastructuur		750		750				

De op dit artikelonderdeel opgenomen uitgaven hebben betrekking op infrastructurele aanpassingen voor de grondcomponent van de luchtmobiele brigade te Assen en Schaarsbergen. Op dit moment staan nog voorzieningen geraamd voor een heli-opstappunt op het oefenterrein De Haar.

Artikelonderdeel Infrastructuur luchtcomponent

Bedragen x f 1000	Verplichtingen					Uitgaven		
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Infrastructuur	10 671	11 780	14 102	12 159	8 437			

De op dit artikelonderdeel opgenomen uitgaven hebben betrekking op infrastructurele aanpassingen voor de luchtcomponent van de luchtmobiele brigade, de Tactische helikoptergroep van de Koninklijke luchtmacht, te Soesterberg en Gilze-Rijen.

08.02 Vredesoperaties

De grondslag van het artikel

Ten laste van dit artikel worden de uitgaven geraamd ten behoeve van vredesoperaties. De uitgaven betreffen het verplichte Nederlandse aandeel (contributies) in de kosten van VN-operaties (1,59 %) en de additionele uitgaven die het gevolg zijn van de deelneming van de Nederlandse krijgsmacht aan vredesoperaties.

De additionele uitgaven hebben betrekking op:

- personele uitgaven, waaronder toelagen en reis- en verblijfkosten;
- materiële uitgaven, waaronder brandstofverbruik, verbruiksartikelen, gebruiksgereedmaken en onderhoud en herstel van materiaal.

Momenteel neemt de Nederlandse krijgsmacht deel aan een aantal vredesoperaties in en rondom het voormalige Joegoslavië en aan enkele kleinere operaties elders in de wereld. De Navo Sfor-operatie in het voormalige Joegoslavië en vanuit Italië (Villafranca en Sigonella) worden niet door de Verenigde Naties (VN) gefinancierd. Als gevolg hiervan ontvangt Nederland voor deze operaties geen VN-vergoedingen.

De uitgaven

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerp-begroting (x f 1000)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp-begroting 1998		255 524	267 823	248 624	248 124	248 124	
Mutaties 1 ^e suppletore wet 1998		6 065	2 577	3 077			
Stand 1e suppletore wet 1998		261 589	270 400	251 701	248 124	248 124	
Nieuwe mutaties							
Stand ontwerp-begroting 1999	219 721	261 589	270 400	251 701	248 124	248 124	248 124

De onderverdeling naar contributies en vredesoperaties

De onderverdeling naar contributies en vredesoperaties (x f 1000)

Omschrijving	Uitgaven				
	1999	2000	2001	2002	2003
VN-contributies	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
F-16's Villafranca	33 800	33 800			
Sfor	124 400	124 400			
UNFICYP	8 700	8 700	3 600		
Voorziening voor vredesoperaties	53 500	34 801	194 524	198 124	198 124
Totaal	270 400	251 701	248 124	248 124	248 124

VN-contributies

Deze contributies betreffen het verplichte Nederlandse aandeel in de kosten van VN-operaties. Gelet op de afname van het aantal VN-operaties is het bedrag voor VN-contributies verlaagd tot f 50 miljoen per jaar. De verlaging is ten gunste van de voorziening voor vredesoperaties gebracht.

F-16's Villafranca en SFOR

Het mandaat van deelname door Nederlandse eenheden aan SFOR is verlengd tot medio 2001. De ramingen zijn gebaseerd op gelijkblijvende inzet van de Nederlandse eenheden.

UNFICYP

Vanaf juni 1998 levert Nederland een bijdrage aan de VN-vredesoperatie op Cyprus (UNFICYP). Nederlandse deelneming is voorzien voor drie jaar.

Voorziening voor Vredesoperaties

Op deze regel is de resterende voorziening voor vredesoperaties opgenomen.

08.04 Overige uitgaven Internationale Samenwerking

De grondslag van het artikel en het te voeren beleid

Naast de uitgaven voor vredesoperaties ten laste van artikel 08.02 worden tevens de uitgaven voor attachés en de uitgaven voor de Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba (NA&A) tot de homogene groep internationale samenwerking (HGIS) gerekend.

Voorts werd het defensie-aandeel in de uitgaven voor het project Humanitair ontminnen (HOM-2000) over de periode 1997 tot en met 1998 op dit artikel geraamd en verantwoord.

De uitgaven

Opbouw van de uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerpbegroting 1998		105 266	66 066	64 866	64 866	64 866	
Mutaties 1e suppletore wet 1998							
Stand 1e suppletore wet 1998		- 8 867	4 967	3 573	2 203	2 207	
Nieuwe mutaties		1 064	11 787	987	- 90	- 90	
Stand ontwerpbegroting 1999	67 853	97 463	82 820	69 426	66 979	66 983	66 510

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de uitgaven (x f 1000)

Artikelonderdeel	Uitgaven					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003
08.04.01 Attachés	32 830	31 987	31 987	31 110	31 110	31 076
08.04.02 Kustwacht NA&A	61 683	50 833	37 439	35 869	35 873	35 434
08.04.03 Overige uitgaven	2 950					
Totaal	97 463	82 820	69 426	66 979	66 983	66 510

Attachés

Dit artikelonderdeel omvat de bezoldigingsuitgaven voor zowel de attachés als het ondersteunende personeel.

Kustwacht NA&A

Binnen dit artikelonderdeel is het defensie-aandeel in de exploitatie- en investeringsuitgaven ten behoeve van de Kustwacht NA&A opgenomen. Bij het volledig operationeel zijn van de Kustwacht NA&A zullen de totale exploitatie-uitgaven f 42,2 miljoen bedragen. Voor (varend) materieel en de noodzakelijke aanpassing van infrastructuur is een investeringsbudget van f 78,6 miljoen benodigd. Het deel van de uitgaven dat wordt gedragen door het Kabinet voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken

(KABNA) wordt op de KABNA-begroting geraamd en verantwoord. De bijdragen van de Nederlandse Antillen en Aruba in de investerings- en exploitatielasten worden op de Defensiebegroting als verrekenbare ontvangsten opgenomen.

Overige uitgaven

Op dit artikelonderdeel zijn voorlopig de aan de eindejaarsmarge gerelateerde uitgaven verantwoord. Daarnaast heeft een technische correctie plaatsgevonden.

09. BELEIDSTERREIN DEFENSIE INTERSERVICE COMMANDO

Algemeen

Bij het beleidsterrein Defensie Interservice Commando (Dico) zijn alle diensten en bedrijven met een defensiebrede ondersteunende taak ondergebracht. Hierdoor is een doelmatige ondersteuning van de krijgsmacht mogelijk en kunnen de krijgsmachtdelen zich beter op hun primaire taken concentreren.

Samenstelling Dico

Het Dico bestaat uit twee agentschappen, een staf, vier bedrijven en een aantal kleinere diensten.

De agentschappen zijn:

- Dienst Gebouwen, Werken en Terreinen (DGW&T)
- Defensie Telematica Organisatie (DTO).

De begrotingen van beide agentschappen zijn opgenomen in wetsartikel 3 van de artikelsgewijze toelichting.

De staf, de bedrijven en de overige interservice diensten zijn opgenomen in beleidsterrein 09 Dico. De volgende organisatie-eenheden vallen hieronder:

- Staf Dico
- Defensie Verkeers- en Vervoersorganisatie (DVVO)
- Defensie-organisatie voor Werving en Selectie (DWS)
- Instituut Defensie Opleidingen (IDL)
- Militair Geneeskundig Facilitair Bedrijf (MGFB)
- Overige Interservice Diensten (OID)

Met de eerste suppletore begroting van 1998 is, uit doelmatigheids-overwegingen, tot een verdere clustering van diensten bij het ressort Overige Interservice Diensten overgegaan. Tot de Overige Interservice Diensten worden de volgende organisatie-eenheden gerekend:

- Diensten voor Geestelijke Verzorging (DGV)
- Defensie Materieel Codificatiecentrum (DMC)
- Dienst Militaire Pensioenen (DMP)
- Defensie Archieven Registratie en Informatie Centrum (DARIC)
- Dienst Personeels- en Salarisadministratie (PSA)
- Bureau Internationale Militaire Sportwedstrijden (BIMS)
- Maatschappelijke Dienst Defensie (MDD)

Ontwikkelingen

In 1998 is de Maatschappelijke Dienst Defensie (MDD) overgeheveld van de Koninklijke luchtmacht naar het Dico. Vanaf 1999 worden de volgende overhevelingen van organisatiedelen naar het Dico voorzien:

- het Koninklijk Tehuis voor Oud-Militairen en Museum Bronbeek zal door de Koninklijke landmacht aan het Dico worden overgedragen;
- vanuit de Centrale organisatie zal het Bureau Vorderingen, Inhoudingen en Kortingen (VIK) en de secretariaten van de Stichting burgerpersoneelsfonds en van de personeelsvereniging Meer Vriendschap Onderling aan het Dico worden overgedragen. Deze eenheden zullen onder het ressort Overige Interservice Diensten vallen.

Met uitzondering van de MDD zijn de budgetten en personeelsaantallen van deze diensten nog niet in deze begroting verwerkt.

Het Dico zal de komende jaren waarschijnlijk met andere ondersteunende eenheden worden uitgebreid.

Besturing

De eenheden hebben de status van resultaatverantwoordelijke eenheid (RVE) en beschikken over decentrale uitgavenbudgetten voor personeel en materieel.

Alle eenheden hebben een zodanige mate van zelfstandigheid, dat zij zelf een zakelijke relatie met de klanten bij Defensie kunnen onderhouden. Voor een goede afstemming van de dienstverlening op de klanten zijn bij de grotere eenheden afzonderlijke klantenraden ingesteld.

De besturing van het Dico is primair gericht op het op een doelmatige wijze leveren van een breed scala aan ondersteunende diensten. Via een door de Secretaris-Generaal ingesteld college oefenen de Bevelhebbers functioneel toezicht uit op de plannen en de uitvoering van de dienstverlenende taken door het Dico.

De eenheden die onder de Overige Interservice Diensten vallen zijn te klein om de staffuncties die benodigd zijn voor volledige resultaatverantwoordelijkheid op te nemen in de eigen organisatie. Voor deze eenheden is bij staf Dico ondersteunende stafcapaciteit samengebracht, die deze eenheden faciliteert op het gebied van financiën, personeel en communicatie. Bij uitbreiding van het Dico met meer kleinere eenheden zal een geringe uitbreiding van deze ondersteunende stafcapaciteit plaatsvinden. Hierin zal worden voorzien door overdracht van functies door de overdragende beleidsterreinen.

De totaal geraamde uitgaven van het beleidsterrein Dico zijn als volgt te specificeren:

bedragen x f 1000	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
09.02 Personeel en materieel							
– Staf Dico	10 736	8 346	9 377	9 413	8 323	8 457	8 457
– Defensie Verkeers- en Vervoersorganisatie (DVVO)	113 091	111 724	107 645	104 296	103 294	100 519	100 121
– Defensie-organisatie voor Werving en Selectie (DWS)	94 116	100 588	89 053	87 694	87 803	87 005	87 201
– Instituut Defensie Leergangen (IDL)	18 857	18 826	18 419	18 335	18 261	18 260	18 260
– Militair Geneeskundig Facilitair Bedrijf (MGFB)	110 506	122 612	122 907	106 743	104 302	105 488	105 671
– Overige Interservice Diensten	67 982	85 755	84 722	71 155	69 129	69 046	68 754
– Wachtgelden en inactiviteitswedden		8 476	7 239	6 239	5 139	4 061	4 061
Totaal Personeel en materieel	415 288	456 327	439 362	403 875	396 251	392 836	392 525
09.03 Groot materieel en infrastructuur	12 402	32 349	13 874	11 041	7 371	7 461	7 341
Totale uitgaven	427 690	488 676	453 236	414 916	403 622	400 297	399 866

09.02 Personeel en materieel

De grondslag van het artikel en het te voeren beleid

In dit artikel zijn de bedrijfsvoeringsuitgaven opgenomen die nodig zijn voor de leiding en uitvoering van activiteiten door de tot het Dico behorende diensten en bedrijven. Het artikel omvat onder meer de volgende componenten:

- loonkosten en overige tot het loon te rekenen kosten van het ambtelijk burgerpersoneel en het militair personeel;
- overige personele uitgaven;
- materiële uitgaven inclusief kleine bedrijfsmatige investeringen, automatisering en telecommunicatie;
- activiteitgebonden uitgaven voor de inhuur van transportcapaciteit, werving en geneeskundige verzorging.

De bedrijfsvoeringsuitgaven zijn per ressort weergegeven. Per ressort worden vier vaste artikelonderdelen gepresenteerd: ambtelijk burgerpersoneel, militair personeel, overige personele uitgaven en materiële uitgaven.

De verplichtingen en uitgaven

Opbouw verplichtingen vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000)

	t/m 1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp-begroting 1998			396 675	379 849	350 178	341 097	336 675	
Mutatie 1e suppleto-re wet 1998			16 342	524	474	474	474	
Stand 1e suppletore begroting 1998			413 017	380 373	350 652	341 571	337 149	
Nieuwe mutaties (zie uitgaven)			43 310	58 989	53 223	54 680	55 687	
Stand ontwerp-begroting 1999	8 011	413 526	456 327	439 362	403 875	396 251	392 836	392 525

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp- begroting 1998		396 675	379 849	350 178	341 097	336 675	
Mutatie 1e supple- tore wet 1998		16 342	524	474	474	474	
Stand 1e suppletore begroting 1998		413 017	380 373	350 652	341 571	337 149	
Nieuwe mutaties:							
– Staf Dico		301	210	210	210	215	
– Defensie Verkeers- en Vervoersorgani- satie		8 885	15 557	18 975	18 023	17 748	
– Defensie- organisatie voor Werving en Selectie		9 747	4 009	4 748	7 830	7 876	
– Militair Geneeskun- dig Facilitair Bedrijf		5 511	9 218	9 894	10 193	11 508	
– Instituut Defensie Leergangen		619	836	766	771	770	
– Overige Inter- service Diensten		17 929	28 952	18 423	17 446	17 363	
– Wachtgelden en inactiviteitswedden		318	207	207	207	207	
Stand ontwerp- begroting 1999	415 288	456 327	439 362	403 875	396 251	392 836	392 525

Toelichting op de nieuwe uitgaven- en verplichtingenmutaties

Bovenvermelde verplichtingen- en uitgavenmutaties worden naar oorzaak bij de ramingen van de ressorts en het artikelonderdeel Wachtgelden en inactiviteitswedden toegelicht.

De verplichtingen en uitgaven Staf Defensie Interservice Commando

De staf van het Dico heeft tot taak het ondersteunen van de Commandant Dico bij de aansturing van de onder het Dico ressorterende diensten. Staf Dico kent een ondersteuningsgroep voor de ondersteuning van enkele Dico-eenheden op het gebied van personeels- en financieel beheer, alsmede op het gebied van communicatie. Het betreft in dit geval eenheden van Dico die te klein zijn om deze taken doelmatig uit te voeren.

In de staf is voorts opgenomen een persoonlijke stafgroep van de commandant Dico, de afdeling bedrijfsontwikkeling en plannen met bedrijfsadviseurs als dagelijkse liaison van de eenheden in de staf en de afdeling controller.

Staf Dico voert geen taken uit op het gebied van beheer van personeels- en materieelzaken. De diensten zijn resultaatverantwoordelijk en hebben een grote mate van zelfstandigheid op genoemde terreinen. Momenteel is

een onderzoek in voorbereiding over de wenselijkheid om bij staf Dico materieel- en personeelsbeheer, inclusief organisatie- en formatiebeheer als taken op te nemen.

Het gebouw aan de Koningin Marialaan te Den Haag is nu nog in gebruik bij verschillende diensten van het ministerie van Defensie. Het is de bedoeling Dico-eenheden in dit gebouw te concentreren. Staf Dico is daar nu reeds gehuisvest, alsmede de staf van het Militair Geneeskundig Facilitair Bedrijf (MGFB) en de staf van de Maatschappelijke Dienst Defensie (MDD). Het totale beheer over het gebouw wordt overgenomen door Dico.

De verplichtingen en uitgaven

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen en de uitgaven (x f 1000)

Artikelonderdeel	Verplichtingen en uitgaven						
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
09.02.01 Ambtelijk burgerpersoneel	2 557	2 430	2 345	2 355	2 365	2 375	2 375
09.02.02 Militair personeel	2 432	2 230	2 236	2 231	2 226	2 221	2 221
09.02.03 Overige personele uitgaven	1 168	1 254	1 256	1 240	1 202	1 305	1 305
09.02.04 Materiële uitgaven	4 579	2 432	3 540	3 587	2 530	2 556	2 556
Stand ontwerp-begroting 1999	10 736	8 346	9 377	9 413	8 323	8 457	8 457
Stand 1e suppletore begroting 1998		8 045	9 167	9 203	8 113	8 242	
Nieuwe mutaties		301	210	210	210	215	

Specificatie nieuwe uitgavenmutaties (bedragen x f 1000)

Omschrijving	1998	1999	2000	2001	2002
Technische bijstellingen: – loonaanpassingen 1998	145	145	145	145	145
Sub-totaal technische bijstellingen	145	145	145	145	145
Beleidsmatige bijstellingen: – overheveling archieftaken naar Daric	– 35	– 70	– 70	– 70	– 70
– ramingsbijstelling	191	135	135	135	140
Sub-totaal beleidsmatige bijstellingen	156	65	65	65	70
Totaal van de nieuwe mutaties	301	210	210	210	215

Toelichting op de nieuwe mutaties

Technische bijstellingen

Loonaanpassingen 1998

De uitgavenniveaus zijn aangepast op het loonniveau 1998. In de loonbijstellingsbedragen is de compensatie voor de Pemba-uitgaven

begrepen (introductie van premiedifferentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen).

Beleidsmatige bijstellingen

Overheveling archieftaken naar DARIC

De archieftaken van staf Dico zijn vanaf 1 juli 1998 bij DARIC ondergebracht. Daartoe is één vte van Staf Dico naar DARIC overgeheveld.

Ramingsbijstelling

De ramingsbijstelling is het resultaat van de berekening van de salarissen volgens het Systeem Nieuwe Integrale Personeelsbegroting (SNIP) conform de vastgestelde personeelsopbouw.

Toelichting per artikelonderdeel

09.02.01 Ambtelijk burgerpersoneel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten betrekking hebbende op het burgerpersoneel van Staf Dico.

Ramingskengetallen burgerpersoneel

Omschrijving	Eenheid	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
actief burgerpersoneel	aantal vte'n	27	26	25	25	25	25	25
gemiddeld salaris	x f 1	94 704	93 462	93 800	94 200	94 600	95 000	95 000
totale uitgaven	x f 1000	2 557	2 430	2 345	2 355	2 365	2 375	2 375

09.02.02 Militair personeel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten betrekking hebbende op het militair personeel van Staf Dico.

Ramingskengetallen militair personeel

Omschrijving	Eenheid	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
beroeps onbepaalde tijd	aantal vte'n	18	18	18	18	18	18	18
gemiddeld salaris	x f 1	135 111	123 889	124 222	123 944	123 667	123 389	123 389
totale uitgaven	x f 1000	2 432	2 230	2 236	2 231	2 226	2 221	2 221

09.02.03 Overige personele uitgaven

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de personele uitgaven anders dan salarissen en salarisgebonden uitgaven. De ramingen hebben betrekking op burger- en militair personeel en zijn in sterke mate afhankelijk van de personeelssterkte. De uitgaven hebben betrekking op reizen, onderwijs en opleiding.

Ramingskengetallen overige personele uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– persoonsgebonden personele uitgaven	aantal vte'n (bp en mp)	45	44	43	43	43	43	43
– gemiddeld per vte	x f 1	25 956	28 500	29 209	28 837	27 953	30 349	30 349
– toegelicht bedrag	x f 1000	1 168	1 254	1 256	1 240	1 202	1 305	1 305

09.02.04 Materiële uitgaven

Bij dit artikelonderdeel worden de materiële uitgaven geraamd. Het betreft hier uitgaven voor huisvesting, bureauzaken, automatisering, onderhoud en herstel en uitbesteding aan O-, I- en A-deskundigen. Tevens worden aanloopkosten voor nieuwe diensten die worden opgenomen in het Dico, in dit budget verantwoord.

Ramingskengetallen materiële uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– overige persoonsgebonden materiële uitgaven	aantal vte'n (bp en mp)	45	44	43	43	43	43	43
– gemiddeld per vte	x f 1	35 089	23 455	24 186	25 279	23 953	24 558	24 558
– totale uitgaven	x f 1000	1 579	1 032	1 040	1 087	1 030	1 056	1 056
Andere volumegegevens:								
– O-, I- & A-deskundigen	x f 1000	3 000	1 100	2 200	2000	1 500	1 500	1 500
– transitiekosten	x f 1000		300	300	300			
Totaal materiële uitgaven	x f 1000	4 579	2 432	3 540	3 387	2 530	2 556	2 556

Toelichting andere volumegegevens

De uitbesteding aan O-, I- & A-deskundigen is bedoeld voor onderzoek en inbedding van andere organisatie-eenheden binnen Dico. De transitiekosten betreffen verhuiskosten van RVE'n die worden ondergebracht in het Dico-gebouw aan de Koningin Mariaalaan.

De verplichtingen en uitgaven Defensie Verkeers- en Vervoersorganisatie

De Defensie Verkeers- en Vervoersorganisatie (DVVO) is belast met het op ieder gewenst moment voorbereiden en (doen) leveren van vervoers- en verkeersdiensten voor het gehele ministerie van Defensie. De DVVO verzorgt alle niet-operationele verkeers- en vervoersdiensten, voor zover zij betrekking hebben op:

- algemene verdedigingstaak
- crisisbeheersingsoperaties
- humanitaire operaties
- overige vreedstaken.

De DVVO bestaat uit een staf DVVO, gevestigd op de vliegbasis Soesterberg, een Verkeers- en Vervoerscoördinatie Centrum (VVCC) eveneens op de vliegbasis Soesterberg en drie regionale Defensie Verkeers- en Vervoerscentra (DVVC-West, -Oost en -Zuid).

De organisatie van de DVVO is afgestemd op de door de Regiegroep Doelmatigheid vastgestelde te behalen doelmatigheidswinsten. Als gevolg van de afschaffing van de opkomstplicht hebben aanpassingen in het chauffeursbestand plaatsgevonden. Mede door operationele eisen is de functie van dienstplichtig chauffeur grotendeels omgezet naar militaire BBT-functies, in afwijking van eerdere plannen om meer functies voor burgerchauffeurs te creëren. In een overgangperiode zullen burgerchauffeurs militaire functies vervullen.

De vraag naar diensten van de DVVO, en met name naar de diensten van het VVCC, is grotendeels afhankelijk van de deelname door de krijgsmachtdelen aan grootschalige buitenlandse oefeningen en aan crisisbeheersingsoperaties. Het VVCC en de regionale DVVC'n worden rechtstreeks benaderd door de RVE'n van de andere beleidsterreinen in hun werkgebied of regio. De DVVO-eenheden leveren hun diensten rechtstreeks aan deze eenheden. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de DVVO-capaciteit of van de bij de krijgsmachtdelen aanwezige (rest-) capaciteit (virtuele transport-capaciteit). Indien de capaciteit van Defensiemiddelen niet of niet in voldoende mate aanwezig is, wordt (aanvullend) ingehuurd.

De DVVO is primair verantwoordelijk voor de doelmatigheid van het vervoer, echter niet voor de vervoersbehoefte zelf. De krijgsmachtdelen dienen hun transportaanvragen zelf kritisch te toetsen.

De taken van DVVO bestaan uit:

- integraal afwegen van de keuze van de wijze van het vervoer voor alle vervoersaanvragen;
- het plannen, coördineren en (doen) uitvoeren van het vervoer;
- het, ter ondersteuning van de operationele commandant, coördineren en (doen) uitvoeren van strategische verplaatsingen van eenheden;
- het uitvoeren van verkeers- en vervoersleiding;
- het zorgdragen voor alle (aan de vervoersfunctie gekoppelde) douanefaciliteiten;
- het participeren in noodverkenningsteams (op 24 uren notice), alsmede het leveren van deskundigheid voor «movement control teams».

De verplichtingen en uitgaven

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen (x f 1000)

Artikelonderdeel	Verplichtingen						
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
09.02.05 Ambtelijk burgerpersoneel	15 435	16 377	14 516	14 516	14 516	14 516	14 516
09.02.06 Militair personeel	28 094	31 008	29 872	29 872	29 472	29 372	29 372
09.02.07 Overige personele uitgaven	4 103	5 297	4 661	4 501	4 501	3 941	3 941
09.02.08 Materiële uitgaven	61 106	59 042	58 596	55 407	54 805	52 690	52 292
Stand ontwerpbegroting 1999	108 738	111 724	107 645	104 296	103 294	100 519	100 121
Stand 1e suppletore begroting 1998		102 839	92 088	85 321	85 271	82 771	
Nieuwe mutaties		8 885	15 557	18 975	18 023	17 748	

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de uitgaven (x f 1000)

Artikelonderdeel	Uitgaven						
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
09.02.05 Ambtelijk burgerpersoneel	15 435	16 377	14 516	14 516	14 516	14 516	14 516
09.02.06 Militair personeel	28 094	31 008	29 872	29 872	29 472	29 372	29 372
09.02.07 Overige personele uitgaven	4 103	5 297	4 661	4 501	4 501	3 941	3 941
09.02.08 Materiële uitgaven	65 459	59 042	58 596	55 407	54 805	52 690	52 292
Stand ontwerpbegroting 1999	113 091	111 724	107 645	104 296	103 294	100 519	100 121
Stand 1e suppletore begroting 1998		102 839	92 088	85 321	85 271	82 771	
Nieuwe mutaties		8 885	15 557	18 975	18 023	17 748	

Specificatie nieuwe uitgavenmutaties (bedragen x f 1000,-)

Omschrijving	1998	1999	2000	2001	2002
Technische bijstellingen:					
– loonaanpassingen 1998	1 690	1 690	1 690	1 690	1 690
– diverse overige technische mutaties		-529	-336	-85	-259
Sub-totaal technische bijstellingen	1 690	1 161	1 354	1 605	1 431
Beleidsmatige bijstellingen:					
– overheveling van de Koninklijke marine	24	72	72	72	72
– inhuur transportcapaciteit	3 800	13 800	13 800	13 800	13 800
– ramingsbijstelling	3 371	524	3 749	2 546	2 445
Sub-totaal beleidsmatige bijstellingen	7 195	14 396	17 621	16 418	16 317
Totaal van de nieuwe mutaties	8 885	15 557	18 975	18 023	17 748

*Toelichting op de nieuwe mutaties**Technische bijstellingen**Loonaanpassingen 1998*

De uitgavenniveaus zijn aangepast op het loonniveau 1998. In de loonbijstellingsbedragen is de compensatie voor de Pemba-uitgaven begrepen (introductie van premiedifferentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen).

Diverse overige technische bijstellingen

In de mutatie is onder andere de Dico-bijdrage opgenomen voor de asbestsanering bij Defensie. De budgetten van de bedrijven worden hiertoe aangepast.

Beleidsmatige bijstellingen

Overheveling van de Koninklijke marine (één vte functie douanedeclarant)

De vervoersgerelateerde douanetaken bij het Magazijn voor Electronen Technisch Materieel van de Koninklijke marine worden met ingang van 1 september 1998 overgeheveld naar de DVVO.

Inhuur transportcapaciteit

Aan de hand van de transportbehoefte die door de krijgsmachtdelen is aangegeven, is het budget voor inhuur van externe transportcapaciteit opgehoogd. Onlangs is met de krijgsmachtdelen overeenstemming bereikt over de meerjarige reeks voor uitgaven van externe inhuur transportmiddelen. Het oorspronkelijk ontvlochten bedrag voor inhuur transportcapaciteit is structureel met f 13,8 miljoen per jaar opgehoogd.

Ramingsbijstelling

De mutaties zijn hoofdzakelijk het gevolg van de berekening van de salarissen volgens het Systeem Nieuwe Integrale Personeelsbegroting (SNIP) aan de hand van de thans vastgestelde personeelsopbouw.

Activiteitentoelichting

De activiteiten tot op heden stonden vooral in het teken van enerzijds het inventariseren van de klantvraag 1998–2003 en anderszijds het mogelijk maken van de vastlegging van uitgevoerde opdrachten.

Doelmatigheidskengetallen

De DVVO heeft in 1996 een eerste aanzet gegeven tot de ontwikkeling van doelmatigheidskengetallen. In de praktijk bleek de eerste aanzet om verschillende redenen minder valide. Op dit moment ontwikkelt DVVO nieuwe doelmatigheidskengetallen. Belangrijke uitgangspunten hierbij zijn de klantrelatie en de eigen bedrijfsvoering. Als onderdeel hiervan kunnen in eerste aanzet de volgende kengetallen voor het begrotingsjaar 1999 worden aangegeven:

Omschrijving soort vervoer	Rekeneenheid	Aantal	Prijs per eenheid (bedrag x f 1)	Totaal (bedrag x f 1 miljoen)
Personenvervoer zonder chauffeur	gebruiksdagen	36 758	55	2,0
Busvervoer	gebruiksdagen	5 968	800	4,7
Goederenvervoer lucht	tonvlieguur	3 977	830	2,4
Personenvervoer lucht	personenvlieguur	56 033	200	11,2
Goederenvervoer spoor	tonkilometer	43 406 444	0,30	13,0
Goederenvervoer water	lanemetervardag	95 581	85	8,1
Ferryvervoer goederen	voertuigovertocht	414	125	0,05
Ferryvervoer personen	personenovertocht	1 881	300	0,56

Toelichting per artikelonderdeel

09.02.05 Ambtelijk burgerpersoneel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten betrekking hebbende op het burgerpersoneel van DVVO.

Ramingskengetallen burgerpersoneel

Omschrijving	Eenheid	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
actief burgerpersoneel	aantal vte'n	232	242	212	213	213	216	216
gemiddeld salaris	x f 1	65 302	66 496	67 665	67 347	67 347	67 204	67 204
totaal uitgaven	x f 1000	15 150	16 092	14 345	14 345	14 345	14 516	14 516
niet-actief burgerpersoneel	aantal vte'n	5	5	3	3	3		
gemiddeld salaris	x f 1	57 000	57 000	57 000	57 000	57 000		
totaal uitgaven	x f 1000	285	285	171	171	171		
Totaal toegelicht bedrag		15 435	16 377	14 516	14 516	14 516	14 516	14 516

09.02.06 Militair personeel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten betrekking hebbende op het militair personeel van DVVO.

Ramingskengetallen militair personeel

Omschrijving	Eenheid	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Sterkte begroting 1999 waarvan:	aantal vte'n	471	499	481	481	481	481	481
Beroeps onbepaalde tijd	aantal vte'n	257	255	243	243	243	243	243
gemiddeld salaris	x f 1	68 471	70 988	70 679	70 679	69 000	68 584	68 584
totaal uitgaven	x f 1000	17 597	18 102	17 175	17 175	16 767	16 666	16 666
Beroeps bepaalde tijd	aantal vte'n	214	244	238	238	238	238	238
gemiddeld salaris	x f 1	49 051	52 893	53 349	53 349	53 382	53 387	53 387
totaal uitgaven	x f 1000	10 497	12 906	12 697	12 697	12 705	12 706	12 706
Totaal toegelicht bedrag		28 094	31 008	29 872	29 872	29 472	29 372	29 372

09.02.07 Overige personele uitgaven

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de personele uitgaven anders dan salarissen en salarisgebonden uitgaven. De ramingen hebben betrekking op burger- en militair personeel en zijn in sterke mate afhankelijk van zowel de personeelssterkte als de activiteitenplanning. De uitgaven hebben betrekking op voeding, reizen, onderwijs en opleiding alsmede de inhuur van uitzendkrachten.

Ramingskengetallen overige personele uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
inhuur tijdelijk personeel	aantal mensjaren	10	17	9	7	7		
gemiddeld salaris	x f 1	80 000	80 000	80 000	80 000	80 000		
totale uitgaven	x f 1000	800	1 360	720	560	560		
persoonsgebonden personele uitgaven	aantal vte (bp en mp)	708	746	696	697	697	697	697
gemiddeld per vte	x f 1	4 665	5 277	5 662	5 654	5 654	5 654	5 654
totale uitgaven	x f 1000	3 303	3 937	3 941	3 941	3 941	3 941	3 941
Totaal toegelicht bedrag		4 103	5 297	4 661	4 501	4 501	3 941	3 941

Toelichting kengetallen

In verband met het aanhouden van vacatures als gevolg van de reorganisatie in het kader van doelmatigheid, ligt het aantal tijdelijke inhuurkrachten hoger. In de komende periode zal het aantal inhuurkrachten verminderen.

09.02.08 Materiële uitgaven

Onder dit artikelonderdeel worden de materiële uitgaven geraamd. Het betreft hier uitgaven voor huisvesting, bureauzaken, automatisering, zaken van operationele aard, onderhoud en herstel aan voertuigen en gebouwen en de uitbestedingen aan O-, I- en A-deskundigheid. Tevens wordt hiertoe gerekend de inhuur van vervoerscapaciteit.

Ramingskengetallen materiële uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– O-, I- & A-deskundigheid	aantal mensdagen	228	150	100	50	50	25
– gemiddelde uitgaven per mensdag	x f 1	2 746	2 747	2 750	2 740	2 740	2 760
– totale uitgaven	x f 1000	626	412	275	137	137	69
– onderhoud voertuigen	aantal kentekens	672	630	590	550	510	470
– gemiddeld per kenteken	x f 1	9 969	11 000	11 500	12 000	12 500	12 500
– totale uitgaven	x f 1000	6 699	6 930	6 785	6 600	6 375	5 875
– onderhoud spoorwagons	aantal wagons	403	403	403	403	403	403
– gemiddeld per wagon	x f 1	3 328	3 328	3 328	3 328	3 328	3 328
– totale uitgaven	x f 1000	1 341	1 341	1 341	1 341	1 341	1 341
– Brandstoffen, olie en smeermiddelen	aantal x 1000 km	15 300	15 500	15 500	15 500	15 500	15 500
– gemiddeld 1000 km	x f 1,00	222	222	222	222	222	222
– totale uitgaven	x f 1000	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400
Totaal toegelicht bedrag		12 066	12 083	11 801	11 478	11 253	10 685
inhuur vervoerscapaciteit	x f 1000	39 500	39 500	39 500	39 500	39 500	38 700
overige uitgaven	x f 1000	7 476	7 013	4 106	3 827	1 937	2 907
Totaal materiële uitgaven		59 042	58 596	55 407	54 805	52 690	52 292

Toelichting kengetallen

O-, I- & A-deskundigheid

Met name in de komende jaren is er extra aandacht voor interne en externe informatievoorziening. Het betreft inhuur van externe deskundigheid via DTO.

Onderhoud voertuigen

De komende jaren zal het voertuigenbestand worden verkleind. De af te stoten voertuigen hebben een relatief lage bezettingsgraad. De totale uitgaven voor onderhoud zullen niet dalen. Gezien de investeringen in minder onderhoudsvragend materieel wordt vanaf 2001 (uitgaande van een gelijkblijvend kilometrage) een daling van de onderhoudskosten verwacht.

Onderhoud spoorwagons

Er wordt geen verandering van het aantal spoorwagons verwacht. Het onderhoud zelf zal naar verwachting op hetzelfde peil blijven als in 1998. De totale onderhoudsuitgaven worden dan ook gelijk gehouden.

Brandstoffen, oliën en smeermiddelen

Gezien de huidige vervoersbehoefte wordt geen daling van het aantal kilometers verwacht. Een mogelijke meerbehoefte aan vervoer zal worden opgevangen door het optimaliseren van de bezettingsgraad van de voertuigen.

Inhuur vervoerscapaciteit

Initieel is f 25,7 miljoen ontvlochten. In 1997 is ruim f 51 miljoen uitgegeven aan inhuur vervoer. Onlangs is met de krijgsmachtdelen overeengekomen dat tot een bedrag van f 39,5 miljoen meerjarig wordt overgeheveld naar Dico.

Het beleid van de krijgsmachtdelen is erop gericht de behoefte aan inhuur zodanig te reguleren dat volstaan kan worden met het thans beschikbare budget voor inhuur in die jaren.

De verplichtingen en uitgaven Defensie-organisatie voor Werving en Selectie

De Defensie-organisatie voor Werving & Selectie (DWS) is als interservice eenheid belast met de werving en selectie van het door de krijgsmachtdelen en de centrale organisatie benodigde burger- en militair personeel. Door de DWS wordt personeel geworven, geselecteerd en voorgedragen voor aanstelling op functies binnen de krijgsmacht.

Naast de staf bevat de DWS een afdeling werving en een afdeling selectie. De afdeling werving beschikt over secties werving die belast zijn met wervingsactiviteiten voor de respectievelijke krijgsmachtdelen. In de sectie werving Koninklijke landmacht zijn ook de banenwinkels van de Koninklijke landmacht opgenomen. De afdeling selectie is belast met de geneeskundige en psychologische selectie van de kandidaten. Deze afdeling verzorgt ook de coördinatie van het onderzoeksproces en de aanstellingen van nieuw personeel.

De belangrijkste ontwikkelingen voor de komende jaren in het deel van de arbeidsmarkt waarop DWS zich vooral richt, zijn:

- de geleidelijke afname van de doelgroep met name door demografische factoren;
- de wijziging in de samenstelling van de doelgroep, namelijk relatief gezien meer vrouwen en allochtonen;
- de stijging van de leeftijd waarop men op de arbeidsmarkt komt en van het gemiddelde opleidingsniveau.

Bij de werving zal aandacht worden besteed aan het werven van meer vrouwen en allochtonen. Daarnaast is er per krijgsmachtdeel een aantal bijzondere aandachtspunten aan te geven, die zich concentreren op kwetsbare of moeilijk te realiseren categorieën personeel. Naast de vliegers voor de Koninklijke luchtmacht en de Koninklijke marine, zijn dat in het algemeen de functies voor technisch personeel en academici. Daarnaast is er bij de Koninklijke landmacht speciale aandacht voor de vulling van de gevechts- en gevechtsondersteunende functies.

De verplichtingen en uitgaven

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen (x f 1000)

Artikelonderdeel	Verplichtingen						
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
09.02.09 Ambtelijk burgerpersoneel	11 371	10 964	11 036	10 740	10 626	10 478	10 478
09.02.10 Militair personeel	20 303	19 848	18 730	18 885	18 686	18 196	18 196
09.02.11 Overige personele uitgaven	3 530	3 241	2 396	2 391	2 366	2 336	2 336
09.02.12 Materiële uitgaven	59 337	66 535	56 891	55 678	56 125	55 995	56 191
Stand ontwerpbegroting 1999	94 541	100 588	89 053	87 694	87 803	87 005	87 201
Stand 1e suppletore begroting 1998		90 841	85 044	82 946	79 973	79 129	
Nieuwe mutaties		9 747	4 009	4 748	7 830	7 876	

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de uitgaven (x f 1000)

Artikelonderdeel	Uitgaven						
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
09.02.09 Ambtelijk burgerpersoneel	11 371	10 964	11 036	10 740	10 626	10 478	10 478
09.02.10 Militair personeel	20 303	19 848	18 730	18 885	18 686	18 196	18 196
09.02.11 Overige personele uitgaven	3 527	3 241	2 396	2 391	2 366	2 336	2 336
09.02.12 Materiële uitgaven	58 915	66 535	56 891	55 678	56 125	55 995	56 191
Stand ontwerpbegroting 1999	94 116	100 588	89 053	87 694	87 803	87 005	87 201
Stand 1e suppletore begroting 1998		90 841	85 044	82 946	79 973	79 129	
Nieuwe mutaties		9 747	4 009	4 748	7 830	7 876	

Specificatie nieuwe uitgavenmutaties (bedragen x f 1000)

Omschrijving	1998	1999	2000	2001	2002
Technische bijstellingen:					
– loonaanpassingen 1998	1 080	1 080	1 080	1 080	1 080
– diverse overige technische mutaties	1 245	-366	- 168	63	- 130
Sub-totaal technische bijstellingen	2 325	714	912	1 143	950
Beleidsmatige bijstellingen:					
– aanpassing wervingsbudget KM/KL/KLu	6 900	4 500	4 500	4 500	4 500
– budget drukwerk vanuit de Koninklijke luchtmacht		1 470	1 470	1 470	1 470
– ramingsbijstelling	522	- 2 675	- 2 134	717	956
Sub-totaal beleidsmatige bijstellingen	7 422	3 295	3 836	6 687	6 926
Totaal van de nieuwe mutaties	9 747	4 009	4 748	7 830	7 876

*Toelichting op de nieuwe mutaties**Technische bijstellingen**Loonaanpassingen 1998*

De uitgavenniveaus zijn aangepast op het loonniveau 1998. In de loonbijstellingsbedragen is de compensatie voor de Pemba-uitgaven begrepen (introductie van premiedifferentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen).

Diverse overige technische bijstellingen

In deze mutatie is onder andere de Dico-bijdrage opgenomen voor de asbestsanering bij Defensie. De budgetten van de bedrijven worden hiertoe aangepast. Tevens zijn in 1998 de meerkosten als gevolg van vertraging in de bouw en oplevering van de benodigde huisvesting voor DWS op de locatie MKAD te Amsterdam opgenomen.

*Beleidsmatige bijstellingen**Aanpassing wervingsbudget KM/KL/KLu*

Aan de hand van de wervingsprogramma's die in overleg met de krijgsmachtdelen zijn vastgesteld, is het wervingsbudget structureel verhoogd.

Budget drukwerk vanuit de Koninklijke luchtmacht

Conform afspraak met de Koninklijke luchtmacht is vanaf 1999 structureel budget overgeheveld naar DWS met betrekking tot drukwerk.

Ramingsbijstelling

De mutaties zijn hoofdzakelijk het gevolg van de berekening van de salarissen volgens het Systeem Nieuwe Integrale Personeelsbegroting (SNIP) aan de hand van de thans vastgestelde personeelsopbouw.

Activiteitentoelichting

Het product van DWS is het aantal aanstellingen dat ontstaat door werving en selectie. Voor 1999 en verdere jaren wordt uitgegaan van de volgende aanstellingsbehoeften militair personeel:

Krijgsmachtdeel	1998	1999	2000	2001	2002
KM					
BOT	227	216	200	200	200
BBT	1 118	1 144	1 100	1 100	1 100
KL					
BOT	415	510	510	510	510
BBT	3 600	3 800	3 900	4 000	4 100
KLu					
BOT	31	46	35	35	35
BBT	1 099	750	850	850	850
KMar					
BOT	60	75	75	75	75
BBT	484	647	557	557	557
Natres	717	700	700	700	700
Totaal	7 751	7 888	7 927	8 027	8 127

Doelmatigheidskengetallen

	Eenheid	1999	2000	2001	2002 e.v.
Sollicitanten	aantal	25 000	25 000	25 000	25 000
Uitgaven werving per sollicitant	x f 1	564	560	552	554
Uitgaven selectie per sollicitant	x f 1	636	628	624	616
Toegelicht bedrag	x f 1000	30 000	29 700	29 400	29 000

De output van DWS wordt weergegeven «in aanstelbare militairen». In het kader van de interne bedrijfsvoering is besloten de uitgaven te relateren aan de omvang van de met de aanstelling samenhangende wervings- en selectie-activiteiten. Anders dan in de begroting 1997 relateren de hier voorgestelde kengetallen de apparaatsuitgaven aan het aantal sollicitanten. Ondanks mogelijke fluctuaties in de jaarlijkse aanstellingsbehoefte wordt voorshands uitgegaan van een gelijkblijvend aantal sollicitanten. Een oplopende aanstellingsreeks betekent niet automatisch een groter aantal sollicitanten. Het jaarlijkse sollicitantenaanbod is – mede gelet op de situatie op de arbeidsmarkt – in te schatten op circa 25 000 sollicitanten per jaar.

Toelichting per artikelonderdeel

09.02.09 Ambtelijk burgerpersoneel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten betrekking hebbende op het burgerpersoneel van DWS.

Ramingskengetallen burgerpersoneel

Omschrijving	Eenheid	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
actief burgerpersoneel	aantal vte'n	156	172	178	166	161	161	161
gemiddeld salaris	x f 1	72 891	63 744	62 000	64 699	66 000	65 081	65 081
totaal toegelicht bedrag	x f 1000	11 371	10 964	11 036	10 740	10 626	10 478	10 478

Toelichting kengetallen

In de aflopende personele reeks zijn de doelmatigheidsbesparingen als gevolg van de ontvlechting uit de krijgsmacht delen en de daaruit voortvloeiende schaalvoordelen reeds verwerkt.

09.02.10 Militair personeel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten betrekking hebbende op het militair personeel van DWS.

Ramingskengetallen militair personeel

Omschrijving	Eenheid	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Sterkte begroting 1999 waarvan:	aantal vte'n	290	276	254	265	265	259	259
– beroeps onbepaalde tijd	aantal vte'n	190	214	210	210	210	204	204
– gemiddeld salaris	x f 1	81 116	77 439	78 010	75 962	75 010	74 794	74 794
– totale uitgaven	x f 1000	15 412	16 572	16 382	15 952	15 752	15 258	15 258
– beroeps bepaalde tijd	aantal vte'n	100	62	44	55	55	55	55
– gemiddeld salaris	x f 1	48 910	52 839	53 364	53 327	53 345	53 418	53 418
– totale uitgaven	x f 1000	4 891	3 276	2 348	2 933	2 934	2 938	2 938
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	20 303	19 848	18 730	18 885	18 686	18 196	18 196

Toelichting kengetallen

Eind 1998 loopt een aantal BBT-contracten af. De vacatures worden, rekening houdend met de lopende reorganisatie eerst in de loop van 1999 weer gevuld.

09.02.11 Overige personele uitgaven

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de personele uitgaven anders dan salarissen en salarisgebonden uitgaven. De ramingen hebben betrekking op burger- en militair personeel en zijn in sterke mate afhankelijk van zowel de personeelssterkte als de activiteitenplanning. De

uitgaven hebben betrekking op voeding, reizen, onderwijs en opleiding, inhuur tijdelijk personeel en overige personele uitgaven.

Ramingskengetallen overige personele uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
inhuur tijdelijk personeel	aantal mensjaren	12	14	4	4	4	4	4
gemiddelde uitgaven	x f 1	60 000	71 786	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000
totale uitgaven	x f 1000	720	1 005	240	240	240	240	240
persoonsgebonden personele uitgaven	aantal vte (bp en mp)	446	448	432	431	426	420	420
gemiddeld per vte	x f 1	6 294	4 991	4 991	4 991	4 991	4 990	4 990
totale uitgaven	x f 1000	2 807	2 236	2 156	2 151	2 126	2 096	2 096
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	3 527	3 241	2 396	2 391	2 366	2 336	2 336

Toelichting kengetallen

In verband met het aanhouden van vacatures, als gevolg van reorganisatie en de vertraging in de collocatie van het DWS op het MKAD, zijn er meer tijdelijke krachten benodigd. Vanaf 1999 zal het aantal inhuurkrachten zich stabiliseren.

09.02.12 Materiële uitgaven

Onder dit artikelonderdeel worden de materiële uitgaven geraamd. Het betreft uitgaven voor huisvesting, bureauzaken, automatisering, huur banenwinkels, zaken van operationele aard en onderhoud en herstel.

Ramingskengetallen materiële uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
– persoonsgebonden materiële uitgaven	aantal vte (bp en mp)	446	448	432	431	426	420	420
– gemiddelde uitgaven per vte	x f 1	7 908	7 054	6 993	6 979	6 937	6 488	6 955
– totale uitgaven	x f 1000	3 527	3 160	3 021	3 008	2 955	2 725	2 921
Andere volumegegevens:								
– budget werving	x f 1000	55 388	60 775	53 870	52 670	53 170	53 270	53 270
– transitiekosten	x f 1000		2000					
– RIOS noodvoorzieningen	x f 1000		600					
Totaal materiële uitgaven		58 915	66 535	56 891	55 678	56 125	55 995	56 191

Toelichting budget werving

Het beleid van de krijgsmacht delen is erop gericht de behoefte aan werving zodanig te reguleren, dat volstaan kan worden met het thans beschikbare budget voor werving in die jaren.

De verplichtingen en uitgaven Instituut Defensie Leergangen

Het Instituut Defensie Leergangen (IDL) is het geïntegreerde opleidingscentrum voor loopbaanopleidingen en militaire aspectcursussen ten behoeve van defensiemangers en staffunctionarissen bestemd voor midden-, hoger- en topniveau. Tevens worden internationale opleidingen voor officieren uit Midden- en Oost Europa verzorgd.

De organisatie van het IDL bestaat naast een staf uit een facilitaire dienst en opleidingsafdelingen voor de respectievelijke krijgsmachtdelen en een interservice opleidingsafdeling.

Het IDL heeft de volgende taken:

- het verzorgen van loopbaanopleidingen en aspectcursussen voor officieren en hogere burgerambtenaren van Defensie;
- het verzorgen van opleidingen voor officieren uit Midden- en Oost-Europa;
- het organiseren en uitvoeren van congressen en seminars van defensie-eenheden;
- het ter beschikking stellen van de restcapaciteit aan tweeden.

Het IDL heeft een samenwerkingsverband met het Instituut voor Internationale Betrekkingen Clingendael op het terrein van uitvoering van opleidingen en uitwisseling van docenten en kennisaspecten.

De verplichtingen en uitgaven

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen (x f 1000)

Artikelonderdeel	Verplichtingen						
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
09.02.13 Ambtelijk burgerpersoneel	3 299	3 116	2 930	2 879	2 882	2 895	2 895
09.02.14 Militair personeel	4 961	6 226	6 214	6 180	6 181	6 167	6 167
09.02.15 Overige personele uitgaven	4 226	4 368	4 357	4 357	4 357	4 357	4 357
09.02.16 Materiële uitgaven	6 382	5 116	4 918	4 919	4 841	4 841	4 841
Stand ontwerpbegroting 1999	18 868	18 826	18 419	18 335	18 261	18 260	18 260
Stand 1e suppletore begroting 1998		18 207	17 583	17 569	17 490	17 490	
Nieuwe mutaties		619	836	766	771	770	

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de uitgaven (x f 1000)

Artikelonderdeel	Uitgaven						
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
09.02.13 Ambtelijk burgerpersoneel	3 299	3 116	2 930	2 879	2 882	2 895	2 895
09.02.14 Militair personeel	4 961	6 226	6 214	6 180	6 181	6 167	6 167
09.02.15 Overige personele uitgaven	4 215	4 368	4 357	4 357	4 357	4 357	4 357
09.02.16 Materiële uitgaven	6 382	5 116	4 918	4 919	4 841	4 841	4 841
Stand ontwerpbegroting 1999	18 857	18 826	18 419	18 335	18 261	18 260	18 260
Stand 1e suppletore begroting 1998		18 207	17 583	17 569	17 490	17 490	
Nieuwe mutaties		619	836	766	771	770	

Specificatie nieuwe uitgavenmutaties (bedragen x f 1000)

Omschrijving	1998	1999	2000	2001	2002
Technische bijstellingen: – loonaanpassingen 1998	330	330	330	330	330
Sub-totaal technische bijstellingen	330	330	330	330	330
Beleidsmatige bijstellingen: – interservice-aspectcursussen – ramingsbijstelling	100 189	100 406	100 336	100 341	100 340
Sub-totaal beleidsmatige bijstellingen	289	506	436	441	440
Totaal van de nieuwe mutaties	619	836	766	771	770

*Toelichting op de nieuwe mutaties**Technische bijstellingen**Loonaanpassingen 1998*

De uitgavenniveaus zijn aangepast op het loonniveau 1998. In de loonbijstellingsbedragen is de compensatie voor de Pemba-uitgaven begrepen (introductie van premiedifferentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen).

*Beleidsmatige bijstellingen**Interservice-aspectcursus*

Het kerndepartement heeft behoefte aan een opleiding interservice-aspectcursus. Het betreft een nieuwe cursus. De kosten van deze cursus zijn f 0,1 miljoen op jaarbasis.

Ramingsbijstelling

De mutaties zijn het gevolg van de berekening van de salarissen volgens het Systeem Nieuwe Integrale Personeelsbegroting (SNIP) aan de hand van de thans vastgestelde personeelsopbouw.

Activiteitentoelichting

De opleidingscapaciteit bij het IDL wordt uitgedrukt in cursistweken. In het bedrijfsplan IDL 1998 is voor de cursusplanning voor 1998 een prognose van de activiteiten gemaakt op basis van ervaringscijfers over 1997. Voor latere jaren is deze prognose geëxtrapoleerd.

	1998	1999	2000	2001	2002
Opleidingen Koninklijke marine	1 251	1 251	1 251	1 251	1 251
Opleidingen Koninklijke landmacht	2 832	2 832	2 832	2 832	2 832
Opleidingen Koninklijke luchtmacht	1 818	1 818	1 818	1 818	1 818
Leergang Topmanagement Defensie	288	288	288	288	288
International Staffofficers Course	1 102	1 102	1 102	1 102	1 102
Overige Interservice opleidingen	42	42	42	42	42

Toelichting per artikelonderdeel

09.02.13 Ambtelijk burgerpersoneel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten betrekking hebbende op het burgerpersoneel van het IDL.

Ramingskengetallen burgerpersoneel

Omschrijving	Eenheid	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
actief burgerpersoneel	aantal vte'n	48	44	40	40	41	41	41
gemiddeld salaris	x f 1	66 354	68 227	70 400	70 550	70 293	70 610	70 610
totaal uitgaven	x f 1000	3 185	3 002	2 816	2 822	2 882	2 895	2 895
niet-actief burgerpersoneel	aantal vte'n	2	2	2	1			
gemiddeld salaris	x f 1	57 000	57 000	57 000	57 000			
totaal uitgaven	x f 1000	114	114	114	57			
Totaal toegelicht bedrag		3 299	3 116	2 930	2 879	2 882	2 895	2 895

09.02.14 Militair personeel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten betrekking hebbende op het militair personeel van het IDL.

Ramingskengetallen militair personeel

Omschrijving	Eenheid	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Beroeps onbepaalde tijd	aantal vte'n	54	53	52	52	52	52	52
gemiddeld salaris	x f 1	91 870	117 472	119 500	118 846	118 865	118 596	118 596
totaal uitgaven	x f 1000	4 961	6 226	6 214	6 180	6 181	6 167	6 167

09.02.15 Overige personele uitgaven

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de personele uitgaven anders dan salarissen en salarisgebonden uitgaven. De ramingen hebben

betrekking op burger- en militair personeel en zijn in sterke mate afhankelijk van zowel de personeelssterkte als de activiteitenplanning. De uitgaven hebben betrekking op voeding, reizen, onderwijs en opleiding.

Ramingskengetallen overige personele uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
persoonsgebonden personele uitgaven	aantal vte (bp en mp)	104	99	94	93	93	93	93
gemiddeld per vte	x f 1	9 885	11 798	12 309	12 441	12 441	12 441	12 441
totale uitgaven	x f 1000	1 028	1 168	1 157	1 157	1 157	1 157	1 157
Overige onderwijs gerelateerde personele uitgaven	x f 1000	3 187	3 200	3 200	3 200	3 200	3 200	3 200
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	4 215	4 368	4 357	4 357	4 357	4 357	4 357

09.02.16 Materiële uitgaven

Onder dit artikelonderdeel worden de materiële uitgaven geraamd. Het betreft uitgaven voor huisvesting, bureauzaken, automatisering, zaken van operationele aard en onderhoud en herstel.

Ramingskengetallen materiële uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
persoonsgebonden materiële uitgaven	aantal vte (bp en mp)	104	99	94	93	93	93	93
gemiddeld per vte	x f 1	11 760	10 970	10 511	10 634	9 796	9 796	9 796
totale uitgaven	x f 1000	1 223	1 086	988	989	911	911	911
Overige onderwijs gerelateerde materiële uitgaven	x f 1000	5 159	4 030	3 930	3 930	3 930	3 930	3 930
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	6 382	5 116	4 918	4 919	4 841	4 841	4 841

De verplichtingen en uitgaven Militair Geneeskundig Facilitair Bedrijf

Het Militair Geneeskundig Facilitair Bedrijf (MGFB) levert medisch specialistisch personeel wanneer het optreden van de Nederlandse krijgsmacht dit vereist. Tevens heeft het tot taak het bevorderen van de samenhang tussen de militaire gezondheidszorg en de medisch specialistische zorg.

Het MGFB is de voortzetting van het in 1996 opgerichte Geneeskundig Facilitair Bedrijf (GFB).

Het MGFB bestaat uit een staf en vier divisies. De staf MGFB, bestaande uit een geneeskundige beleidsstaf en een kernstaf, is gevestigd in Den Haag. De divisies zijn het Opleidingscentrum Militair Geneeskundige Diensten (OCMGD) te Hilversum, het Militair Geneeskundig Logistiek Centrum (MGLC) in Heerenveen, het Centraal Militair Hospitaal (CMH) te Utrecht en het Militair Revalidatie Centrum (MRC) te Doorn.

Het MGFB heeft de volgende taken:

- het voldoen aan de operationele behoefte aan medisch specialistisch personeel;
- het leveren van medisch specialistische zorg in zorgcentra;
- het verzorgen van geneeskundige opleidingen voor militair medisch personeel;
- de verzorging van de logistiek van geneeskundige goederen.

Van invloed op het functioneren van MGFB is de recente regelgeving in het kader van de wet Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (Wet BIG). De kwaliteit van de geneeskundige verzorging bij crisisbeheersingsoperaties is sterk afhankelijk van de beschikbaarheid van medisch personeel. Hierbij moet Defensie op de arbeidsmarkt concurreren met andere instellingen in de gezondheidszorg.

De ontwikkelingen binnen de militaire en civiele gezondheidszorg zijn dermate turbulent dat er regelmatig overleg tussen klanten en het MGFB noodzakelijk is om de klantbehoefte gezamenlijk vast te stellen. De producten van het MGFB zijn:

- het (beschikbaar hebben van) medisch specialistisch personeel;
- het verzorgen van opleidingen;
- het voorzien in geneeskundige goederen en diensten;
- het voorzien in medisch specialistische zorg.

De verplichtingen en uitgaven

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen (x f 1000)

Artikelonderdeel	Verplichtingen						
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
09.02.17 Ambtelijk burgerpersoneel	29 784	30 817	29 705	28 539	26 598	25 084	25 084
09.02.18 Militair personeel	37 193	41 869	39 504	37 890	36 954	36 706	36 706
09.02.19 Overige personele uitgaven	4 418	10 800	10 406	8 332	8 347	8 347	8 347
09.02.20 Materiële uitgaven	39 694	39 126	43 292	31 982	32 403	35 351	35 534
Stand ontwerpbegroting 1999	111 089	122 612	122 907	106 743	104 302	105 488	105 671
Stand 1e suppletore begroting 1998		117 101	113 689	96 849	94 109	93 980	
Nieuwe mutaties		5 511	9 218	9 894	10 193	11 508	

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de uitgaven (x f 1000,-)

Artikelonderdeel	Uitgaven						
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
09.02.17 Ambtelijk burgerpersoneel	29 784	30 817	29 705	28 539	26 598	25 084	25 084
09.02.18 Militair personeel	37 193	41 869	39 504	37 890	36 954	36 706	36 706
09.02.19 Overige personele uitgaven	4 418	10 800	10 406	8 332	8 347	8 347	8 347
09.02.20 Materiële uitgaven	39 111	39 126	43 292	31 982	32 403	35 351	35 534
Stand ontwerpbegroting 1999	110 506	122 612	122 907	106 743	104 302	105 488	105 671
Stand 1e suppletore begroting 1998		117 101	113 689	96 849	94 109	93 980	
Nieuwe mutaties		5 511	9 218	9 894	10 193	11 508	

Specificatie nieuwe uitgavenmutaties (bedragen x f 1000,-)

Omschrijving	1998	1999	2000	2001	2002
Technische bijstellingen:					
– loonaanpassingen 1998	2 570	2 570	2 570	2 570	2 570
– diverse overige technische mutaties		– 529	– 336	– 86	– 259
Sub-totaal technische bijstellingen	2 570	2 041	2 234	2 484	2 311
Beleidsmatige bijstellingen:					
– formatie-aanpassing	342	342	342	342	342
– contracten medische specialistenteams	3 300	6 700	6 800	8 200	10 000
– ramingsbijstelling	– 701	135	518	– 833	– 1 145
Sub-totaal beleidsmatige bijstellingen	2 941	7 177	7 660	7 709	9 197
Totaal van de nieuwe mutaties	5 511	9 218	9 894	10 193	11 508

*Toelichting op de nieuwe mutaties**Technische bijstellingen**Loonaanpassingen 1998*

De uitgavenniveaus zijn aangepast op het loonniveau 1998. In de loonbijstellingsbedragen is de compensatie voor de Pemba-uitgaven begrepen (introductie van premiedifferentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen).

Diverse overige technische bijstellingen

In deze mutatie is onder andere de Dico-bijdrage opgenomen voor de asbestsanering bij Defensie. De budgetten van de bedrijven worden hiertoe aangepast.

Beleidsmatige bijstellingen

Formatie-aanpassing

Een formatie-uitbreiding met twee beleidsmedewerkers ten behoeve van de staf plannen en beleid van het Militair Geneeskundig Facilitair Bedrijf is noodzakelijk gebleken.

Contracten medische specialisten teams

Om in de toekomst de benodigde medische ondersteuning op kwalitatief niveau te kunnen verzorgen zal de krijgsmacht overeenkomsten sluiten met civiele ziekenhuizen. Op kosten van Defensie zullen deze ziekenhuizen een (extra) chirurgische eenheid boven de formatie samen kunnen stellen. Daartegenover zal het ziekenhuis één chirurgische eenheid voor een periode van 3 maanden per 18 maanden en daarnaast twee chirurgische eenheden voor een periode van één maand per 18 maanden aan Defensie ter beschikking stellen voor inzet tijdens crisisbeheersingsoperaties.

Ramingsbijstelling

De mutaties zijn hoofdzakelijk het gevolg van de berekening van de salarissen volgens het Systeem Nieuwe Integrale Personeelsbegroting (SNIP) aan de hand van de thans vastgestelde personeelsopbouw.

Activiteitentoelichting

Het MGFB is intensief bezig met de ontwikkeling van kengetallen op het gebied van de integrale zorgvraag, medisch specialistische capaciteit en cursistenweken.

De medisch specialistische capaciteit zal in de komende jaren beter worden afgestemd op het tegelijkertijd kunnen ondersteunen van vier crisisbeheersingsoperaties. De hiervoor benodigde capaciteit is recent vastgesteld in een gezamenlijke studie van CDS en MGFB, waarbij in de voorbereiding ook de krijgsmachtdelen betrokken zijn geweest. De resultaten zijn in april 1998 door de staatssecretaris aan de Eerste en Tweede Kamer voorgelegd Kamerstuk 25 600 X, nr. 52. De beschikbare capaciteit aan medisch personeel bedraagt in 1998 ongeveer 25 specialisten en 25 gespecialiseerde verpleegkundigen.

Het opleidingsprogramma bij het OCMGD omvat de opleidingen voor algemeen militaire artsen, algemeen militaire verpleegkundigen en overige opleidingen. Het opleidingsplan voor 1998 is gebaseerd op een totale opleidingsbehoefte van 63 738 cursistdagen.

Gezien de oprichting in 1998 van het MGLC zullen eerst in een volgend bedrijfsplan kwantitatieve gegevens worden opgenomen over de te leveren geneeskundige goederen en diensten.

Voor het CMH is de productie te splitsen in primaire productie (per specialisme) en secundaire productie (overige verrichtingen). Jaarlijks zal de toegestane curatieve productie in het overleg met de zorgverzekeraars worden vastgesteld. Bij het MRC wordt de productie uitgedrukt in verpleegdagen, revalidatie-behandelingsuren (RBU) en onderzoeken/verrichtingen. Ook hier vindt jaarlijks overleg met de zorgverzekeraars plaats over de toegestane productie.

Doelmatigheidskengetallen

Doelmatigheidskengetallen binnen het MGFB zijn op dit moment aan te geven voor zowel het MRC als het CMH. Het OCMGD bevindt zich nog in een reorganisatiefase. Door middel van een doelmatigheidskengetal zal inzicht worden geboden in de kosten gerelateerd aan het aantal militairen in opleiding c.q. opgeleide militairen. Het MGLC is nog niet operationeel. Omtrent een mogelijk doelmatigheidskengetal kan op dit moment nog niets worden gemeld.

MRC

omschrijving	aantal 1998	aantal 1999	prijs/ehd 1998 (x f 1)	prijs/ehd 1999 (x f 1)	totaal 1998 (x f 1 000)	totaal 1999 (x f 1 000)
revalidatie behandeluren	43 000	43 000	200	200	8 600	8 600
verpleegdagen	24 000	24 000	183	180	4 392	4 320
1e consulten	750	750	130	130	98	98
andere verrichtingen					35	40
orthopedische instrumentmakerij	3 700	3 700	450	446	1 665	1 650

CMH

omschrijving	aantal 1998	aantal 1999	prijs/ehd 1998 (x f 1)	prijs/ehd 1999 (x f 1)	totaal 1998 (x f 1 000)	totaal 1999 (x f 1 000)
1e consulten polikliniek	19 680	20 170	76	75	1 496	1 513
opnamen	1 717	1 704	50	49	86	83
verpleegdagen	9 265	10 290	750	750	6 949	7 718
dagopnamen	761	730	375	375	285	274
verrichtingen polikliniek	17 000	17 000	146	145	2 482	2 465
verrichtingen OK	3 100	3 100	1 170	1 158	3 627	3 590
verrichtingen fysiotherapie	11 800	11 800	33	32	389	378
consulten diëtetiek	2 920	2 920	55	55	161	161
functie onderzoeken	16 200	16 200	277	255	4 487	4 131

Toelichting per artikelonderdeel

09.02.17 Ambtelijk burgerpersoneel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten betrekking hebbende op het burgerpersoneel van MGFB.

Ramingskengetallen burgerpersoneel

Omschrijving	Eenheid	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
actief burgerpersoneel	aantal vte'n	366	428	414	401	371	350	350
gemiddeld salaris	x f 1	79 975	72 002	71 751	71 170	71 693	71 669	71 669
totaal uitgaven	x f 1000	29 271	30 817	29 705	28 539	26 598	25 084	25 084
niet-actief burgerpersoneel	aantal vte'n	9						
gemiddeld salaris	x f 1	57 000						
totaal uitgaven	x f 1000	513						
Totaal toegelicht bedrag		29 784	30 817	29 705	28 539	26 598	25 084	25 084

Toelichting kengetallen

In de aflopende personele reeks zijn de doelmatigheidsbesparingen als gevolg van de ontvlechting uit de krijgsmacht delen en de daaruit voortvloeiende schaalvoordelen reeds verwerkt.

09.02.18 Militair personeel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten betrekking hebbende op het militair personeel van MGFb.

Ramingskengetallen militair personeel

Omschrijving	Eenheid	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Sterkte begroting 1999 waarvan:	aantal vte'n	403	437	405	380	379	379	379
Beroeps onbepaalde tijd gemiddeld salaris	aantal vte'n x f 1	343 99 840	377 102 647	360 103 064	336 105 768	335 103 281	335 102 537	335 102 537
totaal uitgaven	x f 1000	34 245	38 698	37 103	35 538	34 599	34 350	34 350
Beroeps bepaalde tijd gemiddeld salaris	aantal vte'n x f 1	60 49 133	60 52 850	45 53 356	44 53 455	44 53 523	44 53 545	44 53 545
totaal uitgaven	x f 1000	2 948	3 171	2 401	2 352	2 355	2 356	2 356
Totaal toegelicht bedrag		37 193	41 869	39 504	37 890	36 954	36 706	36 706

Toelichting kengetallen

In de aflopende personele reeks zijn de doelmatigheidsbesparingen als gevolg van de ontvlechting uit de krijgsmacht delen en de daaruit voortvloeiende schaalvoordelen reeds verwerkt.

09.02.19 Overige personele uitgaven

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de personele uitgaven anders dan salarissen en salarisgebonden uitgaven. De ramingen hebben betrekking op burger- en militair personeel en zijn in sterke mate afhankelijk van zowel de personeelssterkte als de activiteitenplanning. De uitgaven hebben betrekking op de inhuur van uitzendkrachten, voeding, reizen, onderwijs en opleiding.

Ramingskengetallen overige personele uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
aantal uitzendkrachten gemiddeld salaris	aantal vte x f 1		21 200 000	18 200 000	15 200 000	15 200 000	15 200 000	15 200 000
totaal uitgaven	x f 1000		4 200	3 600	3 000	3 000	3 000	3 000
overige personele uitgaven	aantal vte	4 418	6 600	6 806	5 332	5 347	5 347	5 347
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	4 418	10 800	10 406	8 332	8 347	8 347	8 347

Toelichting kengetallen

Uitzendkrachten

In verband met het aanhouden van vacatures en het uitzenden van specialisten en gespecialiseerde verpleegkundigen als gevolg van VN-operaties wordt er op dit moment gespecialiseerd personeel ingehuurd. In de komende periode zal door het introduceren van de eerder genoemde medische specialisten teams het aantal inhuurkrachten verminderen. Voor 1997 zijn de uitgaven voor inhuurkrachten verantwoord bij het artikelonderdeel Ambtelijk burgerpersoneel.

09.02.20 Materiële uitgaven

Onder dit artikelonderdeel worden de materiële uitgaven geraamd. Het betreft hier uitgaven voor huisvesting, bureauzaken, automatisering, zaken van operationele aard en onderhoud en herstel.

Ramingskengetallen materiële uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Uitgaven geneeskundige zorg	x f 1000	20 500	15 430	19 215	14 702	17 691	20 904	21 087
Overige uitgaven	x f 1000	18 611	23 696	24 077	17 280	14 712	14 447	14 447
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	39 111	39 126	43 292	31 982	32 403	35 351	35 534

Toelichting kengetallen

Bij deze uitgaven is afgezien van het vermelden van aantallen vte'n (en dus ook kengetallen) aangezien veel van deze uitgaven niet vte-gebonden zijn.

De verplichtingen en uitgaven Overige Interservice Diensten

Onder de Overige Interservice Diensten zijn ondergebracht het Defensie Materieel Codificatiecentrum (DMC), de Dienst Personeels- en Salarisadministratie (PSA), de Dienst Militaire Pensioenen (DMP), het Defensie Archieven, Registratie- en Informatiecentrum (Daric), het Bureau Internationale Militaire Sportwedstrijden (BIMS) en de Diensten voor Geestelijke Verzorging (DGV). Met ingang van 1998 is de Maatschappelijke Dienst Defensie (MDD) eveneens onder Overige Interservice Diensten opgenomen.

Het DMC voert codificatiewerkzaamheden uit in het kader van de functie van Nationaal Codificatie Bureau en stelt codificatie-informatie beschikbaar aan rechthebbenden. Tevens beheert het DMC het Defensie Materieel Codificatie Informatiesysteem (DEM CIS).

De dienst PSA verzorgt de salarisbetalingen aan het burgerpersoneel van Defensie en voorziet in personeels- en financiële informatie. Vanwege de grote onderlinge afhankelijkheid van salaris- en personeelsinformatiesystemen is de dienst PSA betrokken bij een aantal vervangings- en nieuwbouwprojecten voor deze informatiesystemen.

De DMP is belast met het uitvoeren van wetten en regelingen voor nabestaanden- en ouderdomspensioenen van militairen en met het uitvoeren van waarde-overdrachten en -overnames. De werklast bij de

DMP is afhankelijk van wetswijzigingen op fiscaal gebied en in de sociale zekerheid. Als gevolg van een toegenomen volume waarde-overdrachten in verband met de privatisering van het ABP en door een groeiend aantal aanvragen van voormalig BBT-personeel is de capaciteit bij de DMP uitgebreid met tijdelijk personeel.

Het Daric verzorgt de centrale documentaire informatievoorziening en voert de algemene secretarie van het ministerie. In het Daric zijn naast de Centrale Secretarie en Documentaire Informatievoorziening opgenomen het Centraal Archief Depot (CAD), het Centraal Medisch Archief (CMA) en het Bureau Registratie en Informatie Ontslagen Personeel (BRIOP). In het kader van de realisatie van een verzekerdenadministratie voor militaire pensioenen is het Team Gegevensbeheer Verzekerdenadministratie in het leven geroepen.

Het BIMS coördineert de uitvoering van de nationale militaire kampioenschappen en voert het beleidsplan internationale militaire sportwedstrijden uit.

De DGV verlenen geestelijke verzorging aan militairen en waar nodig ook aan de gezinsleden van militairen, volgens de richtlijnen van de zendende instanties. De geestelijke verzorging in de krijgsmacht wordt verzorgd door vier interservice diensten geestelijke verzorging: de rooms-katholieke, de protestantse, de joodse en de humanistische.

De MDD is belast met het Bedrijfsmaatschappelijk werk bij Defensie (BMW-Defensie). Het BMW-Defensie richt zich primair op de ondersteuning bij de operationele inzet, levert diensten in het kader van het reguliere BMW en levert BMW-ondersteuning bij reorganisaties. Genoemde taakaspecten vinden plaats door hulpverlening aan het Defensie-personeel, dienstverlening aan lijnverantwoordelijken en het verrichten van bijzondere taken (berichtgeving en 06-dienst).

De verplichtingen en uitgaven

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen (x f 1000)

Artikelonderdeel	Verplichtingen						
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
09.02.21 Ambtelijk burgerpersoneel	24 115	30 202	29 624	28 958	28 219	27 657	27 657
09.02.22 Militair personeel	19 110	25 528	24 966	22 856	22 134	22 195	22 195
09.02.23 Overige personele uitgaven	3 389	4 773	3 909	3 845	3 803	4 229	4 226
09.02.24 Materiële uitgaven	22 654	25 252	26 223	15 496	14 973	14 965	14 676
Stand ontwerpbegroting 1999	69 268	85 755	84 722	71 155	69 129	69 046	68 754
Stand 1e suppletore begroting 1998		67 826	55 770	52 732	51 683	51 683	
Nieuwe mutaties		17 929	28 952	18 423	17 446	17 363	

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de uitgaven (x f 1000)

Artikelonderdeel	Uitgaven						
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
09.02.21 Ambtelijk burgerpersoneel	24 115	30 202	29 624	28 958	28 219	27 657	27 657
09.02.22 Militair personeel	19 110	25 528	24 966	22 856	22 134	22 195	22 195
09.02.23 Overige personele uitgaven	3 389	4 773	3 909	3 845	3 803	4 229	4 226
09.02.24 Materiële uitgaven	21 368	25 252	26 223	15 496	14 973	14 965	14 676
Stand ontwerpbegroting 1999	67 982	85 755	84 722	71 155	69 129	69 046	68 754
Stand 1e suppletore begroting 1998		67 826	55 770	52 732	51 683	51 683	
Nieuwe mutaties		17 929	28 952	18 423	17 446	17 363	

Specificatie nieuwe uitgavenmutaties (bedragen x f 1000)

Omschrijving	1998	1999	2000	2001	2002
Technische bijstellingen:					
– loon- en prijsaanpassingen 1998	5 033	4 957	4 183	3 690	3 416
– meerkosten exploitatie DEMCIS	800	800	800	800	800
– diverse overige technische mutaties	1 937	– 162	– 168	– 150	– 129
Sub-totaal technische bijstellingen	7 770	5 595	4 815	4 340	4 087
Beleidsmatige bijstellingen:					
– formatie-aanpassing	152	152	152	152	152
– millennium	140	5 090			
– verzekerdenadministratie		4 100	3 600	3 400	3 400
– overheveling archieftaken van Staf Dico naar Daric	35	70	70	70	70
– overname MDD	13 050	12 470	12 390	12 390	12 390
– ramingsbijstelling	– 3 218	1 475	– 2 604	– 2 906	– 2 736
Sub-totaal beleidsmatige bijstellingen	10 159	23 357	13 608	13 106	13 276
Totaal van de nieuwe mutaties	17 929	28 952	18 423	17 446	17 363

*Toelichting op de nieuwe mutaties**Technische bijstellingen**Loon- en prijsaanpassingen 1998*

De uitgavenniveaus zijn aangepast op het prijs- en loonniveau 1998. In de loonbijstellingsbedragen is de compensatie voor de Pemba-uitgaven begrepen (introductie van premiedifferentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen).

Meerkosten exploitatie DEMCIS

Sinds de ingebruikname van het geautomatiseerde systeem DEMCIS-NT in 1997 is gebleken dat de exploitatiekosten van dit systeem aanmerkelijk hoger zijn dan oorspronkelijk geraamd. Er was geen rekening gehouden met stijgende exploitatielasten ten gevolge van het decentrale on-line real-time gebruik van dit informatiesysteem.

Diverse overige technische bijstellingen

In deze mutatie is onder andere de Dico-bijdrage opgenomen voor de algemene pensioenproblematiek bij Defensie. De budgetten van met name de diensten Geestelijke Verzorging worden hiertoe aangepast.

Beleidsmatige bijstellingen

Formatie-aanpassing

Een formatie-uitbreiding met twee medewerkers ten behoeve van de dienst Personeels- en Salarisadministratie (PSA) is noodzakelijk in verband met extra werkzaamheden in het kader van het journaliseren en het tabellenbeheer van militaire salarissen (TIDP/REBUS).

Millennium

Een deel van de benodigde gelden voor het oplossen van het millenniumprobleem in de operationele informatiesystemen wordt gefinancierd uit de co-financiering uit het millenniumfonds. Voor 1999 betreft dit een bedrag van f 5,1 miljoen. De overige benodigde middelen zijn binnen de begroting van Dico gevonden door het stellen van prioriteiten binnen de bedrijfsvoeringsbudgetten.

Verzekerdenadministratie

Het Project Team Verzekerdenadministratie inventariseert het recht op (deel)pensioen van gewezen militairen. Het Team is ondergebracht bij DARIC en het project loopt tot en met 2005. Voor dit project worden 45 vte'n ingezet. Voor 1999 en volgende jaren wordt derhalve budget toegevoegd.

Overheveling archieftaken

De archieftaken van Staf Dico zijn vanaf 1 juli 1998 bij DARIC ondergebracht. Hiertoe is één vte van Staf Dico naar DARIC overgeheveld.

Overname MDD

De Maatschappelijke Dienst Defensie is met ingang van april 1998 een dienst van Dico. Hiertoe zijn de desbetreffende budgetten overgeheveld vanuit het budget van de Koninklijke luchtmacht.

Ramingsbijstelling

De mutaties zijn hoofdzakelijk het gevolg van de berekening van de salarissen volgens het Systeem Nieuwe Integrale Personeelsbegroting (SNIP) aan de hand van de thans vastgestelde personeelsopbouw.

Activiteitentoelichting

Omschrijving	1999
<hr/>	
DMC	
- aantal codificatie-aanvragen	2000
- aantal artikelen in onderhoud	40 000

Toelichting

De aanvragen zijn afkomstig van buitenlandse Nationale Codificatie Bureaus voor het codificeren van in Nederland geproduceerde, nieuwe artikelen. Het aantal artikelen in onderhoud betreft de NATO Stock Nummers voor in Nederland geproduceerde artikelen waarvoor in het verleden een aanvraag is ingediend.

Omschrijving	1999
<hr/>	
PSA	
– aantal individuele arbeidsrelaties (IAR's)	24 500
– aantal deelnemers spaarloonregeling defensie	33 500

Toelichting

Het aantal individuele arbeidsrelaties betreft uitsluitend burgerpersoneel waarmee Defensie een dienstverhouding heeft. De spaarloonregeling defensie wordt uitgevoerd voor zowel de militaire- als de burger-medewerk(st)ers van Defensie.

Omschrijving	1999
<hr/>	
DMP	
– aantal ouderdomspensioenen (overgangers en uitgesteld)	25 000
– aantal nabestaandenpensioenen	4 400
– aantal waarde-overdrachten en -overnames	1 500

Toelichting

Bij DMP zijn alle pensioenvormen voor militairen en hun nabestaanden in beheer. De waarde – overdrachten en – overnames komen voort uit het voorkómen van pensioenbreuk.

Omschrijving	1999
<hr/>	
Daric	
– aantal telefonische en schriftelijke informatieverstrekkingen	60 000
– aantal strekkende meters archief in beheer	40 000

Toelichting

In het kader van het verzorgen van de centrale documentaire informatievoorziening verstrekt Daric telefonische en schriftelijke informatie. De archiveringstaak omvat het in goede staat houden en bewaren van aan Daric toevertrouwde informatie-bronnen, alsmede overbrenging van archieven naar rijksarchiefbewaarplaatsen.

Omschrijving	1999
<hr/>	
BIMS	
– deelname en organisatie internationale sporttoernooien in Nederland	6

Toelichting per artikelonderdeel

09.02.21 Ambtelijk burgerpersoneel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten betrekking hebbende op het burgerpersoneel van de Overige Interservice Diensten.

Ramingskengetallen burgerpersoneel

Omschrijving	Eenheid	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
actief burgerpersoneel	aantal vte'n	353	417	411	404	400	389	389
gemiddeld salaris	x f 1	67 507	72 017	71 800	71 678	70 548	71 098	71 098
totaal uitgaven	x f 1000	23 830	30 031	29 510	28 958	28 219	27 657	27 657
niet-actief burgerpersoneel	aantal vte'n	5	3	2				
gemiddeld salaris	x f 1	57 000	57 000	57 000				
totaal uitgaven	x f 1000	285	171	114				
Totaal toegelicht bedrag		24 115	30 202	29 624	28 958	28 219	27 657	27 657

Toelichting kengetallen

In de aflopende personele reeks zijn de doelmatigheidsbesparingen als gevolg van de ontvlechting uit de krijgsmachtdelen en de daaruit voortvloeiende schaalvoordelen reeds verwerkt.

09.02.22 Militair personeel

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de uitgaven voor salarissen, overwerk, toelagen, alsmede het aandeel in de sociale lasten betrekking hebbende op het militair personeel van de Overige Interservice Diensten.

Ramingskengetallen militair personeel

Omschrijving	Eenheid	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Sterkte begroting 1999 waarvan:	aantal vte'n	169	225	217	201	200	200	200
Beroeps onbepaalde tijd	aantal vte'n	169	225	217	201	200	200	200
gemiddeld salaris	x f 1	113 077	113 458	115 051	113 711	110 670	110 975	110 975
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	19 110	25 528	24 966	22 856	22 134	22 195	22 195

Toelichting kengetallen

In de aflopende personele reeks zijn de doelmatigheidsbesparingen als gevolg van ontvlechting uit de krijgsmachtdelen en de daaruit voortvloeiende schaalvoordelen reeds verwerkt.

09.02.23 Overige personele uitgaven

Ten laste van dit artikelonderdeel komen de personele uitgaven anders dan salarissen en salarisgebonden uitgaven. De ramingen hebben betrekking op burger- en militair personeel en zijn in sterke mate afhankelijk van zowel de personeelssterkte als de activiteitenplanning. De uitgaven hebben betrekking op de inhuur van uitzendkrachten, voeding,

reizen, onderwijs en opleiding.

Ramingskengetallen overige personele uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
aantal uitzendkrachten	aantal vte		4	3	3	2	2	2
gemiddeld salaris	x f 1		60 000	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000
totale uitgaven	x f 1000		240	180	180	120	120	120
persoonsgebonden personele uitgaven	aantal vte	522	642	628	605	600	589	589
gemiddeld per vte	x f 1	6 492	7 061	5 938	6 058	6 138	6 976	6 971
totale uitgaven	x f 1000	3 389	4 533	3 729	3 665	3 683	4 109	4 106
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	3 389	4 773	3 909	3 845	3 803	4 229	4 226

09.02.24 Materiële uitgaven

Onder dit artikelonderdeel worden de materiële uitgaven geraamd. Het betreft hier uitgaven voor huisvesting, bureauzaken, automatisering, zaken van operationele aard en onderhoud en herstel.

Ramingskengetallen materiële uitgaven

Omschrijving	Eenheid	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
persoonsgebonden materiële uitgaven	aantal vte	522	642	628	605	600	589	589
gemiddeld per vte	x f 1	12 720	8 185	8 401	7 537	7 228	7 350	7 708
totale uitgaven	x f 1000	6 640	5 255	5 276	4 560	4 337	4 329	4 540
Andere volume gegevens: – uitgaven automatisering en Dico brede uitgaven	x f 1000	14 728	19 997	20 947	10 936	10 636	10 636	10 136
Totaal toegelicht bedrag	x f 1000	21 368	25 252	26 223	15 496	14 973	14 965	14 676

In de automatiseringsuitgaven en de Dico-brede uitgaven zijn opgenomen de uitgaven voor het detecteren, analyseren, repareren en testen van systemen in relatie tot het oplossen van de millenniumproblematiek; in 1999 f 8,3 miljoen, waarvan f 5,1 miljoen beschikbaar komt uit de co-financiering.

Artikelonderdeel 09.02.25 Wachtgelden en inactiviteitswedden

De uitgaven op dit artikelonderdeel hebben betrekking op de diverse wachtgeldregelingen voor het burgerpersoneel van het Dico. Naast het regulier wachtgeld wordt in dit hoofdstuk ook ingegaan op de uitgaven voor wachtgelden en uitstroombevorderende maatregelen die voor het Dico uit het Sociaal Beleidskader (SBK) voortvloeien.

Volgens het gestelde in artikel 4, lid 6, punt a van de Comptabiliteitswet wordt bij dit artikelonderdeel als verplichting opgenomen het bedrag dat als uitgaaf wordt geraamd.

De geraamde bedragen

De onderverdeling van uitgaven (x f 1000)

Omschrijving	1998	1999	2000	2001	2002	Uitgaven 2003
Wachtgelden en inactiviteitswedden						
– wachtgelden SBK/UBMO burgerpersoneel	5 331	4 417	3 538	2 442	1 552	1 521
– overige wachtgelden burgerpersoneel	1 315	1 018	897	893	705	736
– uitvoeringskosten uitkeringen	1 830	1 804	1 804	1 804	1 804	1 804
Totaal	8 476	7 239	6 239	5 139	4 061	4 061

Ramingskengetallen

Omschrijving	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Wachtgelden SBK/UBMO burgerpersoneel						
– aantallen in uitkeringsjaren	136	118	89	70	56	53
– bedrag per uitkeringsjaar (x f 1)	39 199	37 432	39 753	34 886	27 714	28 698
– toegelicht begrotingsbedrag (x f 1 000)	5 331	4 417	3 538	2 442	1 552	1 521
Overige wachtgelden burgerpersoneel						
– aantallen in uitkeringsjaren	34	25	19	19	17	17
– bedrag per uitkeringsjaar (x f 1)	38 676	40 720	47 211	47 000	41 471	43 294
– toegelicht begrotingsbedrag (x f 1 000)	1 315	1 018	897	893	705	736

Toelichting

Het totaal aan wachtgelden en inactiviteitswedden is bijgesteld aan de hand van de loonbijstelling 1998 en de uitdeling Pemba.

De raming is gebaseerd op de geraamde in- en uitstroom en berekend met behulp van de zesjaarsraming op basis van prognoses van USZO en de verwachte realisatie. De opbouw van de rechthebbenden SBK/UBMO wijzigt in de loop van de jaren zodat er geen sprake is van een constante maar van een dalende middensom.

Uitgaven Sociaal Beleidskader

De geraamde uitgaven voor wachtgelden als gevolg van het Sociaal Beleidskader (SBK) en de Uitstroombevorderende Maatregel Ouderen (UBMO) worden beïnvloed door de nog in uitvoering zijnde reorganisatie van het Dico, maar vertoont een dalende tendens. Het beleid blijft er op gericht de instroom in de wachtgeldregelingen te beperken. Daartoe worden vooral de SBK-instrumenten, gericht op de tewerkstelling van overtollig personeel van het Dico, zowel binnen als buiten de (rijks)overheid, gebruikt.

In onderstaand overzicht zijn de voorziene uitgaven voor het Sociaal Beleidskader opgenomen. De uitgaven hebben zowel betrekking op burgerpersoneel als op militair personeel van het Dico. De verantwoording van de uitgaven vindt, met uitzondering van de wachtgelden, plaats ten laste van de desbetreffende artikelonderdelen «ambtelijk burgerpersoneel», «militair personeel» en «overige personele uitgaven». De uitgaven van de wachtgelden worden geraamd en verantwoord ten laste van dit artikelonderdeel 09.02.37.

De geraamde bedragen

De onderverdeling van uitgaven (x f 1000)

	Uitgaven 1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Om-, her- en bijscholing en outplacement	127	440	340	200	100	50	
Verplaatsingskosten	269	340	240	100	100	50	
Wachtgeldten SBK/UBMO burgerpersoneel	5 787	5 331	4 417	3 538	2 442	1 552	1 521
BDOS plaatsingen burgerpersoneel	2 467	3 354	2 343	1 784	808		
BDOS plaatsingen militair personeel	2 463	2 197	1 468	840	475		
Totaal sociaal beleidskader	11 113	11 662	8 808	6 462	3 925	1 652	1 521

Toelichting

Naar verwachting zullen, als gevolg van het afronden van reorganisaties de uitgaven aan SBK/UBMO en BDOS plaatsingen verminderen.

09.03 Investerings groot materieel en infrastructuur

De grondslag van het artikel en het te voeren beleid

Ten laste van dit artikel worden de uitgaven geraamd voor investeringen in groot materieel en infrastructuur, die niet onder het begrotingsartikel 09.02 Personeel en materieel worden geraamd en verantwoord.

Het beleid is gericht op verbetering van het bestaande materieel, opheffing van tekortkomingen, zowel kwantitatief als kwalitatief, en vervanging van verouderd materieel door modern hoogwaardig materieel.

De volgende hoofdaandachtspunten worden onderkend:

- de vervanging/verbetering van voertuigen ten behoeve van de Defensie Verkeers- en Vervoersorganisatie;
- realisatie van het «Registratie-, Informatie- en Ondersteuningssysteem/ Personeelsvoorziening» (RIOS/PV), ten behoeve van de Defensie-organisatie voor Werving en Selectie;
- huisvesting van de Defensie-organisatie voor Werving en Selectie, de Defensie Verkeers- en Vervoersorganisatie en het Militair Revalidatie Centrum van het Militair Geneeskundig Facilitair Bedrijf.

Er vindt onderzoek plaats naar de omvang en inhoud van de infrastructuurprojecten bij het Opleidingscentrum Militaire Geneeskundige Diensten, die in de plannen van de Koninklijke landmacht zijn opgenomen. Zodra dit onderzoek is afgerond zal de inhoud, omvang en tijdsfasering duidelijk worden en omtrent de financiering worden beslist.

De verplichtingen en uitgaven

Opbouw verplichtingen vanaf de vorige ontwerp-begroting (x f 1000)

	t/m 1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp-begroting 1998			7 245	7 245	7 245	7 245	7 245	
Mutaties 1e suppletore wet 1998			21 452	46	46	46	46	
Stand 1e suppletore wet 1998			28 697	7 291	7 291	7 291	7 291	
Nieuwe mutaties: Diverse projecten			-3 933	6 281	1 462	80	170	
Stand ontwerp-begroting 1999		24 838	24 764	13 572	8 753	7 371	7 461	7 341

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerp-begroting (x f 1000)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerp-begroting 1998		25 022	10 078	7 245	7 245	7 245	
Mutaties 1e suppletore wet 1998		21 452	46	46	46	46	
Stand 1e suppletore wet 1998		46 474	10 124	7 291	7 291	7 291	
Nieuwe mutaties: Diverse projecten		-14 125	3 750	3 750	80	170	
Stand ontwerp-begroting 1999	12 402	32 349	13 874	11 041	7 371	7 461	7 341

Artikelonderdeel Groot materieel

Bedragen x f 1000	Verplichtingen						Uitgaven	
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Groot materieel	13 262	7 341	11 354	7 295	7 332	7 371	7 461	7 341

Ten laste van dit artikelonderdeel wordt met name de reguliere vervanging van een deel van het wagenpark van DVVO geraamd en verantwoord.

Artikelonderdeel Infrastructuur

Bedragen x f 1000	Verplichtingen					Uitgaven		
	1998	1999	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Infrastructuur	11 502	6 231	20 995	6 579	3 709			

Project Marinekazerne te Amsterdam (MKAD)

Dit project betreft de nieuwe huisvesting van de Defensie-organisatie voor Werving en Selectie (DWS) te Amsterdam. Het project zal naar verwachting begin 1999 afgerond zijn.

Project Militair Revalidatiecentrum (MRC)

Binnen dit artikelonderdeel is voor de renovatie en nieuwbouw van het Militair Revalidatiecentrum f 10,5 miljoen geraamd. De realisatie van dit project zal voornamelijk in 1999 plaatsvinden.

Wetsartikel 2 (ontvangsten)

Algemeen

De ontvangstenbegroting van het ministerie van Defensie beslaat in 1999 f 486,103 miljoen. In rekening gebrachte tarieven zijn in het algemeen kostendekkend. Bij de toelichting op de artikelen wordt in voorkomend geval ingegaan op de redenen voor het afwijken van een kostendekkend tarief.

01. BELEIDSTERREIN ALGEMEEN

Algemeen

De ontvangstenbegroting van het beleidsterrein Algemeen beslaat in 1999 f 39,4 miljoen. Van dit bedrag wordt op het artikel 01.20 ongeveer f 38,7 miljoen als verrekenbaar met de defensie-uitgaven geraamd en op het artikel 01.21 wordt, gelet op de aard van de ontvangsten, f 0,7 miljoen geraamd ten gunste van de niet-verrekenbare ontvangsten.

01.20 Verrekenbare ontvangsten

De grondslag van het artikel

De geraamde ontvangsten hebben betrekking op ontvangsten die gerelateerd zijn aan de personele en materiële uitgaven op artikel 01.20, de overige departementale uitgaven op artikel 01.29 en de ontvangsten die voortvloeien uit internationale verplichtingen in verband met Navo-infrastructuur op artikel 01.23 van de uitgavenbegroting.

De ontvangsten

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerpbegroting 1998 Mutaties 1e suppletore wet 1998	38 690	38 690	38 690	38 690	38 690	
Stand 1e suppletore begroting Nieuwe mutaties	38 690	38 690	38 690	38 690	38 690	
Stand ontwerpbegroting 1999	38 690	38 690	38 690	38 690	38 690	38 690

In de ontwerpbegroting 1999 zijn geen nieuwe mutaties opgenomen.

Artikelonderdeel Personele ontvangsten

Bedragen x f 1000	Ontvangsten					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Personele ontvang- sten	1 036	1 036	1 036	1 036	1 036	1 036

Ten gunste van dit artikelonderdeel worden ontvangsten en inhoudingen voor verschillende verstrekkingen, zoals voeding, huisvesting en geneeskundige verzorging en de ontvangsten in het kader van de inhouding van de nominale AWBZ-premie geraamd en verantwoord. Bij de gehanteerde tarieven zijn de daarmee gemoeide uitgaven als uitgangspunt gehanteerd.

Artikelonderdeel Materiële en specifieke ontvangsten

Bedragen x f 1000	Ontvangsten					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Materiële en specifieke ontvangsten	5 854	5 854	5 854	5 854	5 854	5 854

Ten gunste van dit artikelonderdeel worden verantwoord:

- advertenties die zijn geplaatst in defensiepublicaties.
Voor de tarieven van advertenties in de personeelsbladen van Defensie wordt uitgegaan van marktconforme kostendeckende tarieven die zijn gepubliceerd in het handboek «Nederlandse pers en publiciteit»;
- overige ontvangsten waaronder verrekening van uitgaven met derden en met het ministerie van Justitie inzake de operationele aanpak.

Artikelonderdeel Ontvangsten voortvloeiend uit internationale verplichtingen in verband met Navo-infrastructuur

Bedragen x f 1000	Ontvangsten					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Ontvangsten voortvloeiend uit internationale verplichtingen i.v.m. Navo-infrastructuur	31 800	31 800	31 800	31 800	31 800	31 800

Ten gunste van dit artikelonderdeel worden ontvangsten verantwoord als gevolg van verrekening met de Navo voor uitgaven van Navo Veiligheids Investeringsprojecten in Nederland. De desbetreffende uitgaven zijn opgenomen in artikel 01.23 Internationale verplichtingen. Bij de verrekening worden geen tarieven gehanteerd.

01.21 Niet-verrekenbare ontvangsten

De grondslag van het artikel

Ten gunste van dit artikel worden de ontvangsten geraamd en verantwoord die niet verrekenbaar zijn met het uitgavenniveau. Dit betreft:

- boetes voor te late levering van goederen door leveranciers ingevolge artikel 22 van de Algemene Rijksinkoopvoorwaarden;
- restitutie van te veel betaalde sociale lasten;
- terugvordering van studiekosten;
- royalties.

Gezien de samenstelling van dit artikel is het verloop van de ontvangsten moeilijk te voorspellen en kunnen tarieven in dit geval niet als instrument worden gehanteerd. Dientengevolge wordt een vast bedrag aan ontvangsten geraamd, dat ten tijde van de uitvoering van de begroting hoger of lager kan uitvallen.

De ontvangsten

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerpbegroting 1998 Mutaties 1e suppletore wet 1998	700	700	700	700	700	
Stand 1e suppletore wet 1998 Nieuwe mutaties	700	700	700	700	700	
Stand ontwerpbegroting 1999	700	700	700	700	700	700

In de ontwerpbegroting 1999 zijn geen nieuwe mutaties opgenomen.

02. BELEIDSTERREIN PENSIOENEN EN UITKERINGEN

Algemeen

De ontvangstenbegroting van het beleidsterrein Pensioenen en uitkeringen beslaat in 1999 f 4,1 miljoen. Van dit bedrag wordt op het artikel 02.01 ongeveer f 1,5 miljoen als verrekenbaar met de defensie-uitgaven geraamd en op het artikel 02.02 wordt, gelet op de aard van de ontvangsten, f 2,6 miljoen geraamd ten gunste van de niet-verrekenbare ontvangsten.

02.01 Verrekenbare ontvangsten

De grondslag van het artikel

De geraamde ontvangsten hebben betrekking op ontvangsten die gerelateerd zijn aan de wachtgelden, uitkeringen en pensioenen van de uitgavenbegroting.

De ontvangsten

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerpbegroting 1998 Mutaties 1e suppletore wet 1998	26 075	26 075	26 075	26 075	26 075	
Stand 1e suppletore wet 1998 Nieuwe mutaties: – effecten van Pemba-operatie	26 075 – 24 575	26 075 – 24 575	26 075 – 24 575	26 075 – 24 575	26 075 – 24 575	
Stand ontwerpbegroting 1999	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500

Toelichting op de nieuwe mutatie

Als gevolg van het vervallen van de verrekenbare AAW-claims door de effecten van de Pemba-operatie vinden daarvoor geen ontvangsten meer plaats. Het geraamde bedrag heeft betrekking op de ontvangsten van teruggevorderde teveel genoten uitkeringen gedurende het lopend dienstjaar.

02.02 Niet-verrekenbare ontvangsten

De grondslag van het artikel

Ten gunste van dit artikel worden de ontvangsten geraamd en verantwoord die niet verrekenbaar zijn met het uitgavenniveau.

De ontvangsten

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerpbegroting 1998	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	
Mutaties 1e suppletore wet 1998						
Stand 1e suppletore wet 1998	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	
Nieuwe mutaties:						
– bijstelling overige ontvangsten	– 900	– 900	– 900	– 900	– 900	
Stand ontwerpbegroting 1999	2 600	2 600	2 600	2 600	2 600	2 600

Toelichting op de nieuwe mutatie

Als gevolg van het vervallen van de verrekenbare AAW-claims door de effecten van de Pemba-operatie, vinden daar geen ontvangsten meer plaats.

Artikelonderdeel Restitutie teveel genoten uitkeringen

Bedragen x f 1000	Ontvangsten					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Restitutie teveel genoten uitkeringen	2 600	2 600	2 600	2 600	2 600	2 600

Ten gunste van dit artikelonderdeel worden de ontvangsten verantwoord in het kader van de restitutie van te veel genoten uitkeringen gedurende vorige dienstjaren.

03. BELEIDSTERREIN KONINKLIJKE MARINE

Algemeen

De ontvangstenbegroting van de Koninklijke marine beslaat in 1999 f 116 miljoen. Van dit bedrag wordt op het artikel 03.20 ongeveer f 114,1

miljoen als verrekenbaar met de defensie-uitgaven geraamd en op het artikel 03.21 wordt, gelet op de aard van de ontvangsten, f 2,1 miljoen geraamd ten gunste van de niet-verrekenbare ontvangsten.

Waar de ontvangsten het gevolg zijn van in rekening gebrachte tarieven, zijn deze tarieven kostendekkend.

De tarieven zijn grotendeels vastgelegd in interne regelgeving. Het gaat hierbij met name om het verrekenen van activiteiten van decentrale eenheden. Op grond van de verrichtingen en de daarvoor geldende tarieven worden de te verrekenen bedragen bepaald en vervolgens in rekening gebracht.

Voor zover tarieven niet zijn vastgelegd in de interne regelgeving, wordt per geval een kostendekkend tarief bepaald op basis van de additionele uitgaven, verhoogd met een bedrag voor de wettelijk vastgestelde toeslagen.

03.20 Verrekenbare ontvangsten

De grondslag van het artikel

Ten gunste van dit artikel worden de ontvangsten geraamd die in het bijzonder betrekking hebben op verhaalde salaris- en ziektekosten bij ongevallen, inhoudingen wegens het verstrekken van kleding, voeding, huisvesting en dergelijke. Daarnaast betreft het artikel de ontvangsten als gevolg van terugvordering van B.T.W., de verkoop van zeekaarten, berichten aan zeevarenden, zeemansgidsen en dergelijke, de ontvangsten uit dienstverlening en ontvangsten betreffende verrekeningen met Navo-partners voor gezamenlijke projecten.

Op dit artikel worden de ontvangsten gesplitst in enerzijds personele (03.20.01) en anderzijds in materiële en specifieke ontvangsten (03.20.02). De geraamde ontvangsten zijn in het bijzonder te relateren aan de uitgaven van het artikel 03.20 Personeel en materieel.

De ontvangsten

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerpbegroting 1998	148 841	105 141	104 941	104 941	104 941	
Mutaties 1e suppletore wet 1998						
Stand 1e suppletore wet 1998	148 841	105 141	104 941	104 941	104 941	
Nieuwe mutaties:						
Opbrengst maaltijdbonnen	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	
Radiozendstation Ouddorp	2 573	3 967				
Diverse mutaties, per saldo	7 369	3 352	728	1 524	224	
Stand ontwerpbegroting 1999	160 383	114 060	107 269	108 065	106 765	106 765

Toelichting op de nieuwe mutaties

Opbrengst maaltijdbonnen

De raming van de opbrengst verkoop van maaltijdbonnen is naar boven bijgesteld. De oorzaak is dat er nu ook ontvangsten worden geraamd uit de verkoop van maaltijdbonnen aan buitenlandse militairen die in Nederland hun opleiding genieten.

Radiozendstation Ouddorp

De ramingen van de ontvangsten uit hoofde van Navo infrastructuurprojecten voor 1998 en 1999 zijn verhoogd. De bijstelling van de ramingen wordt veroorzaakt door een opgetreden vertraging rond de Navo-bijdrage in de verwerving van apparatuur ten behoeve van het radiozendstation te Ouddorp. Verwacht wordt dat deze bijdrage in 1998 en 1999 zal worden ontvangen.

Diverse mutaties, per saldo

In deze mutatie zijn onder ander de volgende posten opgenomen:

- Verfschade Walrus: ten aanzien van de claim van de verfschade bij de Walrusklasse-onderzeeboten is een schikking getroffen; de juridische procedure wordt niet meer voortgezet. Het geraamde bedrag van de te ontvangen vergoeding is lager vastgesteld. In 1997 werd reeds op grond van de getroffen schikking een deel van het bedrag ontvangen. Hierdoor wordt de raming in 1998 neerwaarts bijgesteld.
- Foreign Military Sales (FMS): het betreft hier een ramingsaanpassing van twee contracten voor kapitale munitie.
- Munitie Bosnië: in 1997 heeft een verrekening met de Koninklijke landmacht voor de teruglevering van munitie uit Bosnië niet plaatsgevonden. De verrekening zal in 1998 plaatsvinden.
- Bouwmeestercontract Walrusklasse: de Rotterdamse Droogdok Maatschappij heeft aangegeven dat een vordering van de Koninklijke marine uit hoofde van de afrekening van het bouwmeestercontract voor de bouw van de tweede serie onderzeeboten van de Walrusklasse medio 1998 zal worden voldaan.

Artikelonderdeel Personele ontvangsten

Bedragen x f 1000	Ontvangsten					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Personele ontvangsten	27 910	26 210	26 210	26 210	25 710	25 710

Ten gunste van dit artikelonderdeel worden de ontvangsten geraamd en verantwoord die als volgt zijn samen te vatten:

- te verhalen salaris- en ziektekosten;
- verstrekking van kleding, voeding, huisvesting en dergelijke;
- geneeskundige verzorging;
- overige verrekenbare personele ontvangsten.

Te verhalen salaris- en ziektekosten

De verrekening van uitgeleend personeel aan Navo-partners geschiedt op basis van berekende middensommen. Bij uitgeleend personeel aan overige instanties worden de werkelijke salariskosten gehanteerd. De AAW-claims zijn komen te vervallen door de effecten van de Pamba-operatie.

Verstrekking van kleding, voeding, huisvesting en dergelijke

- Kleding en uitrusting: in de raming is rekening gehouden met de ontwikkeling van de personeelssterkte. De gehanteerde prijs is kostendekkend.
- Voeding: de militair die voeding geniet is een bijdrage verschuldigd. In de raming is rekening gehouden met de ontwikkeling van de personeelssterkte en de verkoop van maaltijdbonnen aan buitenlandse militairen. De gehanteerde tarieven zijn kostendekkend.
- Huisvesting: de geraamde ontvangsten hebben betrekking op inhouding op de wedde van militair personeel wegens verlening van huisvesting. Verder zijn ramingen opgenomen van te ontvangen huren voor ambtswoningen. De grondslag van de tarieven is kostendekkend.

Geneeskundige verzorging

Bij de oprichting van het beleidsterrein Defensie Interservice Commando (Dico) is de geneeskundige zorgtaak overgedragen. Deze zorg betreft de zogenaamde 2e lijnszorg zoals ziekenhuisopname en specialistische medische zorg. Dientengevolge komen de ontvangsten uit hoofde van 2e lijnszorg eveneens ten gunste van dat beleidsterrein.

Daarnaast blijft een deel van de geneeskundige zorg, de zogenaamde 1e lijnszorg zoals consultatie van huisartsen en tandartsen, de verstrekking van geneesmiddelen en fysiotherapie, ten laste van de Koninklijke marine plaatsvinden. De ontvangstenramingen terzake zijn onder dit artikel-onderdeel opgenomen.

Overige verrekenbare personele ontvangsten

De belangrijkste post is de raming uit hoofde van opleidingskosten buitenlandse militairen. De tarieven zijn kostendekkend.

Artikelonderdeel Materiële en specifieke ontvangsten

Bedragen x f 1000	Ontvangsten					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Materiële en specifieke ontvangsten	132 473	87 850	81 059	81 855	81 055	81 055

Ten gunste van dit artikelonderdeel worden de ontvangsten geraamd en verantwoord die betrekking hebben op:

- verrichte werkzaamheden en verleende diensten;
- teruggevorderde B.T.W.;
- de verkoop van zeekaarten, berichten aan zeevarenden, zeemansgidsen en dergelijke;
- ingebruikgevingen en medegebruik;

- ontvangsten uit hoofde van Navo-infrastructuurprojecten;
- ontvangsten in het kader van Foreign Military Sales programma's;
- schadeclaims;
- levering van brandstoffen en kleine inventarisgoederen;
- overige materiële en specifieke ontvangsten.

Verrichte werkzaamheden en verleende diensten

Deze post betreft de verrekening door marinebedrijven wegens verrichte werkzaamheden voor voornamelijk Navo-partners. Verrekening vindt plaats op basis van kostendeekkende tarieven.

Teruggevorderde B.T.W.

Ten gunste van dit artikelonderdeel wordt de terugvordering geraamd van betaalde omzetbelasting voor goederen, die aan zeeгаande schepen worden verstrekt. Voor die goederen is geen omzetbelasting verschuldigd.

De verkoop van zeekaarten, berichten aan zeevarenden, zeemansgidsen en dergelijke

De vervaardiging van hydrografische kaarten vloeit voort uit een wettelijke verplichting. Om veiligheidsredenen worden de kaarten niet altijd kostendekkend verkocht (om zo te voorkomen dat te lang met verouderde kaarten wordt doorgevaren). De marktprijs moet min of meer worden gevolgd. In dit verband verdient het tevens vermelding dat hier sprake is van een «bijproduct» van de betrokken dienst.

Ingebruikgevingen en medegebruik

Het betreft hier de raming van de ontvangsten voor het gebruik door organisaties binnen en buiten de Rijksoverheid, niet zijnde Defensie, van onroerende zaken waarvan het materieelbeheer bij de Koninklijke marine berust.

Navo-infrastructuurprojecten

De ontvangsten uit hoofde van de door de Koninklijke marine voor-gefinancierde Navo-projecten, worden op dit artikelonderdeel geraamd en verantwoord.

Terugontvangsten Foreign Military Sales (FMS)

Op dit artikelonderdeel worden de terugontvangsten op diverse Foreign Military Sales programma's vanuit de Verenigde Staten geraamd en verantwoord.

Claim verfschade Walrusklasse-onderzeeboten

Op dit artikelonderdeel worden de ontvangsten verantwoord die voortvloeien uit de schikking rond de verfschade aan de onderzeeboten Hr.Ms. Bruinvis en Hr.Ms. Dolfijn.

Levering brandstoffen en kleine inventarisgoederen

Ten gunste van dit artikelonderdeel worden de ontvangsten geboekt voor de levering van kleine inventarisgoederen aan derden en de levering van brandstoffen aan Navo-partners.

De tarieven zijn niet gebaseerd op wettelijke regelingen. Het uitgangspunt voor de tariefbepaling is de laatst bekende vervangingsprijs vermeerderd met een opslag voor behandeling en opslag. Tarieven worden automatisch aangepast aan de laatst bekende aanschaffingsprijs. Deze prijs is derhalve kostendekkend voor de verstrekking alsmede de behandelingskosten.

Overige materiële en specifieke ontvangsten

Hierin zijn begrepen de afrekening voor het gebruik van de Lynx helikopter-simulator op het Marinevliegkamp De Kooy en de verrekening uit hoofde van samenwerking op onder andere het gebied van LW08-radarsysteem en het Goalkeeper-wapensysteem met het Verenigd Koninkrijk. De daadwerkelijk gemaakte kosten worden verrekend.

03.21 Niet-verrekenbare ontvangsten

De grondslag van het artikel

Ten gunste van dit artikel worden de ontvangsten geraamd en verantwoord die niet verrekenbaar zijn met het uitgavenniveau. Dergelijke ontvangsten hebben in het bijzonder betrekking op:

- krijgstuuchtelijke boetes;
- boetes wegens te late levering en nalatigheid;
- ontvangen royalties;
- rente-ontvangsten;
- overige ontvangsten.

De ontvangsten

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerpbegroting 1998 Mutaties 1e suppletore wet 1998	2 100	2 100	2 100	2 100	2 100	
Stand 1e suppletore wet 1998 Nieuwe mutaties	2 100	2 100	2 100	2 100	2 100	
Stand ontwerpbegroting 1999	2 100	2 100	2 100	2 100	2 100	2 100

In de ontwerpbegroting 1999 zijn geen nieuwe mutaties opgenomen.

04. BELEIDSTERREIN KONINKLIJKE LANDMACHT

Algemeen

De ontvangstenbegroting van de Koninklijke landmacht beslaat in 1999 f 119,3 miljoen. Van dit bedrag wordt met het artikel 04.20 f 111,9 miljoen als verrekenbaar met de defensie-uitgaven geraamd en met het artikel 04.21 wordt, gelet op de aard van de ontvangsten, f 7,4 miljoen geraamd als niet-verrekenbare ontvangsten.

Waar de ontvangsten voortkomen uit in rekening gebrachte tarieven, zijn deze tarieven kostendekkend.

04.20 Verrekenbare ontvangsten

De grondslag van het artikel

Ten gunste van dit artikel worden de ontvangsten geraamd die in het bijzonder betrekking hebben op verhaalde salaris- en ziektekosten bij ongevallen, inhoudingen wegens het verstrekken van kleding, voeding, huisvesting en dergelijke en verhuur van woningen. Daarnaast betreft het artikel de ontvangsten van terugvordering van B.T.W., de verkoop van topografische kaarten en drukwerk en de ontvangsten uit dienstverlening.

De geraamde ontvangsten zijn te relateren aan de uitgaven van het artikel 04.20 Personeel en materieel.

De ontvangsten

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerpbegroting 1998	113 326	99 770	100 300	100 300	100 300	
Mutaties 1e suppletore wet 1998						
Stand 1e suppletore wet 1998	113 326	99 770	100 300	100 300	100 300	
Nieuwe mutaties:						
- huisvesting	5 365	5 371	5 371	5 371	5 371	
- geneeskundige verzorging	26 055	6 230	6 230	6 230	6 230	
- onderwijs en opleidingen	5 870	5 025	4 025	4 025	4 025	
- overige specifieke en materiële ontvangsten	7 961	- 8 534	- 7 525	- 7 525	- 7 525	
- overige ramingsbijstellingen, per saldo	- 7 150	4 057	10 742	11 277	11 167	
Stand ontwerpbegroting 1999	151 427	111 919	119 143	119 678	119 568	119 926

Toelichting op de nieuwe mutaties

Huisvesting

In de begroting 1998 is onvoldoende rekening gehouden met de ontvangsten van BBT-personeel. Het neerwaartse effect van een dalend personeelsbestand was hoger ingeschat.

Geneeskundige verzorging

In de begroting 1998 is uitgegaan van de situatie dat alle uitgaven en ontvangsten zouden overgaan naar beleidsterrein Dico (Militair Geneeskundig Facilitair Bedrijf). Nadere afspraken gedurende het jaar hebben ertoe geleid dat de Koninklijke landmacht diensten blijft verrichten in het kader van 1e lijnszorg (artsen en tandartsen) en fysiotherapie. Derhalve worden tevens de ontvangsten van de zorgverzekeraar ter compensatie van de uitgaven hiervoor op dit artikel verantwoord.

Onderwijs en opleidingen

De ontvangsten van het ressort Commando Opleidingen Koninklijke landmacht (COKL) hebben voornamelijk betrekking op de zogenaamde «WEB-gelden» (Wet Educatieve Beroepsopleidingen). Het betreft hier een vermindering van afdracht loonbelasting ingeval de werkgever partici-

peert in het leerlingwezen. Het feit dat er steeds meer BBT-ers zijn gaan studeren, geeft de verklaring voor de stijging van de ontvangsten. De daling in 1999 ten opzichte van 1998 heeft te maken met de geplande ontvangsten in de vorm van subsidies (bijvoorbeeld het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen) die wel in 1998 zijn geraamd maar, vanwege het onzekere karakter van deze ontvangsten, niet structureel voor 1999 en volgende jaren.

Overige specifieke en materiële ontvangsten

Artikelonderdeel Personele ontvangsten

Bedragen x f 1000	Ontvangsten					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Personele ontvangsten	99 845	79 725	80 225	80 725	80 725	80 725

De ontvangsten betrekking hebbend op het artikelonderdeel personele ontvangsten worden geraamd op basis van de realisatie van voorgaande jaren, rekening houdend met de ontwikkeling in de personele sterkte. De gehanteerde prijzen voor de verstrekking van maaltijden, kleding en uitrusting en de gehanteerde huurprijzen zijn kostendekkend. De AAW-claims zijn komen te vervallen door de effecten van de Pemba-operatie.

Artikelonderdeel Materiële en specifieke ontvangsten

Bedragen x f 1000	Ontvangsten					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Materiële en specifieke ontvangsten	51 582	32 194	38 918	38 953	38 843	39 201

De materiële en specifieke ontvangsten zijn geraamd op basis van de verwachte terugvorderingen van B.T.W., de afrekeningen inzake Foreign Military Sales (FMS) en de leveringen van materieel. De opbrengsten van aan derden verkochte topografische kaarten zijn gebaseerd op de vraag vanuit de overige beleidsterreinen, andere instanties binnen de Rijksoverheid (bijvoorbeeld het kadaster) en de civiele sector. In beginsel worden deze kaarten kostendekkend verkocht.

04.21 Niet-verrekenbare ontvangsten

De grondslag van het artikel

Ten gunste van dit artikel worden de ontvangsten geraamd en verantwoord die niet verrekenbaar zijn met het uitgavenniveau. Het betreft onder andere royalties, boetes en rente van voorschotten. De overige ontvangsten worden op basis van de realisatie van voorafgaande jaren geraamd.

De ontvangsten

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerpbegroting 1998 Mutaties 1e suppletore wet 1998	7 390	7 390	7 390	7 390	7 390	
Stand 1e suppletore wet 1998 Nieuwe mutaties	7 390	7 390	7 390	7 390	7 390	
Stand ontwerpbegroting 1999	7 390	7 390	7 390	7 390	7 390	7 390

In de ontwerpbegroting 1999 zijn geen nieuwe mutaties opgenomen.

05. BELEIDSTERREIN KONINKLIJKE LUCHTMACHT

Algemeen

De ontvangstenbegroting van de Koninklijke luchtmacht beslaat in 1999 f 98,2 miljoen. Van dit bedrag wordt met het artikel 05.20 f 90,5 miljoen als verrekenbaar met de defensie-uitgaven geraamd en met het artikel 05.21 wordt, gelet op de aard van de ontvangsten, f 7,7 miljoen geraamd ten gunste van de niet-verrekenbare ontvangsten.

Waar de ontvangsten voortkomen uit in rekening gebrachte tarieven, zijn deze tarieven kostendekkend. Bij de toelichting op de artikelen wordt in voorkomend geval ingegaan op de redenen voor het afwijken van een kostendekkend tarief.

05.20 Verrekenbare ontvangsten

De grondslag van het artikel

Ten gunste van dit artikel worden de ontvangsten geraamd die in het bijzonder betrekking hebben op personele ontvangsten, de materiële ontvangsten en de specifieke ontvangsten.

De geraamde ontvangsten zijn in het bijzonder te relateren aan de uitgaven van het artikel 05.20 Personeel en materieel.

De ontvangsten

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerpbegroting 1998 Mutaties 1e suppletore wet 1998	91 000	90 500	90 200	89 500	89 500	
Stand 1e suppletore wet 1998 Nieuwe mutaties	91 000	90 500	90 200	89 500	89 500	
Stand ontwerpbegroting 1999	91 000	90 500	90 200	89 500	89 500	89 500

In de ontwerpbegroting 1999 zijn geen nieuwe mutaties opgenomen.

Artikelonderdeel **Personele ontvangsten**

Bedragen x f 1000	Ontvangsten					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Personele ontvangsten	25 500	25 300	25 100	25 100	25 100	25 100

De personele ontvangsten bestaan uit inhoudingen en verrekeningen die betrekking hebben op salarissen, kleding en uitrusting, voeding, huisvesting, voorziening woonruimte, geneeskundig verzorging, onderwijs en opleidingen en diversen.

De salaris- en de studiekostenvorderingen zijn de werkelijk te restitueren bedragen. Bij het militair personeel betreffen de ontvangsten bovendien de verrekeningen inzake bezoldiging van personeel werkzaam bij de explosieven opruimingsdienst en communicatietorens en van tandheelkundige verrichtingen.

De inhouding wegens huisvesting/voeding vindt plaats conform het arbeidsvoorwaardenakkoord. De gehanteerde tarieven zijn vastgesteld in ministeriële publicaties en zijn kostendekkend.

De gehanteerde prijs bij kleding en uitrusting is de laatste bekende uitgaafprijs (kostendekkend). De Koninklijke luchtmacht is Single Service Manager voor de aanschaf van burgerdienstkleding.

De tarieven voor voeding zijn kostendekkend. Voor houdbare voeding wordt een vaste verrekenprijs gebruikt en voor verse voeding de werkelijke kosten plus een opslagpercentage.

De tarieven voor de voorziening van woonruimte zijn in beginsel kostendekkend. Het tarief mag echter per individu niet meer zijn dan 17% van zijn/haar bruto salaris.

De gehanteerde tarieven voor geneeskundige verzorging worden voornamelijk vastgesteld door het Centraal Orgaan Tarieven Gezondheidszorg (COTG).

Voor bijdragen in schade wordt de werkelijke schade in rekening gebracht.

Bij onderwijs en opleidingen worden de door derden gevolgde cursussen, die door de Koninklijke luchtmacht zijn verzorgd, door middel van een kostendekkend tarief in rekening gebracht.

De ontvangsten voor de inzet van personeel ten behoeve van de Rijksluchtvaartdienst worden verrekend met het ministerie van Verkeer en Waterstaat. De tarieven zijn gebaseerd op de binnen Defensie vastgestelde middensommen.

De AAW-claims zijn door de effecten van de Pemba-operatie komen te vervallen.

Artikelonderdeel Materiële en specifieke ontvangsten

Bedragen x f 1000	Ontvangsten					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Materiële en specifieke ontvangsten	65 500	65 200	65 100	64 400	64 400	64 400

De materiële en specifieke ontvangsten hebben betrekking op de verrekening van militaire steunverlening, diensten en werkzaamheden voor derden, medegebruik vliegbases, levering van (vliegtuig)brandstof aan derden, olie, smeermiddelen, materieel, gebouwen, werken en terreinen, verbruiksbelasting (B.T.W., invoerrechten en accijnzen), ingebruikgeving, medegebruik en overig materieel.

De ontvangsten voor groot materieel hebben in het bijzonder betrekking op aan derden beschikbaar gestelde F-16 gereedschappen en de ontvangsten in het Foreign Military Sales Holding Account in de Verenigde Staten van Amerika. Deze ontvangsten worden niet vastgesteld aan de hand van tarieven.

De ontvangsten voor aan derden geleverde diensten en verrichte werkzaamheden worden op dit artikelonderdeel geraamd en verantwoord. Tarieven zijn vastgesteld in ministeriële publicaties. Tevens worden de ontvangsten naar aanleiding van de afrekeningen van de door de Koninklijke luchtmacht voorgefinancierde Navo-projecten op dit artikelonderdeel geraamd en verantwoord. Bij deze verrekeningen worden geen tarieven gehanteerd.

Voor de ontvangsten van levering brandstof, elektra en water, alsmede van te verrekenen schades aan kazernes, worden de werkelijke kosten in rekening gebracht.

De extra kosten in de exploitatie voor het civiele medegebruik van vliegbases worden verrekend, zoals dat is vastgelegd in een overeenkomst tussen de Koninklijke luchtmacht en Twenthe Airport en tussen de Koninklijke luchtmacht en Eindhoven Airport. De materiële extra kosten worden jaarlijks geïndexeerd, terwijl de extra personele kosten worden berekend op basis van de door Defensie gehanteerde middensommen. De ontvangsten zijn niet direct te relateren aan één uitgavenartikel.

De aan derden geleverde brandstoffen, olie, smeermiddelen en dergelijke worden in rekening gebracht. De tarieven zijn kostendekkend en volgen de prijzen op de oliemarkt. De tarieven worden maandelijks aangepast.

05.21 Niet-verrekenbare ontvangsten

De grondslag van het artikel

Ten gunste van dit artikel worden de ontvangsten geraamd en verantwoord die niet verrekenbaar zijn met het uitgavenniveau. Het betreffen krijgstuuchtelijke geldboetes, boetes voor te late levering en nalatigheid en rente van voorschotten. Rente-ontvangsten ontstaan door rente uit het account van de Colorado National Bank te Denver, USA, waarop de betalingen inzake het F-16-project worden gestort en door rente-ontvangsten vanuit het «Nato Maintenance and Supply Agency» (NAMSA), voortkomende uit voorschotbetalingen die op rentedragende

rekeningen uitstaan ten behoeve van geleide wapens. Betaalde voorschotten staan in principe niet langer uit dan redelijkerwijs noodzakelijk is voor de feitelijke financiering.

De ontvangsten

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerpbegroting 1998 Mutaties 1e suppletore wet 1998	7 700	7 700	7 700	7 700	7 700	
Stand 1e suppletore wet 1998 Nieuwe mutaties	7 700	7 700	7 700	7 700	7 700	
Stand ontwerpbegroting 1998	7 700	7 700	7 700	7 700	7 700	7 700

In de ontwerpbegroting 1999 zijn geen nieuwe mutaties opgenomen.

06. BELEIDSTERREIN KONINKLIJKE MARECHAUSSEE

Algemeen

De ontvangstenbegroting van de Koninklijke marechaussee beslaat in 1999 f 9,1 miljoen. Van dit bedrag wordt met het artikel 06.20 afgerond f 8,5 miljoen als verrekenbaar met de defensie-uitgaven geraamd en met het artikel 06.21 wordt, gelet op de aard van de ontvangsten, f 0,6 miljoen geraamd ten gunste van de niet-verrekenbare ontvangsten.

Waar de ontvangsten voortkomen uit in rekening gebrachte tarieven, zijn deze tarieven kostendekkend.

06.20 Verrekenbare ontvangsten

De grondslag van het artikel

Ten gunste van dit artikel worden de ontvangsten geraamd die verrekenbaar zijn met het uitgavenniveau.

De ontvangsten hebben in het bijzonder betrekking op:

- verhaalde salaris- en ziektekosten bij ongevallen;
- inhoudingen wegens het verstrekken van kleding, voeding en huisvesting en dergelijke;
- verrekeningen met derden in verband met dienstverlening.

De geraamde ontvangsten zijn in het bijzonder te relateren aan de uitgaven van het artikel 06.20 Personeel en materieel.

De ontvangsten

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerpbegroting 1998	8 269	8 269	8 269	8 269	8 269	
Mutaties 1e suppletore wet 1998	- 840	- 840	- 840	- 840	- 840	
Stand 1e suppletore wet 1998	7 429	7 429	7 429	7 429	7 429	
Nieuwe mutaties - ontvangsten verstrekte voeding Den Haag	900	1 100	1 100	1 100	1 100	
Stand ontwerpbegroting 1999	8 329	8 529	8 529	8 529	8 529	8 529

Toelichting op de nieuwe mutaties

Sinds maart 1998 bestaat in de nieuwbouw Clingendael te Den Haag de mogelijkheid om van voedingsfaciliteiten gebruik te maken. Aangezien hierin een eigen MPV-organisatie voorziet, dienen zowel de uitgaven als de ontvangsten in de begroting te worden opgenomen.

Artikelonderdeel Personele ontvangsten

Bedragen x f 1000	Ontvangsten					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Personele ontvangsten	3 562	3 762	3 762	3 762	3 762	3 762

Op dit artikelonderdeel werden voorheen voornamelijk terugontvangsten uit de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet geraamd en verantwoord. Deze zijn door de effecten van de Pemba-operatie vervallen.

Artikelonderdeel Materiële en specifieke ontvangsten

Bedragen x f 1000	Ontvangsten					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Materiële en specifieke ontvangsten	4 767	4 767	4 767	4 767	4 767	4 767

Op het artikelonderdeel materiële en specifieke ontvangsten worden ontvangsten geraamd wegens diverse verstrekkingen alsmede genot van kleding, voeding, huisvesting en dergelijke. Voorts worden ontvangsten geraamd die voortvloeien uit verrekeningen met derden vanwege geleverde diensten zoals:

- grensoverschrijdende criminaliteit (ministerie van Binnenlandse Zaken);
- inzet van personeel ten behoeve van de vertegenwoordiging in het buitenland (ministerie van Buitenlandse Zaken);

- de begeleiding van waardetransporten van De Nederlandsche Bank NV.

De gehanteerde tarieven zijn kostendekkend.

06.21 Niet-verrekenbare ontvangsten

De grondslag van het artikel

Ten gunste van dit artikel worden de ontvangsten geraamd en verantwoord die niet verrekenbaar zijn met het uitgavenniveau. Het betreft onder andere ontvangsten in het kader van verstrekte reisdocumenten. Deze ontvangsten dienen te worden afgedragen aan het ministerie van Binnenlandse Zaken. Voorts worden nog bedragen ontvangen in verband met krijgstuuchtelijke geldboetes, boetes voor te late levering en nalatigheid, rente en dergelijke.

De ontvangsten

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000)

	1998	1999	2000	2001	2002	2002
Stand ontwerpbegroting 1998 Mutaties 1e suppletore wet 1998	600	600	600	600	600	
Stand 1e suppletore wet 1998 Nieuwe mutaties	600	600	600	600	600	
Stand ontwerpbegroting 1999	600	600	600	600	600	600

In de ontwerpbegroting 1999 zijn geen nieuwe mutaties opgenomen.

08. BELEIDSTERREIN MULTI-SERVICE PROJECTEN EN ACTIVITEITEN

Algemeen

De ontvangstenbegroting van het beleidsterrein Multi-service projecten en activiteiten beslaat in 1999 f 56,0 miljoen. Van dit bedrag heeft f 31,4 miljoen betrekking op ontvangsten naar aanleiding van vredesoperaties en f 24,6 miljoen betreft andere ontvangsten die samenhangen met de Homogene groep Internationale Samenwerking.

08.01 Ontvangsten luchtmobiele brigade

De grondslag van het artikel

Voorshands worden geen ontvangsten ten gunste van dit artikel voorzien.

08.02 Ontvangsten naar aanleiding van vredesoperaties

De grondslag van het artikel

De ontvangsten hebben betrekking op de verwachte vergoedingen van, in casu claims bij de Verenigde Naties (VN). Sedert 1997 maakt het artikel Vredesoperaties integraal deel uit van de Homogene groep Internationale Samenwerking.

De kosten van humanitaire vluchten ten behoeve van Ontwikkelingssamenwerking worden ook via dit artikel verrekend. In de raming is hiervoor f 3,1 miljoen per jaar opgenomen.

De ontvangsten

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerpbegroting 1998	31 400	23 700	3 600	3 100	3 100	
Mutaties 1e suppletore wet 1998						
Stand 1e suppletore wet 1998 Nieuwe mutaties						
Stand ontwerpbegroting 1999	31 400	23 700	3 600	3 100	3 100	3 100

In de ontwerpbegroting 1999 zijn geen nieuwe mutaties opgenomen.

08.03 Overige ontvangsten Internationale Samenwerking

De grondslag van het artikel

Ten gunste van dit artikel worden de overige ontvangsten, anders dan naar aanleiding van vredesoperaties, geraamd en verantwoord die samenhangen met de Homogene groep Internationale Samenwerking.

De ontvangsten

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerpbegroting 1998	30 600	7 700	7 600	7 600	7 600	
Mutaties 1e suppletore wet 1998	- 6 000					
Stand 1e suppletore wet 1998 Nieuwe mutaties		11 600	800	600	600	
Stand ontwerpbegroting 1999	24 600	19 300	8 400	8 200	8 200	8 000

De nieuwe mutaties hebben betrekking op een actualisering van de geraamde ontvangsten van de Nederlandse Antillen en Aruba aangaande de kustwacht door fasering van de investeringen van 1997 en 1998 naar 1999. Voorts wordt door hogere exploitatie-uitgaven de bijdrage van de Nederlandse Antillen en Aruba verhoogd in de jaren 2000 t/m 2003. Afstemming in dit kader heeft met het ministerie van Buitenlandse Zaken plaatsgevonden.

09. BELEIDSTERREIN DEFENSIE INTERSERVICE COMMANDO

Algemeen

De ontvangstenbegroting van het Defensie Interservice Commando (Dico) beslaat in 1999 f 55,78 miljoen. De ontvangsten kunnen als verrekenbaar met het uitgavenartikel 09.02 Personeel en materieel worden beschouwd.

Waar de ontvangsten voortkomen uit in rekening gebrachte tarieven, zijn deze tarieven kostendekkend.

09.02 Verrekenbare ontvangsten

De grondslag van het artikel

Ten gunste van dit artikel worden de ontvangsten geraamd die in het bijzonder betrekking hebben op:

- geneeskundige verzorging;
- verhuur van wagons aan de Nederlandse Spoorwegen;
- verhuur van faciliteiten door het Instituut Defensie Leergangen.

De ontvangsten

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1000)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stand ontwerpbegroting 1998 Mutaties 1e suppletore wet 1998	55 730	55 780	55 780	55 780	55 780	
Stand 1e suppletore wet 1998 Nieuwe mutaties	55 730	55 780	55 780	55 780	55 780	
Stand ontwerpbegroting 1999	55 730	55 780	55 780	55 780	55 780	55 780

Artikelonderdeel Personele ontvangsten

Bedragen x f 1000	Ontvangsten					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Personele ontvangsten	53 480	53 530	53 530	53 530	53 530	53 530

De ontvangsten hebben voor het merendeel betrekking op verrekening van verpleegkosten met de ziektekostenverzekeraars.

Artikelonderdeel Materiële en specifieke ontvangsten

Bedragen x f 1000	Ontvangsten					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Materiële en specifieke ontvangsten	2 250	2 250	2 250	2 250	2 250	2 250

Deze ontvangsten hebben betrekking op het beschikbaar stellen van faciliteiten door het Instituut Defensie Leergangen alsmede verrekening van verhuur van wagons aan de Nederlandse Spoorwegen door de Defensie Verkeers- en Vervoersorganisatie.

Wetsartikel 3 (agentschapsbegrotingen)

3.1 DEFENSIE TELEMATICA ORGANISATIE

Algemeen

De Defensie Telematica Organisatie (DTO) is het facilitaire Informatie en Communicatie Technologie (ICT) bedrijf van het ministerie van Defensie. DTO is per 1 september 1997 opgericht en opereert vanaf 1 januari 1998 als agentschap.

Producten en diensten

De producten en diensten van DTO zijn in zes productgroepen ondergebracht. Het betreft:

- *Advies.*
De productgroep advies bevat de levering van advies met betrekking tot specificatie, ontwikkeling, verwerving, invoering, beheer, exploitatie, mogelijkheden en toepassing van ICT-middelen, -systemen en -infrastructuren.
- *Beheer/exploitatie.*
De productgroep beheer/exploitatie bevat het uitvoeren van het technisch, functioneel en applicatiebeheer van de eigen telematica- en IT-infrastructuur en systemen. Tevens wordt, op basis van te maken afspraken, het technisch beheer en exploitatie van ICT-infrastructuren en -systemen van afnemers uitgevoerd.
- *Ontwikkeling.*
De productgroep ontwikkeling bevat de ontwikkeling, integratie en modificatie van ICT-infrastructuren, -systemen, -applicaties en gegevensbanken op nagenoeg alle soorten platforms.
- *Elektronisch transportnetwerk.*
De productgroep elektronisch transportnetwerk bevat de communicatiefaciliteiten voor spraak, data en video, evenals de toegang tot externe netwerken.
- *Generieke diensten.*
De productgroep generieke diensten bevat de diensten en applicaties voor algemeen gebruik die op of via de telematica-infrastructuur geleverd kunnen worden, zoals kantoorautomatisering, «electronic mail» en informatiegidsen.
- *Overige producten en diensten.*
Naast voornoemde producten en diensten levert DTO producten en diensten in de sfeer van opleiding, installatie en verhuur/verkoop van telematicamiddelen. Deze producten en diensten worden niet zelfstandig doch uitsluitend in relatie met de in de overige productgroepen opgenomen producten en diensten geleverd.

De hoofdvestiging van DTO bevindt zich in Den Haag. Overige vestigingen zijn er in Amsterdam, Soesterberg, Den Helder en Maasland. Daarnaast bevindt zich in Woensdrecht een uitwijkcentrum.

Het ministerie van Defensie is de markt van DTO. Binnen grenzen vast te stellen door de voorzitter van de Bestuursraad kan DTO, onder bepaalde voorwaarden, ook producten en diensten leveren aan afnemers binnen de Rijksoverheid («tweeden») en de Navo.

De missie van DTO luidt:

«De Defensie Telematica Organisatie draagt als agentschap van Defensie zorg voor een doeltreffende en doelmatige dienstverlening op het gebied van Informatie en Communicatie Technologie aan de krijgsmacht, zowel in vreedetijd, crisis- en oorlogsomstandigheden, als tijdens crisis-beheersingsoperaties».

Begroting van baten en lasten van het agentschap DTO

ALGEMEEN

De begroting DTO 1998 was voor een belangrijk deel opgesteld op basis van indicatieve gegevens. Inmiddels is binnen DTO een beter inzicht tot stand gekomen. Hierdoor zijn er in de eerste suppletore begroting 1998 reeds op verschillende onderdelen mutaties noodzakelijk geweest. De begroting 1999 sluit hierop aan.

De begroting van baten en lasten van het agentschap DTO

(bedragen in miljoenen gulden)

	1998 ¹	1998 ²	1998 ³	1999	2000	2001	2002	2003
BATEN								
opbrengst moederdepartement	279,0	309,3	365,2	395,6	335,1	322,0	319,5	316,0
opbrengst overige departementen	3,1	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3
opbrengt derden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
rentebaten	0,1	0,3	0,3	0,1	0,1	0,6	1,0	1,5
buitengewone baten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
exploitatiebijdrage	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal baten	282,2	314,9	370,8	401,0	340,5	327,9	325,8	322,8
LASTEN								
apparaatskosten								
– personele kosten	141,2	154,6	156,9	168,1	161,0	158,7	158,7	158,7
– materiële kosten	91,3	122,1	175,7	183,2	122,4	109,1	109,1	109,1
rentelasten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
afschrijvingskosten								
– materieel	40,5	28,6	28,6	46,6	48,1	48,7	46,2	42,7
– immaterieel	4,4	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8
dotaties voorzieningen	1,5	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
buitengewone lasten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal lasten	278,9	310,3	366,2	402,9	336,5	321,5	319,0	315,5
Saldo van baten en lasten	3,3	4,6	4,6	- 1,9	4,0	6,4	6,8	7,3

¹ ontwerpbegroting 1998

² eerste suppletore begroting 1998

³ vermoedelijk beloop 1998

In de begroting 1998 is het uitgangspunt gehanteerd dat de per 1 januari 1998 aan DTO over te dragen Nafin-activa (Netherlands Armed Forces Integrated Network), volledig productief zouden worden opgeleverd. Inmiddels is duidelijk dat Nafin ook in 1999 nog niet volledig productief zal zijn. Een belangrijke oorzaak hiervan is dat de migratie van DDN (Defensie Datacommunicatie Netwerk) naar Nafin minder snel verloopt dan werd verwacht. Daarnaast zal het glasvezelnetwerk naar verwachting pas vanaf het jaar 2000 volledig worden benut. De kosten van de overgedragen activa zullen in 1999 derhalve niet volledig door bijbehorende omzet kunnen worden gecompenseerd. Zie ook de toelichting verderop onder «saldo baten en lasten».

De producten en diensten die DTO levert worden verrekend op basis van tarieven. De tarieven worden jaarlijks op voordracht van de Directeur DTO vastgesteld door de Bestuursraad DTO. Deze tarieven zijn gebaseerd op de integrale kosten en concurrerende marktprijzen.

DTO is een omzet- en resultaatverantwoordelijke organisatie zonder winstoogmerk. Het agentschap DTO moet haar opbrengsten genereren uit de verkoop van producten en diensten, waarbij de totale (meerjarige) kosten uit de (meerjarige) opbrengsten moeten worden gedekt. Om eventuele tegenvallers zelf te kunnen opvangen wordt echter in de raming een kleine marge in het saldo van baten en lasten aangehouden.

Tussen DTO en de beleidsterreinen bestaat een zakelijke relatie. Door verrekening treedt regulering op van vraag en aanbod. Tevens bestaat voor de beleidsterreinen (in beperkte mate) de mogelijkheid diensten uit de vrije markt te betrekken. Deze (interne) marktwerking vormt een belangrijke prikkel voor de effectiviteit en efficiency bij DTO. Directe effecten van de vorming van DTO zijn toenemende schaalgrootte en synergievoordelen. De doelmatigheidswinst die hiermee wordt beoogd is voor 1998 taakstellend bepaald op f 5 miljoen, voor 1999 op f 15 miljoen en voor 2000 en volgende jaren op f 30 miljoen. Deze doelmatigheidswinst is in de cijfers verwerkt. Voorbeelden van maatregelen waarmee de beoogde doelmatigheidswinst zal worden bereikt zijn het terugbrengen van het aantal locaties en de lopende integratie-activiteiten binnen de productie-afdelingen.

Toelichting per post

BATEN

Opbrengsten moederdepartement

De post «opbrengsten moederdepartement» omvat de omzet die DTO bij het ministerie van Defensie verwacht te realiseren. De belangrijkste oorzaak voor de toename van de omzet 1999 ten opzichte van die in de begroting 1998 is het verwerken van de millenniumproblematiek. Voorts is de begroting 1999 vanuit de vraagzijde opgebouwd. De begroting 1998 daarentegen was voor een groot deel opgebouwd vanuit de aanbodzijde. Bovendien maakt de handelsomzet nu deel uit van de reguliere omzet.

In de periode 1999 t/m 2003 is er een dalende trend in de omzet zichtbaar. Deze dalende trend is een resultante van enerzijds een toename en anderzijds een daling in de omzet. De toename is het gevolg van de geleidelijke oplevering van Nafin en van stijging van de tarieven als gevolg van doorberekening van het DTO millenniumprobleem. Van het totaal geraamde bedrag voor het DTO millenniumprobleem (f 58,5 miljoen) is een bedrag van f 37 miljoen aan uitgaven over de jaren 1998–2000 als additionele post millennium in de begroting opgenomen. Het restant was reeds in de begroting verwerkt als zijnde reguliere aanschaffingen (al dan niet in verband met het millenniumprobleem). De bijbehorende kosten (personeelskosten en afschrijvingen) zijn in de jaren 1998 – 2003 verwerkt. De daling in de omzet wordt veroorzaakt door afnemende dienstverlening ten behoeve van de millenniumproblematiek na 2000 bij de klanten van DTO. Voorts zijn tariefdalings mogelijk als gevolg van synergie- en schaalvoordelen (doelmatigheidswinst).

Gemiddeld genomen is rekening gehouden met de in onderstaande tabel weergegeven tariefmutaties:

Ontwerpbegroting 1999: tariefontwikkeling DTO voor de periode 1999–2003

Tariefmutaties (gemiddeld) ten opzichte van tarieven 1998 (conform eerste suppletore begroting 1998)

1999	0%
2000	– 5%
2001	– 6%
2002	– 7%
2003	– 8%

Opbrengsten overige departemen

De post «opbrengst overige departementen» omvat de omzet die DTO verwacht te realiseren bij andere departementen dan het Ministerie van Defensie. Het, in opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, opgeleverde donorregistratiesysteem (Odisys) zorgt voor een toename van deze omzetpost ten opzichte van het niveau ontwerpbegroting 1998.

Rentebaten

Een positief liquiditeitssaldo op de rekening-courant met het ministerie van Financiën leidt tot rente-inkomsten. De te ontvangen rente betreft de voorschotrente van De Nederlandsche Bank NV.

LASTEN

Personeel

De categorie personeel omvat de totale personeelskosten van DTO-medewerkers (burgers en militairen) én de geraamde kosten van inhuur en tijdelijk personeel.

Personeelssterkte van het agentschap DTO

organisatie eenheid	personeelsomvang		1998 ²	1999	2000	2001	2002	2003
	1998	1998 ¹						
Militair personeel	176	176	160	160	180	180	180	180
Burgerpersoneel	893	995	1 011	1 070	1 130	1 130	1 130	1 130
Totaal DTO-personeel	1 069	1 171	1 171	1 230	1 310	1 310	1 310	1 310
Inhuur personeel	118	145	130	147	96	89	89	89
Totaal	1 187	1 316	1 301	1 377	1 406	1 399	1 399	1 399
Gemiddeld per vte (in gulden)	99 050	100 900	100 900	100 900	100 900	100 900	100 900	100 900

¹ op basis van de eerste suppletore begroting 1998

² op basis van het vermoedelijk beloop 1998

De personele lasten zijn toegenomen ten opzichte van de ontwerp-begroting 1998. Dit komt onder andere door het millenniumprobleem. Daarnaast is er sprake van een verschuiving van kapitaalsintensieve naar arbeidsintensieve diensten. Een andere oorzaak van de toename van de personele lasten is dat nu wordt uitgegaan van loonpeil 1998.

Materiële exploitatiekosten agentschap DTO

(bedragen x f 1 miljoen)	1999
• directe kosten	120,0
• huisvestingskosten	9,6
• kantoorkosten	5,0
• verkoopkosten	1,3
• algemene kosten	1,8
• kosten hard- en software	45,5
Totaal	183,2

Materiële kosten

Deze post omvat alle lopende (exploitatie)-lasten van DTO. De toename van de materiële lasten ten opzichte van de begroting 1998 hangt voor het grootste deel samen met het millenniumprobleem, zowel bij de klanten van DTO als bij DTO zelf. Deze lasten worden in de omzet volledig gecompenseerd.

Rentelasten

In 1998 en volgende jaren worden geen rentelasten voorzien. In geval van een negatief saldo op rekening courant bedragen de rentelasten de voorschotrente bezwaard met 2%.

Immateriële afschrijvingen

Deze post omvat vooral de in vijf jaar lineair af te schrijven kosten van aangeschafte en geactiveerde software.

Materiële afschrijvingen

De voornaamste afschrijvingskosten worden gevormd door afschrijvingen op gebouwen (in Maasland en Soesterberg), glasvezelkabels, installaties en computerapparatuur. Alle afschrijvingen vinden lineair plaats, waarbij de volgende afschrijvingstermijnen zijn gehanteerd:

- gebouwen en terreinen: 30 jaar;
- machines en installaties: 8 jaar;
- kantoorinventaris: 5 jaar;
- transportmiddelen: 4 jaar;
- PC's en printers: 3 jaar;
- overige computerapparatuur: 3-5 jaar;
- Nafin glasvezelkabels: 30 jaar;
- Nafin apparatuur: 10 jaar;
- op grond wordt niet afgeschreven.

Ondanks lagere afschrijvingskosten als gevolg van synergie-effecten (doelmatigheidswinst in de vorm van afstoting hard- en software en overige productiemiddelen), is er per saldo sprake van hogere afschrijvingskosten. Dit komt door investeringen die in het kader van het millenniumprobleem noodzakelijk zijn. Voorts zijn vanaf 1999 de volledige afschrijvingskosten van Nafin in de begroting verwerkt aangezien in 1999 naar verwachting substantiële omzet met Nafin zal kunnen worden gegenereerd.

Dotaties aan voorzieningen

Voor de jaren 1999 t/m 2003 zijn jaarlijkse dotaties voor garantie- en assuratiekosten opgenomen. Er wordt vanuit gegaan dat de werkelijke uitgaven meerjarig gezien gelijk zullen zijn aan de opgenomen dotaties.

Saldo baten en lasten

Het voorcalculatorische saldo van baten en lasten in 1999 is negatief. Dit negatieve saldo wordt veroorzaakt doordat met name de afschrijvingskosten van Nafin in 1999 nog niet volledig met omzet van Nafin kunnen worden gecompenseerd. Dit is het gevolg van het feit dat Nafin pas vanaf 2000 volledig productief inzetbaar is. Voor 2000 en volgende jaren is dan ook een geleidelijke verbetering van het saldo van baten en lasten voorzien tot ongeveer f 7 miljoen in 2003.

Kengetallen

DTO zal onderhevig zijn aan concurrentie. Gegeven de marktpositionering, vormt de ontwikkeling van de tarieven van de producten en diensten van de DTO één van de primaire kengetallen. De beoogde doelmatigheidswinst als gevolg van de vorming van de DTO zal zich volledig manifesteren in tariefdalingen. Deze tariefdalingen zijn reeds weergegeven in een eerdere tabel. In de tariefdalingen is reeds rekening gehouden met tariefstijgingen in verband met het doorberekenen van het DTO millenniumprobleem aan de beleidsterreinen. Overige externe factoren, die van invloed zijn op de tarieven, zoals loonstijgingen en andere mogelijke mutaties in de kosten, worden constant verondersteld.

De volgende kengetallen geven informatie over de verwachte ontwikkelingen op korte en middellange termijn.

	1998 ¹	1998 ²	1999	2000	2001	2002	2003
Rentabiliteit van het agentschapsvermogen	1,3%	1,4%	-0,6%	1,2%	1,8%	1,9%	2,0%
Productiviteit per werknemer (x f 1 000)	239	287	290	256	248	249	249
Resultaatmarge	1,4%	1,2%	-0,5%	1,1%	1,8%	1,8%	1,8%
Omzet per klantgroep:							
- KL	22,8%	22,8%	24,4%	23,2%	22,8%	22,7%	22,6%
- Klu	36,6%	36,6%	34,3%	35,8%	36,2%	36,3%	36,4%
- KMAR	19,7%	19,7%	20,3%	20,2%	20,2%	20,1%	20,1%
- Dico	2,6%	2,6%	2,3%	2,4%	2,4%	2,4%	2,5%
- CO	2,1%	2,1%	2,1%	2,1%	2,2%	2,2%	2,2%
- Overig	14,5%	14,5%	15,3%	14,7%	14,4%	14,4%	14,4%
	1,7%	1,7%	1,3%	1,5%	1,6%	1,6%	1,6%

¹ op basis van de eerste suppletore begroting 1998

² op basis van het vermoedelijk beloop 1998

Toelichting bij de kengetallen

Rentabiliteit van het agentschapsvermogen

De rentabiliteit van het agentschapsvermogen is het saldo van baten en lasten ten opzichte van het agentschapsvermogen aan het begin van het verslagjaar. De negatieve rentabiliteit in 1999 wordt veroorzaakt door aanloopverliezen in verband met Nafin.

Productiviteit per werknemer

De productiviteit per werknemer is de omzet (exclusief tariefdalings) per medewerker (inclusief ingehuurd personeel). De toename ten opzichte van de eerste suppletore begroting 1998 is het gevolg van de toename van de totale omzet door additionele Nafin- en millenniumomzet, zonder dat dit leidt tot een evenredige stijging van het aantal werknemers.

Resultaatmarge

De resultaatmarge is het saldo van baten en lasten ten opzichte van de omzet, exclusief rentebaten, rentelasten en buitengewone baten en lasten. De negatieve marge in 1999 wordt veroorzaakt door aanloopverliezen in verband met Nafin.

Omzet per klantgroep

De omzet per klantgroep is de totale omzet voor een klantgroep ten opzichte van de totale netto omzet. Vooral nog is ervan uitgegaan dat de relatieve omzet per klantgroep in de jaren 1999 t/m 2003 gelijk zal zijn aan de verwachte omzet per klantgroep in 1998.

	1998 ¹	1998 ²	1998 ³	1999	2000	2001	2002	2003
Liquide middelen per 1 januari	32,2	30,7	30,7	0,0	0,0	1,7	22,4	45,9
1a saldo baten en lasten	3,3	4,6	4,6	-1,9	4,0	6,4	6,8	7,3
1b gecorrigeerd voor afschrijving/mutaties voorzieningen	37,9	23,0	16,0	46,4	51,9	52,5	50,0	46,5
1c gecorrigeerd voor mutaties werkkapitaal	-21,0	-20,0	-20,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1. Kasstroom uit operationele activiteiten	20,2	7,6	0,6	44,5	55,9	58,9	56,8	53,8
2a uitgaven onroerende zaken	-1,0	-0,7	-0,7	-0,7	-10,7	-5,7	-0,7	-0,7
2b uitgaven overige kapitaalgoederen	-42,7	-32,6	-40,6	-38,8	-38,5	-32,5	-32,6	-32,6
2c gecorrigeerd voor desinvesteringen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-43,7	-33,3	-41,3	-39,5	-49,2	-38,2	-33,3	-33,3
3a leningen moederdepartement	0,0	0,0	10,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3b investeringsbijdrage van het departement	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3c aflossingen	0,0	0,0	0,0	-5,0	-5,0	0,0	0,0	0,0
3. Netto kasstroom uit financieringsactiviteiten	0,0	0,0	10,0	-5,0	-5,0	0,0	0,0	0,0
Liquide middelen per 31 december (1 januari + 1 + 2 + 3)	8,7	5,0	0,0	0,0	1,7	22,4	45,9	65,8

¹ ontwerpbegroting 1998

² eerste suppletore begroting 1998

³ vermoedelijk beloop 1998

Toelichting bij het kasstroomoverzicht DTO

Afschrijvingen/mutaties voorzieningen

Voor een toelichting op de afschrijvingenreeks, zie de betreffende toelichting onder «Lasten», hiervoor.

In 1998 én 1999 zullen kosten verband houdende met de herstructurering binnen DTO ten laste van de hiervoor bestemde voorziening worden gebracht. Het totaal hiervoor bestemde bedrag is niet gewijzigd. Wel is er sprake van een bijstelling van de verdeling over de jaren ten opzichte van de indicatief bepaalde mutatie van de herstructureringsvoorziening in de ontwerpbegroting 1998.

Uitgaven kapitaalgoederen

Dit betreft de totale investeringsuitgaven van DTO, hetgeen voornamelijk vervangingsinvesteringen betreft. Aangezien het Nafin-project onder (budgettaire) verantwoordelijkheid van de Koninklijke luchtmacht wordt uitgevoerd, zijn de Nafin-investeringen niet in het kapitaaluitgavenoverzicht van DTO opgenomen.

De lagere uitgaven kapitaalgoederen ten opzichte van het niveau ontwerpbegroting 1998 zijn het gevolg van concretisering van de eerder ingeschatte investeringen (niet zijnde gebouwen en terreinen) bij opstelling van de suppletore begroting. Dit leidde tot een neerwaartse bijstelling van de geplande investeringen in samenhang met een relatieve stijging van de materiële exploitatie-aanschaffingen.

Leningen moederdepartement

In 1998 en 1999 zijn extra investeringen door DTO voorzien in het kader van de millennium-problematiek. Deze investeringen zouden een negatieve stand liquide middelen aan het eind van de jaren 1998 en 1999 tot gevolg hebben gehad. Door het verstrekken van een lening door het moederdepartement in 1998 voor een bedrag van f 10 miljoen, terug te betalen in twee gelijke delen elk groot f 5 miljoen in 1999 en 2000, zal de stand liquide middelen eind 1998 en 1999 vermoedelijk nihil zijn.

3.2 DIENST GEBOUWEN WERKEN EN TERREINEN

I. ALGEMENE TOELICHTING

Missie en doelstelling

Algemeen. Het onroerend goed dat bij Defensie in beheer is heeft een herbouwwaarde van f 33 miljard. Het jaarlijks door Defensie aan nieuwbouw en onderhoud te besteden budget bedraagt f 700 miljoen.

Missie. Het agentschap DGW&T wil als vastgoedbeheerder voor Defensie de deskundige intermediair zijn die de ruimtelijke belangen van de klanten zeker stelt en hun onroerend goed effectief en op maatschappelijk verantwoorde wijze inricht en beheert. De DGW&T wil de klanten altijd en overal bijstaan in hun zorg voor de beschikbaarheid en bruikbaarheid van het vastgoed. De DGW&T doet dit op een wijze die voor de Defensie-organisatie als geheel zo efficiënt mogelijk is en aan de klanten een zo hoog mogelijke kwaliteit biedt.

Doelstelling. De DGW&T wil een betrouwbaar en zakelijk handelend overheidsbedrijf zijn. Daartoe streeft de DGW&T onder andere naar een verantwoorde kostenminimalisatie en naar het snel kunnen reageren op behoeften van de klant. De DGW&T wil de vastgoedbelangen en -verplichtingen van de klant onder alle omstandigheden behartigen en levert daarvoor een compleet en samenhangend dienstenpakket. De DGW&T wil gericht zijn op de primaire doelen van de klantenorganisaties in al haar geledingen. Zij wil zich daarbij profileren als «partner in business».

Positionering

Algemeen. Het vastgoed wordt bij Defensie beschouwd als een essentieel productiemiddel. Defensie heeft behoefte aan vastgoedbeheer en een vastgoedbeheerder die de primaire doelstellingen van de klanten volledig ondersteunt. Er is behoefte aan een eigen Defensie infra-organisatie voor taken in vredes- en crisistijd. De DGW&T streeft ernaar zijn marktaandeel te behouden op basis van een duurzaam concurrentievoordeel.

Markt. De primaire markt van de DGW&T is de Defensiemarkt. De bedrijfsvoering van de DGW&T zal gericht zijn op behoud van het aandeel op die markt, door diensten te leveren met een zo gunstig mogelijke prijs/kwaliteit-verhouding. Om de capaciteit van de DGW&T zo efficiënt mogelijk in te kunnen zetten, wordt naar 100% marktaandeel op de defensiemarkt gestreefd. Om de capaciteit binnen DGW&T ook op lange termijn zo volledig mogelijk te benutten zal in beperkte mate worden gewerkt op de markt van de rijksoverheid.

Taken DGW&T

De DGW&T heeft drie hoofdtaken:

- a. Het garanderen dat de krijgsmachtdelen ook onder niet-vredesomstandigheden kunnen beschikken over het onroerend goed dat nodig is voor de uitoefening van operationele en logistieke taken. Onder deze taakuitoefening valt ook de ondersteuning van operaties van delen van de krijgsmacht in bondgenootschappelijk- en VN-verband.

- b. Binnen Defensie vervult DGW&T de rol van ingenieursbureau en vastgoedbeheerder. Als ingenieursbureau is de DGW&T actief op het gebied van nieuwbouw en daarmee samenhangend onderzoek en advies (ingenieursdiensten). Als vastgoedbeheerder biedt de DGW&T diensten aan op het gebied van algemeen-, juridisch- en technisch beheer (inclusief service).
- c. De DGW&T is als uitvoerende dienst belast met departementale beleidsvoorbereidende, belangenbehartigende en adviserende taken op het gebied van bouwbeleid, ruimtelijke ordening, milieu en vastgoedbeheer.

Organisatie

Externe aansturing. De DGW&T heeft sinds 1 januari 1996 de status van agentschap en behoort sedert 1 april 1996 tot het «Defensie Interservice Commando» (Dico). Tevens is een Bestuursraad DGW&T (onder voorzitterschap van Commandant Dico) ingesteld, bestaande uit vertegenwoordigers van de Bevelhebbers van de Krijgsmachtdelen.

Statuut DGW&T. In het Statuut DGW&T is onder andere vastgelegd hoe de DGW&T wordt aangestuurd en hoe de DGW&T aan de voorzitter van de Bestuursraad DGW&T verantwoording aflegt. De Bestuursraad houdt toezicht op de realisatie van de beleidsplannen en keurt de begroting en de jaarstukken van DGW&T goed. Een deel van de financiële informatie die nodig is voor de aansturing van de DGW&T wordt – in overeenstemming met het statuut – aangeboden in de vorm van kengetallen. De kengetallen worden elders in deze begroting meerjarig gepresenteerd.

Interne besturing. De organisatie van de DGW&T bestaat uit twee managementniveaus (Centrale Directie en Regionale Directies). De 7 Regionale Directies, waarvan één in Duitsland, functioneren als relatief zelfstandige business units. De Centrale Directie heeft een overkoepelende sturende taak. Binnen de Centrale Directie bestaat een bijzondere businessunit, die met name is belast met de departementale beleidsvoorbereiding, belangenbehartiging en specialistische advisering.

Doelmatigheid

Algemeen. De DGW&T is als agentschap getransformeerd van een input-gefinancierde organisatie naar een omzet-verantwoordelijke organisatie. Het agentschap DGW&T moet zijn opbrengsten halen uit de verkoop van diensten. De totale kosten moeten uit de opbrengsten worden gedekt.

Resultaatverantwoordelijkheid. De regionale directies zijn resultaatverantwoordelijk. Dit wordt onder andere zichtbaar in een vergaande delegatie van taken en bevoegdheden naar de regionale directies, waarbij de bemoeienis van de Centrale Directie met de uitvoering is teruggedrongen. Het beleid en het te verwachten resultaat van de business units worden vastgelegd in afzonderlijke businessplannen. Deze plannen vormen de basis van de convenanten die jaarlijks worden afgesloten tussen de directeur van het agentschap en de regionale directeuren. Door middel van periodieke rapportages leggen de regionale directies verantwoording af.

Marktwerking. Tussen de DGW&T en de krijgsmachtdelen bestaat een zakelijke relatie. Hierdoor treedt regulering op van vraag en aanbod.

Tevens bestaat voor de krijgsmachtdelen de mogelijkheid een deel van de diensten uit de vrije markt te betrekken. Door deze marktwerking wordt de efficiency vergroot.

Kengetallen

Naast indicatoren, zoals omzet en resultaat, vindt sturing plaats op basis van de kengetallen productiviteit, flexibiliteit en de verhouding direct/indirect personeel.

a. Productiviteit:	geeft de gefactureerde omzet per directe medewerker weer.
b. Flexibiliteit:	is de verhouding tussen het aantal inhuurkrachten, tijdelijke contractanten en uitbestedings-equivalenten en de totale bestede directe capaciteit. Het uitbestedingsequivalent is de in mensjaren uitgedrukte hoeveelheid werk welke de DGW&T om kwantitatieve redenen heeft uitbesteed c.q. zal gaan uitbesteden.
c. Verhouding indirect/totaal:	is een kengetal dat de verhouding aangeeft tussen het aantal indirecte mensjaren en het totaal aantal mensjaren.

In de toelichting bij de baten en lasten worden deze kengetallen meerjarig gepresenteerd.

II. GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAAT-BEPALING

Grondslagen voor de waardering

Immateriële vaste activa

De DGW&T beschikt niet over immateriële vaste activa.

Materiële vaste activa

Grondslag voor de materiële vaste activa is de historische uitgaafprijs (activeringsgrens is f 1 000,-).

Vorraden

Het karakter van de dienstverlening van de DGW&T is zodanig dat geen voorraden worden aangehouden, anders dan onderhanden werk. Het onderhanden werk wordt gewaardeerd op basis van uren maal kostprijs, vermeerderd met uitbestedingskosten en verminderd met de vooruitontvangen termijnen. Het gaat hierbij om directe uren. De kostprijzen per uur zijn gebaseerd op directe salariskosten, uitgaande van de normale bezetting op jaarbasis.

Vorderingen

De waardering van vorderingen vindt plaats op basis van nominale waarde, waar nodig gecorrigeerd vanwege (vermoedelijke) oninbaarheid.

Overige activa en passiva

De waardering van de overige activa en passiva vindt plaats op basis van nominale waarde.

Voorzieningen

Het agentschap DGW&T kent de volgende voorzieningen:

- Voorziening groot onderhoud
- Voorziening kosten productiemiddelen
- Voorziening millenniumproblematiek
- Voorziening garantieverplichtingen
- Voorziening assurantie eigen risico
- Voorziening voor contractrisico's
- Voorziening wachtgelduitkeringen

De drie eerstgenoemde voorzieningen worden gevormd ter egalisering van kosten voor het planmatig onderhoud aan gebouwen in economisch eigendom, de aanschaf-, ontwikkel- en ingebruikstellingskosten van de productiemiddelen van de DGW&T zoals de informatie- en automatiseringssystemen (voor zover het geen hardware betreft) en de te maken kosten inzake het gereed maken van informatiesystemen voor de eeuwwisseling. De jaarlijkse dotaties zijn gebaseerd op een onderhouds- en een automatiseringsplan.

De voorziening garantieverplichtingen heeft betrekking op de eventuele claims die als gevolg van de dienstverlening kunnen optreden.

De voorziening assurantie eigen risico betreft een voorziening ter dekking van aansprakelijkheidsrisico's met inbegrip van beroepsaansprakelijkheid.

De voorziening voor contractrisico's dient ter dekking van risico's samenhangend met het afsluiten van contracten voor bouwen onderhoudsprojecten ten behoeve van de krijgsmachtleden.

De voorziening voor wachtgelduitkeringen dient ter dekking van de verplichtingen voortvloeiend uit wachtgeldaanspraken van voormalige medewerkers.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Algemeen

De DGW&T hanteert voor haar resultaatbepaling de methode van variabele kostencalculatie (direct costing). Hierbij wordt het volgende model gehanteerd:

Opbrengsten

Af: directe kosten

Bruto marge

Af: indirecte kosten

Resultaat uit normale bedrijfsuitoefening

Saldo buitengewone baten en lasten

Resultaat

Opbrengsten

De ingenieursdiensten worden gefactureerd op het moment dat een met de krijgsmachtdelen overeengekomen fase in de werkzaamheden is afgerond. Als dit is afgesproken kunnen ook termijnbedragen gefactureerd worden, zonder dat sprake is van afronding van fasen. De diensten in het vastgoedbeheer worden gefactureerd op basis van aan het begin van het jaar vooraf overeengekomen vaste maandtermijnen. Grondslag voor de opbrengst van de producten klein onderhoud, groot onderhoud en commandantenvoorzieningen vormt de door de aannemers ingediende facturen in het betreffende dienstjaar. Het honorarium voor DGW&T is hiervan een bepaald overeengekomen percentage of promillage. Het product storingsdienst wordt verrekend op basis van het vooraf overeengekomen aantal uren vermenigvuldigd met een vast tarief. De diensten samenhangend met beleidsvoorbereiding, specialistisch onderzoek en advies worden uitgevoerd op basis van een regiecontract met een maximale richtprijs.

Directe kosten

De directe kosten bestaan uitsluitend uit met de gefactureerde omzet samenhangende productieve uren, vermenigvuldigd met het kostprijs-tarief en vermeerderd met de kosten samenhangend met de uitbesteding van werkzaamheden. Deze vormen tezamen de variabele kosten. Het kostprijstarief is gebaseerd op de directe salariskosten en een normale bezetting op jaarbasis.

Indirecte kosten

Alle overige kosten worden gerekend tot de indirecte constante kosten van de periode.

Buitengewone baten en lasten

Als buitengewone lasten worden aangemerkt de kosten van personeel, welke bij reorganisaties in het verleden als «herplaatsers» in de zin van het «Sociaal Beleidskader Defensie» (kortweg het SBK genoemd) zijn aangemerkt.

Afschrijvingsmethode en -termijnen

De DGW&T past in haar administratie de lineaire afschrijvingsmethode toe.

De afschrijvingstermijnen zijn:

<i>Immateriële vaste activa</i>	–	n.v.t.
<i>Materiële vaste activa</i>		
– Gebouwen	–	50 jaar
– (Houten) opslagloodsen	–	25 jaar
– Verhardingen	–	25 jaar
– Inventaris	–	10 jaar
– Computerapparatuur	–	5 jaar
– Transportmiddelen	–	4 á 6 jaar
– Overige activa	–	5 jaar

De begroting van baten en lasten van het agentschap DGW&T

Bedragen x f 1 miljoen	1997 ¹	1998 ²	1998 ³	1999	2000	2001	2002	2003
BATEN								
opbrengst moederdepartement	143,2	148,7	150,5	146,8	139,5	134,5	134	134
opbrengst overige departementen	0,3	0,5	6,5	0,6	0,8	1,0	1,2	1,2
opbrengst derden	0,8	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
rentebaten	0,1	0	0					
incidentele baten	5,5	0	0					
mutatie onderhanden werk	9,6	0	0					
Totaal baten	159,5	150,2	158,0	148,4	141,3	136,5	136,2	136,2
LASTEN								
apparaatskosten								
* personele kosten	126,7	114,8	124,0	116,0	110,1	105,0	104,6	104,6
* materiële kosten	19,2	21,7	25,0	22,5	22,5	22,5	22,5	22,5
rentelasten	0,1	0	0					
afschrijvingskosten		0						
* materieel	6,7	6,8	6,7	6,7	6,7	6,7	6,7	6,7
* immaterieel		0						
dotaties voorzieningen	5,3	1,6	1,9	1,9	1,6	1,6	1,6	1,6
Incidentele lasten	2,8							
Buitengewone lasten	0,2	1,4	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Totaal lasten	161,0	146,3	157,9	147,2	141,0	135,9	135,5	135,5
Saldo van baten en lasten	- 1,5	3,9	0,1	1,2	0,3	0,6	0,7	0,7

¹ stand financiële verantwoording 1997

² ontwerpbegroting 1998

³ op basis 1e suppletore begroting 1998. De mutaties ten opzichte van de ontwerpbegroting 1998 zijn toegelicht in de eerste suppletore begroting 1998.

III. TOELICHTING OP DE «BEGROTING VAN BATEN EN LASTEN VAN HET AGENTSCHAP DGW&T»

ALGEMEEN

De meerjarige resultaatsverwachting in deze ontwerpbegroting valt lager uit dan de verwachting die is opgenomen in de ontwerpbegroting 1998. De oorzaak hiervan is hoofdzakelijk gelegen in het feit dat de stijging van de loonkosten (2 x 2,5%) niet tot uitdrukking is gekomen in een stijging van de tarieven vanaf 1998.

BATEN

De opbrengsten van het moederdepartement vloeien voort uit de dienstverlening aan de krijgsmachtdelen (KM, KL, KLu en KMar) en een aantal overige opdrachtgevers, zoals het moederdepartement en de daaronder ressorterende diensten. De meerjarige raming van de opbrengsten vertoont (inclusief de mutatie van het onderhanden werk) een dalende lijn omdat zij direct gekoppeld is aan de neerwaartse beweging van de infrastructuurbudgetten van de krijgsmacht. Deze dalende trend komt, evenals het niveau waarop de omzet zich gaat stabiliseren, nagenoeg overeen met de ontwerpbegroting 1998.

De verdeling van de baten naar krijgsmachtdeel/belangrijkste klanten en productcategorieën is als volgt:

(in procenten)	Ingenieurs- diensten	Vastgoed- diensten	Overige dienstver- lening	Totaal
Koninklijke Marine	4	8	0	12
Koninklijke Landmacht	16	32	0	48
Koninklijke Luchtmacht	10	20	0	30
Koninklijke Marechaussee	1	1	0	2
Overige klanten	1	2	5	8
Totaal	32	63	5	100

De opbrengsten van overige departementen

De opbrengsten van overige departementen (tweeden) worden verkregen door op beperkte schaal diensten te verlenen aan de Rijksgebouwendienst en de centrale opvang asielzoekers (COA).

Opbrengsten van derden

De verkoop van bestekken ten behoeve van aanbestedingen levert *omzet van derden* op (aannemers). Deze omzet wordt tot de baten uit normale bedrijfsuitoefening gerekend.

Rentebaten

Gezien het relatief geringe verwachte liquiditeitssaldo wordt de post rentebaten voor de toekomstige jaren vooralsnog op nihil gesteld, evenals in de vorige begroting het geval was.

Incidentele baten

Hierbij gaat het om baten die samenhangen met prestaties uit voorgaande boekjaren, doch wel voortvloeien uit de normale bedrijfsuitoefening. Voor toekomstige jaren wordt vooralsnog geen raming opgenomen.

Mutatie onderhanden werk

De mutatie in het onderhanden werk wordt voor de toekomstige jaren vooralsnog op nul geraamd.

LASTEN

De categorie *personeelskosten* omvat de salariskosten van burger- en militair personeel, de geraamde kosten van inhuur en uitbesteding en de overige aan personeel gerelateerde lasten zoals bijvoorbeeld dienstreizen en opleidingen.

De lichte stijging van het vaste burgerpersoneel in 1999 is een gevolg van de opheffing van enkele (regionale) bezettingsknelpunten. Daarna blijft de ontwikkeling van het totale personeelsbestand in lijn met de dalende marktontwikkeling. Om de flexibiliteit van het personeelsbestand zoveel mogelijk op het streefniveau van 15% te houden, bestaat het voornemen om in de 2e helft van de planperiode het natuurlijk verloop in het vaste burgerpersoneel op te vullen met flexibel personeel.

	bezetting 31-12-1997 ¹	1998 ²	1999	2000	2001	2002	2003
Militair personeel	70	70	70	70	70	70	70
Burgerpersoneel	1 014	1 032	1 042	1 020	1 000	980	960
Overige categorieën							
– Tijdelijke contracten ³	269	198	165	122	85	101	121
– Herplaatsers/personeel BDOS	20	9	5	2	0	0	0
Totaal	1 373	1 309	1 282	1 214	1 155	1 151	1 151
Gemiddeld per vte (x f 1000)							
– Ambtenaren		78	80	81	83	85	87
* Inhuurkrachten		130	130	130	130	130	130

¹ Opgave financiële verantwoording 1997

² Op basis van 1e suppletore begroting 1998

³ Inhuur, tijdelijke ambtenaren, uitzendkrachten.

De materiële kosten bestaan uit de exploitatie van ge-/verbruiksgoederen, de kosten van de ontwikkeling van informatiseringssystemen en de kosten van huisvesting, waaronder huren. De geringe structurele stijging ten opzichte van de vorige begroting is het gevolg van een verdere opbouw van met name de vastgoedinformatie en de ondersteuning die voor de instandhouding van meerdere informatiesystemen benodigd is.

De afschrijvingen

De afschrijvingslasten in totaal zijn ten opzichte van de vorige begroting niet substantieel gewijzigd.

(bedragen x f 1 miljoen)	1998	1999
Afschrijvingen materieel:		
– Gebouwen	0,9	1,2
– Inventaris/installaties	0,6	0,6
– Hardware	4,0	3,7
– Overige	1,2	1,2
Afschrijvingen immaterieel	0	0
Totaal afschrijvingen	6,7	6,7

Dotaties voorzieningen

Ten opzichte van de begroting 1998 is de volgende wijziging opgetreden. Besloten is vanaf 1997 een voorziening millennium te vormen voor de lasten van detectie en oplossing van millenniumproblemen in de geautomatiseerde systemen van de DGW&T. In 1997 en 1998 heeft jaarlijks een dotatie van f 0,3 miljoen plaatsgevonden. In 1999 zal er eveneens f 0,3 miljoen aan die voorziening worden gedoteerd. Voor het overige hebben de dotaties betrekking op de volgende voorzieningen: groot onderhoud (f 0,5 miljoen), wachtgelduitkeringen (f 0,5 miljoen), garantieverplichtingen (f 0,25 miljoen), contractrisico's (f 0,25 miljoen) en opstalrisico's (f 0,1 miljoen).

Incidentele lasten

Hierbij gaat het om lasten die samenhangen met prestaties uit voorgaande boekjaren, doch wel voortvloeien uit de normale bedrijfsuitoefening. Voor toekomstige jaren wordt vooralsnog geen raming opgenomen.

De buitengewone lasten

De buitengewone lasten welke zijn voorzien, zijn lager dan in de vorige begroting. Deze daling wordt onder meer verklaard door een snellere afbouw van het bestand herplaatsers door een actief beleid. Daarnaast speelt een rol dat bij de opstelling van de vorige begroting nog werd verondersteld dat de wachtgeldkosten als gevolg van de reorganisatie vóór de totstandkoming van het agentschap vanaf 1998 door DGW&T zouden moeten worden gedragen. Dat is evenwel niet het geval; deze «oude» lasten worden gedragen door het moederdepartement.

Omtrent de bestemming van *het resultaat* in enig jaar zal besluitvorming in de Bestuursraad DGW&T plaatsvinden. In deze begroting wordt uitgegaan van toevoeging hiervan aan de algemene reserve.

Begroting van kapitaaluitgaven en ontvangsten van het agentschap DGW&T (bedragen x f 1 000,-)

	1998 (I)	1998 (II)	1999	2000	2001	2002	2003
Liquide middelen 1 januari	6,3	1,5	0,2	1,8	3,3	5,1	7,0
1a. Saldo van baten en lasten	3,9	0,1	1,2	0,3	0,6	0,7	0,7
1b. Gecorrigeerd voor afschrijvingen /mutaties voorzieningen	7,3	9,4	6,6	7,2	7,2	7,2	7,2
1c. Gecorrigeerd voor mutaties in het werkkapitaal	10,0	5,0					
1. Kasstroom uit operationele activiteiten	21,2	14,5	7,8	7,5	7,8	7,9	7,9
2a. Investeringsuitgaven onroerende zaken	- 2,3	- 4,5	- 0,5	- 0,5	- 0,5	- 0,5	- 0,5
2b. Investeringsuitgaven overige kapitaalgoederen	- 5,4	- 5,2	- 6,4	- 6,0	- 6,0	- 6,0	- 6,0
2c. Gecorrigeerd voor desinvesteringen	0,5	1,7	0,7	0,5	0,5	0,5	0,5
2. Kasstroom uit investeringsactiviteiten	- 7,2	- 8	- 6,2	- 6	- 6	- 6	- 6
3a. Opname leningen van moederdepartement							
3b. Investeringsbijdrage departement							
3c. Verrekening voorschot departement	- 20,0	- 7,8					
3. Netto kasstroom uit financieringsactiviteiten	- 20,0	- 7,8	0	0	0	0	0
Liquide middelen 31 december	0,3	0,2	1,8	3,3	5,1	7	8,9

(I) op basis van de begroting 1998

(II) op basis van de eerste suppletore begroting 1998. De mutaties ten opzichte van de begroting 1998 zijn toegelicht in de eerste suppletore begroting 1998

IV TOELICHTING OP DE «BEGROTING VAN KAPITAALUITGAVEN EN ONTVANGSTEN VAN HET AGENTSCHAP DGW&T»

In het overzicht van kapitaaluitgaven staat de meerjarige verwachting omtrent de omvang en besteding van de beschikbare investeringsruimte en de liquiditeitsverwachting in het algemeen centraal.

Kasstroom uit operationele activiteiten

De afschrijvingen worden meerjarig geraamd op f 6,7 miljoen per jaar. De mutatie in de voorzieningen wordt na 1999 begroot op + f 0,5 miljoen (dotatie f 1,6 miljoen, onttrekking f 1,1 miljoen). In 1999 komt daar een dotatie aan de voorziening millennium bij van f 0,3 miljoen. Ten laste van deze voorziening zal f 0,9 miljoen worden gebracht ter dekking van de kosten van het millenniumprobleem van de eigen DGW&T-systemen. De daling van de post afschrijvingen/mutaties voorzieningen in 1999 ten opzichte van 1998 is administratief. Dotaties aan de statische voorzieningen dubieuze debiteuren en onderhandenwerk zijn verwerkt in de materiële kosten. In de eerste suppletore begroting 1998 van DGW&T waren deze dotaties opgenomen onder de dotaties aan voorzieningen.

Kasstroom uit investeringsactiviteiten

Uitgaven voor onroerende goederen van enige omvang worden met name verwacht in 1998.

De *overige uitgaven voor kapitaalgoederen* hebben betrekking op voertuigen, computerapparatuur, communicatiemiddelen etc. Alhoewel de ontwikkeling naar een ideaalcomplex voor deze goederen nog niet is voltooid, vormt deze veronderstelling toch het uitgangspunt voor de meerjarige verwachting. Alleen in 1998 is, ook door de investeringen in onroerende zaken, om redenen van liquiditeit het investeringsniveau licht naar beneden bijgesteld.

V KENGETALLEN

In de begroting van het agentschap DGW&T zijn, in lijn met het statuut DGW&T, drie kengetallen opgenomen welke een gezamenlijk beeld geven van de doelmatigheid van het agentschap en de ontwikkeling daarvan.

kengetallen agentschap DGWT	1997 ¹	1998 ²	1998 ³	1999	2000	2001	2002	2003
Productiviteit (x f 1000) per directe medewerker	151	151	146	145	147	149	149	149
Verhouding indirect/totaal	26	25	24	24	24	24	24	24
Flexibiliteit	20	15	21	19	15	12	14	15

¹ Stand financiële verantwoording 1997, rekening houdend met de mutatie in het onderhanden werk

² Ontwerpbegroting 1998

³ Eerste suppletore begroting 1998. De wijzigingen ten opzichte van de ontwerp-begroting zijn toegelicht in de eerste suppletore begroting 1998

Productiviteit per directe medewerker

De productiviteit per directe medewerker daalt ten opzichte van de begroting 1998, maar zal naar verwachting de komende jaren weer stijgen. Deze ontwikkeling is het gevolg van een vergroting van de inspanningen bij de dienstverlening «algemeen en technisch beheer». Deze dienstverlening omvat een veelheid van beheeractiviteiten met een honorarium dat gerelateerd is aan het omvang van het in beheer zijnde vastgoed.

De genoemde intensivering van de inspanningen heeft onder andere betrekking op:

- het wegwerken van vergunningachterstanden;
- de inventarisatie en registratie van vastgoedgegevens en -informatie;
- een intensievere informatievoorziening in de richting van de klantenorganisatie;

- verdere verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening.

Een tweede reden voor de verwachte ontwikkeling van de productiviteit is gelegen in het feit dat de dienstverlening in het onderhoud, welke tot op heden een relatief belangrijke bijdrage levert aan de absolute waarde van het productiviteitskengetal, qua omvang daalt.

Verhouding indirect/totaal

Uit oogpunt van doelmatigheid is beleid ontwikkeld om de omvang van het bestand aan indirect personeel «gelijke tred» te laten houden met de omvang van het directe bestand, dat als gevolg van de productiviteitsontwikkeling af zal nemen. Het aandeel van het indirecte bestand in het totale personeelsbestand is gebonden aan een maximumnorm van 0,25 (1 op 3).

Flexibiliteit

Het in 1997 ingezette beleid ter handhaving van een minimum flexibiliteit van 15% in de directe sector van de DGW&T wordt ook in de toekomst gecontinueerd. Uit de geschetste ontwikkeling op basis van de meerjarenverwachting blijkt, dat deze enige fluctuatie te zien geeft. Een tijdelijke onderschrijding wordt, uit oogpunt van de belangen van het vaste personeelsbestand, acceptabel geacht. Plotselinge overtolligheid van personeel wordt hiermee voorkomen. Dit zou zowel voor het agentschap als voor Defensie als geheel ondoelmatig zijn.

De Minister van Defensie,
F. H. G. de Grave